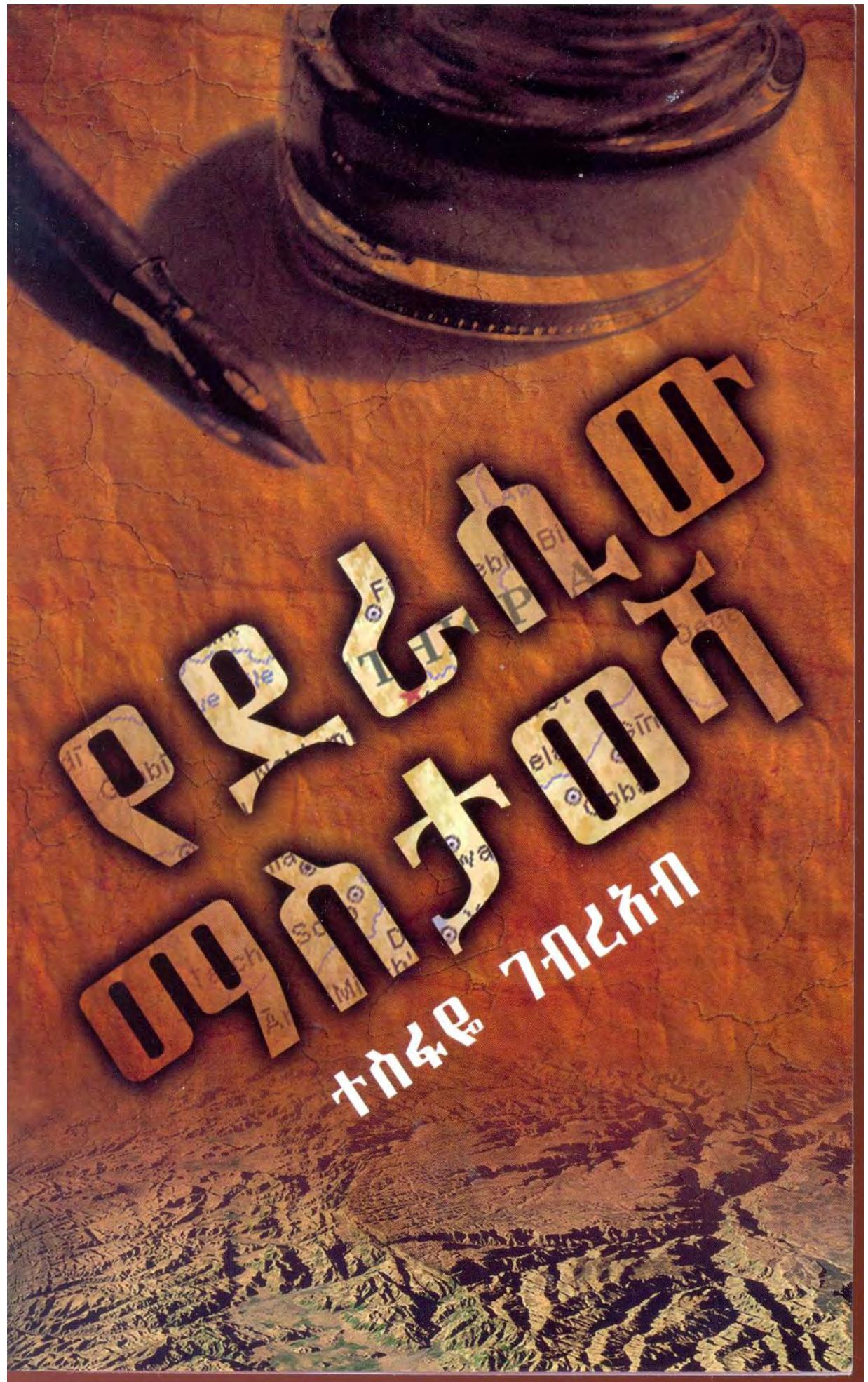
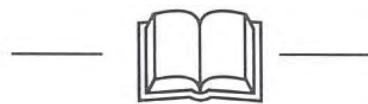

የኢትዮጵያ
በአዲስ አበባ

የደረሰው ማስታወሻ
ተሰኞው ገበያ

ኋኑት አሳታሚ
ዋሽንግተን ደሳ - 2002

Published by Netsanet Publishing Agency.
Email: admin@npabooks.com
<http://www.NPAbooks.com>

©Tesfaye Gebreab - 2010
©ተፋይ. ገብረአብ - 2002

የኢትዮ-መስት በሁን የተጠበቀ ነው::
All rights reserved.

No part of this book may be reproduced in any manner whatsoever without written permission except in the case of brief quotations embodied in critical articles and reviews. For information, address, ttgebreab@gmail.com

የተዘጋጀ ደረሰ እሚራ ታ-ተመዘ
Printed in Washington DC, USA.

Cover Design: Netsanet publisher.

ክፍል 25

"የጊዜው ማስታወሻ" በሚል ሲሉ ቅድም ሲሉ ለሁትመት ያበቃሁ-ትን መሆኑ
እስመልከታችሁ-ት በእሮፎል የጥራ-ል ድጋፍ ለሰጣችሁ-ኝ ሁ-ሉ የከበረ ጥስና
አቀፍበለሁ-:: በኋላ ማነስ ፖሳሽ አልስጠ-ዋችሁ-ት እን-በበ, የቃዋሉ-ና አመሰግናለሁ-::
ይህን መሆኑን ተንከራ እስራ ከንድ ሂደል ለተቻችሁ-ኝል:: በቀጣይም እስተዳደሩ-ት
በኋፈቅት ለጠበቃለሁ-::

- ማጥመብ -

• መቁጽም (ይ.ከተር በርሃን ካዬ)	5
• እንደ መግለጫ (ይ.ዳስው)	12
1. የልድኑት ተረጋግሽ	17
2. የቀዥሳ አመልካም	48
3. ሆኖታ አሁን ትክክል	57
4. አበየታዊ አርቶዶክስ	76
5. ወርቃማ አመታት	95
6. ጥቅር አማራጭ	123
7. የደንብ ማረጋገጫ	139
8. ይበ ልከ ንበር	149
9. የወያኑ ምስጠራ	164
10. የቀልበ ሌላት ወሰን	178
11. አግእና የሚጠና	190
12. ስጠቅት ነገር በመረጃ	210
13. ተስፋ ለማት	227
14. የፊቃናና የረኩ	248
15. የልተዋል መዕጣ	256
16. የተቀበረ ህዝብ	279
17. ወንበት እና ካርድ	290

18. Քիշք. ԻՆՉՄԹՇ	295
19. ԽՈՀԿ ՄՅ ՈՀԿ	306
20. ԱԾԳ ԱԾՊՅԱԾ	316
21. ԶՈՒՑՈ. ՔԵՂԱ	325
22. ԸԸ ՀԸ ԸՓԸԺ	336
23. ՈՀՏ! ՔՈԼԹԵ ՎԴ	350
24. ԶՐՊ ՈՄԹ	365
25. ՈՓԺՈ ՄՄՈՒՊ	396

መቁልም

ተስፋይ ገበያውን የበርካታ መዕኑች ይረዳ ነው፡፡ ሆኖም ግን ከበዝሃኑ የአማርኛ አንበብ የሂ በስፋይ ያስተዋወችው “የጋዢዎች ማስታወሻ” የተሰኞው የቅርቡ ገዢ ተረከው ነው፡፡ በእውሮ ገዢ ወሰጥም በአገራችን አሉ ከሚባለት ብኩና ይረዳምን ተርቻ ተስልጋል፡፡

የረዳው በቀዳማዎችም ሆነ በዘህ “የደረሰው ማስታወሻ” የተሰኞው አዲስ መዕኑ በአማርኛ የሰነዱና ታሪክ የተለያደ የረዳ የሁን የአማርኛ ስልት አስተዋወችና ተርቻ የተበታተኑ ተሸችችና መረጃዎችን አንድ ወጥ በሁን የጋራ ገዢ ተረዳ ማስተሳሰር የቻለ ሌሎች ይህም የተሰኝው ገበያውን የደረሰውን መለያ ለመሆን በቀጥ኏ል፡፡

ይህ መዕኑ ያቀራው ገዢ ሂሳብ ነው፡፡

የደረሰው ከህለም ግን በፖላቴክው ገዢ በቻ የተገዢበ አይደለም፡፡ ሰነዱና ከነታዊ ወብቱን ሲደለቁ የፖላቴክ ገዢያችን የደርሰቱ አካል አድርጊ አንድ መተረከ አንድማችል አሳይቷናል፡፡ የፖላቴክ ገዢ በአስልቻ የተደጋጋሚ ወይም ደረሰኑ ከርክር በሁን ተንተና መልከ በቻ መቆረበ አንድለለበት በጋዢዎች ማስታወሻ ተስፋይ አንዳሰቦን ህሉ በደረሰው ማስታወሻዎችም ይህንን የአማርኛ ስልት በተመሳሳይ ይረዳ ይደግማዋል፡፡

ስፋይ 40 አመታት የፖላቴክ ሰነዱና ተቀባዩ ከነበረበት የዘህ መዕኑ ይረዳ ለሰኞ ባንድ ወቀት ተዘፍቻበት ከነበረው እንደቤት እንደቤት ከሚል የከድራ ሂሳብ መሳሪያት አውጥቶ አድማሰው የሁን ሰጠኑ አስተቶችን መፈተቶ በማድረግ ነፍሰ ለዘረበበት ተስፋይ ገበያውን የደረሰው መከራ እያተሳካ ለመሆን የደረሰው ማስታወሻ በቀጥበና ነው፡፡

“በፖላቴክ ገዢ የፖላቴክ ተንታች እንዲ

ገመኑውች፣ ቁኔ የጠራውች፣ የልብ ወለድ ደረሰኝን ጥን
አገኘው? ” በሚለው የነፃነት ፍሬታ ባሙጣው የዘመናችን በሽታ
ተስፋይ አልተለከደም፡፡

“ለተካው ማርና ህዝብን እያመሰን የነፃነት፣ የሰላምና
የጠልዕኖ ተስፋችንን አየቀበሩ፣ የአንድነታችንና
የእጻርናችንን ስር እየቦረሩ፣ አትጥቃቻችንን እኔደ ገራል
ቀጠማ ክሳር ቅና እያሳተሙ፣ የመኖርና ያለመኖር እጥዋን
ጥቃቄ ወሰኑ ባሻባበት ወቅት ተስፋይ ገበረሰብ የተባ በእኔን
ከሁሉተካው ማረቂ ወንጀል መሰለው የታሞው የነና ታህሳና ስው-
ነው፡፡ ይህንን እምነቱን በቀኅማውም ሆነ በዘመናች
ማስታወሻውኩ በግልጽ ያሳያል፡፡

“የደረሰ-ሰው ማስታወሻ” ወሰኑ ደረሰኝ ይ-ሳይ ማይ
በግርድና ሰም የባርነት ሁይወት ከምትገኘ መህበባ ከተባለች
እንዲት ስት ዝር በእጻማኝ ይገኘችና፤

“ለተካው ጥን ደደርግልሆል? ለምን አት-ተወው-ም? እኔደ
‘ሰመመን’ እና ‘ሰበሰ’ ያለ መቆጣሪትን በተወና አይደለም?”
ስተላ አጥቢች ተመክረዋለች፡፡

የመህበባ ምክር በዘሱ እያበቃም፡፡

“በለ ቁጥር መቀና አት-ቻላም እኔደ?” በሚለት
ተፈታ-ተናዋለች፡፡ “እኔ ለለተካው አልመድም” በላው ስታበቃው
በረሃና በበተሰረ ማይ ለደረሰው ማናና መከራብ ለተጠመሙ
ሀይወቱ የግልጽ የተጠመሙ ለለተካው ለለተካች መሆናቸውን
አበጥር ተናገረለች፡፡

ደረሰውም፣ “በሂሳችን ፍቅርን እየነቀበና እኔደ በል
እየበት ያለው ተል ከበሰበሰው የሂሳች ስርአት የሚራለ ተደ
አይደለም እኔደ? ይህን የጠኑን ክረታ ለለተካው መታገል ለፍቅር
ጥበቅና መቆም አይደለም እኔደ? በተለይ በሁ-ት ገኘ
በእ-ትጥቃቻ ወሰኑ ሲለ ቁጥር ምን ይቀረል?” የሚል መሰረት
በገዢምታ እየሰጠ የሚያደግኝባት ይመሰላል፡፡

እኔደም ለማስበና የሚለው እውነት ለመሆኑ የመህበባን
ቻዕና እንበበን ሰንጻርስ ግልጽ ይሁንልናል፡፡ እኔደ መህበባ
ይ-ሳይ ወሰኑ የመከራና የው-ርዳት ሁይወት ከምትገኘት እህተችችን
ዘር ፍቅር እኔደይዘን በደረግ በእኔ ተስፋይ ገበረሰብ ይህን ማቅ
አረጋግጣቹ፡፡ ይህ ፍቅር ጥን የእከል ወሰኑ፣ የስጋና የውሳኑ
ጥማት የሚዘው-ረው ፍቅር አይደለም፡፡ ሰብአዊና አትጥቃቻ

ፍቅር እንደ::

የዘህር መዕኑና ደረሰ ከማንኛውም ምሁራዊ ትንተና
ባለተኞነስ በአገልቻን ውስጥ ያለውን የፖለቲካ ሂደትና ይህ
ሂደት የሚያስከረከሩትን ግለሰቦችና የሚመሩበትን ስውራራ
ፈላማቻቸውን በፍዴዋም ከእለምር ለቀቅ በማይቻል መልካ
በተኞንን ታሪክ ከዚ እያቀባ በታተፊ ያስቀምጣቸዋል::
በአውነተኛ የህይወት ገመመቻቸው የሚገኘቻቸውን ግለሰቦች
አንድበቱ በማይረዳ ለእና ተሸ የሚመስለ አባባለቻቸውንና
ድርጊቶቻቸውን በመጠቀም በዘመቻቸውን ያኔሩን ማየት
ከማንፈልገው የንገልቻንና የራሳቻን ገበና ጋር ውት ለፈተ
አንድንጋዬት ያደረገና - በወብት በእኔ እያቀባ::

የተሰኞው ገበናበት በእር በንገልቻን ሪሉተካቻቸው
ተሰኞው የድርሰቱ አካል ለመደርግቸው በመረጣቸው ነት ገይ
በቸ የነጠረ አይደለም:: ልብንም አይምርም:: ልብን ተጠሪ
በሱስ ገይ ስቀና ቁልጊ እናንም ልጊ እናድንጊ ያደርጋል::
የታመቀ በስቱንና የፋይቱን ገልጊ በማቅረብ እናም እናደሰ
የህልና ወካት አካሃይን ከዚንቀቻቸውን መግለጫ ባንቻልም::
ተንሽ እርሱታ ማግኘት እናደምኑቸል ይጠቀሙናል::

ዘመናት ያለፈቻቸውን፣ ምግባር ስያጥና ተጀናው የቀኑ
የፍቅር ስሜቻቸውን፣ ለመጥቻቸው እንዲባለን እንዲሞቻው እናርነ
የቀርባቸዋል:: ወዳቻነት እንዲሰማው ስላደረገው ስነ
ተማሪነትና ወዳንበት ባረይ ሆኖ የወያኑ አገልጋይ ስለነበረበት
ዘመን በማገኘም ግልጊነትና በተሆወጥነት ይተርከላናል:: እንደ
ወንፈ ተልቅ ጥንካሏውም እነዚ ገይ ነው::

በጨረፍታ ለማያደርቸው የደረሰው ተረከወች ተሸ
ወጥ ይመስላለ:: አስተውለ ለማመረምሸቸው ወን አለምርን
ሰርሰለው የሚገበው የጠለው የኩልስኩና ወይደተ የሚከሂድባቸው
ናቸው:: እያቀባ የቀርባቸው እንዲ የቀባ ጉዳዮች አይደለም::
ዘረኝነትና በዘረተኝነት ማቀናና ፍትህ በደልና ቅጋ
በኝነትና ንግነትና አድልዋና አከልነትና አተላና ወብትና
ቀጥልና እውነትና ከሆደትና ተማኝነትና እርድና
እምበተኝነትና ወርዳደትና ከበርና ድንቀርናና እውቀትና ጥላቸና
ፍቅርና ጥናና ተሰኞ... ወዘተ የወንፈውን ተከራት የሰባ
የተረከወች ደርና ማግኘት ያቸው:: ይህ እባቀና ይመስላቸል
የዘመናቸውን የንገልቻን አስከል ሪሉተካ ከዚንቀቻቸውን ከተጠረገ

በኢትዮ መጠዥ ተወልድ የተከናወ ገበረአብን መሆኑ እያነሳ
የነበረል የሚል እምነት የሚረበኝ::

ይረሰሰው በሰው ለቻ የረጃዎ ኮሙን ካሳናና በሁሉም
ህበረተሰበ ወሰጥ በቁሬንት የዘላቂ ስጋፍ ስጋፍ ማህበረዋ
ገዳቶችን በቀኑናነት የፖለቲካ ገዢ በሰው ይርሰኑ ሲያቀርባቸው
ነላቶ የሚታየን የፖለቲካ መልክከታቸው ስይሆን የሰነዱሁና
ገዢልነትና ወብት ነው:: “የደራሰው ማስታወሻ” እነዚህ ከሰው
ለይ ሁይወት የር የተቀብለው ወሰበሰበ ገዢ ተፈጥሷል በመጀት ለእት
ለሆነ ለቻ እንደማረጋገጫ የተረት መሆኑ በግምገማ በማጥምና
በማማርከ እዋና ለእንበበው ይቀርብለታል::

የደራሰው “ማስታወሻውች” ለበ ወለድ አይደለም::
እውነትና ታሪክ ፕሮፎስ እብዛት ገዢዎች በሁይወት ያለ
ናቸው:: መሆኑን ማንበብ ለንደምንኛውም ቅልብ
የሚሰርቁ የልቦለድ ይርሰኑ ታረከው ይዘን ይገኘኗል:: ከመሆኑ
እንደ የሚሰሩ የደረሰው ስው ስይመርመጥ በግምገማ
ይችግራል:: መዋት ለራ መማበት ያለበት ስው ማታ መሆኑን
እንዲቃዎረው አልመከራወም::

የ“የከይወው ማስታወሻ” ለይ የተፈራ ወልዋና የበረከት
ስምአን አስተሳሰበና ለቦና ቁርበለን ካርድ:: “የደራሰው” ለይ
ደግሞ “ሌኔን” በሚል ቁልል ለም ለለማጠራ እንደ እተሞቃለቅ
ታረከ እናነባለን:: ሊኔን ሆኖ ለሁይወት የለም:: ከእርተራ የር
በተደረገው መርነት ለሆኑ ለሌ ሁይወቱን ከፍለአል:: ከዚተ
በሁዋለ የገዢ የተሰጠው ይርሰብቸል:: እና በረከት በዚህ
ታረከ “የቴር ወይም ይርሰብ እማራ” ሆኖ በቁ ይለለ::

የነግነትና ተሳትና ባርሃትና ያለመቀበል እምባጥናነትን
በቀንድና ሂደብ በከል በየከይወው ማስታወሻ ለይ
እንዲያናቸው ሁሉ በደራሰው ማስታወሻ ደግሞ ለበ
በማማርከውና በሚሰብለው የቀቀሳና የበርሃ - ክማ እና ወጪ
ታረከውች በደንጋጌ እናነባቸዋለን:: በርሃ ለእነት የታገለ መናኛና
የወህ ስው ካርድ:: የዘመናችን ገዢውች በበርሃ ደምና ተግል ለይ
ተረማግምድው ለልማን ለይ ከዚተ በሁዋለ እምባንን ሆኖ
የበርሃን እምነት ሲያደከስ እናገናቸዋለን:: በርሃ የእለቀችን
ስህተትና ይከመት መታዘበና መቃወም የቻለ ይግና ነው::
እለቀች ማህበረሰቦና ለበድብ አይቶ የቀበም መሰበር እና ወ
ለይርሰቦች፣ እንዲበውም እብይ ከበርሃ የር እያዘ እብይት

ይሰቃድል፡ የአምባኑናቸው መሰራየ ለመሆን የሚጠቀዙዎም፡ ግብን
ከድራማቻንም ከበርሃ ባሻነር እናጠናቸዋለን፡ በርሃን “ፖለቲካ
የማይገባው የወሃ” እያለ ለደስተምሩት ለጠበቀ እናደለን፡
በግልብዕም ተሠው ስው ብቁ ስይሆን ተሠው ታህሳም እነዚህን
ከድራማቻ ማቻ እነመለስ እናደ ባተሰ የጥልዋቸውን ይኩው-
አሁን ይተኞችል” እያለ እናደበት እናደማሳሌቷው በበርሃ
እናደበት ያለማናል፡

ተሰኞው ገበረአበ የተዋጣለት የሰነዱሁፍ ስው ነው፡፡
የፖለቲካን ገዳይ ለሰነዱሁፍ ወብት እናደንብ ማድረግ የታለ
አጠቃላትም ነው፡፡ ሪፖለቲካን ለሰነዱሁፍን በማይቆጠቀጥ መልካ-
ማዊሂድ ይመስላል፡ በአገልግሎት ይህንን ለማድረግ የታለ በማም
ጥቃት የታደለ ወጥቶት ብቁ ፍቃው፡፡ እነዚህንም ወጥቶት ተሰኞው
ጠንቀቀ የሚውቃቸው ይመስላል፡ የበኬለ ግርማ አስቃቄ ፍቃሙ
ከሆኑ አልመጣ ያለው ተሰኞው፡

“በኬለ ግርማ እናደ መሳሪያ መቋብሩ እናደማይቻቸው
አስቀልም ነገሮን ከበር፡ ቅል ተፈጥሙ፡ ከበደንቱ ቅርቶበን
እናደ ይጠና በጥርጋን በተሳለን” በማለት ያለቁስለቻል፡ የሂዘን
ሂቀናንቱ አምሮ እያወለቸቸው ባለት የሰነዱሁፍ ወጪቸው
እናደገንጠልን ነው፡፡

ከተሰኞው ገበረአበ የሰነዱሁፍ አቅማጭ ብቁ ስይሆንና
በደረሰው ማስታወሻ ወብት ከሚያገኘበው የፖለቲካ
አመለካከት ጽርም ምንም ብብ የለንኝም፡ እናደያውጥ በዘውን
የምንጠቀስ ስው፡፡ በፖለቲካ አመለካከቱ ተስማማንም
አልተስማማንም ማን የተሰኞውን የሰነዱሁፍ ተሠራታ ከማድናቸ
ልንታቀበ አይችሉንም፡፡

“የደረሰው ማስታወሻ”ን ስነበ የታወስኝ በአሁን ገበ
ቻክ በበደረሰው በቴክኖር መልካ የሚታየውን
የናይሸሸያዊውን እውቀት የአፍሪሪ ቤት አቀንቸኝ ፍላ ከተን ነው፡፡

ፍላ ደንቀ የሙ.ኤ.ቁ እውቀቱን በመጠቀም በአገል
በናይሸሸያ የሚያያችውን እዋረጃ ወታደራዊ የአምባኑን
በርኢትትንና የሚያከራከሩትን አስተር መሳሪያ ስይታከት ለታገል
የለፈ እውቀት አፍርካዊ ነው፡፡ ለዘዚህም በህይወቱ በዘ
ከፍለበታል፡ እናቱን ገደለው-በታል፡ ጥሩ በለው አስከተውት
ቀጥቀው-ታል፡ ለንግተት ያለው ጥማትና በደልን ለመቀበል
የማይቻለው ተከናወ ማን ከም በለው ከርን እናደናር

አለበቻለውም፡፡ የሚወደውን መሆኑን ያሉባት ለያዥ አልቻለም፡፡ ለለዘህም የሙሉዋ ክህሎቱን ከነፃነት ተግለ ገዢ አይበለ ተጠቀመበት፡፡ በዘህም የአገሩን ለቻቻ በቻ ለይሁን የእለምን የነፃነት ተግባርና መሆኑ አጽዋወቻች ይጋፍና አከበርት አገኔበት፡፡ በህይወቱ በቻ ለይሁን በሞቱም የሚከበር እውቅ አጽራቀዋል፡፡

ቆዳም በየ የጠቀበት መሆኑ የተበለቻው “የደረሰው ማስታወሻ” ህያዥ ገዢዎች ይረዳውን እንዲመከራቻው በዘገበበት ለያጠቻለት የሚቻል ፍቅርና ወሰንና ማጣትና ማማጥና የመሳሰለ ተያያዥና በቅመማግ መልካ ያደረሱ ለብ አንጻልጣይ ለቦለድ የመዓፍ ተስተ ያለው ይረዳ ነው፡፡

የመሙውን የን ይህን አገራግጥም፡፡

“የፖለቲካ ጉዳይ ወሰት እኔ ምናገባኝ? የፖለቲካ ጉዳይ ለፖለቲካቻች” በማለት የወንፈነት አትብቂና ሲሆ ከተተከለበት የወርሏ ነቅለው ለያጠቻለትና የሰነድ እና ለሰው እንዲሸጠ ለያደርቁት የተነስተና አበረተና ለፖለቲካቻች በቻልቻ አልተመለከታቸውም፡፡ ለነዚህ የፈጻሚ ሲሆን መሆኑን ይህ የፈጻሚ ሲሆ ይግሞ ከምንም ነገር በፊት የደረሰውን ነፃ መሆኑን በህጻናትበት ወሰት በማግኘት መተከላን የሚጠቃቁ ሲሆ መሆኑን የተረዳ ይመለሳል፡፡

ተስተቀባዩ “ደረሰ ለራስ አይቻፍም” የሚል እምነት ተሽከም የሚባትል በእረዳ ለመሆኑ ለአንቀጽዋች ይህንናት ለገምና ነገና በሚያሳው ማንቀቺ ይገልበዋል፡፡

“እኔ ያለ እንበረው ተርጉም የለለኝ የቻለት ባቻ ባራ መኩበት ነኝ” በማል መንፈሰ የሚቻና ለመሆኑ የአንቀጽዋች የሟገራ ለቻቻ ነገና ማጣትና ወርዳትና ሪፖርና ለደት የሚያንገቡበው መሆኑን ማሞቱን በምራት ታደቶ ከቀኑው ተሰኗቸው መረዳት ይችላል፡፡

ይህ ማንቀቺ እና ይረዳ ሁይወት ለሰው ማህበረሰብ በቻ አይደለም፡፡ እና ይረዳም ለገድለትና ለሰደት ለኖረንት አበረተና ለፖለቲካቻችና አጠብቃቢያቸቻቸውም የሚተርና ነው፡፡

“በጊዜው ማስታወሻ” የዘመናቻችን የከበር አልባት ልዕሊ ሆኖ እንዲቀር በደረሰው የተገተረውን ባጋ ይበለ “በደረሰው ማስታወሻ” ለሌ ገዢውን እንዲያይ ተደርገናል፡፡

ተስተቀባዩ ትብቅ በዘህ ድርጋቸው ለማግኘት ይበለ ያለን

ንቀት እናደበባኑ የደርጋዎ:: በጣም ደንብ መውዳደሩና ለደንብ ያለውን ስሜትና ችሎታ ይረሰው ለተርከልን እናም አንድ ቅን ይህ ፌሬራል ከነውላ ማእረገና ችግሩ ለደንብ ለማየት እንደንጂን የሚያደርግ ስሜት ከውሳጥና ለፈለቅ ይለማናል:: ይህ ማለት ግን የተሰኔው ገበረአብ በእር ገራጋ ነው ማለት እይደለም:: መርሃ ለረመጥቶው በሚገባ የንግድትና የፋዊር ቀበቅና ላይ መርሃም ታላቶችን ለማገነዘብ የሚያመነት በእረፍ ነው::

“የማስታውሻውኝ” ይረሰ በእገዢና የተጠሰ኏ው የዘረኛነት በደል ገዢት ቅማሽ ነው:: በዘመና ተስፊአል:: በስራትም የስና ቁሁና ችሎታውን በግልፅ ለወረዘረናነት ችግል እየተጠቀሙበት ነው:: በእገዢና ያለውን አዋጅ ለርከት ለመቀሪር አገልግኝን እውነትና የንግድ አገር ለማድረግ በሚያደረገው ችግል የእገዢና አርጭዴቶችም እንዲሁም የረሳቶችውን አስተዋዕክ ለማድረግ እንደሚተት ተስፋ እናደጋለሁ::

አርጭዴቶች በፈጻሚ ለረታዊ በየትናውም ለብረትሰቦ የለውጥ ፍና ወረምቶ ዓቸው:: በተለይ የአንድ ማህበረሰብ ግንባር ቁደም የንግድ ፍና ወረምቶ የሰነዱሁና ለዋቶች በፋይቶ ሲለለምቶና የመዘዴው ይረሰኝን ዓቸው:: የከነት ለዋቶች ከማንኛው ልጥነው ከማንኛው ልቀዱ ለንግድ ተብቀና የሚቀመጥ ወደው እይደለም:: የፈጻሚ መረጃው የጠላጥቶው አርጭማን “የለ እናነት ችግርም አልባ ዓቸው” እያለ እንቀልና ለለማኑኤቶው ነው::

ይህ መሰረታዊ እምነት ግን በማገዢና በተሰኔ኏ው ተወካም አፋና የሆነ የባርነትና የቅጥረናነት ለርከትና አርቢን ተከተሉ በንገሰው ማገዢ የፋርማት ይባባ የተነሳ ከእጠዴቹች የከነት ለዋቶችን ለበ እየተኩቀ ይመሰላል::

እኩሉ “ማስታውሻውኝ” ይህንን አደገኝ ሂደት ለማስቀም መልካም ፖሮግራ እንደሚሆኑና የዘመና እይታን መነፋቻት በስነተበብ ለዋቶችን መካል ለመኖጠርም የማዘል በየ ተስፋ እናደጋለሁ::

ዘርሃን ၂ (ደክተር)

የደራሰው ማስታወሻ **(አንድ መግለጫ)**

አዲሽናን አመለጥኑት፤
አመለጥና የሰይርኑት፤
ናረ ሆነትና አንድ ፍጥል፤
በነበርና በቅጣል መሆኑ፤

(ማተም - ይበብ ሌይሩ)

* * *

የአንድ አኅት ለቻች፤
በአስተሳሰቢ ተማልተው፤
በአመለካከት ተለያይተው፤
የሚያስታቸው መቀቂያ፤
የአበዳር ገዢያዊ በዘዋታ፤

(ማተም - በእሌ ገብም)

በዚህ ንዑስን አቀማበር 2001 ለይሁ “የፖ.ሃይል ማስታወሻ”
በሚገኘ በተለያዩ አስፈላጊ ይህን መቆጣሪያ
“የፖ.ሃይል ማስታወሻ - 2ኛ መቆጣሪያ” ማለት ይጠበቃባቸው
ነበር፡፡ የንግድ የሰይርና አንበብያን ቁጥቶን በቀለሉ መለያየት
ይችላቸው በንድ በቻ ነው፡፡ ለተያዘገቡ የለጀም፡፡ በተቀረ
ደራሰውና ምክንያት አንድ ዓቃዎች፡፡ እነዚህም ቁዱ ለይ ይረሰው፡-

እንደ ምኬትናው በዕቃቃሚው ወረቀቶችን ገመተዋል፡፡

“ወያኑ” ከተባለው የፖስታ ደርጅት የሸጻ በአባልነት የቆየሁ-ባቃውን የባርሱት በሙናት በእነዚህ ሁ-ለት ጥራሱት ተርሱ አገልግሎት ለለም የኩል የማግኘት ተንተና መረጃዎች እያሰበሰብነት መጠሪያ እድቀርም ይህናል፡፡ እርግጹድ ባልሆነም በቀጣይ የምዕራፍ መሆኑ፣ “የሰደተናው ማስታወሻ” የተባለ ለሆነ ይቻላል፡፡ በከደት የሉ የሂሳብ ልደች የህይወትና የፖስታ ለመመቻች እያሰበሰብነት መጠሪያ መሆኑ ወጪ ግዳታው ይመስላል፡፡

እኔ የዘህር ኮሙን ማስታኗ እንደት እየኖርና እንደት እናስብ እንደናበር ለመጨው ትውልድ ለኖቅወለት ይገባል፡፡ ይህንን ቅጥዋ የገለፅ ማጋር የሚረከባት እናስ ትውልድ፤ ከኔ የፖስታ ደንቀናና ተምር የተሻለ ሰርከትና ኮሙን ይቀይብ ይህናል በዚ ተስፋ እድርጋለሁ፡፡ በመሆኑም የኩድ ኮሙን ሂሳብ የሚከተሉት የሚፈጸሙትን በትም ሆነ ከፋ ተማሳረት በተለያየ መንገዶች መተረከ እለታዊ ተግባራ ሆኖ ይቀጥላል፡፡

“የምኬትናው ማስታወሻ” ሌይ በጠቀሰኑቸው ታሪክ አከራካሪ ተያያዥ በዘዴው አልተነስታም፡፡ በለላልጣናቱም ለሚታዊ ሆኖው “ከደኝናል! አታመልጠናም!” ከማለት አልፈው ቅጠውን በዕቅብጥ ለማስተባበል እልቻለም፡፡ በተለይ የደራሱ ከፈፋ አጭጻት ለማስተባበለት የማይቻለት እናነት ለለሆነበት በዕቅብጥ ማለፅ-ን መጠጥቃል፡፡ ከተሰነዘሩት እስተያየትና ማስተባበለምች መከከል በመጠኑ ተከራዩት ለቦ የኩብረው የሙሉ (መሂራ ተከለ) አጭጻት ሌይ የቀረበው ትኩት ንጋር፡፡ የደረሰ ዝርዝር እረታዊ በርሃ ዶዕት የወጪ የሙሉን አጭጻት ጥናይ ለማስተባበለ ቅጽኬዋል፡፡ በወቅቱ የVOA ምኬትና እናስ እበበ ወደ ተረቶሮ ሲልኩ ደው-ለውን ምግባር እንደሰጥ በይቀና እድል-ን ለልጠቀምበት ቅጽኬለሁ፡፡ በመስራቱ በሙሉ ገደይነት ሰሙ የተጠቀሰው በርሃ የተባለ ምግባር “ገደይ ነኝ!” በለው የተባለውን የወጪዋል ተብሎ እድጠቀም፡፡ እኔም ግራኩ ቅኩ ያለ እስከና ነው የቀረበበት፡፡ የደረሰ እረታዊ የተናገሩትን የህይወት የፖስታ በጋድ አባልና የተደጋኝና ከፋይ ማረጋገጫ የኩብረው እለምበት ገጠረኝነት በተመሳሳይ “የሙሉ አጭጻት አከራካሪ ነው” ለለማለቱ ገዢ 38 ሌይ እስፋፈልጋለሁ፡፡ የደረሰ

አረጋዊ የእለምስጥና አባበል ነው የደንብው ተኩስ ማስተባበል አልቻልም፡፡ “እይመስስክም” የመስሰለ ይካማ ቅለትን በመጠቀም ልማትና ያልሆነ መረጃ የሰጠ በመሆኑ፣ በርሃ ማጠስ የግድያው ፍሞኑ አለመሆኑን ለያሳምኑ አልቻልም፡፡ እኔዚ በመቆኂዎ እንደጠቀበት-ጥም ይህን መሰል በጨረፍታ የተካከለ ታረከቶ ወደፊት ታረከ ወገዙዎች የበለጠ እንደሚቀርቡት ታስፋ እርዳለሁ፡፡ የመ-ሳ አጠቃላት በቻ ስይሆን የደከተር አታከል፤ (ራስ ወርቅ ቁወሉ) አጠቃላትም በተመሳሳይ በሀዋጥ አመራር ተከባዩ ለለመፈወሙ ወረምዎች አሉ፡፡ እነዚያ ወረምዎች ተኩስ አለበታዎች እይደለም፡፡ መነሻ አላቸው፡፡

በተቀረ በኋላ የጋዢውኑት ግደታቻን እየተውጣሁ ነው፡፡ የአይን ምስክርቻ የገለዥ-ልኝን ለመጠወ ተው-ልድ የማስረከበት ማለፈነት አለበኝ በየ አምናለሁ፡፡ ወደፊትም የመ-የው ሲሄምባባር በሚፈቅድልኝ ይረዳ እንቀበታለሁ፡፡

ንደቀና ሆኖ! ገኅ በዘመ እስቀለሁ!!

“ምንገባኝ” ወይም “ገመን በጠና” በየ የምትውው ጉዳይ የለም፡፡ የባንራ ጉዳይ ይመለከተኝል፡፡ “ገመን በጠና” የሚለው ካፈኝም የማይናዘዝር መርሱ ነው፡፡ እና ከከበርና ከከራታቻን የደረሰውና መ-ለ. ለውች ንን፡፡ በመሆኑም እናደ ማበሽ ወ-ሽ ስይሆን እናደ ማበሽ ለው ለመኖርና ለመሞት እንመጥናለን፡፡ ለለዘሁ “ገመን በጠና” የሚለው-ን ባለ እመናቸ ቅዪው ይበለት፡፡ እና ከዘም በለይ ለለው እናደኝ ይረዳ ሆኖው እንመጥናለን፡፡ የምንጠናው-ን የን ሆኖው ተኩስ ለንድ እንቻለለን፡፡ ለለዘሁ ለመበታቻን እንታገለለን፡፡

በኋላ እስተናበረ አስከለች ይረዳ የሚያጠበትን በኋነት ከመግለፅ የሚያቆሙኝ ምንም ምድራዊ ልይል እይኖርም፡፡ በቀረው የህይወት ከመን ጥሩ-ሙንም ሆነ መራራዊን እውነት ለመከመር ግንባር መሰመሩ ላይ አለሁ፡፡ እና የእኔራዊ ቅንድ ካት-ቻ የምንጠናው ከመን ባለቤት እናሆን ከንድ መሰራቱ ይቀተላል፡፡ ምክንያቱም እናድ ግለበበ እናድ ነገር ከማድረግ ባሻጭ ለው-ጥ ለያመጣ እናደሚቻቻ እምናለሁ፡፡ እናደ ለከሁና ለው ደግሞ ፍኅ ወጪ የመሆን ግደታ አለበኝ፡፡

በመጠወ ከመን ወጪ-ቱ አ-ትኩ-ኩ-የው ተው-ልድ ይበለጥ በከረሪና በተቀበ በኋላ እውነትን ለዘም-ራት ይታየኝል፡፡ ከዘም እልይ የ እናማ ከውድሁ ይስማኝ ይምርአል፡፡ በርግጥም አኔራዊ

ቃድ ከመርሃት ከሞትና ከሰደት አውድማንት የምትአቀበት
ሁመን ይመጣ በንድ አያንዳንዱችን “ከምቻት ባሻገር” እንድ ነገር
ማድረግ መጽል አለበን፡፡ ይችላኝልም!!

እተኩቶም ተልቅ ማር ፍት፡፡

በህዝብ በዘመኑ ገዢና እንደመሆና፣ እና ንግዚ
በአካባቢው ጥላቂና ገዢ ለኖበረከት የምንቻለውን አስተዋዙ
መጠናና ለክን አውቀን በዘመኑ ይረዳ ሆነን መግኘት
ይመጣቸ኏ል፡፡ በአካባቢዎችን ገዢ አውንታዊ ተወልድ ማሳደር
እንቻለን፡፡ አቅሙና በቻቱም አለን፡፡ ለተሳለ ሁይወት
እንመተናለን፡፡

በት ለልዕም ማለም በጀውን ግን በቁ አይደለም፡፡
እነዚህ በት ለልዕም መጽኑ እንደትና በማን
እንደሚፈልጋል፡፡ ከወቃን ለልዕም በጀ ከመሆኑ ለያልፉ
አይችላቂውም፡፡ ለላይሁ በሁሉም አለም ያለን ከወን ለልዕም
ኬትን አይደና ለለናቸንን ከፍተን ወደ ተጨማሪ ተግባር
እንዲ በንድ ይመጣቸ኏ል…

እንድ የማልጋዕው የእረጋጥ አባባል አለ፣

እሉሁን እመን! የመልሁን ማስር ግን እተርሳ!”

በተቀረ ለቀዳሚው መቆኅው ማሸፍዋዊ የዘገበ ገኩን
ለለጥቻሁ ማረዳያዕም ሆነ ታስቦናየ ይድረሰኝሁ፡፡
ከአንበብዕችም በሽያዕች ታራራ የሚያገዢ የእሚራል
መልእከተችን ተቀበያለሁ፡፡ መገመት ከሚችል በለይ የበርታት
በር አነናዕዔዕናል፡፡ ለሁሉም በከበር አመሰግናለሁ፡፡ እንደ
ቀዳሚው መቆኅው በዘመኑ ጥራካም የእተኩቶምን የቀን አቅማው
የተጠቀምኩ ሌሎች በተለያየ የከንያያዕም ይገም የእንዳንድ
ባለቻረከችን እውነተኛ ስምና በታወችን ለመለወጥ
ተገኘይለሁ፡፡

በመጨረሻ…

በቀበይም በውዳድናት ያልተገኘ ለባዊ አስተያየታቸሁን
እንደምጠብቅ እየገለፅኩ መልካም ንባብ!

ተ.7.

- 1 -

የልደኑት ተረጋግች

የልደኑት ካሙን - መታወቂያ ህ-ለ-ተ
የለም ለአዋዎ ሆነዋል፤
እናደ ማለዳ ጉምጣ
“በኩ!” በለው መኅተዋል፤
ሁኖም ምቻት አሉ - የሚቻቻል ጉኩ
በከባድ ለልማን ስር - ለሉን በመቅናት

(ግጥም - አሉከሰንድር ተሽከራን)
- አያልንህ መ-ሳ-ቱ እናደተረገነመው -

በመጀመሪያ ወረዳ በፈፃፀሚ ልዩ የፍርማ ወደምትገኘ
መንፈርሻን በድንጋጌ እንዲት ልደ በቅ አለቸው ትምህርት በት
በመዘገብ ክረምቱን አነጻ ንጽድ ለማሳለና ክከዳለበት መምጣቸ
ኋበር፡፡

ገኘውን በፍዴ-ጥም ለረሳው አልቻልም፡፡
ሄምሌ፤ 1974፡፡

ወደ ለምትገኘ ክፍል ያለቀበበት ካሙን ንበር፡፡ የልደኑት
እነት ማስተር ገለቹ ፈጻፍ ይባለበ፡፡ የእትሞኑም አየር ልዩ
የጠር ፈቻቻ ተከኔሱምን ንበር፡፡ እንባይይቱ ልደ እናደ

በገኘርት ደጋልባል አፍንጻና ወደር የለ ከፍርት ነጋጀት፡
ቆዳዋ ቅዱር ይላል፡፡ በተቋራኬው ጥርሰች የሳሙና አረፋ
ይመሰላለ፡፡ ፍጥቶዋን በልዋ ስታደርግው ገዢታዊ እንዲ
መረቃ የቦራል፡፡ ቅዱን የለች በተሆኑም፣ የስጋርተኝ ለውነት
ነጋጀት፡፡ እንዲ ቅዳዋ ቅዱር የለ መተኞን ወደህዋለ ለቋዱ
በአረንጻና መረጃ በጠረ ሽጊ አድርጋ ታስፈዋለች፡፡

ከዚህም ላይ የር መተያየተና ማውራት በጣም
አስፈላጊ እንደገበው ተካ ይለችል፡፡ ወማ የቃመርናው ማን
በአጥሩ ላይ በማሽንር ካብር፡፡ ላይቱ በእድሜ እኩያይ
ትሆናለች፡፡ በቀመጥታው እንበላለጥም፡፡ በመማች በስለተኝው ቅን
ነው መሰላኝ እንደ ማስተር ገዢ ሲሆ ከሂድ በሁዋለ በአጥሩ
በተላ ማውራት ይመርና፤

“ማኑው ስምም?”

“ለንሳ አባጭዎ”

እኔም ስምም ከኩሳቸው ነገሱት፡፡ ፍጥናን ተማሳሳኝ፡፡ ከኋ
ይልቅ ነው የለች ከበች፡፡ እንዲሁ በተላ መቀችኝ፤

“በሽናቱ የሚባለው ወንበ ከዚህ እኩች ነው-?”

“ወንበ አይደለም ፍደቅ ነው-”

“ወንበ መሰላኝ ካብር፡፡ እኩች ነው ከዚህ?”

“በጣም ቁርብ ነው-”

“ምን የህል ይሆናል?”

“ሁለት ንስ ማረዳ”

“ታሳኑኝለሁ?”

የደርግው የማልቻለውን ጥያቄ መቀችኝ፡፡

በፍዴታው የማይቀምና ካብር፡-

ከነት የር ገን ለነት ለራመድ? መናኛ ለው ይህን
ለያደርግ አይቻልም፡፡ በቻይን ከነት የር ወደ በሽናቱ ገዢል
በውርድ ለው ምን ይላል? መደምወ ነው በስራውን
የሚውራው፡፡ “ክርቡው!” በባል? በአስራው-ት ሲሆ በታማስ?
“አልዋልከበትታው” በል ማን የምናል? በላይህ ይህን በቻይን
የደርግው የምቻለው አልነበረምና ፍጥና ካሮ በማመንጨት
እንዲሁ አልፋት፤

“በስላተር ገዢነን ለተወርሏ አትቻይሞኑ ማማሽን
ለውጭ፡፡ እኔ ይግሞ ነበር አበበ የሚባል ጉዳች አለኝ፡፡ እኔን
ጠርቻው አሁንና አመለሰለሁ፡፡ እበደን አፍሰይሻለን...”

እንደ አየር ሽዬል ይቻቻ እየተወነጓቸው እኔ ነበሮ በታ
ይቻቻ ገዢ ተገኘሁ:: እኔ ስደርሰ ነበሮ የበቅለ ማሳ እያረመና
እየከውተካው ነበር:: የጋጌውኝን ካሳድ ቅጂር ባዋና
እስራይሁት:: ነበሮ ምንም አገመነታም:: ባባውን ወዳደ
አሽቀንጥር ለተባበሩ ቅጂች ሆነ:: ተያይዘን በላምሳማ ፍቃድ
የመልስ ገዢ ይመርጋ::

ጥበብ ሽዬልና ምንልክ ይሳይና መንገድ ገዢ አስቀመጥ::
“ምንም ቅጂች ነው?”

“ተልከን ነው”

“ምን ያስፈጥቻሁዋል ቅጂች?”

“ጥከላናል”

ልምሳማው ቅጠሉ::

እኔም ለነበሮ ሁሉን በዘርዝር አጠቃላይ::

“ልቻቻ ለንሳ ተባለቸው:: በጀናቱን አገየች በላ ልማ
መቀቻች:: የሚገኘመውን ለንገድሆ? በጀናቱ ወንበ መሰላፊት
ነበር:: ወንበ አይደለም፤ ሽዬል ነው በየ ነገሱት:: የፋይታም
ልቻቻ ተቻቻ አተቀርም:: ይህን ሲሆ አሳት:: ለምሳባት በታይ
ሙማና ስራዎን ተመውሑ...”

በዘርዝር የልቻቻት ገዢዎት በድናን ሲፈልቻን ይህን ሲሆ
የለበስ በታች ለቻቻ ምንልክ ይሳይና በታች ነበር:: እናቱ ካርድ
ናቻቻዊ! በዘርዝር ገዢ በተሰባጥው በሁ ለቻቻ የለውም:: እሁቱና አስ
በታች:: የለለቻቻን መቆጠር እናኋ ያስተካሂል:: የነብረም
እይውራም:: መንታ ማጥጋር ሁሉት ገዢ:: የቻቻ በሆኔ? በድስት
ደርሰናል:: የልቻቻ ለቻቻ ለሰት ደርሰው፤ ገና ከፍ ለንሳ አሳት
ሆናል:: እናቱ በ35 አመት እድሜዋ አይተ ሆኖለቸው:: ማቆማያ
የለውም አይመስስል:: “እምሳት የከፊተውን ገዢ ለይዘው
እያደርም” እያለ መውለድ ነው...”

ልምሳማው ቅጠሉ::

ነበሮ ባደ እግናን ነበር:: እግና ማቻቻ በሙቻቻ ሆኖ
ጥቶች አይታደም:: በማርቻቻ የተወቀው ቅጂጣ የመሰለ በ-ን
የከከ ቅጂጣ ለበበሳለ:: በቀበቱ ምትኩ በሰጠት ምት
እድርሻነት:: የኔም አለበበ ከነበሮ ጋር ተመሳሳይ ነበር::
የእብዛትቻቻን የመንደሩ ለቻቻ አለበበ እንዲያ ነበር::

ነበሮ ባደ እግናን መሆኑ ገን ይስ አሳይቷም፤

“እግናሁን ተጥበስ ለምን በረበበ አቻይርማም?” አልከ::

“ይህን የወ-ናው”

ከማስተር ገልጻ ማብ ይችና ለይ ስንጋኝ፣ ለንሳ መማዋን
ተመጥቷ፣ በረንድው ለይ ተቀምጣ እየጠበቀቻን ነበር፡፡
ከነበሩ ወር አስተዋወቂሁ-ዋጥ፡፡
እንደ በላ በአከበበቻ መብትቸው፡፡
ከዘመኑ እሱን መሆ኏ እድርጋን ወደ በገኝቱ ልይቅ
አግባጭ አቀፍን፡፡

ለንሳ በጥም ይሰ እንዳሳት ታስታው-ቁ ነበር፡ እኔ ባራ
ተጠበቃ-የለሁ፡ እኩን የተ እንደማስቀምጣው ቅጋይኝል፡፡
መረመዳ-ንም አልቻልከበትም፡ ነበሩ እንደኋ ባይሆንም እስም
የጠል ሰሚት ለይ ነበር፡ የማንለያይ ጋዜቃውች እንደመሆኝን
ልብ ለልብ እንተዋወቂለን፡ እንደሆህ ከበት ወር ሆኖን የን
በፍዕ-ም አናው-ቁም፡ በእኔ እድሜ ከበቶች ወር መታየትም
በሆነ በመንደራቸን የተለመደ አልነበም፡ ካው-ርም ካው፡፡
የአባጭ ሲተ ላይ የን ነውቻ፡ እንገኝን ወደኋና ወደ
ነበሩ እየመለለበት እንደልቦ ታውራናለች፡፡

“በንተኛ ከኬል ተማሪ ነሽ?” ስል ተየቃት ነበሩ፡፡

“ወደ ለምንተኛ ከኬል አልፈ-የለሁ፡ እናንተስ?”

“እኩም ወደ ለምንተኛ አልፈ-ኬል”

“ወደ ገልጻ መው-ረድ አት-ራይም?” ስል ተየቃሁ-ዋጥ፡፡

“በኩቡን እፈ-ለሁ”

በዘህ ገማገኘ ሰሚቱ ተካክ፡፡

ምኩን-የቱ-ም አነጋገጋን፣ “ከናንተ ወር ከሆነ አልፈ-ራይ”
እንደ ማለት ወሰድ-ከተ፡፡ ይህ ይግሞ እኩን እንደ ጋዜቃ
እንዲመነችን፣ ምናልባትም እንደ ወደደቻን የሚያሳይ ካው-
እያለብ ነበር ለራ-ብ፡፡

መንገዶን መርሰን ከበጀናቱ ልይቅ አኩና ለይ ብቁ!
እልን፡ ለንሳ ከመደናቁ በዘት መ-ከታት ለቀቀቸው፤ በሁለት
እኩ እኩን ይሆና እይም እንደ አብ እኩን ለመ-ት ምውልት
መሰላ ቅማ ቅረቻ፡፡ በውቅቱ ለንሳ ለምን እንደ መ-ከታት
እልጠቅም ነበር፡ እዘመኑ ልይቅ አኩና ለይ ተውልኝ ለለደግሁ-ት
ልይቅን ይ-ገኝት የሚያይ ለው እንደሆ ባለ ሆኖታ ለመሆና
ለይቅ እንደማቻል ግንባዕው-ን የገኘሁ-ት አግይቻ ነበር፡፡

ወደ ገልጻ ማስቀል ይመርኝ፡፡

የጋራብና እረቻቸ ከበቅርቸው-ን ወ-ሣ ለመጠጥ በበዛት

ወደ የዚሁ እየወረዳ ነበር፡ “ኩል” ማለት በአድምና “ትንሽ ገብቻ” ማለት ሰመን፣ “በሩ” ይግሞ፣ “የወሄድ መውጫ” ማለት ነበር፡ ዘዴበኑ የደቡብዕስተኛ የበሽቶች የዚሁ ሲሆን ወደር የለለው ወጪ ሰጥራ ነው፡፡ የጋራበኑ እረታቸው ከባቶችቸውን ወሄድ ለመጠበቅ ቁልፍ ሰውርና፣ የሚዘዋዕቸውን አፈጻቸው ስራም እህምቸው ለይ ተቀምጠው እያከማቸው ነበር፤

ገንዘብ ከፌ - ቅጂ በቻ
ነጋጌን ፎርም - ዝግ ለመተ

(በገንዘብ ቅጂ ገዢ
ሰማኝ በላት ጋዜ ገዢ)

ስምንጭሬታት ግራኝ ቅጽ እየያዘናት ቁልፍ
ወረዳን፡ ከባቶች ይውርናል፣ ከባቶች ይውጥሉ፡፡ በትኩና
እጠበሻ ከፈት፣ ከባቶች ከመሳላት ወጪቸና እረታቸው ከሆዋሉ፡፡
የእጠበሻ ህት ይከው ነው፡፡ ተፈጥሮ ላይ የደረሰለቸው፡፡
እጠበሻ ከሆዋሉ ከባቶች ከፈት ሰመት እረቻለም፡፡ ለምን ሰመት
እንደማይችል ይግሞ የሚያውቁ የለም፡፡ ይህ የተፈጥሮ የገል
ምስጥና ነው...፡፡

እንደ ለእንደ አፍታ ቅጂ እለቸ፡፡
እናም ለእረታቸ ሰላምታ አቀረበቸ፤

“Akkam bultanii?”

እረታቸ በመስቀልዕም ምሳሽ ሰጠኑ

“Negaa bultanii? Ati fayya keetii?”

“Galata Waaqayyoo!”

እየወጣው እንዲሁ አለቸ፤

“Maal gochaa jirtaa? Loontikssaa jirtaa?”

በሁበረት ምሳሽ ሰጠኑ

“Eeyye!!!”

በመደኑቁ ነበረን እየሁት፡፡

እስታ ማይገኘ አልፈረም፡፡ የእጀት ልጅ ሆኖ ስለ
በአድምና መናገሩ እኔን በጣም እስተንቀቸ ነበር፡፡ ከዚያ ቁልፍ
እድምና ሰኞች የምንሰማው የጋራበኑ ገጠራቸቸን በቻ ነበር፡፡

ነበረ እንዲሁ ሰላ መየቻት፤

“እድምና የተ ለመደኑ?”

“በዚ ገዢ ከረምት እያቴ ከንደ ገዢ እረቻለሁ፡፡ በዚህ

ከረም ብን ስላልተቻለ አሁሱ መሙሱ:: ከእያች ጋር በእድሜና
ነው የምናውራው:: ገዢ ላይ አማርኛ የሚቻል የለም::”

አይደካ ጥሩዋቻ::

“እናንተስ አድጋሻ ተቻላለቸህ?”

“እኔ በደንብ እቻለሁ:: ሌሎ መለሰ ነበሩ::

“እኔ ተንሽ ተንሽ እቻለሁ::” አልከኩ እያደገኘ ወደ
የተ ነው?” ሌሎ ጥሩዋሁዋቻ::

“ከዚህ በዝ አይደቀም:: የኝሬ ወረዳ አገሩ በእባካቻው
የዘመድና ነው:: ገዢ ላይ በዝ አትቻቻ አለኝ:: በታደት
መንግስት ስማያቻ ነው...”

(“ወደ የሚለውን ቅል ለመጀመሪያ ገዢ የጠማሁት
በዚህ አለት ካለንስ አንደበት ነበር:: በመቀበል ባለቅናው ብቻ
ዘረመድናን አለት ወይ አበባ በተሰኞ የግጥም መድጋቢትው
ለይ ‘ወደ’ በሚል ሁሉ ባጥም ተወስኑ እናበዝኩ:: ብቻ ቅኑ
የተቀናት ወደ’ ማረጋገጫ ለንስ የመቆስቻ ወረዳ ተሆኑን አለሁ
እንደት ለወደ የምትባል ሌት’ ልማትና አይደለሁም:: ሆኖም
ጥፋር እንዲሸክ የተሳለቸው የባለቅናው የትመልኩ መንደር ከኝሬ
በዝም እንደማትርፍ ተረድቻቸሉ:: ባለቅናውም በልኝነታቸው
ኋይወቻን ተከተለው ለወደ ይረዳ ነበር...”)

ገደብ ላይ ይጋገሩን አውረድናቸ::

ከዚህ ቅል ነበር::

እየተንደረገበን ወሂው ይፈኝ ላይ ይረሰኗ:: ማእበለ
ተነስቶ ነበር:: እየተገማሽረ ከኖርቻው አለተና ከዚህ ንብረት
ይጠቀሳል:: አልፎ አልፎ አስቀናን እንገዋለ ለተፋቻው እረኝቻ
እየተሻሙ ይማርኙቻዋል:: ለንስ ጥንቃቄ ከኝሬ መስለው
በመሏቻ ወሂውን ለታደረዋል::

“እኩሱ ስው ይዋናበታል?”

“እኩሱ ነው የምንዋናው::” ሌሎ ነበሩ መለሰ::

“እናንተም እኩሱ ተዋናለቸህ?”

“በየቀኑ ነው!”

“እተፈሩም?”

“እኩሱ ነው ይደግኝው:: የዚ ይሰራል?”

“ጥልቀት አለው?” ሌትል ጥሩዋቻ::

“ዘመና ማቻር ነው ይባላል” ሌሎ መለሰኩ::

በዚህ ማንኛውም የመልስ ገዢ ፕሮጀክት እና አመጣችን ተጠካቁንላቸ፡ ባቃ እንዳይከተት ጥሩት አደረግን፡ ገዢ ስለ ነበር ካለው ሆኖ እኩን ይዘ ሲሰጥ፤ እኔ ከታች ሆኖ በእኔ ተከናወን ተደገኖቸው፡ እኩን ለመርዳት በደረግነው ጥሩት ለሰላሳ እኩቸ ለደገኑኝ ከፍተኝ ይሰታ ይሰማኝ እና የኝነር አላረሰውም፡ የነበሩን በርግጥ አለው-ቁም፡ ሆኖም እስተኛ በማም ይጠካቁለት ለሰነበር እና እናው እናው መደሰቱን መገመት ችግሮች፡፡

ይሁት አድርጋናት ለንብናበታት ልቁይ ከሆነ በነጋቶው የመንዳራችን ለሰን ወደ ሆኖ ለማው ለፈጸም ወሰደን፤ የረር ተራራን በኋቀ ለተሰየቻቸ ቅል ገንዘብ፡፡

* * *

በዚህን እለት ተሰየቻቸ ቅል የመከተከቱና የሚረመውን ለራ ነበሩን አገባብ-ት፡ ወረዳችን ሁሉ ለንደ በቋ ነበር፡ የቦቃለ ማሳወችን አርመንና ከተከተኝ ለናበቀ የነበረ እና ቁጥር መለያን፡፡

ይችሁ ስለ ተቀመጥኝ፡

ከቅዱው አጭል እያደረግኝ፤ ከጠላው ተገኘጭበለት፡ የነበረ እና ለሰላው ገዢ የቦቃለ-ለ፡ ወረዳች በማረው-ን ይለቁቁማለ፡ የነበረው ወ-ሽ ከጠቃለ ማሳወች ጥሩ ለር ተቋተኬል፡ ብንደውት ነበር፡ ምራው ስለ የከረሙ ቁስል ነበረበት፡ ይ-ብ ነበረት ነው፡ ከአደጋው በፊት እልተኩኝ ወ-ሽ ነበር፡ ይ-ብ ለይደርበበት፤ ለምን በበረቻችን እለፋቻሁ’ በለው የለአቅመ-ከ-ብ ለታገል ያድር ነበር፡ ይ-ብው፤ ሂሳብ-ን ለጠ-ት፡ ምራው-ን ቁይ ለምናው አስመሰለ-ለት፡ ነበረ ለኋገራች፤ ከአደጋው በሁዋለ እንዲን ከግብር ለመጠና እበት መሆኑን ለሰተኝ እና ይ-ብኝ ወ-ሽ ለለን ገብኝ ከለይርከ እያለ ማስቀበር ይሞርኤል፡ ተፈቅደለት የን እያው-ቁም፡ በፍልጥ እየተነረተ ወደ ይ-ብ ይ-ብ-ተራል...፡

እነዚው ቁጥር በለን መ ለንገኘው ይሞበር መለቀች፡ ወደ በቴ ለመሆና ተነስ፡ እልቻልከም፡ ሁሉ-ቴ ለራ-መሆና ተገኘገኘለሁ፡ ባልወድ-ቁም ማረከብን መጠበቅ እልቻልከም፡ በጠስት ማኑ መ እና የሆኑ ሆኖ እናው-ቁም ነበር፡ የለን ወራ ተጨምሮበት ለያስከረኝ እልቀረም፡

የነበረ እናት አየሰቂ፤
“በዚ መሆኑ እንደ?” አለኝ፤
“በረ የተለመደውን ነው”

ይህ ቅን እስከ እነዚ ለለት ግድም ጥሩ ተችቄ ነበር፤
ከዚያ በሁዋጥ የን እንቀልና እምበ, አለኝ፤ እስከናጋጌ ቁልጥ
አላከ፤ ለኋጋጌ አካባቢ መልስ ስለብ እድርጋንኝ ነበር፤ ይጠምች
መመሱ ለፌምና እንደገና ነቅሬ፤ ወንድውሉን የሚባል እንደ
ከፍት እና! የሆነ አውራድ ይጋ አለኝ፤ የሰራኔ ስው ሆኖ
የውጥዋል፤ በደምኩ ተቀጥሮ የሚመሱ ይመስል ገና ለይኑ
አጠቃላይ ይከፍተዋል፤ እስከየሰለው ይረስ እየጠማኝ፤ ከዚ ግበ
አልፎ እስከና የሽዋል በት ይረስ ሲፈሩን ይበጣበዋል፤ ይህን
አውራድር አባቱ በጣም ይውዳው ነበር፤ “በጠዋት ወደ ስራ
ለመሂድ ይቀበቅበኝል” ይላል፤ ስንተች ይጠምች እየታረክ ወጥ
ሆነው ሲጠለና ሲጋጋጥ፤ እነን የሚገኘው የለም፤ ተንሱ አይነት
አውራድር ነው፤ ለዘመ የሚሆን እንቀል የሚሰራልል ሲፈውን
ጨይር እያወነኛም፤ በዚህ ለይ ወሂሳዊ እምበ ለመግባር ለመግባር
በለው አያውጥም፤ እናሆን ስትታጠቢ መብቀ ይጠጣል፤ ቅንን
ሙሉ እረፍት የለውም፤ እየተሻሻለ ይላል፤ ሲጠለ ይውሳል፤
ይሸ ቁይች በተመለከተ ቁጥር የዚን ገዢም ሲጠለ ነው
የማጥኞች፤ ለዘመ ይጋ፤ “ውንድውሉን” የሚል ሲም የሰው
ተናገኘ ወንድሆኝ ነበር፤ እና ያን ቅንም ወንደ እንደተለመደው
ገና በማለው ቁስቀበኝ፤

ተኑበች ወደ ይሸ ወጥሁኑ ይረዳው ለይ ተቀመጥሁ፤
ከዚህ ለለ ለደርጋው የምችለው እንዲችም ነገር አልነበረም፤ ለለ
ለንሳ ማሰቦ ነበር የተመችኝ፤ የበሽናቱ ሂይቆ ገራል ወሰጥ
ትከሻየን የተደገኖችኝ ይጋግሞ ችውሉኝ፤ ሂይቆን ስታይ
የመዝናችው ይሞዥ መልስ መለፈል ይሰማኝል፤ በሁለት እና
እናን መያዘ ምስለ ይታየኝል፤ ሆሉም በየረዳኑ እየመጥ
አለምረቡን እያችለመው ያልፏል፤ የጋራብኑ እረችኝ ይግሞ
በአይምኑ እዋሸቻችው፤ የእናሳን ለይ ሆኖ ለለ በአይምኑ
ተናገች፤ ወይ ገድ፤ የሚገርም ነው፤ የመጠረም ለማረኝ ለለ
ለንርም፤ ለንሳ አድት፤ በእና እድሜ ያለ ለተች መስረተ፤
ቅናገ ቁልሰት፤ መስከረም፤ እበባ፤ ምርጥ፤ የዳት ወርምኑ
ነበር ለማጥው፤ ሆነን የሚል ሲም ያሳችው በዚ ገኔ ከእናሳን

የሚመጥት ንብረ፡ በወቅቱ ዘላን የሚለው ስም ገና ይበረከታ
አልጻም ንብር፡ ይህም ልቃ ባን ካድባባ መጥታ ስለ ስሜ ሌሎች
ሁን፡ እረቃቁን ይግሞ በእርምጃ አዋጅቃቁው፡፡ ከህለት ወንጀት
ዚ ወደ በጀኑቱ ገልፏ መውሬድ ማተኩራ ቅረቃ፡፡ ወደ ገልፏ
ለንሰ አባማሙ! ይገርማል!...

ነግቶ ንብር፡

ነብረ የግብር በፈቃቃን በቀበታ ከፍቶ ሌጂ አየሁትና
ከተቀመጥከበት ተነስሱ፡፡ እስም እንቅልና አቶቶ አድር
ናይከል፡፡ ባድ እግናን አልነበረም፡፡ መስቀልቸ በረባሰውን
ተማምና ንብር...፡፡

ከነበረ ወር ይረዳው ላይ ቁጥር በለን እስከናው መስቀልና
ገዢ አኖራተን ከቀጣ ወር ቁርበ በለን፡፡ ከዘመም የተከበረቸ
እንግዲቸን ወደ የፈጻሚ ለመውሰድ ባግኝ ሆንን!

ከረፋይ በሁዋላ ንብር ሌሎች በቀ ያለቃው፡፡ በጥቀ
ፈንግታ ተወጥ ማብጠቸን፡፡ ፈንግታው እንደ ጉዢት ስህ ቁደፊያ
መረዳው መሰላቸ፡፡ እናም እንደርሱው ፈንግ ማለጋቸን መቅም
አልቀረም፡፡ የኝ ፈንግታኝ የሟ ፈንግታ ባን ሌመሳሰል
አይቻልም፡፡ እና ፈንግ ስንጋ የምናለቅበ ለመሳሰል ይቻላል፡፡ ላቅ
የሚያምርበት የተመቻው ነው፡፡ ያልተመቻው ለው ከሚሰቅ
በቅበቅ በለ በፈለቅበ ይበልጥ ያዋጥዋል፡፡ እንደተጠረጋጋር መሬት
ወደ ወሰተ የገባ ገንዘብ! የከረፍን ገራይ መሰላው የተጠረሙ
መንጋበለ! እንደዚያ ንብርን፡፡ ለምን ይዋናል?

“ቅርበ በላቸሁ?” ስተል መጥቀቸን፡

“በላተናል፡፡ እንቻለ?”

“እኔም በልቻለሁ”

“እንሂድ ታክሮ?”

“ቆይ ለስራተኞች እግዢዎት ለምጣ?”

ወደ ከረባተቸ ወሰድናት፡፡

የፈው እንደምንጻይውም በፈቃቃን በእረቃቁ ነው
ተዋልቻለል፡፡ እየተቀባበለ ያስተጠበቃል፤

አየሂያ! አየሂያ! አየሂያ!

የደረሰኬት

የፈጻሚ እንዱና ለለንና፤

መልጻዊ እንሰና መለ ለለመለና፤

* * *

አበበ! አበበ! አበበ!
26-04-2 አልተሻገኝም እንደ እንግዲ ካረታ
እንዳምንለያ ለአውቅኝም እንደ መላ ካረታ

ከሸጋጥና ጥሩ እንደ ባድንና ቅዱሳለ፡
ከጊዜው ተረጋም መረጃን የሽፈርዎ አዘጋጀት መልካም ይረዳ፡
ነጠቃዊ በትኩ ከሚሰው ዓይነ መለ ይግባለ፡፡ መልካው ለይ
ከብቶች ፈሰዋል፡፡ ማር እና ቁስ በማስረጋ እንቀል እና አይበ
በከንበል የያዝ ባልቴቶች መረጃን እያያ ቅዱመጥቻን
መንገዶች ተከተሉው ወደ ገበያ ይጠየላ፡፡ ቁስ የደረሰ እንደ ቁስ
በከንበል መረጃን እያወጥ አለሁ፡፡ ቅዱመጥ የጠበብ ስተኞች
ገዢመጥ አድርጋውን መንገዶችውን ቅዱል፡፡ የእዕወቱ መከኑ
የእየሩን ባለም አጠፍጠቻል፡፡ መነር አልይ መነር አልከተክ
የእድና አየር መከኑ እንዳሁ ነው፡፡ “ተንሸ ዘር” በለን
የሞንጂስት ከረበች በእሁድ ይር ተከል አረጋግጣት፡፡ ለጊዜና
ለእንቅጣጣን አስተ ቅጥልን ተብ እናበቅለን፡፡ ተንበላ የተባለው
አነስተኛ ሁኔ አልይ አልይ ዘዴው ለይ ይታየል፡፡ የጊዜ
በከንበል መረጃው ተረጋም አበበው ዓይነው ቅዱስ የበቅለ ስሆና
ለዋቻ በእጠበት ሲያልፏ እየከለለ ይጠበቃል፡፡ ከልኝነቶችን ዘር
ወተ የእይን የቅር ቅርችን ያለው ለማያወው የረር ተረራ
ጥንቀባችን ገሙ ወሰተ ስሽነ በርቀት ይታየናል፡፡ እናቱ ለይ
የሽፈርዎ ማኑ መኖሩን እናው-ቅለን፡፡ ከገርግዢ በእይን የቅርብ
ርቀት ለይ መለቅለዋ የተባለው የከረምት ማቅ ለባረ ለማይ
መስለው ተዘጋጀበል፡፡ ይጠበች ቅዱው በላ ተታየናለች...
እነዚ! ከእንገዶችን ዘር ከረበችው ለይ ቅዱ በለናል፡፡

“በለ ዘር ለንገዶችሁ?” በተል መቀቻች ለንገድ፡
“ንገድ?”

እንዳሁ በተል አውጭና...
“ዘር ለይ ከእነቱ ለረቻ ዘር ፍረሰ እንጋልባለን፡፡ ለለ
ድግም ወደ ወንበ እንዱርዳለን፡፡ ለያስፈራ ወንበ መቻም፡፡ ይርሱ
ድግም የሞትባል ዓይነ አለቻች፡፡ ዘር ለረድ ከሱ መለያት የለም፡፡
በለይምና ተዘጋጀልናለች፡፡ ይርሱ ፍረሰ የሚባል አታውቻም፡፡

በጥም እውዳታለሁ:: የኔሬን ማኅ በታደት ይሞ? መሬት የሚባል አይታይም:: በኩርና በዘኑ ተስፋዕስላ:: ጊዜ ስራው የሞንጊለው በዘኑ ገዢ መጠቀስ ነው:: ምክ ይሞ እንበለን:: በቅበ የተሰራ የገበብ ቅለ! በጥም ይጠቀማል:: ለገን ይሞ አገሩ በመለ ደንቻ በድንቻ ነው:: ለንበብ ነው የሞንውል:: የድንቻ አይነት በዘኑ አይጠቀስ የሚባል ደንቻ አለ:: እንደ ስኩር ይጠቀማል:: አረንጻድ ደንቻ አለ:: ወጪበ ደንቻ ይግሞ ይሳይ ይመስላል:: ክፍል የሚባልም አለ:: ተቀቁሉ ለበብ ቅበ ነው:: እኔ አሳን ካበር የሞውደው:: ቅጠል ስጠል በምብል ላይ ይጠቀል:: ከተኞል የሚባል ደንቻ አለ:: ተጠበብ ነው የሚጠበለው:: ስንከራ አገሩ በየጽርው በቅሉአል:: እኔ ይሞ በዘኑ ስንከራ በለሁና ምሳሌን ቅረጋሽ:: ምሳሌ ተስተዋና ይሞ:: ለይማጠኝ ይገኛዋለ:: አነቱ የገኘ ስቀ:: አምስተው ይግሞ እንቀላል ተመስላለች:: እፈም ደንቻ ፍቃድ ወሰጣዊ ቅድ ወሆኑ:: ተተማለች:: ይቀማ በየጠቃው ጥልቶአል:: በደሳት ነው የሚልት:: ፍራው ለከ እንደ ወይን ነው:: ይጠቀል:: በቅበበለት ነው በቁ:: በታደት እንደት ተወካት ካበር?"

(በ1990 አ.ህከም ዓኛ ገበዕስ ስር ለ.ማክሪያ
እኔም ተከራይ ካበር:: የጥቅም ሂደት እንደ ታይና የከራቱ
ኤሌም ከታታ አስፈላጊና አመራራቢ አስቀድሞ የሚታወቁ
ለሆነበት ከአንድ የአካባቢው ስው ወር ስልከ በየ ወደ ጊዜ
ሂድተ:: በርግጥም ቅደም ለንበ እንደጠቀሰችው ጊዜ የጥቅር
በት ሆኖ ካበር የጥናሁት:: አገሩ ወንበ በቁ ነው:: እንደ ጊዜ
በልምሳሽ የበደ ምድር ከዘመ ወደህ ጉጥምች አያውቃም::
አውቃበል ጊዜ እንደ አረም ምድርና አልበነቸል:: እናቸው
የረጋገጫ ተቀባዩ እኔንጻድ የተፈጥር ደንካን ተከለዋል::
ገዢ ለ.ሀ.ጥም ካበር ሚስኑ ነው:: እንደ ገረምሳ በእቅዱ
ለይዘው የሚይችለው ማት በስሙኑ ለሽጥ አያሁ:: እንዲያደ
የዋህ የጠበ ማረተች ገመት ለሽጥ በእሁድ ወኑው ወደ ከተማ
ይመስተና የሚገባችው ለ.የጠጋ ገመትን ለእሁድ የበለታል::
የየመንገዶ እንዲያደች የሚያርሱት መስረድ አለ:: እዘመ አረፍ
ስተል በኋና በኋና ተጠማለሁ:: ማከው በኋና በቁ ነው:: አምስተ
የተከለው ነው:: ተማሪውች አሳን ስምጥጠው እየሻጠ ገዝቦ
የጥናሁ:: ጊዜ ከስማይ በቁ ለይሆን ከመራቱ ለርም ወሆኑ በቁ

ኋው:: የሸራ ተራሱ ንጂዚች ካልሆነ ሌላ አይመጣም:: ክበሳ ነው
የሚሰሩት:: መመር በርሃስ ይመጥናበታል:: መጠጥ በቻ
አይሁን መግባብ ይሞር ንዑስ:: ገዢ ገዢ ሌላት አድራው
እስላክዎች የቻይና ፈልጥ ሠት ስመለስ ክመንግስት ሲማየት
የተገረርከት የህል ንዑስ የተሰማኝ::)

እነዚ! ከረበታው ሌይ ቁጥር በለናል::
ለንሳ ለሉ ሂደ እኩወታን ለታበች እኩወ በበከላችን
ካልፋነታችን ይሞር የምናው-ቀውን የመንዳራችንን ታሪክ
እየተቀባዩን እኩወታናት::

ነበረ ይመረ...
እኔ ቅጠልከ...
እንደ ሆኖታው እየተነጣጠቷን....

“ተመልከቶ ሌንሳ! የሸር ተራሱ ማለት የ ነው! በጥን
በከላ ይግባም መፈፀመ ይንሳ አለላሽ:: የፈታው-ራሱ ይንሳ ፍጤር...
“ይሂ የምናትመለከቶው ሂይቅ አይደለም:: የከረምት ከሬ
ኋው:: ምምበራ ከዚ ይባል ንዑስ ይርሱ:: እሁን መለቅለዋ ነው
ስመው:: ግራኝ አህመድና እኩ ለበኩድንግል የተዋጥት እዘሱ ማረ
ገይ ነው...
“የው-ልሽ ሌንሳ! የ ይግባም ለበኩድንግል ጋዜ ይባላል::
ከስና የምናታይው እኩ ለበኩድንግል ተምህርት ለት ነው:: እኩ
እዘሱ ነው የምናማረው...
“ለንሳ ተመልከቶ! በዘሱ በከላ ከዘድሽ ይግባም ማዘሩ
በቻ ተራሱ አለላሽ:: ቅጠጥ የተባለው ለይጠኗ ተራሱው ማፍ
ገይ ነው. ሂይቅ ወሰኑ ይኖር ንዑስ:: እስነ ገበረመንዳለ ቅጽለ
እግናን ቅጠው. ባይናቀ ሂይቅ ወሰኑ ከተቀበት...
“ለንሳ ወደህ ተመልከቶ! አዋር ገራል ማለት የው-ልሽ::
የነጋባችውን ይገባች የምናሳይ-ዳቻው እዘሱ ነው...
ለንሳ! ...
ለንሳ! ...

ነበረ ለለማራኝ አህመድና እኩ ለበኩድንግል መሬት
በዘርዝር መናገር ለቻይና እኩወ እንደ ሌንሳ በጥንት ንዑስ
የዶመጥከት:: እዘሱ ቅድሙ የልሰማሁ-ዋቻውን ታሪክ ንዑስ
የሚተርከው...
28

...የግራኝ አሁመድ ስራዎች፣ የሰማሌዎች፣ የክርስቶዎች፣
የእውቀዎች፣ የህንጻች፣ የተሸከችና የእጋብች ቁልፍ ነበር ሲል
ነገኑን የዚ ይህ በታ? በእኔ ለተዘጋጀል ወገን በኩል ይግባኝ
ተገዢዎችና አማርች ነበር በቀጥር ተግራኝ አማርች መዝኑ
ነበር የግራኝ ወተደረሱን ጉዋጥቃውም ነበር እኩ
አጠዘጋጀል፤ እንዲያመለውችሁ ያዘዣው፣ በለው አዝዘው
ነበር ሆኖም ከሳይ ወረዳ ተደረገና በእስራይዎች ከቅድ
በመዋወ ግራኝ አሁመድ አስተኞል፤ ግራኝ አሁመድ አ-ቁጥሮችኬል
የሚሰለውን የተግራዎችን መሬ በዚህዋው ሌይ ገዢውም ይረዳ
ገዢ በዚህ ሲወጪው የጠና ማኅ በጀርባው በኩል ወጣም ይህም
መሬት ከተከሂደ 400 አመታት አለፋት፤ የኝ ተምህርት በት
እኩ ለተዘጋጀል የተባለውም በዚህ መሬት የሚከናወች ነው...

በዚህ መንገድ ለለጠናቱ በዚ አመውተን፤ ከነበሩ የጠና
አጠረን እየዋልን ከዚህ ቁደም ለምን ይህን ተረክ እንዲልኻነት፤
እያሳካሁ በሙመስጥ ነበር ያደመጥኩት፤

ከስራራችን ለፈቻ አንዳ ለለምናው ለለ አብዛኛልች
በረዳ መካትናም አልቀረም፡ “አዲለ” ነበር የምንለው ባቻና፡፡
አዲለን የሚይውለው ማን አለ? ሁ-ልጋብ ያስቀናል፡፡ 3ኛ ከፍል
እያለን ለይህን እየቀርም፤ “ከሚሰሩ እንሰሳት ለሰቱን ጥሩ?”
የሚል ጥያቄ ቁርባን፤ አዲለ ለማሳቅ በለው ይጠና ሌይ
የሚከተሉትን ቅጠት

“መሬ፤ ዘለከተተር፤ ከምበራ”
አዲለ ቁልደኛ መሆኑን መምሃሮኑ አለውቀም፤
“ተኋላ” አለ-ት፤
ተኋላ ቁሙ፤
“እኩህ እንሰሳት ዓይቃው-?”
“እንሰሳት መሰለው-ኩ ነው-”
“ወ-ጥና ይሆኔን የኝ!”

ለንዳ በጥም ለቀቻ፡፡

እኛ በቀልኝ እስከበቻን ለቀንበታል፡፡ መዋታው
እንዳምቀ በሚል ጥን በድርሱ አጠረኞት ለቀን፡፡
“እሁትህ የደረገችንን ለንገራት?” ሲል አስፈላጊ፡፡
“ምኑን?” አልከ ከስተር በየ-፡፡
“የፋ-ንታው-ን”

“ንገድ” አልከ እየቀሁ::

ነገድ እንዳህ ነው::

አራተኛ ክፍል ስለን፣ እንደ ቅን እና በት ስንጻዬት
ታሳቁ እሱቱ እንዳህ አለችን፤

“በበው ከዚህ ፊንታ ይሰጣቸዋል”

ፄንታ በይዘጋጀው ከታዘዘሩን ማንኛውም ሰራ የጥንስረ-
ጥሩ ለቻቻ ንብረት፡ ፊንታ ሲጠመርበት ጥን መረጃችን
ጨመር፡ የበታችን በጣም ሰራ ንብረት ማግኘት እስ ማዳ የከላሉ፡
የሽመትና ቁርንጫፍ ገንተለን ሰኔበቃ፣ እናንም መረጃናም
መልዕክ አድርጋን እወዳለው፡ የማግኘት እንጂዬችን አስተካከለን
ከመርናቶው፡ ቁጥሮችን አቃጠልን፡ የውጭ መሸላከያ
ቀዳምዎችን ይፈጸም፡ የበለባ፣ የከረሙ፣ የቅርንጫድ፣
የጠናከሪም፣ የቀይበር፣ የሚጥሯው፣ የኩብ አታከልተችን ወሆ
አጠማን፡ ከዘመና ፍንደወ ሰራ ተደቃነን ከወጪዎችን በለይ
ከታጠቢን በሁዋለ ፊንታ ለመጠጥት አግኝ ሆኖም፡ በርግጥም
እሱቱ በሁለት በርቃቀዬች ፊንታ ቁልታ አቀበለችን፡ እኔ
ወደፊዎች ንብረት የደንጋጌዎች፡ የፄንታ ቁልም በርቃከናም መሆኑ
ይታወቂል፡ ይህ የተለጠን መጠጥ ጥን ድናርሰ ሆኖ ወደ ነዋ
የሚደረግ ንብረት ሰቀምላው ወሆ ወሆ ይለል፡ ወደ ነጋ
ተመለከተኩ፡ እስም ቁምሰት ጥን ገበቶች ገበቶች ገበቶች
አለለም፡ ቁስ በለመ፣

“እኔ ወሆ አልጠማኝም” አለኝ፡

“የምብለሁ ተማሪ ከልጠጣሁ እኔን ተቀማኝለች” አልከ፡

ወሆዎች ተጥተኞች አመሰግኗኝት ወጥን፡

ይህንን ለለንሳ አጭዬዬትኩ፡

በዘመና ጥን አልቀቻችም፡ በእቻቻው ገንዘቡን ተደግኝ
በሆነዚ ተመለከተችን፡ ስታዘጋልን ሰኔያት ጥን እና በግልባይ
አየተያየት መሳቀ ገንዘብ፡

የበደም እንዳህ አለት፤

“ማዘን አያስፈልግም፡ በርቃከን ከፈለግን ቁልተኩል፡”

ስለ ታረሻ በለይ አያጠቃለድችም ከወረዳች፤

“እንዲ የኤሌክትሪክ ሶቦ ገዢ ተንጠለመለ፡ ሌሎች ሂደ
ገዢ፡ እንዲ ይግሞ በፈጸቀቱ ሂይቁ ገዢ ለውድቁ ለጥቃት ተረፈ”

ይህ ወሆ ለቀመጥኩ አማተበች፡ ይህ ጥን ለኋ
በየአመቱ የጥናየው ቁል ማዋታ ንብረት፡

የት. በግም ይጥም ካርር

እረቻች እንደተለመደው በአድማና እያንስራንኑ
መልካውን እድገቶች ተልዕስ በዘኝነት የረጋግጣት ወልደ
ሬውን አውድቻል፡፡ እንዲያደርግ እረቻች እና ወዳለንበት
መጥቶው ማኝውን እያስተኞች በሁኔታው ወደም አሉ፡፡ እናም
እንደዋህ እከርማውን እየሰነጠቷን ወጪን ቅጠል፤

ነበሩ እንዲህ ስላ መየቻች፤

“ቅልቻል በልተኩ ታውቁያለን?”

“እለው-ቅም”

“ገን እናበሳለን፡፡ በግም ይጥፍባል”

“ዘዴቱንና ደማን ፍጥም ለኋጤን እንቻለን” አከልከ፡፡

“ገዴታቸው? ” ለተል መየቻች፤

ነበሩ እየሰቀ እንዲህ አለች፤

“እና ገንዘብ የለንም፡፡ ፍርድና ገዴታንም እናው-ቅም”

በነጋዴው ሌንሰን የቀመናት ከሰአት በሁ-ዋለ ስሆን፤
በግለጽው ማን ወደ እርመናቸው ማለ በሽቦው አጥር ስር ሶልከን
በመግባት የቻልነውን የህል ፍርድና ዘረፋን፤

ምን የቀረ አለ?

“በሽቦ መንደረሰን ደማን፤ ዘዴቱን፤ እንቻለን ...”

እነዚህ ፍርድናዎች በውጭቱ ለኋሚ የሚያደገት አልነበሩም፡፡
በንወለድ ይሞር እንደልበኛን እየቀመናን ለንበረቻው የረኩል፡፡
እልጋ ተርጋም በበርካካን ፍርድ እየተወራውርን እንደባይ ካርር፡፡
ወልደቻችን በአብዛኛው ለእርመናው-ያን ተቀጥረው የሚሰሩ
ስላክ እነዚህ የፍርድናው ማለ ካይ ካርር እናገታቸን፡፡

(ይህች ተወልደን የደግኝነት ሲሆር እርመን ሲሆር
ቻላላቻ፡፡ ይህን ሲያጠቃ የገኘቸው መንደረሰቱ በአጥቢት
እርመናው-ያን ተከራዩ በሽቦቱ የይቅ ሂሳብ ገዢ በመቆርቻሽ
ካርር፡፡ እርመናው-ያን ተኩሙና እሁድ የፈረሰ ስቅድምድ-ምን
የይቅ ገዢ ይግሞ በጥተር ይልማ ወ-ድ-ድር ሲለማያደርግ
መንደረቻችን የምቀቻች የደመቀቻች ካረቻች፡፡ ከደርግ መምጣት
በሁ-ዋለ እነዚህ እርመናው-ያን ይዘታቸውን ሲያጠው በእገኘቸው
ሆኝው-ያን ተተክ፡፡ እነዚህ ሆኝው-ያን በበዛት የህለትና ይረዳ
ምምህራዊቻችን እነና፡፡ እርመናው-ያን የእርሻ ሲሆ የሚውሏጥ፤

አከባቢውን የሚጠቃለበት አማርኛ ለምድው ክመላቸዋን ወርጥርት ብለ አማርኛ የሚጠቃለው ካርድ ፊልዕወያኑ ተምህርት የሚያስተዋወናን በተሰጠበት እንጂለሁን ስሆንና በተረጋና ገዢ ይግባኝ የመሰከበናን ቅጽቁ የሰጠናል፡፡ የልማት ብንበለ አልነበረቻውም፡፡ አማርኛ ለመልመድም አልጥክናም፡፡ የጊዜቻውን አቶክሳልት እንዳ አይጠበቀቻም፡፡ ገለት ወርደው ይንችር ቅማቻም እየተከራከሩ ስጋት በጣም ይገመመን እስ፡፡ ከእመናውያኑ ለምድ ነውም ሁሉ ማስታወሻና ገዢ የሚሰጥ እኩለሁ፡፡ የመሰከበናን እስ፡፡ የፋይንድ ይህ መኖሩን የውቅሁት ከእኩለሁ ፊልዕወያኑ መምህራዊቻቸናን ስሆንና ከሰተማናን የፈልጉ ቅልት አሁን አለምርች ወሰጥ የቀኑት ሁሉት ቅልት በቋድቻው፡፡ እኩለም፣ “በተሰረተ” እና “ከርቱሽኑ” ይችው፡፡ ቅጥታ ለተረካሙና “መፍይወጥልኝ ይንች” ማለት ይሆናል፡፡ በርግጥ ሌሎተኩለማቻውን ይዘው፡፡ ለመጠት ፊልዕወያኑ ጥሩ ተዘጋጀ ባይኖረቻም፤ ስነዚ አይደረግም፤ ቅን ጥሩ አይደረግም፤ ቅና ብርሃና ለፈልጉ እኩለም የቀለቆብን እኩለም ጥረዋጥት የመሰከበናን ስራውን እኩለም፤ እና የሰተዋስስኑ ስለከሁምበትን ነው የሚሰጥውለ...

...ኞች አርመን ስራር ወደተባለቸው ወይዘሁም ቅበለ በተሬኑ ጥሩ አርመናውያኑ የገዢበትን የፍራናና እርሻና ለምሳሜ አቶክናቻቸው፡፡ ከዚሁ ያርማ እንዲ የፍራናናው ማሳወቃቻ ይሞርጉ እሁን ለይችለት ምልከቱ እንዳ የለም፡፡ ወሄ መሳይም ቅተርች ከኩደንዱዎች ተሰርቁው ተቀተዋል፡፡ ክነት አበከራ - የኞች ማገረ፣ የሚል አባባል ተፈልጋለሁ፤ በአባባል መስረት የፍራናና ነውም፤ በመጥረጋም እየተጨረሻ ለማገኘነት ወለዋል፡፡ “ወሂ፣ ምናገበት በእርሻ!” የተባለው ምርጥ አባባል የተፈለሰውም ይበረከሩ፤ እና ነው፡፡ አባባል ለምን እንደተፈጻሚ የሚያውቀ ጥሩ የለም፡፡ ማጥመ እንደገጥም ተብሎ ለይሁን አይቀርም፡፡ አርመን ስራር ከምድረገንት ወደ ምድረአገምነት የተለውጠቹበትን አሳዛኝ ወደፊት፤ የጊዜቻው ቅርጉት፤ በተባለው መቆኗል፤ እና በበኩል ገልጋወጥለሁ፡፡ ቅርጉት እና የሰተዋስስኑ ስራውን እኩለም፤ ለገንዘብ ወሄቻው፡፡ ይንጋጌ የለገኘውን የእከባቢያቻቸናን ስምምነት እስ፡፡ አከባቢያቻቸናን እኩለ እየተባለ፤ ወሄው እየተመረዘዘ፤ መንፈራቸናን እየከለና

እየጠወለን ላይም እምምነቱ በግልጻው ስመናና ሲደለበ
ለማየትና ለመታዘዘበ በቍተናል...)

ለንሳን ለመጠበቅ የቃልነውን የህል ፍርማው አረፍን...

ምናልባት በተደሰት በሚል ከየአይነቱ መረጃዎን ተብሎ
ውደ በሽፍቱ ማድረግ ወረዳ በማለትም በመቁ መንጠቀ አስር
የህል የበሰለ ቅልጋለችን ገጠልንና ሆለንም አጥጥበን
በተለሰቱ ከረጋገጫ ከተናቸው ስናበቂ ወደኛ ቤት ገንዘብ
ግብያችን በራቀ ላይ ለሰው ተብለ ተሰርቶ በእንተልተላ
የቀረቻ አንዳት ከፍል ቤት ንብረቻ እኩያቻ ከፍል ወሰጥ ቅዱ
በለን ለንሳን እንጠበቅት ይመር...

ለማየ መቁቀር ንበር::

እንዲሁ ለማየ ለመቁቀርና ለዘንበ ለከበበድ እድሜቻ
“ስማም” ይደረጋል:: ‘ስማም’ ማለት ‘ለዘንበ የሚገኘ አልቀረው’
ማለት ነው:: “ስማም!” ከተባለ ወራ የለም:: ፍጭ ቤቶች ነው::
የተሰጣ ለበለ ወደበት! ከበጥቻች ወደ በረቱ! እህል ወደ ነተሬ!
ዘርጊኑ ተክኖር የውረዳ ይመስላል:: ፍጭ ነው:: ህግናትም
‘ስማም! ስማም!’ እያለ ከሚውርድው ይኖ ለማጥፊልጥ
ወደየካኝናቸው ይበረሳል:: ከረጋገጫ ላይ የእድሉ ለማየ ይኖን
ጥቀር ይህናል:: ከረጋገጫን መለያ ከመተቆናና ከመከበሻ ባኩር
ለማየ በእድሉ የሚሸከ የህል አንዳ ይንጋጌ ተሰር ይህናል:: እድሉ
ለይ የዘንበ እዋዴ ሲታዴዴ ተቀሩ ለማየ ብኩር ለይሁን
ተቀራዩ ለደረሰው የተዘጋጀ የሰማይ ቅጠ ንበር የሚመስል::

ከምሳ በሁዋል ለንሳ ወደኛ ማብ ለተመጣ ተቀሩ ለማየ
መደርመስ ይሞር ንበር:: ከእስር ለከንድ ገልበለው ገኬ እና ብ
ወሰጥ ለለቆየቻ ነርፍ የተፋት እይታ መሰለቻ:: ‘ዘናዣ ብኩ’
ከማለት ‘ዘናዣ ተደባሪ’ በባል ይቀላል:: እንዳ ከረጋ
የሚፈጸነት እና ይረግግ ይረግግ ገበኩል:: ይህን መሰላ እና ብ
ወመድ ነርፍ እያለ ከይምቻን ከስር እየነቀበት እንለአቸው ወደ
ሽፍቱ ገራል ይውረሰል::

ፍርማዎችን ስህን ላይ አረገናንተት:: የእነዚያ ተከለ
ፍርማዎች ማቻ ባንድአፍታ ከፍለን ጥገዣ:: ለንሳ እንደገና
በእድናቸት መሸቻች:: እድን ማሰራናቅ መሸቻችን ይግባኝ እናን
በደስታ አስከረን:: ለንሳ ተደሰተቻች:: በጥም ተደሰተቻች::

በህይወት መለያ እንደሆነ እያነት ላይ ላይ ፍርማዎች

በአንድ ስህን ገዢ ቁርበው አይታ እንደማቻቻው ነገሮችን፡
እናም እነዚያን ፍራፍልዎች ለሰነት ቁጥጥጥና አድርጋን
በላኝቶች፡ አብዛኛውን የመረገደቶው ጥን ለንሳ ካለቸ፡ በልተ
ስታበቃ ታደሰ በጣም እየሰቀቸ፡

“ሁኔን አመሙኝ” አለቸ፡

ዘናዣ እስከያበራም እነዚው ለናዣ አመሙኝ፡

* * *

ፍራፍል የመዘረሩትን ይበላ በድጋሚ እንዲወጣም በንድ
ለንሳ አጥበቃ መግለጫን፡ ፍራፍል የመስረቁን ደርሱት ከኩ ጋር
አብራ ለመፈወምና ፍላጊ፡ ይህንን ጥን ነበረ አጥበቃ
ተቋመሙ፡ የተቋመሙትን የማክንያቶም ያበራራ የዘቱ

- ይንገት አበኛው በመጠበቅስ?
- ከኩ እኩል መጠጥ ለለማትቻይ በትምህር?
- የሰበው አጥር ጉንቻሽን በደዋጊውስ?
- ይሞ በደም በትምህር?
- አበትኩና አትተኩ ለውለድቻቸን በንግድበኩ?

ነበረ እንዲህ እያለ ለያስራራት በጥከርም፣ ለንሳ
“ወይ ፍንከት! እኔ የኂራ ውንቻ” አለቸ፡ በርግጥ “እኔ የኂራ
ድንቻ!” አለቸም፡ አባባለ እንዳግጥምልኝ በየ የመመርከት
ነው፡ ለንሳ ወይ ፍንከት ለተል ጥን ጥበቃው ለላ ወደሚሰበት
የፍራፍል እርሻ ሆኖ እንደገኘው አስተራዊ አባበ አቀረበበኩ፡
ነበረም፣ የእርመናውያንን ተተን የእጠለያውያንን ተበደት
ወደነበረው ወይ “ቋቅ ገበ.” እርሻ ሆኖ በመዘረሩት ገዢ
ተስማማ፡ ለንሳ በደሰታ ስቀ በሳቀ ሆነቸ፡ እንዲያውሃ
እየዘለለቸ በየተራ አቀራቸ፡ በርግጥ “አቀራቸ” ማለቱ መዋጥ
ለሚሆቅ ነው እንዲ እውነት እንደገኘ ከተባለ አለቀራቸም፡
አይ ማቀኑ! እኩ መተቋቀኑ! ማቀኑ የተ ተገኘቸ? ማዘስ
አስቦቸ? እንዳን ማቀኑ በስተት ለንሳዕ እንኩ ከነፃ በርግጥ
እንዲመለ ስው የለንበት ነው የማጠቀኩ፡ የነበረን በግምት ነው
ልኝገር የምቻለው፡ እኔ ጥን ለንሳ ተሰስታ እንኩ እኩን ከ
ስታደርግኝ ተገዢዋ ማልም! ተልብኝ ንበር፡

የሁኔው ሆኖ በነጋጌው ተስፋት መለቀለው ከተባለው

የከረምት የይቅ ፊርማ ከሚገኘው የፍርማው እርሻ አርፈያ
ለመፈወም ቤድን፡ እነዚ ስንደርሰ የገመዙን ሆኖታ ጥን
ነበር፡ የሂድንበትን ተተን ያልሂድንበትን ጉዳይ ፈቃሙን
ተመለሰን፡

እንዲህ ነበር የገመዙንና የህንወ፡...

ብሔይ አልም በላ ተቀኑና ይመና ሆነ፡ በገምት ከመቶ
ሽሁ በላይ “የማታ ተማሪዎች” በላን የምንጠራዎች ንግድ
የባህር እርግበት የይቅ ገይ ተነጥሏው ወሄዎን ምኞችታል፡
ነጉ ይመና ከስማይ ተገኘጥሎ እንደ ጥሩና እንደ በህናን
የሽፈት እንዲ ወደቻ አይመለፈም፡

በርካት የለ የተምህርት በት ጉዳቶችንን እነዚው
አገኘናቸው፡ የንኩል ብቻ እንዲ ነበር፡ የይቅ ይገቡ ማኩኬል
ታሞሩት እስከንድር የይለና ስሙኬል ተሞሙ እነዚው፡ ነበር፡
አበይ! የእባቱ ለም ማን ነበር? እኩ ገይ እሉ፡ ያኩው ጉዳቶችን
ደም ማን ነበር እውነትና ለሙ? እንዲ!? “በርርም” ነው
የምንጠራው፡ የይቅ ይገቡ የሚሰለው ጉዳቶችን እርግበን ነበር፡
ሸምሳ በንድ 007 የተባለውን ተንት በቻ ለበዚ ለቻም ምመል
ይህ የከረም ተዋረ መሰለውኬል፡ ከሸምሳ በንድ ተንቱ ገይ
የለችውን ከበ የቀርቆር ጉጥ ጉጥሎ እንደ ስለት እኩ ገይ
አስርአቻል፡

እኩ እነዚ ስንደርሰ ጉዳቶችን ተንኩ ገይ ለሰራና
አየተዘረዘሩት ነበር፡ ከይቅ ፊርማ እምበት የሀል የእሳ አጥማች
ቁልጣዎች ተገልጻውል፡ የቦድኑ መራ የንኩል መሆኑ ግልዕ
ነበር፡ እንደተለመደው አጥማንናቸው ተእኔሁ እየሰጠ
የሰተበረሰል፡ ሆኖም በጠ የሚያከል ድንጋጌና ቅጋ
በእኩናቸው ይዘዋል፡ ለምን ይህን እንደደመረደርት አውቁ ነበር፡
ከነሱመች የባህር እርግበት ጋር እባይና ለመሙወት ነው፡ ይህ
ከተለመዶ የልሸነት መዋጥቶችን እንዲ ነበር፡

(እኩ የቀረሙት የደጋጋዜት ልሸች ይህን መዋጥ
ተሟወተው ማለፋናቸው ምን የጠየቀቧል? ማረጋገጫ የርማ
በኩ እንዲ ነው፡ እርግበት መለያቸ ባልቻ እኩ በርሃነ እንግዱ
የኩው የደጋጋዜት ልሸች ነበር፡ ከእነዚሁ “የማታ ተማሪዎች”
ጋር እባይና ተሟወተው አልፈዋል፡ እነዚ ልሸነትን በያል
እኩ ተተክኩ፡ እኩ ለናልፅ ይግም ለለዕች ተተክተዋል፡

ለመሆኑ የካርድኩ የደጋጋዜያት ላይ ልማድ ለለ
ዘር የሚረኝባቸውን በፍቅር የሚዋሩ ይሁት? በዚ ማስተበብ
መቻቻ አልቀረም፡ ከደቡብ አቅማዊ የሚመጣት እናኝ ንግድ
እርግዣሽ አፈጻም ይኖሩ ይሁት? ይህን ጥያቄ ለራሳ መጠየቁና
ምሳሌን አለማውቁ ላች እንዲተገናቸው ያደርጋል...)

የሆነው ሆኖ ጉዳታቸውን ለንሳን ተዋወቂት...

ሁሉም በአከባቢዎት እና አየሰለ መጠቀት፡፡ ምርመራ ይገባ
በኋላ ስይመጥት ቅሬ፡ ይምላ በንድን በቃ በመልሰለ
እንዲያሳይሩት አለበት ነው፡ መሰለኝ ገልል አለ፡፡

በመቀበል ዓንክል እንዲህ አለ፣

“ከና ጋር ለምን አተረዳም? በቃ ይልማ አለ”

ተስማማንና ለሰነታቸውን እንደ ይልማ የካን፡
ቀኔል ነበር፡

ወ-ሆ-ን አየቀዘኝን ወደ እርግበቱ ገበጋበኝ፡ የእርግበቱ
ትእበት ለከ እንደ ይጠረዙት ላይ ነበር፡ እየመሆን የፌ-ሪ
ደን-ገየን እንደ ካለበር በንተከ-ሳይቶች ካለበት ጉዳንቁ እንኩ
አለለም፡ ዓንክልና ማክኬል ገና ይጋ ከና ቅድመው ወደ ምርመራ
መሆኑ አልቀዋል፡፡

ቀና በዚ አየሁ፡፡

የሰማያዊ መጠቀቁና በሰበታል፡፡ ነገድ-ገኝና መጠረቅ
ተደበላቁ ይሰማል፡፡ እየተጠረኞችው በመሆኑን እርግበቱ
በደንገኛት ተከለ፡ እንተናስ የተባለው የፌ-ሪ ማ-ና አው-ሮ-ተን
መፈት ለቁ እንደሚሸለው፡ ቁርጥራመች እርግበት እንደ እንደ
አካል ወ-ሆ-ን ለቀመጥ ወደ ሰማያዊ እና ቅድመው ወ-ሆ-ን ከለቀቀ
በሆ-ዋለ አቅማዊችውን በመቀር እና ወደለንበት አግጣዊ
ቻ-ጠ-ቻ፡፡ መ-ለ በመ-ለ በአናቻቸውን ሌይ እንተበው ሰማያን
ሽ-ፈ-ት፡፡ ከፍተኛ የሚከላላት ይሞወ እያለሙ በቀርብ ሪቀት
ሰ-ደ-ን-ም-በ-በ የሚጥለት ከለ እንደ ከባድ በረዳ ቅጠቀን፡፡
እርግበቱ እንደገና በግማሽ መረጃ ቁርቆ ተሰከርከው ሪቀው-
ው-ሆ-ን ሌይ ሰ-ፈ-ና፡፡

ለንሳ ይህ ሁ-ለ ለሁን በደሰታ ለከራ ተመሱ የገበረ
ሰ-ም-ን ለበዕና ተተሬ ፍቃድ ለይቀር በውጭና ከለ ተመማልቁ
ነበር፡ የነዳንኬልና የንግድ ይገባ ይልማውች እንደገና እርግበቱን
አየተከተለ ገዢ ለቀጥል እና ተንካቻንን ለማዘና ተገደድን፡፡

ለንስ ይስ የሰት በሆነዎች እኩን ይዘን ሪፖርት መሬዳቸው እኩን የሰት የሰት
አልደረጋቸው፡፡ በፍጥነት ወደ ዓይነቶ እየቀበሩን ስለ ነገሮ፣
“ለማሽለ! ሌማሽለ!” ሌላ ማግኘት፡፡

አመራቻን ነበር፡፡

ለዘንብ የሚገኘ እልቀረው፡፡ ይኖን ጥቅር ገዢ ወደ
ታች ወርድ በቅርቡ ሁኔታ ላይ የገዢመርማዎች፡፡ ወደ ዓይነቶ
እየቀበሩን፤ “ለማሽለ! ሌማሽለ!” እያልን አስተዋዕው፡፡

“ለማሽለ! ሌማሽለ!...”

በርማጥም ሌዘንብ ነው፤

ይልቅኝን የመፈፀጌን ዓይነ ሌጅኝም
ክመል ወይም እንደ መር የተወረወረ በኋላ ይገልጻት ይህ
ነበር፡፡ መጠሪያ እልነበረንም፡፡ ሌዘንብ እየተተትን ወደ ቅዱ ማብ
አጥር ምጥን፡፡ የአጥሩን ስቦ ሰልከን የመቃ ማሳ
ወደቅን፡፡ ማከው ወሰት መሬ እና እምዲጻው ካመቃው ጋር
ተገማምና መብት ወሣ እንኩ የሚያሳልና እልነበረም፡፡ እና
በመቃ ግድግናና በመቃ ጥራ ስር ተጠዋጥን ተቀመጥን፡፡
እናም ወደ በሁኑ ሁኔታ የገበር የደቅቃቸችን የሚሰጣትን አቅጣጫ
እንመለከት ቅጠልን፡፡ የሚከተሉት እኩኑ አይታይም ነበር...”

ይህ ሁሉ እልፈለሰ፡፡

የኩጥ ተዘጋጀ በቻ ነው፡፡ ሌንቀቻ ይሆኑ የንግድ
የልቅኝት ተዘጋጀውን መተረከ እየፈለጥ ተፈፀመት ቅጹ ይለ?

(ከልቅኝት የደቅቃቸው ጋር ተለያይተን ቁርጥናል፡፡ የንከል
በዚ ድጋጌዎን ሂሳብ ይገባል፡፡ ተናሽ እሱቱ ስምዕዝበር አማካይ
ኞች አሉ፡፡ ሂሳብ ይገባ ይጠዘዙት ስምን የከተማቸው አየር
ሻይል ማረጋገጫ ሆኖኩል፡፡ ተናሽ እሱቱ ቅድሞት ሆነተሰ
ሆናለቸ፡፡ ማከኩል ተምኑ ሁኔታ ሆኖ አይሰጣም አሉ፡፡ አሳይ
ከለኩል ተምኑ እንደ በረት የጠከራ ይሰጥለን የገዢው
የከተማቸው አየር ሂሳብ የጠረፈ አሟም ነበር፡፡ የሚይከ ተናሽ
እሱት መስከረም ተሰለቸ፡፡ መሬዳለ ሆኖለቸን ሰማሁ፡፡
አመካል ተስሙ አውራጭ ላይ የበትሰለ ሰው መሆኑን በጨረፍታ
ስምምነው፡፡ ተናሽ እሱቱ ጥርጉ ስራው ሆኖ በጥም ቅንቻ
እንደነበረቸ ተዘ ይለኝል፡፡ አጠር አስተካድር የት እንደማግኘት
ወራቸው፡፡ Google እንኩ አያውቃም፡፡ አስተካድር ግን እንደንግሥት

ል.ምንደ አንድ ገዢ ወደ ጥና ሆኖ ሆኖ ተደርሱ የደንቅና አይደረገን
በዚህ አገኘታው አንድነበር ከእስር አመት በፊት አጭሙታቸለች፡፡
ስርሱም ግን አዘጋጅው ይጠረዘተ ከእርመናውያን የቆዳ ቁጥር
ወሰጥ ተቀጥሮ ይሰራል፡፡ እነዚህ ሁሉ የደንቅና አንድ ተፈፀመው-ቸል?
በዚህ ትኩስ ሁሉ የደንቅና አንድ አላማ መሞታቸን
መከናወ አይቀር፡፡ ከዚያ በፊት አንድ ገዢ ይጠረዘተ
ካሂይፍቻቸና የርክ በንግድ አንድ መልካም ነበር...)

* * *

እኔሁ! ለንሳ ምርጥ የደንቅና ሆኖታ!

መፈራራቱና መተኞቷና የጥናው ቅዱስ አልጋ አልጋ እና
ለኋይ መያያዝ ይምረናል፡፡ ወዳደው ግን ፍቃቸን ያል
አየመስላ ቅሎ አንሳቀቸለን፡፡ ነበሩን አንድ ገዢ ተከናወን
ስተዳደሩው የሚያውሬው የነበረው ሁሉ መቀበት፡፡ እናን
ከነሳቸለት በሁዋለ አንዳ ለኋገር አልቻለም፡፡ አንድ ሙከና
የሚወልደ መስላም ባለበት ይርቃ ባለ ቅራ፡፡

ቀብ በቀብ ግን መቀራረባቸን መያወርአል፡፡ በኋላ
እናን ስትናት የሚያስደኋግጣን ነገር አንድ በፊቱ አልኑበም፡፡
ነበሩ በርግጥ ከመጀመረውያም አንድና ማስተበት አልኑበም፡፡
ይህም አቀራረብ ማስቀቀቸ አልቀረም፡፡ ለንሳ ግን
ሁለታቸንንም አካላ ተቀርቦን ነበር፤

“ጥና የደንቅና አገኘሁ፡፡ አናንተን ባለንና ይጠረዘተ
ይሰላቸና ነበር” ተለናለቸ ይጠየማ፡፡ በተጨማሪ “አባቱ ሲመጥ
አስተዋወቻቸው-ዋለሁ” በለናለቸ፡፡

በዚህ የለንሳ አኋገር ማንኛውም አልቀረም፡፡ ከነበሩ
ዚ ተኋግሩበት ነበር፡፡ ምክንያቱም አባቸው ሆነ አንጻ ክል
ዚ ከፍን የሚደበበብን አየመስላን አንስር ነበር፡፡ ከእባቸው የዚ
ጥና በላ ልቻስተዋወቻቸን አንድምትቸል ለመረዳት ተቻላቸን
ነበር፡፡ በዘመናው ለማንኛውም የእራሻ (Hirrecha) በእል
የሚከበበበትን በታ ልናስወት ወደ ሆኖ ቀይቷል ይዘኛት ዘድን፡፡

(ከፍለ ከዚህ ተቻላቸን ለመረዳት በፊት የደንቅና አፈቻ በእል ገዢ
የመንጋቢዎም አገኘለሁ፡፡ አልጋ አልጋም የነበሩ አባት ወደ ሂይቀ
ይዘመናው ይረዳል፡፡ አንድ ቅን አፈቻቸን ለማከበበ ወደ ሆኖ
ስተዳደሩ አንድና በላ አጭሙቸን፤

“የእራሻ በእል ቅጽለ በእል ነው፡፡ የእግዢአብዛኛዎች ለመተ

ተመልስ ለእግዥናበትና የሚሰጥበት በእል ነው፡፡ የዋዋሪ ስጠቃ
የሚባለት ውሃና ልምዓነት ፍቃው፡፡ በማራዊ እለት፤ ተቀኑን
ከረምት በስላም የሰላምና አምሳካና ከመብረቻ ከበረዳና
ከከርፍና ከውርቃ፤ ከከባድ ንቶ የሰላምና ፍቃው
እናመሰማንጂለን፡፡ አሁን የለውን መክር የፈራውን አዝመራ
በስላም አበበን በሌን እግዥናበትና እናመሰማንዋለን፡፡”

በቅንነት እንዲህ ሲል ተኋገሩት፤

“እናቱ ጥንት እርምጃውች ውሃናውን የመልከለ፤ በን
የነገረቻ”

“ይህ አበበ ፍጥነት አለና ቅዱቃለቱን እሽጭ-ኩ፤

“እለዋወች እናትህን አስተዋጅና ከዘመና አልፎ፤
በደረሰን የመልከለ፤ እንደማረጋገጫ እናመቁለን፡፡ ውሃና
የሰጠን ይጠና ነው፡፡ ውሃና ቅዱቃለን፤ ከዚህ ውሃና
ይችላል እንደ ውሃና ውሃና ውሃና እናመቁለን፤ የሰጠን ውሃና
የሰጠ ለተኞና የሰጠ አለምና ነው፡፡ ከርስቶስ ለመጀመርያ ገዢ
ሸቦን የገለጠውም ውሃና ውሃና ነው፡፡ በዚህ እርዳል እንደ
የሞንጠመው፡፡ ውሃና የሰጠን ውሃና ከዚህ ለምን
እንጠጣቀለን?”

“ማመኅው ገዢ የዚህ ውሃና ውሃና ቅዱቃለን እና እናቱ
ሸቦን የሙት ቅዱቃለን፤ ለሰጠ የሰጠ እና እናቱ ቅዱቃለን፤ ለመ-ዋለም
ተመልከው ሂደት፡፡ የዚህ አበበ እግዥ ውሃና ከማለቱ እናቱ ከተማና
ቆዳ የተሰራውን አለንታ እንስታ ወረዳቻለን፤ ለተዘጋጀለቷም
እንዲህ እያለቷን እስት፤

“የበትህን የሰጠና ይችል እያወጣሁ ተዘጋጀለሁ?
ይለችል የዚህ ቅዱቃለን፤ ለሰጠ የሰጠ የሚይንገው መቻ
ይሆን የሚገባሁ? በቻ የዚህ ቅዱቃለን፤ ተከበበን
ከናጋዣው ትረጋቶች ለተጠለኝ? ይል! ይል! የዚህ ቅዱቃለን፤”

አስከበቻ ቅዱቃለን ለይከማት ተወቻኝ፡፡

የን ቅን ሪፖርት ለሰጠ እና እናቱ፡፡ በንጂታው ቅርቡ ስቀጠ
እናቱ ትንታ ለቀርቡ መረጃዎች በርሃ ስለተቻኝ፡፡ እየበበን ለሰጠ
በግልበዱ የእራሻ ቅርቡ ሆኖ ሆኖ እናደቻው፡፡ እንዲህ እያለቷ
ቻለተምረጋን ይመር፤

“እራሻ ቅርቡ ለሰጠ ነው፡፡ አምሳካና የሚመሰማንበት
በእል ነው፡፡ እራሻ ማለትም ስጠቃ ማለት ነው፡፡ ውሃናውን
የመልከለ የሚባለው ሁሉት ነው፡፡ ይህን ማውቅ አለባቻ...”

ՈՐԴՈ ԴՂԵՑԾ ՀՅԱՍ ՈՃ ԹՔՎՄ-ՓԴ:

“ታደሮ ተናንተ ለማንኛ ገዢነት?”

“የምን እንደተገኝኝ እስከሁን አለውቁህም?”

በተለመደው የዚያና ገዢዎች እተከታታለን፤

“የተገኘው ይል ሰለምንኩ ነው:: እናቱ እንደሆ
አለች፣ አጠች እንደሆ አሉ፣ እያወለሁ ይቻል፡ ቤድን ማውራት ይልነት
ነው:: ገዢነዋል? እሁን እርዳህ ቁርስን በላ”

ՃԵԿ ԹՅԱՆ ԱԴ ԽԸՆ

ՀՅՀ ՈՄ. ՔՊԱ.ՅԹ ՄՆ ՔԵԴՈՒՆԴ "ՔՈՂՈԾԵԴԻ" ԱՅՋ ՈՄՔ ՈՄՋ.ՔԸԸԿԴՄ ՄՆ-ԻՆ. "ՊՈՂՈԽՈՎԱ" ՈՒՊԱ ՈՇԻ ԱՇԽԱՏ ՀՅՀԸԾԵԴԻ ԻՇ-ԻՆ. ԱՊԸԾ. ԴԳՎԵՑԼՈՒ-Ա ՆՈՐԳ ՈՂ ՇՈՒ Ո.ՏԿԱ ՔՄՍՀԴ ՀԱԽՈՎԳ-ԳՄԱ ՈՒՀԳՄԱՆՆԻՇԵԴԻ ԱԽԳԴԻ ՔՎՊԳՄ. ՔՈՂՈԾ ՔՊԳԱ ԱԿ ՔԼԳՄԱ ՀԵ ՔԸԸԿՄ-ԵԴԻ ԱԴ ՈՄ.ԳՄ ՀԲԸԸԴԵԴԻ ՅԱ ՀՅՀԸԿԸ ԴԿՄԱ" ՅԱ ՀՅՀԸԿԸ ԴԿՄԱ")

ለንስ የእራታ በእሌ ሰብር እደታ እንደማገታው
ነጋቻ፡ መደኝና ከሆኑ ማረቀ ደርቻ ያለውን የርከ አሳያች፡፡
በላ በእሌ አካባቢው እሙዴትናት፡፡ የበእሌ እለት አዋጅዎች
ወ-ሂ-ወ ደር፣ የርከው አጠንበት ቁመው የምስጭና ተለውት ያለማለ፡፡
የወይሩ ቁጥል፤ ሰርዳ፤ ቁጥማ፤ እደዚ አበባ ይደህና ወ-ሂ-ወ
ለይ እያተኞከ ስው ገይ ይረዳል፡፡ በመጨረሻም እራቱም
ቅዱልታ ለዋዋሪ በስጠት መልካ ወ-ሂ-ወ ደር ይቁመጠለታል፡፡

የመልስ ገዢ ስናደርግ እንደመንገዶችንን የለም
የተባለውን ተራሱ በሩቅ አሳይቷል፡፡ ግንቦት ወር ገዢ ቀርቡ
የሚባለው በአል ተራሱው አናት ላይ ይከበራል፡፡ ገዢዎች፣
“መለማቸውን ክረምዎች በሰላም አሳልፈን” በለው ተለዋጥነቱ
የደርጋለ፡፡ የኩራ ባል አጠርሃም ተራሱ ላይ ወጥቶ ለእምነት
በግ አርዳ መሰዋኑት እንዳቀረበው፤ እነዚህም በግ ታርዳ ምህላለ
ይደረገል፡፡ ሽማማለሁ፤ “ከድርቃ ስውራን፤ እርጥብ አድርጊን”
በለው ተለዋጥነቱ የደርጋለ፡፡

* * *

አንድ ቅን ሌጌን ይዘን እናነበረ በት አመዲን፡፡
ከባለው ይቻቄ ማና ላይ ቁጥር አልን፡፡ ከዚት ለፈታችን የበሽጥቱ
የደቅ ወለል በሉ ይታየናል፡፡ ከሂይቁ አናት አየር ለደል ወራ
አንድ አውጥበት ተረድዋከል፡፡ ከሂይቁ አቅጣጫ የሚናፍስው
ኬስ እንደተለመደው አየሩን አቀዝቀዝናል፡፡ ለማየት በኋህ ንበር፡፡
ከዋከበት ሆኖም በለው ለማየን ጥልተውታል፡፡

ለንሳ ለለ ከዋከበት ተማሪውታን ይመር፤

“የሱ የሂድኩ ገዢ ማታ ማታ እንደሂሳ ይቻቄ ላይ ቁጥር
በንሳ አያቂ ለለ ከዋከበት ይንገራኝ ንበር” በላ ወጪ ይመረች፡፡
አናም ቁጥልች፤ “የሱ ለወች ቅን የሚቀጥሩት በከዋከበት
ኬው፤ እያንዳንዶ ከከበ ለም አለሁ”

ውሃዎን የሚቀጥል በመጥፋቱ ነው መሰለች፤

“አንድ ጥያቄ ለጠይቻችሁ” አለች፤

በእናቸው ለተያቁው ተዘጋጀኝ፤

“ወሂድ በየት ወጥታ በየት ተጠልቻለች?”

“ይህን ቅልል ነው”

“ይህንን የማያውቅ የለም” ነበረ አከለ፡፡

“መረቻስ በየት ወጥታ በየት ተጠልቻለች?”

አሁን ቅን ለምሳሽ የተሞደረ አልነበረም፡፡ ነገሮ ነገሮ
ሆና፡ ጥቻት አስበከና እንዲሆ አልከና፤

“መረቻስ መውሃቸና መማበያም የለትም”

“ለምን አይደግሶታም?”

“እኩ ነገሮ በሉ ነው የምትመማው”

“ነገሮ በሉ መውጥት የሚደናው?”

በዚህ ጊዜ ነበር ጥልቂ ገንዘብ

“እኔ ስለ መረጃ መግቢያና መውጭ አሳይ አገዴቷም፡፡
አነስ አንቀጽ ታንተኛ? በየት ወጥቶ በየት ተገባለች?”

ከት በን አዲሱች፤

“እኔም አገዴቷም” አለች፤ አያይዥም፤ “እኔቱ ግን
የውጥል፤ ሌሎች ሰምቻዋሉሁ፤ ግን አልጠቅም፤ መረጃ ግን
መውጭና መግቢያ አቅማዊ አላት”

የመረጃና የከዢነት ወራምችን እነዚህ ላይ የበታቸው
ይመሰላቸል፤ ከዚያ ወደፊዕዃ ስለ መረጃ መግቢያና መውጭ
የነበረበ አይመሰላቸም፤ አንብቤም ከነበረ ተከራክት ስለደርሱት
ዘላፍው ለሆን ይችላል፤ ከ26 አመታት በሁዋላ ግን ሌንዳን
የሚያስተው አንድ አጠጣማ ተፈጻሚል፤

(በዚህ መሰኩም 2001 የኢትዮ አልማር በካል
በተከራክሩት ምሽት ከተደራሰበር አሰመራም ለጠበቅ የሂት
ግብር ነበረበ፤ በተሸጠው ላይ የቀረበውን እንደሸ በልተን
እንዲቀን ከአሁመትና ምሁር ሂር ለይም ቅዱታ አይደግም፤
የከዢነትና የመረጃና ጉዳይ እንሰተውም በዘላፍ አውጥን፤
ተደራሰኑ የሚመቱንን በካል መቆኅ ወሰኑ ተርከቻዋሉሁ፤)

* * *

እኔም! ሌንዳ ምርጥ ጉዳማችን ሆነች፤

በዚያው ሰምናም ታደሮ ነበር እናን የሚያስከፋ ድርሱት
ፈወመ፤ ከለንዳ ሂር የፈወመናው አኋሳ ጉዳማነት ሁሉተኛ
ሳምንቱን እንዳግባረደ፤ እንዳ ቅን ማለፊ ነበር የተምህርት በት
ከርዳችን በሙሉ ይዘ መጠና ለለንዳ አሳይች፤ ሌንዳ እንደገኘ
በግም ተደንቀች፤ የነበረን ከርዳች አያጠለበት በሙሙልነት
ይጠማማ፤

“ይሬን ለአባቱ አሳይዋሉሁ!” ማለት ሆነ፤

ለንጂ አውነታን ነበር፤

ነበር ምንጂዢ ከከናል እንደቻ ሲለሚውጣ፤ ከ95
በታች ወጪት አልነበረውም፤ 98 ወይም 99 እንደ የረር ተራራ
ሽውጭ ተመጥቶው ይችላ ነበር፤

በዚያው ቅን በግም ተገዢኝሁ፤

የዝንድቻም ወራምችን ሁሉ ስለ ነበር የተምህርት

ወጪት በቻ ሆነዎች መርሰ እንዳልተፈጻሚ ስው እኩያው-
ተረሰሱ:: የከፌቱ ክፍት ደግሞ የነበረን ካርድ የምናየው እናው-
ባለ ወሰኑ ደቻቸው ገዢ ቁጥር በላን ነበር:: የራሱሁታም አልቀረብ፡፡
ለንሳ ወደኔ ክረቻ፡፡

“የንተስ ካርድ?”

እንደ ለለት በከበደ ስሜት መሰለ ስጠዣ::

“እኔ ሰነና እና ሌንሳ!”

ለንሳ ማቅረብ! በጣም ማቅረብ!

ነበሩ የተዋህርት ካርድን በማጥመቷ እንዲህ ለሆን
እንደሚቻል አለማግስተዋላን ተረዳቸው ነበር:: ይህንኑ ከቀበደ
አነጋገሩ ተረሰሱ:: ለማስተባበል ፈልጻ ለለንሳ እንዲህ አገት::

“በኋና አይደለም:: እንደኋና በይሆንም ጥሩ ወጪት ነው-
ያማያመማው:: ድርሰት ደግሞ ይቆኗል:: አሁን ተተክት ነው-
እንዲ በእል ይሰላም ነበር”

“እኔም ክበካ ተማሪ አይደለሁም” አለቸ ሌንሳ::

በወጪቱ ከከፌል ከፌል ማለፈ በይቀርም፣ የተዋህርት
ካርድቸው እንደ ወጪው ማርያም በቀይ ያሆጠኝ በቀይ የተሽለሙ-
በለ አበባ ወጪንና ይመስለ ነበር:: በተለይ የሂሳብ ተዋህርት 50
እንኔ አግኋሽ አለው-ቃም:: ድርሰት መቀቃቸው ለሆን በዘረዝር ገዢ
ገኘ መጀመሩ ነበር:: በእል መሰላ የተባለው ወጪ አልነበረውም::
እኔ ተወድድበን ከነስራባቸው መሰላ በቻ ነበር የምቻለው::
እሉም ለሆን ስራባው እንዲ መልካቸው እሳቸው:: እሳቸውን
አይመስለልም:: መንዳሰ የተባለ-ትን ጥሩንበት ነፈ ይመስላል
እያለ ከሚቀልኝ-በኋና እንደ ለሰ ክበካ ነበር ነበር::

በዘረዝር ቅን እንደ ማጥፊ ገብጻው ነበር መጀመሩ
ወሰኑ የገዢ-ት:: በነጋታው ሌንሳና ሌንሳ ከኬ ይልቀ ወደ ነበሩ
ናለጋው ተሳይሸ ይሆናል የሚል ሲጋት ይዘኝ አይን አይደን
ስመስከታት አረፈ-ድኩ:: ሌንሳ ቅን ምንም ለውጥ አገለያቸው::

ነበሩ በፈዕመው ድርሰት በመወከቱ በነጋታው የገኘ
ለማካከለ ለሰነድቸውን የሚሰረው የጋራ ወረምቸን ለማጥመት
ይጥር ይመር:: በርማጥም ተስከለት::

ግጥምቸን በቻ የመሮን ተለዋ ነበሩ:: እናም
ቻይ-የ “አለማግውቹ” የተሰኞቸውን ግጥም እንዳነበረበ ነበሩ
እሳበ አቀረበ:: ሌንሳም ለመስማት ወጪ:: ቅራል ተሻሻለና
ትርጉም ቅረድ-ት:: ግጥሙ-ንም እንደ ቅደሰ ነው አዘጋጅ-ት::

ከእለታት እንደ ቅን - በእንዲት ከተማን
የገበር እኩያ - መሃል መንገድ ቅማን
መከና መግኑ - ድምጽን ስትሰማን
መኖራች አሳይችት - ውሃ ስትል ደግማን
በለቤተዚ ንርር - እንደ የዋህ ባላጊር
በባዋው አካው ስለ - እኩማ አርብ ከምር
መከናውን ስማው - ሌላ ዘዴ-ተው-እንዳር
በዘመኑ ተስፋው - መሰላም የሚደክር!

ከተቀመጥከበት ተነስቶ ተሽከን እንደሚያደርገው
እኩን እየዘረጋሁኑ እያጠናከት የአሁያውኑ የባለመከናውን ተረካ
ፈጻይሁት፡፡ ሌንሰ ተመስጥና ፈጻዬ ተመስከተኝ ሰለኒስ
መውጣው እንደባለበት ተዘ ይለኝል፡፡ በተለይ የመጨረሻውች
ቢንቃቻ እኩያው የተገለሰበት ባላጊር ወንጀለኛውን መከና አርብ
ይሸፍ ገዢ እንዳስናበትው የሚገልዥ ከፍል ንርር፡፡ ድምጽን
ከፍና ጊዜ በማድረግ፤ ስቀና ሲሳቅ መማምና ያለምንም
መድናቁቀና አጠናቀቁሁ፡፡

የሰው ማኩን ይሞወው - ሁመምን ይችመሰው፤
ተንሽ እንደያለቅዕ - ሆኖ እግዢን ለጥበስው፤
በለ ባለው ሂደሉ - ወዳደው ተደደወው፤
አርብ ይሸፍ ገዢ - ይበቃቁል አለው፤

በዘመኑ ቅን በጣም ተደሰዎ ወልከ፡፡
በኋታው ግን ነበሩ ተጨማሪ ተረካ እንዳቀርብ ወከድ
ሰይሳለት ቀረ፡፡ ቅርቡ በግልበጾ አበላሽው፤
“የቆረጥን ተረካ ለምን አተነጋረተም?” አለ፡
“ማኑው ቅረጥ?” በተል መቀቻ፡፡
“በሽናቱ ሂደቅ ወሰተ የሚኖር ለይጠን”
“ለይጠን?” ፍጻት አጠቃላይታ፡፡
“ምን መሰላም ሌንሰ! እስ ስተርከው በጣም እራፍ
ነው፡፡ እኔ ለንተ ገዢ ለምቻዎለሁ መሰላም? በጣም ነው
የሚያስቀው፡፡ ገንዘን?” እስ ወደኔ እያየ፡፡
እጠማቸውን ለመጠቀም ስቀበቀብ ሌንሰ ተችውሙ፡፡
“በስመእበ!” በላ ክማትበት በሁዋል “...ለለ ለይጠን
መሰማት አልፈልግም” በላ ሽጻቁቀ አለቻ፡፡ እያይዛው እንዲህ
ስተል ከጥያቄ ጽር ገሰቻቸቻ፤
“ለለ ለይጠን መናገር ወንን ያደርጋልሁ?”
መከናዎን ስታበቃም፤

“እሁን ወደ በቱ መሆድ እፈልጋለሁ” በላን እርቃ!

በዘመን ገዢ በራስ ገዢ ስለ መቀበድም ሆነ በራስ ገዢ
ስለ መሳቅ ፍጤም ጉንባበ አልነበረኝም፡፡ በመሆኑም እንዳያ
ስተላኝ አጥንቸ የተከታተል የህል ቅዱ ማለት እንኩ አቅተኝ፡፡

በርግጥ በውቀቱ ቁጥጥን እንደ ገዢዎርድ ፈጻ
መማምሩበት እንዳንድ ተረከምችን መሰራት ተብ ነበር፡፡ የነበረ
አሳቢ ይህ ተፈጻሚ ሌሎች ፍት እንዳታይ ነበር፡፡ በመከከለችን
የነበረውን የጋድናነት ማረጋገጫ ወደንበረበት ለመመለስ ነበር
መከራው፡፡ አልሆነስተኛም፡፡ ባልተጠበቀ መንገድ እንደገና የኋ
ማረጋገጫ ገዢለና አረፈው፡፡

ለንሳ ከዘረቻ በሁዋላ ከነበረ ወር ወደ በሽፍቱ ሂደቅ
አኅፏ ሂደን ቅዱ አልን፡፡ የበት የቆጠን ለንጂዎች
እንደቆየንም፤

“ወር አሉሁ እንደ?” ሌላ መቀች፡፡

“ለምን?”

“ለንሳ በተናገረችው?”

“ምንም ቅዱ አሉለኝም”

“በሆነም ተብቅሙሬለ?”

“ሳለበው ነው፡፡ የሚያበሳው እድልለም”

“እውነት?”

“ይሞርጻለን!”

በነጋታው እንደተለመደው ሲኖር ገዢ እና በት ይሻና
ገዢ ቅዱን ሌሎች በቅ አስተካል ለንጂበቅት ቁጥን፡፡ ሆኖም በቅ
ቅትል የጊዜ ስለት በመቻለሁ በአጥና በከላል ለራተኞችን
ጠረሱዋጥና፤

“ለንሳ የለቻም እንደ?”

“ለንሳ ተገንት ሂደቻ፡፡ ከናንተ እንደተለየቻ አባች
መጥተው ወሰድ፡፡ ለታገኝችሁ ፈልጊ በጣም ተጨማች ነበር፡፡
ገን በት አልነበረችሁም፡፡ አባች አጥፊሬው ይዘዋል ሂደ...”

እንዳቻም ቅዱ ለንተነፍስ ወደ በሽፍቱ ሂደቅ ዓይቶ
ሂደን ተቀመጥን፡፡ አየሩ እንደተለመደው ንብረት ነበር፡፡ ገዢ
ሁሉ ከር ለበለከል፡፡ በዚ ይቻቻውች እዘመው ገዢ አኅፏ ገዢ
ቅዱ የልጊ ይመስለኝል፡፡ በመከከለ ገን አልቻልሁም፡፡
በተጨናቧለ ለመሆት ህቁ! በዚ ማለቀበ ይመርክና፤

ነበረ በጣም ገራ ተጋቢቶ ለያዥናኝ ቅዱይ

“ምን ሆነዎል? ክረ በትርጉለ? ስው በያዥና ምን ይለል?”

ሰመሳኔ እንባሩን ተራሱ ነዋ አልከ::

ወደ በታችን ስንመለሰም እንዲህ ሲል መቀች::

“ምን ሆነዎል ግን?”

“ዘዕወ በየ ነው.”

“ዘዕወ በለሁም አይደለም:: ወደሄጥል እንደ?”

ቆጣ ማለቱ ተካ ይለኝል::

“እንደት እንደሣ ተለሆ? የህብታችንም ጉዳቶ ነት”

“ታደሮ ለምን አለቀበለ?”

ዘግየት በየ እንዲህ አልከ::

“አውነቱን ልንገርህ?”

“ንገሩት?”

የቀቅሳን ታሪክ ልተርከለት አሉበ ነበር:: ለለቻን መለ ለለማመድው ነበር ያደርከት” ሲል የሙር በየ ያለቀበለበትን አውነቱና ምክንያት አጭዥትከተት::

በሚቀጥለው አመት ለንሳ ወደ ለፈጸችን ተመዝ ይሁናል በለን በተሰሩ መበቅናት:: ከመግኘት አነበላቸለሁ በሚል የቀቅሳን ታሪክ በወሮና ወጥምር አዘጋጅሁት::

ሁኔታ ለንሳ ስትመጥ ቁረቻ::

የቀቅሳን ታሪክ ለለንሳ ባለመተረከም ቁረቻው ለረጃዎ ገዢ ለበ ወሰጥ ቁጥር:: መቀየት በቻ ስለሆነ ቁረቻው ሁመኖ ሆኖ አልቋይቷቸል:: የቀቅሳን ታሪክ በመተረከ የለንሳን ቁልጊ ለመሳጠ ከፍተና ፍላሽት አድርጋች ነበር::

ምን ማድረግ ይችላል?

አልተሳካም::

እንዲህ ያለ ያልተቋሙ ፍላሽቶች ቁረቻ ሂጥረው መጥር ተካታ ሆነው እንተከለም ለበ ወሰጥ ይኖራል:: የቅረቻው ምስልዎም ምስሻት ለይ በማኑድ እሳት ደርሞ ከወጻን ላይ የመቀመጥና የመናፈቻ አይነት ለሆን ሁኔታ ይቀባል...

እኔም! ገዢው ይኗገኝል::

አይነት የኩቻ ተካታ ሆነው እንተከለም:: ከዚያ ወደህ ለንሳን በአይነት ለዚ አይችያት አገውቃም:: 28 አመታችም አልፈዋል:: የዘህ ምእራፍ ባለተረከ የህንኑው ለሰታችንም በየፈናችን

መድማሪዎች እናዘግመዎች ይዘሩል፡፡ 941 አመት ስው-
መሆናቸኛን ነው እንዲሆነ፡፡ ህይወት እንዲሆነ ፕት...

ነበረ አበበ በኋርው ተሳካቻለቻል፡፡ ጥሩ በተሰብ
መመስረቱን ለምቻለሁ፡፡ እሱራከ ለይ እንቻ ከተባለ የህክምና
ደከተሬች እንዲ ለመሆኑም በቅጥናል፡፡ መ-ለ. በሙ-ለ. ይስተኞ
ስው ሆኖአል በየ ጥን በፍጻዣ እለምንም፡፡ ቀዳም ባለት
ገዢያት ይጋግጣ እንዲሆ ሌላ እስማው ነበር፤

“በታህን መድሰት አይቻልም፡፡ ለለው የተሻለ ህይወት
እንዲኖር ማግኘ ከልቻልኩ ለራሳሁ ማማኑትህ በታው-ን የደሰት
ምንም ለሚን አይቻልም”

በለ ሌቦአም በሆነ ቁርጥ ወራ አለኝ፡፡ ማንሳሰቻ
በተባለው የእሱራከ ከፍለ ማገር ነዋሪ ከሆነት 12 አመታት
ደኝነለች፡፡ ባለ ተዳርና የህለት ለሸቻ እናት ለመሆኑም
በቅጥለች፡፡ ይህ መቆኑና ተተዋ ሲመጥ ሌቦአ አግኝታ ተብዥ-
ይሁዳ በየ ተሰፋ አድርሱለሁ፡፡

ማን የው-ቁል?

የአንድ ከፈምት የልደኝት ገመዙን ይግማ ይጋግጣ
አማጥማ ለተጨማሪ ለልቦአት የቅረሁትን የቀቅሰን ታሪክ
አንበባ እንዲበቻች ከያመተዋጋን ከፍናታ ለኋ ይበኩበ ለመቀኑ
ቻማድኑ ይሁዳ...፡፡

- 2 -

የቀቃሳ አመልካም

አውሮማዊ ዲሞክራሲያል - ቴቅጥቅ ክላው መሬት
በኢትዮጵያ ስነበር - መግቢያው ሰነድ
መስረታዊ ዲሞክራሲያል - የደዱል አስተናገድ
አንዳ መሬታዊ ስልት - ይሰጣቸል ለኔገ
ከተራራው ማረጋገጫ - ይሞከር እያስተዋዣ - ከሚመጣበት
ዘፈንት ስነዘኛውን - እንደምንትሰማ - ከፍት ሰራተኞች
እያንዳንዱ ዲሞክራሲያል - እንዳ አነበሩት
በበደው ማማሪ ሌሎች - ይመጣል በአየሩት

(ግጥም - አለበትንድር ተሽከን
- እያልኝ መሳሪቱ እንደተረከመው -

የቀቃሳ ታሪክ ተረት የሚመለከ ቁልፍ እውነት ነው፡፡
ዶንንት እገር ጥረቻሁ ወደ ብቻ በቅ ክላቻሁ፤ መንገድ ሌሎች
የጥታትናትን ማንኛውንም ገበያ
‘ቀቃሳ ማኅው?’ በለቻሁ በይቀት፡፡
በረመ ምንም ስያመነታ ቁቃሳ ለከበሩና ለህልዎች
በላ የፊዎች ወደር አልባ ተጋድለው እንደዱረደ
የወጪቻቻውል፡፡
የቀቃሳን እውር የህይወት ዘመን ታሪክ የሰማያት
በ1973 የከረምቱ ወረት ሌሎች ለሁሉት ልምዓት እረፍት ከነበረ
ዚህ ወደ ብቻ ገበያ እንደ ስለ ንብር፡፡
ለንጂ ምን እረፍት ይበላል?
ማሳዣ ሌሎች እረም ማረጋገጫ ወደ የር ወርዳ እንዲሁት

መሰርጋ የግዢ መሰከ ሌይ ከበቶችን ማስማራት ይህን ሁሉ
እንደሸለን፡፡ በእናቱ የነበረ አባት ቅዱ ማለት የት የው-ቀና?
የሚሰሩት ክጠ ደንጋ እያመነጠኑና እያቻበለ ለመጠወ
ከረምት የሚሆን የእርሻ መሬት ያዘጋጀለ፡፡

በዘመኑ ገዢ ማጥቅው ሌይ ከበቶችን ከሆኗው ወደ
በረት እሽንን ስፍበቻ ደቂ ሌይ የቀርበት ምንጠና እንተረን
ደደም እንሳለን፡፡

“ማለዳው ምንጊዜም ተናፏዊ ነው፡፡

የእተር እሽት ከሚሰው ሌይ እያመካረተን፣ በርተረን
እየበለን ከበቶች እያገኘን የከረምቱን ተብር እንመገበለን፡፡
የገበዕት እሽት እየሸመወጥን መአካውን ወደ ልንበችን መሰባ-
የሚሰቦን እርከት ለለ ነው፡፡ ወንበውን እየገበዕት
እናማጥመዋለን፡፡ መፈጸሙን ለማስ ከተሰማው ወደ እንዲ ገበ
ኩድ በቅ ማለቱ ይበቻል፡፡ ወፍጸም እርት እስከንጠማብ
ለመገልበጥ ደምበለው እያስራልማም፡፡ እርት እንደት ከገንዘብ
ይቆጠራል? ነው-ር ነው፡፡ ከነው-ርም ነው-ር፤ የነው-ርች ሁሉ
ነው-ር፤ ለንገድ ማተናና እያበትን በሆነ ማን ስትከው? ዘር በለ-
የሚያየው የለም፡፡

የሚደንቅ ነገር ለንገራችሁ?

ከእንቀበል ይለቅ እንደ የከተለት እንጨቤት ይመዳል፡፡

* * *

እንደ ቅን ታክሮ ማኅ ሌይ ይደም በለን ለለ እንደ-
ጥቃር አውራ በላይችን ሌይ ፍትሰከ በለው ወደ ማከው ገባ፡፡
በጣም ደንጋጌን ነገር፡፡ አውራውም አላየንም የጋዢል፡፡ እስም
ፈሰ ደንጋጌ ሲያስበው ለያችን ሌይ ለይመባበን አልቀረም፣

“ሽሳ-ጥጥማት ነው” አልከ፡፡

“እይደለም!” ሌል ተቃውሙ ነበሩ፤ “...በደንብ
እይቻዋሉሁ፡፡ ደመት ነው፡፡ የጋዢ ደመት ለሆን ይቻላል፡፡”

በዘመኑ ተቀብት ተከራከርን፡፡

እኔ ከዘመኑ ቅድም የጋዢ ደመት የሚባል መኖሩን
እነው-ጥም ነገርና እስደንጋጌን ይለፈው አውራ ደመት መሆኑን
መቀበል አልቻልካም ነገር፡፡

(ድመት አየለውን ሆኖን ይሙላ እንደ ከመቻ ወደህ
ኅው ማሳሰብ? አይተ ክበረሪና ወንበር ከምቀ መቻ አነስው?
መልካ እንደ ምን ልቦ አለው ደመት? የነበር ካር አለበት?
በለ ካር መቆጠር ምን የደረገአ? ሆኖ መግኘት እንደሆነ
አያዥነ ለማስ አልፎሸምና ይኩ ጥንበቃ የርከልና
ማያሻሻውን ጥሩ አውራ ደመት መሆኑን አረጋግጣት..)

በእርግጥና ማያሻሻው ገዢ ስራችንን ከበቻን በሁዋል
እንደተለመዳው የቅርቡት ምንጠይቻችን ይች ገዢ ስራችንና ጉዳም
አልን፡፡ ለእውን መሆኑ በጀምርና ከበቻቻ ገዢ ተጠቃለው
አልባትም፡፡ ማጭታው አየሩን ጥልቶታል፡፡ አልዋና፣ ወጪች፣
ሁባኑት፣ ተችቻ፣ ሁሉም በየፈናው የሚያውጠው ደምኑ ድጋገብ
ህበረ ደምኑ ፍጥረ መንፈሰን ይማርካል፡፡

የነበረ አባት ልቦበ የሚሰሩበትን ማሽን በመተው እና
እሳቷውም እንደተለመዳው ከወጧቻው በለይ በቀበቻው ወሄ
ተጠበበው፤ የተጠቀለለ ቁርቡት ይዘው በመምጣት አጠገኑትን
ገዳም አለ፡፡

ምሽት ገዢ እንዲህ ይች ገዢ ጉዳም ማለቱን
የለመድናው ከእሳቻው ነው፡፡ ደቁልቁ ያለው መለማ ገዢ
የፈሰሰትን ከወከበት እያቶ በጥታ አልምሮን ማሳረፍ ከፍተኛ
ደረጃ እንደሚያገኙበና እኔም ይከው ተረክቷልሁ፡፡

“የሚከ ደመት” የተባለው ንጋር አልምሮው ወሰጥ የቀረ
ገኘይ ንጋርና ይህንን አነስተኛ

“ዚ አበበ! እኩህ የሚከ ደመቶች አለ እንደ?”

“የቀቀነ ለቻቻ ዓቃቃ!” አለ ጥቅ ካለ ሂቅ ወር፡፡

እናም እና ማብራሪያ እስከንጠረቁም አልጠበቁ፡፡
የቀቀነን የህይወት ታሪክ በአጭሩ አዎን፡፡

“የቻ ገዢ የቀቀነን የእመዕ ታሪክ የሚያውቁ የለም”
ልሉ ንጋር የጀመሩት፡፡ እናም ቁጠሌ፤

“...ቀቆ የኩ ደመት ንጋር፡፡ መቻ ንጋር ገዢው? እናንተ
አልተውለቻቻው፡፡ ምን እናንተ በቻ? ታላላቻቻቻው
አልተውለቻቻው፡፡ ወደኩህ ወደ እቩ መጥቻ እርሻ እና ይህ
የልቦበ ስራቻ ስራ እንደ ይመርና አይተ አስተገኘሁ፡፡ ይባ

የከላለ የገዢ አይመች፡ እያመጠ ለሰራት የቀረበውን መርቻ
ቦግዴቻው ካሳኔ በከሳኔ አደረገኝ፡፡

ይህንን ይመናል አሁባ!

ድመት መፈለግ ደመርሱ፡ እነዚ ግልጊል ደመት ፍልጊ
አጠና ከደበረከሬት እንደ ጥሩ ደመት አጥናሁና ይገዢ
መጠዥ፡ እንደ ከግ ጥሩ ንብር፡ ልክ እንዲሁ እንደ መለማ!
አይኖች በቂ እንደ ከዋከብት ያበራለ፡ የሚጠበበል እስት
የሚመስላል አይኖች ነበሩት፡፡

ይህንን ለእውቅ መድሃኒት ነው፡፡

መለማ ወሰኑ ቅዱው በለም አይነትን ገበባ ከደረግ ፍልጊ
አጥናውም፡ ማይለኝ ደመት ንብር፡ ቅዱው አልከት ስሙን፡፡
ቅዱ ማለት እንግዲህ ለይም፣ ጥሩ ማይለኝ የእባባ ንብር
ነው፡፡ በመልከና በተግባሩ መሆኑት፡፡ ቅዱው ከስታረኑቱን
ተወካት! የእያቴ ልደቸ!

የሽንጭና የሚሸው ለገመት ለታደ ሽለምጥማት እንደ
ድመት አይመስልም፡ ደምዥ በቂ በቂ ንብር አይተ ለማጠረር፡
አይተ የሚጠበ ከከባይያችን ውሬኩ መኩ፡ ቅዱ እንደ ባንድ
አይሳይ እንቅ መሠረቶች...”

“እና አሁባ ለይም ስቂ ስቀው ትረክቶች ቅዱለሁ፤

“...በምትና ንብር ቅዱው እንደ ወቻፊር እግዢና
አገጣጥም ቅዱው ይለል፡፡ አይተኝም በዘት ገዢ፡ ቅዱ ቅዱ
የቀረበው ባኩ ማኩ ለይ ይመባል፡፡ ከየኩው ወይም ደረሰኝቶ
መኩ፡ እኩለኛው እየገባ ከነጋጌዎችቸው እያነው ልደቸው፡፡
እንደት ያለ ማይለኝ ደመት!

“እና አሁባኝ ለቀጥል አልቻለም፡ መለት ተነስቦት፡፡
ለከሉ እነዚ ቅዱ ጥሩ ደመት የክፍ እድል ምልከት ዓይከል፡
እና ይህን መቂ አውቂ? ለአሁባ ለያስፋ የሚመጠ ደምበቻቸ
ቅዱን ለያያዥ ወይሆዋል ፍጻሜ!

‘ምንው? ምንከኝሁ?’ ለልተ

‘ጥሩ ደመት በመዋጥ መንገዶችንን ከቅረበ ከተ ንብር
ይገጥመናል፡ ለለከሉ በተሸ እንመማም’

አለሰተውዋልኩ እንደ ለከሉ ጥሩ ደመት ቅዱ
አይገባም፡ እና አለማውቂ!؟ ይህን ባውቂ ለለ ደመት አፈላግ
እልነበር? ለግባባ ጥሩክና፡-

‘እረባካኝሁ ምን ሆኖችሁዋል? መቀረ ነጥ ይው የደመት

ልጅ ደመት ነው. በል ማን ለሰማ?

ምን ማድረግ ይችላል? እምነት ነው:: እንደ ገዢ እንዳሁ የለ እምነት አለምርው ወሰጥ የከተተኝ ስዕስ መመለስ የቀባ አይሁንም:: ከእያት ከቅድመ እያት የሚወጠለ ነው:: ምን ይደረግ? እሁሱ ቅድማ ገብርጻለ ከሚኖር ስዕስ ነው ደመት አገኔና ይገው መጠሃ:: ቅዱሳን ይሞ ከረጋት ወሰጥ አስተባቸ ለበቃ በጨለማ ብንኩር ገራል ወሰኑ ጥልካት::

በት ለደርሰ ቅዱ ይችኑ ለይ ቅዱ በልል::

ይችን ይውቀል አበበ?

አልተግባባንም ማለት ነው? እንዲሁም አይሁንም:: ለእንደ ደመት ተበሎ ሲሆ ለበላሽ አይችልም:: ልምቶ ቅረጥናና ይህና አድርሱ ይጠቀው ለይ አሳረፍናበት::

በጣም መኩና ተፈናጠረ:: ጥሩት አጥፋቶ የቀጣሁት መስሎታል:: አልተግባባንም:: የሰው አኅ አያውቁ በግዢ ለንገዢው? በላምና ይህና አድርሱ ይገምናበት::

ሁኔታው በፍዴዴ አይረዳኝም::

ቅዱ ገራ ገበቶት አኅው ያየኝል:: ‘በእውነት እንዳሁ የሚመታኝ አበበ ነው?’ የሚል ይመስል ነበር:: ይውደኝ ነበር:: ማታ እሁሱ አበረን ነበር የምንተኝ:: ምን ይደረግ ተኩረዋ?

ይለይለት አልከና ለሰነዱኝ ገዢ ለሰነዱ ፍትለስ በሉ ከባዕው ወጥ:: እንዳያም ሆኖ ገን አለመናም:: በተም ለይቀድ ተመልስ መጥ:: ‘እንደተባረሱ ማውቆ አለበት’ አልከና ልምናናን እንሰቸ ለንደረደርበት ፍቱን አዘጋጅ ስሽ::

በነጋታው መዋት በር ለከፍተኝ ይችኑ ለይ ተጀቶአል::

‘ቅዱ እድለበብ! እንዳልተፈለግሁ አሁንም ገና አልገበም? ጥወር ሆኑ ባተፈጻሚ ይሻልሁ ነበር:: እንጋድህ አተቀቀሙኝ ቅዱ!’ አልከና በተኝበት እንደ ገዢ እሳረፍናበት::

እንዲያም የለ ድንጋጌ በስውም በእንሰሳት ለይም አይች አለውቁም:: እንደ ጥያት ተተክለ ተካለ:: የአውራ ቅዱውን መኩና ለመቀበት በተላይና በከፋ ፍት ቤተ ብቻ ማስቀመጥ ለቅዱ::

ከዘመኑ በሁዋላ ቅዱ እንደማይመለስ ልማትኝ ሆኑ:: በርግጥም ቅዱ ወደኝ በት አልተመለስም:: እነዚው ሲፈር ወሰጥ ብቻ ለይ ማደር ይምር ነበር አለ:: እረምኑ ይግሞ አውቁውት ‘ቅዱ! ቅዱ!’ እያለ በድንጋጌ ለመቀበበት መንደረደኝ ለቅዱ::

ወደ ከንድር ገልል ወደ ማከው ወረዳ::

ከዚያ በሁዋለ ለመራት የህል የየው አልነበደም:: ሁዋለ
ግን ተመልስ በቁ አለ:: እኔ አለየሁትም:: ወረዳን ነው
የሰማግሁት::

‘ቀቅ ስራር ገበቶ ደር ይህ ፈደሉ’ የሚል ወረዳ መጠና::

‘ተስተዋዋል:: ደመት ደር መሽከኝ አይቻልም::
ሽለምጥማት ይሁናል’ አልከ::

‘ቀቅ ነው’ በለው አረጋገጣል::

አለመንካርም ንበ::

በዚያው ስምን ገን እንደገኑ ወደ መንደር ገበቶ
መሆኑት ይህ ስራተለሁ በዘመት አይቻል:: ይህን ጊዜ ገን
አመንካ::

ምን ማመን በቻ::?

ቀቅ እያደርጉ የመንደሩን ደረዎች ይፈጸም ገበቶ ደር
አየበረቀ ወደ ከንድር ገልል እንደማውርድ በገመትም ገልና
ማከው ስራ በመሆኑ ቀቆባን ሲል ማማሪት የሚቻል
አልነበደም:: እረቻች አድርጉው ለገዢነት በዘመት ባከው
አልማነቶችም:: ለሽለሙከለሁና ስጋር ልክ እንደ እባባ በእኔ
አይቻልም አለ::

እንደ ጊዜ ገን ቀቆባን ለተቀት ለይሁ ንበ::

እኔ በግልበኩ አሳዛኝ ህኔታ ተፈጻሚ እረቻች አዘመ
ከመንደሩትን እልፍ በሎ እንደ ሂና ስር የደር ለበ ተዘርቶ
ደንዶለ:: ይጠራጠናና ሂናን ስራተስ ቀቆባን ለተቀት ባቀ
በለ ማማል ተቻች ያየታል::

ወደያው ወራዎን በያዝርስ ስራና ግልቦት በሎ ያቻች
ሁኔታ ክበበ:: እኔም ላይ አየበሩሁ የነበረውን ልቦበ ተቻች
መባሮ::

ቀቆ የቀረቡ ሂና መኖር ለይ በላ መሄል ተሽሯት ቁልቁል
የየናል:: እረቻች እንደት እንዲያት የሚደንቅ ነው:: ሂና ተቀር
በመሆኑ ቀቆን መለያት የሚቻል አልነበደም::

ለከለ መሆኑት ባቀልና እዘሁ ሂና ንበ የሚውጣ::
በደንጋይ በኋላይ በውጭምና ክዘሩ ለያዙርናት ባከሩ::
አልማናም:: ባለው ማህል ተለጥድ ደንጋይ ለደርሰበት
አልቻለም:: ሁዝብ መቻች ግልቦት በሎ ወጥቶአል:: ለተቻች
ሁኔታ፣ ገማግለዎች፣ የቀረ ስው አሉ ማለት አይቻልም::

በድንጋይ አልማዝ ሲል እንደ እረጃ ስመል ይህ ወደ
ኩ፡ ወጣ፡ ቁጥር አጠገባ ያርሰ በፊት እንደ ገዢ ለጥከራው፤
ቀፍ ማመን የሚያችል ይበደ ፈዴሞ፡፡

ከለይ ቁልፍል ወደ ተስቦስዎ ህዝብ ተወረወለ፡፡

ይህ ይህንል በለ ማን ለጠበቅ？

ጨነት እና ሽነት ሆኖ እንዳ ባንዲ ለይ እየከለለ፡
ድመት መሆኑም ለሰተውት የሃሳብ፡ ለይም ወይ ነበር
የከለለባቸው ይመስል ሽነት፤ እንዳ በለለው ለይ እየከለለ፡
እኔታው፤ እኩራው፤ ይበልቅልቁ ወጣ፡ ተርምስ ወጪ ሲል
እንደ ስማግላኝ እንደ ሆኖ ተስቦረው ተገኘ፡፡ ለሰበሰ
ተረጋግጧ የደረሰውን መለሰተኛ እኩ ተወተ፡፡”

ዚህ አበበ ቁጥር ወሰኑና ተረከቶችውን ቁጥል፤

“...ቀጥሩ ለይም አመለሁ!

“...ይህ ሆኖታ እምልከቱን ማመራዎ፡፡ በዘመኝ ስምን ለተ
ወደ አልነበደም፡፡ የገበሩ ማህበሩ ለቀመንበር መመንቻ የታጠቂ¹
ሰነት አበየተ መቀዱችን ወደ ቤትኬ ገዢ ለክ፡ እንደ ወር
መለ፡ በየገዢሉ ለለጥት፡፡ ቁጥሩ፤ ቁጥሩ፤ እኩ እየተጠና...
ለታልለት...”

ዚህ አበበ እንደገኝ ለይም ስቃ ስቃ፤

“...ቀጥሩ ማን አልተገኝም፡፡

“...ዘመኝ ወደያም ይደና ማጠቃት መመንተኩን ተወ
ድምዕ፡ በአሁታ የሚል እረጃም አልተደመጠም፡፡

ሁዋለ ማን እንደገኝ ወረወ መጣ፡፡

ለለት በየገዢው እየከረ ሲት ደመቶችን የንግዴዎላ
ተባለ፡ ይህም እውነት ነበር፡ ወረወ ተወርቶ በዘመኝ ለይቀይ
እንደ ገዢ ወሰጥ ተቁቁር ደመቶች ተወለዶ፡፡

ይንግዴው ግልጋሎችን ቤትኬ ገዢ ወሰኑው
ጥለዋቶው፡፡ እረጃዎች እዘመኝ ግልጋሎች በድንጋይ ቁጥቷው
ገዢቶችው፡፡

መቶ በዘመኝ አበቃ፤

እዘመኝ እዘመኝ ተቁቁር ደመቶች ይወለዶ ይመር፡፡
እንዲንዳች ያረጋገጫ ደመቶችውን ወሰኑው ይጥለ፤ ይገኘል
ገብ፡፡ በዘመኝ አመት በሚመለከት ተቁቁር ደመቶች የከንያታ፤
እሁሉ ለይ ተነስር ይወርናል፤ እልቀት ይመጣል፤ እኩ
የሚተናበደም ተስሙ፡፡ የውቀኑ ቁጥ ነው፡፡ በየገዢአቶችን ተቁር

ድመት መታየቷም የከተ አመን መምጣት ምልክት ነው ስለ
የተናገሩም ነበር፡፡ በዚ ተብሎ መቻም፡፡ እንዲረዳቸ ጥቻር
ግልጫዕትን ገራል ወሰደው ሲጥሉ፤ እናት ደመቶች እያሳተቁ
ገራል ወርደው ለቻም ለመስጠት እያተናል የሚል የእረፍት
ውሃም መጠ፡፡ የዘቻለ ስው ይህን እየተቀባዩ እውሮ፡፡ እንዲረዳ
በንቅቶች ደግሞ ቅዱስ ደመት እየደለም፤ በለውቻበ ነው ስለ
ተናገሩ፡፡

እንደህ ከረምን፡፡

ከዘቻ ላይ አለው ከመለጠ ወይሁ ቅዱስ በአካላ የየው-
ግን አልነበረም፡፡ እድሜውም ለለንፌ ቅቶ ይህንናል በዚ ግምቱ
ነበር፡፡ ሆኖም ቅዱስ በህይወት ነበር፡፡

እንደ ወሰት እኩህም ቅዱስ ላይ ወደም እንዳለሁ
ቅዱስ መጥቶ እዘዴች ደንቃ ላይ ቅዱስ አለ፡፡ እንደ ወተደር
የፈት እግዢቶች ግጥምጥም አደርጻ፤ ከዚያ እኔን የየኋል፡፡

አሁ! ቅዱስ እርቂቶ ነበር፡፡

የ እሳት የለበ ይግኘ በመጨረሻ በእርቂና ተረጋ፡፡
ተርጋ መምጣቱ ነበር፡፡ በእጥንቃ ነበር የሚሸመድ፡፡ ገዢ እና
መሆኑ እቅተው ማለት ነው? እንደዚ ለበ እንደተነና
እቃው-ቅም፡፡

‘ቅዱስ! ግዢ! እባክህ ግዢ! በቴሆ ነው እልከት፡፡

እይኖችን ማረጋገጫ ከፈት እያደረግ ጥቻት ቅዱ፡፡

እጥና ጉዳ ገዢና ወተት በመጨረሻ አደርሱ ለሰጠጠት
ውደ ሁዋል ስሽ፡፡ ለቅ ለሰለት ግን ተመልስ መጠና በእርቂና
ከውተቱ መጠ፡፡ አልጨረሰውም፡፡ ጥቻት መጥቶ እኩን በግልሰለ
የቦክና የዘቻ

‘ቅዱ! እባክህ ግዢ! በድርሱለሁ ይቅር በለኝ እልከት፡፡

ድመት ሆኖ ለሰማኝ እልቻለም፡፡ ወንን ማድረግ
ይቻላ? ከሬቱ መቆም የሚልቻል ሆኖ ተሰማኝ፡፡ ይህ ተራ-
ድመት ለሰለት እመታት ባቻለን እንቀጥቻው ገብቶአቻል፡፡ ይህ
እውነት ነው፡፡ እንደ ተራ ደመት የሰነን ሰርቶ መኖር ታለ፡፡

ይኩስ አሁን ግን እርቂቶ እራቱ ቅዱአል፡፡

ቅዱ የሰጠሸትን ወተት መጥቶ እና ለያበቃ ፈቻን
አነጋ ማረጋገጫ ወሰጥ ግዢ፡፡ በንግቶው ይመጣል በዚ መብቁ
ነበር፡፡ እይመጣ ቅራ፡፡ ለርጻው መምጣቱ እይቅር’ በዚ
መብቁሁት፡፡ ለሰት ቅናት፤ እራቱ ቅናት እልመጣም፡፡ ለክቡ ቅቶ

የጊዜ ተረዳ ወደፊት እረምኑ አገኘት::

ይህ ወረዳ ስ.ሰማን ደንብን በቃላት በለው ወረዳ ተረዳ
የጊዜ ወረዳ:: ቁጥርን ለያዥ፣ እንደ እርሱች የሞት ደመት
ለያዥ...”

ወሽ አበበ ከተ በለው ስቀና ተረክቶች አጠቃላይ::

“...እኔም ቤድኩ:: እንደ ሁሉም ስው ተሸፍቻ ተመግቻ
አየሁት:: ቁጥር ደንብ ለይ ወደፊሳል:: በእርሱች የዚከንያት
የጊዜ ለፈጥጋለው አቅምት ካለይ ስይፈጻሚ አልቀረም::
ስተቶች የሚመሇት ይግባኝ የሞት ይመስል በዘመኑ ስዋን
ወረምኑ ሁሉ ስለ ቁጥር ሆነ:: ቁጥር! ቁጥር! ቁጥር! ለባል
ተስቦት:: እንደ ባለቤት ተለቀበለት፤ እንደ እርሱች ተዘጋጀለት::
ከዘመኑ ወደህ እንግዲህ በቃላት ለይ ጥሩር ደመት
መኖርት ቁጥር እሁን በየበቱ በተሸጋ ጥሩር ደመት
ታያለቻሁ:: ማኅ ወ-ሰጥም ጥሩር ደመቶች አሉ:: ሁሉም
የቀባሪ ለይቻ የቃላት የሚሆን አገኘት::

ለቀባሪ ልጅ የሰጠው አምላካ ነው በለው የሚያቀሙም
አሉ:: እንዲህ ያለ የእምነት ንጉር መቻቻ እንዲንደ አስተኛ
ነው:: ቁጥር ነኝ የሚል እንደ ተንቃይም ተነስቶ ንጉር:: ከጠና
ጥሩር ደመቶች በቱ ወ-ሰጥ እያርመስመስ ይጠኑቁል ንጉር::
እንዲህ ነው እንግዲህ ተሸት:: ሪፖርት ነው፤ እሁን የቀባሪ ለይቻ
የቃላት ለይ እንደ ደመት ስይሆን እንደ ስው ተከበረው እየኖሩ
ነው...”

ወሽ አበበ ይህን ለያዥን አበርካቶው ምድሮ ያለውን
ጥሩር ደመት እያሻሻለት ንጉር...

- 3 -

ՍԼԿ ԱՄԳԻ

ՀԵՅ ՔԼՈՎ ԲԵ!
 ԱՌ ՔԼՈՎ ՔՌԻՎԱԼԻ ԷԾ ՔԼՈՎ ՔՆՊԻ
 ԸՍ ԳԹ.Թ ՊՀԱՊԻ
 ԸՍ ԳԹ.Թ ԾԴՔԸ ԸՆԱՊԻ
 ՀՊԱԸ ՀՆԶԸՄՈՂԻՒ...
 ՈՐՅԻ ՔԵՐՄԱՆ ՔՆԵՐ ՊԱՊԻ
 ՄԱՀԵՔՎ ՔԱԴԻՆ ԴՄ-ՑԻ...
 ՔԱԴԻՆ ՀՆՖՓԱՂԻ ԱԼՈՎ ԸՆԱՊԻ
 ԿԱՆ ՀՈՒ ԴՄԸՆ Ո.ԺՓԲԱՌ ՔԴԱԼԱՌ ՊԱ ՊՀԱՊԻ

(ՊՐՁ ՀԱՅ ԱՅԻ)

* * *

ՃԱ ՈՓԵ ՉՊ Ո.Ջ.Ճ. - ԱԽԾ ՈՈՉԻ Ո.ՊՈՒ
 ՄՈԾՈՒ ՈւԾ ՈՒ Ո.ՈԾ - ԳԵՎԻ ՊՅՈՒ Ո.Ջ.ՊՈՒ
 ՊԵՎԻ Ո.Ջ. Ո.Ք.Գ.Ը - ՄՈԾՈՒ ՊԵՎ. Ո.Դ.ՊՈՒ
 ԿՄՓ ՄՈՎԻ ՔՆ ԿՄ. - ՔՄ.Ք.Մ ԿՀՄ.Պ Ո.ՊՈՒ

(ՊՐՁ ՀԴԻՆ ՀՆՔԱ)

ՍԼՈ ԽԵՎ ՀԵ ՈԲ ՀՈԾԿ ՊԵՊԼԻ ՍԼԿ
 ԱՄԳԻ ՈԽԾ-Թ ՀԻՒՔՊԻ ԾԴՎԱ: ՀՆԶ ԷՆՄԸ ՈՆՎՈԼԸ
 ԷԳԸԸ ՈԼՊԻ ՔՂՈՆԸ! ԼՄԾՎ-Ի ՀՆԶ ԼՄԾՎ-Ի
 ՀԱԴԿՄԾՆՅ ՈԼՈՎ ՔՊ.ՔՊԿ ՊՂՂՈՒ ԱԾԻ!

ՍԼԿԻ ՈՒՄՍՎԾԵԴՎ- ՈՆԵՒ ՀԱՆՈՒ-Թ ՍԼԿԻ
 ՈՒ ՀԲԾԸ ՀՊՊՀՀՀՎԻ ՈՄԻ: 'ՀՈւՇ' ՊԵՊԼՈՎ ՊԼԾՎ
 ԻՒ- ՔՆ ՀՊՎՈՎ ԿՄ! ՍԼԿԻ ՔՄԿՄԿ ՔՊ Ի ԱԾԿ

መርጫው. ማጥናት ይሞረው እንደባር የቁልሙ ችግል
ድርሰኑቸው የወጪናል፡፡ ፊሩ ገንዘብ የወጪናል? የስው አካል በበላ
እየቀዳደሩ የህጻረተሰቦ ሂወስ ይሁኑሉ ተብሎ ሌጠበቅ፣
በጠመንኛ ማር ወደ መቆዳድ ገበ፡፡ ጥቁር እንበለ ሆነታቸል
ሌጠበቅ ይደረሰ በረሃ ተገኘ፡፡ ተርፈሰር አስራት ወልደየሰን
ይተከለ፣ ተብሎው ሌጠበቅ፣ በግልባጭ አስራውና አስቃቤ-ተው-
ገደኛቸው፡፡

በባህር ሁ-ለቱም አስራተኛቸው ይህን እንዲ የተለያየ
አቅምና ተስተሳ ባለቤት ዓቶዎ፡፡ የአነጋገር በይበሳቸው ሌመዘን
መለስ ቅርቡ ምሳሌ ነው፡፡ ስዕ እንደ ችግል ቤት ገንዘብ ነገር
ነው፡፡ መለስ ዓጥለማማስ የወ-ቁል፤ መተጣጠና ይቻልበታል፡፡
'እድዋ' እያልከው ስውሉ' ታገኘቸሉ፡፡ መሆኑ መቆንጠሙ
የለለው ለምግብ ነው፡፡ የተቁወመሁን አሳቢ ተገልበበ እንደራስ
ባንዲሬ ሲያውለበበው ግራ ተጋባለሁ፡፡

ስዕ በተቁወኔው አነዚህ የወጪ ይመለሳል፡፡ ክመራት
ተኩስተ ቁጥው እያጠል! ለወቻን ሁ-ለ-ገና ድር ንቅ ማይጨል፡፡
ከዚህ ዓይ አብረህ ለመስራት ክውለን ከፍጻ ለመሆን ማንቻሁን
አመታቸው፡፡

መለስ ቅጠሚ ዓቶ፡፡

አሁን እናደ አረጋገጫ በይንልሆል፡፡ ገዢ መጠቀ ገን
መለስ ነገግኝ ይረግጥኑል፡፡ አሁን የረጋጠው ስር የወጪኑል፡፡
መለስ ጽለታዊ ለውጭና ሌላቹ፣ ለውጭ ለውጭ እቅሙ-
የመዘኑል፡፡ ወ-ረዳ ለይ መለስ እናዋ ይግና እያደለም፡፡ ልማት
ነው-ት መር ማዳ ለይ ይግና መሆን ቅል እያደለም፡፡ በንገራቸን
ለይ ለጠላዊ ይግኙንትና የወጪ ማዳ ወ-ለ ለየቅል ዓቶዎ፡፡ ይግና
እለመሆንም ወንጀል እያደለም፡፡ ማንም ለውጭ ሌጠበቅ ይግና
ተዋጋ በሆነ ይመጠል፡፡ ስዕ አብርሃ በወጪ ማዳ ወ-ለው በዘ-
እያታማም፡፡ "ልብ ደንጋይ" የሚለት እይነት ነው ይለለ፡፡
"ሁሃት አለቀለት፤ ተደመሰስ" በተባለ ወ-ረዳዎች ለይ ለዕ ሌብ ሌብ
የሚጠይቷል ተብ ልማድ እየውሰደ ይርሱቸን ክጥት የተረፈባቸው-
ገኘያቶች ለለመኖራቸው የሚሟገሩ ወቻች አሉ፡፡ መር ንት ችግል
በጀግኑት ለድል ማጣቀቻና ለጠላ ሁዝብ በደግምኩራለያዊ
መንገድ መቆናቸት ገን ለየቅል ዓቶዎ፡፡ በዘው-ን ገዢ ችግር
የሚከተለውም የወጪ ማዳ ይግናች ማር ለመቆናቸት
በሚቀኑበት ገዢ ነው፡፡ ስዕ በመድና ተከለ እያደናግጥም፡፡

“ተሳለም ነበር” የምትለዋን ቅል ጥን ክመድና በላይ ይፈራታል፡፡
ስብ “ደቅርቻ” የምትለውን ቅል ክንደበቱ ለያወጥ
አይቶለውም፡ ደከተር ሂወጺ እርሳይ እንደሚለት ለጠላዋ
ቃጣንነት የባህላችን እንዲ አካል ለሆን አልቻለም፡ ለሁተቱን
ከማሙና የፋይሙውን ወንጀል ይሩ ክማድረግ እንዲ
ሰንመዘገበው፡ ለብ ፊርማ በቻ ለይሁን በቀበል መምር ነው፡፡

አዲስ አበባ በተያዘቷ ማማለት ከስዬ የር ማንኛለም ወጥ
ውሰድ ተገኘችነን እንደሆነር በቀድሚው መቆኂዬ ተርሱ ነበር::
ስዬ በረሽም ርቀት የመግኘቶ ፌልጥ ከአዲስ አበባ ከሚታወቁ
ተከታታይ ሪፖርት እየተቀበለ መመሪያ ይሰጣ ነበር::
ከጊዜው ዓይነቶች የር አዘጋጅቶ ቅጹ ባለቤት ይፈቻ ሲሆ
የአዲስ አበባ ይዘጋጀል፤ ተማሪዎች እመዕዝ በተመለከተ መረጃ
ይረሰው:: ሲሆ መደረግ ያለበትን መመሪያ ስጥቶ ሲያበቻ አዘጋ
እነበሩው የቅርቡ ተማሪዎች፤ (መካመር ፍትህ መልጃዎች ገዢ እና
እኔ) እንዲሁ አለን፤

“ለምኑን አጥቃቻዎች አጭሙንም፡፡ ከልፈለት ማይመው ነው በታችኩ ዘግተኝ ቁጥር ገንዘበን!”

በወቅቱ የሰው ፍርማት መላል በለም ታደኝነት ነበር፡፡ የጠር
ማረዳውን ወጪም በድል ያጠናቀቁው ጭግናው ሲያ ከስላምዋው
ተገል ፍት ስርጠተበት አየሁታ፡፡ ከደርግ ግብኬ በረት ለቦ መር
ፈት የንግድ ለግንባር የተዋጋው ሲያ መሳሪያ ከልታው
ተማሪዎች ፍት ለንቀበቀጥና ወደ ማይጨው ለለማራግልና
ሰያውኑ በድርጅቶ ለማህተም፡፡

ከዚህ አንቀጽ መለሰ ተቻልሱት ነው::

ოւ ՈՂՔՆՈՒ ԹԱԼՈՒ ԲՆԵՐՈՒ ՅՈԾԵՎԱՀ ՅԴ
ՄԴ ՄԱԼՈՒ ԱՌԱՎ ԷՊԻ ՀԵՋԱԹՈՒ ՅՈՎ ԷՊԻՆԻԿՈ
ՀԱՏԻԽՈՒ ՅՈՎ ՄԱՐԿՈ ՅՈՎԱՅ ՄԱՊԱ ՖԼՈՏՎԻ
ՄՊԻԳՊ ՊՆ ՖԼՈԽԱՀ:

ስብር መለሰ የሚያደርግት ግለዋ የሰልጣን ስነዚ “ቶም
አንድ ፕሮ” የተባለውን የህግናት ፍላጊ ያስታውሰድል፡፡ መለሰ
በላት አይተ ነው፡፡ ሰብር ፕሮ ይመቱ፡፡ አይቻ እየግገልታት
ትሟመትበታለሁ፡፡ ይመቱ አይቻን ከሆነት እንደማቅረጥኝት

በልዕስ ነው:: ከኩተ ጥን መቁጥሮ በሆነ ለይዘት አይችልም::
 ቅጂዬ ይቆይልኝና ወደ ቁጥሮን ለመለስ...
 እኩድ ቅልዕ ነገር አለ::
 በ“አትቶክያዊነት” አይኝዳ ለይ መለስ ለየ የኩረድ
 ደንብበለው ሁሉት ገዢ ፍቃው:: ሁሉቱም የአትቶክያዊነትን
 ማረጋገጫ ለማሻሻል ወሰት አስወጣዎች ለሳታፊ ወደ
 “ንብህ ትግራዋይነት” ለመተዋል:: ለየ ታስቦ ከተፈታ በሁዋላ
 ለሰን አትቶክያዊ ማድረግ ተለክል በለው የሚከራከሩ አለ::
 እኔ ይህን ለመቀበል እቶገኘለሁ::
 መቀበል የተችገርበት የማውቁው ነገር ለላለ ነው::
 አትቶክያዊ የተባለቸውን እድለበለ ማረጋገጫ ከመምራት እንዲ
 መለስ ለየ እኩድ መሰረታዊ የሆነ ለይነት አላቸው::
 “የህወሄት በድን በአትቶክያዊ ለልማት ለይ ነገሮ እኩደት
 ለረጅም ገዢ ለፈጸል?” ለማለው ቤታዊ የሚሰጠት የሚገኘ
 ለይ በእኔት ይለያል::
 ይህ ለይነታው በሁዋሄት ከድራማቻና በከል ይግባኝ
 በእሁት ደርጅቶች ከድራማች በግልዕ ይታወቂል::
 በተችዋሚዎችና በአትቶክያዊ ሁዝብ በንድ ጥን ለላይ
 ለይነታው በግልዕ የሚታወቁ አይመስለቸም:: በዚህ ከመን
 የፖለቲካ የሂይል አስላለና ወሰት መለስ ለየ ወደ ቁጥሮው
 ወጥተው ይህን መከራው የተራዘሙ ሁዝብ አከራባት እየሰራበት
 ነው ለየ ለለማምኑ፣ በዚህ ተረካ የኝነት የግል አይታ በጨረፍታ
 አቀርበዋልሁ::

* * *

የሰው አበርሃና የመለስ ነኝዋ ስከታዊ መቁጥር የተ
 እኩደተኛውን በተከከል አለው-ቁጥር:: የህለቱ በሁዋጥ
 መጠላለናና ስከታዊ “ደዊ አድዋ” እና “ደዊ ትምበን” አይነት
 መልካ ይዘ ይፋ የሆነው ጥን ለየ የመከላከያ ማረጋገጫ በንብረት
 በ1985 መጀመሪያ ግድም ነገር::

በሀዋሄት ትግል የመጀመሪያውኩ ከመኖት፣ “ሁንፏሽናን”
 በሚል መጠረም የሚታወቁ የመከራል ትግር ተከለቶ የኝነር
 መሆኑ ጥን፤ ትግሩ ሰር ሲሆ የቆየ ለለመሆኑ በቁጥሮ ይመስላል::
 በ“ሁንፏሽናን” በረመ በተለያየ ገዢዎት ከተቀኑ በላይ ተከራከል::
 እኩሱ አልደግማው-ም:: ባቁሩ ጥን ሁንፏሽናን ለሳታፊ

“ՀՈՀ” ՊԼԹ ՈՄԸՄՆԻ “ԶՓ ՀԼ-Ի” ՈՒՂԱՌ ՄԹԻԻԱ
ՔԴԸՄԸ ՔՈԱՐԴ ՀՄԸՄ ԿՈԾԱ “ՀՈՀ” ՄՂԱՌ ՀԸՎԻ ՇԵՇ
ՀԻՆ-ԴՐԱ ՄՂԱՌ Ո.ՄՆՅ ՀՓ ՀԼ-Ի ՀՊԳ ՔԴՄՈՒՆ ՄՎԱԾՔ
ՀՄՎՈՒ Բ“ՀՓ ՀԼ-Ի” Ո.Ը.Ն ՀՂԱՐԴ ՄԱ-Լ Ո.Ա.ՀՈՀ
ԴԻՄ ՔՎԱ ՔՎԵ ԿՈՀՎՈՒ ԲՍ ՔՎՖՔ ՔՈԱՐԴ ՀԿ-ՈՒ
ՇԻ-Մ ՍԵՎԴ ՀՈՒՄՄԴԳ.Դ ՔԸՀՈ Ո.ՄՆՅ ՈՒ.ՄՆՅ ԱԱ
Լ.ԲԳԱՆԴ ՀԼ.ԲԳ Ա.ԲԳԳՎԻԴ ՖԼՎ ՆՈԾԱ ՄԴԳ ԶԸԳ
ԽՈԶԳ ՈՍ-ՎԻ ՏՀԳԻ ՔՎԲՎ ՔՍ-ԼՔ ԿԱ-ՄՎՔ ՔՎԵ
ՄՂԱԾ-Ը ՀԱՎՀԳՅՈՒ:

ՄԱՆ ԱԿԳ ՔՎՂԵՔՆ ՈՂԱՐԴ ՀՆՁՏՀԻՈ
ՔԱ-ՄՄՆՊՈՒ ՔՎ-ԸԴ ՀԿ ԿԱ-Ը ՏՈՎ ՈՒԸՎ ՄՎԱԾՔ
ԳՎԱՄՈՒ ԲՍ ՄՎԾ ՏՀԳԻ ՔՎԲՎ ՔՎԵ ՔՎԲՎ Ո.1985
ՀԿՄԳ ՂԵ ՈՒԲ ՀՈԾԿ ԿԱ-Ը ՔՎԲՎ ՔՎԲՎ ՀՓ ՀԼ-ՎԻ
‘ՄՃ.ՆՎԼ ՄՎՊՈՒ Ա.ՊԻԿ ՀՈՒՓԱ’ ՈՄԸԱ ԼՍ-ԼՏԴ ԱԱ
ՄՄՎՈՒ ՈՒՊՀԱ ՄՆ-ԺԳ ՈՒ ՀՈԾԿ ԽՄԽԼԻՅ
ՄՂԱԾ-Ը ՏՀՈՒ ՈՎՄՊ ՈԶ ԴՊՀԵ ՏԼԻ:

ՈՒ ՈԾՎՐԻ “ՀՓ ՀԼ-Ի” ՈՄԸԱ ՍՈՒՀ ՄՄԸԸ
ՔԴՄՈՒ ՄՎԱԾՔ ՀՆՁԸԸ ՈՎԸ ՀԸԸ ՆՈԾՅ? ԲՍ ԴՖԿ
Ո.1985 ՈՒԸՀԵՎ ՔՄԽԼԻՅ ՊԳՄԿ ՂԵ ՏՀՈՒ ՆՈԾԱ ԴՀԲ
ՔՈԱՐ ԽՄԸՄԸ Ո.Ը.Դ ՀՆՁՏՀԱ ՏԸՀԵ ՊԳՄԿ
ՔԱ-Ը ՀՄԸԸ ՂԵԿԻ ՈՊ ՂԵԿԻ ՈՒ-ՖԴՎ ՀՊԱ
ՀԸՀ ՈՒ ՀՆՁՏՀ ՄՎԸՆ: ‘ՔԱ-Ը ՀՄԸԸ ԽՄԽԼ ԿՊ
ՄՄՄԻ ՈւԸ ՄՃ.ՆՎԼ ՖԵՄ ՏՀՊԳՄԿԱ’ ՈՄԸԱ ՇԱ
ՈՒԸԿԻ ՏՈԱՐ ՖԼՎ ՖԴՎ ԿԸԸԸ ՈՂԱՐԴ ՎԱՂՆԴ
ՔՏՈՒ ՔՄՊԳՄԿ ՆՏՈ ՏՈՄՎ ՈՒ.Մ Ֆ-Մ ՀԸՀ
ՀՆՁՂՄՊԳ ՖԱԿԻ ՀԸԸԸ ՀՄԸԸ ԼՍ-ԼՏԴ ԱԱ ՖԸՆ:

ՈՒ ՀՈԾԿ ԽՄՄՊՈՒ ՈՂԱՐԴ ՔՄՆԸ ՈՎ
ԴՊՀԵ ՔՄԸ ԱԿ ՊԴ ՊԸԸԸ ՈՒԸ ՈՒԸ ՀՆՁՂՊՈՒ
ՀԸԸԸ:

ՈՎՖՔ ԲՍ ԴՀԲ ՀՈՒՄԸԸ ՀՄԸԸ ՔՎՀՈ
ՄՎԾ ՈՄԸԸԸ ԳՎԿ ՔՈԱՐԴ ՈՒ-ՖԴՎ ՈՎ ՏԸԸԸԸԸ ՄՎԸԸ
ՄՎԸԸԸ ՈՄԸԸԸ ԳՎԿ ՈՒԸ ՀՈԾԿ ԽԽԸԸԸ ՋԸ ՈՒԸԸԸ
ՀԸԸԸ ԽՄԸԸ ՋԸ ՈՒԸԸԸ ԱԲՆԴ ՈՂԱՐԴ ԴԻՄՎ ՈԶ
ՄՎԸԸ ՈՎՄՊ ՄՎԸԸ ՂԼԸԸԸ ՈՎԲՆ ՀԳ ԿԱ-Ը
ԼՆՈԾԿ ՔՏԸԸԸ ՄՎԾ ՀԸԸ ՂԵՄ ՈԵՄՆԳ ԴԳ ԿԱ-Ը
ԼՆՈԾԿ ՔՏԸԸԸ ՄՎԾ ՀԸԸ ՀԸԸ ՂԵՄ ՈԵՄՆԳ ԴԳ ԿԱ-Ը

ለመወያኑ የንብረቱ ንብረቱ

እኔ በነጋዜው ለየ ኮንድ ወደ መቀሌ ይውሃ አገኘሁትና ተደራሰር መሰኞን የፋይትን በአዋጅ እናበብከላት፡፡

እንብረቱ ስምምነት፡፡

“ምን የው-ቅልና ነው የሚለፈፈው?” እሉ በስማም፡፡

እኔም ለራይና መሰራት የመቶች ኮንድ ይችኑ የሰይን ቀጣ ማር-ገበ አልቀረም፡፡ ወር ፍሳሽኑ ለየ ቅለመጠሪቅ እንዲሰጠኝ በቻ ንብረቱ እናም ፍጻን በየኩ፡፡

“የካራው የጥያቄ ወራ ለተዘተ ሆኖ” አልከት፡፡ አይደለሁም እንዲህ አከላከት “ቁለመጠሪቅ በተሰጠኝ ይሻላል፡፡ የይሁን ጉዳዩን በአገረመንገድ እናነሳዋልን”

በዚህ ተሰማምኑን ለየ ወደ እናሳባ እንደመጣ ለእናይታ መቆሱት ለፈ ቅለመጠሪቅ ለተሸና የሽያጭ ከገባ አድርሱ አተሞከት፡፡ በው-ይይታችን ወቀት “የማይታታው” በማል በህወሄት አመራር ወሰት የመከራል እና ተከሰቶ ንብረቱ የሚል ወራ መኖሩን ተቀም አድርሱ ንብረቱ፡፡

ለየ ባሮና ወ-ሽት ነው” ሲል አስተባበለ፡፡

በወቀቱ ለየን የማግሞንበት የዚከንያት አልነበረም፡፡ እና ወራው ወ-ሽት የመሆን አድል ለኖረው እንደማችል ማምት ወሰኝ ወደ ቅዱው ለራይና አመራሱ፡፡ ወራው ወ-ሽት አለመሆኑን የንብረቱ ስራው እና ወ-ሽት አለመሆኑን ስራው፡፡

* * *

ሁዋለ “እኔ ተወልድ” ተብሎው የታወቀት የአመራር አባላት በወቀቱ የሰይን ከመከለከያ መናገት የደንብ-በት የረሳጥው በቻ ምክንያት እናደቂቃው፡፡ ይህም የሰይና ይጋልፍች “እሽኑ” ተብሎው የሚጠሩትን በድን የመቻወም ኮንሰለ ማሳያታችው ንብረቱ፡፡ ለየ በቀጥታ ሁሉመናችው ለይ መተቀባዩ ንብረቱ፡፡ በመሆኑም ለየ ባለመጠናችውን ከሚያዘበት እንዳታ ወንበር ተነስቶ ተማሪው ለይ እየተጠበቀ እንዳቀይ መለስ ያቀረበውን ማስተካከለ ይገምኩ አዴራቀለት፡፡ እንደታቀደውም ለየ በነጋዜው እቅበደና ለጠባት ነው ተከሬ እንደ ቅሰለ አውራ ለጠበቀ ቅዱ፡፡ የሰይና አጠርሱ መንድምችና ከመደ አካማድ ያለማናች ማስተካከለ ወደ ማጋበስ ለጠባት ነው ለለ እንቅኑት ለቀጥታው ቅዱ፡፡ ለለ እንቅኑት ለቀጥታው ቅዱ፡፡

ՈՂՍԸԵՎ. ԴԻԿԻ ԴՃՐԸ ՀԼՎԱ ՀՄՈԼԴՅ ՈՔԸՆ ԸԵՎ
ՀՅԱԼԻ ՀՅԴԻ ԱՅ ԴՄԸ ՀՅՁՔՄ ԺՈԸՆ ՄՆ ՈԲ ՈՒԸ
ԱՅ ՈՋ ՄՈՒԾՈՎ. ԿԵՔ ԴՈՒ ՀՅՁՔՄ ՄՈՅԱՅ ՄՆ ԻԱԴ
ԱՄԾԵԼԴՆ ԱՅՄԾՔՆ ՔԵՒՄ ԿՈԱ ՈԲ ՈՎԱԾ
ՀԻԾՔԻ ԴՊԸ ՈՄՄԻԴՄ “ՄՈԼՈՅ ԱԴԳԻՆ ՀԵՖԱԾ”
ԴՈԱ ԺՈԸՆ ԿՈԱ

ԴՂԱՐՄՈՒ ՄԴ!

ՈԲ ՀՈԱԿ ՄՈՓԼ ԻՂՈՌԴ ԱԼԴ ԷՄԸ ՀՅՁ ԴՊԸ
ԴԻ ՀՅԴԻ ԱՅ ԻԴ-Ի ՄՈՓԼՈՅ ՄԴ ՈԱ ՓՈԱՐՈԴ:
ԻՆԾԵՆ ԶԸ ՈԾՅՈԸՆ ՈՂՄԳՎԻ ԿՈ ԴՔԸ ՄՈԴԻՆ ՀՈԿ:
ԵՍԳ ՄՈԼՈՅ ՔՄԱՀՈՒՄ. ՄԴ ԴԴՇ: ՈՋ ՀԿԸՆ
ՔՄԱՀՈՒՄ. ՀԿԸՆՄ ՔՄԱՀՈՒՄ ՀՅՈՒՏՈՒ ՊՄԴ ԻՆ
ՈԸՈՒ ՄՈՎՀՈ ՈՄՀՄՈՒ ՄՈԼՈ ՈՋ ՈԲ ԶՎԱՐ:

“ԶՇԱԵՒԻ ԱԳԱՀՆՈՎ. ՈՋ ՈԸՈՒ ՇԸ ԶՎԱ
ՀՅՈՒՏՄ ՆՈ.” ՈԱ ՈԼՄՈՒՄ ՔՀՅԸ ՈՊԸ ՔՈՒՏՄ
ՈՋ ԼՄՄՄ ՈՓ:

ՔՈԲԸ ՔՄՈԼՈ ՀԼՄՊՊԳԳ ՈՒԼԲԲ ՔԸԸ ՑԱՒ
ՀԱԼՄԳ ՀԱԼԲԲ ՑՈՒ ՓՈԼԱ: ՈԲ ՄՈԼՈՅ ԻՆԾԵՆ ԶԸ
ՄՀԿՎ ՔԱՄԻ ՊՐԵՆԴ ՈՄԸԸԹՄ ԱՅՄԳՎ-Ի ՄՈԼՈ ՈԲՅ
ՈՄԸԸ ՔՈՓՔԸ ՊՐԵ: ՊՐԵ: ՄՈԼՈ ՈՀՅԸ
ՀԿՊՄԸ: “ԻԴ-Ի ՀՅԴԻ ԱՅ ՄՈՓԼԱ ՔՄԸ ՄԿՄՀԸ
ՄՄՅ ՀԵԸԸ” ՈԱ ՈԲ ԱՅ ԱՅ ԱՅ ԱՅ ԱՅ ԱՅ ՈՒՒԸ
ՔՄՈԼՈՅ ՈԱ ՈՊԴ ՇԸ ՈԸ ՈՒ ԱՊԸ ԱՊԸ ՀՅՆՈՒ ՈՈւՊ
ՔԸԸՐՎ: ՊՐԵ: ՔՄԸ ԱՄԳՎ ՄԿԱԼԱ ՀՅԸ ՄԱԼԻ
ԿՈՒԴ: ՈԲ ԻԴՆԴ ԷՄԸ ՈՎԸԸ ՈՎԸԸ ՔՄՊ ՊՐԵՆԴ
ԴՎԱԸ ՀՅՁԼՈՎ. ՀԱՅ ՀԿՄԳ ԱՅՈՒՄ ՄՈԼՈ ԱԿԳՅ
“ՊՐԵ ԱՅ” ՑՈՎԱ: ՄՈԼՈ ՈՒՒԸ-Ի “ՓԸԳ ՔՄԸ
ԱՅՄՅ ՓԸԳ ՀԼՄԳՀՅ ՔԱԱՊ” ՔԳՄՆ ՊՐԵ
ՈՄԳՎ-ԱՊԸ ՔԱԱՊՎ ՔՄՊՄ ՀՊՄ ՓԱՊ ԴՎԱԸ

ՑՍ ՈՀՅԸ ՀՅՁԼՄ ՔՀ-Դ-ՀԿԸՆ ՔԸԸՈԸ
ՊՐԵ ԱԿԳ: ՑՍ ԻՈՒԴ ՈԲ ՀՈԱԿ “ԴՅՈՒ” ՀՅՁՄՆՈԴ
ՈՒՄԳ ՑՈՎՄՊ-Ա: ՈԲ ՔՄԸ ԱՅ ՈԸ ՀԿՄՀԸ ՀՅՁԸԸԸ
ՀՊՄ ԱՖԱՎ ՔՄԸՆԴ ՖՊԸ ԿՊԸ ՔԸԸԸԸ ՔՄԸԸ
ԵԿ. ՄՄՅ ԴԻԴ ՆՈԱ: ՄՈԼՈ ՈՒ ԴԱՅ

“ՄԸՆԿ ՔԴԿԱԸ ԻԳԼԻԵ ՈՎ ՆՈ.” ՈԱ

የሚገልበው በቀጥታ ስይን ይመለከታል::

እኔ ነገር መሬት መለሰ በዚህ የጠርነት ወያኑ
ፈቻና ያልጠበቃው አጥብቀና ውስጥ ለመግባት ተገኘአል::
ስዴ ለመርከቱ ባቸው ታጥቆ መነሻቱ የጠርነቱ መከራሪያ የሂሳል
ማሆኑን አስተዋወቁ ለመደረግ በቻናው አማራርያ መስሎ ለላታዊ
ነበር::

ሁለቱ አሁኔታው ላይ ያለችው አመለካከት
ግልፅ ነበር:: ለዚ ተከበደኝ እና የእርተራን ህዝብ በአንድ ላይ
መኖልቅ “የህመሄት መሳት” ሌላ ይርቻኝተዋል:: ለዚ የእርተራን
ሀዝብ በጠላትነት የሚመለከተው ከዘመው ከተለመደው፤
“ይንቀናል” ከሚለው ካልን ተነስቶ ነበር::

መለሰ በአንዳና ተከበደኝ እና የእርተራን ህዝብ ለየደረሰ
የማየት ከንበረ ነበሩው:: የእርተራ ነወጣ በታወቂዎት አለት
አስመራ ተገኘች ያደረጋው ገዢዎር ይህንኑ ይጠቀማል፤ እኔኝ
ነበር ያለው፤

“...ለረክም ከመኖት ከቅና አገባብ ነፃ ለመውጥ
የደረሰቻት ተግል ተስተቶ ለዘመ በመብቃቻቻሁ እኔኝን ይስ
የለችሁ:: እኔኝ ለገልጻወቻሁ የምሳሌገው ነገር አለ:: በኋንተ
ቁርጥ ላይ ያለው ቁስልና መግዛት በየም ቁርጥ ላይ አለ:: ይህን
እኔኝ ቁስልን በማከኩ ያለውን ማስታወሻ የለቀቻሙ:: ለምን
በባል የሚያስከተሉው ተግር አለኝ ነው:: ቁስልን መርሳት ይግሞ
የለቀቻሙ:: ለምን በባል ለንግርቦት ለለማያስፈልግ ነው...”

መለሰ ቅልት፣ ገልፅ ያልሆነ፣ ስሜቱ የተደበበ
የተምታታበት አመለካከት ይዘ ባራ ሌጋባ ለዚ ይግሞ
“ይንቀናል” በሚለው ጥቅር በርድልበት ተጠቃልለ የእርተራ
ሀዝብ ላይ ቁም ቀጥር፤ የበቀል ንግግ እያነው እና ንግግ እና ንግግ
ነበር::

የሁለቱ ነገርች ባቸው እኔኝተከበተው ለዚ የውስጥ
ህመመን ለመፈውስ ይህን እጋጌና ለመቀምበት መገቢን ባቸው
ታጠቀ ተነስ:: መለሰ ተከበደኝ እኔኝመገደለት አጥብቀ
በፈልግም፤ የእርተራን ህዝብ እኔኝ ህዝብ ከኋን የመደግምበት
ቁም በቀል ቦንበረ አገዙች እያወቁቃም:: ለዚ ህዝቡንም
ተከበደኝም የመጨረፈለቁ እይነት በቀል እርግዟ ነበር፤

ይህ የሁለቱ አሁኔታው የአመለካከት ልዩነትና የሰልጣን
ሽከታች የለአገዋነት መደረሰን ሪፖን አድርን በጠራ ሆኖታ
ተጠሪለ፤ ሪፖት በሥራውን አልፎ እስከ ከድራው ይረስ

ተቀባዩለ፡ እና ስዕ በወቅቱ አጥቃቶም የእስበን ወደብ እስከ
መሆኑ ለተደርሱ እንደምትቻል ለሁበት ተሰሩ በሙሙን ለራ
ድንጋፍ ለመሽመት መታሳቸው ግልፅ ነበር፡፡

ገብር አስራት በሰው ሰራ ከተመለከት የመጀመሪያዎች
ኅበር፡ የተማረጋገጫ ከድራማዎችን ስጠስቦታ

ՈՊՃԹ ՊՃՏՆՂՀՎՓ ՔՄԱԼՈՒ ՔԸՔ ՇԻՒՄ ՔՊԱՄՔ
ՍԵՅԺ ԿՓԵԱՀԱ: Մ-ԼՒ ԽՄՐԴՔ ՔՊԱԵՆԴՆ ԼՄԱՍՈՒ
ՔԻՉՔԴ-Դ ԴԵՖԵԴԻ “Ճ-ՀԱՂՊԱԴՆ ՄՊԱՀՈԾ” ՔՊԸՆ ՇԻԿԴ
ՈՂՈՇՎՓ ԴՔԲՆ ՈՊՃԹ ՄՓՄԳՄ ՔՄՎՔԸՈՒԴ ՀՃԸ
ՀՃՆՈՇԳՄ: ՔՀ-ԴՔ-ՀԵԾԴԸ ՄԸՆԴ ՈՄՎԻՆՁՈՒԴ ՄՓԴ
ՈՓԸՆ ԸՓԴ ՔՆՈԾԽՎ-Ծ ՈՒԼԵՄԳ ՄՃ ՄՓՄԳՄ Ու-ՇՆ
ՈՂՈՇՎՓ ՋԵՄՔԴ ՈՒԼՔՔ ՀԿՄՊԱՄՔԴ ՔՄՎՆԸՄՔԴ-Մ
ՔՆՈԾԵԴՔ: ԿՃԵԴՔ ՈՄՎԻՄԸ ՄՊԸՆ ՄՄՎԸՄԸ ՀՆԴԸ
ԻՆԸ ՊԻ ՀՊԻՆՃԱ:“

በመሬት ወቅት ስድ አብርሃ አሰራር ስው ሆኖ
ለመገኘት በቀጥል፡፡ በርግጥም በሰላምን ገዢ ከነበረት የህወሄት
አመራር አባላት ዝር ሌሎች በወታደራዊ መሸሪያ ስድ የተሻለ
በቃት ንጂወ፡፡ በመሆኑም ከግዢቱ ዝር በተያያዘ ለተከሳቱ
አዲስ ወታደራዊ ሲሆዋች ስድ ወደ ሌይናው አመራር እለታዊ
ስራ መሳሪያ የግድ ሆኖ፡፡ በመሆኑም መለሰ ስድን ማቅም
ከማይቻልበት አዲስ መድረክ ዝር ለመሳተም ተገደድ፡፡ ስድ
አብርሃ የመሬትና መካሂድ ከመግኑ እናለ ዝር አቅራቢቶት
“አዲስ- የበርሃመስቀል” የተባለቸውን ሲሆን እያነው ወደ ቅዱስ
ስተት በለው ገባ፡፡

ወያኑ ወደ መሬቱ የገባው የተከፍልለ መረምችን ይዘ
በመሆኑ የሚከናወት በመሬቱ አሰራር ስድ የሰው ልይል ከሳ
ለመቀበል ተገዳኙል፡፡ ከመናሽው ስድ በመለሰ ያካማ ገን ገበቶ
ወቅታዊ ቁስቀሳ ማድረግ በመጀለ ከፋተኛ ድጋፍ አገኔ፡፡ የሰው
መከራከሪያ የማያዝና ነበር፤

“ሽልጻ ድንጋጌችንን አልፎ ገብቶች እና የተከፍል፡፡ ወረራ
ፈቻም-በኩል፡፡ ስለዚህ ለ-እለዋጣችንን ማስከበር አለበን፡፡
ሽልጻን ከድንጋጌችንን ማስወጣት በቻ ስይሆን ይሞከሱን
ከምድረግዎ ለኖጂኅው ይገባል፡፡ ሊሽልጻን ንከተናን ለንተውው
አንቻልም፡፡ ከድመርናው ለንጂርሰው ይገባል፡፡ አለበለሁም
ለዘልአለሙ ለለም አናገኘም፡፡ ይህን ማድረግ ይገባው አንቻለን፤”
የሚል ገልፎ መናሽና መድረግ ያለው አቅም ይዘ ቅዱስ፡፡

መለሰ በበከራለ “የውጭ አማራመችን በቻ ከማየት
በፊርድር የድንጋጌው ወ-ዘጋበት ማስወገድ ይቻላል” የሚል
አጥነቱን ለማረመድ ቅዱስ ስይሳሰሉት ቁርቶች፡፡ በግልፎ
ከመለሰ ገን የቆመው ይዘተና ካሱ ይለን በቻ ነበር፡፡ ሪፖር
ስጠኗት ነገኔ በረከት ለምሳንን የመሰሰለ ተቀት የአመራር
አባላት ከመለሰ ይርባ ነበሩ፡፡ በወጪዎች ወቅት ገን ማዘዣ
አይተው ይሞግቸውን ወደ ስድ ገራ መምረመቻል፡፡

“መሬቱ ቁርቶበት የሰላም ለምግባቱን እንቀበል”
የሚልው የመለሰ አባላ ወ-ድቃቁ ተደረገና በቀጥታ ወደ መሬቱ
ተገባ፡፡

ስድ የሂሳብ ስሌቱን ያሳይው፡፡

“መለሰ መሬቱ መካሂድን በመቋወም እስከመጨረሻው
ለተቀበት ስለሚቻል ተቀብረቱና የሰላምን ከመት እነዚ ለይ

גָּמְלָא"מְלָא נָסֶה

መለስ ገን 180 ደንብ በመጠማዬ የሰው አሳባ አራማቸው ሆኖ ተገኘ፡ ለየ የሚያረም ደውን አሳባ ልክ እንደሸቦ
አርፈናል አሳባ ያስተካበው ገን፡ በቅርቡ የነበሩን በውቀቱ በኋና
ገይ እንደተጨዋወትናው በመለስ ነኝ መግለጫው የከኩሉት ሲያ
አጠር አቅራቢ ሁሉ ሂሳብዎች ተል፡፡

መለስ የራሳ ያልማኑውንና አጥብቃ የሚችውዎችን
አሳስ እየዘለለ ገበት ብ “መሆኑን ተቋሙኝ ነው” በልም
በመሆኑቸው ቅጽ መለ ሂይለን ወደ ንዑስቶች አውሎ ነው
የአመሰግነትን እንደሆት በዘመኝ ይረዳ ለመፈጸም እንደሆነ
በመዋቅም ስለደምኑኩራለያዊ ማእከላዊነት ለሰጠበት ይሞኑል
በተውን ገዢ እንደ የሚገር መሬ በወሰን ጉዳዮች ለይ
የተከራከሩበታቸው ወይም ያቀረባቸው አሳስ መለ በሙሉ ወደቀ
ከሁጻበት ስልጣን መልቀቹ ይመርማል፡፡

“ՈՅՆԹ ՊՃԱ ՔԴՇՆ. ՔԸԸԷՒԿՆ Մ-ԻՆ ՔՊՈՃ.ԹՊ
ՊՃ,Տ ՀԼՈՒԴՆ ՔԸԸԷՒԿՆ ՊԱԾԹ ՀՆՋՄ ՆՓ ՔՊՂԱՄ-
Մ-ՈՒ ՔՆ.ՍԽԸԸ Մ-ՈՒՊ ՀԼԸԸ ՄՊՂԱ ԱՄՆԴ
ՀԵՖԸԸ ՔՊՂԱՆ ԳՂԱՊՊԱՆԴՆ Մ-ՈՒՊՄ-ՈՒ ՔՊՂԱՄ-ՈՒ
ՌԻՖ ՈՒ ՆՓ ԱՄՓԳ ՔՊՂԱ”

ከለይና ከኅፌ ለማረያዎች “የማታጥሮንበትን አሳስ በደጋምዕ
ተሽንራህ ማሰራዥም የደቀምከራለ እንዲ ገዢ ነው” ለማረ
መሰረታዊ ክርክር ሲሆ መከራቱ እያቀርቡ::

հՀ.ԴՊ-ՀԵՇՆ ՄԸՆԴ ԶԵ ՈՒՅԹԻ ՈՒՍԽԵ՞Դ
ՀՄՎԸ ՄՈՒՐ ՔԻՆԴԻ ՊԱԿԱՎ ՈՂԱՊԴ ԴՐ

ማለፈ የተደረገን ግብጥ መርነት ነበር እያሳት ንዑስ፡ ሲሆ አበርሃይ
መለስን ለመገልበጥ የድንበር ባቻቸኩን ወደ ከፍተኛ መርነት
እንዳደግ እድርሻቸል፡፡ መለስ ደግሞ የሂጋል ማዘዝ ለከናወ-
ነዚ ለመቆቅም የሰራን የመርነት አዋጅ እንደሱስ እድርሻ
ግንባር ቅደም ተሳታፊ ሆኖ፡፡ ወጪቸውም አሳዛኝና በደሩ
የልተነገረ ለመሆኑ በቁ፡፡

መርነቱን የሚመራው ማእከል እኔ ለቁቻቸው ሲሆ አበርሃይ
የዘመኑ ማእከል ባልደረሰ ይህን ስንድ መጠራቱ ገድ ነበር፡፡
እከራከር እልነበረም፡፡ መለስ የሂጋልዋው ማዘዝ መሬ ለሆነ፤
ጋላቹ በርሃ አባላቱና እታማንገር ሙሙ በአባላት ተካተዋል፡፡
በዚህ ወቅት “እሽክ” በሚልው ለውጭ ይንጋጌ ሰር መለስን
ደግኝው የነበረት “እኔ ተወልደ” በመርነቱ ወቅት “ንዑህ
ትግራዋይ” የሚል ለውጭ ባንዲሮ ካስቀድመው የሰራ አቅም
ሁዋላ መከተል ይመሩ፡፡ እኔ ተወልደ በዚህ ባንዲሮ ሰር
የተሰለቷት በስሜት ነው የሚል እምነት የለም፡፡ በዚህ አጠማኝ
“ሽእበደን ማንበርከከና እርተራን በእኔ አነጋር ማስተዳደር”
የሚልው የሰራ ቁስቀሳ ገን ለተቀበሮ ለሚታቸው ቁቱን ማኅቃቄያ
ሆና ነበር፡፡ ሲሆ በቁ ደንብ የሚያስተኞትን አይንዳ በተከከላ
መምህኑ ይታመናል፡፡ ሆልሙን ከባቡ ለደደርሰው ለለመጀል
ገን በቁ ባጥጣኝና ተናት እድርሻከል ማለት የሚችል
እልነበረም፡፡

የመለስና የሰራ ሪከታ በጠራ ሁኔታ ወሰኑ ወሰኑ ወሰኑ
በቀጥልም እንዳ ለለውን ተለ ለማለፈ የሚያደርጉት ተግል
ገን አማራውን ወይም አድዋውን ወደ ለልማት እስከለመጣ ደረሰ
በቁ ነበር፡፡ ተግለቶውና ሪከታቸው እስከ ሁይወት መጠፊናት
ለዘላቁ የሚይችልበት መንሻውም ይኩወ ነው፡፡ የህልቱ ነወጣቸ
ሪከታ በከፋ መልከ የተገለዥው በእኔታ እርተራ መርነት ለይ
ለሆነ፤ ሆሉቱ ነወጣቸ የእከል ተናት ባይደርሰባቸውም ሲሆ
እፈር ደጋ በልቶአል፡፡ በቀጣይ ባኩረፈ ተናት በዘርዝር
የምንቻቸው የየረና የንባር እልቀት ከህሉቱ ነወጣቸ የዚ
ቀርቻት እንዳለው የሚያምኑ ተቀት እይደለም፡፡ ከመርነቱ
ማጠቃት በሁዋላ በተደረገን ባጥጣኝ ለይም ተደረግ ተነስቶ
ውይይት እንዳተደረገበት እስቃቃወሰኑ፡፡

መለስ ሲሆን እሽክ ለመውጥ መርነቱን የሆነ መርነት

እድርጊን መሬቱን በድል ለመወጣት መሰረት ከደመረ በሁዋላ
ትኋኑ የህን የሰራዊቱ እመራር እባላት ለሁሉት ተከራለ::

የመለስ ደንፈዥች ከሚባለት ቁጥሚያዎች ወደ አሽብር
ሳምራ የተሰና የሚገለ የተባለት ጭኑራለዎች ንብረ፡ ስምራ
በመሆኑቸ ወቀት ከጠዋታ መሬ ንብረ፡ ተከለ አሽብር (ውደ
አሽብር) የያረና የንግሥር ሲደ 20ኛ ማካናይሁድ ከፍለ መጋን ይዘ
ነብረ፡ ይህም ከዚያ ከፍለ መቻች በበቃቄና በተተቂ የተሻለ
ነብረ፡ በመሆኑም ወደ አሽብር መዝከራ የተባለውን ከፍለ መር
ይዘ ንብረና ተስማኑት ንብረው፡፡

ՀԱՅ ՀԻՊՈ. ՀՅԸ ԽՈՓՔ ԺՇԻ ԴԵԹՊՀԱՀ:

ወደ አሽብር የረዳ ጥንበር ገደ ባይቤት ማጥቃት በስራ
የለው አንድ ክፍል መር ካ50 በላይ በረት ለቦኩ ደር መ-ለ-
ቦመ-ለ- ተደመሰሰበት፡፡ በዘሱ ገዢ ፕሮ፻-ለ ዓድቃን ወደ
አሽብርን ገዢያዊ ወታደራዊ ፍርድ ቤት እንዲቀርብ አድርን
በተፋጻነ ሁኔታ ቅት ለይሰራጨበት ቅክረ፡፡ መለስ ነናዊ
የግድቃንን መ-ከራ አከማኬና ወደ አሽብርን ወደ ለንድን ለእረፍት
ገዢ፡፡

(ወደ አሽባር እና የገዢ የተባለ በታ ለፍርድ በቀረብ
በ የጥቃት ሆነው የተሰጠው ተ ይመለች ማለ ጥሩሁን
ቻይስ ወረዳ እባክ ገመድ እና አበባው ቻይስ ካኑን
ኋሽ እና ስሳራ መከተሉ ምስክርች ሆነው በመቅረብ ወደ
አሽባር ሲሆ ጥቃት ይፈረም አንድ ጥሩት አድርጋው ንጉሥ
በ1993 መቀሌ ሲሆ በተደረገው ማማጣ ቅን ይመልል ስሳራ
በውጭት አንድመስከር የዚያን ግዴት አድርጋነዋኝ ንጉሥ ሲል
ግለጫ አውራድኩል፡፡)

የጥስስና ማፈተለከ እኩሮ ገዢ ነበር የሚችልው::
የጥራና ውጤያ መረ የንብረው ውዳ አሽብር የመለሰ ደንብ ነበር::
የመሬቱን የዘመኝ እቅድ እውጥተው የሰጠት ደግሞ ሲሆ
አብርሃ እና ዘድቂን ዓቶው:: ውዳ አሽብር በእቅድ መሰረት ውዳ
ጥራና ውጤያ ገዢ ስራዊቱ መለያ በመለያ እለዋል እኩሮ ገዢ
ማሻው ተመደቂው::

የፋይናን አስቃቄ እልቀት በተመለከት በአህመድና
ከፍተኛ አመራር ይረዳ በተደረገ ግምገማ ነ

"እንዲን ወንጀለኛ በማድረግ በዚህ ደምና በንገር ነበት

የተመወቂ፡ ግለሰቦች አሉ” የሚል አስተያየት ተስተቶአል፡
ይህ ቅንጻ ማለት ነው?

ስለ አበርሃም መለሰ ንናዊን ተመዋቁ ለማድረግ ስለ
የየረዳን ግንባር ሆነ በለው እንደሸመሰኑ እደረገ? ከሆነ ለምን
ስለ አበርሃም ይህን በማድረግ ለፍርድ እልቀበጥም?

ምንድሮው ያልተካከው ምስጠር?

‘የው-ረዳ እቅዱን አስቀድሞ ለሽክበረዳ ያቀበለ ስው-
በመከከለችን አሉ’ እያለ ይሁን? ከሆነ የ ስው ማኅው?

ከልሁኩሉ በየረዳ ወ-ረዳ የ ሁ-ለ የሰው ሁይወቻና ንብረት
ለምን እንደወያዙው በግልጽ ማይቀመጥ ቅሬ? ወደ አሽ-በር
ከተመዋናት እንደሸመሰኑ ከተደረገ በሁዋላ እንደት ነው-
በዘመናው ፍጥነት ለእረፍት ወደ ለንደን የተካከው? መለሰ ወደ
አሽ-በርን በዘመና ይረዳ የሚያሳይለው ምን ለመደበቅ? ምን
ለመሽኑን ይሁን?

የእ-ት-የ-አርተራ መርነት ይህን በመሰለ ወ-ጥንቃው-
በመግ የግለሰቦች ስከታ ተሽናናና ተመናቀቁ፡ በጥራታንዳው-
ከናል ያለን ምክመቻች በመፈወቻችን የሚገለበልናና በተግባር
የጥናያው እንደተደበላለው መርነቱ ተፈወመና የከልዕርስ
ለጥናያት ተደረገ!

የደኝም ቅት ለንይው ተገኘ፡፡

የመለሰና የስለ ስ-ከታ ባን መልካን ቅድመ ቅጠል፡
የህወሄት ከፍርል ተከሰተና እንደገና መለሰ አሽንድ ስለ ወደ
እስር ቤት ተሳካ፡፡ በእንር ወ-ስጥና በውጭ ማገራ-ትም “ደቂ አሉ-ለ”
የሚል ደ-ም-ጥ-ት በረከቱ፡፡ “ደቂ አሉ-ለ” የሚል ምንም አንር
ወ-ሰጥ ተከራተና በተም ማይዛልቁ ተዘጋ፡፡ “ደቂ አሉ-ለ” የተሰለ
ደረገበ በየደብጀራ ወ-ለ-ቁ “ስለ ይፈጻ” ሲል ወተወተ፡፡ ተማሪዋይ
ከመለው ነው ሲል በዘመና ማረጋገጫን ለስለና ለመለሰ እንቀርበለን
የሚል-ት ነገ ል-ይ-ተ-ው በደረገበ መተጠተን ተያያዘት፡፡ እንደ
ደኝም አርቃል የእንሰሳ አበየተቻች፣ የዋልታና የእይታ ይረዳ
ደረገዋች “ስለ መጥሩ! መለሰ ጥሩ!” የሚል ባንደራ
ስ-ይ-ወ-ለ-በ-ለ-ጥ-ት የደቂ አሉ-ለና የእ-ት-የ ማ-ኩ-ዳ-የ ደ-ረ-ገ-ዋ-ች
በበከ-ለ-ቻ-ው-ት “መለሰ መጥሩ! ስለ ጥሩ!” የተሰና መ-ዘ-ቃ
አቅናበሩ፡፡ የሁ-ለ-ቱ ከሆናች ደ-ጋ-ወ-ች ስ-ከ-ታ-ም እስከ ም-ር-ሙ
97 በተመናከሬ ሆነታ ለመቀጠል በቀተካል፡፡

Սակայն Ահեքնաև հմասը հղուէ բժոշվ
ՀՊԼՔՔՔՓ-Ն ԼՄԿԱՄՆ ՈՅ ՄՓԼ ԳԴԱՎ ՆՈԾԱ ՈՒՔ
ՈՌՈՌ ՄԱԼՈՆ ՈԲ ՈՒԾ ԱՐԴԱՄ ԴՓԴ ԱԾԻՓԸՔՓ-
ԳԿ-ՄՈՒ ՔԴ ՂԱՂԱԴՓ-Ն ՈԼԱԽՄ “ՈՅ ՇԱԾԱ-ՄՈ!!”
ԴՊՈՂՆ ԳԼԵՐԱ”

ԻՒԽՖՆ ՈՍ-ՎԱ ԱՊԵՐ ԱՆՁԱԾԱԿԱՎ ՄԱԼՈ ԻՄՓԼ
Ա.ՄԱԼՈ ՈՄԾ ԷԴ ԱԲԾ ԴԵ ԱՆՁԱՄԺ ԱՓԾ ԳԵՒ ՆՈԾԱ
ՄԱԼՈՆ ԱԲԾ ԴԵ ԱՆՁԱՄԺ ԲԴԱՀԵՔՓ ՏԵԼԴ ԲԱՄ
ՄԾՑԻ ԲԴԱԼ ԲԾՍՄ27 ԱՊԱԾ ԱՆՁԱԿԱ ՈՄՓԴ
ԳԻՐԱՀԱԼ ԱՀԵՎՄՈՎ ՏԵԼԴ ԱՂԹՈԼԴ ԲԴԱՀԵՔՓ-Ն

“ՄԱԼՈՆ ԲԲԱՎ ԱԵԾՏՐԱ ՈՇԱՌ ՈԼԴ-ՄՈԼ
ԲՄԺ!” ԲՄԺ ՆՈԾ ԴՊՈԼ ՔՈՎԱ ՖԾԱ ՈՊ ԲՄԺ-ՄՈՎ
ԴՊԾ ՏԵԼԴ ԲԳԳՎ ՄԶԲՎ-Ն ԱԲԾ ԴԵ ԲԱՄԴ ԱՆՁԱՄԺ
ԱՀԵՔ-ՄՈՒ-Ն ՆՈԾԱ ՈԼԱԽ ԲԴԱՀԵՔՓ ԳԻՆԵՐԴ ԲԳԳՎ-Ն “ԱԴՐ
ՈԲԱՄ ՄԾՑԻ ՈՒ-Ա ՄԱԼՈՆ ԴԵԼ ՈԼԱԽ ԲԱՄ ԲՄԺ”
ԲՄԺ ՆՈԾԱ ԲՍՆ Ս-Ա “ՊՊԵՐ Ո-Ծ” ԿԵԼ ՏԼՄ-Ն ԻՆ
ԴՈՀՄԾԾՍՆ ԱԻՌԴ-Դ ԴՊՈԼ ԲԻՄՈԼՈ ՈՓԴ ԸՆՈԾ-Ա
ԱՄՊԵՐ ՈՆՈՒ-Ն ՈԲՊՈՄՎ ՈԵԳ ԱՄՆՅԱ ԱՆՁԵՒՆԳ-Ն
ԴՈՒ ԳԻՆՈԾ ՆՎ ԻՄԺ ՄՊՈՒՆՓՓԾ ՀԾ ՈՒ ԱԺԾ-
ՄԱՀԱՐԱՓԴ” ԴԴՀԻՆ ՈՒ-Ա ՈՊՄ “ՔՈ” Ի-ՈԾ-Ա ԻՆԳ
Ա.ՐՈՒ ԲԱՄ ՄԾՑԻ ԻՄՓԼ ԲԴԱՀՈ ՇԱԾԴ Շ-ՄՈԴ
ԴՓՈՒՆ-ԱՀԱԼ”

(ԵՍԴ ՈՅ ՈՄՓԴ ԱԾԱՄՓ-ՀՄԱ ԲՍՆԸ ԱԱԳ
ԴՄՈՒՆՆ-Դ ԲՀԲԾ ԿԵԼ ԱԿԴՐՅ ԷՌԵ Ի-ՈԾ-Ա ՈՒ-Ա
ԱՄՊՈՄՎ ԳԻՆԵՐԴ ԼՄՖՄԾ ՈԷՄՎ ԲԾԾ ԲԴԱՀԵՔ ԱԲԾ
ԱՐԱԾ ԴՄՈՒՆՆ-Դ ՈԾ-ՄԴ ԵՍ ՀՄ-Դ Ի-ՈԾ-Ա ԿԵԼ ՈԵԳ
ԷՌ ԴԵՄԾ ՄԾԾ Ա.ՆԳ-Ն ԵՌ-Ա-Ն ՄԱԼ ՄԱԼ ՄԱԼ
Ի-ՈԾ-Ա ԲԾԾ ԱՆՄԱՊԵ ԱՐԱԾ ԲԾԾ-Դ ԹԿ Ո.Մ
ԱԾ-Ա ԲՊՄՎ ՆՈԾԱ)

ԱՆՁ ՀՄ-Դ ՊԴ ՀՄ-ՎԲԼՄ-Ն:

ՄԱԼՈ ԻՄՓԼ Ա.ՄԱԼՈ ՈԵ ԱՐԴ-ՄՈՒ ԱԾ-ԱՎ
ԱԵԾՏՐԱ ՄՊԱՐ ՆՈԾԱ ԲՀԱՎ-Ն ԱՆ ՈԲ ՈՒՄԿ-Ջ
Ա.ՔԴԱ-Դ ԱՆՁՄ-Դ ԴՄԾ-Ա ՆՈԾԱ ՄԱԼ ԱԾ-ԱՎ

ՀԵԸՏԴՂՅ ՊՈՒՔ Ո.ՔԸՆ Է՛՛ ՈՓԳԹ ՀՈԾ ԴԵ ՆՈԾՌ ՄԱԼՈՅ
ՔԴՖՈԼ-ԴՐԳ ՀԴԳ-ԼՇ ՊՇ ԶՈԼԵՐ ԿԵԼ ԴԼՄ-Ն ՈՒ ՆՈՒ...

Ես ՔՐԻՂԱ-ՖՄ ՊՇՈՐԸ ՀՅԱՅՅԹՈՒՆ ՀԵ
ՈՒՐՅԱ-ՈՒ ՈՊՈՂ ԿԵ ՈԼԱՍ Դ-ՔԵ ՈՒԼՄՈՒՐԸ ՏՔՔ
ՔԾՈՒՐԸ ԿՈԾ

ՀՕՓԵՐՆ ՀՅԶՎ ԴՄԲՓ:

‘እለምስተኛ! ማረጋገጫ መፍታት መግለጫ ንዑስ ክፈታት በሁዋዎን ጥሩ የሚረከትሸን የቀርብ በመድና ማማጣቸን ክበደምሞኑር ዲጂር ዲጂይታ ተያዋሉ?’

‘በዚህ የዕለታዊ አገልግሎት’

የፌዴራል የዕለታዊ አገልግሎት

Ոհոհնամ և 1200 ուշ բարդ հՀայքի
Դիմա Մատ Կուսա Ոհոհնամ Տաղ հԱղքա Ինքն
ՀՀՀ ՀՀ Կուսա (

* * *

ՔՀՂԹՀ ՈՒՈ ՈՒԹԴ ՈՅ ՀՈԾԿՅ ՀՅՁԴՖՓԱՆ
ԱՄՓՈԹ ՈՒԾԾԱՐ ՔԱՎԿԴ ՀՄԿԸ ՀՊԱ ԴՈ ՔԵԹՄԴՎ-Ն

ወንጀለች ይኩዘባችው ከነዚ ስጠቃዊ ተገሮችያለሁ::
የሰነመኝ ጥያቄዎች ሲያ ከህወጥ አስተሳሰብ ወጥቶ ወደ
ሁዝባዊው የትግል ገዢ ተቀሳቸሚዎች በለው በማማናችው ነው::
ይህን ጥናራዊ የምዕቃጨውም መለሰኑ ሲያ አታሪክቶን
ከመምራት አንቀጽ የላቻውን አመለካከት ግልፅ በማድረግ ነው::

በርግኩም ለየና መለስ አቶኑኩያን ከመምራት እንዲ
እንዲነትም ለየነትም አገኘው::

የእመለካት እንደነታው “አቃም እስከልቀል ይረሰኝ አጥቃቻለም በተገራይ እስተዳደር ሰር መቆየት እለባት እስበላሁለም ህወሓት የከልለው መስዋእትነት ከንቱ ይቀረብ” የሚለው ነው::

“የእ.ታኅናይ ማእከላዊ ስልጣን ከእኛዎን እንዲያውጥ
ምን አይነት የእስተዳደር በልሆነና ስልተ መከተል አለበን?”
ቦሮሳው ጥያቄ ላይ ምን ከመንኛውም ልዩነት ንብረቶው ነው

18 አመታት መለሰኑ አበባችቱ አመራር
አባላት ባሙኑበት መንገድ ተተዘዋዋል::

“ԻՎԵՐԱՇԻ Մ-Թ ԱՀԸ ՔՊԵՒԹԱ Ճ.ՀՀ.Հ.ԿՊԴ
ՔՊԸ ԿԵԴ Ի-ԻՆ ԱՀԸ ԳԱ ԴՊԵ.ՅԵ ՈԱՊԻ ԱԵ
ՊՎՔԻ ԾԸՆԱ” ԲԱ. ՀԱՄԱԼՈՒ:

ስም围着 የዕለታዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

“በዚህ ዘዴ ለረጅም ገኝ መካለቅ እንቻልም” ገደ ነው፡፡
በአንቀጽ “እግዥ-ወ. አስከናወ እንደተጠቀሙት ‘አ.ትዋድያዊነት’
የሚለውን በሽፋን ተጠቀሙን ወሰጥ ወሰጣን የን የትግራይ
ተወለድኝን በሃገተና በእው-ቀት በማጠናከር፣ በአ.ትዋድያዊነት
በር የትግራይን በዘመኑት አመናከር የትግራይ ተወለድኝን
እቅምና ማስተካከለ መሰረት በማድረግ ለረጅም ገኝ
ልዝነልቅ እንቻለን” ሲል ይጠናታል፡፡ መለሰ በገዢ
ዶክመንትዎን ማውቻንም “ለጥቃት የሚያጠጥ ስልት”
ይሉዋል፡፡

መሰረተ በመ-ሰኑ ስጋጌ እስረው:: እናም ሲሆን የዚያ

እብረቱ ተኋላለሁ መለሰ የኋደድ ቅጠው በረዳ፡ ከዘመና እንደገኘ
ውደ አገማዋቻቸው ተመለስ፡፡

ስዕና መለሰ እሱን ስልጣን አይደክተም፡፡

የጋራ መለት አገቶው፡፡

ይህን የጋራ መለትቸውን በጋራ መመከት ከጅል በቃ
ነው ከሆለት እንደቶው ስልጣን ሌይ መቆየት የሚቻሉት፡፡ ይህን
ሁለቱም መግንዘበ ይችላለ፡፡ በወጥትነትቸው ጉዳቶች ካስሩ፡፡
ሁሆለቱ ሪከታ ስሩ መግመቱንም ይረዳለ፡፡ እሱን ግን መድረሻ
ተቀይሬኝል፡፡ መለ ገዢያቸውንና ሁይወታቸውን ስወተው
ያመጣትን ስልጣን በቀለ ማስረከበ እንደረለለባቸው ሁለቱም
ያውቃለ፡፡ “እኔ የሂሳብ የሰሩትን ስህተት እንደባግም” በየቃ
ናቸው፡፡ “ስልጣን እናኝ ገዢ ከእቻቸን ከስለከ ደግሞ ለማግኘት
መቶ አመታት ለይበቃንም ይችላል” ሲለ ይስጋል፡፡

ይህን መሰል አመሌካተቸቸውን በአዲባይ
እንደማይረገልዥትም ግልፅ ነው፡፡ ለዚ እና መለሰ አማርቻና
አይምወች እንደበረከባቸው አስተውለዋል፡፡ የኢትዮጵያዊነት
መንፈስ እያስኬል መሆኑንም በግንድ ተመልከተዋል፡፡ በዘህ
ወቅትም መተባበር በቃ እንደማያወጥቸው የውቃለ፡፡ ለዚ
የታሰረው በስምምነት ነው ለዚ አገምንም፡፡ የተፈጻሚ ግን
በስምምነት ለሆነ እንደማቸል እጠረጥረለሁ፡፡ መድረሻ
ይተባበር እናኝ አስተዳደሩትው ለሆነ ይችላል፡፡

ይህ መረጃ አይደለም፡ ተንተና ነው፡፡

የህወሄት ለወቻ በእናኝ መሰረታዊ ነጥቦ ይለማማለ፡፡
የተማረጋለ ተወለድቸት መስቀልትነት የከፈለበትን ስልጣን እንደዋና
ለቀዶም ተቀናቸቻቸው ማለትም ለአማራ ወይም ለአይም
አሳልፈው መሰጠት ከተውንም አይደም፡፡ ለለዘህ ሁለቱ ኦሮች
በስዕና ሆኖታ ይርሱር ለማድረግ በቀተው ለሆነ ይችላል፡፡

የርሱር አይርጋው ከሆነ ነጥቦች ግልፅ ዓቸው፡፡

ለዚ አጠር የተማረጋለን የበለቤት ለያስጠበቅለት
የሚቻሉውን የራሳት ካይኖ መንገድ ይሞከራል፡፡ በዘህ መከራ
ሁሆለት አማራመቻቸን ይዘ ይጋል፡፡

የመጀመሪያውን ገልፅዋለሁ፡፡

ሁለተኛው ማለትም (Plan B) የህወሄት አመራር
አባላትና ክፍልወች ለፈጸሙት ወንጀል በማይጠየቅበት መሰከ

Ահ. Դրա քանի ու Ու Ք հըշ տաքրի քէմ Ահ. Ահ. Ահ.

መለስ በበት-ለ-የአገኘ ስልጣንን ለማቅረት ተረቻ
ይቀጥላል፡ እናልጠት ስልጣን በመልጠው ከስር የሚረከበው
በየ ምዝኑል፡ በዘመኑ እነ በዘመኑ የህጻኑን መሰረታዊ
እቅዱችና ሁሉውና የሚያስቀጥልው ፈይል በሰልጣን ሌይ መቆየቱ
እንደተረጋገጠ ይቀናል፡ እንደልከተ ይህ የኔ ተንተና ነው፡፡
በቀጥታ መንገድ ወደት ይዘን እንደማግኘት እናየዋለን፡

Իհաւ զի՞ց սկզ Թօնշաքո բԳՍ ՆՈՒ

ይህ የፖ.ለ.ቃ.ኩ ተፈጻሚያው ለመገመት ከሚያስተካርድ
በዚ ደንብ አይነትም ያለት እንደሆነ አሳይቷል፡፡ በፖ.ለ.ቃ.ኩ
መንግድ ገዢ ሁይውት ለቀመና ይችላል፡፡ አገማሁን ለማስፈጸም
ባን የአንድ ስው ሁይውት ቅርቶ የበዕለን ሁይውትም በሆነ
አሳይበት አይደለም፡፡

Նիսձո ողիքնել ԴԵ ԲԵ ԹԹԱՅՔՈՒ ԹԵՇԱ
ՊՐԵՄԻ ՍՂԹ ԲԵՇԴ ՀԹՄՍ ՀԼՊՍՆ ԴՊՌՎՓ
ՀԲԵՇ...

- 4 -

ՀՈՐԺՎ ՀԵՖՏԻՆ

ՔՓՀՄԻՇ ԴՎԱՃՅ - ՊՐՈ ՔՋԻՇ
ՈՒԾՄՂԲ ՊՍԱ - ՀՀԿ ՔԲՀՇ
ՈՀԱՌԱԲՇ ՍՊ - ՄՈԱ ՀՔՄՊ
Հ.ՊՇՆ ԼՄՊՈՒԹ - ՄՁ ԴՎԱ ՄՊՇ

(ՊԴԳ - ՀՈՂԴ ԴԱՀԱՊԱՀՈՎԸ)

* * *

ԱԹՈՆ ՊՐԻ Ա.Լ...
ՀՀԿ ԱՄ.Ա.Ի ԴԵՔՈՎ ԻՔ...
ԻԱՄՈՆ ԴԵԿԵՄ.Ի
ԻԱՄՈՆ ԴՊԱ.Ք.Ի

(ՊԴԳ - ՀՈՂ ԱԶԳ.)

Խեթ ՈՄԲՀԸ ԻՄԱԵՀՄ. ՀՀԿ ԴՅ
ԼՄՓՄՄ ԴՂԵԲԻԱ ՀՈՒ ԴԵԸՄ. Մ.Պ ՈՂԱԿԱ ՀԽԸ.Ի.Ա
ՔՄԱԵՀՄ. ՀՀԿ ԴՅ ՊՂ ՄՊԴՊ ՀԼՆՈւԾՄ. ԻՈԾ ՈՓԸ
ԲՈՀԿ ՈՄ. Ո.ԺԻԱՈՒ. “ՈԾ - ԴՊ ՀՊԿ” ԴՈԱ
ԸԺՄՓԺ.Ա
ՀՈՂՈ. ԱՀ ԴՓՄԹԻԱ ԴԱՄ. 1989 ՆԾ
ՈՄԱՊՈՒ ՈՒ ՈՂՄԾ ԴՂՎՈՒ
ՀՈՒ ՔԱՍԽԸ. ՔԱՄԸ. ՀՊԱԴ ՄԸԸՀԻ. ԴՅ

ԴՓԹՈՓԱԼ: Մոկիլ. ՂԵ ՀՈԾԿ ՌԴԵՔՄ ՊԵՔԻՆԵՒՆ ԸԻ
ՇԼԵՒԽՈՒ ՀՆՁ ՊԾԺԸ ՔՊՈԼՈՂՎԱ! ԻԿՈԾԿ ՌԴԵՔՄ
ՊԱՐՈՎ ԲՄՈՂԻՒ ԻՆԳ ՄՈՂՈՎ ԲԴՓՄՈՒՆ ՈՄԱԼԻ
ՀՆՁ ՈԼՐՈ ՀԼՈՎՖԻՎՄ: ՔՈԽԾՆԳ ՔԱՍԸԸ ՄԻԼՈՒ
ՂԵՄՄ ՀԼՓԿՄ:

ԱԾ ՓԵՒ ՀՆՁՊԸԸ ՏԸՊԱՐՄ ԲԴՖԱԼԴ
Մ.Բ.Յ.Դ ՀԷՆԴՎ ՀՆՁ ՈՒ ՆՈԾ:

“ՀՈՅՄ ՔՊԻՆԵՆ. - ԻԴԱՊՄ ՄՆԵՄՖ ՀՆԳԸ”
ՄԸ ՈԾԿ ԽՈՎԸ ՀՃԻ!

ՈՓԾՈ ՂԵՄՄ ՀՆԴՄՈՓԱԼՆ: ՈՄ.Բ.Յ. ՄՈԿԻԼԻ
ՆՈՒ: ԱՆԴ ՈԾ ՄԿ ՔՊՐՈՎ-Փ ՀԼ? ՈՒԼԵ ՄՆՁ
ԲՄՆՈՎ ՈԽԾՆՉՄՈՒ: ՆՈԾ: ԲՍՈՎԴ ՈՄ ‘ԴԿՍԴ’ ՈՆՈՀՈՒ
ՈՒԱ.Յ ԽՄԾԴ ՆՈԾ ԴՊԱՆ: ԲԴՓԱՓԼՈՎ: ԴՊԱ ՀՃԱՈՀՄ
ՀՆՁ ԱԼՄՔ: ՀԼՔՆԳ ՂՈԶ ՆՈԾ ԵԼՈ: ՄՆԵԿՄ ՈՇՄՖ
ԼԴՊԱ. Ո.Ա ՈՓՄՎ: ՀԾ ՔԱԾՈՒ ՖՀԵ ՄԿ:

ՈԾ ՈԾԿ ՀԾԱ ՀԼՓԿ ՄԻՒ ԲՈՄՄ ՆՈԾ: ՈԾՊԴ
ԲՄՆԿՐԴ Մ.Ա. ՀՄ.Ն.Դ ՈԼՄՄԾՖՎ ՊԱՀԴՐ ԲՄՆ ՖԼ
ՀԼՄՈԼԱՐՄ: ՀՆՁ ՊԿ ԴԿՊԱՎ: ՀՆՁԲԿ ՖԱԿԱ: ՀՆՁ
ՀԼՓ ԴՈՀԿԿ ՓԱՃՖ: ՀՆՁ ՓՄԱԿՆՊ ՄԻՒ...

“ԴԱՄ ՀՊԿ” ԲԴՊԼՈՎ: ՔԾԱ ՈՄ ՔԴՀՎ ՈԼԱՄՈ
ՀԿԴՇ ՈՆՈՀՈՎ: ՈԽԱ.Յ ԲՄԾ.ԴՐ ԽՄԾԴ ՀՆՁԿՈԾ
ԸԿԿԱԼ: “ՄԴՀՀՐՈ ԴԱԿԻՎ ԲԴՓԿԴ ԴԱԾՖ ՀՆՁ ՄԸ
ՈԾԾՊՄՓԱԼ” ԵԼՈ. ՀՈՀՎՈՎ ՈՓԵ ԻԻՈ ԽՄԾ ԲԴԻԿԱ: ՀԿԴՄ
ԲԴՀԱ.Յ ՖՀԵՖ ՆՈՒ: “ՈԾԿ! ԴԱՄ ՀՊԿ!” Ո.Ա.
ՈԽԾՆԳՖ: ԲԴԿԴ: Ո.Ա.Յ ՀՆՁ ՄՈԿԻԾ ՆՈԾ ՀԼ:
ՀԼԾԻՄՎՄ: ՀԿԱ.Յ ԽՄԾԴ ՀՍ.Դ ԿՓ ԿԴՎ: - ՀՆՁ
ՀԻԾ.Դ ԿՓ.ՃԴ: ՀՆՁ ՄԸԿ ԿՊԱ ԸՆԱԼՄՊԱ...

ՀՆՄ! ՄԸ Ո.Ա.Յ ՀՊԿ Ո.Ա.Յ Ո.Ա.Յ Ո.Ա.Յ Ո.Ա.Յ
ՀԿԴՄ ՀՓՄՄ ՀԿԱ.Յ ՀԿՄՊԿ. Հ.Վ.Հ: Ո.Ա.Յ ՀԼԴ
ԲԴԻԾ.Դ Ա.Յ ԻՄՆՎ: ՖՀԵ ՀԿԴՄ Ո.Ա.Յ Ո.Ա.Յ Ո.Ա.Յ
ՀԼԾԻՄՎՄ: ԿՊԱ Ո.Ա.Յ Հ.Վ.Հ ՄԸԿ ԸՆԱԼՄՊԱ: ՀՈԾԿ

Բ Ո.Ա.Յ ՖՍ ԴԱԿԻ ՆՈՒ...

ՀՈԾԿ ՌԴԵՔՄ ԻԿԻ ԲԴԻԿՎՈՎ: ՀՆՁ ՊԾԱ
ՀՐԴԱՄ: “ՀՈՅՄ ՔՊԻՆԵՆ.” ԲԴՊԼՈՎ ՄԸԿ Հ.Դ.Վ.Հ
ԼԴՊԱՖՎ: ԿՊԱ Ո.Ա.Յ Հ.Վ.Հ ՄԸԿ ԸՆԱԼՄՊԱ: ՀՈԾԿ

የሚያስረው ቅዱና ከተማርች ወደ አማርኛ እንደተተረገሙ
ቁልዋን አገኘኝ አንበበው ነበር፡፡ አረፍተ ነገሮች
ከመርክምቶች በላይ ለመረዳት በሚያስቀባር ይረዳ ፍሳሽ
የተደጋገሙና የተቆለፈና ነበሩ፡፡ የዕሁፍን ይዘት ለመረዳት
በጥም ነበር የተቻቃከተ፡፡ ይህልው ደግሞ መለሰ ነናዊ ሌሎ
ነበር፡፡ በሆነም አንበበ መረሰከተ፡፡ ታራዘን አጥፏ ክስቀመጥኩ
በሆዋዎ አካምርሱ ወሰጥ ሚኒ እንደቀረ ለማውቅ የእንተለን ጋዜ
በረበርከተ፡፡ እንደቻች ግልፅ መርህ ወይም ተንስ ፍሳሽ አለምና
ፍልፍና፣ ካልሆነም ለላ ስም ለሰጠው የሚችል ነገር ማማኑት
አልቻልከም፡፡

የን ልምን?

ሁለተ አማርኛው የሚከናወች እንተለ ወሰጥ ነበሩ፡፡
የመጀመሪያው “የህልው ማለት የፈለጊውን በቀላል
መንገድ ማስረዳት አልቻልም”

ሁለተኛው ወሰጥ እያወጪረበለ ነው”

ከሁለቱ አማርኛው እንዲን መያዝ ነበረበኝ፡፡

አለቻች “አብዛኛው ደምኩራል” የተባለውን መርህ፤
ከተመባቸው ሆኖታው ጽር አካምድው ለማገራችን በሽታ ፈውሰ
መሆኑን ለያሳምኑኝ ካልቻል፤ የነስ ተግር ነው በዚ ማሆኑ
ለተዳደር መቆጠ አበቃሬሁለት፤

የሆነው ሆኖ ወደ ወይደቱ አዲሱ የገባሁት ይህንኑ
የመስላክት ባርሱ ያኝኝ ነበር፡፡ የውይደቱ መሬ አበርኑ
እንደቻው መሆኑን ማውቅ ደግሞ ይበላጥ ተስፋ ቅረቡ፡፡

አበርኑ ዓንደቻው በዘኙ ደመት ዓቸው፡፡

ከእኩምርዋ አኞቃቃ፤ አለምና ግራና ቅና አገኔበባ
ማስረዳቻች ሆኖ መረዳት አትቻልም፡፡ ወደ አለቻች ስተሬድ
ለመቀበላና ለማሙን ተዘጋጀታ ተሂዳለች፡፡ ወደኛ ስተመጣ
ለመሰጠትና ለማሰሙን ቅርጉ ተመጣለች፡፡ የተሰጣትን የበት
ስራ እንዳለች በማሳሌዥም ተለዋዋዎ በዘዋዋች ለያደንቻች
ስምናለሁ፡፡ በመሆኑም መጨምሮ የማረመጥ ቅናት በእናቸተ
አስፈላጊ እንደማሆኑበኝ ከውፊሁ አምና ነበር፡፡

(አበርኑ ዓንደቻው ወታው መንድ በሆነም ፖቴ እንደ
አምስት ዓንደቻው ተንሽ ስለሆነ ሁሉም እንደ አየላ በዚት ወታ
ይመራቻል፤ እለምና በዘኙ ተቋሙዋው የገተኛው፡፡)

በርሃ ስጋራውን እየማን ቅናና እንዳዋዣ ጥያቄ በጠ
ጣል አደረገ፡ በትግርኛ ቅንቃ ነበር የጠየቀኝ፤
“እንዳያው ወንድማኝ፤ ይህ ነገር ይገባሁ?”
“ምኑ?” ስል በትግርኛ መለሰከ፡
እስካም በትግርኛ ቁጥል፤
“ይህ አበርታዊ ደሞክራሲ የሚለት?”
እነዚህ ስላለገረመኝ፤ በቅጻ አጠቃላትኝ፤
“በዚህ አልጠኞም” ስል መለሰከ፡
በርሃ ፍጻ ስል አየሁት፡ ቅናና አከለበት፤
“ከኩር ወርቅና መከኩሎች የገንዘብና ነው
የሚለት፡ ለዚሁ መከኩሎች ማረቀር ገበያናል ይለለሁ”
መለሰ ለፈጸመው ተቋት ከገዢና፤
“ገበያና ለቋሚ ይቻላል” አልከ፡
እያምኩናም መቀበት፤
“የቀረበውን ቅሁፍ እንጠበቅል?”
“ስራ በታ አምጥተውት ይመርከተኝ ተወካተ...”
“ለምን ተወካው?”
“ስዕምረው ካልጠኝ እንደት እመርሰዋሉ?”
ቅናና በለምና እንዳሁ ስል አከለ፤
“አበርታዊ ደሞክራሲ የሚባለው ነገር ወደ ድርጅታቸኑ
ከመጠበት ገዢ ይሞር እየጠየቀሁ ነበር፡ የሚሰጠኝን መለሰ
ይሬጭ ተከሱ ቀልበን ስብሰብ አዲመጥሁ፡ የምንም ነገር
ለጠኝ ማረቻል ቅሬ፡
“ይህ ነገር አልጠኞም! ለለቻው፤
‘እንተ ለገባ አይቻልም፡ የተረማይ አስተሳሰቢን
ተቀበሉ ክውቁቱ ወር አዋህድ ለመራመድ አትቻልም’ አለኝ፡
ለዚህ ይቻላል ማረቻል...”

ስጋራውን እየማን ቁጥል፤
“እኔ ደያቀን ነበሩ፡ አልተማርከም፡ አከለም ማውራት
በር ነው የተወለድከት፡ እንተ ሂዕስኝ ሆኖ፡ እንዳያው
አጠቃቀሁና መከኩሎች ከነረዳቶችው፤ ‘አበርታዊ ደሞክራሲ
ገበያና’ እያለ እንተ እንደት ‘አልጠኞም’ ተለለሁ?”
“እንተ ምኑ ነው ያልገባሁ?” ስል መለሰ መቀበት፡
“ቋላ ለራ አልጠኞም” አለ ሪፖርት! አድርጊ፡ ደምብ

በረሰ የመተማሙን ውስጥ ችልል ንብረቱ ቁጥለበት፤

“...አብዛኛው ያቀኩረሰ በመንኛ ይህን፤ ታቦት
ይህን፤ ምን ይህን፤ ጥሩ አልገኘቸም፤ ‘በላጊባኝና ለገባቸም
በለማይቻል ወይደቱ ለይ ባልሳተና ይሻላ’ በዚ አመልካኝ
አልተቀበለቸም፤ ለሎች መከናከሱ ሆነ ‘በበናል’ ይለላ -
ከናደግቶችቸው፤ አስረዳኝ ስተቶው የተጣወውን መልሰው
በቃለቶው ይደግሙ ተል፤ ቅለት እንኩ አያሳሰቱም፤”

በለ በርሃን ሰንጻና የንበሩ ወጪች ታወሰኝና ፍንጻ አልከ፤
እኔም የሰማሁዋቻውን የሚያስታወሰኑው የእንጂገር ካይበወን
ከራሳ እንደበት በመሰማቸ ተዘናናሁ፤ ከባክናንቱ እና እንደ
ወይሬ የተመመዘዝ ከሚመስላት ከንድቸ፤ በጠባወቻ
ከተሽሳለሙ ገዢቶው ጽሑፍ ተቆምሩ፤ ለሚመለከተው የምድርን
መከራ ሆነ ለመሽከም የተፈጻሚ ያረሳን አስመስላምቻል፤

እንጂገሩን ወደፊት፤

በረሰ የመተማሙን ከራቱ ለበ ይሞላል፤ ወገኑና
ጠናንባ፤ እሽቃበወና ከተደ በተጠረቀመበት የካድራ ስጠበቅ
መሆል በርሃን ማማኛት በደቃቃቃ ሙሉማ ወሰጥ የበርሃን
ማጠንቻል እንደማየት የሚችበር ንብር፤

አከባቢው እንዲይረበበ እየተጠቀቁሁ ችልሽ ስጠሁት፤

“እኔ አልገኘቸም ያልከሁ የቀረበው ቁሁና፤ ‘አብዛኛው
የቀኩረሰ እንደ አትየኩል ለለቻ በዚ በረሱበበቻን ለቀልቻ
ሟር ልዋሽ መቀቻቸ ነው፤ ሰላ ለይበራራ የቀኩረበትን መንገድ
ነው፤ የሆነው ሆኖ ቁሁና ገልፎት ይገዢለዋል...”

“አብዛኛው ያቀኩረሰ” የተባለው ተንስ ማሳወ
እ.ህአዳኖ ማረቻቱን የሚያስተካድርበት “ፖ.ለ.” ወይም “መርህ”
ፍጥልና ቁጥምናም መሆናቸውን መለስ ሰኞቹ ይውቃል፤ አሳምር
የውቃል፤ “የጠረረበበቻን መብትና አከልነት” የሚባለው መራ
ቋል አፍአዊ እንደሆነም ማንም ይገኙባል፤ በዚም እናሸሽ
ተሰጠበበን የምናደርጋው ወይደቻቸም ፍይይ በሌላ ስለመሆኑ
ሁለቻቸም እናውቃለን፤ ከና መሆል ይህን የሚኖገር ወን የለም፤

በዚም እለት በመለ ማረቻቱ የእ.ህአዳኖ ከድራወቻ
ስጠበቅ ተቀምጧው በዚሁ ቁሁና ለየተውያዙ ንብር፤ ችልሽ ማናልባት
ግን ያሉበት እየተናገረ ያለው ደያቀኑ፤ “በርሃን ገማ እንኩ” በቃ
ሳይሮን አይቀርም፤ እናም ‘ጠናና አይደለም’ ተብሎ እንዳገለል
ተደርጋው ንብር...”

ከእታዎን የተቀመጥኝን የሰበሰባው እድገትና እና
እየረጋገጫን እንዲይሆን ስለሆነው ከበርሃ ጋር በተናጠል
የደምርክት ውይይት ሙቅት ስይሰጠኝ ቅሬ፡ እና ተከራካሪ
ወደ ወናው መድረሻ እድረግሁ፡፡

በርሃ ግን ለለቀኝ አልቻለም፤

“ይሱኝ ወሰጥ ስምንት ተበለጥተው የቆሙ መከተል
አለ፡፡ እኩህ ቅሬ በየ የማይገባኝን ነገር ከማዳግማት መከተልን
በጠዋን ይሻላል’ በየ በቃልም በዕህናም አመልካም
አልተቀበለኝም...”

ሸቦን ለይ ተች ነቅንቁ ነም አልከ፡፡

በርሃም ከኔ ጋር የደምርክዎን መግ አቅርብ የመድረሻ
መረውን ተንተኑ ሲያዳግማው ቅሬና መፈሰ ወደና ስረ፤

“ወደ ትግል ስተመጥ እኔ ነኝ ተቀባዩ ያስለጠኑት!”
አሉኝ በአገጋ ወደ መድረሻ መረው ወደ አበርሃ ስንደም
እየጠቀመኝ፤ “...ያቁቁ ስለዘጋጀት ‘ሳንቲም’ በየ ተራሱዋጥኑ፡
ተመልከታት አሁን! የተሞላችውን ተተፋዋለች! ማታ ማታ ወደ
ይኖዋና ስጋዝት ነገ እንደ መከና ባተሩ ለጥፊት ያደረሰ፡፡
እኩህ መጥታ ይግባኝ ተተፋዋለች! የተሞላችው አስከያልቁ!”

ሳቀን አፈጻጸም፡፡

ለለ አማራር አልነበረኝም፡፡

በሰነድ የሰበሰባው እለት ከበርሃ ጋር የደምርክዎ-
ንድኝነት ከኩ አለ፡፡ ይጠል ተማሳኑ፡፡ ተማመን፡፡ በርሃ እንኑ
ከመጀመርያውም እንደልቦ ነው፡፡ እኔ ነፃ መሆን ይመርብ’ በል
ይቀላል፡፡ እንደልቦ ያለጋት አውጭው ይመር፡፡ አስፈላጊውን
የውይይት ገዢ ለመግዳለ በረሰኝን ወጪዎች መጠመክ
የሚያቀባን ነበር፡፡ የበርሃ አፈጻጸምነትና ግልጋነት ከሰማሁት
በላይ ሆኖ ነበር ያጥኋሁት፡፡ በኢትዮጵያ መፈሰ የሚውሩበት
ሂሚያች መስረት የለጥቶው ለሆነ እንደሚችሉ ለመረዳት ገዢ
አልፈቻባኝም፡፡

እውቀትን ለመቀበል የሚችል አሉምር እንደረሰለው ነበር
በዋናነት የሚንጋበት፡፡ ውቅታዊ ሆናታዎችን መገንዘብ
የማይችል’ በላይ ይመርቁለችል፡፡ ክመደቡ የተነቀለ ገበሮ!
የሚል ከፍየም ይጠልቁለችል፡፡ በርሃጥ በርሃ በንግባሩ መሄል
የይማኖታዊ ተቀብቶችን በግኝነ ቅዱስ ስለሚደባቁ አስፈላጊ
ጠባዎት አለ፡፡ የም ሆኖ ይህን ሆዋል ቁርጥ ሆኖ ገመድ በርሃ

የሬስ የህንጻ መለያ ስው መሆኑን ለመረዳት ችልቱ፡፡ በርሃን
ከፌጻረካ የወጣ ዕቃ አልነበደም፡፡ ከከተከተለዋቸ ተጋድ
ለመደብጥ አይችልም፡፡

በአራተኛው የሰባሰባ እለት እንዲህ ሲል አውጭና፡፡

“ሁወሄት ማለት ለኋ ሁይወቱ ፍት፡፡ ከበተከሱነት ወር
የነበደኝን ቅርቃት ጥን ለተወው አልቻልከም፡፡ በእግዢአብረ
አምናለሁ፡፡ የተባሉ ዘረፍቸ፣ ‘ተቀለቀለባለሁ! ተምታቶባለ!’
ይለፈና፡፡ በየግምገማው በዝ ተደብዳሪለሁ፡፡ አውነታቸውን
ለሆን ይችላል፡፡ እያሁ እኔ ወደ ችግል ስንጻ ሁወሄትን እንደ ቅሬን
ቻበት ነበር የሚያኖሩ፡፡ ‘ሁወሄት አእንበለ ባለይ አነዚምር!’
እያወለ እነዚምር ነበር፡፡ ጥና ካለውቃህ ተጋጋሙ ምን መሰለሁ?
‘ሁወሄት ክንቃ በቀር ለተ አናውቅም’ ለማለት ነው፡፡
የእግዢአብረኝን ነበር በቀጥታ ለደርሱቸቸን የሰጠው፡፡ ሁዝብም
‘መዋሳካ ለእድገና ሁዝብ’ እያለ ነበር መረጃ የአካል፡፡ እንደዘረዘሩ
ነበር...”

ተቻት በወጥታ ከቆየ በሁዋላ፤

“የልቦን ለንገርህ?” እስ ገዢታው ሁሉ ገዢ ሆኖ “...
‘ከአበየታዊ ደሞክራሲ’ ይልቀ አከላም ቅሬን ለለኩ ይጠልጥ
ዶማ ይሞቃል፡፡ እናከ የቀድሞ የሂንሰ ለቻቸ ነን፡፡ በራስ
መንገሻ እባት በስራም ወደም በማርያም ቅሬን ነበር መሄለቸን!
ውደ ነናወ ይህን አበየታዊ ደሞክራሲ ከየት እንዲመማው
አይታውቅም፡፡ ‘ውለምድግም’ ነገድንድከ ይደንገዥ ወመናይ
መወደምክራሲ፡፡ እየተባለ ይኩስ ስንት አመት? ደማቸን ወሰጥ
ለጊ ጥን አልቻለም፡፡ በአይናቸን የምናየው፤ በደመነፍስ
የጥንጋዙው እንዳቸ ነበር የለም፡፡ ለመንፈስ አልማኑን ወደ
ለስታ...”

እያወዘና በአገርና የመድረክና መረ እያመለከተና፤

“እያት ከእኔ እንደት እንደምትተኞቸ! ? ማታ ማታ አበረ
ስብሃትና ወደ ነናወ በየተራ ይሞቃቸል - እንደ መከና ባትራ!”

በነጋቸው እበቱ ምሳ ምበዝከት፤

እየተመግባሩ ስለ የሰንታዊምን ለጊ ይጠቀሙው ቅጠል፤

“እቻውደኝም! መድረክ ከገኘሁ ምን እንደምናገኘ
ቻውቻለቸ፡፡ ለለዘሁ እድል ተናፍጋቸለቸ!”

እያወዘና ቅጠል፤

“እብርሃን የኩን እውቀት ተንቃላች፡ እውቀት እንደት
ይኖቷል? ገዢታችንን በተረት ታሳሰለሁ ሀለ መድረሻ ገዢ
በንደት ተናገሩ፡ ‘መዝሙር-ዳዋት’ እንደት ተረት ለማን
ይችላ? ‘ወይጋጥጥ በላክቱ እምቅድ-መ ገዢ’ የሚለውን ከምንጭ
መቀበ ስነጋራት የኩን አለቸው መሰለሁ? ‘ወ-ሂ ገዢ የበቀለ ነፃ
ኩ! ስርሱ ካልር ግር ካልተገኘን ሁይወት አይኖርህም’ ሀለ
መድረሻ ገዢ ተናገሩ፡”

“እየበለሁ!” አልከት፡

ጥቃት ገዢ-ርሱ ግን ቅጠል፤

“እስቴ ለሆነ ታዘዘቢ? ለበበባ ከድመርን ሰንት ቅን ሆነ?
አምስት ቅናት! ለለሆነም ተችን እንደት ደቃቃ እንዳ መቻ
ተናገሩ፡? የኩንታርግ? የልተሞላችውን ከየት አምጥታ ተተሩ?”

ተመማሪ አስቀተን ንብር፡

በርሃ የተናገሩችውን የግልጾ አረፍተነገሩ
እንዲልፈቀችው ቁልጻ ወረቀት ገዢ ለሰኞችው ቅዱር፡፡
ሁሉንም ማስታወሻ ግን አልቻልከም፡፡ በርሃ የሚጠቃለትን
እንደዋዣ ተመለከተኝ እንዲህ ሲል መቀኝ፤

“ግልጾ መማር ተጨማሪሁ እንደ?”

“ጥሩ ንብር፡ ከዚህ መድመር ግን ይከበናል” አልከ፡፡

በርሃ ግን በሞራል ገዢ-ኋና፡፡

“እንተ ፍላጊት ካሉ በቀላሉ አስተምርሱለሁ”

የቦርሃ የእማርኛ ቁንቃ ችሎታ የሚደንቃ ንብር፡
ስያውጭ ግን ከተማርኛ ግር እየቀለቀለ ያስከደዋል፡፡ አልይ
አልይ ይግሞ አሳቦን መ-ለ በመ-ለ በእማርኛ መግለፅ ለሰነው-
ትማርኛ በኋ ይጠቀማል፡፡ ማለት የሚፈልገውን ግን በቀጥታ
የመግለፅ በቃት ንብረው፡፡

ግልጾ ለያስተምረኝ በሞራል ሲሳሰብ እንደማይሆን
ለሰረዳው ቅዱር፡፡ ቁንቃውን ለማስተማር የማስተማርያ ከዚ
እንደማያስፈልግ በመግለፅ ተቋወጥኩት፡፡ በርሃ በጥምና
አድምጻኝ ለያስቀጥ

“በቀላሉ አባባለች ይሞሩን ከዚያ ወደ ከባድ ለንጂ
እንቻለን” አሉ፡፡

“እንደት ማለት?”

“ምሳሌ ለሰኞ” ካለ በሁዋል፤ “...እስቴ እንደ የኩን
በኩ አሁን ሆነኩ! የሚለውን ወደ ግልጾ ለመተጠገኘው ቅዱር?”

በል ፊተነኛ

ይህን ስናውን የኔ መዋጥ ቁልድ የቀለቀለ ነበር፡፡ በርሃን
ግን እንዳን ሌላቁል፤ ቁልድ የዚህ የነጋገር ከዚሁ ሰላመኖች
እንዳ የንሃብ ያለው አይመስላም፡፡ የሚኖገው ከልቦ ነበር፡፡
ግኝነን በቀለለ ሌላቁትም፤ በማሳቢ የመረመው አረፍተነገር
በጀትነትም እናም በቀመጣን የሚሰጥ ሰጠኑ ሰጠኑ፡፡

“ይህን አረፍተነገር ወደ ግኝነ ለመተርጉም አልቻልም፡፡
በላ ግኝነ ቅዱት አለውቁም፡፡ በዘመኩም ማስተማር
አይቻልም” አልከ፡፡

በቀለለ ተስፋ አልቻልም፡፡

አረፍተነገሩን ሪፖ ተረጋሙሙል፤

“ወከውኩ ከመ አድማ መረቢ በገዢም”

ረፈም ስቅም ስቅሁ፡፡

በተርጉሙ ወሰጥ ‘መረቢ’ የምትለው ቅል ማንኛ ወከላ
ልተገባ እንደቻለች የን አስከካራም ግልዕ አልሆነልም፡፡ ግኝነ
ቁለጥቱን ሁሉ እንደ ከረማለ በዚጻል አዎች፤ ለረጋገጫ ገዢ ወጥ
ወደ ባት ማር ሌጋ በርሃን ለሰጥ የኔ መሰለው ተስማሽ፡፡

እንደገና በሌላ ዘዴ ሌላቁትም፤ እንደሆ አለ፤

“ወደ ግኝነ መተርጉም ሌከበድሆ ይቻል፤ ከግኝነ ወደ
አማርኛ የን ቅዱል ነው” ካለ በሁዋጥ፤ “...ለምሳሌ ወከለ ከመ
ልበለ ይበለ፤ የሚለውን አስከ የክር?” አለ፤፡፡

ማስጠጥ አለበልለ፤

“ይህ ቅዱል ነው” አልከተ፡፡

“እስከ ተርጉሙው? ”

“ሁለም እንደ ሌበለ ያረፈል”

በርሃን በጥም ተደስተ፡፡

“እየሁ! ? ግኝነ ለመደከ፡፡ አበቃ! እንደ ሰህተት እንዳ
የለበሆም፡፡ ከንግድሆ ሰንጻና፤ በግኝነ ማውራት እንቻለሁ”

በበርሃን ሆኖታና አነጋገር በጥም ተዘናናሁ፡፡

በና ለመጠማት እንደ ከፍቻይ ወሰጥ ገበተ
ተቀመጥና፡፡ የተስያቄ የስጠበቅ ሲከተ ለዚህ ሲከተ ሲያ
የሚፈጥር በመሆኑ ሌፈም የጊዜ ከፍተት ነበሩ፡፡

በርሃን በናውን አጠማመና ሲጋራ ለከበለ፡፡ ማማ ማማ
አድርጊው ሌላቁም፤ እንደሆ አለ፤፡፡

“ከሁወሄት አመራር አባላት መካከል በጥም የማከበረው እና ስብሰቱን ነው፡፡ እስከ ፈይማድታችንን የውጭል...”

“መለሰለ?” ስል መየቻለሁ፡፡

“እልወደወቻ”

“ምኑው?”

“ምሳሌ ንብረት የበሃበት ባንክዎች ነው፡፡ ሰኞር በቋ ነው፡፡ የቃጥስማው፡፡ ጭር ያለው እንኩ አይመስለም”

“እብራቸው ስርቸቸው ታውቁላቸው?”

“እናውቻ”

እንደገና በተቀስቀስ የሰጠት አነጋገር የብራራ ይመርጥ “መተረዳለ በለው ሰኞር! እሳት የሆነውን ስብሰቦ ወሄያ የደርግዋል፡፡ በረዳ የሆነውን ደማም ነበላበል የደርግዋል፡፡ ሰራዊቱን እንደፈልጉ! ወከልበ ህልቅ ለቋሉ እንደለ...”

የጋመስቀል ሲጋራ መተርከሙያው ላይ ይረጋግጣው፡፡

“ተና ላይ ሰኞም ተግለ ወሰኑ ነበርኝ?” ስል መየቻ፡፡

“እልነበረከም! ወራውን ጥን ሰምቻለሁ...”

“ከመወቻም ክሳመወቻም ወሰኑ ነበርከበት፡፡ ተግራይንና ንዑስ ክወጥን በህግ ለአማራው አገር የሚገባና ነው፡፡ የሞንጻውታው? በለን ተና ላይ አመወ በእመወ ሆነ! እንዋጋም” በለን ተመለስ፡፡ የኔ ፍላጊት ማን እንደነበር ልንገኘሁ?

“እና ወደማናውቻው የአማራ አገር ቤትን ከሞንጻው፤ ተየናዋት ተግራይ፤ በለን ከእስራኬል ወር ሰምምነት ማድረግና ጉዳማትን ማስፋፋት ነበር ማሻሻለ፡፡ ከዚያም ተምህርት በት፤ ሆነታቸል፤ መንገድ...እኔ ማሻሻለ እንደዚያ ነበር፤ የለለውን እላውቻው፤ መለሰ ሰበር መጣ ወደ ጥንበር! እበት ሰኞር! የሞበለበለዋል፤ ሰራዊቱ በዚህት እንዲ በእንዲ ተረጋግጧል፤ አመወው ወደፊዴ፤ እና ወረዳው ቅጠል...”

“የአመወ ገዢ መለሰ ነበር እንደ የመጠው?”

“ታኩያ ማኑው?”

“እልመስለም ነበር” እልከ፡፡

“መለሰ ነው፡፡ የመጠው...”

፩.ታ ወሰደና አከለበት፤

“መለሰ የወራ ሰው፡፡ ነው፡፡ ይኩወ ወራ በወራ አደረገው፡፡ እንደን በመለ፡፡ ብሔር የሚኖገውን ነገር ይገለበውል፤ ተግራይ በመጠበት ማምጻለሁ አያዝም፡፡ ሂደት እና የሚገኘውም፡፡ ሂደት ስብሰቦ ነው፡፡ እንደገና እና ወረዳው፤ እና ወረዳው፤ ሂደት ነገር

በመርም በማኅናም ልቦ ወሰጥ ያለውን ሁሉ ይኖገራል፡፡ እብዳ ስጋት ወንበሩን ለመለስ ከሰጠው በሁዋት ሰራ ቁረና አገኘ ሁሉ ወራ በዚህ፡፡ ተመልከት፣ ጽሑፍ ወሰጥ ለምንት መከና ተጠላቸው ቁጥርና፡፡ ሰራ ሁሉ ቁጥር ወይደቻ፡፡ ሰንት ቅን እኩህ ተገኘለትን ያለ ሰራ? እባየታዊ ይሞከራል!! ወይደቻ የገባው አንድም ተጋሪ የለም፡፡ ሁሉም እያስመስላል ነው፡፡ አንድ የተናገረውን ለለው ይደግማል፡፡ በቁ!”

በዘምኑ ተከተለ፡፡

ስለ በርሃ አመልካከት እያስለስልክ ለለም አንድህ አለኝ፤ “እንተ ጥሩ ለው ነህ!”

“አመልካርለሁ” አልከተ፡፡

ቀጠሌበት፤

“እኔ አከበሩ በቴሆ ምሳ ማጠከኝ፡፡ ባልማርም አድማረሁን አከበሩ በጥጥና አድመጥከኝ፡፡ ልቦና አሉሁ”

ተንተናን ወጪ ነም አልከ፡፡

በርሃ ከሚለው አንፃር ከሆነ በርግጥም ጥሩ ለው አለመሆኑን ልቦ የው-ው ነበር፡፡ በርሃን ምሳ ማጠከር ለምን በርሃች ለያም በው እንደቻልኩ በርግጥ ማጠረራት አልቻልም፡፡ በርሃ ገዢ ከሚያገባውት አንድ አይደለሁም በዚ ግን ከተውንም አልመግረቂም፡፡ በርሃ ለምን ጥሩ ለው እንደሆነኩ ለያጠረራልኩ ግን ከማድመጥ የተሻለ አማራር አልከበኝም፡፡ እና ቁጠሌ፤

“ታጋቶችን ሁሉ መለሱ፡፡ እንተ ግን ጥሩ ለው መሆኑን በመጀመርያው ቅን ነው የውቅሁት፡፡ የህወሄት ተጋቶች ተንከውቻቸው ሆነዋል፡፡ ተጠግተው ይኋድቁባል፡፡ እምና አርቃ ምድር ተስተት ከናፍረሆሙ ይገል መዝሙር-ዳዋት፡፡ ከምሳለቻው ልር መርጫ የቀበሩ እባበቻ ማለት ነው፡፡ እው-ው ለይኖረቻው እው-ው እንዲለው ለው ይሁናል፡፡ እነዚ በቃ የሚያውቀ ይመለከቻዋል፡፡ እንደ ይንጋጌ የእድሜ ኮሙን እያቆጠሩ ይመከለ፡፡ የእከለም ለው ለተርጻቸ እድሜ እው-ው ለይኖሩ በሆነ የእከለም ልዕሊ ተግርኛ መናገር ይሸምሩ ነበር ይገል፡፡ መመከት በእድሜ ከሆነ መቻምኑ የኔን የሀል የታገለ የለም፡፡ እኔ ነበርኩ መመከት የኔበረበኝ፡፡ እኔ ግን አልመከም፡፡ ገዢና ዓይቻን ነው የእበርከት፡፡ በተማለ ገዢ ይግሞ መከና መጠገን ተግርኑ፡፡ እሁን መከናከ ዓይ፡፡ ለገንዘም ለሆነ አልቻልም፡፡ ለለቻ የተናገሩትን በረሱም መድገም መበብነት

ይመሰላችዋል፡ አይደለም፤ መብት በዚ አይኖገም፡ ከኔ የር
የሚሰሩትን መከናዬች ተው-ቻችዋሉሁ አይደለም? በስራ ከሆነ
እኔን የሚውቀድኝ ማንኛም የለም፡ ስራችውን ተተው ግን በኋላ ገዢ
ስላምበት ይመለሳ፡ የተሰጠን ስራ የተበለጥትን መከናዬች
መጠገን ነው፡ ወራ ምን ያስፈልጋል? መዝሙር-ዳዋችን ወደም
ተክምረ ማርያምን የጠቀሰቱ እንደሆነ እንከሱ የመሰላ
ጥርሻችውን እያያዙ ይለቁል፡ ምን የሚያስቀቅ ነገር አለው? እነዚ
እንድም የሚጠቀሱት መቆኑፍ የገኘችውም፡ አገባቸው
ዶሞከራሲንም በሆነ አያውቀትም፡ አገባቸው ዳሞከራስ
ቂዎና ይህን ስኂ ገኂ አልታውቀም፡ ገቻት አላችው እንዲባለ
በቻ ካልተ ይቀመጥለ፡ እንደ መከናዬ ባትሮ ስጥል ይውለና
የቻ እስከታልቀባችው የተዋላትን ይተካለ፡ ጉባኤ የዋት በልህ
መረኑ ይግኅ እስ፡ ጉልያደን በውንጻና ጉድጋል፡ ፍጠት
በስራ ደግሞ ስውነቱ ለይ አመድ እስንጂ ጉሳኔ ጉባኤኩል፡ ወደ
ይናወ ከዳዋት የር የሚሰራተከላ አይደለም፡ ተኩረ የዋትን
መጥቀስ ምን ያስቀል? ተጋቶችን መለሁ፡ ከማንኛም የር
አልፋር በም…”

በርሃ እየጋለና ስሜቸው እየሆነ ዘዴ፡

የከረሙ በስቱን ሁሉ እየዘረግበልኝ እንደሆነ ስለተረዳህ
እንዳሆው ይናገር ቤት ተው-ከተ፣

“በንበት በተከበያን ይረዳል’ በለው ደግሞ የሙ-ናል፡
በተከበያን በብለም...እንደሆት ነው ነገሩ? ከርከትያን አይደለሁ
እንደ? እስላም መስረዳል’ ይረዳል፡ ከርከትያን ደግሞ
ውደማሪያምናው ተብት ዘዴ ይሳለማል፡ ሰንበት በተከበለትያን
ከልሆናት የት ለረዳ ተረዳ? በተከበያን ስለም በዚ የሚመናን
ተው-ቻችለሁ፡ እማይቻች ደቻው በዘመና፡ የሚመናን
አይውክንም፡ ወያኔ መሆኑን ለያውቀ ቅረታችውን ለይደበቀ
በአንደበታችው ነገሏቸ፡”

‘ልተሰላለን እንዳይሆን እንደ እናንተ ከመቻች ወደህ ነው
በተከበያን የምትሰሙት?’ በለው መየቁኝ፡

ገድ እኩ ነው፤

‘ክሬ በስመሰሳዊ በለ! እንዲያው ለመሆኑ የኝን የሚያህል
በተከበያን የሚ ማን አለ? እንደሆት እንዲሆ ያለ የማግር
ተናገራቷሁ? የሙሉ ተለተስ እና ቤት አይደለ እንደ በአረራ
የተቀመጥው? ተጋራይ እንደሆት በዚህ ይታማል?’ በየ ሲል

ምናለኝ መልሰው

‘የቀድሞዎች’ የሚያመሩ የሚወሉበት አማካኝነት ነበር፡፡ የሁኔታ እንዲያውሃ መሳ አማካኝሁ እንደ አለኝ፡፡

በዚህ ጉባጭ ተቁሮረና ካመሳመድ በሆነ አመተኝ፡፡ ለምንድነው ሁዝቦ የጠላን? ይማቻንን አይሰቡን እንደ ወን በደልን? ወደ ንፍቅ፣ ‘አብዛኛው ይሞከራል’ ካመረን ለምን ስላለሁ ጉዳይ አያያዝንም? አብዛኛው ይሞከራል ወንድነው? ተንቋይ ነው? መልከት ነው? ወንድነው? ሁዝቦ እንዲይጠለን ማድረግ እንደሆነ ለይችል ቅሬ? እኔ መከና ለበላሽ መሰራት ነው፡፡ የተበላሽ መከናቸውን ጥሩ አይርሱ ለርቃለሁ፡፡ መከናውን ባግባብ ካልሰራሁ፡ አይር ይደርሰና ለው ይሞችል፡፡ እኔ ወደ ንፍቅ ይግሞ ሁዝቦ እንዲይጠለን ለምን አገረጋገጣም? ወደ ለውሄር መጥተን ለምንድነው ለው የምናሰቀይሙው? ካልሆነልን ይግሞ ታሪክዋት ተግራይን ማቅረም ይገለል፡፡ ‘የለም አትቶክያዊ ሆነን አበረን ነው መኖር ያለበን’ ከተባለ ይግሞ፣ አበረ መኖር እንዲሰበት ለው እንዳራለን እንደ ለው ማስቀየም ወን ይጠቀማል? አጠ ወንፈል ባስተዳደሩን ገዢ ተግራን አገለቀያሙም፡፡ ለሳ መንገዶች ለያምዥ ለንት ገዢ ወህረተና እርቃ አይርገዋል፡፡ ሆኖን በሽምግልና በመግባባት ነበር የሚይዘት፡፡ አለብ ለከፍተው መንገዶች እንደም ሆኖች ለውቃቸው ተው አይሁንም በለው ስማግለ ለተ እንደ ሁዝቦን አልበደለም፡፡ እኔ ወደ ንፍቅ ወን እኩቸው? ወደ ንፍቅ እኩ ይህን ለሁን እንደሆነ እም ይለል?...’

“ምናመናኑ ለምንድነው የጠለኝ?” ለል መቁሁት፡፡

“በማንኛውም ለራቸውን እይደበቱም” ለል ፊጥቶ በማለት ቅጠለ፣ “...ሀዝቦን ከፋፈለቸውት፡ አለውቻቸው-በትም” በለው አለኝ፡፡ እንዲህ የጋዢአል ነገሬ? ለሳ ለለውን ተወውና ባንዲሬው ለይ በለጠናው ነገር ቁዬታ አለቸው፡፡ እኔ በፈት ይህን ለሁን ለባ አገልካም ነበር፡ ከምናመናኑ ወር ለናው መምራ ማይለ የሚባለ ቀበ ገላል አይርገዋው መለያው ወን ይለኝል?

‘እንዲነት አይነት ፈራይ እግዢአብዛር ያለው ለው ወያኑ ወለጥ ይኖረል በሎ እንዳ ማን ያስቀል? እንዲያውሃ ልንጊሁና ለው ሁሉ መልቻቸው-ዋል’ ይለኝል፡፡

ይሂ ነገር ለለማረጋገጧም፤

‘እስከ እንደ ጥሩት የሚለትን ይንገኙኝና እኔ ዘይ

ለአበዳ ስ-በኩም ለራሳቸው እደርሰለሁ፣ እልካቸው::

‘ምን ፊቂ አስተዳደር? መሬታው ገና አደሰባ እንደገባ
አይደለም እንደ ባንክዎችን የተከፍለው?’ አለቸ፡፡

እኔ በዚህ እልተረፈውም::

‘አባቱ! አልኝችው:: ‘ሙታወቂ የ የቆየ ነገር ነው:: የፋ
ወለምታወቂ ነበር:: ወደ ቢሮ እንዲያው በተለጻዎችን ለታይ
በገኘ መ-ልፅ በለ ተልቅ ስው ይመስላል እንዲ፣ ገና እንዲ
ፍና ልጅ ነው:: እኔ ስው-ቁው ተገኘ ግንባሩ ይረስ የተዳኅነ
ህንድ የሚመስላል ተንሽ ልጅ ነበር:: ተማሪዎች ተቋው:: በሳሳቱ
ይታረማግለ’ አልከ::

መምራ ችል መዳመጥ ስቶለ መቶም ተከናዬ ነው፡፡
የረቃቁ ክህናት ባለበት ይበር የተማሩ ይለ ዓቶዎ፡፡ ቁኔ
ቆተረዋል፡፡ በት ፍልተዋል፡፡ መሆኑ ስንከሳን ማረቀር
ይጠበታ የበቃ፣ የሂሳቻቸውን የዋጠ መዋ ለው ዓቶዎ፡፡
ንግግሩን ሁሉ በተዋና ክብላለ በሁዋጥ፤

‘አባልሁ ሁሉ መልካም ነው:: የኩ ወለምታቸው ከዚ
ይህን! ከመኖሩር በዛት ስህተት ያጋጥማል:: በዘመኑ በበቃ ዓይነ
መልካም በኋላኝ:: እሁን ደግሞ ባንክዎች መሄል ላይ አምባገኘ
እስቀመጥናሁበት የሚሰለው-ለ?’ በለው እድጋዊቸው?

‘ይኝ ላይም አይችልም’ አልችው::

‘ተደርገኝል!’ እስከ

‘ԸՆԹ ԸՆԹ ՊԵՆԹ ՀԵԴՎԵՇՆ?’ ՈԱ ՄՐՓՄ:

እኔ እንዳ አለሁ-ትም፡፡ የዚ የደብሩ ምክመናን ጉን
ነግረው-ኩል፡፡ በመጀመሪያ ባንዶሮው መጠቃቄ ተባለ፡፡ አሁን
ደግባም ስህን አደረገ-ት፡፡ እንማራህ ሁ-ሳ-ም ገዢ እየተ-ነገረ የየራሳን
ዲበ፡ ባንዶሮው ማይ ይቀመጥልኝ ካለ እንዳታ ለማን ነው?
ይሱ ይህ አለ፡ አነበበር አለ፡ ቅዱ አለ፡ ገዢ አለ፡ መጠቃቅ
አለ፡ ባንዶሮው ይህን ሁ-ሳ-ም እንዳታ ይስከማል?

ኢንዲያ ನಾಯಕರು ರಘುನಾಥ ಕೃಷ್ಣ

իսօցա ձու ու պատճ ու փոլ չեն։
և գլուխ համարվութիւն զնաւութիւն համարվութիւն

LCΦ ΦLC!

ՀՅՈՒՂՄ ԽԿՂ ԱՅ ՔՅ ՈՒՃ

ወንድሮ ልንጋር? ይን አንዳያህ ባንቃዎ አልተኞገሩ፡፡
በንደራውን ወደ ንብረት መልሽ በቀጥታ በቱ ግባቸ ተመክላዋል

ተናሱ:: በብቻች እሁዳ የሚባል ወደ አዲ አልማም:: መንፈረ
ስቃጠልና ስገሳዎት ይታወቂችል:: እንደት ይንጋልኝ? እሁ!
እንዳለሁ ነው መቁጥሮ:: በመከራ ነገ! በጠዋት ወጣሁ:: ጉራሽ
አልፋድ-ከ-ም:: በአስተኛው ሰርበሰ እንደተደረግ ቅጫ
የተያዘለት የሰላምና ተግም መከና ንጉሬ:: የራሳ ጉዳይ’ በየ
በቀጥታ ወደ አህመድና ህሏት በት ዘዴ አበርሃም ፍን-ቴም
እስከተኛበት በበቅሁ-ዋጥ:: ቤር ስት-ገብ ተብቻ አበራምት ገብ-ታ

‘ምንድናው የምትሰሩት?’ አልፋት በቀጥ::

‘ምን ሆነዎል?’

‘በንድራው ገይ አምባኑ ተልተደክሉ:: እንደት ነው.
እንዳሁ ለደረግ የቃለው?’

‘በለምንድናው የምታውራው? በንድራው ገይ ያለው
አምባኑ አይደለም:: ከ-ከብኩ ነው አለችኝ::

‘እኔ በ65 አመት እድሜና ከከብኩ አምባኑ ለደቻ
አለው-ቁጥ?’ በየ ስቅጥት እድም በቀጥ መለስቻች::

‘ቻር ከገመሱ የቅርቡ አለቸህን ሂደህ አናገር::
ከንግዲህ እኔ እንደ አያመጣህ ሲሆ አስተሳራች አለችኝ::

አበርሃም ለዚ ለለሆነች አልያዝ-ከ-ባትም::

ተቻይት ወደ አበር ስጋነት ገብ:: ተልቅ ስው ፍቃው
መቁጥሮ:: የሰው ልብ የው-ቧለ:: ከመቆሙ-ቻው ተነስተው
ተቀበለኝ:: ከዘመና አገቶው ቁጥ ለይለ በቀማቻው ሆነው-ታ

‘በርሃ ለረፍ በል:: ተንተት እንደት አለ?’ አለችኝ::

እንዳያ ለለችኝ ገዢቱ ሁ-ለ ባንድ በረዳ::

ወንበር የዘመና ቤታው ለለመና የሆነውን ሁ-ለ ከርክስ
ነገሮችው:: ባንድራውን ሲሆ ከቀበለ 23 ህሏት-በት አውርሃ
መሄለ ገይ የተጋገረውን አምባኑ በአይኔ ማየቱን በዘርክር
አጠቃላቹ-ቻው::

ስጋነት ነው አዲም-መው ለይበቀት

‘ሁበር ተውያይቶት የወደቀ ባንድራው ነው:: መውለበለብ
ከይመረም ሁ-ለት አመት አለው:: እንተ እስከ ከዚ የተ
ነበር?’ ለለ መቀችኝ::

‘እኔ ለሆ ይበካባችል’ አልከ-ት ...ታጋኝ ሁ-ለ መከና
ል-ይጋዊ ነው የሚውለው:: መቻ ገዢ እንጋኝ ነው ባንድራውን
የማየው? ጉራሽ ወ-ሰተም ባንድራው የሚባል የለም:: ሆኖም
ተናንት መምራ ለይለ እንዲጠቀሽ ከሆነ አገር ሁ-ለ

በአጥባቸው ባንዲሬ ተቀይዋል’ አልከ፡፡

‘ማኅችው መምራ ማይል?’ ሌላ መየቻ፡፡

‘ቁስ ፍችው፡፡ ገዢርጋለ ያለዋድሳለ’

እብረ ስብሔት እየሰቀት

‘እሁንም በተከለያን ታረዳሉ እንደ?’ ሌላ መየቻ፡፡

‘እንደት ያለ ጥያቄ ነው? ከርስተያን አይደሉሁ እንደ?’

እስለም መሰንድ ይረዳል፤ ከርስተያን ደም በተከለያን ይረዳል፤
እንደማያወቂ ሆነው እንደት እንደሆህ ያለ ጥያቄ ይመለቀናል?’

አልከ፡፡

ስብሔት ነገ እስበው እስበው ምን አለኝ?

‘እሁህ ካልተስማማሁ ወደ አከላም በኋላውውሁ?’

‘ይሻለኝል!’ አልከ፡፡ ‘...ከተ እየሰማሁ ከምቃጫል ወደ
አከላም መመለስ ይሻለኝል’

ይህን የተባባሪው እንግዲህ ከእርቻል መሬት በፊት
ነበር፡፡ እስከሁን እሁህ ነኝ፡፡ መሬቱ ሌጅመር የኩን ተኩረ
የሰታውሰውም የለ፡፡ በየሰበሰባው በየግምገማው ወን የባንዲሬውን
ተኩረ እኩለሁ፡፡ ማን ለሰማ? ወጣቶኝ ያለቻለ፡፡ ያለማሳሌ፤
በተኞገኩ ቅጥርም እንዲህ ይለኝል፤

‘እንገኘሉ ይንዝዘክል! ጽልቻ እይገቡም! የወሁ ነህ!’

‘እንደት ነው እንገኘለ የደንዘዘው? የሙዶንዘዘን ተጋንም
ታውቁታለኝሁን?’ በዚ መየቻ፡፡ ከሙዱሙር ደቅትም መቀበለ፡፡

‘በተከለሁ ለእነን እይሰምኑት? ወዘረሱሁ እኩይ
እይፈፀድ? እብዳንኩ ማሳይ ይጠበት?’

ይህን ስጠቀስ ታርቶ ሆኖ ሆኖ ሆኖ ሆኖ

ምን የሚያስቀ ነገር እለው?

‘ይንዘዘክል’ አለኝ፡፡

እኔ ያያል፤ ያይሩ ይለማል፤ እእምሮ ያለባል
የሚለውን ለማስረዳት ከፍቅት መዝሙር መጥቀስ ምን የሚያስቀ
ቆልድ እለው? ወይም ምን የሚያስገለፍጥ ነውር ተኞገኩ?
እንዲንደ ሌጅቶ ይግሞ፤

‘እይቶ ነህ’ አለኝ፡፡

‘እንደት ነው ነገ?’

እኔ ገበና ይያቀን ነበር፡፡ እንደት ነው እይቶ
የሞሁዎ? ተግራይ ሌላ በተከለያን የሚለመጥ ተኩ ሌጅቶ
የነበሩ ታርቶ ከሆነ በሁዋል ሆን በለው እኔ ፍት እየሰብ

ከርስቲያን አይ የለማበላት

‘በርሃው ቅዱቃናቸውን ለማቻላል የፈጻሚው ነው’ እስከና
ምን ማለት ነው ይረዳ?

ይህን ሲደንት ካየት አመጣት? እየሰሳ ከርስቲያን
ከድንግልቱ ማርያም የተወለደ የአምስክና ለቃጥ መድሃኒታቸውን
መሆኑን ለማስረዳት ለይምር እየሰው በቀምስበት ተለዋና
ይረዳል፡፡ የረጅርጋለን በበላ በበላቻት ይገኙ አይተውና እንደ
እሁድ መረጃት ገዢ እየተኞደባለሁ ስለሁ ‘በበላ ሲያደ
የመንፈልፈፈው ይያበለሁ ነው’ በይ ሲገኘው በለባቸው
እንዲችው እየተዘረዘሩበ ይስቻል፡፡ እነዚህ ሲወቻ ማስተካከል
የጠና ነው? ይህን ሁሉ በልማና ካየት አመጣት? ለምን
የተማጠገኗል? በመሆኑም ይኝው ውስጥ እማሪ ተከተሮ
እንስሳ፡፡ እስመ ብግበት ተለለት እናስያ እያልከ አሉሁ፡፡ ይህ ማስ
ማለት ነው? እናስያ ሲደብን መግባለቸና ተከኔዚ በዘተኩል...

‘...ኩህል ለለ ቅዱቃኑቱ ገዢ በጥያቄ ተመቻል’ የሚል
ነገር ይሞ አመጣ፡፡ ይህን ያስቀሩት እንዲሆህ ‘አብደል’ ማለት
ፈልጋዎ ነው፡፡ ይህ ውስጥ ነው፡፡ ተክበደ በንድ ሁህል ለለሁ
ሁለት ገዢ በጥያቄ ተመቻቸሉሁ፡፡ እስም ጉልበቱ ለይና ጉንጋ
ገዢ ነው፡፡ ቅዱቃኑቱ የተኩበ ስው እንደሆት ባጥር አውርድ
መፈጸም ይገጥማል? እእምሮው በጥያቄ የተመቻና ያበደ ስው
እንደሆት መዝሙር ይቀኑት በቻል ያውቻል? የገዢበት መዝባበቸ
ሆን፡፡ ውስጥ ለለሁ ተለለትኩ፡፡

‘መዝሙር ይቀኑት በቃድ ነው የሚያውቃው’ እያለ ይገባው
እገዛው-በኩ፡፡ ይረዳው ውስጥ ነው፡፡ የዘጋጀው ለቅድ የቅድውን
የየሂንሰን ወንጀልም ያለንበብ አውቃውለሁ፡፡ በዕርቅ ቅዱቃ
ለኪፈልን ሲወቻ የቅድውን...’

ወደ ለበሰባው እናራሽ በመመለስ ገዢ ለለንም እንዲሆ
በላ ተስፋ ባጥ ለማረት ወገን ቅዱቃ

“በርግጥ ወጥቶና እንደሚለት ተቀለቀለውን ለሆነ
ይቻላል፡፡ ከዚ ከዚ ግን ስው በአምስክ የሚጥኩ አይደለም፡፡
ወጥቱንት የሚፈጥረው ነገር አለ፡፡ ወጥቱ ለለሁ እማይቻ
ጠላቸና፡፡ ይመስለና፡፡ ነገር፡፡ ይኝው፤ እገዢው መጥተን
አየናችው፡፡ ሂይማኖተቸና፡፡ ስው አከባሪ ይግ ሲወቻ ዓችው፡፡
ግኝ እየሰራጋዎቹም ተለውን ተቀምጧዋል፡፡

‘ግኝ ግኝን ይፈለፍለሁ እንዲ ግኝ ስንደ አይውልም፡፡

ጥገና ተተክለ ሪማን እየራራም፡፡ መዘጋጀ አለው፡፡
ገረበታችንን ማስቀරም ተመልስ ገዢቱ ለኋው ነው፡፡ በይ
በኋገርም የሚሰማኝ አላገኘሁም፡፡ ክባፍም ግኝ ለማቅው ወደ
ገንዘብ ቤት የሚሰልም አለ፡፡ እንዲያ ከሆነ መቻም ገድ
ነው፡፡ ለየትኋው አለም ይህን? ወከመ ንመልማለ ሂምል ፍጠት
ይውሉዋ፡፡ እንደ ለምለም ቅጠል ይውሉዋለ፡፡ ተብሎ ተቆይኬል -
ዳዋት ለይ

‘ፖልቴክ አይገባም፣ ይለኋል፡፡
ፖልቴክ የዚ ማለት ይህን?
ፖልቴክ ማለት ተረበታችን ማስቀරም ነው እንደ?
ራሳ ገዢ እንዲያረግ የማትራልገዢን ለለው ገዢ ማድረግ
ፖልቴክ ከሆነም ጥሩ መማጣት አለበት...’

* * *

ከዚያ ለብለብ በሁዋል በርሃን አላየሁትም፡፡
እንደሰማሁት ወን በ1994 ማብቃያ ባድም በጠረቻ
እግልለው ወደ አካልም መልሰውታል፡፡ ሲለ በርሃን ለዚኖ
ከመስጠት በሁዋል አካልም በዚህ ሁኔታ ገዢ እንደማግኘት ለማውቅ
ጥረት አድርሱ ነበር፡፡ እንደተመኋሁት አርባር ነገር ገንዘ
እልታዎችም፡፡ ከቀድሞ ወደዚች እንዲ ወን ጥቅት መረጃዎችን
ልከላኝ ነበር...’

በጥቅለ ለውጭሁ...’

አካልም ገዢ እቶ በርሃን የማያወቂው ማንኛም ያለም፡፡
“ገዢ እናኑ” የሚል ቅዱል ለማቅው ተረቢቶአል፡፡ እኩዎንቱ
በጠረቻ ገዢ የሚገኘ የህወሄት ነበር ታሪክ መሆናቸውን ወን
የከተማዋ ነዋሪ ሁሉ የወቂል፡፡ ስንበት ካይ ለመጠ ማርያም
ወያን ይሸ ሲሆም ገዢ በፍቃዣ አይጠቀም፡፡ ከእግዢ አጠቃር
ስለምታ በቀር ሌላ ቅዱት ሲኖገሩ ለማህተምቸው የሚል ከተወካቻ
እይገኘም፡፡ መተረቻው የተባዙት ጥጥ መሰለመአል፡፡ ሲሆመና
ገራ እግዢውን ይገኘተቸል፡፡ በሆነም እድሜ ጥንካራይቸውን
ገኝ አልተከውም፡፡ ማንኛውም አይነት የፖልቴክ ለብለብ ገዢ
ስላተኑም ያያቀው ያለም፡፡

በሆነዎን ወቅት ወን ልማት ለመሰጠት እቶ በርሃን ማንኛም
አይቀደማቸው፡፡ ይንኙን በመተካል፤ ወንበደቻ በመሽከምና

ንኩር በመቀቀል ህዝቦና የገለግላል:: ይንኑን በማረጋርሰበት
ትኬም ክብሪ በተባለ-ት ተግባራ-ት ሆ-ሉ ይሳተኝ-ሉ::
የተበለባቸውን ስህተቸው ያጥበለ:: እግዳሚ ወንበደቸውን በእድሩ
መሆነን የከማኝቸለ:: ቅጽናወቸኝንም መርገው ይደሩ-ሉ::

ከዚህ ባሻንር አካው-ንቱ በርሃ ይጠቀቸውን ከኩ
አድርጊው ሰኞንና ተስምተው አያው-ቀም:: ይልቀን እኔደ
አከሰናው ፍዴራልቸው በጥልቀ ነገሮቸው ይታወቂለ::
ተወመዶከና ወኢትዮትኩ አቶች...

- 5 -

ወርቃማ አመታት

የተፈጥሮ ላይ ዘን - የዘመን ግዢ ለሰላም
ወርቃማ አመቱን - ማውቅ ለምትሸት
ከመሳሌ ጥን ነጥቆኝ - የሞት አረመታት
መሰረ ክይመራኝ - የሰላም ዓይታ
ለኩነቱ ተኩቶ - ስማን መቃበሱ
ምትኩ የግል ይኩ ነው - ሰነጻና በአሱት

(ግጥም-አለክናድር ቅሽኑ)
- አያልነህ መ-ሳቱ እንደተረከመው -

* * *

አንገቱን ሽፎን አርዝም - የዘመን ቁመት ተረሱት
በሰው ባድንት መዘግበ ሌይ - "ከንቱ ነህ!" በሰው ሌደንበት
የሰው የተሰሩ ካብ ፊርማ - የው-ሰጥ ሽመልቱ ሰሰበር
"መኖር!" የሚለት ቅጂዬ - ለካብ ክዳል ገዢታው ይህ ነበር!?

(ግጥም - ይረጃ በአይናህ)

እኔሁ! የልጅነት ገደቀቻ አብዛኛው ማተርከን አልፈው.
የእጠርሰቱ ገዢ፡ እኔ ወደፊሁ፡ በውቅቱ "ውደፊሁ!" የሚለው
ቍል እስደ አድርጋኝ ነበር፡ እኩምርዕን ለሰት ምንም
አልቀረኝ፡ ቅኑን መ-ሳሌ እንተለ ወ-ሰጥ የሚያችሉው ቍል
"ው-ዳዊ!" የሚለው ነበር፡ "ውደቀ" የሚለው ቍል የእርባታ ግለች
እኩ እንበት አየተፈናጠሩ እኩምርዕን አቅሰለ-ት፡ ወደቀ

ው-ዳዊ፣ ወ-ድ-ቁዳዊ፣ ወ-ድ-ቁዳዊዎች፣ የውዳደቅ እቃዎች...

ከእናቱ ጥሩ በሁዋት በተሰጣችን በዘም አልተመቶው-ዶ
ነበር፡፡ እኔም የትኩር ነፃ ከመስረተቻቸው ተለዋ እህቴ አንድ-
ተጠማች ነበር የተማርከት፡፡ ይን ቅን ሰርተፈከቱን አንጻልጥኩ
አበት አንደባሁ እህቴ በቀጣ እየጨፈለቻ መበቀች፡፡ የሚደቻቸው
ማለፍና የኝን መው-ዳዊ ስምታ ፍርድኬል፡፡ ማን አንደገኘረት
አምሳካ ይውቹ፡ ለብዕር አንድማሆን አድርሱ ለማውታት ነበር
አሳቦ፡፡

የተቀጣ አንበሳ ሆኖ መበቀች፡፡

እኔ ለገባ ወጥ በት ወ-ሰጥ የተበላበትን ተሸ እያጠበቻ
ነበር፡፡ ተረዥ-ን አንበታ አውመዘኛ-ባኩ፡፡ ተረዥ ለይ የአንበሳ
ስላል አለ፡፡ የእትቶችና ባንዲራ የንግድ የቻንሮ አንበሳ!

እህቴን ለረጋጋት በማስጠበቅ

“የጥበት ተመልከቻው...” በዚ ቀበታት መታ ሲልና
ቻው-ን ከባድ-ባድው የሂ ሰታሳትመው አንድ ሆኖ፡፡

በድንጋጌ በቀምኑበት ምዕመ ሆኖ፡፡

ቻው የፋጋጌው የጤናዎት ደምዥ ቅለዚን ገራፊው፡፡
አንድ ቅጽማ ገዢርጋለ ይውል ነበር ያስተካበው፡፡ ተረዥ ለይሆን
ቻው ለይ ያለው የንግድ አንበሳ የጤናዎት ነበር የሚመስላል፡፡
ቻው-ን አናቱ ለይ ከማሳረኝ በፈተት የን ለረጋጋትን የሚጠስ ይቻ
ከመከከለቻቸው ተገኘቸው ነበር፡፡ እህቴ ተረዥ-ን፤ እኔ ሰርተፈከቱን
ይዘን ተቀጠን ቅመናል፡፡ ተያይዘው በተሰሩ የመንግስት የቀጠበ
በቻቸው ወ-ሰጥ አንድናር ሰላነበር፤ የሚጠስ በተረዥ ደምዥና በእህቴ
ቀጣ ተሰቦ ነበር የመጠው፡፡ እስም ተደናግጻ፤

“ምን ሆኖቸውል?” ሲል መቀባል፡-

“ውድዊ!” ሰተል በበሽቻቸው ደምዥ ነገረቻው፡-

አያይሁም ቅጠሉቸው፤

“...ለለ-ቱን መ-ለ- ቅጠሙ በዚ ለይመኖ ከርሞ ይ-ክው-
ውድዊ መጠዋት ገልፅዎች ሁ-ለ- አልፈዋል፡፡ እስ- ወድዊ፡ አጠናለሁ-
እያለ ለጠለድ መቆጣሪ ለይነበት ነው የከረመው፡፡ ሰንት ገ-ይ
አይ-ቋለሁ-!?” ከዚያም ወደኝ ሰራ ቅጠሉቸው፤ “...እሁኑን ትንጋጌሁን
ይዘህ ወደምትሬድበት ሂደ! እኔ ማለፈነቱን ምርመራለሁ፡፡ ለለ-ቱን
መ-ለ- አለከተረከ ሰታበራ አድራሱ፤ ከሰራ በቻ!“

የሚጠስ ከርሞ ተቀብሎ መመልከት ይመራ፡፡
ው-ጠቱን እያያም አንድሆ አለ፤

“እንደ! ተና መጠት ነው· የመማሪው! ወድቀሬ
እንደ? መቻቻ ወደቅሁ? ፍቃ አማካተሁ የለም እንደ? እኔ! ፖስጥና
እንግልጻች ሰ እና ይ? ስንት ማለት ነው· ይሩ? እነ ነው· የነፃህ!
በሆኑም በዚህ ነጥቢ የሆነ ካርስ አታማዎች ከልሆነ ይግባኝ
በድርሃኝ ተፈተኑሁ ህሉቱን ክፍናልኩ...”

እሁኑ ጥን ለታሰራርዎች ማረጋገጫ ተፈተኝ!

“በፍዕዱ! ተንግወችን ይህ ይውጤልኝ፡ ለሰት አመት
አስተምራዋለሁ፡ በቋኝ! እንደም ቅን ካይህ በተ አያዲርም!
ታናናሽኝ አለ፡ እና እና አስተምራለሁ፡ ይሩ ወጪ በለ ነው...”

የሂሳሰብ ወደ ይቻ ይዘሩት ወጥቶ የኋገገራት ይመር፡
በቅጣትና ለመከራት አየሰማሁ ነበር፤

‘ጥኑም በሆነ ወንድምኝ ነው... ይሞም እኩ በዚህ ነጥቢ
የኝርርዳቸው መማባት ይቻል ነበር... ነው· ተበላሽኝ ነውንኝ በቻ
ገኘ ካይህ በቻ በለ ነጥቢ... የስ ጥሩት አይደለም... መቻቻ
የቅሙን ጥክርአል... በይሁን ይግባኝ እንደሆነ ለታሰራነግጹዎች
አይገባም... ተሟኝ እና ተሟት ለቻ ነው... እንደሆነ በተሆኑ
ማተሪ መቻ አለፍኝ?... ሰራ ለያገኝም ይቻላል... መቻቻ ተግር
ካለ...’

እዚም ቅሁቁ እንደሆነ ለተለው ለማሆኝ

‘እስከ ለኩ ሰ! ተናደኝ ነው እንኝ ለቻ አስተኛ
አይደለም፡ በሌላም ነበር ተበላሽኝ ነበር፡ እንተንም
አስተኛን መቻቻ...’

የእሁኑ ቅሁ ካይህ እንደማያልኩ አውቅ ነበር፡

እኔ ይኖገራል እንኝ ለዚ ገዢ ነው፡ የሂሳሰብ የረጃም
ገኘ ተረጋግጧት እንደመሆኑ ተበደዋን የውጤል፡ ተቆጥቶአትና
አረጋግጣት ተሰናበቶን ሂደ፡

አላጋዥ ላይ ላይም በየ ማረጋገጫዎን ለመለከት ለለ
እሁኑ ወደ ነበርከበት ከፍል ገዢ እንደ በር አየሰጠችኝ
እንደሆነ አለቸ፡

“ኋል ማከለች ነው! ፈልም ለምን እትገባም?”

አመሰግኝምት ተኩስኝ ወጪሁ፡

ደብረዙዙት ላይ በየምንት አራት ቅናት ማታ ማታ
ፈልም ይቻይ ነበር፡ በርግጥ ፈልም በቻ የአየር ሽያል ከምት
ወሰት የሚገኝ ሲሆን፤ ለአየር ሽያል መለያ ለባሽ ለቻቻ በቻ
የተፈቀደ ነበር፡ በሆኑም ለኋማ መማባት ለያምረን

የንደረሰቻቸኛን መታወቂያ እየተበደርን ዘልዕስ እናያለን፡፡ በዘመን
እለት ታሪክ ሌሎማ በት ማምሳቸው መንቀቻን በመጠኑ
ቀነስለን፡፡ የየሃገን የተሰሩ ቅልጥም ለበ ወሰጥ ማብብ ችልዋል፡፡

(ከዚህ መጽሑፍ ታሪክ የጊዜ መግዛት ለገንባሙኝ
በተመዘገበ ቤት የሃገን ድጋፍ በማግኘትወስ ለመግዛት ተጨማሪ
ተሰራና የሚከርስ ለመሰጠት ጥሩት ማድረግን ለምሽያለሁ፡፡ “እናታ”
የተበለትን አምስት ተከታታይ ቅዱ መምሃፍትን ለማጥም
የተጠኗበት ወር መካከልም ተሰጥቶ የገዢው መግዛትን ለማግኘ
ነበር፡፡ በቀባሉ ለሰጠኑ የደረሰ መግዛትን በጥቀት ተሰሩ ለጊዜ
ቁለት ከመሞት ማናን እንደሆኑ ከሮስዎ ለምግኘት ለታተቸው የሃገን
ከፌርማን ማናን የአማራር መልካከት የግብር ለመንና በጊዜ
ስሜት አድርቃቸን ገዢልኝል፡፡ እሁቴም መቆጣጥ ለታተቸው
በመረጃ ከተባለው ማናን ክበረቻኝ መቆጣጥን በጥቅት በት
አከላትና እንበባ እንደ መረጃዎች በጥም ተደለታ ለለዝተ እንደ
መቆጣጥ 500 ድጋፍ ከፍጋድለቸ፡፡ የእሁቴ እኩሬ ሁሉቱ ተቋርና
የጊዜት ማደናቸ፣ የገዢውን ለመጀመሩ ማብብ ችልዋል፡፡ በጥልቀት
እንዲሁን እና አድርጋልኝል፡፡)

ዘረም ቅረ ያኔሸርሱት መግባት አልተችለም፡፡

አውዳደቂ በዘመንም አለበቸ፡፡ ከሀልማና ከምቅቱ በከፍተኛ
ፍጥነት ቁልፍ ተንሽረተቸ የመጨረሻው ወላ ገዢ ተዘረርከ፡፡
በዚህ የሃገናው እንደሆኝ ክበረቻኝ የኔሸርሱት መግባት አለመቻልን
ሳውቁ ለደተለማ ማጥናት እቻል እንደሆኝ የሚከርከ፡፡ በውቀቱ
የእንደኛ ክር በረራዊ ውትድርና ተመሳሳቸ በገብትና ነጥቦ
(1.8) ወደ የኔሸርሱት እንደገበ በመፈቀድ በርቻ ሁሉ ተማበው
ነበርና ለይቻል ቅረ፡፡ እንደ ጥንቃል እኩሬም እዘመንም እየዘለልከ
በተ ብርከ፡፡ አልሁኔም፡፡ በቀረውቸ በታችቸ በእብዛዎ እስራሩ
በዘመና እዝማና የሚፈጥሱ ክበረቻኝ፡፡

በመምህርኑት ለመሰልጠን ጥጥ ለመግባት የሚከርስ ክበረቻኝ፡፡
ይህን ለሰጠኑ ለማጥናት በጥቅት ተቋጥሩ እንደነበር ተዘ
ይለቸል፡፡ እስጥ አልተሳካም፡፡ የሰው ልጅ ፍሰትናን ባለጥና
ቀጥር ነው እያለ መውረዳ እያቀራ ነው፡፡ በመሆኑም እዘመንም
ደጋረዘዘሩት “እንዳርያስ” ለተባለ የህዝብ ተምህርት በት የፋይ
ከፍል የእማርኛ መምህር ለመሆኑ ተፈተናከ፡፡ እስጥም
ወደፊሁ፡፡ በርግጥ ከተመዘገበበው ወሰጥ ለሰት መግዛት

ለማጣሪያ አልፈን ነበር፡ የሚፈለገው ግን አንድ መምህር በቻ
ነበርና በጠቅላላ እውቀት ተለዋ እውደደሩን፡ ለእኔ የደረሰኝ
የያዊ አንዳህ የሚል ነበር፤

“ከአ እስከ ዘ ያለ ፍደለችን የየሁ አረፍተ ነገር ጥሩ?”

አንዳህ ያለ አረፍተነገር ለኖር አንደማይቻል
በርግማኝነት ተኋገርኩ፡ በርግጥም ርገጫ ነበር፡፡

“ውድቀባለ!” ተባሌ፡፡

ከዘመኑ መልሰን ነገሱኝ፡፡

“The quick brown fox jumps over the lazy dog”

ለማጣሪያ ከቀረበዎ ለሰት ተፈታችች እኔና አንድ
ጋደኝነው ወደቀን፡ እድሉኝው ለሰተችው ተፈታች እናን አሽንና
የመምህርናት ለራውን በማግኘት ፍቃድ በደሰታ ማረቂ መሰላ
አየሁት፡ እናም በቀናት በረት ምጠና ስልመሰላ አልቀረቡም፡
ከኔ የመውደቀን ከተ እጣ የተቀበለው ወጣት ማረከብ እና
አሰበርት የተባለ በእኔበት ገኻ የእንግሊዝ አይሁድ ነር ያለበት
ጋደኝነው ነበር፡ ከሰለ በመሆኑ “ቆሮ!” ነበር የጥንስለው፡ እና ያን
ቀን እኔና ቀና በሆነን ተወጪን ወደ ቤታችን አዘገምን፡
ርስቦርሳችንም የሚከናወቁ ቅለት ተለዋውጭናል፡ ለነገሩ በኋላ
መውደቀን ተለዋወሙ ነበርና በዘመኑ አልተተደሆኑ፡ ማረከብ
አንድ መሰ እየጨበስ ለቻ አንዳያልፏ የተደረገው በዘመኑ በ
ለሁን አንደማቻል በቀመጥ ነገሱኝ፡ እናም ለሁን አንደማቻል
ተስማማሁ፡፡

ከር ከር እና ወደቀን ነበር፡፡

መውደቀ ሆኖ መጥሩ፣ ማለፅ ሆኖ ተኋ
አለመሆናችውን ለመገኘበት ግን ተቀት እመታት በቻ ነበር
የሰፈላጊኝ፡ ማረከብ መውደቀ ተቀማሪነቱን አድባባ ገዢ
መኖሩን አንደተረዳ ሆኖ እዋወውችናል፡ የህይወትን የገዛ
መንገድ ከተ ማን የውቀታል?

(ይህችን በጥመቻቸርባት ይቀቀ ማረከብ ማረለያኬር
ከሚባለት ባለሆነዋች አንድ ለመሆን የበቻ ለሁን፤ “እድሜን
አለመሆና አካ” የተባለ ከጋዢያ ከፍቅ ተቀማዋነቱን አድባባ ገዢ
እድርሻዎላ፡ ለለ ማረከብ ይህን ነርነር የንገድና የንገድ የንገድ የንገድ
ነበር፡ በእኔድ ወቀት በተሰሩ መቀረጥ ነኝና ገዢ እነዚ

የተዚዘው የልደንት ገዢቶች ካርድ ተከለዋ ወደ ማረጋገጥ
ይተካበ አንድ አይሁዳምንቱ ስጋግዥ አልቀረምም በእለም ለይ
ከለ ለሰት ማረጋገጥ አንዳ ይህን ነው የሚል አባላ አሉ
በዚያን እስት ከሚልከያብ ከተለያየን በዚዋለ በቀጥታ ወደ በቻ
አዘገምኩ ከመወደቀ ይልቀ አንዳያ የለ አረፍተ ነገር ለለ
መኖሩ ገዳይ በዘ አያዝነበዕት ነገር፡ የፋይ ከፍል የእማርኛ
መምህር መሆን ከልቻልከ ምንድናው መሆን የምቻለው? ከዚያ
ዘቅ የለ የዚን አይነት ለራ ገንዘ እቻለሁ? በርግጥ ከመምህርንት
ለራ ዘቅ የለ፤ ሆኖም ከፍተኛ ለልጥን ለይ የሚያስቀምጣና
ከፍተኛ ይሞና የሚያስተኞ በርከታ ለራዎች መኖራቸውን ይርግ
ከወደቀ በዚዋለ ተረድቻለሁ፡ እነዚያን ለራዎች ለማግኘት
በርተፏከት አያዝናል ማምኑ፡ በርግጥ ቁጥርቸህ ህለናህን
አንድታማቸው ይጠቃል...)

* * *

በዚያው ሰጥና በዚሙና በር አንድ ለራ አገኘሁ፡፡
በርግጥ ለራ አገኘሁ ከማለት ወደ ለነወሮና ከለፈ
ገባው ማለቱ ይቆል ነገር፡ ከህጻረተሰቦና ከህይወት በበት
ወሰኑ ለገኘ ወደማቻለው ወደ ለነወሮና ከለፈ የመማሳቸና
ልምና የገኘሁት በቀጥታ ከነርከይ መզህፍት ለሆን፤
በውድቀና በተሰኔ ማጣት መከከል ባለት በእነዚያ ገዢታዊ
በርቻት አገኘ አንድ በእቻት አግዛኝል፡፡ በርግጥም ከርከይ
አንደገለዥው ያስው ልቻ ለተፈጥሮ ለይንስ የጋዢና አንድ
ጥንቃል ሲሆን ልጥን ወሰኑ ለይገኘው ይቻላል፡፡ በመሆኑም
በእውሮ ገዢ ወሰኑ ሲሆን በራሱ ያለው ባለቤት የእናገት
ይረዳቸን መከታተል ተብ ነገር...፡

ነገር አንዳህ ነገር የሆነው...፡

አንድ የጋብት ለይ ለለዎን የተባለ ታረበታቸን “ታላቁ
ነና” ይከላቸ መጣ፡ ከስለምኑት በፈተም ተከለ አንዳህ አለቸ፤
“ለራ አማንቻልሆሉሁ”

“እውነት?”

“እየር ገዢ ሆቴልን ተወቂወልሁ?”

“እውቂወልሁ”

“የምቻለን ባለቤትስ?”

“አለው·ቍቶዎች”

“እቶ እውነቱ ጥሩ ይበላሉ:: ለታወቂችው ይገባ ነበር:: የተከበሩ ተልቅ ስው ዓቶው:: የተወልድ መንደረሰችው ነኩም ለይ በንግድዎች በተከበሩትያን ያቀሙ የታወቁ አማካኝ ዓቶው:: በዝ ባለቤልጣናትንም ያወቂሉ:: አንተንም ለረዳህ ይቻላለና ይህን እኩል ተጠቀምበት::”

“የልክው ገብቶች ሲሆዎ የገንዘብነው?”

“ሁለተኛ መንታ ለፈቻ አደቶው:: 3ኛ ከፍል ይጠራሉ:: እኩን በየቀኑ ማታ ማታ ታስቦናሉ:: በዚህ 25 ቀርብ ይከራልሆል:: ይስማማማል?”

እነዚ! በዚህ መንገዶች ይሞላተኝ ለመሆኑ በቃሁ::

የሚያሳይነው ነገር የገንዘብ ሲሆኑን ቅጥ በየ መስራቱን ተቋ
እኩል ማጠናት ባልሞሳ ገዢ ወሰኑ በእድሜ እኩያዊ ከሆነችው
ከመንተዋቸው ተለዋ እሱት የገር ፍቅር ይዘሩ አረጋዥ:: እኩል
እሳት የሚችለቸው ንብረት ፍቅር ወሰኑ በመወዳቸው በኩያን ወቅት
ደምኑ ባይከፍልኝ እኩኑ መንተዋቸውን በንግ ለማስጠናት ፍቃድኝ
ነበርኩ::

ልደቻቸው ማንበብ ተወድ ነበር::

ትክለት መሳቢ ከቻልከ በሚል በየቀኑ እኩል አዋር
ልቦላድ በመቀና ለፈቻቸውን ለመማሪያ ለቃይና ቅድ መቀበል
ይመርሱ:: ከዚህ ለላ ለፈቻቸውን ለመማሪያ የምቻልበት እንዲችም
ማጣኑት አልነበረኝም:: ያም በሆነ ማጣኑት ሆኖ ለፈቻቸውን
ለመሳቢ ለለማግልገለ እርግጾች መሆኑ የሚችል አልነበረኝም::
በመስረቱ እኩል በየቻቸው ወይም ከዚ ማጠናት እኩል የዘመኑ ግዢ
ተቀባዩ ሲሆተኝ እኩ:: ሲሆኑ ሁኔታን ማስጠናት በሆንም እኩኑ
ልደቻቸው ከተበበት ሲሆተኝቸው በተለያ ለታየኝ አትቻልም ነበር::
በየእለቱ ማታ ማታ መንተዋቸውን ወደ ማስጠናበት ከፍል በቀ
ማለቻ አልቀረምና የገንዘብ እኩል አየራርኩ::

በተወጪ ገዢ እንደልማዶ አድማሮ ነበርኩ::

እኩ ለታወቁ በጥምና አዳምጠቻለሁ:: በበዛት ለለ
እኩልኩና መዘወቂቹ ተንግረኝለቸው:: እኩ ማተንም አለው·ቁው::
በርግጥ እሱቱ ተተ ነበሩት:: ነገር የገንዘብ ቅን ቅን የእሁኔ መኩታ
ከፍል ለለማቻለና ተተም አብር ይቻላቻበቻለ:: ለለዚህ መዘወቂ

እኩም እኩወ-ቁጥር፡ ታስቦ አልነበረንም፡ እሁት ተብር እንሆለሁ-
በላ እቅበ ገበታ ነበር፡ ላይ እቅበ ስደርሰተ አሳይና ለመጠቃና
በፋ. ገዢ፡ በመሆኑም ልጅቱ ሲሉ የሚፈጸመውን መዘዴች
ስታውራልኝ እንዳት ቅል አስተያየት እንዲ መሰጠት አልቻልም
ነበር፡ የምትጠረቻቸው የሙ-ዘ-ቁጥር ልጻ ለኋ ባለድ ነበር፡
በቻ እንደ እንደ የሚገኘ እያልከ መቆጣና የሚገባበት ለምድን
እንደታናበር ገፋ-ሁ-ዋት፡ ለለንበበቻቸው መቀበቻት ተውራልኝ
ዘንድ አደራሻ-ርክት፡ ቁስቀበዎም ለመደቻቸው፡ እንዳያው-ቁም
በግልበርና ወደደቻቸው፡ ከተምህርት በት እንደተመለከት
ልበደቻቸን ተቀይይርና ወደኋ መብረር ሆነ፤

“የሚገባበት እያያዝካኝም?”

“ይሂያለሁ”

በነጋታው-ቁም እንዳሁ-ት

“እረሰ የሚ ይዘን ይዘንል?”

“እኔ አረኞ ቅዱስ፡ በባቃ ተሞቃለሽ፡ የዚ ይችን”

በላ ቅን ደግሞ ሁ-ለት ገዢ ወረቀት እያቀበልካት፤

“እለከ ይችን እንጠበ! የቀንኝ ስት ተጋኙ”

የምስላክው ስት ገዢህርይት መልከና መቀይ ሆነ በየ
እናን እንዳመሰላለ ለለማይራጋ፣ ይህን ማተረዳ እልፈረቻቸው፡
በአቶር ገኬ ወ-ለጥ ከምዕና-ቁው ቁሁ-ይ-ች የሂ በፍቅር መው-ደቅ
እንደሸመረቻ ተረድቻ-የለሁ፡ እናኑ በቋላት ይ-ተግበና
ስለማናስት፤ በየቀኑ ይ-ተዋና የሚያየት ገንታ እየጠመረ ነበር፡
ስለዘይ- ገ-ዳይ በግልዥ ነገራያት እኩወ-ቁጥር፡ እናም
እልጠየቁቸኝ፡ “የኝ” የሚል ልጻ የሰጠሁ-ዋት ገዢህርይ
የምዕና-ቁው ተረከወቻ ወ-ለጥ ሁ-ለ- ለለለቻ በልደ ፍና የፈደ
ምስላ መሆናን ተረድቻ-ቁው ለሚን ይችላል፡ ተንፋ-ችን ወ-ጥ
በገንታ ለታነበ አስተው-ለቻለሁ፡”

ቀስ በቀበ ከተረከወቻ መሆኑ እየመረጋገጫ ለታላቅ
መንድ-ጥቃና ለእሁዳቸ ማስነበበ ይመረቻ፡ ወደ ጉዳቻቸም
ማኝነር ይመረቻ፡ ይህም በመሆኑ ባቃር ገኬ ወ-ለጥ
የበተሰባቻ-ቁው እከል እደረጋገኝ፡ እንደ ወንድ-ማቁቸ-ቁም
ተቀበለቻ፡ እኔም መ-ለ- በመ-ለ- ሪ-ቢን እዘይ በተሰበ ወ-ለጥ
መመርከት፤

እናም ቅን አቶ እው-ነቱ “እይማይ” የተባለውን በውቀቱ
ተከለከለው የነበረ መቆጣና ይዘው መጠና፡ መቆጣናን ለማንበበ

መንጋድኩን አየናም እንዳሁ ስላ መየቻች፤

“ምን የህል ገዢ ይበቃባ?”

“እንደ መል ቅናና መል ሌሎት”

“ከባለ ማተወቃ እዘዑ ሆነዎ መረጃው” በላው ሰጠች፤

አይሁ እስከያበጥ ይረሰ መሆኑ እኔ አፈጻሚቱ፡፡
ሳልመንበና ማስቀመጥ ከተሰጠ ማልጋቅዬ እንዲበ
መረከብኩ፡፡ ለመሆኑ በስቃይ ተበርጻል ንበር፡፡ ፊልማች፤
ሻጠችው ይጠየቂ ማረጋገጫ የምንጂ ተረዳሱ ለእሌዳ አሳይቷል
አፈጻሚች፤ በይከራል፤ እድማይ፤ የቅና፤ ሰላምን
በተረጋሩርሱ ከስኔል ታሪክ የመሳሰሉ ለሞቶና ታሳት
እኔምር እኔ ተመርጌው ቁርጥው ንበር፡፡ በርግጥም በእሉ
ገርማ ይህን ከባል በሁዋል በህይወት ለኖር እንደማይቻል
ርጋጌ ሆነዎ፡፡ “በእሉ ገርማ በህይወት የለም” እያልከ ንበር
ለረሳ፡፡ “በእሉ ለዘላለሙ አይኖርም፡፡ የግም አይወፍልንም፡፡”
ይህን ማስቦ በቃዬን ወደ እበዳት ለመከራከር የጊዜም
አልቀረው፡፡ በእሉ ገርማ እውነት ዘዴ፡፡ እና ባጥ…

ንጂት እኔ “እድማይ” የተባለውን መሆኑ ለእኔ እውነቱ
ስመልሰላቶችው የተሰሩ እንተፋጣዬ አልነበረኝም፡፡ “በእሉ ገርማ
ምጥካል” የሚለውን ማስቦ እንደ ቅኑት መልስ መሳልስ
የባንኩናል፡፡ የበእሉ ገርማ ገዢበርሱ ለኋ የጊዜነው ሆኖ
እበዳና ለለት፤ የእሌዳ አይኖለም፤ ያርሱ እና ሂሳብ፤
ስራከና ታሪ እና አሁን ይግሞ ይጠየቂ ፊልማች፤ የበእሉ በእሉ
እዘዑ እኔ አበቃ!

እድማይ፤

በእሉ ለለዎ መቶ መሆኑ ለዚህ አየቃለ ገዢው
ተገኘ፡፡ ለምን? እና ለምን? መደበዳበና መለማ በተ ወሰተ
ማስበር በቃ ለምን አልበቃችውም? በርግጥ እንደማውራው በእሉ
ገርማ ባጥ ይህን? የጊዜም ይግኝ የጊዜ በእሉ ገርማ በህይወት
እንደኖርና እንደዕና በቃ አየተመናሸ ንበር፡፡

(እነዚህ ተከራካይ የተከራከሩ ይረዳ አቅራቢ
ስተን በገዢ ሂደት እና ቤት ተርሱ ሲደረግ በቅርቡ ይገኙ
እኔ እንዳሁ ስላ መቀበ ንበር፤

“ይህንን መራሱ ሆነዎ ለመገኘዎ የግድ ፊልምዋ መሆን

መስራት ተከታታል አንድ ማለት የሚያስፈልግ ነው

እኔም እንደሮ የለ ስምት ካርድ የተሰማች፡፡ በእሉ ግርማ
እኔና እርስኑ ካርድ፡፡ የዚ መንፈስ እና መንፈስ ወሰጥ ካርድ
ከ“እርማግያይ” ይልቀ “የዳሳ” የተባለውን ተረካ ይጠቀጥ
እንደዋዣዎች አውጥነሁ፡፡ በእሉ ግርማ ለእርማይ ከሚገባው-
በዚ በዚ ወጪ ከፊለ፡፡ ማጥ ንዑስ በመቀቁ ለማቻቻ በንድ
የሚደርስ ማስተርጓ ስት በለዚ ካርድ፡፡ ተጠቢት ነገሮች ካርድ
እዳሳ ነገር ለመግዳለ የተሸጠርኝ “ጥራቻ!” ካርድና በእሉ ግርማ
እያየነው ተበላ፡፡ ማፍላቅነ ተቀበሩ፡፡ መቃብሩም አልታወቀ -
እንደ መብኑ! የራሳ ክፍም አልከበረውም - እንደ አበርሃም! እነዚ
ካርድ በእሉ፡፡ መቃብሩ እንደማይታወቀ አለቀድሞ ነገሮች ካርድ፡፡
ቋሉ ተሶዥሙ፡፡ እነዚቱ ቅርቻበን እንደ ይፈሳ በኋርዳን
በተሻለን፡፡)

በዚህን ስምን አቶ እውነቱ የበትር ስት ልማትዎን
ለማየት አጭርኩ ደርሰው መጥተው ንበር፡፡ ከእጭርኩ በተመለከ
ስምን አንድ የጤት መንተያቂኝ አስተኞች ስወጣ እሳታዎም
ከባለው ስወጪ አገኔኝና አስከ በቱ ስኅኝ፡፡ በመንገድ ገደግ
አንዳሁ ሲሉ እጭውቁኝ፤

“እማርካናቸው የትና የት ገዢሰዋል፡፡ ለላም አገኘው፡፡
መንከራ ለረተቶች ትቶው፡፡ እነዚያ የሂጻታዎ ልጅና የድሮ ለፈ
የሚባል ለፍንት የለም፡፡ ህሉም መንከራ ይስራል፡፡ እኔ
በአግባብናበር እርዳታ እነዚያ ጥሩ ለርቃይሉሁ፡፡ ልጅና ማን
ፈቀቸው ወደ እማርካ ነው፡፡ ክብር በማር ነበር፡፡ ይህ ማን
ሂጻታዎ ማር ነው፡፡ ለላም በቻ ነው የሚያስፈልገው፡፡ ማራቻን
ለላም አማካናቸው ባለ ብር እንዲታሆን የሚፈልጉ መተቶች አለን፡፡
መኑት በቻ ሆኖ ቅድመ የእግዢአብኩር ቅጥ ነው....”

የመጀመሪያን ማስታወሻ መሆኑ የቃመርትና የንግድ በ
አሁን፣ የ16 ላኩ ደጋፍ ገዢ ስለ አጭር እና ስለ ስደትና
መርጥና ተሰፋ በስ ሌሎች የመጀመሪያን እንዲበቻ፣ የሰራተኞችን በነገቶው-
ው ለእኩ ልማትና አያያዝ ወቻ

መኅዥሮች ስትው በጥንቃቄ እንበዥት ሰያዊ
እናዳሁ ሰላ መከናዣ፣

"የንጋሸሁን ለቁጥር አድርጋው ይዘኛዋል፡፡ በመንም ጥን
አደረጃ እና ተወንቃቂ፡፡ በቀጥታ ዳንብ ማረጋገጫ በሰነድ ይጠናል

አይደለም፡ የሰው ስም አጥተቀበ፡ ስም አየለወጥኩ በተደዘዣ
የሚሻል ነው፡ የሂን ስም አንዳለ ተፈጥሮች፡ እንደብ
አይደረግም፡ ወረቀትና ጥና የየዘዣ አይደለም፡ ይባላል፡ ይረ
የቀኑው በርግጥ ከፋት የለውም፡ እኔ የነገርኩህ መቻም ሆነም
ሰው የሚያውቀውን ነው፡ ከዚህ ባሻጭ ግን የፖለቲካ
ወረቀትና አለ መቻም፡ ባለው የነበረከውን፣ አድማሪ
የተባለውን መቆኗና የቀረው ሰው ነው የተ አንዳለ አይታወቀም፡
ጠለቱ ወሰጥ መግባት ከባድ ወጪ ያስከፍል...

“በእሉ ግርማ ተገኝል ይባላ!” ሌላ በፍጥነት
አስተያየት ሰጠው፡ አቶ አውነቱ በታክት ሰሚት ተከናወን
የዘኅና አንዳህ አሉ፤

“በለ መገልጻም በሆነ የተረጋገጠ ነገር የለም፡ የዋህ
አጥሃን፡ አንዳለ ተብሎ አይወለም፡ ከእና ወር በተሰበ ሆኖ፡
ከና ወር አንደምትመዋወተው ይቻ ነይ አንዳለ ከወጪ ልክ
አይመጣም፡ ግን ማን አንዳምን በምን ይታወቂል?”

ከዚያም አንዳህ አሉኝ፤

“ልቻ አንዳት ዓቶው ለመሆኑ?”

“ደህና ዓቶው፡ ምንም አይለም”

“አንተስ አንዳት ሆኖ? የሚቻግሩህ ነገር አሉ?”

“ምንም የለም፡ ደህና እና”

“መልካም! በል ነይ አንቀጽህ...”

* * *

የመንተዋዕን አሁን ስነጋጥም ማቅረብ ለሰላምናት
ጥረት ይሞራ ነበር፡ በመጀመሪያው ቅን መከራይ ለወዢት
በቃህ፡፡

አባድ አበበ በቁሳን በጥም ያደረግቷና ይውዲት ነበር፡
አይም ተመሳሳይ ሰሚት ለኖራቸት ይቻል ይህናል በየ
ገመትሆ፡፡ እናም ብርሃ ገበረመድሱን ለእተሉቱ የቋጠኑለትን
ስንድታ በቃለ አመናሁና ማታ ለይ ከፈትከራት፤

የጥና አለሙ ገምሮ - አገሩን በከበር ያስጠና፤

ስተኞች አገራ ይበራ - ለመ በቁሳ ቅቃቻል፤

በገር ፍቅር ለቦን ጥልቶ - ለቦን ነጥቦ የጥተት፤

የእለምን ይሞና በእድናቀት - በቁን ቅናት ያስፈት፤

አልጥተም አንበሳ አባኩሁ! - አበበ እንዲ መቻ ምተ?

በኢትዮ ማይና ቅርቡ

ይልቁን የእንግላዝና ኦፋቃቻን ግጥምች የገለጠችበትን ይበተር አውጥቷ ታነበራጀ ድመር፡ ካነበረቻልጀ ስሰት የዘዴን ግጥምች እንደሆነ የልማት ስመን፣ ይለሱቷ ይዘሩ ሲሸጋ ለይሁ ተፈጻሚ ተቋሙ ቅርቡ ስሜ ቅርቡ፡ የዘዴን አለቱ መለያ ቅርቡ ማንበብ ካበቻች በሁዋላ የዘዴችን ተረክ ተወጪ ቅርቡ፡

“እገለ ከእንተና ወር ሆኖ የዘዴናውን በትስማው? ፊቂሳልን! ማርያምን! ተወዳዋሉ! ይሞ እንተና እንተናን አግባቶአት ስያቦች በስሰተኞው ወር ጉዳኝዎን እንደገና ወደደና የችን ፍትቶ እከለተን አገባተና ስርጋችው ለይ እንተና የተባለውን ዘዴን እንደዲዘፍን ተዋዋው ጉዳኝው እንተና መየቀውና፣ ሆለት እህተማማችች ይግሞ ፍርማልን ስለተኑ ስለካችውን ከወሰድ በሁዋላ ሁለቱንም ለየብኩ እያገኘ፣ ከዚያ እህተማማችች በዚህ የወሰኑያት ስጠል...” እያለች አድከሣ አድከሣ ለቀቀችና፡

ከዚያ ወደደና በድጋሚ የግጥም ማጠራ-ቀሚያ ይበተናን እንዲታኑባኝ በመሰረት የግጥም ወራ እኩ ፍት ማንበብ ተው-ከ፡ የዘዴኩ ወራ ደንጋት ከተኑለም ወለ በዚ ወራ እለው-ማለሁ፡

አባቱ የገዢም ባህላዊ በፈጥቶን በጣም ስለሚውዲ በዘጋጀ ቅጽንተና መስንቆ ነት መዘዴችውን በበቱ ወሰጥ ይከራቱ ንበር፡ እነዚያ ደጋምሮች ይዘዴውን ወደ ለተ አለም ተፈልጥ ይለለ፡ መንትጥቶችን እያስጠናሁ ከኬቅ የሚመጣው የዋሽንት እኩ መንፈለን እየሰረቀው በተቀመጥሁበት ፍጋጋቱ እይምችን በመስከት ወደ ወጪ እኬቅ እስቀችዋሉ፡

እንዲንደ ተቁቁን የመጀመሪያ እኩናኝ፤

በተለይ ጥን “የራሳ መ-ዘዴ ማጠቃቻች ፍልጥ ተተ ቤናረኝ” የሚል የመጀመሪያ ይሰጣል ከፍ ያለ ንበር፡ ፍልጥ ተተ ቤናረኝ ቅጽንተና መስንቆ መስል መ-ዘዴችን ስጠስበት ተተ ያለ ከረጋጋ ለይ ተቀምጧው መቀኑ፣ የለማቻረጥ መቀኑ፣ በቁ ከም-በለው መቀኑ፣ ስለጠበቃዎች፣ ስለእናቶች፣ ስለውታደሮች፣ መቀኑ!

መቀኑ እንደሆት ይለ ይለ?

ለመሆኑ የመቀኑን የሀል የሚያረከ ነገር ይኖር ይሆን?

ወፍራም መዕኑና!

ጥልስቶ እንደማዕረው፤ እንደ በአለ ግርማ፤ እንደ
ዕገዚ ገበረመድህን ቅዱዕችን መቁጻሪ ድምበታ ወኩ የመሰላ-
ውን ቅዱት፤ እንደ ቅዱዕችን ይረዳች፤ ወጥውን እያስተኞ
እንደማግኘት...

እንዲያ እያልከ አልዋ ነበር፤

ይህ ምቻቱ ከተቀተ አመታት በሁዋላ በፈለግሁት
እይነትና ደረጃ በእጥና እንደማግኘለልኝ ባውቅ የጋብ ያን የህል
በተቋጠለ ስሜት ሆኖም ወሰት ባልግበሮ ነበር፤

እኔ የህይወት ጥሩዋነቱ ይሻው አይደል?

መፈለውን ከውቅነው ማኅንን የጋብ? ልዘንና ይስታ
ድንገት ይመጣሉ፤ ደንገት ደግሞ ይረዳለ፤ የብትም እንዲሁም
የመማሳ፤ ይረዳል፤ ወጥትነትም ያልፏል፤ ማጋጀትም ይጠ-
ነው፤ የሚጋጀትን ይጠናል የተደለ አይደል? በንጥቻ
እርጀናን ስይቀምበ ሲገልዋል?

ህይወት እንዲሁ ዓቸው፤

እንዲንደ ገዢ ተዘዋና ተወተ እበረው ይመጣሉ፤

“የኔ ይህን አድርሱ በሆነ የጋብ” የሚል ነገር እንደ ነፋስ
ሽው እያለ አእምሮን አቋርጫ ያልፏል፤ ሁይወት ዓቸው መቻ
እንዲያ ሆኖ? ወደፊት በሽ ዓቸው የሚማቅጠውም እንዲያ ነው፤
ሁይወት! ለቃድ የምትመሰል አዋር፤ እና ሁይወት ልዘንና
የይሸጋን በእንደ አገልግሎ ቅጥሮ ከሚቀረን ገዢ የጋብ ተጠወቀለች...”

* * *

ለእንደ አመት የህል መንተዋቂን አሰጠናሁ፤

በዚህ የእንደ አመት ገዢ ቅድሮ በሙተዋቂ የሚቀጠሩ
ምርጥ የስነዕህ ልራዕችን በጥንቃቄ ያነበብኩ ልሆን፤ ከ50
በላይ አማካይ ተረከዕችንና ሁሉት ለቃድ ለሚል
ድርሰቶችን ለመባኑ ቅድሮ ነበር፤ ከእነዚህ ድርሰቶች
የተመረጋገጧን ከጋደዋቂ ባሻነር እንጋፍዎች ይረስኝን ወጥሮ
እንዲያነበልኝ ባክራይለሁ፤ በዚህ የእንደ አመት ገዢ ወሰት
የእስ አለማየሁ፤ በርሃኑ አርይሁን እና ከዚ አኩላ የተባለችን
እንጋፍ ምዬመችና የጥበብ ለዋቂ ለመተዋቀቁ በቁቃይለሁ፤

የደረሰው ነዋሪ ከነበሩት የጥበብ አድርቁዎችና የጥበብ ስምቶ
መከከልም ፍቅር ይበበን በዘመኑ ገዢ አገኝው ንበር፡ ወደ አርጾች
ለማግ ገጽ ስተዳደር በቀ እያልከ ለእለምችውን ማየቱታው አልፈረ፡

(የአርጾች ለማግ ገጽ ለይቶ የደረሰው ንበር፡ በተለይ
ይረዳ ለማግ አይ ለበኩረንባል ከተባለው የደረሰው ተምህርት በት
አበርሱ ተምህርአል፡ ከሳሁቱ ከነበሩት የደረሰው መጠናኝ አግባብ
ኩረን፡ ለማግ የአጾችን የጥበብ ተስተካ መሳሪ በመሳሪ
መውጫ የቻለች ይጤች ተፈጥሮ ምላት ወብት ለይቶ ንበርና
በተለይ “የተቆጣ ፈረሰ” ሲከል ለየሳቦረች ያርብ ንበር፡ ሆዋሳ
ልንሁው ፈራሽ እንደተስጠ እንዲች፡ የዘመኑ ቅጂው ቅጂው
እስከሁን እለምሮች ገዢ አለሁ የነበሩት ፈረሰ እንዲች እንደ አይቶ
በማግው መቆጣቸ ይታየል እንዲች የዚህ አይቶ እንዲያ አውጭዎች
ነወታ እንደሆነ ማውቃ የሚችል አልነበረም፡ የ ፈረሰ ስው-
አየጋለበው ባይሁን ዓይ ከቀንደረሰ ፈረሰች እንዲች መሰላው
ይሰማች ንበር፡ ለማግ ለማግ ለማግ መቆጣቸ አግኝች
እንደምታስበው እንደምታስበ፡ የኩን ቅጂው ቅጂው ለፈጸማ
ነርቻው “የቀንደረሰ ፈረሰ” የሚችል ስም ስጥቶ ለሁዝብ አይቶ
በደረሰው ገዢ በታቀርቡው እንደሆነ ይሞላለት ንበር? ለማግ
ሁይ! እንደ የበኩረቱ ቅጂው! የች እሽ?)

የእስ አለማየሁ በተደረገሙ አስመራ መንገድ
ከመረጃው መኖርና በታችው ተቀባሉው የዚህርና ለምድችውን
አከፍለው-ኩል፡ ከበርሱ ከርይሁን የዚህ የሰተዋወቁችም የእስ
አለማየሁ በመሆኑ ይረዳ የእስ ከመቀኑ ባሻገር እንደሆነ ማንበብ
እንዳለባኝ ቅድም ሲል የሚለው-ውዎን የዚህ ስጥተው-ኩል፤

“መቆጣቸ ስታነበ ከታረከ ባሻገር እረፍት ነገሬችን፤
ቍለጥችና ፈደሎችን ለይቀር በጥንቃቁ እንዲባችው፡፡ በዘመ-
ማንበብ በታችውን ወጪ የለው-ም፡፡ የተመረጋው መቆጣችን
በጥልቀት ማንበብ የተሻለ ነው፡፡ እንዲን መቆጣቸ ሆኖ
የሚያደርጋው ታረከ፤ መቆቅሩና የአቀባና ተበብ በታች
አይደለም፡፡ ቅልት ስጥመርጥ በከተተኝ ጥንቃቁ መሆን አለበት፡፡
‘ዘመት’ ነው ማለት ያለበሁ ወይለ ‘ጥርጋይ?’ ተዳና በሚለው-ና
‘መንገድ’ ነው ማለት ያለበሁ ወይለ ‘ጥርጋይ?’ ተዳና በሚለው-ና
‘መንገድ’ በሚለው መከከል ያለው ለማንበብ ነገሬችን፤

የጥምታገማዎችው ቅልት ገዢ መጠበባ አለበሁ..."

የእስትራክት አለማየሁ ለያደናበቱን ፍንንሃይም እንዲህ ይላላች
“ከደብረዘዴት ነው የመማሪው? ለአውቶበስ መሰራሪያ
ይኖርህ ይሆን ቅድመ? የኩ አስተካ ይችን?”

የብርሃን ካርድዎን መሰተኞቸው እቅ ያለ ነበር::

ወልደ ከባለቤቱና ከልፈ ከሚሂል በርሃን ወር ወጥምር
አስተዋወቂኝ:: ተያሳ አይታ ፍትሕልት ከለው አጥርታማ ወሰጥ
ይኖሩ ነበር:: ወደ በርሃው ለደወልለት እነዚው አይታ ዓይ
ወሰጥ ይቀጥረኝል:: የመጀመሪያው ቅን ወንበር እንደያነን
እንዲህ ለል ነበር የጋብዙኝ::

“ወተት ይሻልባል ወይለ በርሃ?”

“በርሃ ይሻልኝል”

(ከብርሃን ካርድዎን እና ከሂዳለ ማለማየሁ ወር የኩረትኝ
ቆይታ ማተሚሩ ቅልት” በማሬል ሁሉ በመቆሱትኝ ሁ·ዋግሙ
የ”እናይታ” ቅዱች መቆጣሪ ገዢ አትማዊያለሁ:: ከእነዚህ ሁለት
አንጻፋ ይረስኝን ወር የደረሰውት ተከታታይ ግንኝነት በትክክል
እንደሆት ወካኤል ለሆነ እንደሞችል፤ በተለይም እንደሆት ከስተት
እንደሆት ባለ ቅልል መንገዶች ለገልዥው እንደሚሂሳ መሰረታዊ
የሆነ እውቀት እንደጠቀስ እናርጉዣቸል:: ሁለቱ እንጻፋ
ይረስኝን በረሱም ከዚህ ሂደት የከበትትን ልምድ በቀል.
የሰራተዣ ለሆነ፤ እነዚህን ገዢያትም “ወርቃዊ ከመኖት”
እያለት አስተዋወቂያወለሁ::)

* * *

እኔሁ! ከመንተዋኝ ቅልቅ እሁት ወር የጀመራኝ የፍቅር
አሳተኝ የልበ ፍዴሽ ወሰጥ ተቀናዣ ቁጥር በፊል:: ከስተዋ
እመድኝ እልሆነም:: ከመለ በተሰቦ ወር በተሰባዊ እምድኝ
በመኖጠል ለገብበትም ተቋጋራይለሁ:: ለያውስ ከተባካ አይደል?
በዚህ ሆኖታ ለሆነ እንዲለሁ እንደ ቅን እንደ አሳይኝ

ሁኖታ ተከሰተኝ በርሃግ አሳይኝ ለባል አይችልም:: አስቀኝ በየ
ልጠራውም እችገራለሁ::

እንዲህ ነበር የሆነው::

መንተዋኝና ለማስጠናት ወደ መኖራይ በታችው
አየተጠዘነ ነበር:: ለዘንብ ወለው ገኩ በማባራቸ እየሩ ቁጥቀን

ይለ በጥም ወብ የመስት ነበር፡፡ ወደ ሆኖ ፈይቅ በሚውሰድው
መንገድ ላይ ስዘም ከዚያያናው አስተዳደር ያር ስሜ ተጠሪ፡፡
ከዚህ በል እኩ እበቻ፡፡

ከለይ በሽራ የተኞሱት ወታደሮች ጭጥ ላይ
ተቀምጣለች፡፡ ንዑስ በኋላ ለባለ ጥስተር በን ሂሳብ የሙስሉ
መልክ ቅና ወጪት መረመር ላይ ቁጥር በእልጋ እኩ ይግሞ ከነነ
ትብ በለለች፡፡ በዘመናው ቁስቦት፣ ታገል ለይቶ እንደማረጋገጧ
ልቦ ወሰጥ የተኞሱው የፍቅር እሳት የአመዲን ተኋንጋጌ ገልጂ ገልጂ¹
የእሳት እኩን እበቻው፡፡

በእኩ ምልከት መረቻ፡፡

አስተዳደር ተሻጋጋ ወደ ጭጥ ዘይት፡፡

ሁለቱንም መጠየቻቸው፤

“ወደ ቤት ካህ?” ስትል መየቀቻ፡፡

“እዋን”

“እበቻን እንሃናለን ግባ”

ሁዋላ ተሳይሱ፡፡

፳ጥ መንገድ ቁጠሌች፡፡ ሆኖቸው እኩ በዝምታ
እንደተጀበት መከናወ ከግብዬ ይችና ይርሳ ቁመች፡፡
በተፈጥሮው ላዕ የልከት ነኝ፡፡ የዚ እንደ እነዚ ባለው-ቅም ከቻጥ
ለይ እንደ ቅንጧው የፈልጋው አከተር ተፈጥሮ ለመውረድ
መ-ከራ እደረግሁ፡፡

የተከሰተው ሆኖቸው እኩዎች ነው ወይም እኩዎች የሚለውን
ለመኖረድ እኩዎች ማይሆን እየቀርቡ፡፡ እኩለውንና እኩና
እግዥን እንደ ጥሩት ከርግዥ፣ የቆረ ሙቀና ወሆን ላይ
በደረሰ ቅንጧሁ! አልከተት፡፡ በዘመናው አልተከናወሁ፡፡ ከፍቸው ላይ
ስነዱ ግን ከዚና እስከ ማማሪ ሙቀው በዚቻ ሆኖር ነበር፡፡

እኩ ሆኖን ይህ ፍርድር! በላ ስትሰው አየሁ-ዋጥ፡፡

አለ አልቀም፡፡

ደንጋጋ ለያዥናናኝ እየቀናዬ ነበር፡፡

“ተረፍና?” አለኝ፡፡

“ይህን ነኝ” በዚው ወደ ወሰጥ ገበሆ፡፡

ለብለ ተስተናኝ ቁያጥር፡፡

በዘመናው ቁን መንትኩችን ማስተካከል ቁረጥ፡፡
ደበተረቻቸውን እንዲያነበ አሁን ከከናወ መጠገያው ይችና
ስኋር ከምላ ይንደ ላይ ተቀምጧው ተከናወ፡፡ ከግብዬ ባሻነር

እድሜ የጠንበ የሽዋኑው በኋ እለሁ ወደ ጉዳኑው ለመማሳት
የሚሸሙ ቁራምኑ ደምኑ እከባበውን ቁውጭ እድርሻቸል፡፡
እነዚህ ቁጥረቶች እያስተዋልሁ ለለ ለበዚን ቅይደር መግዛት፡፡

“ተለኝህ እንደ?”

“ይህና ነኝ”

“ቀሰ ለለሁ በተወጪኝ የጋ እትወደቅም ካበ”

“አብ ነገ”

“ስለባቸው ቅር እለሁ እንደ?”

“ለያስቀቅ ይችላል” ለለት እንደገና መሳቅ ይመረቻ፡፡
ለየቀቅቶ፡፡

“ይቀርታ” እለቻ፤ “...ስው ሲወደቅ ከየሁ እያስችለኝም፡፡
እስቃለሁ፡፡ እናቱ እንደን በተዚን የስቀናል”

ለየቀቅቶ የበረንካው ደና ገጽ ተቀመጥቶ፡፡

የበት ለበዚ ለበዚለቻ፡፡ በተኋኒን እንደምንም ለበዚ
ውደ ሆዋለ ቁጥረው ካበ፡፡ በታነስ ይበታተናል፡፡ በይም
ናት፡፡ በማም እንደምታምር ማጠና ከሆንኩ ይከው የዚያ
ወራቶች እለቻ፡፡

በደንገት እንዲህ ለሌ መቀሁዋቻ፤

“እባይኝ የኩረው ማኅው-?”

“እታው-ውም እንደ? ጉዳናቸውን ነው...”

በመሰረቱ ይህን ጥያቄ በማንኛቱ ወደደውነት መለሰ
በረሰው ገጽ ተበሳይሁ፡፡ የዚያ የሚያስጠረቅ ነገር እስዚው?
እዚያ በእጠየቀው ደንገተናት ባተገረም አልቀረቻም፡፡

“የዚያ ሆነዚል?” ለተጨ አጥቢቃ መቀቻቸ፡፡

“የዚያ ሆነክ-?”

“የተበሳይሁ ተመስላለሁ”

“ለለ ወደቅሁ ይሁናል”

“ለለ የበሳይሁ ነገር እለ እንደ?”

“ቀኅሁ” ለለት አልቻልም፡፡ ባለቀቻት 13 የዚያ ወራት
መ-ለ- በየቀቻት እያገኘሁዋቻ ይህን የመሰለ ነገር እገኘሁም፡፡
መናደደ ደግሞ የሚያስቀቅ እይደለም፡፡ ለለዘህ ለበዚ ለመፍጠር
ተገደሪካ፤

“በለላ ነገር ተበሳቸው እበ...” አልከ-፡፡

“የዚያድናው-?” እለቻ በንገት፡፡

“ተናገት አድሳብ ሂደ እበ፡፡ የሚመትኩ-ን የጋዘጋሚነት

በር. የሚግኘቱ ነገር የሚሰከ አልሆነም..."

"ምናለሁ?"

"ምንም አገልጻ፡ ይባኩበኝና የቀረበኝቸውን ተሆኔቸውን
የየት አይመስላለኝም፡ በዘመኝ በር ነው የሚሰሩት ይባላ..."

ዘግየት በብ እንዲህ ስተል አዴናኝቸው፤

"ይግኑልሁ በየ መብቃ ንበር፡ ግን ተስፋ አጥቃረጥ..."

የው በንው የለበለውን ስው ወራ ለማስተባበል እንደ
ይህን ልንግራት አሳቦ አልነበረኝም፡ ከነገርኝት በሁዋላ ግን
ገዢ ሲያስከባት አድር እንደበር ሁዋላ ታረክሁ፡ ገ-ዢያን
ለአባቱ አስከመንገር ይረዳቸ...

* * *

በዘመኝ ስምን አእምሮው ተቋውሰና ለእብደት በቋሁ፡
እብደቱ ከ48 ስት በላይ አልዘለቀም፡ በርግጥ ሁዋላ
እንደተረዳሁት እብደቱ ከኩይያዊ የእልምሮ መቋውስ (መካባት)
የለፈ አልነበረም፡ ተናሽ ወንድሙ እንደ ቅጂር እንደ ገመመው-
ቢሮቃው-ትኝ ቅጂሩን ለመፍታት መ-ከራ አደረጋውና ለይግኑልኝ
ቀረ፡ ቅጂሩን በፈለጋሁት መንገድ ለፈታው ባለመቻለ ቁጥር
አሉ እንደ አሳቶ እናደረኝ፡

ዘመኝ በሁዋላ ግን የህንበትን ለውቅ ለልቻል ቁሬሁ፡
አእምሮውን የሳትከት የዘመኝ አቶ እውነቱ ግበ ወ-ሰጥ
ነበር፡ አቶ እውነቱ እንደንድ እርዳታ አድርጋው-ልኝ
እንደተስለኝ ሁዋላ ተናግሩኝል፡ በዘመኝ የእብደት ገኩይ
ው-ሰጥ ግን እንደ ታረክዋ ይበደ ልዕማይለሁ፡ ይህም ተደለ
መ-ዘዴ ቤት ይችና ገዢ በበኩ ማርፈለ መ-ዘዴ መደኑስ ንበር፡
ይህን መፈወማን ግን በቀዱም አገው-ቅም ንበር፡ ከተስለኝ በሁዋላ
እኔ ለደንሰ የተመለከቱ ሁሉ ታረክን አጭዱ-ተው-ኝል፡ አስቀቀ
የሆነውን ይህን የህይወቱን ከፍል እሁን በጣም እውደዋለሁ፡
ምትና እብደት እንደ አይነት ለሆነ እንደማኝቸለም ጥንካሁ
አግኗቸው-ለሁ፡

ተደለ መ-ዘዴ ቤት ይበረከዙት ከማጥኝው ጉባኤ ባንክ
አጠገኑ ይገኝል፡ እኔ የዘመኝ ይችና ገዢ ሁዝብ በተስበሰበበት
በበኩ ማርፈለ መ-ዘዴ ይንሰለሁ፡ ይንን ግን አገው-ቅም፡ እኩን
ይሁ ተጊዜ የኝበኛው ታካቅ እሱቱ በኋ መደኑስ የሞት-ገብበት

በኩቶአት በግኝነት መሸጣችን ፕሮር ለምቻለሁ:: ሆኖም
እንደሰማሁት የኔን ደንብ አየተመለከቱ የደበረዘዴት ለወቻ ይስቀ
ነበር:: የሚያውቁኝ ይገባው አፍጋውና ያንቀጠው ገኩተዋል::
ተደብቀው የለቀሳም እንደነበሩ ለምቻለሁ:: እቶ እውነቱ
በበትታቸው:: አእምርያ የተቋውለው እድሜንናን በማንበበ
ምክንያት መሰላዎችው ስጋት አድራሻቸው ነበር:: በ48ኛው
ሰአት አእምርያ ወደ ታክክለኛ በታወቺ ለመለሰ በቅድመች
የነጋገሩኝ እቶ እውነቱ ነበሩ::

“ምን ነበር የሆነዚው?”

አጠቃላይ ተቋሙት ነበር::

የበተሰበ ጉዳይ ነበር:: ታኩሽ ወንድሙ ከእንደሸ
እናታቸን የር ተቋሙት እንደንድ ቅጋዊ ያርሰውበት ነበር::
አእምርያ ለሽክመው የለቻለውን ነርዝር አጠቃላይ ተቋሙት ነበር::

እቶ እውነቱ እንዲህ አለኝ::

“ይህ ነበር ቅጋ? እኔ እያለሁ እንተ እንዲህ ተሆናሉ?
እኔ አባትህ አይደለሁም? መጥተህ ለኔ አተነጋረኝም? ባለፈው
ቅጋ አለ ወይ? በዚ ስልሱ ቅጋ የለም አላልከኝም? እንደት
እንዲህ ለሆነ ቅጋ? እኔ እያለሁ? ወልደ ለተረፈ ማስታ?”

በቀጥ አሳት ለበሰው የሚይዘው የሚጠበቅበትን አጠ::
እንዲህ ለሌላ ቅማቸውን እውረዳለኝ::

“ከልተናገኙ ቅጋሁን በምን እናው-ቧሉን? ‘ርከተናነት
ለመቀመር አመልካቹለሁ’ ለሳሌከን ከፌ ነገ ‘የሚመናውን ለረ
ዳቸል’ በላን እየጠበቀን ነበር:: እንዲህ ወ-ሰጥ ወ-ሰጠን በአሳት
እንደምትኑድ እና በምን እናው-ቧሉን? በጣም ነው የጠቅሻው::
እና ለቻቸን ነው እያልን እንተ ማን ባዶ ነበርኩ:: ‘መንፈሰ-
ውንከራ ነው’ እያልን እንተ እንዲህ በቀሳለ የምትሰበር የረሃ!
እናን ነው የበደልከን:: በጣም በደልከን:: በታቸን ወን
ገመሰው? እንኩን ለንተ ለማንም የምንበትኩው አይደለም
እናኝ?”

ቅማቸውን ለማጠረዳ ተቀት ቅጋት ጥል አይረግሁ::

“እይቀምሙኝ:: የሚይሆን ሆኖበኝ ነው.”

“ምንድናው የሚይሆንው?”

“ስጋት በዚ መጠየቁ አልቻልም”

“እና ማበድ ይሻላል?”

“ማበድ አይሻልም:: መሞት ማን ይሻል ይሁዳል::”

በትኩረት ስያጻኑን ቅድር
“መምት ይሻላ?” ሌሎ መቆኝ፡፡
ምንም መልሰ ስልጣጥ ነገር አልከ፡፡ ተቁጥ እንደማስቀ
አለ፡፡ ተከዣው በዘምታ ስመለከቱን ቅድም ያልመበቻትን
ንግግር ተናገሩት

“እንዳልከው ከመለመን መምት ይሻላ፡፡ የን እና ገንተ
ባይ ንብ እንደ? እንደት ነው እናን የምታየን? ባይ ከሆነን
ቍርጻን ገንዘን አልፈሆም፡፡ መምትን ለተመርጥ ተቁላለሁ፡፡
እንደ በተሰበሱ የምታየን ከሆነ የን በቍርጻ ለንደርሰ ይገባለ፡፡
ስው የመሆናቸውን ተርጉሙ ይሰታንም ሆነ ማዘጋጀ መከፈል ነው፡፡
እይደለም እንደ? ለቃቄ ይመካሏል፡፡ ክበባ ወካል ነው እያለ
ይናገሩትል፡፡ ሆሉም እንደ ወንድማቸው ያየሩል፡፡ እና ገንተ
ምንድኝን?”

ስጠቅታቸው በጣም ተነክቶ አየሁና ተወተ እንደ እሳት
በላኝ፡፡ ስላዘሁ እንዲሁ አልከ፡-

“ተሳሳይ የለሁ ይችርታ እናርጊልኝ!”

ዘዋዋት እሳኝ፡-

“ከልብሆነ ነው? ” ሌሎ መቆኝ፡፡

“ከልብ ነው ተሽል እውነት!”

“ከልብሆነ ከሆነ ሂወዎት ወንድምህን አጥማውና ከና ጋር
ይኖራል፡፡ እንደ ለቃቄ አስተዋሬ ለቀም ነገር አበቃዋለሁ! ”

መልሰ አልሰበሱ-ዋናውም፡፡

በዘምታ አስበከበት፡፡ ይህ እናል ለውንድማ ጥሩ ለሆነ
ይችላል በየ አመንከ፡፡ እናም የእናጊታ ቅለን ስጠሱ፡፡

“ዘወዎት ይበተረቸኝ ይህ ይሞጥ”

“ንገ ተዋጥ ይገዢው እመጠለሁ” አልከ፡-

በነጋቸው ተናሽ ወንድማ እቶ እውነቱ ቤት መቋልው
ገባ፡፡ በእውር ገዢ ወሰተዋዣ ሁይወቱ ተለወጠ፡፡ ገዢቸው ፈሳይ፡፡
አለበበ የተለየ ሆነ፡፡ ይህ የን በዘም አልከለዋ፡፡ እንደ ቅን
ፈልጊ ከገኘኝ በሁዋላ እንዲሁ አለኝ፤

“እልተመቻቸው”

“ምናው? ” አልከ በጣም ይንግል፡፡

“በጣም ይንከበከበኝል፡፡ እንከበከበየቸው ያሳቀቻል፡፡
ልብናና የሚበት እናቄዴ የማለው-ቁዴ እናነት ነው፡፡ ወደ
ተምህርት ቤት ስያድ ለጋራ የመሂቸና የመምጣ ገንዘብ

ይሰጠኝል” የሳቅዬል...”

“ምኑ ነው የሚያሳቅዬው...?”

“እንከብከበያቶው ይጨንቂል”

ምንም ልኅነር አልቻልሁም::

ለምን እንዳልተመቻው ሰላጊነት ብቻ አልከ:: እቶ
እውነቱና ለቃቄቻው ወንድማሃን ለማሳደበት ባደረገት ጥሩት
ቦግልበጭ ቅንቀት እንዳለቀበበት ግልፎ ንበር:: ይህ ለማት
ርስቦርስ የሚችሉን በመስልም ገበቶ ንበር:: ይኩ ምን ለለው
እቶለሁ? የሚደርጋው ቅንፈኝ:: እስም ቁጥር አልሰጠኝም::
እንዲሁ ስል የመጨረሻ ወሳኔውን ነገሱን

“እንዳትደናባት! ወታደርነት ተቀጥሬለሁ:: ነገ አየዘድኩ
ነው:: የኩልበት ወደፊት የሚንገኝ ከሆነ ይህና ህን!”

ይህን በሌሎ ካሳጊበ እንደ ነፃሰ ተፈተልከው መኩ::
ይህን የምናውሬው ባቡር ማስታወሻ አጠገባ በሂዳሽ ገዢ በእግዚ
አየዘድኝምን ንበር:: ይንገት ካሳጊበ ተፈተልከው ሲሸጋ በጀትና
ቁሮ:: ጥቃት ይቃቄወች ካለሁበት ይንዘጋር የቆምኩ
ይመስለቻል:: ከደንጋጌበበት ሲሆ ወደሆዋላ ሆርከና የባቡር
ሂዳሽን በረቶች እየቀመርኩ ማዘገም ይመርክ:: ከተዋጥከበት
ደንጋጌ የነፃህት፣ የባቡር ተራጋቢ ለምቻ ንበር:: አተረፈ 101
ባቡር በግምት በሁለት መቶ ማረጋገጫ ሁኔታ ለማቅ ንበር:: እኩል
አንደዋኩ ስርተት በየ ሂዳሽን ለቀቀሁለት:: ካለፈች በሁዋላ
መልሽ ሂዳሽን የጊዜ:: እስከመስቀም እነዚው ሂዳሽ ገዢ ቀጣ
አልከ::

ከዚ ለዚ የሰራፍ የተባለው የእርመናዊ ቅጽር ግዢ
ተዘጋጀች ይታየኝል:: በእተከለቱ እርሻ ወሰኑ ወይም
ይጠቃሚለ:: እኩልምናው ወሰኑ እንደ ነገር ይለውስ ንበር:: እኔ
እሁቴ በት ወሰኑ የደንጋጌትን በታ በለቀ እሁቴ ሁሉተንም
ታናናሽቱን መቋልለ መያዝ በቻለች:: የገዢ ወደፊት መሸጋ እቶለ
ነበር? ወደፊት?

ወንድማ ከከበለለ ካንደ ማሞንት በሁዋላ እንደ ምስት
ገዢ እቶ እውነቱ አስተኞች:: ለበቃው ከተሰራ ወሰኑ ሲሆን ቀጣ
በለው መሆኑኩ ቁጥር እየነበበ ንበር:: እቃረጋጌኩ መካከለችውን
እውለቁ:: መብትኝኝም “ቀጥ በል” አለኝ::

ቀጥ አልከ::

“ስለወንድምህ ወራ አለሁ?”

“ምንም ወር የለኝም”

“ወረቀት አልፏፈም?”

“እስከሁን አልፏፈም”

“የጋዢዎችነቱን ከምን ይረሰ?”

“አልማነልኝም”

“ምኑው?”

“ምክንያቱን አለው-ቅም”

ጥቀት እንደማሰብ አለና እንዲህ አለ-

“ደንግሞ መሞከር ይገባል፡፡ ተስፋ መቆረጥ
የለበህም፡፡ መቂም ያለበከው ካልተሳካ ለጋዢው የሚሆን ስራ
ልፈላጊሉ ይሆን?”

“ከተገኘ ጥሩ ነበር” አልከ፡፡

በአምንት የታንካ መግጣጠሚያ ፍ-በረከ ባንበታ መሰጥ
የዘል ከዚያን ሲኖት አጥራተር ሆኖ ተቀመርኩ፡፡ ለሰት መረጃ
በቁ ሲሆሱና መለሱት፡፡ ከመተዳደት በለይም እንገልጻኝ፡፡ ይሞላ-
ጥሩ ነበር፡፡ እቁ የሚያስቡና የሚጠኑ መከተታቸው ባለሙያ የመሆን
ለማቻት ግን በው-ሰጠ አልነበረም፡፡ በጥም አስለቸኝ፡፡ መንትኩቸኝ
ማስተናገድና ለእሁታቸው አጭጭር ተረከወቻን ማንበብ መቶ
በመቶ የተሻለ ሲሆ ነበር፡፡ ያለበኝ የኋይ ቅጂ እን኱ ሲሆዎን
እመደው ኮንድ ግዴታ ማድረግ ማይቻል ቅረ፡፡ የከዚያኑ
አጥራተር በሌሎች ገዢ ማሽኑን ሲሆ መሆኑ ይምራ ነበር፡፡
በአብዛኛው ተብ ነበር የምናውርድው፡፡ የዘኔ ተቦዋቸ እየተጠኑ
ይመጥለ፡፡ እናነን እያወረዳን ሰንከምር እንወጣለን፡፡
በመጀመሪያውቸ የሰራ ቅናት ከንታለውቸ የሚመሠት ተቦዋቸ
የሚንሳቸና መረጃ ለይ የሚሳረው ሲሆ እንደ መዘናኛ አስደስቶቸ
ነበር፡፡ ማያዝት ለይቀሳ ግን ተቦዋቸን ማየት እንጂጠኝኝ፡፡ እና
እንደ ለቁ ማለዳ የሰራ መልቀቹ ማመልከቻ እስጠኑ፡፡
የትራንስፖርት ከፍል ማለፈው ይበናበሩን ከነበብ በሁዋላ
በመድኑቸ እንዲህ አለ-

“የሰጠኝ በታ በቀሳለ የሚደገኝ በታ ነበር፡፡ እቶ
እውነቱ ሲለመዋቸ እንዲ ከፍት በታ አልነበረገም፡፡ እታ-ምናኝኝም!
እቶ እውነቱን ሲለማከበረቸው እይሆንም ማለት ከበደኝት ለው-
እባርዎ ነበር እንተን የቀመርኩ፡፡ የሚደለው ይረ ማመልከቻ?
እቶ እውነቱ ይህን ወው-ቁሉ? ለሰት ወር ነበር እንደ ሲሆዎን

የኤለማኑው?"

"ይቅርታ! ሌላ ሌራ ለላጥኩሁ ነው" አልከተ፡፡
"ነው? እኔ! ጥሩ ነዋ፡፡ መልካም እድል እንግዲህ"

(በታክስ መግባጻያዎች ቁጥርኩው የሰራሁ-ገኘውን ተቀብ
ወረተ፣ የልተመለሰው ባቡር የተባለው ልቦሌ መቆኂዎ ገዢ
በጨረፍታ ያስፈልጋለሁ፡፡ የወዝሮናርነትን ህይወት የቀመስከበት
በመሆኑም ከዚያም ልምዶች እንደ ለመሆን በቀጥከል፡፡
በጊጥ በቀዳሚው መቆኂዎ ገዢ እንደጠበከት ለማተፊ
ጥናትምና ለይም ለጠራ ሆኖ ስርቃለሁ፡፡ ይህ የደጋዘዣ
የተልቦት ሌራ የነፋዬና ልምዶች ግን የለቀ ነው፡፡)

በአምሳቱ ይጠረክዙትን ለቁቁ ወደ ባሳራቅ ተጊበከ፡፡
ከመሂደ በራተ እንደ ምሽት ወደ አቶ እውነቱ ማስ
በቅ በየ ንበር፡፡ ይሞኑቱ እሳቸው በተ ወሰተ አልነበሩም፡፡
መንተዋና እሱታቸውን በቋ አገኗሁ-ዋቸው፡፡ ምንም
የምናውሏሙ አልነበሩም፡፡

በቋ ተስኖበትናቸው፡፡

ዘርዝር ንበ አልነበኑቸውም፡፡ ሪቅ የለ በቋ ሌራ
ማጣኑቸን ተናገኙ፡፡ እውነቱን ከነበኑቸው ለደስቀሩና
መምከራቸው እያቀርም በየ ለማና ንበር፡፡ ከተዚ እንደማልቀር
ባው-ቁውም የርግኑን ግን አልፈለከተም ንበር፡፡ ተስኖበቸው
ስወጣ "ልሽናሁ" እለቸና ይከታታ ይረበቸ፡፡

በጨረማቸው ወሰተ እያወጡን መንገድ እንደሸመርን ምን
እይታት ሌራ እንዳገኘሁና የምሂዳቦትን ከተማ አጥብቃ
ስተጠረቀና ንበኑቸ፡፡

መስቀት ማለት ይችላል፤

"ወቻድር ቤት? እገዛሃለ?"

ፈጥሃ በየ ነጥ አልከ፡፡

"ለአባቱ ለንገረውና እስ የተሳለ ሌራ ይፈልግልሁ! ወደ
መሆኑቱ በፍቃዣ መሂድ የለበሆም፡፡"

"የለቀ ጉዳይ ነው" አልከተ፡፡

እያያዘከናም አከለከ፡-

"በርግኑ የወሰንከት ወሰኑ ህይወቱን ለአደጋ
የሚያጠልጥ መሆኑን አገጣሁ-ትም፡፡ ቀን ለገጥመኑ ይችላል፡፡

፳፻፲፭ ዓ.ም ከዚህ መሆኑ አለበት..."

ምን ይረዳ ብቻ?

ስለከበር አመልካችና በጭራፍታ አጭዥትኩት፡ ቅል
በቅል ባይሆንም፣ ክበርና ተስፋ የለለው ስው ምንም ነገር
የለውም ያልካት ይመሰላቸል፡፡ በመጭሩ እንደሁ ስል
አሳይቷል፡

"በይ ይህን ሁኔታ! በርድ ነው ወደ ቤት ተመለሽ..."

"እስከ መንገዶች ልማዴሁ" አለቸ፡

ወደ ሆኖ ገዢቆ እስከሚውሰድው አስተዳደት ይረዳ
ገኘቻቸና ተመለስቸ፡ ተቋቂልን ተስቦበትን፡ በዘመኝ ይፈቀ
ው-ስጠው ተኩናና ይረዳበትና የነበረው ገዢውን ያለመባዕስ የፋቀር
እስት በጠቃው አልነበረም፡ ገዢ በሆነ የእሁትኑት ስሜት
ተተክቶ ነበር፡ እንደት እንደሁ ለማን እንደቻለ በርግጥ
አለውቻም፡ ሆኖም ይህ ስሜት ለላም ስጥቶች ነበር፡

በፈጥሪ ሪፖርት ወደ እሱቱ ቤት ገበየሁ፡

እስቱ አርብ ነበር፡

ገዢው ከረምት፡ 1979፡

ከተማዋ ጥቋለቸ፡

የበራ መርመስ እናታ ከየአቅጣጫው ይለማል፡ የአየር
ገዢ መከንያቸና የአይደተለን ተከኔሮቸ ከተማዋ ማረ
ጠላዋል፡ የአየር ወለድ መለያ ለባሽቸ በሽናቸና
አጥለቃልዋቸል፡ ከየረስርስት ለከረምቱ እረፍት የተመለስ
ተማራዎቹ በትኩናዎቹ ገዢ በርጋታ ለናድስ ይታደሉ፡፡ ከዚ
እና ከበሽቸ ልማቅቸ ባለና ቀን በከል የሚንቀሳው ነኩስ
ይጠረዘዙትን አቀባቀዙቸል፡፡

ይኩወ ነበር...፡

በነጋታው የምዕራፍትን የተውልድ መንደረሰን ለቀቀ
በባቡር ወደ ምስራቅ እንካለሁ፡ ምናልባትም መመለስ ለይኖር
ይቻላል፡ ማን የውቃል? እንደተለመደው በማም የምዕራፍትን
የቀኑ ሂታ የፋቻቸ ታተፊን እና እናይምኑ ወደ ማረፈያዎ
ገበየሁ፡፡

አይሁ የች ሂታ - ነገሱን አትርሱ
እለላለሁ ነሬ - የሰንዶውን ማሳት
የተዘረዘሩው ነር - ፈርማና በስብሰት
ታራራለቸ ቅራ - መታ ለተነስተ

* * *

ይሬም በወደቀ በሁለተኛው ወር ግድም፣ በእሌት ቁጥሩ
ወደ ይጠረዘዴት አቀናሁ፡፡ በሙንጻስት ስልጣን አቶኑ የነበረው-
አማራ አረጋዊ አጠርኝ ንብር፡፡ የተውልድ መንደራን ገበየሁችውና
የገን የተከበረ በተሰበ ለሰተዋው-ቁው ተጋግራም ይገኙ ንብር፡፡
አሁን በተ ጥቂት ካረፍን በሁዋላ ወደ አያር ማረጋገጫ ሆኖ
አቀናን፡፡

ከሆነዎላ ገበኩ አንዳት ላይ የረቡጥሽኑ በረንዳ
ለይ ተቀምጣ የእኔን የጥናር ቅለም ለያስለቀቀች ንብር፡፡
ከመከና ወርቹ ወደፊ ስመራ ቅና አለች፡፡ አንዳትናንግት ለማች
ነብር፡፡ በርግጥም አንዳስብከት ሆነ፡፡ እኔ ላይ የነበረውን
ወርወልት ለማችን በጠራ ተጠቃሚ ከተቀመጥቷለት ተስፋንታል
ተነሳች…

* * *

ጥሩ የእረፍት ገዢ አስተኛን፡

እስከ እነዚ ለሌሎች ለንግዥት አመሰን፡፡ ለለ መሬቱ፡
በጠዋቅችና ገዢም ለማችዋ ሆኔ መረጃ ባለ መንፈሰ ምሳሽ
ስጠሁዋቸ፡፡ በርግጥ በእውቅለው ለማች መራራ ሆኔታ ላይ
እልነበረም፡፡ አህልናዊ ካፍተኛ ስልጣን የሰጠኝ ሰው አንዳመሆኑ
ደስተኛ ንብር፡፡ የነበረበበት ሁይወትና የሰጠኝ ተስፋንታል
ተጨማሪም አንዳህ መናገሩን ግን አስታውሳለሁት

“ምኑ ይገኘል በለሽ ነው?

መሬቱ ማለት የራሳ ከምር ማለት ነው፡፡ የቆሰለውና
የጥምትው ተደራረጋ ተኋቶ ማያርር ማለት ነው፡፡ አንዳንድ ሁሉና
ብለ ከራፈውች የቆሰለውን ሰው በማግኘ ይንታ ከጥምትው ወታደር
ብለ ገንዘብ ለጠረበበ ማየት ማለት ነው፡፡

ስለመሬቱ ምን ለንገድ?

አንዳ ማስ ለተውን ማስ ለገኘል አየሁ፡፡ መሬቱ ምን
የሚውሏ ይኖረዋል በለሽ ነው? የተመበበ የሰው ሲጋ ምቻ
በአፍንጻሽ መ-ለ ይገባል፡፡ ይህ ምን ተብሎ ለሰው ይገኘል?
የሰጠኝ ምቻ አለምሮን ይረጋግል፡፡ የሚያስከናወ አለ፡፡
የሚያሳይደው ምኑ መሰላሽ? ተጠበሽ እያለ የጥምት ምቻ በጥብበ

ተመለደ ይሞትኩል፡ የተራብ ሆኖ ይህን ብቻ መለያት
ቢያቀተው አስተሳሰባ ይኖርል፡ ይህ ፈጻ ይውሏል? ማይውራ
አይሳላም?

“በሽያም ቅስለዋና ካረዳ መካል ወድቀው አየሁ፡
መርስኝ! ወገኖች አያሉ ስማግነት ስማግነ፡

አንዳ በተለይ፤

‘በገዢኬል ይገኘለሁ መርስኝ!’ በሉ ተማግነኝ፡

‘አልቻልም’ አልከተ፡

‘ከልቻልኩ ተመንቻ አቅብለች’ አለኝ፡

ከረዳ ወር ካውደቀት ተመንቻዎች አንዳን አቅብለከተ፡
ተመንቻዎን ካያዘ በሁዋላ ፈጻን እንዳለኝ ለንገድኝ?

‘አመሰግናለሁ’ አለኝ፡

ከዚህ ሲሄን ገዢለ፡ ይህ ፈጻን ለሰው ይውሏል?

“በቀት አፍኖ ላይ የኑበሩ ወቃድርቻ፤ ‘ልቻቻን ማረ
ለይ በተኋኒ አንዳህ ቅረቡት፤’ አያሉ ስማግነ፡

ለለው ይግባኝ፤

‘እኔ እናቱ! የልቻቻን አውደድቆ ባየሻው፤’ ይል ንበር፡

‘ገኘቶች አንዳህ ገዢ ያደርጋን?’ የሚፈጸም ንበሩ፡

‘እኔ አይለ በል አጥቃቃያ! እኔበ አረፍከተ፤ ይገባኝ
አንዱ፤’ አንዳህ የለ ገማግኘው ይለማል፡

አንዳ መሰመራዊ መከንን ይግባኝ፤

‘እናት አጥቃቃያ አለኝ? አንዳህም አይርሱ እናትነት
የለ! መከን አጥቃቃያ በሉኝ ይሻል ንበር ሌላ ስማግነት፡
‘ምንም በታክቱ - ከቶ አይቀርም ፈቻ!’ አያሉ በከንቱ
የሚጥቀትን ማየት አጥከቻ ንበር፡

“ተስፋ ስምት አየሁ...”

“ተስፋ ስምት ስው ወኩያው፤ ይወይባል፤ ከቀምት ወር
የሚጥቀቱ ይጠረከታል፤ ይኩው ነው መርነት ማለት...”

“ስለኝ ገን ፈጻን ለናገድ እቻለሁ?”

ከሞት ተርሱ ወያኔ ሆኖም ቅድሙ ሌላ የኑበሩ
ስጠናና መለ በመለ ተገኙ መፍቻለል፡ እኔን ለምት
አልደነግጥም፡ እንዲው ይርቀሳል፡ ለበ እናደ አለት መጥረል፡
ቀድም የኑበሩ ለጠናና ለጠናና ለጠናና ለጠናና ለጠናና
ቀናቶ ይሆን? አያዥከም አስጠለሁ፡

“ፈጻን ለጠናና?”

ተለው-ሙሉህ::

‘ለው-ጂ ጥሩ ነው ወይለ መጥሪ’ በለሽ በተጠረቂኝ የን
ምሳሽ የለጀም:: አለው-ቅም:: ይግ ገበሬ በታ በሆነ ይሻለኝ
ነበር:: ስለ አዘርኩት፣ ስለ በቃያው፣ ስለ ውልካው በታ ማስብ
ይሻል ነበር:: ቁብር መሂድ፣ ሰርግ ላይ መገኘት፣
በተከርስትያን መሰላም መልካም ነገሮች ነበር:: አሁን ከው-ሰው
የይጠቀ አልቀሩም:: ለመልቀቻው እፈልጋለሁ:: ሌላ የዚ
ይባላ በለሽ ነው?’

ይህን ማሙው-ታት ከንፈረቂ ከበት መሰላው አንዳትም
ቁሳት እንኩ መተንፈሰ አቅራት እንደ ይ-ኩ ተለተማ፣ አይኖቂ¹
ረማጥበው በዕጥታ ተመለከተኝ ነበር::

ወደ መዕዳቸ በት ሂደት ፈቻን ተማጥባም
ተመለሰቻ:: ለደቁቁዋጥቻ የህል በዝምታ ከቆየን በህ-ዋለም
በደንገተኝ የመደኑቁ ስሜት ተው-ጣ እንዲህ ስተላ መቀቻቸ፣

“ወያኑ ሆነት ነው በቁ?”

ምሳሽ ለመሰጠት በጥም እንደተቋጠና ተገኘ ይለኝል::
በጥም በየ አቀርቁል እያሰብበ ነበር::

በርግጥም ወያኑ ሆነቱ ነበር::

እንደ ወያኑዎች በተከከላ ወያኑት ይለማኝ እንደነበር
የን በርግጫኑት መናገር አልቻልም:: በዘመኝ አዋር ገኻ
ው-ሰው በዘላ ለው-ጂው ተከለተዋል::

እና እንዲህ ስል የንሳሽ ስጠሁ::

“አዎን፣ ወያኑ ሆነቱ ነበር::”

በዝምታ ስታጠኑኝ ቅዱቸና እንዲህ አለቸ፣

“እኔ የን ወያኑ የህንና አይመሰለኝም”

“ለሞን?”

“እንዲ! ይ-ኩ የማው-ቁህ ለው- ነህ:: ወያኑ ሆነዋል በየ
ማስብ አልቻልካም::”

ምሳሽ ለሰው ስልቻል ቅሬሁ:: በመሆኑም ሪሳስ ጉዳቶን
ከዘመኝ በየ አልቀጠልንበትም::

ቁጥሃ የንሳሽ በጥሩ ሆነታ አለፈ::

በአቶ አው-ንቱ የን መኖረም በት ለኋና ለአማራ አረጋዊ
መልካም ግብጥ ተደረገልን:: በተሰበ ሁሉ አማራን በተማበበኑቸ
ፈጥነው ቅሬበት:: ከወያኑ ነበር መፈቻቸ እንዲ መሆኑን

ለንግድቸው ገን ለያምኑኝ አልፅለም፡ እናገረ ቁልጻ በማም
ስለሚችልበት ወደያው ተግባብተው ነበርና በእሌምርኤክቶው
ልሰላ ከቆየት የወያኑት ምስል ወር ፍዴም ተጋዢቶችው
ነበር፡ “ወያኑም የገበ ገብ” እያሳ ለያወሩት እየሳቀ
ይዳግማቸው ነበር፡ እስከ እከላ ለለት አልተኞኝም ነበር፡
በመጨረሻ እዘዚው መኩታዊም ተዘጋጀቸውልን አስለበን፡

በነጋቸው ስንበት ነበር እለቱ፡

ማታ ላይ በተነጋገኘው መሰረት በጠዋት ቁስቀልቸኝ፡
እናገረ አረጋዊን በተኋበት ተተካው ከበት ወጣን፡ እቅና አበባ
ይዘንም ወደ ፍቅኬል በተከርስተዋን ገበሰን፡

በርድ ነበር፡

ምእመናን ነጋጭ ለበሰው ወደ ከረበቸው ያቀናሉ፡
ከረበቸው ይኖ ላይ ስንደርሰ ከመከና ወርደን ቁርዎን ደንት
በእናገር ወጣናው፡ እንዲቀ እንደ ድረስ እየወረዳም እና እውነቱ
ጥላ ያረፈበትን መከና መቋጻር አስቀቸኝ፡ ለለ አበቱ እሆኔትና
ከአባቱ ባት ወደህ በተሰባቀው ላይ ለሰውረዶው ከበድ የዘን
እያጋዥተቸኝ ለማማኛ ሲከተ የህል በመከና መቋጻይኝ መሃልና
በአዥና ወሰተ ተቀመጥኝ፡ ከፍኑኬል በተከርስተዋን አናት
ደጋረዘዘሩት ቁልቻዎ ወሰል ለላ ተቋያለቸኝ፡ እዥና እንደ ገተ
ፍዴማዊ በሆነ ሰጥታ የተሞላ ነበር....

- 6 -

የኢትዮጵያ ቴወር አማካይ

ተማምላን ንበር - በታራ ልናርስ፣
 ቅልከድን ንበር - በታራ ልናፍስ፣
 ማተሚ የለለው ስው - ሆኖን የሚመለጥ
 ንበር ስጂ በልቶ - አዲረገኝ ጥሩ፣

(ቁኬ - ኢንዳርሱችው ይዞ)

‘አህመን የተባለውን የታምራት ለይና ይርሱች ተከተሉ ገዢ የገብ
 የወሰን እርስ እናር የተቀኑው በሚል ይመል የኤሌክትሪክ ባንብት 1985 ኢንዳተሙው -

* * *

እለመሳቀም እኩ ይቻላል - እለማግልቃለ ካው መንቀቃ
 የመንፈስነን እንተርጋር - በመንፈስ አምባ ማመቀቃ
 መሰጥ ወሰንበት አየደሙ - በቀበሌ ተስፋ መድጋቀቃ
 ለተሰለለመሙች እውነት - የደምና ይበኩበ ማርቀቀቃ
 በቅረቡ ለደፊ እነት - የዋሳትን መመሪያለቀቃ
 እለመሳቀም እኩ ይቻላል - እለማግልቃለ ካው መንቀቃ

(ማጥም - ይበበ ስያሜ)

የኢትዮ 2001 ማብቃሪ ማድረግ ኢንዳርሱችው ይዞን
 እስመራ ለይ አገኔችው ንበር፡ ጥንን ማማኑት በቃ? ሁለታቸናም
 በየፈናቸና ለንግባን ወለን ማገዢሻው ለይ መገኘኑቱን እንደ
 ልምድ የጤዥ፡፡ መጀመራያ የጥናሁት ቀን ለማያዊ ስማን
 ለበስ ንበር፡ ይህንን ስማን በየድረገያዊ ለይ ከሚውጭት
 ይተዋች ለይ አውቃቻ ንበርና አየሳቸው ኢንዳህ አልከተኝ
 “ወያኑ ለማያዊ ስማን የለበትና ሁሉ መግዛል ከጀመራ
 እንደ ቀን እኩ ለይ ተገባለሁ፡ አታሙውሙ”
 “መቆያየራያ ስማን አጥቻ ኢንዳይመስልሁ፡ የገዢን ስው-

ደንብ ስለምታሰቻውና ነው::

አንዳርዎችን በቅርቡ ለማውቀቷል የሚገኘው በመሆኑ በጥም ይስ በለኩል:: ወደፊት ስለዚህ የፖ.ለተካ ስውጥቷል ለለወጪዎች አልፎም:: እንደሚጠበቀው ማን ወተቻቻን ጽለተካ በቻ አልነበሩም:: ለክ እንደዚው የሰነዱሁፍና የሰነግጥም ወረምቻን እንዲቶ ማውራት የሚይለለቸው ሆኖ አገኔሁት:: ከእውር ገዢ ቅድመቻን እንደታዘዘበበት እንዳርዎች ቁጥጥን በቃጥርና ተረከዣቻን በሙሉር የበለጠ ለረከ የሚችል አይነት ሰው ሆኖ ተስማኝ::

ከእተሞች ከከበላልከ ፕሮር ከሰነዱሁፍ ወር የተደደሪዎች ወረምቻን ለያወጪና የሚችል ሰው አጥረት ንብረበቻና፣ ሰራውን የሚመርበበትን ሰሳት እየጠበቀው አሳይቷው ገበያ:: በርግጥ እንደተመሆኑት ለፋይም ሰተጥበብ ንብ ወተቻን መጨምዎች የሚችል አልነበሩም:: እንዳርዎች ወደ ወቀታዊ ሆኑታው ካርድ ይገባል::

አንድ ምስተኛ “በአዲን” ተብሎው ስለሚጠሩት የእሁድን አመራር አባላት ሰኞዎች እንዳንድ ገጠመቻቸና እንዲቶ አጠቃቻቸና

“እሁድን ከእሁድ የወጣ ሁብረበቻፈ ነኝ የሚል ይርሱት ሰሌነበር አባላቱ ከተለያየ ሀዘረሰበት የተወጣው እንደነበሩ የወ የምታውቷው ነው” ሲል ፕሮርና እንዲሁ ሲል ቅመልቲ

“...ከእርም፣ ከተራኬ፣ ከእማራ፣ ከከምባታ፣ ከሁለም ንብረበት፣ ተራራ ወልቀ ገማራ ነው:: ከልተሳሳተኩ እኩን የሰነዱሁበት ሰም በንቻ ማኝ ተብሎአል መሰለቻ:: እንደ በረከት የለ እርተፈዋም ይርሱት አመራር ሌይ አለ:: እና በወቅቱ የሂጻቻን ጽለተካ በዘር ማደራጃቻን ወያኔ እየገኙበት ንበ:: ሁለምም ሀዘረሰበት የሚመከል ተለጠል የፖ.ለተካ ታርቻዎች ለማቻቻም የእሁድን አባላት የዘር ምንም እየተጠረመለማለትበት በታ ተወስዶ:: እኩንም ከነበረበት እሽከርነት ተለቀው የሂሳቻው ይርሱት ሂደት የሚሆነ መሰለአቶው ማብረሪው ንበ:: ከእሁድን ወሰተ የልተገኘት ከርቻዎም ከሻሻለው የምርከኛ ከምጋቻ ተለቀሙ:: በመጨረሻ እሁድን ወሰተ ከታቻ እማራ የሆነ አባላት በቻ ቅርና አመራሩ ሌይ የቀሩት ማን እማራ ባይሆነም የእመራሩን በታ ለለቀ የሚይፈልጉ ንብ::

አማራውም ያለተውከይ የቀረበት ሆኖታ ስለዘጋጀት የጥርፊስ
አሰራት መእሱኝ እንቅስቃሴም በመጀመሩ እናደ መቆታዊ ጥያቄ
ተነሳት

“እህድናን በአማራ አባላት ተዋልቶ ለለ ሁጻረጋዥሮች
ደርሃቸት ሆኖ መቀመል የለበትም፡ እናደ መቆቱ ስልጣን
ማሳሙር አለበት፣ የሚል ነገር መግለጫ፡፡

በአሁዳግ የድርሻት ከሚቱ ይረዳ ውይይት
ከተደረገበት በሁዋጥም፤ ‘እህድናን ወደ አማራ ደርሻትንት
ለመለወጥ ጥናት ይደረግ’ ተባለ፡ ጥናቱ እማራነት ምንድነው?՝
ለማረው ጥያቄ ምሳሽ እንዲሰጥ መመሪያ ተሰጠ፡ ከዚህ በሁዋጥ
ቀጥሩ ጥያቄ፤ ‘ጥናቱን ማን ይሰራው?’ የሚል ነበር...”

እንዲርቃቃው ተረከውን አቅርቦ መሳቅ ይመራ፡፡

“ምንድነው የሚያስቀሱ?” አልከ፡፡

“ጥናቱን ማን እንዲያከኑኝ እንደተወስኑ ታውቁዋሉሁ?”

“ማን ሆነ?”

“በረከት ስምእን”

እንዲርቃቃው ቅጠል፤

“የአሁዳግ የድርሻት ከሚቱ በተሰበሰበበት...እኔም
እነዚው ቅጠል ባልብበት...ለለቸ ጥቂት እማራቸም እናደ ጉዳ
በተሳሳቢት ስብሰባ... ‘እማራነት ምንድነው?’ የሚረውን ጥናት
እርትሏዊው በረከት ስምእን እንዲያጠናው ታዘዝ፡፡ በረከት
ስምእን በአማራ ጉዳይ ላይ ጥናት ይደረግ ምህር በሆነ ችግር
እልነጋዥም፡ የአማራ ጉዳይ በአማራ በቻ መጠናት አለበት
እያሉት አይደለም፡፡ በረከትን ማን ታውቁዋሉሁ፡፡ ጉዳት
እልባገርህም፡ እንገዲሁ ‘ጥናቱን የሚጥናቱ ሲሆ ለምን ለቦረከት
ተሰጠ?’ ሲባል ከሚቻቁው የሚሰጠው መልዕ፤ ‘በወቅቱ በረከት
የጥረጋጋሚያ የፖለቲካ ማለፈ ስለዘጋጀ ነው.’ የሚል
ይመስለኝል፡፡ የሆነው ሆኖ ይህን ጥናት እንዲሰራ ማለፈነቱን
የሰጠት እና ተወልደ፤ እና ተፈራ ወልቀ፤ እና አለምሰንድ
ሸሳቸውም እማራቸ እልነጋዥም፡ እማራው በሌሎች ለለ
አማራው ማንነትና፤ ለለ እማራ ምንነት እየተጠና ነበር፡፡
እባጥቸም ሆኖ አጥቃቸው ከአማራው እማራነት ወር ምንም
የቦኑልበና ማንኩነት የለለቸው ከድርሻቸ ነበር...”

ይህን ለኖዎች መሆል አስመራ ከተማ ላይ እናስ
ከተመረቀው የአለካተትኝር ተስከና ማውቻት ተረፈ ከእምነጋዥ.

መቀመጥ እና ተቀምጧን ነበር፡፡

የሽከን በቅና እና የሳይ በእርት በግራ እና ግጥም የቅድሚትን ደብተር ይዘ እናን ከርማተካል፡፡ የተሽከን ሽዋልት ካርሱ የኩር መሰከር ወጪት ልዘ እንደ ግጥምና ቁልጻን የሚችማው ነበር፡፡ የሆነው ምረጃ ለይ ተገኘቸው ነበር፡፡ በርካታ ፍሰታው የንግድ እስት የተሽከን ግጥምና ለኩባብ አያልኔሁ መሳተቱ እና ደብተር ከዚ ገበረሱወቻ ተወስኝ፡፡ በዚያ የምረጃ በአል ለይ መጥናት ነበረዋው፡፡ በአያልኔሁ መሳተቱ የተተረሳሙቸውን የተሽከን “ሽዋልት” የተሰኞቸው ግጥም ለነማት የሆነውን

ወደዚህም በታ ስምም ይመጣል፤
 የሽዋልቱን መንገድ አይተካተለ፤
 እንደ መሰንቆ ምት ወይ እንደ በገና፤
 ይኝነል ወደፊት በዝ ከመን ገና፤
 ሽዋልት አቶሃይለሁ ለመታሰቢያ፤
 ለማመጣው ተወስኝ ለወደህዋለሁ፤

እና የሚገኘው ሽዋልቱ አጠገብ ተቀምጧን እንዲርቃቻው፡፡ “በለ አማራ ምንነት ጥናት” ተያይ አያውቃኝ ነበር፡፡ እንዲሁ አሉት

“...የአማራው ምንነት በረከት ለምሳን እንዲጠና ተዘዘዣ!” አያይሁም ቅጠል፤ “...በረከት ለምሳን ጥናቱን አጥንቶ መሬዳል ይዘ መጣ፡፡ የሚደንቅ ጥናቱ ነበር፡፡ ቅሬታ ገና ለፌምር አማራውን የወጪዎላ፡፡ አማራው ለለዕች በዘርበዘረሰቦችን እንደዕች እንደመቀበኑ ይተነተናል፡፡ የአማራው ትውና ለለዕች ለይ አደረሰ የሚለውን በደልም ያብረራል፡፡ አማራው ለለዕች ሁዝቦች ለይ ልወጺ የሚባለውን ግና እንደ ባንድ ለቀቀ ተደርሏል፡፡ በረከት ይረኑ ሆኖ እንበበ ሲያቀሩ እንደሚሆን የሚልነት የሚደንበው? ለማረጋገጫ ተቀምጧውን የሚፈጸም ወረቀቱን አጠጠል...”

እንዲርቃቻው ለያውቃኝ አያዲመጥኩ ነው፡፡
 እናኝ ግን የተሽከን ሽዋልት ለይ ተተክናል፡፡
 “ሽዋልት” የተሰኞቸው ግጥም ለእውነት ለቀመጥ የሰው ለይች ሆኖ የቆመቸው ነበረች፤

ልብ እንደሚሆኑ - የሙላው ቅና፤
 በማኑስኑ ሲ - በሰውቸው ሁሉና፤
 ሆኖም ይወስኝል - የፌቅረቡ ገና፤

“...አማራኑት ምንድነው? ለማለው ተያች አማራኑትን
በማውጫ የሚረዳው ቅሁፍ! ምን ማለት ነው? በአማራ ገዢ
ከፍተኛ ጥላቸ አለን የሚለት እንዲ ይህን ቅሁፍ ለቀበሌት
እልቻለም፡፡ እኔ ተናገሩ፡፡ ባዕሩ ቅሁፍ ተቀባይነት
እንደለለው ገለዕስ፡፡ ተወልደም ይህንን ደንብ፡፡ ምንተክኖረት
ይዘት ይህን ከዚ አላውቅም፡፡ ቅሁፍን ጥን መፈለጊ
ተቋሙዋል፡፡ እናም ጥናቱ እንደገና እንደሰራ ታዘዝ፡፡

“...ከዚህን የህል ገዢ በሁዋላ እንደሆነ ተዘ አይለኝም፡፡
ምናልባት ስደሰት ማሞንታት ስያልፍ አይቀርም፡፡ በድጋሚ
ይሰራ የተባለው ጥናት በመዘግበቱ በተለመደው የኢትዮጵያ
የደርጅት ከሚችለበት ስብሰብ ለይሁድ፤

‘ለመሆኑ የአማራው ጥናት ጉዳይ ምን ይረዳ?’ በየ
ጠየቁሁ፡፡ ይህን ስጠራዊ ሁሉም ነበሩ፡፡ በረከት፣ ተጨሮ
ተወልደ፣ አለምሳለም፡፡ በረከት ስምአን ቅል በቋል ምን በለው
ምግባሽ እንደሰጣው ለንገድ?

‘እኔ የቅሙን ፍጥረኩሉሁ! እናንተ አማርኛ ይገባው እስከ
ምክሩት? እንዲህ በለው ዝግባሽ ስጠ!’

**ይርቀትንን ለሆነዎች ስጥቶን ወደ ንብረት መንገድ
አቅጣዊ አዘገምን፡፡ ተሽከት ሆኖ! ይህን እርሱ...**

በዚህ በአሰጣቸው በዚህ አመንት
የንግድ ተግል እንዲያገኘ በይህን
ለተጠሪለና አቅም ለንግድው-፤
ጠብቃቸው ሆኖ ስለቆምካተዋቸው-፤
የማያስታወሻ የማይጠራቸ የለም፤
የገዢ ከዚ ወደምና ከፈም ለዘልአለም፤

እንዲርታቸውም አጠቃላለ፤

“...ከዚህ ወደፊዥ በዚህ አልቀኑሁ፡፡ ይርቻቸቱን ጥሩ
መጠሁ፡፡ ከሱ እናም የለኝ የሚውከለው የለም፤ የሚለው
የበአደጋ የመመስረቸ ቅሁፍ አማራኑትን እንደት እንደገለዥው-
ጥን እስከሁኔን አላውቅም!”

* * *

በነጋታው በኩል ሰጠና ከሚጠሩ ካሱ በጀመን
ተቀምቷ እንዲርጋቸው የሚወጥኝን እያመንገኘሁ በዚ ፍጥሃዊ
የበረከትን ጽግባር ክስ ያገኙት ነው

“እኔ የቅመኝን መከራይለሁ! እናንተ አማርኛ ይግባኝ እስከ
ጣክናት?”

የእንዲርጋቸው መግ ወደህዋለ ይዘኝኝ ነገሏል

በጊጥ እንዲርጋቸው ተኋላ ወይም ከምጥ ወሰኑ የቆየው
በጊጥ ለአዋጅ ቤት በመሆኑ በእድሜን ከተመሳረተ በህዋለ
የተከሰቱ ታሪክኝን እያወቁውም እርግጥ ነው፤ በወቅቱ ከፍተኛ
ስልጣን ላይ የነበርነ እንደመሆኑ በእሱዳን በህዋለም
በእሱዳን ላይ የመጀመራያውን ተቋወጥም ያሰማው
እንዲርጋቸው እንደነበር እውቁለሁዊ

(በወቅቱ የደረሰኛ ጉዳይ ማለፈ ከከበርው ከተመሳረ ጋር
ቀጠሙ ይዘኝ እንደተውያየበትና “በታጠቀ የሚያረማቸው ተንካሬ
ደረሰኛ ከለለ፣ የእሱዳን ይከማኝነት ለህመን ሂሳብ መቀመጥ
በጥረመቻው ወሰኑ እኩር ደረሰኛ ትምህር የትግራይ ህዝብንም
ለከፍተኛ እኩር የጋልጠዋል” በለው መኖገኑን ለምቻለሁኝ ሲሆ
በለቀበበት የመጨረሻ ለበበላ ላይም ይህንን ይግባኝ የጠለው
ስምንና ማስታወቂያ ማረከሰበር የቀረበውን ፈልጥም
ተመልከቻው ነበር፤ በዚያ የተቀረበ ፈልጥም ላይ፤ “ከመቻ ደምር
ነው እንተ ለትግራይ ተቋርቋ የሀገኝው? ” በለው ለሚገኘት
ይደመሰለሁ፤ ትግራይ የልማት ለለ ትግራይ እርመለከተውም
የሚል እጥነት የገኘው ለሚንና በአማራና በአርባው ጉዳይ የገኘ
ይመለከተናል በለው ለለማያያዥ በከልለውኩ የወሰኑ ጉዳይ
ዋምር ጉባተው መኩኑ ይለማለሁ፤)

ከከበላ በህዋለም የገኘ በእኩንና መምራት የቀጠሌት
ተቋር አማርቻ፤ (አማራ የልማት በእኩናቸው) ቁል የሚይበል
ልተና ገጥሞአቶቻል፤ አማራ ከሆነ አባላት የገመቻቸውን
እንቀፅቸው እስከ መግዳል በማረጋገጫ የሚሰጠል፤ እርምጃ
አየራቸ እስከለንበት አመን አልቀበል፤

እሱዳን በይፋ ለሰን ወደ አማራ ደረሰኛነት ከለውበ
በህዋለ በርከታ ተቋወጥም ለጥመውታል፤ የከረሪ ተቋወጥ
በመሰንዘሩ በመስ አባላቸ አናን የተረፈው የገኘ ለእኩን በማረጋ

ቁዕል ስም የሚታወቂ የመከላከል እባል ነበር፡፡ እውነትና ስሙኑ አለው-ቀው-ም፡፡ በመከላከል ለረሃቻት ወ-ሰጥ ህ-ሳ-ም የሚያው-ቀው-በዘመኑ ቁዕል ስሙ፡፡ ነው፡፡ ለእንደ እኔ በረከትና ክማስለቀሰና ክማንቃቄተው በፈተም ማንስተድ ተቍወ-ዋውች ነበር...፡፡

በ1987 ዓ.ም. የብዕራን ድርጅቶች ገዢ ባህሪው ከተማ ሌይ ነበር የተከሱለው፡፡ አይደለምም፡፡ ገዢው ለአማርኛ መጥሪ ገዢ ነበር፡፡ ለአማርኛ ለፈረሰው የሚችል እንደ-ም አማራል ለማንኛ ሌይ እኩለሁም፡፡ አማራል ነገር የሚለት በአማራል ስም ተከተል የፈረሰው ገዢ ነበር፡፡

(“የፌር አማራል” የሚለውን ቅል ማንድ እንዲመጣው አለው-ቁዕል በዘመኑ ለልማት ሌይ የብዕራን እባላት ለረሃቻት ሌይ እንደ ቅል ይጠቀሙት እንደነበር ማንድ ተዘረዘሩል፡፡ “Black Market” ከማለው ቅል ወሰደው ለየዳቅሉት አልቀናም፡፡ አልደ አልደም “ይሬክሮ አማራል”፣ “የሬክሮ አማራል” እያለ ይገልጻለ፡፡ ለአበበት ከማ ያመቀሳ (ታኔ ተከለማርያም) አማራል ሆኖ የአሁዳለ ለፈመንበር በመሆኑ “የፌር አርባው” ይለት ነበር፡፡)

በወቅቱ (1984 ዓ.ም) በአድራሻና በስማሌያ የሚኖሩ አማርኛ ከሚኖሩባቸው አካባቢ ሁዝቦች እያለ ተቃት ይሰነዘዋቸው ነበር፡፡ “የህወሄት ክድራውች ሆነ በለው ግዢቶች እንዳከሰቱ ያደርጋል” የሚል ምሃትና ከለም በለቀት ነበር፡፡ በየህርናና ገዢው ሌይ የብዕራን ክድራውች ይህን ጥያቄ እንሰተው ነበር፡፡ ተሞራት ሌይና ነበር የተበኩው መሬ፡፡ እንዲህ የሚል ጥያቄ ተረጋግጧት፤

“በርከታ አማርኛ ከከላላችን ወጪ ይኖራል፡፡ ከሚኖሩበት ከልል ሆነበት ወርም ግዢቶች ወ-ሰጥ እየጠበ ነው፡፡ ለምንድነው ለተዳደሩ ተከራክት ለጥቃቻሁ የሚተከለከለለቸው? ሁወሄት ተሞራውችን በየከልለ አይደለም ለሰውናቸውን፤ መ-በታቸውንና ጥቅምቸውን፤ ያስጠበቀለቸዋል፡፡ እናንተስ አማራውን ለምንድነው የሚታደረሱት?”

ታሞራት የመለሰውን በዘመኑ ማንኛ ያስታው-ሰ-ታል፡፡ እንደማከተለው ምላሽ ለመ-ቤት ለመ-ቤት ነው፡፡

“ከከላላችን ወጪ ያለ አማራል በሙሉ ነፍጋጀ ነው፡፡

**በተመሳሳይ ሌሎችን ለጊዜ ዘዴ ንዑስ ስዕስ የቀረው:: እናን
አይመለከተኝም”**

በዚህን ጉዢ፣ ‘ታምራትም ተቀር አማራ ለይሆን
አይቀርም’ ተብሎ ተወርቻበት በሚዲያ ቁርበ ነገደሮ መሆኑን
እስከመናገር ይርሰ ነበር:: በአዲነ በደል የሚደርሱባቸውን
አማርኛ ለመታደግ ፈቃድኝነት ባለማሳያቱ ከባድን የህልኑ ስዕስ ለቋይ
የተሽከሙት የወያኑ አገልጻይ የሆነ አማርኛ ነበር::

ስለት ምርመራዎችም እናቶችው ለይ ነበር::

የመጀመሪያው ተርሱበር አስፈላት እንዳገለበት ማቅረብ
አማራ መሆናቸውን አምካው ለሥራቶችው ሲሉ ከስርአቱ ይር
መቀበል:: ሁሉተኝው ምርመራ ይርሱቸው ወሰጥ ሆነው ለውጥ
ለማግማት በሁበት መታገል:: ሲለተኝው ምርመራ ይርሱቸውን
ለቀው መውጣት ነበር::

በርግጥም የበአዲነ አመራር በጥቀር አማርኛ ቅጥጥር
በር መሆኑ ከተረጋገጧ በሁዋለ አባላቱ ከሰላቱ አማራመናቸው
አንዳን በመምረጥ ለይ ነበር:: ይርሱቸው ወሰጥ አድራጋው-
ለውጥ ይጠበቀ የነበሩ አባላት በአጠቃላዊ ሁዋለ ለይ ለቅንድኝት
ድርጅ በማድረጋቸው እየተመነጠሩ ተባረዋል:: ማቅረብ
ለጥቀርቸው እየሰነድ የግል ሁይወታቸውን ማደሰደለ ለይ በቻ
አተከረዋል:: በርግጥ ይህን በማድረጋቸው እንዳንድ ተቀባዩ
አግኝተዋል:: በት የሰነድ መከና የገዛ አሉ:: በአናቱ ተና
ይመግባለ፤ ተና ተና ይለበባለ:: የተቻገኑ ከመዳቻቸውንም
ከተማር ማለቀቸው ተለዋል:: ለእኔን የመሰረት ተንተካቸው ይግባው
በረከት ሰምአንን በአደባባይ ይገመና እንዲ አስለቅበው-
የማይቀርቡቸውን ጥሩ በፊግማቸው ተጥተዋቸል:: ሲሉ ይኩረል
ገዢ ጥለሁን ከማንኛበት በፈት ሲሉ ለእኔን አንስሳና አውዳደቂ
በጥም ባቻና ለሚውታቸው::

የበአዲነ 3ኛ ይርሱቸዋ ገባኤ በህርዳር ለይ ከተከሂደ
በሁዋለ በየፖሉቴክ ይርሱቸዋቸው ሲር ተቀራው የነበሩ የሰራዊቱ
አባላት የህወሄት ሰራዊት ማለከል ሆኖ በአንድ አካል እንዳዋሂድ
ተደረገ:: ሰራዊቱ ለዋናድ የህወሄት ሰራዊት ከር እንዳሆን
በመደረጋት አማራ ታርሞች ቁራታ ያዘገብ የአህመድ ታርሞች
በአምሃቻ ይመለከቱ ነበር:: ከምታቸውም ይበልጥ ነጥቶችው፤

“የአህመድ ሰራዊት የበታችነት እየተሰማው ባዶችን
በተከከል አይመግም” ተብሎው ተገመገሙና በቀድሚያ እንደ

ሙዕስ ተበተኑ፡ ከእህድል ይልቅ በውሃደቱ ተጠቃሚ የነበሩት የህወሄት የሰራዋት አባላት ቅዱታ ነበረቻው፡፡

“ደርግን ለመጣል በዋናናነት የቻገልነው እና ሆነን ስለ እንደሆት የሂሳብነት በታወች ለአማራር ለአጭም ይሰጣል” ሌሎች ቅዱታቻውን ገለዥ፡፡

በከዳናቸው ከእህድል የተሻለ ጉልበት ነበረቻው፡፤

“ለሁወሄት ቅዱማ መልቦበ ያስተማሪው እህዳታ ነው፡፡ ለመզረቀበን አይገባም፡፡ እናም ቅዱሰናል፡፡ ለሰላሁ የህወሄት ሲሆዋት ከር ሆኖ እና ማሣረም እንደንሆን መወሰን ፍትሃዋ አይደለም” ሌሎች ዴረሰኑቻውን አጭሱ፡፡

ይህን መሰላ ማገረምረም በመበርከቱ በየጊዜር ድርጅቱ ወይደተና ማሞጂ እንዲደረግ ተወስና፡ የህወሄት ከድራዋቸው ወደ መቀሌ፣ አማራር የሆነ የመከላከል አባላት ወደ ማርዳር ተጠና፡ እህዳናቸው ይበረከሱት አይር ሂደል ግበት መሰብሰባቸው ተክለዋል፡፡ ለሰላሁ አይደለም ከም ነበር፡፡ በሰብሰባው መዘረም ለይ መሰለ ተገኘቶታል፡፡

“በኩሉ አኩሉ፣ የኩሉ አካላቸው በቻ ከኩ ወር መሆኑ ይሰማናል፡፡ የግኩሉ አካል እጥረት የሰብንም፡፡ ታዝናና አይደጥለን አለን፡፡ ተወልደ በልቶ የሚሞት አሳማ በቻ ነው፡፡ ታሪክ ሰራ፣ የሰው ልጅ ታሪክ ሰርቶ ማለፍ አለበት” ሌሎች አገሮችው ተመለስ፡፡

አማርኛን የሰብሰባት በረከትና እኩል ነበር፡፡ በታሟበነት ይሞላ ዴኤራለው ሁሉም እንዲገኘ ተደረግ፡፡ ስምራዊ አባላት ማጭ ተከኔለዋል፡፡ ከድኤራለው በሰብሰባው የተከፈለ በቻ እና አማራር ሂደል ጥለሁን ነበር፡፡ ከሳ ይመና አበበው የተባለት ዴኤራለው አማራን ወከለው በሰብሰባው ለይ በጥናም አማራር አልነበሩም፡፡

ገለግዥ እንደተለመደው ከተከሂደ በሁዋላ የውይይት መደረሻ ተከራተ፡፡ በዚህ ጊዜ ነበር ሌሎች ቅዱመን በለው ከመቀመጣው የተኞነው፡፡ ከዚያ ተከፈለ ሁሉ አፈጻጸም እንደሆነ በረከትና አፈጻጸም፡፡

“በረከት! እንደ ያልባሽ ነገር አለ!” ሌሎች ነበር የድመረው፡፤ “....ሁሉም እንደምናው-ቁው ከበከዳናን አመራር አባላት መከከል ዴኤራለ ሂደል ጥለሁን በቻ ነው አማራር ሌሎችናቸው እና አይደለም፡፡ በረከት ማጣሪን! እንተ ለሰለ

እርተራዊ ነ! አዲስ ለገኩ እርም! ተፈራ የልብብ ነው! ተደሰ ጥንቃሽ ትግራይ! እመራሩ እማራ ስይሆን እንዳት ነው፡፡ በአማራ ጉዳይ ገዢ እኩህ የምንኻጋገዱ? አበዳላና ስምራለ እኩህ ስብሰባ ገዢ ምን ያደርጋል? ይህ የአማርኛ ስብሰባ ነው፡፡ ከተባለ እማራ የልሁኑ ከዚህ ስብሰባ ይውጠ! ወይ ይግሞ እንደ ቁጥጥአቶን ህብረሰቦች ሆነን ከቀበልን ልተመሩን ትቻላቸው፡፡ እኩድን ‘በአዲን’ ተብሎ የአማራ ይርቻቸት ሆኖአል ከተባለ፤ ይህ ስብሰባና እኩንፋውም የአማርኛ ከዚህ ገን ስብሰባው በአማርኛ መመራት ያለበት ይመለለኝል! ለዚህ ቤቶች መልስ እፈልጋለሁ....”

አዲስ በዚብዛኛዎች መሬ!!

እንደተለመደው ማሚታ!! በአዲቶች መረ ክጥቶ አይታለም፡፡ ለአመልካቸው በጥም ቁርበ ትቻው፡፡ እንደ እንጂለሁም አበባል ሲይ በርሃዊ ወሳኔ ማእበል ያስነሳል፡፡ የዚከንያቱ ባልታዊ የዚከንያቱ ይግሞ ውጥነው ለበርካና ለከፍልል ይስተዋል፡፡

ለኋን የለከበው እመልካቸው መደረግዎች ተፈራ፤

በረከት መደረሰ ከያዝ ተሰብሰቦችን ስለበረሰ አለየደቶ ጥልከ የመውጣት ትልዕችው የተጨበበበበት ነው፡፡ የንግግር ሰልቶም “በዚቁ በሽክ” አይነት ነው፡፡ እና የን ቅን ‘ለኋን’ የተባለው ተጋቢ ለቀረበው አደገኝ ጥያቄ “የሰምአን ልጅ በረከት” ሰማዘኗ የሚገኘ ምግባር ሰጠ፡፡ አዲስ ቤት ተፈራዋቸ ሂት እንዲ ተናነቀው፡፡ ለ20 ይቻቹ የሀልም ተናገሩ፡፡

“የሚው ይህንን ቅን ባለየሁዋት የድር!” ሌላ እንደ ወጪሁ ገዢ ተወስኝ እያለቷቸው እንዲህ አሉ፤

“የሚው ይህንን ቅን ባለየሁዋት የድር? የኋ በረሱ ለይ ሰንታገል የሚው የሰላምን ጉዳይ ስይነስ ቅረ? የሚው እርተራዊነቱን የኋ ስታነስ ቅራቸው? የወጥነው ተፈራ፤ የወረዳነው ቁልቆለት ተረሰ? ‘የልተንበረከበው’ እያልን እየዘመርናን ዓይታ በጥናለበበበት በእነዚያ ከመናት የሚው የኋ እርተራዊነት ስይነስ ቅረ?”

እንዲህ ሌላ ማስፈጸሙ በጠ ይሞ አከለባቸ፤

‘ከእረሻነት እያነሳን እማራ ያደረገናቸው እና አይደለንም እንደ? እማራነታቸውን የት ተወቂት ነበር?’

መልካም ገዢግኑን በመግበያው አረፍተ ነገር ቅመ፤

“ምናው ይህንን ቅን ባለያሁዋት ፎርድ?”

በረከት እንበውን ቅና አደርጋ፣ በስተን ሌሎችተከተለው እንዳንድ ሆኖ በብዕቻ በመሃረም አይኖችቸውን ሌሎችበታል፡፡ ወይም ቅርቡ አደርጋ የሆነ ቅርቡ የሆነ ቅርቡ እኩል፡፡ አገልግሎት መክፈ ሌይ ያስቀባል ይበካል... አይ አበሽ!?

እኝ አበሽም መቁጥሮ የዋህንን፡፡

ስዔ ሌሎችበት አያሳቸውንም፡፡ ቅጥኑን ከምናው በርሱ ተደራሽናል አስላቸው የምንሆንበትን ዘመን ለረዳቸውም አናውቸው፡፡ እንዳንዶሏ እንደ ለቅበት ከድሙ ማረቻ አይቱን ወይም አማካኝን አያሳቸውበት ለቅርቡን በዘመናው ይቀተልበታል፡፡

እና የን ቅን በረከት አስተካክሮም አስራራርቸውም አይንዳውን አስቀሩ፡፡ የበረከት እርትራዊነት አይንዳው በዘመናው ከተዘረዘሩ በሁዋላ ወደ ስምአን የመድኑን መሬ “በቻም አማራ!” ወደተባለው ወደ የኝኬል ሂይለ አዘረበት፡፡

“የብአድን አባላት መበበቻ አይደለም፡፡ ከሁዋላ ሆኖ ያሳሳቸውም መኖር አለበት፡፡ ሂይለ ጥሩትን ‘አማራ እኔ በቻም አያሳቸው’” ተባለ፡፡

ስብሰባው ከእንዲ ወደ ቅጥ ዘረ፡፡

የኝኬል ሂይለ ጥሩት ወሰጥ ገዢ የኝኬል ሂይለ ይቀይልንና የለንን ዘመና ማንኛውም ለግለፋለቸው፡፡

የምኑ ሌናን የበድሮ ወጪም ሌይ ተገዢለ፡፡

ታረከ እንዳሁ ነበር...፡፡

ለናን 300 የወታደር ሂይል ያለት መር መሬ ነበር፡፡ ሌናን የሚመራት የቅልቸ መር አላላ የተባለ በቻም ሌይ የሚተቻቸ ግዳታ ተሰጥቶ፡፡ ሌናን ለሰት ገዢ ይህል የታዘዝዎን ለመፈወም ተከር ነበር፡፡ የተሰጠው ግዳታ ገን የሚይቻል አይነት ነበርና ለይሆንለት ቅረ፡፡ የሰው ሂይለ ተመናግኙበት ለለም ለአሠራተኛ ገዢ እንዳያጠቹ አዘጋጅት...፡፡

በዘመናው ይቻቻ ይናው ሆኔታ ይጠበቅ ገዳመናው ከተባለ የሚዘጋጀ በቻም ሌይ ለነበረው ለኝኬል ለጥራ ለጥርት ይደረግለቸ፡፡ ሌናን ይመራው ለነበረው የቅልቸ መር የተሰጠው ግዳታ አለመሳካቱ ለኝኬል ለጥራ ለጥርት ይደረግለት አረት ከፍተኛ መከንያቻ ከነዋሪ ጋር አበረውበት ነበር፡፡ ከእነዚህ

አንድ ከለኝነት አበበ ገዢው ይባላል::

ሳምር የ “ለኩን ጉዳለት!” በለው ተእዛዝ ስለተ
አስረው ተ የኩን አሸቃጭ መከናወች ለምተው-ታል::

ሳምር ለኩን አንድገል ተእዛዝን የሰጠው ከውታደራዊ
የቀጣት ይንብ ወመ ሲሆን፤ በመከላከል ማኑስቱር የቀጣት
ይንብና ሁኔታ ወሰጥ ወታደርች በዘመኑ መንገድ እንዲረስኑ
የሚፈልጉ እንቀዱ አልነበረም::

ለኩን አንድገል ተእዛዝ የተለለው ለውቅ እምበደተው
(ክኩራል ልይለበት ገርማዎ) እና ለክኩራል አበበው ታደሰ
ነበር:: ተእዛዝ ሲተለለና በውቀቱ የመጽሑፍና አስተባባር የኩን
ከለኝነት ገመቶ እና እነዚው ነበር:: ተእዛዝን መሰማቷንም
እረጋግጣልኩል::

ክኩራል አበበው ወደ ለኩን የበላይ አለዋ (እርግስት
አይሁ ይባላል) ይውሉ ለኩን አንድገል ተእዛዝ ይሰጣል::
በዘመኑ ይቀቅ ይግሞ እርግስት አይሁ ለኩንን በውታደራዊው-
የረዳም መገኘኩ መሰመር ገይ ለደግኝው እየሞከረ ነበር:: ለኩን
በበት-ለአሸቃጭ ገዢ ጉባኤታዊን ለመቆጠር በቀልጠ ወረዳ
መሄል ነበር::

በመጨረሻ የለኩንን ፈደም ለለ ወታደር ተቀብሎ
ለእርግስት አይሁ መልስ ስጻ:: ፈደምኑን የተቀብሎው ወታደር
ለኩን በውጭው ገይ መሞቱን በከይ ለእርግስት አይሁ
ገለበለት:: እርግስት አይሁ ይህንኑ የለኩንን መሞት ለአበበው-
ይሬት እኩረን:: አበበው ለሳምር በተመሳሳይ መንገድ፣ “ለኩን
ቀደም በለው በውጭው ገይ ባቀኩል” ሲል ገለበለት::

በርግጥም ከሳምር ከበረከት እና ከእበበው ወር
መማበባት ያልነበረው ለኩን ከሚመራቸው ወታደርች ወር
በውጭው ገይ ባቀኩል ነበር:: እኩረን ለውቅ ለለት ገዢ መግዳል
እረጃልምና የሳምር ተእዛዝ ለይፈጸም ቅሬ...

በሰላም ወቀት ጥርስ የሚከሰባቸው ወታደርች፣
በውጭው ወቀት ወደ አስተኛው ወጪ እኩረን በማድረግ
የማሳወገድ ከዚ በማገራችን በጥም የተለመደ ነው:: በደርግም ሆነ
በሽንም ከመን ለሰራበት ቅደምኩል:: ለኩን ገን ማረ ለሚገልት
ሆነ ከሞተለት በሁዋላ ባቀኩል በተጨረጎበት በቋናው እትምናው
ቋናው ወታደር ለይሁን እየቀርቡ:: ለኩን ገይ ተላይ የኩን

የጥት ቁርድ በቀጥታ ከበረከት ይር የተያያዘ ነው ለማለት የሚያበቂ ማስረጃ የለጀም፡፡ ሌሎን በደኅር ተናጋሪቱና የዘር
መድልዎን በመቻዎም ተበብ ጥን ጥቅር አማርኛና የህወሄት
ወታደራዊ አካላት ጥቅር መካገበ ሌሎ አሰጣረውት
መቆጥቶችው ግልፅ ነበር፡፡

(የለኩን አስተዳደር በእርትራ ወታደራዊ ቅጥጥር ስር
ከዋለ በሁዋለ መከንን መሆኑን ሲያወቀ ከሉን ፊትሽዎት ነበር፡፡
ለኩን ለእመኩው የቀረበትን ያልተለከ ይበኩበ የገኘ ሰሜን
ይንን ይበኩበም በእርትራ ፊደም አንበበውታል፡፡

የለኩን እመኩ አዘጋጅ ማንበር ይሞባ ገዢሙ ከተባለ
በታ ሌሎ የሰራዊት ማክም ነበሩ፡፡ በማም ቅንጅ ሌሎ መሆኑን
አያዥቸለሁ፡፡ ሆኖወተ ትብሎች፡፡ ሌሎን ሆኖወተ የቀረበትን
የበኩበ የእርትራ ፊደም ማንበበ ሲደምር ሆኖወተ ቅበለችችን
አየረዳች ነበር፡፡ ፊደም ይከታተለ የነበረ ቅበለችች መጠው
የለኩን ይበኩበ አንድነትበማ ሲያደርግት፣ መሻጋን ሌሎ
ፈልጉ ሌታ ወደቀቻ በለው ንግረውኩል፡፡

መግኹት ይረሳሽኝ ሆኖ!

የለኩን እመኩ ቀረም በሀወወተ አለች፡፡ ማር ወሰጥ
መግባት በፈቀድልኩ የሮ ያቻን የቻኑና ዓይነ ፊል አገኝት
አበት በእር ይካኝሁ፤ ፊልቻኑ ትንቃት ሆንድ አይደ
እነቻሁዋለሁ፡፡ አግኝች፡፡ አገም ይህን የዘመናችን ትርሱ ጥሩ
አድርጋችሁ ተርከላን፡፡ በኔ በከላ አልታልከም እንዲ የለኩን
መለ ለምና ሆኖወተ ትርከ በጨረፍታም በሆነ አዘጋጅ ማስረጃ
ነበረበኩ፡፡ መረጃዎች አልተፈለጋችም በሚል ይህን ትርከ
አፍጋ መያዝ ጥን ማስከት መስለው ለለተለማች የማውቃውን
የህል ተወጋቻሁዋለሁ፡፡)

በእኩን ወሰጥ የተሳለ ጥንበበ ያላቸው ሌባለ የሚችሉ
በሰት አማራ ይኬሱለች በታ ነው የነበረት፡፡ ተፈራ ማሞ፣
አሳምናው ታደና ማይለ ጥለሁን፡፡ ሁለቱ ይኬሱለች ከማንበት ይር
በተያያዘው የመፈንቀለ መንግበት መከራ ተይዘው ወደ ወያኑ
ማንፈያ ተልከዋል፡፡ አበባው ትደሰ አገው ነው በባልም ማማኑ
ገን ጥን ከተማራይ ነው፡፡ ሆኖም እንደ አማራ ወከል ለታሰበ
ቆይተካል፡፡

ይህን ችሎት በምዕራብ ወቂት በተረጋገጧ አማራኑት ለመቀበ የሚችል ይሸጋል በጥር ካውና እነቱ በቻ ነው፡፡ እስከ ቁዕስ ስሙ፤ “ይሸጋል እኩ!” ሆኖአል፡፡ “ለተጠየቁው ጥያቄ ሁሉ እኩ! ይላል፤ የን አይደለምውም” እያለ የሙታል፡፡ ይህን መካንን ደርግ ማይዙድቅ ይሞር አውቀዋሉ፡፡ በጣም ጥሩ ስው ነው፡፡ “ስው መግዳል ህጻይት ነው” በለው የሚያምን ገዢ የእግዢአብዛር ስው ነው፡፡ በዘህ ለይ ይግባኝ ማንኛውም አለፈ በጣም የከበረል፡፡ “እለፈ ለሳሳት ይቻላል” በለው አያስቦም፡፡ ስላምተችና ልቀቃ ነው፡፡ እንደ ስት ተርስ ተምቻም ይለ፤ እንዲ ማጥከ የሚይችል መሰታወት የመሰረ ገዢ ተርስቶ አለት፡፡ ተርስቶን በዝ ገዢ ለሰው አገልግሎት ይመቀመጥቷል፡፡ እንደተከሱስ ስው ሲለፈ የሚውል ይሸጋል እንደዚ አይደን ወታደሏችን ለመሆ ይቻላል? ካውና ከደግኝቱ በዛት መቆጣት አይሁንለትም፡፡ እና ይሸጋል ካውና እንኩን መፈንቅለ መንግሰት ለማከር፤ ባይ ኦኩን በያንጀ ቀው አይለበትም፡፡ የሚችላይት? እግዢር ለፈተረው ካውና ተናገጧል - ካውና!

በተቀረ ከሸጋል መከራዊ በታች የሚገኘ አስተዳደ አማራ መካንናችና በድርጅት ሲሆ ለይ ያለ ከድረዎች ሁሉ አያተቡት አድራሻቸው መደግይታዎት አለም በተለያየ ከዚ ተልከዋል፡፡ ይህ ቀልቶ የተረጋዥን የህመራዊ የወልቂወት፤ የደንናና የራይ የእርሻ መረጃች ለህመግት ያስረከበት እነዚ ተቀር አማራች ዓቃቃው፡፡ የአማራ ከልል መረት ህጻዊ ባልሆነ መንገዶ እየተቀረው በመመሰዳ ጥያቄ ያነስ ታፍናው መፍተዋል፡፡ እና አሽንድ በለው፤ ለማችው ገበየሁ መንግሰቱ ተበደ ነው የት ዓቃቃው? ይህን የሚመሰለ ይግኝ የወያኑ አመራር ከቶ ማኅው?

ከለይ የመቀበኑቸው ለምች፤

“አማራውን እያደናቀባቸሁ ለም መረጃችንን ለተገራይ መሰጠቸቸሁ እግዢ አይደለም” በለው በመናገራቸው በረከት ለምኑን አፍና አጠቁቸው፡፡

በአማራው ከልል መረት ጉዳይ በረከት እንደዚ በቻች እኩና ዓቃቃ ለሆን ተከለ? በረከት ለምኑን መለሰ ካናዊ ቀው በአማራው መረት ጉዳይ ለመፈጸረም ተለዋል፡፡ ከተፈፈመው በህዋላ ይግባኝ በረከት አማራ ከድረዎችን አያስበስቦ የወሳኔውን ተከከላ መሆን ይሰብካል፡፡ ‘አ.ትዋናያ’ እና ‘አ.ትዋናያዊነት’ የሚለው ቅል አይነሳቦን ይለለ፤ ‘አንማሪያው’

አማራ አይደለም የአማራውን ካልል ለአማራዊ ልቀቁ
ልባላ ተምህሮች ነፍጻች እየል ይረዳበለ፡፡ ‘ሁወጥ
ትግራይ ወሰት ቁጥርና እየገኘ ነው፡፡ እናንተ ጥን
በአማራው ካልል ቅጽን ቤት ቁጥር ቅጽ ነው የገብርና ትጥ
በለም የሚጠይቷውን፤ ‘ድመኝ ጠላት፣ ዘረጃ፣’ ይለታል፡፡ ‘ምቀሻ
የሚልም ይመርቁለቻል፡፡ ይህን መጠየቅ እንዲት ምቀሻነት
ልሆነ እንደሆኝቸል የሚጠረፈት ቅጽታ ጥን የገኘውም፡፡

ወደ ይኩል ሂይለ ጥለሁን ለመልሳቸው፡፡

በርግጥ ሂይለ ከመኝናው ሁዝባዊ አመለካከት የነበረው
እርስዎ አልነበረም፡፡ እንደ አጠቃቃች የውያኑ አመራር አባላት
እኔ በደም የታጠበ ነው፡፡ በቀኅማናው መቆኗል መቀሚው
እንዳለፍካከት የአጥቦው አካውንት የድምጣዋት አበበች አባት፤
አሁን ይረዳ ከፌዴራል እንደገኘለው ወሰኑ ከሰተላለች ይኩልለም እንደ
ሂይለ ጥለሁን ነው፡፡ ይህ ጥቃር ታሪክ እንዳለ ሆኖ ሂይለ
በተለይ በሽዋ አማራኑቱ ቅጽ ከሰርአቱ ተወስና እየደረሰበበት ፈቻ
ለፈት ሊኖም የጋዢል፡፡ በመጨረሻም በጠረቻ አግልሎውት
ድምዎ መፍተካል፡፡ ስሙ ይጠበዝካል፡፡

ለኋን ባህርናር ለይ ከሰነሰው ማእበል በሁዋላ ሂይለ
ከነበረበት ለልማት ተነስቶ ወደ ይጠበዘዬት እየር ሂይለ ጥለሁ፡፡
በወቂቱ የአየር ሂይለ አጠቃገር ለነበረው ለኩልል ይኩል
“መብቀው፤ ተጠናቀቀው!” የሚል የዚህ አጠቃ ለይፈለስት
እንዳለቀረ እንጋረጥራለን፡፡

ሂይለ ጥለሁን የህወጥን መከተሉል ለመቀጠበት የዚህ
ዝር፡፡ ለይፈለስት ቅጽ፡፡ በርግጥ ሂይለ ከልቦ ለመለስ ተማኝ
ልሆነ አይችልም ዝር፡፡ እየር ሂይልን ከተረከበ በሁዋላ የዚህን
ደንፈዎች እንደ ማረጋገጫው፡፡ ይጠበዘዬት ለይ አገብቶ
ተነስ፡፡ አማራና አይሞወችን፤

“በስተኞቸውን ተናገሩ!” አገኘው ስብሰብ መርቶ፡፡

የአየር ሂይለ አባላት ቅዱታቸውን ተናገሩው ለይበቀ
ኩልል ሂይለ እንዳሁ የሚል የትግራይ መልካከት ይረሰው፡፡
“እስከሁን ያልከውን በለሆል፡፡ እሁን በቃሁ!”

የሂ አባበል ለተነስኗ፤

“ሁወጥን መቁወም ተከተለ እንደ ለተራቻ
አይደለም፡፡ እና ገዢ ተገኘ በለሁ አትቻቻል” ማለት ዝር፡፡
መለስ ሪፖን ከረጋግ በሁዋላ ሂይለን ከአየር ሂይል

እነዚህ አይቃደም ቁድመው:: በዚህ ዘመን እማራ ለዚህ ስውያር የአየር ሽያል አካሄኑት ስልጣን ከተወጻኑ ለሰጥ አይቃደም::

ሽያል ጥላሁን በጠረቻ እስከተገለበት እለት ይረዳም ይጠቃለን ከፍ አድርነት የህወሂት እኩያዊን ነርሱም ተቋውም:: በርግጥ ለሆነ ከመቀርቀር ነው ወይም የነርሱም ይርባውን በማግኘት በርግጥናት ማውቅ ይችግራል:: ስርአቱን የማስወገድ ልሳሽ ለዚህ ወሰጥ በጥር የሆነ ከነበረው የማስረግና የሰላምን ይረዳ አንፃር የማድረግ በቋቱን ባለማ ነበር:: “ሰው ማለት ስው የሚሆን ነው፣ ስው የጠቀ እለት” ይባል የለ?

ወያዘምቻም ይህንኑ ይለለ::

‘እማራው በታሪክ የሚኖር የውረቂት ነበር ነው’ የሚለውን በዚህ ገዢ በአይደባይ ይኝገኙታል:: በርግጥም በረከት ለሞኑን ከሰላም እንደፈለግ እየተማወቃበት፤ ሁሉት እስርት እመታት መድፈጥናትን ነው:: በጥቂር እማራቸ የሰላምን ቅንበር ለር የወቅና የዘረዝሩትና የውርድት ነርፍ በእማራ የሚኖር እንደ አገል ወንበ ሲፈለ በአይደናትን የምናይ የአይን ምስክርቸ ነን::

ይህን አባላትን በመምዝኬ “ሁዝብና ሁዝብን ለማጋበት” የሚል እናታ የሚያስሙ መጠጥቃቸ መነበረቸው አይቀርም:: እኔ እስከማውቀው ግን ተቂር እማራቸ ሁዝብ እየደለም:: በጥት የሚቀበሩ ማቋረሻት መቋ እረጋች በወያዘምቻ በቋ ፍቃው::

በጥንት ዘመን የበርቃዊ ወንበ ወርሱትን መሽከም ለለመቻል አካላት ሲጠስቦ ከመራት ለር የመደበቅን ታሪክ ለሞተን ነበር:: በዚህ በቋ ዘመን አገል እና በርቃዊ ወሰጥ ወሰጠን እየተገኘና ወግ ማቋረሻ እልቀሩም:: ወራው እውነት ከሆነ ከሆነ እንዲ እየቀር ይሆናል:: አሉም ይግሞ አገልና በርቃዊ በእንደነት ተያይዘው በንግነት መዘመር ይቋምሶል....

- 7 -

የደግኝ አገር ይምበት

አንዳት ፍጤር ከዳንሁ - በዘን የጥዣት ደመጣ;
ናልአሉ እሳለሁ - የንግድ ሌላቁማማ;
ውጭት የሰቀባት - አንዳት ነፍስ አማካይ;
ከሰቅዚ ማመጣት - እጀሮን ንርግኩ;
ወይም አንዳት ይምበት - ከመራት አንሰነ;
ገዢዋ ባሰቀምጥ - እስተንኩስ ንርግኩ;
የንግድ አላፍርጻት - የፈጸለሁ ለማለት;

(ግጥም - አማካይ ዓክንስ)
- መንግባቱ ወልደማማርም አንዳት ለማመወ -

በ1988 የጥዣቀት በእል የህዝት በእውጣማ
የተዋወቃሁዋት አንዳት ለኝ ለቦ ወሰት ለዘልአሉሙ ተስፋራ
ቀርታለች፡፡ በመሆኑም የዘመኝ ወጪ ምርመራ ታሪክ በዘን
መድብራ ለማከተት ተገዢሸያለሁ፡፡ አንዳንድ ገዢ ተዘጋጀ
የሚመስል ተወተት ከእኔምር ለይጠሩ ለረጅም ገዢ ይቆያል፡፡
ርግጥ ነው፤ የፈሰሰ ወተት አይታደለም፤ የሚለት አይነት ነው፡፡
ሀላናዎ ወሰት የቀረው ቁርጥ ተወተት ግን በከባድ ካርና አንዳ
አይጠረግም፡፡

ይህ ትርከ ይፋ በመሆኑ የኝ ለኝ የጥዣታገኘው ተቀም
የለም፡፡ ይህን ትርከ አማካይ ታስቦዋለች በሎ ማስተካም የዋህነት

ነው:: ለያዥ በህይወት ካለች አይደል? ለእኔ የን መዓዘዝ
ይቅላቸል:: ለሰው ስንጋሩት ቅል ማለቱ አይቀር መቻቻ::
ሁሉም ለፍርድ ማቅረብ እንደ ቅጥቷ የከበደን ስካም አውርድ
የመግላጫን የህል እረፍት ይሰጣል:: ቅል የሚመስለ አያለ
ከስተቶች በየእለቱ የጋጥሙናል:: በቀል ክለፍናቶው ቅል
ሆነው ይቀረብ:: የሚባለ ሁሉም ካለን የን ፊተና ወሰጥ
መወዳቻችን አይቀር ይሆናል:: የገመኝ እንዲያ ያለ ነበር...

* * *

ታቦት ስኞች በመመለስ ገይ ያለው ህዝብ - ከርስተያን
ነዳኖውን ቅልቶ ይተማል:: መከናዬን በተገበው ፍጥነት
ማሽከርከር ተቃዋሚ:: በኋላ ቅል እየመሆኑ መራገም በቻ
ሆነ:: እንዲሁ እንደበገኘት ስጋዘ ሲለ ነበር ያች ላይ የለከልቻች::
“እባክህ ስኞች?”

የአስተሳቂን መርሃ ይህ ከሚሸጠው ያለው ከርፍ
መከከል እንዲት ላይ ልማታዊን በልጻ አደረገቻቸል:: ሁሉት
ነበሩ:: ከከረዳዋ የህ ያለቻው ሲት እየተከሰቻ ነበር የምትጋዘ::
ሁሉቱም የተበጣው ነጋላ በጋ ተከናዬዋል:: በተሰነጣው
ስላተር ከርከንቻን እያደቀቀ ከኔ መከና እከል ይረመዳቻል::
እንደዋሄ አያት እድርሱዋው መልሎም ስልሰጥ በበለዕት
በኋላ እየመሆኑ እመሆኑት::

ምናቻ ተስፋ እልነበረውም::

ሁዝብ ከርስቴያን አስተሳቂን ከኋር እኋር ቅልቶታል::

“ይከሞን ነው:: የኋላበት በተስኞች?”

እሁን የን መልስ ስጋዘ::

“መንገዶ ተዘጋጀ አታቻቻቻ? በእግር ይቅላቻሁዋል”

ለይ-ቱ ወደ ጉዳቸዋ እያመለከተቻ ተለማመጠቻች::

“እሱን እግዢን ስላመማት ነው::”

ድህንት እንዲት እድርሱ እንደተጨመተባቻው ማስተዋል
ይቻላል:: ቅዱቻቻ ያለ ጥርሱዋ ከከረዳዋ የህ ሁብረ-ወብት
ፈጥረዋል:: በአደራ ነጋላዋ ሲር የሚሰን የወጣውን ሰማያዊ
ሽራብ ይጋግማ ተስተካከለዋል:: በይም ፍት:: ከይት የመሰለ
ወብ አፍጋዣ:: ከነጋላዋ ሽልከ የወጣው በንድ እስከበቻው
እኩራ መጥምጠኬል:: ማድረት ወሰጥ ስትንዳሩዳና የዋለቻ
ተመስላለቻ:: አበራት ያለቻው የምታነከለ ሲት በእድሜዋ ገብ

ከሆነዎች በቀር አለባበቻውና ገብቃልናቸው ይመስላል::

“በገበርኬል! ስንጻ እግዚህ?” ለሰነድቸው ገዢ መየቻቸው::

በተከናወል መናገር አልቻልም:: ከልደቻቸው በተተለ ሰር የተስጠናውን ወጪ ገልበ በማየት ይህንን አለም የገበርኬል ሰም ለሰነድ ለመስጠና አይደለሁም:: የወንድነት የሰጠት ነፃሰ መቻቸው አቅጣጫው አይታውቹም:: እንዲስከተት የተናው እንደገኘናቸው ስጋጌ አልነበርካም:: የሆነው ሆኖ እንደገኘናቸው ስጋጌ አልነበርካም::

“የተ ነው ለፈረቻቸው?” ለሰ መየቻቸው::

“ገርድ”

“መንገዶ ወደዘመኑ አይደለም” አልከት እያመነቻቸው::

“22 ከደረሰከን ይበቻናል”

ጥቃት አመነቻቸው መከፍያን የር አስደጋ አቆምኩ:: የምታኅስወው ልደቻ ከሱዋለ ተሳራሽቸው:: ከደረት አፍጻሚ ከፈት ገዢቸው:: እኔ ለኋ የገበር ነው ንጂወጣዎ የድሃን ልደቻ ቤት:: የእነዚህ ገን የተለያ ነው:: ይህንት ከነቅሰወደ ይገኘኝን ተከለባቸዋል:: እናታቸው ለይ ባንዳራውን እያውለበበ፣ ለኖራቸው የሚቻለውን ወጪ ሁሉ ስፋትናቸው:: በምናብ እንዲ ወጪቸውን መፈለግ ይከበናል…

ጠሩንባ እየነፃህ መንገዶ ለጀምር ከሱላ የተቀመጥቸው ሲታ መራረቅቸው:: ከምተና መሆና ይታወቃል:: እድሜዋ ከ30 በላይ ለሆን በቻልም ያረፈቻቸው ነበር የምታመስል:: እንደዋወ ከከደረት አፍጻሚ ስር ወግ ይመርክ:: እድሜዋ ከ16 እይበልጥም” ማየት ገመትከተ::

“ማኅው ለምና?”

“በሰነድ” አልቻቸው::

አቅሬ::

“ምናሳቀሁ?”

“እያቀለድኝ ነው?”

“እውነቱን ነው፤ ለማዘ ነው”

“እንዲሁ አይነት ለም ለምና አላውቸም” አልከት::

“እናም ለምና አላውቸም:: የንተስ ለም ማኅው?”

ገንዘብ::

በተፈዋ እየሰቀቸ እንዲሁ አለቸ::

“እና ለረበት በማም በተ ‘ተስፋይ’ አለ:: አሉር ይህናለ:: ተረ እንዲያውቸም ምያ ይህናለ…”

በቃ ኦዕስ አልከ፡፡

(ለነገሩ እውነታን ነው፡፡ አገሩ በሙሉ ‘ተሰኞ’ ነው፡፡ ሆነዎች በልደቅ ለመጠር የለውን ምምት ለመግለፅ ስይሆን አረፍጋዊ ይህን ሰጥ በተመሳሳቸት፡፡ አሁን እንዲ ሆነዎች ተሰኞ ቀረቡ መሰላም ይህን ከአገልግሎት ወጪ ከሆነ 40 አመት አለፈው፡፡ በርግግ ከሂያ አመታት በፊት የደረግ እባል የነበረው ሙሉ ከገዢ እና የተዘጋጀ መቆጣሪ አስተዋዣ ካርድ በሆነው መለያ ገና ትብብው የጠላሁት መቆጣሪ በኋር ይቻው “ተሰኞ” የተባለውን መቆጣሪ ካርድ መቆጣሪ በቀበሌው ከመከራኝ ከሰውና ፖር በግዢ ይሰጥ ካርድ ከገዢ እና የተዘጋጀ መቆጣሪ ይህን ሰጥ የመረጋገጫ በመንግስት ለልማት ላይ በርከት የለ ተሰኞውች ለለዝኖ ነው ይጠላል፡፡ ተሰኞ ገበየቶች፣ ተሰኞ ዓንቀት ተሰኞ መፈጸሚነቱ፡፡ “እጥፍት መጥፋት” ላይ መለያቸው ለለ “የተሰኞውች መንግስት” ሲል ቁልፍል፡፡)

ወደ ሂሳብ ጉዳይ ለመልካቻ፡፡

ሁበት ከርስትያን መንገዶች ጥልቅ ይጠላል፡፡ ችግርናንድ
ገመል ይዘ እየከለለ የሚጠኑውን ሁበት እየተጋናው
እንደምንም ወደ አስመራ መንገዶች ገበሆ፡፡

“ተማሪ ንስ?” ሲል መቀሁዋቸ፡፡

“ዘመና ከፍል እማራለሁ”

“እድሜና ለንት ሆነ?”

“15”

በታችው ለደርሳቻው ወሰንከ፡፡ ወደ ገርፋ ማጥረት
እንደምር ማን ወደ አልቀበን ካርድ መቆኅም “በዚ ከማለት”
እንዲንደ ማዋታ ይመርከ፡፡

“ተምህርት እንደት ንስ?”

“በዘመና እየደለሁ፡፡ በቃ የው እንደ ሁለም...”

“ምናው እልከበዝኝም?”

በቃ ኦዕስ አለቸ፡

“የአባትና ሰጥ ማናው?”

“እማራ”

“እባትና ምን ይሰራል?”

“በሀይወት የለም፡፡ መጽሑፍ ማሞበል ካርድ በመሆኑ
ይሉ ላይ ቅት በለው መርሱ እረዳን”

ይህወዢ ለቀር አስተዋልኝና ፈጥና ላይ ለመጥከና፡፡
 “ተምህርትናን አታጠቃዣ እንደ?”
 “እጠናለሁ!” አያያዝነትና “...በን ይደከመናል”
 “ምኑው?”
 “በት ውስጥ ስራ እስራለሁ! ማታ አጠና ለጥና ወገበ
 ይሰጣል፡፡ ከዘመ በቁ እተናለሁ፡፡”
 በእኔ አያመለካተኛ፤
 “ይርስናል! እኩህ ጽር አቀምልን?” አለቻ፤
 መከናዣን ደር አስደገኩ አቆምካ፡፡
 ከሆዋላ የተቀመጥቷው ላይ ቅድመ ወረዳች፡፡ በስከተ
 በኋ እንደት እንደማካሬት መፍቻት ንበርና አገባኙት፡፡
 ከመውረዳ በፈተዋዣ እንዲሁ አለቻ፤
 “እናመሰግናለን፡፡”
 “ምንም አይደለ፡፡ ቅዱ በስከተ”
 “ይህና ሆኖ”
 የመከናዣን በር ከግታ ከባልንቃሬው ጽር በከራከሩ
 መንገድ ገዢ መጋቢ ይመሩ፡፡ መከናዣን ለማዘና አገል መከናዣ
 አልፈው እስከዚልቁ አየጠበቃሁ ንበር፡፡
 በስከተ ቅመች፡፡
 ኮዎር በላ አየቻቸ፡፡ ከባልንቃሬው ጽር የህን ንበር
 ተነጋገሩ፡፡ የደኛው መንገድን ቅጠልቻ፡፡ በስከተ የመነታቻ
 መሰላቻ፡፡ ለመሆሉ ያሰበቻ መሰላቻና ማረጋገጫ ለውጥ በቀጥታ
 ወደኋ መጣች፡፡ እና ገንዘበ በላ ተጠቃቻቸ፡፡
 “ይቅርታ አይርጋልኝና እንደ ንበር ለጠይቃሁ?”
 በእኔታ ሲሄን ገዢ ቅዱ ወዘዣነትና
 “እንዲሁ ለይሁ ቅል ለላለከና ነው የደረሰትና፡፡”
 “ምንም አይደለ፡፡ ምን ሆኖም?”
 “ምንም አልሆነሁም” እንደገና አመነታቻ፤ “...እኩህ
 ለለደረሰከና አመሰግናለሁ፡፡ የን ለለ እናቱ ለነጋሪሁ በየ ነው...”
 “ንገሩኝ ይህና...”
 “እናቱ ቅዱ ክጠና ወር ክውዲቱ ሆነታቻ ቅድጋ
 እና ተስለአት ከሆነታቻ ወጣች፡፡ የን በጥም ለለተሳደቻ
 እንደሆ አትበላም፡፡ ማረጋገጫ መረጃ ንበር ተመግቢ በለዋጥል፡፡
 ለስተ ላይቻ እሉ በት ውስጥ፡፡ ምግባር የሚሰራ የለም፡፡ መረጃ
 ከላገኘቻ እናቱ እንደገና እንዲታመምበኝ ሂሳብ፡፡

በትምት-ብኩ ምናደርሱችዋለሁ ልደቂን?”

እንባዊ አርግፍግኑ ወጥቶ የመከናው በር ገዢ
ተደገኘች፡ ስሜቱን ለመቆጣጠር ጥሩት አድርጋ ንበ፡
አልማዝነትም፡ አይኖም እሳት አያመሰው እንዲቀን ለቀቀችው፡፡
ይህ ሁሉ የተፈጻሚው እንደ ይቋቃ እንዳ ባልጥ ገዢ ወሰጥ
ነበ፡ ከውጥ መከናው ወሰጥ እንደትገባ አደረግሁና ለዚህና ተከተል
ጥከር፡ ስሜታዊ ሆኔዎ ለረዳት እንደምቻል ቅል ገበብ-ት፡፡
በርግጥም የመጀመሪያውን የነፃቦ አድን አርዳታ ወይምው ንበ
የጀመርካት፡ እነዚው እከባቢ ካለ መደጋጋጋች ጥቃት ገብና፡፡
ለመረቅ የሚሆን አጥንት በእኔው በር አጥንት፡፡ ቀይ በር እና
ድንች መመርጫት፡፡ ዓብዛ ከሰላም ማች፡ ስኬር፣ በኋና፣ እጥን
ታከለበት፡ አምስት በር ለእና አሰጣክት፡፡ ይህ ሁሉ ሆኖ
የመግለጫ ተቀባዩ 25 በር በሆነ ንበ፡፡

በሰነድ በማግ ተደስተች፡

እና እንዲሁ አለችኝ፤

“እናቱን ለምን አይተኞት አጥረጋም?”

“እናትናለሁ በሰነድ”

“በቀምህ አይተኞት ተረዳለሁ፡፡ የደረግኩውንም
ልንገራ-ትና ተመርቃሁ፡፡ ይህውና በታችን”

ግብር፡፡

በእንደ በባቢ ከፍል ወሰጥ እንደት አጥንቸ ያገመው
በት አልጋው ገዢ ተጋድሚለች፡ ከንፈረቃ ከበት መሰላምል፡፡
በተኛ መርቀት ተደረጋበው-ት ቅና ቅና ተተነፍሰለች፡፡
የግንባሽ ገዢ ይሞ ሲይች አግጣዋል፡፡ እ኏ና በትርፍ ተበልቶ
የወጣ የካና ሲይች ይመሰላለ፡፡

የድግናው ገዢ ሰነድ ከከበች የደረሰደረ መከናዣ ከእንደ
የመድና ባትራ የር የተነስው ይቶግራፍ ተስቀሉአል፡፡ በግራና
በቀኝ የማርያምና የገብርና ምስለውች ተለጥረዋል፡፡ ሆኖች
ሻጻባል የእትምናደን ባንዶራ ይዘ የተነስው ይቶግራፍ በሌላ
በከል በመሰረታዊ ወሰጥ ያረጋ ከመክፈ ገዢ ተቀምጧል፡፡
የህንደ አማልከት ይህኑ የፈልም እከተጋች የማይታውቁ
ፖስተርም ከእልጋው ማድ ተስቀሉአል፡፡

በንኩረን ከበየያቻው በሁዋጥ ለተ ለውራው የምቻለው
በማማቴት የመድናደንውን ማምበል ይቶግራፍ አያጠንት እንዲሁ
መቀሁት

“እኩዎችን ስምታቸውል?”

“ምት በለው ነው ያረዳን፡ ሌላ የነገሩን ነገር የለም፡ ፈጻሚ የደርሻ በለሁ ነው? ምት እንደሆነ የው ምት ነው.” አለቶ
በደከመ ደምዬ፡

“ወመድቻለ አለ?”

“እናው ቅዱስ የጊዜ በረካ በረካውን ነበር፡
መንግስት ወደቅ እነዚህምና ከመጠ ወደህም የው ተረታ የለ
ምን የለ፣ የደርግ ወታደር አለና ወረመኑን፡ ጉለት
አየቶችናርክር የልደቅን ትንተኩ አቀራዊ ነበር፡ አሁን
ታመምኑ፡ መደሪሰ ነው በሽታዎ፡ ወይምና ከመምጣቸው
በረት ለመከናወች የሚሰጥ በት ወሰጥ ነበርን፡ ከዚያ
አውጥተው ሲጥሉን ቅዱስ የጊዜ በረካውን ደንጋጌው ተጨማሪ
መደሪሰን እንደ አለቱ ለበለቤት፡ በዚያ ይመረኝና ይኩው ለዘመ
በቃሁ፡”

ተለናብና ወጪሁ፡

በስት አለሁ መንገዶ ማኅና፡ ለንለያይም የጊዜ
የቀርብ በመድና የገኘች የህል በስት አይን እያየችና?

“እያመጠሁ ተመይቀናለሁ?” አለቶ፡

“በመጀና በቁ እያልከ እያቸው ወጪሁ” አልከ፡

“እንዲትመሩ አይደሩ፡ ወንድም ተሆኑናለሁ”

“አልጠናም በስት”

“በገዢናል?”

“እመናና በስት”

ስጠባጥት እናን አጥብቃ ይሁ እንዲሆ አለቶ፡

“መረቅ ከተመግበሽ ስውነትሽ ይጠናል በልቻል
የከመ፡ እንዲትሞትበት በየ ነው፡ ለለው ቅሁ በየ
አለቶችናሁ፡ እድሜያ ትንሽ ስለሆነ ነው እንዲ እንደ ቅን
እንደ ለው ሁሉ ለው ሆኖ በተሰበን ማጂያ እያቀርም፡
ውለታሁን አልረሳውም፡ እናቱ አስከኩለት በቁ እርዳን”

“በአቅሙ እጥከራለሁ፤ በስት”

በዚህ ተለያየን፡

* * *

ከዚያ በሁዋለ የን አልፋድካው፡

ለስት ቅል የገባሁት ለማስመስል አልነበረም፡

በዚህ በግል የምሳሌ ስርቃዊው ነበር፡፡ ለተቻቻ ገዢያት
ይንጂ ማድረግ ይገባው ባልቻነት፡፡ ከዚ ነገ እያልከ
የመጀመሪያውን ሁሉት ስምንታት ስልጋዊ ቅሬሁ፡፡ በስለተኞች
ስምንታት ልረዳዊ ወሰኑ ስለሁ ሌላ ጉዳይ ገመመኝ፡፡ በነጋቸው
እንዲሁም በዚ ነበር ለሰራት፡፡ እንዲሁ እያለ ቅሬና በዘመኝ ቅሬ
ልክ እንደሆነ ነበር የሆነው፡፡

በአመቱ ግድግም በስለተኞች እንኩሁዋት፡፡ እየሁዋት በግል
ይቀላል መስለኝ፡፡ ላይ የሚመታ መተፈ እጋጣማኝ ነበር፡፡

በውቅቱ በለ ነበር የመኖርያ እጥርታማያ፡፡

በዘመኝ ገዢ ፍራፍራዎችን የምግኘው ወሰኑ ሰራር
መገኘመያው ሌይ ከነበሩት ግርሰለዎች ለመን፣ እነዚ መእከን ሌይ
መጣት ለተኞች እናይዎች ተከልከለው ለእገል እግዳማው
የተከፈልተ ገለቶችን ይጋብካል፡፡ ፍራፍራ ለገዛ ስቆም፣ እልፋ
በለው ከቆሙት ሁሉት ከረዳች እንደ በስለተኞች እማር መሆናን
በተከከላ ለየሁዋት፡፡ የተንጋጌዎች ለርጋፍት፣ እስከቻ፣ ከደት
እናገኔ፣ ለሆነ በስለተኞች ከረዳች፡፡ እጥር ቅሬን ለጠላለች፡፡
ለማያልፋት በለመከናዹ ተቋሚለች…

ለተቻቻ ይቻቃዎች መከናዹ ወሰኑ ቅሬ በዚ በዚተቻ
ተመለከተኞች፡፡ ይለተኞች ተመለላለች፡፡ ተስቃለች፡፡ ተስፋ የቅረቡ
ሰው ወይም ያበረ ሰው የሚሰው እይነት ስቀ ይመለላል፡፡
ስጋራ በጠም ተዋወሰው ሲያጠበ እየሁ፡፡

ከዘመኝ መንገዶች ቅዱስ፡፡

ወደ ቤት አልጋባሁም፡፡

ከደማገራ ቅዱስ ቤት ገዢ፡፡ ይቀ ሌይ ወጪሁና ቅሬ
እልከ፡፡ ከታች የች ለወች በይሁኑ በለይ ካማ እስከለቻውን
እያዝከሻከት ነበር፡፡ በተባለ ወቅቱ የመለማችውን ቅዱስ
ለማካከለ ይመለላል፡፡ ያለ እረፍት ይመከተቻል፡፡ ይሁኑ በለይ
እንዲሁ እያለ ነበር…

እንደም ፖስ ፖስ - ወደ ንግድመች
ለኛም እንበር እለን - ለተቻቻች

በደረሰ ቤት አዘጋጅና ማስታወሻ አውጪሁ፡፡

በለ መድረናው ቤት ለፈጥም መቀና ይመርክ፡፡

“ይህ እንደት ለሁን ተለ?” በዚ መጀመሪ ተዘ
ይለችል፡፡ እየደገኝም ተቻቻ እከልከበት “…ይህም ለፈ

እያለቀበቻ እናታን እንደረዳለት ስተጠይቀኝ ለምን ችል አልከ? የዚህ ሆኖለሁ? ይህን አውራነት ካየት ወረሰነት? ወይስ ታደርሱ እንዲያ ይሆን?"

መግኘፋናን ተው-ከና ቅጽ ልቃጥር ተከርክሩ

እንዳት አበባ የዕድገት
መደዋ ሌቀቸ መሳሪ፤
ተዋላ አያሁ በለ ገዢ፤
እንደ የዕድገት አበባ?
የኩር መሰከረም ስጠጥ፤
የአንድ አገር ስው ሆኖን ስለ...
የነፃ ይሞበር ወደት ገበ?

በዚህ መንገዶ መዘበረቻን ግን ስልቀጥል ቅረቡ::
ህለናየ በሁሉና ጥያቄ ሁለናየን በበጠ እፈረጋመኑ::
“እሁንስ በሆነ ይህን ሁኔታ መንገዶ የሂ የቆሙኝ
ለጊ ልጅ መርዓትና ማሻሻ አት-ቻልም?”

በእኔ ባለበት ይፈጸምና ቅመ::
ወደ ማሙን ስይሆን ወደ መከላከል ገበ::
“መርዓት በፈተ ነበር:: እሁን ገዢው እልፈከል:: እንደ
በበከት ያለ ሌዕች ቁኔቸውን መንገዶን ቅልተው-ታል...”
ከማራና ከቀኝ በሁሉት ከተውጠሩ ማይቸ የሚመጣ
ቁቀቁዋቹ አእምሮችን ለያደናወት ያረሰ::

ህለናየ ቅል በቁል እንዲህ እያለኝ ነበር፤
“በበበ አት-ፍጠር! ከፈለጊህ ለተረዳት ችሎለሁ::”
“የኔ ሲሆ እይደለም...” ሲል ለጠው ለይ ማሆኙ::
ህለናየ ግልፅ መልስ ስጠኞ፤
“ስራ-ህ አለመሆኑ ግልፅ ነው:: የኋው ነገር ለሰነን
አታቻልል:: ለለው ይግሞ አት-ፈለጊ...”

ወረቀቱን አጠቃከና ከሱ ከተቻ ከይቀ ወረዳኩ::
በወራና በአልካል ከተመሙቻቸ በለበት ከተተለቀለቻቸ
የተባላ ጉዳቹ የሂ ተቀባቀለኩ:: እንደናርሱ ከረሳቸን አላሉና
ወደ የንስ መድረሻ ገበ::

“ይንስ ይሞና!” አልከት ለጠየቻ::
እንደ ብጋዬ ለንቻቸ....
መንቀሳቸ ለይ የሽያጭ ቁጥር እንዳኝሁበት::
የጠቅ ለቅ አስከከሁበት::
በግ በለው እንዳያስበት እንዳይጠሩት እንዳቻ አውነት::

ለኋላው ለዘመን ለለት...
ሁሉም እርግና አድርጉ ለሰውት::
ገበረከርስቶስ ይሰታ!!
ምን በለህ ነበር?

እንከ! የለከራር...
ተቀበለኛ ግጥም - ብሔን ስለ ቁጥር
እንከ! ስለኖር - አስማ ካማህን...
በከራር ፕሮግት - የሚኑፃፈውን፤
መዘዴችን እንሰተው - ማለው በመዘዴች፤
የፊዴው ይጋዋ፤
ተከተል ግጥም ይዘው፤
መቆይ ማለትና በለህ - በጥት በህይወት ካር፤
ነፍሰና ሰጋ ነው - የሚመኑው አበር!

- 8 -

ԷՌ ՃԻ ՆՈԾ

ՀՅՅԹ ՊԵՐՔ - ԷՌԵՄ-Թ ՀԵԼՄԴ
ՃՆԿԱԼ ՍԼՀՄ - ՈՄ-ՀՈ ԽՄԴ
ՔՊՃՆՔՆ ՃԻ - ՆՎ-ԿՆ ՀՅՎ-ՓՎ-Շ
ՀՅԴԱ ԲՈՃ-ՓԱՇ
ԽՄՆ ՃՊԱԼԴ - ԱԽ ՔՈՒՀՎ-Շ

(ՊՐՊ - ՀՀՀՀ ՈԵԿ.)

ՀՈՈ ԴԻԼՎԵՄԳԴԴ (ԷՌ) Ո1993

ԻՀ.ԴՐ.Հ.Տ ՀԲԸ ԿՅԱ ՀԿՄՌՆԻ ԻՄՊՂՀՆ ՈՎԴԻ ՀՅՋ
ՅՃՇՔ ԻՄՊՂԴԴ ՈԼՄԺ ՊՂԴՄ 500 ԿԱՄԴԴԸ ՈՒ ՂԵ
ՀՅՋԴ ՀԱԽՈՒԴ Ո.Ն ՈՎՃ ՆՈԾ»

ԷՌ ՔԵՆ “Ռ.Դ-ԷՌ” Ո2.5 ՄՎԼԲՆ ՈՎ ՇՄ ՀՅԸ
ՀՈՈ ՔՆՈՇԸՆ; ՔՄ ԳԿԸՆ; ԴՄՍԸՆ ԷՄԸՀ ՄԱՊԸ
ՄԱԿՄ ՆՎ-Հ ԷՌ ՈՎԿՇ-Դ ՔՆՈՇԸՆ; ԴՄՎԸՇ ԺՇԻ
ՔՄ ՔՄ ԴՆԻ ՊՆԻ ՀՆՓՄ ԴՄՎ ՔՄ ՔՄԸՎԸՎ-Շ
ՈՎ ՈԵՄՆ ՀԵՓԸ

ԷՌ ՔՄ ԴՄՍԸՆ ԿՈՎ ՈՄ-ՎԴ ՀԿՄՎ
ՀՄՎՀՆ ՈՒ ՈՄՊՄՍԸՆ ԴՎԴԸ ԸՆ ԷՄԸԸ ՀՅՋՆՈԾ
ՈՄՔ ՆՈԾ ՔՄ ՀԵՓԸՆ ՈՂ ՊՂ ՄԱՊՄՍԸՆ ՈՄՎՄ

አጠቃላይ ከደረሰ በለው እንደሸ፡፡

በሚለኝያዥ ማማለት ይጠሩ “ድግድ” ከተባለ መቆሬት የር
በደረሰው ቅለምልልስ የኢ.ሆሳደግን አመራር በሁሉት ቅለት ጥሩ
እናርነት ለገልዥው ቅዱርአል፡፡ እንዲህ ነበር ያለው፡፡

“እለማውቅና እበረት” (Ignorance and arrogance)
ዋናና ቅጂሸችን ነበር”

ይህ የደረሰኝናን ፍቃን በማሳቀመጥ ለፍመሰማው-
ይግባል፡፡ የውያኑን ስርአት በጥቃለ ለመማለዥ ከይህ አባባል
በለይ ተጨማሪ የመማለሙ ቅል እያሻው-ም፡፡ በሆነም የውያኑ
ድንቀርናና እበረት በተባባር ምን እንደማመስል ይህ
አልነገኝም፡፡ ለኞገኝም እይታልም፡፡

ለንኩ ስንቱን ከርካር ይቻላ?

የውያኑን እለማውቅና እበረት የሚገልዥ አስረዳ ሆኖ
ይቀጥ ከተባለ ሰነት ተልልቅ ጥሩን እይበቃው-ም፡፡ በሆነም
ለማሳያ ይሆ኏ በንድ የማስታወሻ ይበተ኏ ለይ ከገኘው-ቅው-
መከከል እንዲገኘችን ቅጂሸችበት ለው-ታችሁ፡፡ በተረከዎች
የመሳቀም ሆነ የመናደድ፡ መብታችሁ የተጠበቀ ነው፡፡

* * *

በ1988 እጠቃካናች እንደ የከመንጋድ በርሃድ
ለማሰልዎን ይጠበይች መተተው ነበር፡፡ ለሰራውናው-ም ከየጠር
ከፍለ ብቁ ለሆነ የሚቻል ወቻደድች ተመለመለ፡፡ በእጋጭማ
ይህን በእናልዋ የደታውቅም ስልጣኝች በሙሉ የህወሄት አባለት
ሆነው ተገኘ፡፡ ለእስተርጋሚነት ይግሞ አበይና ይጠበቅ የተባለ
ከለማኑል ተመደበ፡፡ እኔሁ ከለማኑል የመድና ተከለ መምረያ ላይ
ባለሙያ ዓችው፡፡ በደርግ ከመን እርተ኏ ለይ የመድናና በፊን
እስተባባር ሆነው፡፡ ተክበያን እንቀልና እስተው፡፡ መግቢያ
መውጭ እስተተው-ት የነበሩ በጥም እንደኛ መድናና የጠር
መከንና ነበር፡፡

ደርግ ከውዳቀ በሁዋለ ወያኑ የሙያ በቁታችውን
በገኘበያም፡፡ የፖልቴክ አመለካከታችውን በመጠረመር
በእማካሪነት ይረዳ ብቁ ሪፖርት ይጠቀምባችው ይመር፡፡
እጠቃካናች ለመጠ-ም በእስተርጋሚነት ተመደበ፡፡

የቁቃደው ስልጣና በጥርጋራሙ መሰረት እየቀጠለ

ነበር፡ ከስልጠናው መሆኑ ጥብር መከከል በቅርቡ ማቻት እየር
ገይ ከቆመ ሂለከተተር በሚለቀቅ ገመድ እየተሰበ ወደ
ዘለከተተኛ የመግባት ልምጥና አንዳ ነበር፡

ከአዲሱ አባይና ሆነታዎን በቅርቡ ይከታተሉ ስለኖበር
አንዳህ ለሌ. መ.ያዊ ጥክር በጠ. የቅርባለት

“ከልምጥና በፈት ወታደረች ምግባት በደንብ መመገባና
በለጋጋትም ለውነታችውን ማኅበር አለበት፡፡ ለውነታችው
ለስልጠናው ብግኩ ከልማኑ ልምጥናን ለቋቋሙት እያቶላም፡፡
በቅድማሪ ይመገበ፣ መመገበ አለባቸው፡”

የስልጠናው መሬ ገበረዳን የተባለ ነበር የህወሄት አባል
ነበር፡ በተባለ ወቻት የእግዚአብ ከፍለጠር ከሚሰር ነበር፡ ይህ
የውሃኑ ታሪክ የከለሱ አባይናን መ.ያዊ ጥክር ከፍመት
በሆዋሳ የሰጠው ምሳሽ ይበት የጠቀሰውን እጋረተና አለማውቁ
በተከከላ የሚያሳይ ነው፡፡ ቅል በቋል አንዳህ ለሌ. ለደባቸው፤

“ሆኝም ከስለሱ እና እናንተን ያገኑኝነው በምግባት
አይሁን በአሳማ ተናት ነው፤”

የከለሱ ለብ ሲሆዋን ባለማቅሬ እድልና በሆነ ነው፡፡
የተባለው ከተባለ ሆዋሳ ሲስልጠናው ተቋሙለሁ፡

ዘለከተተር መማቻና እየር ለይ ቅመቻ፡፡ ገመድ
ከስማይ ተለቀቀ፡ የመቋሙያው ሲልጠና ወታደር በገመድ
እየተሰበ ወደ ዘለከተተኛ ለመውጣት ቅከረ፡፡ ሆለት ገዢ
ተሰበ፡ ዓራ አልቀጠለም፡፡ ተንሬሽ ከየት ይሞጣ? በንቻ
እልዳቦረም፡፡ አንዳ ይማት ከርሬው አንዳ ለባን የቀበት
የሰልጠናቸው እናቻ መንቀጥቀት ሆነ፡፡ ተራቻውን የሚጠበቀት
ለልጠናቸው ማረጋዥ ለይ ተከተልከለው፤

“እናዔ! እንበሳ! እናዔ! እንበሳ!” እያለ በምግባዙ
ጥራል ይሰጣል፡፡ ለተረካም፤ “እይሁ እንበሳው” ማለት ነው፡፡
ገበረዳንም አንዳ ከበር ለበኩ የእርከለበትና ባንድ መሬ እናቻን
እያወቀዙ ምግባዙው እንዳሞች የበረታቻለ፡፡ ምግባዙውና
ዘፈት እየጋለ ሆኖ፡፡ በምግባዙው ተገናኝተው ከተቀመጠበት
እየተነስ መደንበ የቋሙያው ነው...

ለልጠናቸው ግን ወደ ዘለከተተኛ ለደርሰ አልቋላም፡፡
መሬ ለውነታችው እየተጠገራገል ልለት እንደተኞችው
በንብረቻ ገመድና እያለቀቀ መሬት ይውሉቁ ይመር፡፡
ምግባዙውና የእግዚአብ ተናቱ በፍዥም ለማግኘቸው ባለመቻለ-

ንብረቱ የኩል “ሆዳዎ” ከውሃኑ አሰጣጥዎች እባይሁ ይሞላ
ታኝ ፊት ቅረቡ:: ገበዕ ድግኝዎቹ እንዲሁ ስል መቀቃ
“ምን የህል ገዢ መመገበ አለባቸው?”

* * *

፲ከዚህ ፳ወተኛ ደረጃ ትምህርት በት የምርጫች
ምርጥ ትምህርት በት ነበር:: ይኩ ምን ይደርጋል!? ተማሪዎች
ሳይቶቻው-በት ቅራል የሙሉመርያዎ ከር ተማሪዎች የሙለስን
ሚሰት መሬምር አበባቸው፡ የሙማር ፍላጊው አልነበረቸውም፡፡
በመሆኑም ‘ተምረዋል’ እንዲባል የህል በቻ ከፍል ወሰተ
እንዲቀመጥ ይደረግ ነበር::

“ኩርተር” በሚል ቁዕል ስም የሚታወቂ እንደ የወያኑ
ቋናዕል ነበር:: እውተኛ ስመ አበርሱ ወልደማርያዎ ነው:: ይኩ
ከፍል እየተማረ ነበር:: እኩን እውተኛ ከማካኤል የሚባለውን
የባየለውኝ መምህር እንዲሁ ስል መረቀቃል፤

“ስለ ትለተል እየሰተማርከን ነው:: እነዚህ ትለተሎች ከኔ
ስራ ዘር ምን ግንኝነት አለቸው? ስለዘዚህ ትለተሎች ማጠቀቅ
ምን ይጠቀመኝል?”

እውተኛ ነበር!

ኩርተር እድሜውን መ-ለ-መርነት ለይ ነው የሰለፈው::
መርነት ደግሞ መግደልና መቆጥት መቀበልና ማቀበል ማለት
ነው:: መርነቱ አሁን አልፈአል:: የኩርተርም ባለ በዚ ገዢዎን
ባለ በዚ ስልጣን ለመሆኑ በቁቻል:: ገዢዎን ጥሩ ነገር መሆኑም
አውቃል:: ወ-ደ የተባለውን ወሰኩ ቅዱም ቅዱስቻል:: እንቀሳል
የሚመስል እዳገኝ መከና ይረዳል:: የከተማ ለተቻቻ የፈረንድ
እንቀሳል ይመስላል:: እና ተኩይ አረት መከተሉን ከፍል ወሰተ
አስቀምው ለለ ትለተል ለንግሩት በኋይ ይፈረድበታል?
ቂዱ ለከ ነበር…

* * *

፪ቋናዕል ስምራ የተሰ ለማስተራት ደግሞ በተልእከው
እየተማረ ባለ እንደሆት እንደሆነ በይታውቃም አጋማሽ ለይተ

ከአበባዎች ተማሪዎች የበለው ጥሩ ውጤት አመጣና መምህርና
ከእንግሉዝ የገዢ መጥቶ ማብራሪያ ስትሰጣቸው ቅድሞ
ከተማሪዎች አንዳንዶች ጥያቄ የነሳለና መምህር የሳምርናን ስም
አስተዋሰዎች፡ የሚከታተው አንዳንዶች ተማሪዎች “እልጊዜም”
በለው የጠየቀትን ጥያቄ ይሸፍል ስምር ጥሩ አደርገና መመለስ
ቻዎች፡ ስላለሁ ለልጊዜም ተማሪዎች አንዳንዶብና እኩል
ስጠቃቸው፡ ስምር ስያመነት አንዳህ ስል መለሰ፣

“እለው-ቀው-ና”

“በአካልው ወረቀት ላይ ጥን ጥሩ ስርተኝዋል”

በሆነ የውለው ይግኙው ስምር መንተክኖው?

እየሰው አንዳህ አነት፣

“እኔን የደቃቃች ፍቃው ስርተው የለከልሽ”

መምህር ይሸፍን እየተጠራጠረች አንዳህ ስት አለ-

“በ25 አመታት የመምህርኑት የስራ ኮሙኬ ሁሉ አንዳህ

የለ ገልፅ ተማሪ ገጥሞኝ እያወ-ቀም”

የሸፍል ስምር ገልፅኑት ከመምህር ስርዓ ውስጥ
በአዲሱ ይቀመጥልን፡ የሳምር ጉባኤር፣ “ማን ይከናድል?” የተባለ
በፊኑት አንዳ የሚጠበቅበለት ገልፅኑት ለሆን አይችልም፡
ምናልባትም ፍተናህን በለለው ማስረጃና በማሳረግ ማለፈ
እየተለመደ በመምጣቱ ለሆን ይችላል ስምር ተማሪዎች ሁሉ
ልተናገረው፡ ለሳምር ወረቀቱን የስራለት ጉዢ
ገብረአብ ሲሆን፣ Open University የተማሩትና የሚማሩት
የውያዥ አባላት ይሞላው እስከሚጠበቅ ለእያንዳንዱው እስከ 15
ሽ.ህ ደሳር ተከናለባቸዋል፡ አንዳይ ተከናለም ጥን አበባዎች
እልተጠቀሙትም፡ የሚሰራት ይግራይቸውን የየዘት በሀገዥ
መንገድ በእንባ ነው፡፡

ሁገዥኑቱ በችሉታ ያገኘት አለመሆኑ በች አይደለም፡
በኢትዮጵያ የመጀመሪያ ይግል ያለገኘ ስው ሁሉትም ይግል
በያዊርብ ተቀባይነት አይኖረውም የሚል ለዘመናት ለሰራበት
የቆየ የተምህርት ማረጋገጫ ሁን አለ፡ ከዚህ ሁን አንቀር በረከትና
ተራሱ ወልቀ በች ለይሆኑ መለሰ ከኩዋ ማጥሪር የሚሰራት
የግል ለመያዝ ሁን አይፈቅድልቸዋም፡ በረከት ገንዘር ስለ
ተምህርቱን 10ኛ ከፍል ላይ ንበር ያቋረጋው፡፡ ተራሱ አድሳ
ለይ ተማረክድ ሲማር ከ9ኛ ከፍል በለይ አልዘለዋም፡ የ12ኛ
ከፍል ስርተዬኑት ላይ የሚጠበቅ የግል አልከበደርም፡ ይግል

ለማግኘት የበቃ የወያኑ አባላት ከተቀት በላይ ጥቃው:: ካሳ ስራው
ከእነዚህ እንዳ ነው::

* * *

የማስታረች ዓገሪ ይዘዋል ተብሎው የመምረያ ማረጋገጥ
በታወችን የወረሩት አበዛቸው የወያኑ በለሰላማናት የግንቦት 20
ናፈወች ጥቃው:: ግንቦት 20 ተምህርት በት ከመኅወው አስቀጽ
ሆነት ካበሩት:: ተማሪዎች 75% ማርከ የሚያዘለቸው
በተምህርታቸው ለይሁን፣ በመስራያ በታችው የሰራ
አፈጻጸምናው ነበር:: 25% ደማሞ ከወረቀት ልተኝ
ይያዘለቸዋል:: በመሆኑም እንደ የግንቦት 20 ተማሪ ተምህርቱን
0 ከ 25 በደንጂ እንዲ በሰራ አፈጻጸሙ ከ50 በላይ ማማኑት
ለለማይቻር መውድቅ አይኖርም::

ይህ እንደ ቅልድ ለታለፍ በቻለ ነበር::

ግንቦት 20 ተምህርት በት ገበተው ያልተማሩ ወይም
ተምህርቱን የቻረጋጥም ነበር:: እነዚህ 12ኛ ከፍል ለይደርስ
በደብቅ ለማስታረች ልተኝ እንዳቆሙ ተደርጋዋል:: ልደተኝው
የተቆሙ ተደርጋ እንዳጠበቅ ተብሎ በቀድሞው መለያቻቸው
በለ. የጠር ማስልጠኝ ከምጥ ወሰጥ ነበር::

እነዚህ ከምጥ ልደተኝ እንዳቆሙ ከተደረገት የጠር
ልፈቻቸው የሰጠል በለሰላማናት መከከል ከመለስ ማረጋገጥ
ስክረ መከንን፣ ባሻ ይበለጥ ወደ መድሃኒት አበርሄ መጀመሪት
አበባው ታደሰ የተባለት የሸጋራለው ተቀናቸው ጥቃው::
በለሰላማናቱ እንደ ተለዋዋዎች ለይሁን እንደ ስልጣን
ደረጃቸው ወጪት እንዳደገና ተደርጋዋል:: ልተኝ
አቀማመጥናው በተገኘታቸውን ለይ ተፈቀም የሚያውቃው ተከምራዊ
የሚበል ነበር:: በተዘጋጀለቸው ወንበር ለይ ተቆሙ:: ወደተኝ
ወረቀቱና መልስ ማቅለሚያው ተሰጥቶ:: መልስም በለላ
ወረቀት ታደሰዋቸው:: የንግድ ገበተው:: ከነዚህ መከናወቸውን
እያከናለ ወደ አዲስ አበባ ተፈተለሁ::

ይህ መልስ የመስጠቱ ሂደት ላይ መመራያ
ተዘጋጀለት ነበር:: ለሽያጭ መከናወቸው ከ7 የተምህርት
አይነት የ4ቱ መለያ መልስ ተሰጥቶ:: ለከላይነለው ዘዴ
ለበታቸው ተፈተለሁ:: ለተራ ወተደረጋቸው 1A መልስ ተሰጥቶ::

ቀርውን እንደሮችለዎችው እንዳማለ ተነጋሩችው:: ለእብነት 2A
በታች የተፈቀደለት የመምረጥ መብት ነበው:: የሚከበኝና
ሙከሰስ እና በየለም ፍቃው:: ካለ እነሱ ይስጠታል:: መልስን
በተከከለ መገልበት ተቋራው:: ከተፈቀደለችው ወጪት በታች
የመጠዋም ነበሩ:: ከተፈቀደለችው ወጪት በላይ የመጠዋም አለ::
ግርማ በደ እንዲ ነው:: የመከላከያ ባደረጋባ ሌሎች አብርሃ
መድሙኑ ከተባለው ይኬል ይርባ በመቀመጥ፣ ከይርባ እየነካና
ቢያስተኛው:: እና እንዳከርክ የተሰጠውን የመልስ ወረቀት
አገልጻ ስጥቶች:: በመሆኑም ከተፈቀደለት A በላይ
አገኘች:: በዘህ መንገድ እንደ ስልጣን መከራጋ ደረጃችው
ደረጃች:: የጠበቀ ወጪት እንዲያመጥ ተደረገ:: በመሆኑም
መልስን በተከከለ መገልበት የቻሉ ይኬልሙና 3.8 ሌ.የመጠጥ
ከሉኔሉሙና 3.6 አገኔ:: እንዳሁም እያለ እንደ ደረጃችው መጠን
የማትረክ ወጪት ደልዳለ ተደረገለችው:: ይህ በውቅቱ አሳ
ለነበርናው የሚከራር እልነበረም:: መገመር ፍንቱ የተባለው
ባለቤትን እዘህ ቁለት ወሰት መማሳት ባለመፈልግ የሚል
ትምህርት በት የማት ተሞርጥ በግለ ተፈተና፣ ብቃትና እጥበ
በመንግሥት የሚገባውን እገኘችናል:: የማትረክ ጥጣ በዘህ ከተዘጋ
በሆኑ የፍናይርሰትናው ጉዳይ መጪ::

በጠል ሰርበለ ከለይም እንዲሁ እስከ ሁለተኛው ከC
ደረሰ ተመሳሳይ የቦድን እስራር ይከተል የነበረ ሌሎች መልስ
አየተሰጣችው ፍተናውን እንዲያልፏቷ ተደርጋዋል:: የማስተራት
ደግኝቶችውንም በዘህ መንገድ በፊቃችው:: በማስገባት
የመንግስትን ስልጣን የመሆኑ መጠታችውን ለማረጋገጥ ቅል::
በጠል ሰርበለ ከለይ ከሰነተኛው ከC በሆኑ እማራና
አይቀምች ወደ ከለይ በበዛት በመማሳችው ከለይም ሆነ
የግንቦት20 ሁለተኛ ደረጃ ተምህርት በት ወደ መደበኛው ሆኖ
አስራር ተመልስዋል::

ይህ ሁኔታ የእንዲ ለጥን ከሰነተና ቅርጫ በታች በመን
ግኝም እልነበረም:: እና መለስ የተማሩ ለወቻ እጥረት
ባለቤቶችው እስራዋችው የታገለ ገበወቻን ለሰልጣን ለማበቻት
ሰለ እይናችውን መኖርው:: ይህን እደረገ በማለት ይቀርታ
ለደረግለችው በተቻለ ነበሩ:: መነሻውና መደረሻው ይህ በታች
በመንግሥት ለማዘጋጀው በተገብ:: እባለቱ መቻም
ቁሳቻዋል፣ ቁስለዋል፣ ይጠተዋል:: በመከራው ገዢ ቅርኑ

የተስከመ ፍቃውና በሰላም ገዢ ማረጋገጫ እውጭም፡፡ ወይም ወደ እርሻ ስራው ተመለስ ለባለ እውቅለም፡፡ በህይወት እያለ መሸዋጥም ወሰት ለቀመጥም እውቅለም፡፡ ‘ተማሪ’ ለባለ ደግሞ፣ ለለ ታሳትል ምን የደርጋልኝል’ እያለ አስተኛ፡፡ በወቅቱ ለልማት ገዢ የነበረው ለየ አበርሱ ይህን መፈፀመ፡፡ ላይ ንበር ወይለ እውዳለም፡፡ የሚለው ጥያቄ በንግድ አከራከር ይህናል፡፡ በዘመኑ ተባለ በዘመኑ በዘመኑ ደግሮ በታደሰቻው መቻለ ምን ይደረግ ... ምናምን አየተባለ አይንዳውን መካለል ባልከሩ፡፡

አዲገኛው ነገር ገን ወያኔ ይህን አስተኛን እንደገና በሰራውና በተመናከር መንገድ አየተባለ መሆኑ ነው፡፡ በተማለ ገዢ ባንክ ለዘመኑ ለተማለ መሳካት ለባለ’ የሚል ምክንያት ለሰጠው ይቻላል፡፡ የመንግስት ለልማት ከዚህ በሁዋላ ባንክ ካረፍውን ከቀበለለ? ምን ለም ይሰጣችል? የተምህርቷም ጉዳይ እንዲሁ ንበር የሆነው፡፡

አድማንስ ከለይ የሚማሩ የወያኔ አባላት (በአብዛኛቸው የመከላከል መከንጥቻ) እንደይውሉቁና ተንጋጌታለውም በ.ሆን እያለና እንደመረቁ እገዛ ይደረግለቻዋል፡፡ በ.ሆንስ “C” ይሰጣቻዋል፡፡ መከላከል ለእንደ አባላ 20ሽ.ህ በር አየከልለ የአድማንስ ከለይን ገዢ ለመተካሱ ተማሪውም ደግሞ የድንጋጌ ማርከ አየተሰጠቸው ደግሮ ይይሏል፡፡

መቆለ ይኩስርሱት ወሰት “መሰማት የተሰናቸው” የሚል ቅዱል ለም የገኘ እንደ ከፍል አለ፡፡ እኔ ሂሳብ ተጠሪና ሌሎች ባለቤትዎች የሚማሩበት ንበር፡፡ ሂሳብ ተጠሪ “መሰማት የተሰናቸው” ከፍል ወሰት በደብቅ ተምር መርሱ በማክረሻ መመረቁን በማረጃ ለምተናል፡፡ እንደ ሲው በማንኛውም እድሜ ተምር እውቀቱን ማሻሻል ከቻለ ለበረታቻ ይገባል፡፡ ለሰነድ ማቻለላ ገን ከእብዳት የሚደተኞለ በሽታ ነው፡፡ የወያኔ ለምቻ በተምህርት ከሸያ የሚፈልጉቸውን ወንጀለቻ ለለለመደቻው በቀበለ ለመሰከታቸው በቀተዋል፡፡ ተተማር የሰርቃት ደግሮ መያዝን ከተምሩ ከተመሪያ የለቀረጥ የሚሰጠት የህል ቀል እድርጊው አየቶ፡፡ ሁወጥ በት ይሰጥባል፡፡ መከና ይሰጥባል፡፡ መራት ይሰጥባል፡፡ የፈተና መልካም ይሰጥባል!

በደርግ ከዚህ ሀትታቸውን ወደ ህንጻና ለሸያ ተተዘው ማረማኑ ደግሮ አየገባ ይመጣ እንደሆነ እናውቻለን፡፡ የመንግስት ሂይለማርም ወንደም “ደከተር” ጥሩን እንደ

ነው፡ ታምህር ይረዳም የሃሳብ ደከተል፤ ይግኘ መያዝ
ይታወቂል፡፡ በገዛ ማስታኗና፤ የገዛ ነጋሽንን ይርሱል ይግኘ
አንዳደባ በመንግስት ይረዳ ማብረታታት ጥን ትውልድን
የሚገኘል ዘር መዘላፍ ማለት ይሁናል፡፡ አስተካክለሁ በቻውን
አንደ ተሰጥቶ በዋና ተሰጥቶ በዋና ተሰጥቶ በዋና ተሰጥቶ
የሚችል በሽታ ነው፡፡ ጥናልባትም ህሉታዊ አገማ ያለው
ቻናይይል ተብሎ ለጠራ የሚችል ወንጀል ነው፡፡ የዘህ ወንጀል
አመንጻና አስፈላጊ ከነበሩት አንዳ ይበት ነው፡፡ ገሳ አንዳ
ሳይን የከፍተኛ ታምህር ተቋም መሰጥ በመምህርነት አንዳስ
ፈቅድወለታል…

* * *

**የግንቦት ፲፯፯ 2001 አይ የጀናራለቸና የሃሳብና
የሰልጣን ድልድል መረዳ ይሩ ለያደርግ በዘመኝ
መደንገጥቶችን ታዘዘሪለሁ፡፡ ሆኖ የሰደንግጠል፡፡
መደንገጥም መልካም ነው፡፡ እውነታው ጥን ከዘመኝ የከና ነበር፡፡
ከሁወሄት ባሻነር ያለ ነት ያገኙትን ሰልጣን ይዘው እየቀመል
የለት ከውርድት የር ቅምር ነው፡፡ “ለሁወሄት ክድራውቸ
የፊላል” በሚባለው የሰልጣንና የሚከራረግ ድልድልም በሆነ
ይስተኞች ያልሆነ በርከታ የሁወሄት አባላት አሉ፡፡ በከተማኑል ይረዳ
የለ የሁወሄት መከተሞች “ተበደሰናል” የሚል ከፍተኛ ቅዱታ
የቀርበለ፡፡**

“በርሃ ተከበደ” የተባለ አንድ የሁወሄት ከከተማኑል
የሰልጣን ድልድል ከተደረገ በሁዋላ በእንደ ባምሳም ላይ
(1990) አባዳና ባሻ በተገኘበት የመከተሞች ሰብሰባ አንዳህ
በላ ቅዱታውን አቅርቦ ነበር፤

“እኔ (ሁወሄት ማለቱ ነው) ተዋርድናል፡፡ የኔ የርከኝ
የነበሩት ዓይ ቅጂ የነበሩት የጀናራለነትን ማከራረግ ለያገኘ እኔ
ከተማኑል ነኝ!”

(የኢትዮ - ኢርትራ መርነት በመከሂያ ላይ ለሌ ከከተማኑል
በርሃ የሰራዋቸ ካርስ ወሰጥ አዲስ ተማሪ ከነበሩት ሰት የር
ይቀር ይመረኙ የልደቻ እናት ይህን በመስማት በአካላት
የይት ገደባዎ ልደንም አጠቃቻ ሁሉታዊም እዘመኝ አንዳው አዲስ
አቢት እያለቀበን ቅዱታው፡፡ ማረጋገጫ በማም ጥሩ ለው-

ከረታ ትኩረንና ለይቶን ትወደ ንርሃ በርሃም ሌሆን መጥሪ
ስው እልነጋገም በርሃም ባልጋል እኔደ አብዛኛው ከፍተኛ
መከንን ባልጋል ማስተካም ዓን ንር ትጋሪ ከረታ መመንኛ
ከረታ ትኩረድችና ገለቻውና ከህበረተሰባ አስተሳሰቢና
ከሚሰጥቷ ባለቅ ተለግበት ወር አት-ተዋወቁም ንር...)

* * *

ከዚያ የእበረቱና የእለማውቅ ታርከው መከከል
የከለሁኑል ሲሳይ አመዶ አማራት ተጠቃሽ ሌሆን የሚችል
ነው:: ከዚሁት የአመራር አባላት የአንዳ መንፈም (በተው-
በላይ) የነበረው ሲሳይ በትግል ወቅት የገኘ ከፍለ ለረዋት አካሄን
ነር:: ክደርግ ወደቀት በሁዋዎ ሲሳይ የእትየኩያ አየር ሂደል
መስረም ቤት ወሰተ የሚለከተተር አጥራሽን አካሄን ሆኖ
ተመደበ:: ይህ ለልጥን ለሰጠው ዓን ከለሁኑል ሲሳይ
ፖለቲካው ማረጋገጫ የወ-ቧል እንዲ ለሌ የለተኞች ከፍለ ለረዋት
አንዳ ተኩረድ እውቀት እልነጋገሙም:: በመሆኑም የሰሳይ ለህተት
አንደ ምክት በማግረማያ” ለጠጥን ባለመጀል ሁይወቱን ከፈለ::
ታረተ እንዲህ ነበር....

ከለሁኑል ሲሳይ አመዶ የወ-ገያ ሙሉተኞች አካሄን
መሆኑ ከልቀረ ተብሎ ሙሉተኞች የሚበረር ትምህርት
መከታተል ይችምሸል::

አስፈላጊ የደርግ ተሽናል መከንያች እስና::
ስልጣቶች ይግሞ እሽናፈወች:: መምህራን ከልብ ሌያስተምሩ
እልታለም:: ተማሪወች ይግሞ በመምህሩ ልይ የበለቤኑት ከለየሁ-
ይለለ:: አስተማር ይኖር ተማሪወን እያናገረውም:: በመሆኑም
በመማር ማስተማሩ ሂደት የተምህርት ጥረት ወደ ታች
አሽፈልቀለ መራት ወርድ በቅጹ ኮም! አለ:: ከሰሳይ መምህራን
አንዳ ምምበል እሽቱ ገመቶ ይባላል:: ሲሳይ የዘሱ ለው አለዋ
ሆናለሁ:: የተምህርት ከፍለ ሆኖ ለያልቀ ሲሳይ እያሽፈልቀወ
መምህራዊና የካል:: ተማሪ የእስተማርወው አለዋ ሆኖ መቀረብ
የሚችል እልነጋገም:: አየር ሂደል እኔደ ሁከምና መያዥ ተብቻ
እስተለን የሚጠይቀ መስረም ቤት ነው:: በጥንቃቄ ጉዳለት
ሁይወት ለጠጥ ይችላል:: በመሆኑም በተምህርትና በስልጠና
ሂደት ይከመት ለሰያ ተማሪ አስተያየተና የደንብ ወጪት

የሚታሰበ አይደለም፡ በዘመን ወቅት ጥን መምህራን ሰላም
“እልቻልካም! ወድቀል! ችዕስ” ለላተ አይቻሉም ነበር፡
ሻምበል እሽቱ ገመኩ ይህን ቤታደርግ “እነዚ ነህ!” እንዳይበል
ይስጠል፡ ሰላሮ መምህራን ሆኖ ሰላም እሽሩኑ እያሳ
የሚለው ተዋረ ለማድረግ መከራቻውን እያቶ ነበር፡

ይህ በእንዳሁ እንዳለ የእርትራ መርነት ተከለተ፡
ከእለታት እንዳ ማለዳ ወደ በራ የምባር ዘለው ተተክለው እንዳለሁ
ተክሏነ መጣ፡ ከውጭ ሰላም በስተቀበ ሻምበል እሽቱን
ይስጠል፡ ሻምበል እሽቱ ገመኩ ጥን በአካባቢው ስራታቸ ቅሬ፡
ምናልባት ፍይ ለመመጥት ወደ ክበብ ገራ በለው ለማን
ይቻላል፡ ወደም ወደሆ በማለት እሽቱን ማፈላለግ በተቻለ፡
ሰላም ጥን ያን አገረገገም፡ እራሳ ወደ ዘለው ተተክለሁ ገበቶ
ቀበቀል፡ በህተ መሰረት ሰላም የበረራ ተምህርቱን ያለመረስ
እንዳመሆኑ ዘለው ተተክለሁ በቻውን ይህ መሬድ የሚፈቀድለት
አልነበም፡ እሳ ጥን የሚለው ተተክለሁ እንደ አገር
ስለሁኑ ያን እንዳይደርግ የሚከለከለው አልነበም፡ ልክ እንዳ
ማኝ ባለ ዘለው ተተክለሁን አስተሳጥ ወደ ወልደት አለ፡
ዘለው ተተክለሁ እየነኩ መሬድና እየነኩ መዋጋት ጥን ለየቀል
ነበሩ፡ ጥን በራ ከመድረሰ የሽክበደ ብረ አይደጋገኗ ማስቀመጥ
“እንዳን ይህና መጣህ!” ለላ የቀቀ አቀባበ አይደጋገኗ፡
ሰላም ተደዋቸ ከነበረው ተተክለሁ እየነኩ መሬድና እየነኩ
አስተሳጥ ሰላም በመቻመለቸው ማንነታቸውን ለመለየት
የሚቻግቸው አልነበም፡ የጠር አይደጋገኗ አበረውም ጥን የበረራ
መቻመቸ ሰፈልጋት “ሻምበል እሽቱ ገመኩ” የሚለውን ያገኙል፡
ምናንያቱም እሽቱ ለበረራ እግዢ ሰላሮ የበረራ መቻመቸውን
እነዚው ተተክለሁ የሚከለው፡ በነጋቸው የእርትራ ሂደም ሻምበል
እሽቱ ገመኩ የተባለ ተደለት ከነበረው ተመቶ መውዳቸን
ነኩ ለማውጃ ሻምበል እሽቱ በቀቀ አልጋ ወሰተ ነበር፡ በዘመን
ጊዜ የመሰረም በቁ አገኝ ይበ ነበር..

* * *

በ1997 ሂርር ወር አይ ይኩል ማዋል የእነኩ

የመከላከል የፖ.ለ.ቁ. ማረጋገጫን አስተዳደር ስብሰባ መራ:: የተሰበባው ቅጥር ወደ 20 ዓመታ ነበር:: የ1997 ዓመትን ተሳቢ አድርጋው ነበር ስምሮ ስብሰባውን የጠራው::

ስብሰባ በስራዋቱ ወሰጥ ምን አይነት የፖ.ለ.ቁ. ስራ መስራት እንዲለባቸው መመሪያ ስጋ:: ነጥቦች የታወቂ ነበር:: ስራዋቱን ለህጻዊነት ተማኝ ማደረግ! ለልማት ገዢ የለውን መንግስት ተክሱ ማከበር! የበኩር በዘረሰበቻን መግት ማከበር!

ቃኬል ስምሮ የነበረ

“በእነዚህ መስራታዊ ጉዳዮች ገዢ በመመርከብ ስራዋቱ ወሰጥ የፖ.ለ.ቁ. ማረጋገጫ ማከበር አለበን” ሲሉ ማብራሪያውን አጠቃላይ::

በዚህ ወርሱት ክተተተቀተት እንደ የነበረው ከፈኬል አለበል እኞች እንደ ጥያቄ አነስተ

“ከእነዚህ ነጥቦች በተጨማሪ ስራዋቱን ስሉ ማር ፍቅር በኋላ-ተምረው፤ የሰራዋቱን ስብሰና የምንገባበት መስራታዊ እትቶቃያና እትቶቃያዎት በሆነ አይሻልም ወይ?”

ስምሮ ጥያቄውን ለውርሱት አቀረበው፤

አከለ አሳይ እና የሰነድ አ.በራሱም የተባለ ሁሉት ይኬልሙት በየተሸ “መቋሚ አሳይ ይመስለናል” ሲሉ ተጨማሪ አስተያየት ስጋ:: በተቋራኑው ይግሞ ይኬል አበርሱ ይኬል መካሬ ከዚህ ይኬል እናናደም ባንኩ እና ለለምቻ በየተሸ እየተነስ የከፈራል አለበልን አሳይ አምርሱው ተቋሙ፤

“እኔ የታገልዎ ለእትቶቃያ እንዲነት አይደለም፤ ለየበኩራቻን ንግነት ነው የታገልዎ፤ ይህን ያረጋ ያረጋ የነፍጠቀቻ የማታለያ ተደጋጋና እንቀበልም፤ ነፍጠቀቻ ተስፋ በሉ ፍላጊታቻውን እትቶቃያና እትቶቃያዎት በማል ለውር መርሱ ለመተባን ይፈልጋለሁ!”

ተቋሙም ገዢ ቅጥር ነበር:: ስምሮ የነበረ የወረዳውን የውጭዎት ይኩ በፈጻሚት ለመተናገድ ከቆየ በሁዋላ እንደሆነ ሲሉ አሳረገው፤

“ምንም ተጨማሪ መሰጠት አያስፈልጋቸም፤ እትቶቃያና እትቶቃያዎት፤ የሟር ፍቅር የሚለት ቅለት የነፍጠቀቻን ሆኖም የተስከመ ማደጋዘዝጥቻ ዓቸው፤ ይህን አሳይ እኩል ያሆመዳቻ መከተልቻ ተማርም ነፍጠቀነት ነው”

* * *

፳፻፲፭ ተስፋይ ማስተማርያም የሚበለ ስው
ታው-ቃለቸው? “የዚህ ማረዳ ወለ” የተባለ መሆኑና ያሳተመ-
በለማለያ መጠት የደግኝ ማረዳለያ ተሽሎማሪ እትየአያዊ
ቆጥኑ የዚህ ስው ፎቶው::

የኢትዮ-ኢርትራ መርከት እንደሸኑዎች ወያኔ፣ “ምዳደም” እና
“፳” እያለ የላማተባቸው የነበሩ የጠር መከንድናቸው በባትሬ ወደ
መፈልግ ገበቶ ካበር፡ ይኬራል ተስፋው የመጀመሪያው ተፈላጊ
ለው ሆኖም ለማረጃ ወደ ትግራይ ተሳካ፡ ትግራይ ወሰጥ በየራሱ
ከተባለ በታ ከከላኝል በገዢ ወታደራዊ ማእረግ የለቸው፡ 40
የህል የወያኔ መከንድናቸው እንዲያስላጥኑ ማረጃ ተስማቸው፡፡
የኬራል ደርግ እንደወደቀ ለሰነት አመታት በወያኔ ታስራው
የነበሩ በሆነም፣ “መጀም ማር እናው ለይ ወድቃለቻ” በለው
በማመናቸው የወያኔን ተረ ተቀብለ፡ ይኬራል ከዘመ በፊት ለላ
ወያኔ የጠር መረዋጥ በቁ እውቀት የነበሩቸው እይመለሽም፡፡
የትም አገር ይህን የት ወን እንድ ከከላኝል በሆነስ መሰረታዊ
የህን የወታደራዊ ልይንስ እውቀት ለኖረው ይቻላል ተገለው
ይገመታል፡ ይግንኙትና የወታደራዊ ልይንስ እውቀት ለየቅለ
ናቸው፡፡ የወያኔ ከፍተኛ መከንድናቸው አገዛቸው ይግንኙትና
በየጠትም መሰረታዊ የህን የውተድርናና የአገኘነት እውቀቱ
ወን አልነበሩቸውም፡፡ ይኬራል ተስፋው በመጀመሪያው ቅን
የትምህርት ከፍለ ገዢ እንደት ቅል ጥያቄ በመጠየቁ
ገመግቻቸው፤

“ማጥቃት ማሰተኞን ማሰተኞስ ነው?”

ውዲ እምበደተኝ የሚባል ካለኝል እናን አውጥቶ
ማብራሪያ መሰጠት ፖመሩ፣

“ማጥቃት ማለት በኋእበያ የተወረጋገኘን ሊ-አለዋ
መራታችን ለማሳወሰለለ የምናደርገው ፍትሃዊ መሆኑ...”

፳፻፭፻ ተስፋ አጀራውት

“ΟΦΥ! ΦΕΡΕ ΟΔΑ!”

በኢትዮ ልንግድ ቅድ

"እኔ እተዋወቸኝ!" ለእኔ እማራፍ

እናም እንዲህ ሰላም የመጀመሪያውን ትምህርት ስጠት

“ማጥቃት ማለት መከተን ይሞላል መሸቱን መንጠቀ

“ማለት ነው:: አብቃ!”

አያዥናም እንዳህ ሌላ አከላይ

“የመለስን ተሮታንና ልሰት:: እናንተ ወታደሪች
ናቶሁ:: ለአለዋኑት፣ ቁጥጥር መጋቢት፣ በሽክበያ የተወረደ
መረጃ...ይህ ሆሉ እናንተን አይመለከትም:: ወታደራዊ ሌይንስ
መሸ ነው:: መጀመሪያ መሸውን ማውቅ አለባቸሁ:: ለአለዋኑትህ
በደረሰም ባይደረሰም፣ በትወረርም ባትወረርም አጥቃ
ከተባለሁ ተጠቃለሁ!”

* * *

እው ቴወድሪስ ተዋቦች የተባለች ባለቤታቸውን
በዚት የተነጠቀ ገዢ ተለት አቆሙው ተከታታቸውን እንዳህ
ስላ መረቀው ንብረት

“ወይ ፍረዲልኝ! ወይ ፍረዲብኝ! ባልኩ ማረጋገጫ እንዳ
አምሳል ዓቶች:: ማረጋገጫ የሰደበ እናን ሰደበ ማለት ነው::
ነውም አይደረል?”

“አሁ ነው.” የሚል ድምዕስ አስተዋዣ::

“ምን ጥርጥር አለው?” የሚል ታክለ::

ቻለቱ ላይ በጥሩትናነት ተይዘው ወይ ቅዱት
ተከለኛ አያመለከቱም እንዳህ ሌላ ቅዱት

“እነዚህ ስምት ተዋቦችን ከባድ ሰድብ ስድስታል:: ፍርድ
ሰጠኝ? ወይ ፍረዲልኝ!? ወይ ፍረዲብኝ!?”

“ምት!” የሚል ፍርድች አስተዋዣ::

ስላዚህ የተዋቦችን አስከራን የሰደበ ወታደሪች ላይ ጥቅ
ተበየነ:: በአስቀቀ ሆኖታም ወይ ገዢ ተወርሱው እንዳሞቱ
ተደረገ:: የእው ቴወድሪስ ወደቀቻ የጀመራው በዘመን አለት
መሆኑ ይነገራል:: እነዚያ ወታደሪች በተገደለበት በዘመን
ለለት 100 ወታደሪች ከባለው አይሩ:: እው ቴወድሪስ ቀል
ለይ 50 ስው ይዘው የተጥቀ ተግል ከጀመሩበት አለት እንዲያ
ይህን የህል ቅጥር የለው ወታደር ሲከናወቻም የመጀመሪያ
ንኩወ ንብረት:: በርግጥ ይህን የቴወድሪስ ሰህተት ለንመዘወ
የሚገባው:: እው ቴወድሪስ የነበረበትን ከመን ማምት ወሰጥ
በማስተካት ነው:: ከ100 አመታት በሁዋል መለስ ነኝም ይህንን
የቴወድሪስን የህግ አልባነት ድርሱት አያደግነው ይገኘል::

በ1998 የመከላከል የአምስት እመት አቅር ወይደተ
የተከናወው በጥንቃሜ የሰራተኞች መረጃ አማካይነት ነበር፡፡
ከለጠስቦው ተከናወች እንዲ የነበረ አበበ ገዢነ የተባለ ካለሁ
እንዳጋዣዎች መለሰ እናዊ ከበተመግባት ሆኖ ወይደቱ ግዢ
ተሳተሩ ነበር፡፡ ከፍተኛ መከናወች ከንፈረንስ መቆሉ፣
ባህርናት ሂደርና አድሳሽ ሆኖው ይከታተሉት ነበር፡፡ ከእናዚ
አቅጣሚ እንዲህ የሚል ጥያቄ ለመለሰ እናዊ ቅጂዎች፣

መሰረተ የዕለታዊ አገልግሎት ስነዎች

“Քահիլիք հմաս հիզու ԴԱԱ բաղկաց
ՀՅՁՒՂՂՈՎ ՔՄԱՀՀԵԿԻ ՖՊԸ ԱՐԸ ԵՇԼԱ: ՈՄԴՊ
ՀՄԱՍ ԲՄԴՄԴՊՈՒՔ ԲՓԾՏ ՓՅ ԱՅ ՄՄԴՆ ՄԼԴ ՉԱ
ՀՈԽՈՒԽԵԱԼ: ՔՄՁՄՁԾՔ ՈՍԽԿԴ ՄԻԿԱԼ ԹԳԴ
ՈՄԴ: ՄԼԴՀՎ ՈՄԾԾ 97 ՊԾՊԸ ՉԱ ՆՎ: Քահիլիք
ՀՄԱՍ ՈՍԼՔ ԹԳԴ ՉԱՄԴ ՔՀՐՎ ՈՓՔ ԻԶԻՄ ԴՆ
ԵՃՔ ՊՂԿՆ ԵՃԳԱ: Քահիլիք ՀՄԱՍ ՊԾՊԸ Ո.ՓԴՆ
ՄԾ ՆՎ...”

የመከላከል ስራቅት የበቻት መለከል የመለስን ስልጣን
ከመጠበቅ እንዲር በቃ የሚለካ መሆኑን መለሰ ግልፅ እደረገ::

ԱՌ-Ը ՀՅՈՒՆ ՈՒՂՂԵԴ ՔԴԳՈՒ ՈՎ ՔՊՀՄԹ
ՖԼՈՒԹՎ-Ն ՀԵՐ ՔՊՀՎՃ ԱՄՆԻ ԿՅՈՒՂԵՎ-Դ ՄԵԴՂԵ ՈՒ
ԸՄՀԱ: ՔԵՐ ԲԴԹԸ ՄԵՋ ՖԵՄ ԴԵ ՀՈՒՄԵՍՈՒԴ ԲՀՆ
ՈՂ ՀԵՐ Մ-ԴՆ ԻՆՔ ՔՈԿԱ: ՀԻՍ ՋՀՀ ԴԵ ՔԵԶՈ ՈՎ
ՄԶ Մ-ԳՈ ԴՄԱՆ ՔԵՐՆ ՄԿԿ ԼՄՎՀԴ ՈՒԽԵԴ
ՔԴԿԱ: ՀԿԵԴ ՄԿԿ ԴԿԿ ԿԵՄ ՔԵՐ ՀԿԿ ՔՊՀՎՃԱՓԱ

አንተን ቁጥር የተባለው የፌስታ ደራሳ በዘመኑ የነበሩ
የከም ዓይቷዎን እንደሆነ ሲል ተቻቻለሁ ንጋዊ፡፡

“...ի 40 հատ հմայքիք. Ասք ի ուն տօնէր
ՈՓԸ և ՊԵՐՈՒ հեղիք: Ամաշկիք ՔՈՂՔ-ՔԻ ՔԱՅՄ
Ս.Ա. ԱԾ. Համապատասխան բառը Բարձրագույնը”

- 9 -

የወያኑ ጥስጋርቻ

ሰይን ስለመነት
ቀንዳቸን ነቅቀሎት መሬመንም ቁርጓ...
ከመናዊ ሆነት
ፈልጋ ቅጂረኝ፣ ደዋትም ይገሙ፣
መዳሰ ማርያምን፣ አንቀዱ በርሃንን፣ አጠና ልዕሙ፣
ግኝ ተኋገሩ፣ አንዳያዥ በየእለቱ፣
መርስ አላውቀም፣ ለማን አንደሆነ የምና ተለዋና፣
በመንቀው ገዢና ቅጽታ ለንብቶ,
ከርስተያን የህን አንድ ስው አግኗቶ፣
ተወካይውና በስተኞን ነገዱው፣ ሁሉንም ካርክር፣
በጠራው ቅንቃቄ በውጭት አሳምር፣
“አትችንር!” አሉው፣ ክርስተያን ወዳጅ አዕናናው መልጫ
ሰይን ክሰጣው አሉመውን በስተ
“ይህ ቅል ነገር ተማሪም የለው፣
አንደኛው ክርስተያን፣ ሆነዚ ማለት ነው.”

(ግጥም - የሂንሰ አድማን)

“የወያኑ ጥስጋርቻ” በሚለው በዘህር ሲሰለ አንድ መለ-
መዕኑና መቀኑ በጀልከ ነበር፡፡ እናንዳዕች ማን ተደርጋሚ
ይሆናለ፡፡ “የወያኑ አመራር አባላት ገንዘብ እየዘረፅ በውጭ ማን
ባንከቻ የከማሽለ አሉያም ስው ይገኘባለ.” የሚል ካና ጥስጋር
አይደለም፡፡ የጊዜያዣም የተረከ ተከራክ ስው መግዳታው
ሳይሁን፣ ስው የሚገድለበት መንገድ ላይ ነው፡፡ ገንዘብ
መዘረፍቷው ማይሁን ገንዘብ ለመዘረፍ የሚጠቀሙበት ሲለት
ነው፡፡ በዘህር አዋር አንቀዱም ይህን መስል አንዳንድ ነጥቦችን
አውጭለሁ...
* * *

ማኅናየ አጋማሽ፣ 2002 የኢትዮጵያ ሲሆ አስፈላጊ

ከመሆኑ አባላት አድባብ ገዢ ስብሰብ ማደረጋቸው ወራው ተልካው መተዳደሪያ ነበር፡ ስብሰብ አስተኛው የንብረት ስምን፣ በአዲነ የተያዘ አልነበደም፡ መለስ ለማለት በርሃ አባላቱ ቁልፍ የሚመስል እናይ ባዘዴ ጥያቄ አቀረበ፤

“የ2002 የሚገኘ አየተቋረበ መተዳደሪያ ስለዚህ ይህ የኢትዮጵያ አመራር አካል መቀመል አለበት ወይም የለበትም?”

አያያዝ አከለበት፤

“...የተ ይረዳ ነው የምንቀጥለው? የተ ይረዳበት መሂድ እንቻለን? ግልፅ በሆነ መግለጫ እንወያይበት፤ ተወያይተንም የኢትዮጵያውን ውሳኔ እናሳልፈለን”

በቅድመች ጥያቄ አካል አባቢ የተስነዘው ካህወጥ ወገን ነበር፡ አየተቋባበለ እንዲህ አሉ፤

“በመስረቱ ስልጣን እንልቀቁ በንል የሚረከበን አለ ወይ? ለረከበን የሚችሉው የተዘጋጀ ምድረ ማኅው? በዘመኑ በበላት ተከበናል፡ በዚህ ሆኖታ ገዢ ሆኖን በቀበሌ የሰልጣን ምግባር ማደረግ ይችላል ወይ? የተቋሙበት የልማት ስራውች አይችሉበም ወይ?”

በመቀመል ተራሱ ወልቀ አስተያየት ስጋ፡

ቴራሱ ሌቦም ያለ ይስከር በጋ ያስማ ስምን፣ መማቀው እንዲህ ነበር፤

“ይችም ገዢ በስልጣን ገዢ ቅድመናል፡ እድሜችና ጉዳዕና፡ እያረዳን ነው፡ ማረጋገጫ በመምራት ሌሎችም ተከተላናል ማለት አይችልም፡ እኔ በበከራ በቅድመል፡ እናንተ ባተላቀም እኔ ስልጣን ገዢ የመቆየት ፍላጊት የለም...”

በረከበት ስምኑን በመቀመል፤

“መልቀቁ አለበን” ሲል ተራሱን ደግቡ ተናገሩ “... ለአውጭ ይሞከረው፡ አምባገናን አየተባልን እንወጣለን፡ ሰርተንም አልተመስተገኘም፡ እና የቆምንበትን አለት ለአውጭ ይሞከረው፡ የሚፈለግትም እና አፍንን ይዘው ይሁናል እንዲ ክስር መዝከሬ አመራር ለመጥም ይችላል፡ እንማድህ ሰተራቻቸውን እድልናል፡ ሰተራቻው ሰተራቻቸው ደግሞ የልማት ስራውን በተቋለ አቀም የክርናል፡ ገልበት ያለው ደግሞ ሰልጣን ይረከበና ይቀጥለው፡ ሁወጥች ስልጣን ገዢ ለመቆየት በተመስተ እና እና በአዲናቸው ስልጣን መልቀቁን እንመርጠለን...”

በዚህ ውይይት የህወሄት ጥልት በርሃ አባላት ለሁለት ተከፍለው ነበር፡ “እንልቀቅ”፣ “የለም እንለቁም” በሚል ክርክር በጠ አስጥናተዋል፡ የአሁዳደና የደብብ ጥልት በርሃ አባላት በቀጥር እነዚ ወከልና የተሰጣቸው በሆነም እንዲቻም ቅል አልተነፈለም፡፡

በመጨረሻ መለያ “በልማናችንን እንልቀቅ” የሚለውን ወገን ደግኝ አስተያየት ስጠና አይንዳውን በድምጽ በልማኑ በተተ፡ “የተዘጋጀ የሚረከበን ሂይል ስለለለ ስልጣን መልቀቅ የለበንም” ያሉ ሲሄት ስቀሩ፣ ቅዱው፣ “በልማናችንን እንልቀቅ” የሚለውን ደንብ፡፡

በክርክሩ ወቅቱ፣ “በልጣን መልቀቅ የለበንም” ያሉት የህወሄት ወገኖች በመከራከሮነት ክቀረቡት ነጥበ ወርቃው፣ “ሽእበያ ስልጣን ገዢ እያለ ስልጣን ክለቀቅን ማረጋገጫ በእና አጥር ይቆጣጠረታል” የሚል ነበር፡ ለዚህም የመከራከሮ ነጥበ እንዲ ማስረዳ ተበቃለት፡፡

ይህም፣ “እና ስልጣን ክመልቀችን በፊት በማንኛውም መንገድ ሽእበያ ክከልጣኑ መወገድ አለበት” የሚል ሆነ፣ “ሽእበያን እንዲቻት ማስቀልና እንደሚቻል ጥን አልተገለዥም፡፡ ‘በመሪነት ወይለ በመፈጸምለ መንግስት?’ ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ለያስቀምጧው ስብሰባው ተቋሙ፡፡

በዚህ የፖልት በርሃ ስብሰባ ክከልጣን ለሚለው ባለቤልጣናት ለሰጥ ስለሚገባ ጥቁማ ጥቁም ጉዳይም ተነስቶ ነበር፡ ንርክስ ተስርቶለት በሚኒስቴር የዚህ በት እንዲወይቷል ለጥርጉምው እንዲቀርብ ወሰኑው ተለያዋ፡፡

ይህን የወያኑ የፖልት በርሃ ስብሰባ መረጃ የገኘሁት ስብሰባው በተከኔሏ ስለስራቸው ቅን ግድም ነበር፡ መረጃውን ክከልተማማኝ ስው በማግኘቱ ወጪውን እንዲሰማሁ በተከሳድ፡፡

“እናዚህ ስዋጥ ተቋጋዋል ማለት ነው” ቤቱ ነበር፡ መረጃውን ተቋጋበት ክደርከ በህዋሳ ጥን የመለሰና የበረከትን ቅማር ለመተንተን ጥረት አደረግሁ፡፡

ገና ክመንኛው የፖልት በርሃው ስብሰባ ምስጠር እንዲህ ቅል በቋል እንዲቻት እኔ ከንድ ለደርሰ ችል?

እኔ በቋል ነበር የገኘሁት፡፡

ከቀድሞ የወያኑ ዓይነቸ እንዲ ነበር ንርክስ የለከልኝ፡ ዓይነው ነበር ተጋቢ በሆነም ክከፍተኛ እመራር

አባላት እንደ አልነበም፡ የፖ.ለት በርሃውን የሰበሰብ ጥስጋር
እንዲት ለማንኛ እንደቻለ እንዲያበራራልኝ በነገታው መልካከት
ግፍተላለት፡

የፖ.ለት በር አባላቱ ስበሰብ በተከሂደ በርናው ቅን
በተደረገ እንደ የከተማ ግብጥ ሌይ ተራሱ ወልቀ በመጠጥ
ተገኘናቸው ይህን ጥስጋር እንደተናገረ ጽድቻው አጋዥተኝ፡፡

(ጽድቻው ይህን እንዳማወቃተኝ ለዘመን በይቅ መግኑ
የሚያስተካክለበት አይሁ አለመናገሩ አረጋግጣው ነው ይህን
የሚወጪቸሁ፡፡)

የሥነው ሆኖ ጽድቻው ወጪናኬል በየ አለበበም፡ ጽድቻው
እኔን የሚሳሳት አለማ ለኋይው አይቻልም፡ እኔ የጊዜጋጭነቱን
በሆ ተች በመፈለጊ ገዢ የደረሰነት ሆኖ ሌይ በመሆኑ መረጃውን
መዳደው፡ እንደማልጠቀምበት ግልፎ ነበር፡ ለለሆነም ጽድቻው
በተከሂደ መረጃውን ግብጥው፡ ሌይ እንደሰማው ግምት
መስፈርሱ፡፡ ተራሱ ወልቀም የሰበሰብውን ይዘት ለይቀንስና
ሳይሱምር እንዲለ ተንቀሳቸል በየም አምናለሁ፡፡ ተራሱ
ይህንን ጥስጋር ያወጣው፡ ግን በመጠጥ ተገኘናቸው ነው በየ
አገምንም፡ ይህን ወራ በዘመኑ የከተማ ግብጥ ሌይ እንዲያውሏ
መለስ ካናወ ሌሎ አካታል፡ የሰበሰብው አለማም ሆነ ይዘት
ወፈው እንዲውሏ በቻ ነበር፡ አስራራቸውን በቀርብ የሚውቀ
እንደመሆኑም ግምቱ ወደ እውነቱ ለቋረጥ እንደማቻል
አለበለሁ፡፡

ወያኑ እንዲውሏለት የሚፈልጋቸውን ወፈውች በጥስጋር
መልካ እየሻለት እንዲውሏ የሚደረገ ለማድ እንዲውሏ
አውቻለሁ፡፡ ለዘመን አይነት ድጋፍ አለማ የግዢው ካናወች
ከተጠለውት ማረዳያዊት Indian Ocean news letter የተባለው
በራሱ ሲሄዣ ወንድው፡ ነው፡፡ የወያኑ የወጥታ ከፍል ተቀማዋነቱ
እኩስ አበበ ሌይ ሆኖ ሆኖ ለፈረንጊዜ የሰበሰብ ድርጅት የሚሰራውን
ይሮ መረጃ ማንኛ አይውቀም ለማለት አይቻልም፡ ለገቢ አስተው
በKGB ይታማ እንደበበው ሁሉታ ለተለያየ የሰበሰብ እኩንስወች
መረጃ የሚቀበል አገልግሎት የሚሰጠ የወያኑ ከፍተና
ባለሰልጣናት መኖራቸው ግልፎ ነው፡፡ መለስ ካናወ ሌሎ ሌርIA
በራሱ ለደንቀና አይገባም፡ ለሰጠን በከናወ ገዢ ከነበተሰባ
መጠለያ ለማግኘትና በወንጀል ያለመጠየቹ ወሰተናውን
ለማስጠበቅ የንግድ ለቋላል፡ የእራሳውያኑ የሂሳር ቅዱ

ለሚት የለተቻቸውን መረጃዎች አኩራዊ ሌይ ለማንኛስ የሚባለሁት ብቻማቻቸውን ይለ እንቅፋት ለማሳጠበቅ መሆኑ በግልጽ የሚታወቁ ነው::

ከዚህ ባሻነር ወያና ከቀጥጥሩ ወጪ ለመሆኑ መንግስት የሚሰሩ ማስቀመጥ ስት በሁሉት መንገድ ያስተናገድቸዋል:: የመጀመሪያው ይገለበዕቃውና እንደመረጃቸው የሚፈልጊትን መረጃ ይመጣቸዋል:: (መገልበጥ ማለት ተመልሽ ለነበረ እንዳሰራ ማስገልጻ ማለት ነው::) ሁሉተኛው አማራር የሰውጊድቸዋል:: (ማስወገድ ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መግለጫ ማለት ነው::) ከዚህ ልዩ በረከቶች ፍላጊት ለሁሉተኛው ወገን የሚሰሩም አሉ:: አብዛኛቱ ከፍተኛ ምህራን ፍቃቃው:: የሰአይኬ ለገዢ መሆናቸው እየታወቁ ስሙት የተሰጣቸው አትጥፊያውናን አሉ:: እኔ በሥንስ እንዲ ለው አውቃለሁ:: እኔ ከማውቸው በገዢ የሚያውቀ መኖረቸውንም አውቃለሁ:: እንደንድ ሲወቻን አደጋ ሌይ ለለመጣል ሌላ ከዚህ በዘርዝር ለሰኞቸው የሚልቸለው መረጃ ለኖር እንደሚቻል መገንዘብ የሚቻል ይመስላል:: በደረሰናው ለመግለፅ ይህል ገን በተለይ የተለያየ የተረዳእ ይርሱት ያቋቋሙ ግለሰቦች በአብዛኛው ለአንድ ወይም ለሁሉተኛው ወገን ያገለግለለ:: ተንካሬ ገዢ ያገኘበታል:: ከሆነቷ የማእከለው ከሚቻቸ አባላት መከከል እንዲ (መ-ለ-ዘ-ታ አለምስገድ) መለስ እያወቁ ለሰአይኬ ይሰራል:: ይህ መረጃ በከፍተኛ ምስጠር የተያዘ አይደለም:: እንደ በልጠኑ ጥበብ በመቀመር በተለያየ አጋጣሚቸች ለቅርቡ ለወቻቸው ይኖገኘታል:: በዚህ ሌራ ከፍተኛ ገዢ በሥንናትም አገማቸውና ማስቀመጥ ሌን ገንዘብ ማማናቸ አይደለም:: በጥቅለ መ-ለ-ዘ-ታ አለምስገድ ለሰአይኬ የሚልከው መረጃ የመለስ-ሰብሔትን የሰልጣን እድሜ የሚያደግና በሆነም አትጥፊያናን እንደ ማስ ለገዢ ለቻል:: እና በሆነው እያለን ሌን ይህ መከረድ ህዝብ የገዢ ቀመንና ይሁናል:: በቀጥታ ለማሳቀመጥ የወያና ሲወቻ የሚገሩትን በዘረዋ ምስጠርና ይህንንት ለሁወቻት በሚጠቀም መንገድ:: እየገጠት ይገኘለ:: የበረሱስቦች የርስቦርስ ማቻቸ፣ መረጃ፣ የአፈርና የውሃ ማስቀመጥ፣ የሰማያይ ማልቂ ገበት፣ የአጋዳን የከርስወልር ማስተ፣ የእናቸቀና የጋምበላ ተርምስ በሚዲያ ከምንሰማው ባሻነር የተመሳሰቢ የጥቅም ይዘት ያላቸው ፍቃቃው::

እንግሉዝ የትኩረት የተባለውን የእጥነት የሚፈልግ ክፍተት
ከኢትዮጵያ ይዘጋጀው በማሳወገዻ በመጀመሪያ እርዳታ በስጠበቅ
ወቅት እትየኩረት ወደ አምስት ማረጋገጫ ለመከናወል ያደረገት
መከራር አልተካከለችውም፡ በወቅቱ ለልማት ገዢ ያልከናወል
መከናወል ይህን ለማሳወገዻ ተግባራ ስይሆን ቅርቡ ቅርቡ በዚህ
ወመን ግን የእጥኩረት መተቶች የዘመኝነት ማረጋገጫ ለልማት
በሚፈልገት መንገድ አዲካቸው ለመግባት የተመቀበ ለም መሬት
አግኗቶችዋል፡፡

እጥኩረት የማርመራ ቅርቡ በሌላችው እጥኩረት የሚፈልግን
ቀጥጥር ሰር ዓት የሚፈልግን አባባል ከመንከብት ቁይቻለሁ፡፡
ሁበዚ ይህን የወቂል፡፡ መርቃ ነፃነቱን የሚያሰጠው
አስተላገኘ ያረሰ ግን እንዳችም የሚፈልግ የለውም፡፡ በፖስት
ጠናና በሀገሙንግባት በፊት ተቀናድድ ሁይወቱን ይገኘል፡፡
እንግሉዝ ቅርቡ ገዢ ከተደረገኝ ሆኖም መሽተት እንዳችለ
ለልማት ማረጋገጫ ለማስረጃ የቻለበት አንድ አንድ አንድ
ወመን ንበር፡፡ በተመሳሳይ መለስ እናዊ በበቱን ከፍተ መረጃንም
ሁን የክርስ ምርመራ ማረጋገጫ ከዚህም ባሻነር የወጥታ ምስጠሩን
ለምእራሻውም እያቀበቻበው ይገኘል፡፡ የሚፈልግን መሬቤን
የደረገት እንደነበረው አቅመ አስተዳደሩም መተቱን ያልበታል፡፡
የሚያሳይው ግኝ መለስ እናዊ የሚታለበው መተት የኔ¹
አይደለም፡ በለመ ማመን ነው፡፡

* * *

አስተ ማሩ የእንግሉዝ ሲለይ እንደነበር ሲያጠው መከናወን
እንደነገሩን በቀዳሚው መሆኑን ገልጋዎ ንበር፡፡ ሲያጠው የን
ምስጠር የነገሩን እኔ ለህወጥት ተማሪ ለለበበዏ አይደለም፡፡
ጋዢውን ዓን፡፡ በአናቁ ከተገኘው ነገ አይደለሁምና አምና
ምስጠር ለነገሩን አይችልም፡፡ ወራው እንዳውሬ ተወስና
ለለበበር ለምን ይችላል በቀላሉ የነገሩን፡፡ አስተ ማሩ የእንግሉዝ
ስለይ ተጠለ ሲረጋገጫ ከሱለት ሲለይ የምእራሻውምን ማረጋገጫ ሲለየች
በፍርሃት ተንቀጥቷው በፈቻችው ልሳችውን እንደ ገለጋ
ለምቻለሁ፡፡ ይህ ይግሞ ከሚጠበቁ መጠቶች እንዲ ንበር፡-

ወያኑ ለልማት ለለቁ የሚሰበ መሬ እንዳውሬለት
በመፈለግ በከተማ ገበያው ገዢ መሬው እንዳሰላለ
አይርማለሁ፡፡ አስቀኑ ቁልፍ ግን አብዛኛው የእምራሩን

አሽንተለቻቸ የዘህር ድራማ አካል አለመሆናቸው ነበር፡፡ የህወሄት አመራር አባላት፤

“በልማን እንለቀቸ”

“የለም! እንለቀም” ከርከር ድራማ መሆኑን ሌያውቅ የሚችሉበት እድል አልነበረም፡፡

(የተሽለት የተማሪት የእበበ የሚባለው ይከተር ካለ ይገባ እንዲ ምሁራዊ ንግድቱን ሌያዎች አልቻለም፡፡ ሁወሄት በስላይነት ክብቶውጠለት ሰነዶች ይችል ይከተል በርዕም በቻ ለይሁን የእንደሮ ወሰጥ ምስጠና ለይቀር በቀጥጥር ለር መሳሪከል፡፡ እኩል ለጠቅ እንደተምታታበት የተከለት እጥል መውናው፡፡ እኩልም በጠስቦቻት እየምንጂ አልቀ እንዲት የንጂሬ ምሙሳ በቻ ፍርማዋለቸ፡፡ በረከት የደራማውና የፋይናው አካል ለሆን እንደማቻቸ ጉልዚ ነው፡፡ “የፍቅር ይከተ የለበበ ቅበር” መሆኑን የተዘረር እረቻቸ ጉል ይጋሩ እቅተው-በታል፡፡ ፍያለቻቸው በረከት ፍያል እንዳለሁን ጉል ይጋሩ አውቀዋል፡፡ በሆነዚም የለውቅ መስለው ቅድሚያ ከር እስከመጠና አበረው-ት ቅጠል ይቀነጣል፡፡ ተረቻው ሌይርበ ቅበርው ከቅጠል ወር ያርበ እንደማቻቸው የውቀል፡፡ በቀበር እስከቀሙ ቅጠል እየቀሙ ይቆየል፡፡ በዘህር መካል የበረከትን ይከተ ለመግራፍ የሚደርሱ አልታየም ማለት አይቻልም፡፡ እየተቀደሙ አልቀዋል፡፡ የለንጂ እጥ እንደደረሰበባቸው ሲገኙው የደራማው ከጥቀት በቴ ፍቻው...)

ወደ ነጥበቻቸ እንመለሰ...

መለሰ የዘህር ሲጠበቅ ከርከር ድራማዊ ይከተ እንዲውሏል፤ ነበር፡፡ ተውራለት፡፡ ወራው-ም የሚፈልገውን ወ-ጠት አስተኛ-ተለቻቸ፡፡ መለሰና ጉዳቻቸ ከውሌው ምን ልልጋው እንደነበር ጉልዚ ነው፡፡ እኔ መለሰ የዘህርን ሲጠበቅ ድራማ የሰራተ በትከከል ለልማን ለመልቀቸ ፍለት እንደነበረቻቸ እንዲታመንለቸው በቻ ነበር፡፡ ሁ-ዋላ፣ “ጥርጋቻቸን ከለከለን” በለው ለማመከኗት እንዲመቻቸው ቅድም በለው ይህቻቸ “የሻለከኗት” ምስጠና በተተ፡፡ እርግጥ ነው እና ይቀቃን ለገኘው በንጂውድ እንዲ ከር ከር እናው-ቁቻቸለን፡፡ በገንዘብ እየደገኘው እናው-ቁቸለ....

* * *

አንቀጽ 84 ሲሆን በገለጻ ማግኘት ተፈራ ወልደ ክፍል 150 በላይ የምንምን የእኔሰባ ካልል ክድርምኑን መከተልና የመምረያ ሂሳብምኑን ሰብሰቦ እንዲሁ ሌላ መመሪያ ሰጠና

“የእኔ ሲሆች በዛት ክ50 ሲሆን በላይ መሆኑን ከተማ መሰጥ በስራው አውራ:: አገኝቸውት ማንኛውም ሌው በእግዚ መንገድ ወራ እያደረጋቸው ሰላ እኔ ሲሆች ሂሳብነት ዘግሩ!”

በወቅቱ ተፈራ ወልደ ክፍል ይህን ወራ እንደናውሏ ለምን እናደረሰን አልገኝም ነበር:: የሚጠሩን የተረዳሱት ክሰሰት ማምንታት በሁዋል ነበር:: እንደተፈራለገውም ወራው በከተማው መሰጥ በእውጭ ገዢ ወሰጥ በሚፈልገው ያረዳ ለሰራዊ በቃጥ እንደንበር አስተውሳለሁ:: ሰብሰቦው ሌይ ክልጊበና የእህወለግ አባል ክልሆነ ለዋጥ ውጥር ወራው ተመልከና ተጨማሪውን ለለ ይርሱኝ ነበር::

“ስማህ ወራውን” አሉኝ እንዲ በስብትናው ቅን አካባቢ::

“የምን ወራ?”

“የእኔ ሲሆች ክምጥን ለቅ ለውጥ ነው ይባላል:: 75 ሲሆን የቃጥው ሲሆች አገኝው ነው የሚባለው:: ለእህወለግ ክሳይ ይህንበታል:: በይዝስ መለ አይማሬን ለቃጥበኑ ይቻላል እያተባለ ነው::”

ለለው ይግባኝ::

“ምንድነው በኩሉ የሚሰማው::?”

“ምን ስማህ?”

“ወጣት አይቀምም በብዛት እናገን ለመቀበል ወደ ማከው እየትረፈ ነው ይባላል:: ገዢ ይፈበ ሲሆ ነው አለ የሚመራቸው:: ይህት ሂሳብ ክመርኑት መቀቁ አልቻለቸም:: የገዢ በእሳት መቀበበና ነው:: አውቆ መከራብ! እንደ ተዋንድ እንዳንምን በቻ!”

እኔ ሰብሰቦው ሌይ እንደንበር ያለው የወያኑ አባል ለለው መልስ እንዲሁ አሉኝ::

“የእኔ ሲሆች ክልጊበና የሚመማበን ቅጥር አለው ይባላል:: ክሳይ ወረዳ የሚቀርቡን አይደለም::”

ወራው ለብኩና ሲጋገር ክሰሰበት በሁዋል ማስተኞቷን ይረሰኑበት:: በርግጥም እንደተውራው የእኔ ሲሆች ክምጥን ለቅ መባ:: ማንም ለይደርግ የሚቻል ጥን አልነበም:: የእኔ

ԱՃՎԴ ՈՒՆՉՈՒԹՅՈՒՆ ՔՆՈՒ ԿՐՈՇԻ ՈՄԱՆ ՓԵԳԻ ՈՂՈՎ-
ՈՂՈՎԻ ԽԸ ՔՓԼՈՎԻ ԽՈՊ ՈՉ ԿՈՒ ԿԻԿՐՈՎ ՄՈՒՄ-
ՀՄԱԳՀՅ ԳՈՒ ԽՄԻ ՄԱԳ ԱՅ ՈՂՈՎԻ ՈՒԳՄԸ ՄԱԳԻՅ
ՄՈՒՆՔԻ ՀՅԱՀՅՈՎԸ ԴՄՐԻ

የተፈ.ወመው በጀግኑት ወደም በፊርማት መለከታ
የሚመዘን አልነበረም፡ ጥቃሩ የእነግ ስራዋት ለዋጭ የሚችልበት
ሁኔታ ወሰጥ አልነበረም፡ ስራዋቱን የሚመሱ የተደረሱ ምርመራ
አልነበረም፡ እያተካሂደ ስላነበረው የፖስትኩ ማከታታዣ ስራዋቱ
በቁ ግንባብ አልነበረውም፡ ስራዋቱ በዘመኩ ሁኔታ ላይ ሆኖ ከባድ
መሰራም በተጠመደበት ማዳ ላይ ተገኘ፡ የህመት ወታደረቻቸው
በሆነ በዘመኩ ሁኔታ ላይ በጥና ተዋጣው ወጪት ለያመጠ
እይችለም ነበር፡ በመሆኑም የእነግ ስራዋት በጀግኑት
ህይወቱን ማማትኩ አሉም መመንሻውን አውርድ መማሪዎች ቅሬ
አማራመቻ ነበር፡ የእነግ ስራዋት በዘመኩ መመንሻውን
አውርድ ከተማሪዎች በሁዋላ ማን በስተት የውለደው “ጀግናው” መለስ
ነናዊ በፋይልሽንን መስከት ቅርቡ እንዲሆ ሲል ተመሳደቀ፡
አሉም ባደሰበበ ቅንቃ መለስ እንዲሆ ሲተል ጉራዋና
ቻቻቻቻ

“ሰምኑን ከተማ ወሰኑ ስመራ እናደ ንጉሴው የእነባ
ስራዎችን መቆጣጠር ለቃ አስተኛው አልነበደም፡፡ ወጪም
እከሱድን ማለትም እያደቻልም፡፡ የእነባን ስራዎች በቀጥታር ሲሆ
ለማዋል የፖስል ስራ በቃ ንጉሴ የሰራተው፡፡”

“የኢ.ያ.ም ተቋሙ አይናቋውን በመው አጥብቃው ፌርዴቋውን በጥጥ ይኖሱ እንዲህ እያለ የህጻዣን ፌርዴ ካልተቀናዋል”

“ገናኝነቱ ሰንጋዶች የንበረው የእናዣ ሲፈቅት ባማሪ ቅን
ባለሞላ ወርሃ ፍርከበከል ወጣ! እህአዲግ የሚይደሩር ህዝባዊ
ሂድል መሆኑ ተረጋግጧ! የእናዣ ሲፈቅት እንደ አዲራ በን!”

ከዚህም እንደጋዥ እኔ ንርክ...

* * *

ԱՀՅԵ ԽՈՃՊ ԴՅ ՄԱԼԾ ԽԴՎՔ

“ከብር ይልቅ ስላም አስከባር ማደ በማስማርት
የዶናጋጌው ገዢነት ይልቅ ነው” ላሉ ተደርሱ ነበር”

መሰረተ ከዚህም

አስተሳሪት ቤትና ወፍራም ገንዘብ እያተካቁ ይገኘል::

መለስ አንድ ገዢ መቀሌ ለይሁ

“እርምጃ የበና እግዚች አደቱ:: እና ይግባኝ የገበረ
እግዚች አለን” በላይ ስርጓር በህጻረት ተስቀለቸል::

እያያዘኛው አባባለን አበራሱት

“...ተማሪው የተማሪው የሰው ሂይል የገተኛው:: የማእድን
ሃበት የገተኛው:: የእርሻ መሬት የገተኛው:: በዚህ ወቅት የለን
ሃበት ገበዕ በቻ ነው:: ለለዘህ የፈለጋን እስከናደረ ባለን ሂይል
መጠቀም ይገባኝል::”

የመለስ አባባል ግልፅ ነበር::

በዚ በእንደ እናር የሙር ወይም ባለሆነት ለሆን
እይታልም:: በወቅቱ ተማሪው ወሰጥ ፍ-በረከ ለለልነበረ ገበዕው
በአዋጅ ገዢ ወደ ለበደርነት ለዋና የሚቻሉበት እናል
እልነበረም:: ወተደርሱ መሆን ገን ይቻላዋል:: ይቻላዋል በቻ
ሳይሱ የተማሪው ገበዕ እነጣጥሮ የመተከለን መሆኑ እያተማረው-
ቆይቶአል:: እና መለስ፣ የውተድርናው ካመናዊ መሆኑ ባይኖረን
እንዲት ለመሞት ባለን ቁርጉት የተሳለ በቻ እለን በለው-
ያምናለ:: ገበዕዋኑ ከውተድርናው ባሻጋር በተሰጠቸው ግድብ
እና የመሳሰለትን የተሰበት ሲሆዋኑ ለጠኔ እንደሚቻሉ መለስ
አበራርቻ ለያቦች ወተደርሱ በከተሉ ገበዕ በማያስተካክ ሲሆ ለይ-
ለለማኑ እንደሚቻሉልም መቀበ::

የበና እግዚች! የውተደርሱ እግዚች!

ከዚያ በፊት ለልማት ለይ የነበሩት መረዥ ከነው-አ-
ቻማይቻው በሂሳቸቱ ለይ የገተኛው እስተሳሰበ ግልፅ ነበር::
እንደህ የምኑ ነበር

“በናው የእትወቻዎች ነው:: እና ይግባኝ እትወቻዎችን
ነና:: ለለዘህ በናው የቻ ነው::”

የውያዥ ለዋኑ በዚህ ቅመር ማስበት ለላልቻለ፤ ማስበ
በቻለበት መንገዶች እየነትኩ ይገኘል:: መንገዶች ወደት
እንደሚያደርጉ ማስበ የለቸዋል::

ከበናው ይልቀ የሰላም እስከናደ ሂይል ማስማረት
ለውያዥ ታሳቀ የገበረ የሚመሆኑ ሆኖ ቅይወቻው:: ቅይወቻው::
ይህን እስከወቻዎች እስተ ይረስ ወያኑ ወደ ፍጥነት ሁሉት ከርዕ
ውደ በናንዳ ለሰተ ከርዕ ወደ ለይኖረው እሱት ከርዕ ወደ
ናርቀር እንድ ከር የሰላም እስከናደ ለራዋጥ እስማርቻአል::

በኢትዮ-ካናዳደር በርሃድ ስራዎች ይዘምታል፡፡ እንደ በርሃድ
ስራዎች ማለት 1700 የሰው ፈይል አለው፡፡ UN ለእንደ ወተደር
በወርድ 500 ደሳር ይከፍላል፡፡ ከዚህ የመ-ለ. ከፍይ ገዝሮ ወሰነት
ለውተደሩ የሚሰጠው 20% በቁ ለመንጫ ቅዱው የተ እንደማረጋገጥ
የሚያውቀት አብ ደያቦለሰና አብ መለሰ በቁ ፍቃው፡፡ እንደ
ዘር ስራዎች በውጭ ፍጋር እስከ 11 ወራት ይቆየል፡፡ እያንዳንዱ
ውተደር ለማቅት ተደተ ሁኔታ ለአንድ ተደተ በቀን እንደ ደሳር
የከፍላል፡፡ ነው ቅዱው እያተቀበ የሚለከተ ታንከሻ፣ ከባድ
መሳይቶች፣ የነፃሰ ወከና መሙንኛዎች፣ በቁዎች እና ለለም
መከናዎች ወደ ፍጋር አይመለስም፡፡ እንደ ወጣች ቅዱት
ይሁናል፡፡ UN ከሸጻ ለከፍልባቸው ይቆየና በዘመናው ይጠበላ፡፡
የዶብ መጋገሪያ ማሻሻል፣ ዘለከተተሬች፣ መከናዎች ለሰጠለው
ይከራል፡፡ በስላም አስከበረው ሰም የሚመጣው ነፃፃ በንግ
አይሁን በግልጽ ይችበትናል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ በእንደ ዘር
ከሰላሳ የአነስ ወተደራዊ ታካቢዎች ይግከል፡፡ UN ለእንደ ታካቢ
በቀን 130 ደሳር ይከፍላል፡፡ ይህን ከፍይ ታካቢው መ-ለ. በመ-ለ.
እያንተውም፡፡ ታካቢው ለሁወጥ መከናዎች 50% ከሚገኘ
የከፍላል፡፡ ታካቢው ገና ከደሰባ ለይናወነው ከሆወጥ ወጪበለው
ወርድ የከማሽን ሰምምነት ይፈልግል፡፡

የበና እንደሆነ የወጪዎች እንደሆነ

የሰላም አስከና ፈይል ማስማራት የበኩ እርቅ
ከማስኬኝት በለይ የመለስን ተከረት ለጠጥ በመጽእል ፊዋንዳ፣
በፌንዳ፣ የርቃኬ፣ ገይዘሮ ስተራመስኩ በኩው ነመራ፣ በኩው¹
አዲሱ፣ በለው መብት ይረግጣለ፡፡ “የገበ ችሎት ችሎት ችሎት - ወጪዎ!
ውጪዎ!” የሚል በኩው ማስቀመጥል....

* * *

“ወያኑንን ሆነ በለው አስደብዳሪል” በለው
የሚያዙባትና የሚከራከሩ ተቃት አይደለም፡ ሌላዊራይ
የሂዕስና ሆነ የደበብ ትግራይ ሁዝብ በውቀቱ የወያኑን ትግራ
የማይደግኝና ባንሻና የደርግ ይጋል ነበር በለው ይገልጻል፡፡
ስለዘህም የደበብ ትግራይ ሁዝብ ከደርግ ጽሑፍ እንዲፈረግኝ
መለ ይጋኑን ለሁዕሱ ይሰጣል ነንድ፡ የሂዕስና ይጋደባ
ተቀባዩ ይለላ፡ አስረዳ በለው የሚያቀርቡት፤ ይችቷ
አይበደበ ሌላዊ መቀረብ እንዲ ነው፡ የሁዕሱ ለረዋት ከዘህ
ቀደም አድርጊት በማያዕወቂው መልካ ሂዕስና በተደበደበበት
እለት በጠራራ ወንድ የሂዕስናን ገበያ አቅርቦ አልፎአል፡ ይረ
ለአይደገኘን ተቃት ሌላዊ እንደማቻል እያወቀ እንደት
ፈወመት? ሌላዊ ይሞግታል፡ ሂዕስና ከተደበደበ በሁዋላም
በኢንድ ቅን 13 000 ወጪቶች ከደበብ ትግራይ ወደ ትግራ
መግባታቸውንም በመተቀበ ጥርጋይቶችውን ያስቀታል፡

አሁን በለው የተባለው ተቀማዋነቱን ቅንጾችን ይሳ
ገብ የደረሰው የኤሌክትሪክ ማዘመኩ ለለዘህ ጉዳይ በጠዋቱን ገብ
“ለሆነ አይቻልም” ለሌ አስተባበረአለሁ፡ በማስተባበለ በንክራ
ልገኑበት ጉልበት የለጀም፡ የታሪክ ወንፈወች ይመረምኑት ነንድ፡
በኢንተልፕላን የሚተው አይገኝም በመሆኑ በዘህ ተረካ በጨረፍታ
ዝተቻው ማለኑን መርመሪሉ፡፡

የደርግ ካሙን በኢንድ መቀት ስሳቢያ የእስመራን
እርግሪት ለመምታት የተከተለው መድኑ ገዢረት ገብ ወድቅ
ለዋናን ገዢለው ነበር፡ ይህ ሌላዊ የቻልው መድኑ በእርጥበት
ምክንያት የታለመለት በታ ገብ ሌደርበ ባለመቻለ ነበር፡ ይህ
ከተከሰተ በሁዋላ ይሸራል ተስፋይ ገበያዎን የእስመራ ነዋሪ
በሽያጭ ገብ እንዲቀጥ ለማድረግ መደበር ገብ (አስመራ
መሆኑ) መድኑ እንዲወድቅ አድርጊአል፡ ወረዳትን ቅርቻል
እንግሊሄዎችን በኋላ ይመጣ ገብ በቀጣ እንዲሰነድ የኤሌክትሪ
የመ አይደገኘኝና የኋላ እርማ ቅበት የለጀምናን ሁዝብ
እንዲደበደበ ማድረግንም እንጠቀሮለሁ፡ ወይምች ይህን ተረካ
ለመድኑም ጥናቸው ይሆን?

በዘህ ጉዳይ ገብ ማድረግንም በንሆኑ በቀ ማስረዳ
የለጀም፡ ማምታዊ ትንታኬ ነው፡ ይህ በርግጥ ተፈፋም ከሆነ
በውቀቱ የወያኑ ወታደሏዊ ማለፈ የንብረው ሌላ አበርሆ
እንደመሆኑ መረጃው ያለው ሌላ እና ገብ ነው፡ ሌላ ይህን

መረጃ ይኗርናል በዚ ጥን አልጠብቃም፡ ፈዕጥነት ከሆነ በ2700
በሂዱዋች ሁይወት ተጠሪዎች ይሆናልና ከተወኑም ይህን
ለያምንልን አይቻልም፡ በኋላ ማስተባበራን ተንከሬ
ባልገኑበትም መረጃውን ለማመንና ለመቀበል ይግባም ተጨማሪ
ማስረጃ አፈልጋለሁ፡ በመሆኑም ጉዳቶን በእንተልተል መተወጭ
አመርጫለሁ፡ ባኩልባት ጥን ሲሆን አባርሬ ትኩፍሉሁ በለው
ፊልታትመ መቆኔፅ ለይ ነኩነውን አስተር ለሆን ይቻላል፡

* * *

በርግጥ ሁልጋዊ አይደለም እንዲ አልይ አልይ የፖልት
በርው ጥብቅ ማስተርቻች ምልክው መውጥታቸው አልቀረም፡
በተለይም አሁን አሁን የበኩልን አመርጫ አባት ተስፋ
የቀረጋበት ሁኔታ ለይ በመድረግኝቸው በበለዴቸትም ሆነ በቀቅታ
እንዲንደ ወፈምችን ያሳልካ ይዘዋል፡

ገንቦትን ተከራዩት ካርር ከሚባለው የመፈንቀለ መንግስቱ
መ-ከራ ጽር በተያያዘ የፖልት በርው ቅድሞ የእንጠጣን ጽሑፍ
በYahoo መሄረብ ተቋጥር እና ለይ ገበየኩል፡

የበኩልን ለቀመንጻር አኩስ ለገቢ ከምንጻዢውም በለይ
እንደበቱን ከፍቶ ማማርና መጀመሩ ተስምቶለቷል፡ በመፈንቀለ
መንግስቱ መ-ከራ ተመርጋው የተያዘት ከፍተኝና ደንብ መከንድች
ውደ ከርቻል በተለካ ማስከት መለስ እናዊ የፖልት
በር አባትኩን ለአስተኛው ለበበባ መጋቶ ካርር፡

እናንዳቸውም እናደ ካርር፡

መለስ እናዊ በገንቦትን ለሌ ተጠረጋኙት የመፈንቀለ
መንግስቱ ቅዱሙ ማስረዳው ማስረዳው ማስቀመ...

የመጀመርዎ ፍንም መቻ እንደተገኘ ከይህንት
መስራው በተ እናደ የከተትል በድን ተቋቀም ለያጠና
እንደከራው ገለዥ፡ “ጥናቱ በለደኩል” በለው በመነበት ገይ
ደግባም እርምጃ መውሰድቸውን በመግለፅ ማስረዳውን አበቃ፡

እናም አስተያየት መዋዎ፡

ከጋልት በር አባትኩን አኩስ ለገቢ፤

“ይህ ጉዳይ በአይንን ይመለከታል፡ በቀጥታ ይግባም
እኔን ይመለከተኝል፡ በተገለዥልን አድማግ ወሰኑ ተሳተቁ
የተባለት በመ-ለ አማራና የበኩልን ታጋየች ፍቃው፡፡ ይህ
መረጃ ለገኘ እኔ ለምን ለለው-ቁ ቅረሁ? ይህ ሁ-ለ ለፈጥም

የበአዲን ተብብር ለምን ስይመጥ ቅሬ? እኔ ሲለምመራው ይርቃቻት በዚህ ስብሰባ ገዢ መስማት ይገባኝ ነበር ወይ?" በለው አለቁቀሰ፡፡

መለሰ ካናዊ የከተትለን ማረጥራዊነት በመግለፅ አጭር ምሳሽ ስጠው፡፡ ከዚያ በሁዋላ ጥያቄ ያቀረበ አልነበረም፡፡ በረከተና ተራራ ወልዋ በስብሰባው ገዢ የተከፈለ ስምን፤ አስተያየት ስይሰጠ ስብሰባው ተዘግቃእል፡፡

ከኢህአዳዊ የፖሉት በር ስብሰባ በሁዋላ የበአዲን የፖሉት በር ከዚ አባላት ጥያቄን በተናጠል ለያቶት መምከራቸውንም ለምቻለሁ፡፡ ተራራ ወልዋ አድስ ለገቢን በመቋዎም እንዲሁ ሌላ ተናጋጋእል፤

"በአዲንና እኩን መምዝገበ ለህወሄት ያስረከብናው እኩዎ ልሳቻን ነን፤ እንተም እኩም ይህን አደርጋናል፡፡ ወን አድስ ነገር ተራጠሩና ነው ተብሎች ተሆናል እንዲሁም የተናገኙው፤"

በረከት ለምእን በርግጥ ስለታስሩት ነበር የበአዲን መታደራዊ ታጋዕች ያወቂ ነበር በለው ይጠረጥሩት ይህናል፡፡ ይህ ጥያቄ ማረጥራር ሆኖ የቆወው ለቀረቡ አመራር አባላት በቃ እንደማሂኑ ግልዕ ነው፡፡

እርግጥ ነው፤ እኩሉና ወልዋ ማምበለሁ የለቸውም፡፡ እስከ ፍሞኑው ለህወሄት መንጂ ሌር ይቆየለ፡፡ የሰላምን ቅዱር ሪማቸውን ይዘ ነትና ክስገባቸው የወቂ ከጋ በቀለለ መውጣት የዋህ አይሁንም፡፡ በዘመ ገጽለዋል፡፡ መግዳል ቅል አይደለም፡፡ ማቻ ጉልበት አለው፡፡ የፈወሙትና ያስፈወሙት ተብቃ የምስጠር ከተራ ወሰኑ ተቆልጋጥቸዋል፡፡ ከፍሞኑው በፊት እንደ ሆኖም መውሰድ ይቻል ይህናል በዚ ተስፋ አለደርግም፡፡ ቀዥታቸውን እያስታሙሙ ይካልቻት ይህናል፡፡ እምማቸውን የማሳዣር እንተቆጣል እኩል ግን እያጠም፡፡ እንደ ተምራት ለይና ማልቀሰ ለይሁን መናዘዣ ይጠበቅበቸዋል፤ የን ማድረግ ከቻል በያንስ በታረክና በልቻቸው ፍት ጥገናና የሚጠና እያጠም፡፡

ለለማ ማን ቅሬ ነገር ለኖር?

ቀረው ግልዕ ነው፡፡

እነርስ዗ እንደማንኛውም ለው ማንኛውም አጥንት፤ ማንኛውም አስከና ይህናለ…

- 10 -

የቀልበ ሌላት መሰጥ

አብን ዘን አድርን - ቅናር ስጠናስስት
ቍንቀኑና ጥበት - በቅልና ገዢዎች
ይግባራ በፈት - ከሁሉ አሰቀድመው ተ
ከዘመኝ የሚችለው ተ
መተካኑ የሚለት - የጠላ ቅጂ ነው ተ
ከዘመኝ ይዘረዳል - እንዲሰማማ አበርታ
መባከን የሚለት - የእሳን እንከርታ
ሁሉም ይግባኝ - ስምታታ ሲፈጻታ
የኩ ይጠመቃል - የመከራ መለት
አከራም አበደት ነው - የሚያኖው ተገል

(ግጥም - ቁጥር ፳ንግል በየን)

የአርተፊክስ ተዋህድ አማካኝ እንደመሆኑ ይሞው
የቀልበውን ገበርኬል ተብት ለማንኛገለ ማስረጃ አ.ት.የ.ኩ.የ
ተገኘቸውለሁ:: በርግጥ ገብሩ ለሰራ ምጥናር ንበር:: ለእራይታ
መቆረቻ “የገዛ ማስታወሻ” ለተባለው አምድ እንድ ቅልብ
የሚሰባበ ተረካ ለማግኘት መባከን የማይቀር ነው:: ገዢዎች
1989 ችህሳስ ወር ንበር:: በዚህ መልካ የመቆረቻን ገዢ
ለመመሌከትና የመንፈስ ብር ለመቆይል ቁልበ ስመጣ ይህ
ስለተኞች መሆኑ ነው... .

* * *

በሂሳብ ቅዱስ ቁጥጥልኩ...

ከተከለከት ድንብን ደቻቄ ለይ የሽራ ወንበር ካርማች
ተቀምጭ የለሁ:: በደረሰ ለለመ· ቢሮ ሆነበት እንደ ማካ
ተውቅጥቆአል:: የሚመናበት ለቀልበው· ገብርኤል የየሰለቱን
እያስገባ ነበር:: እንዲት ስት በጥርሃ የሞት አይተ እንጠልዋለ
በተከርበት የነገሩ በእንበርከኝ በመዘር ለይ እበረች:: በቀኑና በግራ
እቻቄ የሚንራራታው እባጣችን የያዘ ለው እንደ ሽዕልት ቁጥ
እንዲች ነገር ያነበረባል:: ይህን መሰል እምነታዊ ተርእት
ለመጀመሪያ ገዢ የሚመለከት፣ ወደ ለሌ የሚያውቃው አለም
የገዛ የሀል ቁልፍ ወደ ደረሰ ለለመ· ይገኙናል:: የሚዘረገልው
ገንዘብ ልክ የለውም:: ይንተለው፤ የሚጠቁ፤ ለንጂው፤ ስህድ፤
በጣቸ፤ ስቶው፤ ስማው፤ እየተሟኝ ይዘረጋናል:: ከድራዳዋ አስከ
ቀልበ በእግዚታው ለመዝገብ የተሰለና ለለታቸውን የፈወመ·
ከቦተሙቅደስ ደቻቄ ለይ ተዘለፍልናው ወደቀዋል::
በበተከርበት የቤት የሚጠና መጠጥ ይችበቷባል::

ከኔ ድንብን አጠገባ እንዲት ስት በሽራ ድንብን
ተከለለች:: የድንብና ደቻቄ ለይ ወደደም ወደሆ እየተገኘራደደች
ይህንኑ ለበ የሚኑና እምነታዊ ተርእት እየተመለከተች ነበር::
ፍጥ የመሰለች ቁይ ለተሆኑ፤ እድሜዋ ከሰላሳ በለይ ለገመት
ይቻላል:: በጥጥ ቁንቃ ዓቃ፤ እገር ዓን ነፍነሻታል:: እገርች
እንደ ወኖ እገር ቁጥጥዎች ለመሰረት ለተራመድ ተገልጻ
በኢት የምትሬድ ነው የምትመሰል::

ደንብ ቅዱስ ቁጥጥልኩ::

እንብን በንበረች፤ ቁጥጥውንም የደጋጋዜው ላይ ቤት::
በበቅናቱ ላይች በሀል ስት ላይ ከእንደ ገዢ በለይ ከየችሁ
ፈልጋለች ማለት ነው:: እንተ ባተፈልጋት እንኔ ለታነጋጋት
ይገባል:: ለሰነድ በባህላችን መሰረት ወጪ ይመርክናት፤

“በችንን ነው እንደ የመጥኩው?”

“እይደለም:: የደኝነው አበራኝ አለች”

“መተዋወቂ መልካም! ማን ለበ ለምትን?”

“ሂሳብ ቅዱስ እባላለሁ:: እንተለ?”

እኔም ለሚሆን ከነሳዕች ተናገኝኝ::

በዘመናው ቁስበት እናን ወደ ድንብኑ በመሰረድ እንደ
ተማማና የሽራ ወንበር አመጣሁና እየዘረጋሁት እንደሆ አልከተ፤

“እረፍ በይ ታደሮ?”

“አመሰግናለሁ:: እንዲሁ ይሳለችል”

ከድንጂት ደቻች ገዢ ወዳደር ወዳህ ማለቱን ቅጠልች:: እባድ ስትሬመድኑቸው የሚሰበሩ ስላምመስላል ያሳቀቻለ:: ለበረዳ አየር የተሰራ ነው ይከተኝ ጉልበጽ ገዢ የሚደርሱ ሰማያዊ ቁጥር ለበላለች:: በኋላ ገንዘበዎች ማጭ ቅጠልች:: የገዢ እና ለሰቱ ጥያቄ ለይ በጥር የሚመስላል የወርቅ ቅለበቶች ለከተለች:: ለገንዘብና የተረጋገጧ ፖት አገት:: አይነ ወሃዋ ደሞነትን የተለበበ ንበር:: እንዲት ቅለት ከእንደበታቸ ከመውጥቱ በፈት ፍጤታዊ ይቆድማል:: ያቀረበከተትን የወንበር ግብዝ ባለመቀበል ከኋላ የሚውጭት ፍጤት አይኖረትም ይህናል በዚ ገዢነቱ ንበር:: መሰኗኝነት ግን ወዳደርውን እረጋገጧችል:: መንገራደኛን ተቁ ያቀረበከተው ወንበር ለይ እረፍ አለች::

“እንተስ በሽሁን ነው የመማሪው?”

“የደቃቃ አለ” አልከ:: አያያዝከናም፣ “የየአመቱ ተመሙለሽ?” ስል ጥያቄሁ::

“የየአመቱን አልመጣም:: ለለት ለሰንበ ነው የመጠሁት”

“ለለትሽ ይረስልሽ?”

“ለቀኙስ ገበርኩል የሚ ይጠናዋል? ለለቱን ለምቶ ፌዴራልችል:: እምኖ እኩህ መተቂ መርሱ ወጪች እያለቀበለ ንበር የተሳሳቢት:: በአምስትናው ወር ለለቱ ተፈጥመልኝ”

ይህን ለተገልጻልኝ ገዢታዊ በሂዳልና በረሰ መተማመን መንፈስ ተቀልቶ ንበር::

“መርሱ መውጭት” የሚለውን ቅል ቅድም ሲል ለምቶችዋሉሁ:: እምነትን የሚፈጸጥተን እምነት ንበር:: ይህን ቅል ከዘህሬት ደግ ገዢ ከላት ቅንቻ ለተ መሰማች ደግሞ ይበልጥ ተከራክኝ ለበው:: ከበድ በደል የደረሰበቸው ለወች መርሱ ወጪተው ከተሳሳቢ ቅኙስ ገበርኩል በደግቶውን በትክክል እንደማሰማ በውሃ ይረዳ በሽ ንበር የማውቀው:: መርሱ የመውጭቱ ፍደት በማም ቅል በሆነም የረሳ እናርም ንበረው:: የሚከመናን የበተመቅደስ ግድግዳ ለይ መርሱ ይሰኑኝ እያለቀበ በደግቶውን በመንገር በደል የፈጥመው ለው ለይ ከስ ያቀርባል:: መርሱ የተወጪበት ለው በርግጥ በደልኝ ፌዴራት ከሆነ ለይመቱን ከማግተት በለይ ከርማንዘሩ መጥር እኔደ ቅጠል ለረግና እንደማቻል ለምቶችዋሉሁ:: መርሱ ወጪች የተሳሰ ለው

እጋጥሞኑን እያወቂዎም ነበር፡ እርግጥ ነው፤ ለሆነው ለልሆነው መርሱ መውጭት የረሳ እድጋም አለው፡፡ መርሱ እስከ መውጭት የሚደርሰ ስው በተከከልም በደል የደረሰበት ለሆን ይገባል፡፡ ካልሆነ ተገልጻው መርሱ ወጪው ለማስአትና ለአደጋ ለጋለጥ ይችላል፡፡ ይህም ሲት “መርሱ ወጪኝ ተከልከ” በተለኝ ታደሳ ለውሃ አቆብቃብኩ፡፡ እናም እንዲሁ ሲል መቅሮ፤

“እንደሆነ ያለ በደል በደረሰበበሽ ነው መርሱ እስከመውጭት የደረሰበኝው?”

“በጣም ከባይ ነበር” እለታ ቅዱም በላ፡፡

ወራውን መቀበል ሲለልፈለግኝ ነው መሰላኝ ፍእስ ወራውን ወደኋ አዘረቃቸው፤

“እንተስ ተስሉ ነበር?”

“ኞና እያስብከ ነው፡፡ እስከሚቀጥለው አመት ለበን የምትማርከ መልኑ መረጃ ቅጥንቱ እንደ መቋ፣ ለባይ መቀቋ፣ እና መጠቋ፣ የሆነች ማስተካከለሁ እናሁ መጥቃ እንደ ጥቃ ለመሰጠት እያስብከበት ነው。”

“ሂሳ ማቀሻ፡፡ ከተ በላ ማቀሻ፡፡

“ምን አሳቀሻ?”

“እኔጊርህ ያሳቀል”

በመገራም ስታበኝና ቅዱኛም፤

“ማስተካከለሁ ስለተ እንዳ ለክ እይመሰለኝም፡፡ የይሁን ከገባው በሁዋላ ላይ በከለከልሁ ላይ ስጋኝ ስለሁ ለተሳላ ተችላለሁ፡፡ ለስተኝ ይግባም ምን ስለተ ያስፈልግዋል? ቅንቃቃቃ ቅልተው ተርፈዋል፡፡ ይልቀን ይህና ባል ነው የጠናው፡፡”

“በርግጥ እንዳልሻው ቅንቃቃ ሲተ ቅልተው መተረፈና አውቃለሁ፡፡ የእኔ መለከያ ማን ቅንቃቃና የይሁን በስለተና መማግበት ነው፡፡ በርግጥ ቅንቃቃና ማማጣለ እይደለም፡፡ በቀንቃቃዋ በኋላ ሲተኝ መምረጥ ማን እድጋው ይበዛል፡፡ ቅንቃቃ እንደ አቦባ ሌጋፊ ነው፡፡ ባህሪለ ማን እንደ ከዋከበት ከለማዋ ነው፡፡ የእሁድናቸው ወጪት ሲተኝ ይግባም እንዳምቸውቃው ያለው ልሙና ዓቃቃው፡፡ እንደ በረር እይደከተም፡፡ ሰርጾቸው ለይ የባለቃውን ማኅኬ ያበለቤታል...”

ከተ በላ ስዋ ስታበቃ እንዲሁ እለታ፤

“ወንጀቃ እይበለም እንደ? ሲታን እንደ ገዢ

እስከምንኛት የቍል ካድናቸው በዚቱ? እንከበከሱታቸው ተካምር!
በነጋታው ጠባላቸው ቁይርዬ! ትናንት የተናገሩትን ሆሉ
ይረሰኑቸለ፡ ሆኖ ምናሳት በሉህ ነው? የዋህ ዓለ፡ እስከተወልድ
በቸ ነው፡ እንደ ከውለደቸ በሁዋላ ለዲ ወደ ለቻና ወደ ባድ
ነው፡ ገንዘበን ለተዳሪ ነው፡ ወንዶ ጥንት በነጋታው ለለ ማየት
ይቼምራለ፡ የለቀ ስሙናስ ወንዶ ነው...”

ይህን ለተናገር ደምጥዎ ወደ ማጥረር አዘጋጅለ፡
ከውንድቸ ወር የባት ለምድ በት አለመሆኑን ማስተዋል ይችል
ነበር፡ እኩ ላይ በባባ እንዳለባት የስተዋልነት በዚህ ገዢ ንበር፡
ጠንጋን ወደ ሁዋላ ለማስር እኩን በድግ ለታደርጉው ጥሩ እኩ
ለይ በእሳት የተለበለበ እኩን ቅድሞ መጠናግደኝን እስተዋልነ፡፡
ከንፈግ ተበደ ወር እንዲህ የተቼመረው ትውውቸ
እየሞቃ ሂደ፡ ወደ ደንብና ገበተን ወይም እንጂጣ በንድ
የቀረበነትን ግበጥ ተቀበለቸና ወደ ወሰተ ገበና፡ በበርቃቅ
የቀናዣውን ወይም እያጠጥሞን ማለ ለነጂ ምን እንደምትስራ
ጠየቁሁዋት፡፡ እንደ የባል ከንሰተረከሽን ይርሱት ወሰተ
የንብረት ከፍል ሂሳብ ሆኖ እንደምትስራይ ከንግድ ለራ ከሌጀም
በአጋጥለማ መመረቹን አማውተቸና፡ የኔን ለራ ለተጠይቀና ጥን
እውነቱን አልነገሩትም፡፡ ምክንያት መሆኑን መናገር አስፈላጊ
አልነበም፡፡ በዚውን ገዢ “የመንግስት ለረተናኝ ነኝ” በማለት
በጥቃለ ማለቸና እመርተ ንበር፡፡

“ማስተ ለማግኘት የምር ለተሳላ ነው?”

“በቀልድ ነው” አልከ፡፡

“ማስተ መፈለጊንም እየቀለድኩ ነወ!”

“እስ እውነቱን ነው፡፡ ማስተ ከመፈለግ የበዝከብት
እንደም ቅን የለም፡፡ እስከሁን ጥን እልተባከልኝም”

“ወረተና መሆኑ እለበህ”

“እንደሸት?”

“ከእንደ ሆቴ መቆየት ከማይደቸለት እንዲ እንዲታሆን?”

“እይመስለኝም” አልከ በሁዋላ “ለምን እተሞከርኝም?”

አልካት በቀም ነገር ፍጥጥ በየሁ፡፡

ቀቀቸ፡ በመገረምም እንዲህ እለቸኝ፤

“ለጋብቻ እንዲህ ነው የምትጠይቀው?”

“ማመልከቻ መቀና እለባቸ እንደ?”

“ማለቱ አነጋጋር ቅልድ ነው የሚመስለው፡፡”

“የምራን ካው” አልካት፡ በርግጥም የምራን ካር፡
ስነተኞችን የወይን በርሃቅ እንደተያያዘው፤ እኔ
ደገም ሲት ለጠበቃ አለችና ወደ ደንብና ሂደች፡ በሁለት
ሳን የድር ፍርማ ይህ ተመለስች፡

በጥም የሚጥም ካር፡

ሱት እየተመግቢን ስናውታ ስለ ታደሮ

“ምን ገጥሞም ካው መርሱ ወጣትም የተሳልምው?” ለል
መልሽ መቅሱዋቱ፡ ለማግዬ ገጥት አድርጋን ካር፡

“ስለት ይገኘል እንደ?” አለች እየተቀኑ፡

“ለማረጥርበት ስው ይገኘል” አልከ፡

“እንተን ታደሮ የት አውጥሷሉሁ?”

“ከዚህ በላይ ምን መተዋወቂ አለ? አብረን በላንደ
አብረን መጥና አልቻይነውም እንዲ ስለ ማስቀመጥ
እያስተንበት ካው፡ እንደማየው ደገም በጥም ተማሳተናል፡
የተዋደድኝም ካው የሚመለው፡...”

“፩ጥጣ!” አለችና ምግባር ለይ አቀረቡች፡

“ንገሩኝ ለለትኝ?”

“አልነገርህም፡ ምን የደርግልሆል?”

“ምንም እየደርግልኝም፡ ለመዋቱ የህል ካው፡
እስከሁን ለለአ ስው አልነገርኝም?”

“ለምቀባት ጉዳኝና ንግድያቻለሁ፡”

“ስለዚህ ሆነ ፍርማ ይሰራል ማለት ካው፡”

“እንተን የን አውጥሷም፡ ነው አውጥሷ እንደት
ዘፈዎች ማረጋገጫ እነባርሄሉሁ?”

“ስውን የት አውጥሷሉሁ እይባልም፡ በእንደ ቅዱ
ተውውቁ ለንተ ቁጥሩን ይሰራል? ከዚያስተኞች በማግኘት ለተ
አተቻረበኛ፡ ሆነን ንግድን እንደተሰጠቸ እፈልጋለሁ፡
ከልፈለግኩ የን አልሙንኝም...”

እንደገና ስቀች፤

“ጥክክለሁ እኩ ታደሮ? ከተዋወቂን ገኩ ሁለት ለእተ
እንኩ መቻቻ ባላ? ሆነም ንግድ ለይ እንደሆህ ታክለ ነህ እንደ?”

“የጥክክለሁ መሰለው ከተሰማግኩ ይቻርታ፡ ይስ ለባልሽኝ
ኋው እንዲ ከገናዣዋቱ ሲተ የሱ ሆነ እንደሆህ የምሆን
ይመስላልኩ? ታክለም እየደለሁም፡ በባልባዊ ልማዴ ነኝ፡”

“እንዲ! እስራሱኝ፡ ታለ የምትቀባበ ታለ ደገም

የጥምትርቁ ተመሳሳይ፡ እኔ እንደሰ አልወድም፡ ታለው
አልቀርባም፡ የቀረበከተን ስው መራቅ ደግሞ የሰፈራኝል፡”

“እንደ ጥያቄ ለጠራቅኩ? እውነቱን ተነጋሩኝለሽ?”

“እነጣርሃለሁ ተረቃዋኝ?”

“ይለ በየሻለሁ?”

“ወይ መከራ?” አለችና ማቀሻ፡

“ምን መከራ አሉው? መልሳኝ?”

እያቀማማች መለሰች፡

“ገኘ አሁን አይደል እንደ የተዋወቂነው? ለነገሩ ያውድለ ባትለቸ ነገሮ በየ ደንብናህ ወሰጥ አልገባም ነበር፡ ጥን አሉው-ቁሱም፡ አታው-ቁሱም፡ መተዋወቁ ጥሩ ነው፡ ወደፊት የሚሆነውን ደግሞ ማን ያው-ቁል? ይጤት ቅካላ ጥን...”

ለጥቃት ለከንደቻች በካምታ ቁጥን፤

“ቁር አሉህ እንደ?” አለች አይደን አይደን እያየች፡

“ለምኑት?”

“የተሳሌከተን ለላልነትርሱ?”

“ቁር አይለቸም፡ ወደፊት ተነጋሩኝለሽ፡ እና አይቻክናልም” ከልከ በሁዋላ ተገለቦጥኩና መቶከል እንደማይረጋገጫ ልመከራች ፕሮርር፤

“ምን መሰላሽ ሂረግ? መቶከል አይገባም፡ ለሁለም ገዢ አሉው፡ ተክሮች እንደማረጋገጫ፤ የነቶለሙለው በት - ማድማናው-በለከት’ እንዲይሆን ለጋ ማለት መቋሚ ነው...”

እያቀች አቋረጋጥች፤

“ለሰህ ነው ቅኬል፡ ለሰሁን ምክር”

ወደን በድጋሚ ቁጥሱትና ምስመን እንደ ተሠሳሰ አመታችና ወደም እንደተለ አደረግሁዋት፡ በርግጥም ተመቻት፡ የመዘኝናት ለኋላቸም ተዋዋት፤

“እንከበከበው እንደሆት ነው?” ስለ መቋሁዋት፡

“እርግብ ነገር ነው” በላ በረሱሙ ማቀሻ፡

“እናሳባ የት ሰራር ነሽ?”

“እናንጻው በር”

“የቆለጠው መንደር?”

“እንተለ?” አለች፡

“የረርና ክረፍ”

ወደ ተወካው ሪሳስ ጉዳይ ሲሆ ተመሳሳ ገዢ፤

“ከፈለጉሁ ልነገርህ እቻለሁ”

“ምኑን?”

“የተስራከተኛ”

“እተኞገሩኝ፡፡ ለመዋታ በዚ እንዲ ማን የደርግልኩል
በለሽ ነው?”

“ሌነገርህ ውልይሮሁ”

“ቅድም ስለምንጭ ለምን እንዲ አለሽ?”

“እሁን ልነገርህ ልለግሁ፤ እተደረቀ”

“በይ ገንዘብ?”

አማዎች፡፡

ከሁለት አመታት በፈት ከምትሰራበት ከሚከሰቱ አካባቢ,
ወተታ ታክክለ እየጠበቀች ንበር፡፡ ነሱ ንበር፡፡ ከፈያ በጠመ
የካፋል፡፡ እንደ ስው መከና እቅመሳተና ‘ልሽኝ’ ይለታል፡፡
ፈቃደኝ ሆኖ ተሳራረች፡፡ እያወሩ እስከ በታ ብቻት፡፡ አስመራና
ገዛ ነገዴ መሆኑም ነገሬት፡፡ በታ ከደረሰት በህዋላ ሰልጋን
ተቀበረት እንደማረዥልተት ገልጽነት ተሰንበበ፡፡ በነወታው-
ቂልን በበቀ ወደ በርሃም ደውለም ፊቂያ ከሆነ ሲት ለጋብዙት
እንደማረፈልግ ይጠይቷል፡፡ ማዣ ስው ነው፡፡ በላ ለለመነች
የራት ባገኘውን ተቀበረች፡፡ የየነ ሆቴል ባሠጣዊ እናራሽ
ወሰዳ ተና ሲተሟከት፡፡ በነወታው እስቱ እርብ ሰላ ንበር ወደ
ምንት ከለባ ይሆና እንደ ይጠይቷል፡፡ ተስማማች፡፡ ለመኅና
አመስና አጠረው እያሱ፡፡ ከዚም በህዋላ በፍቅር ከነፋ፡፡ በወሩ
ለያገባት እንደማረፈልግ ነገሬት፡፡ በጥም ተደስቶ መለ ልደን
ሰጠችው፡፡ በተሰደን ወሰዳ እስተዋወቂችው፡፡ በጥም ተዋድው-
ነበር፡፡ እደ በተለይ ከነፈቻለት፡፡ የምትፈልገውን ሁሉ የደርግለት
ነበር፡፡ ከዚም አልፎ የልደን ሁሉ ሰለምረዳለት ወለስ ወንድ
የለም፡፡ በላ ደመዳመች፡፡ ማከና የምትባል ጉዳች ንረቻቻ፡፡
ከእዚም ወር እስተዋወቂው ንበር፡፡ ወደ ምንት ከበብ ስውጤም
በዘውን ገኔ ከንደደኝዋ ይሂቻ ይመባል፡፡ እና ሆለም ነበር ተና
ነበር....

“በመጨረሻ የሆነውን ልነገርህ” እለች ሂደግ መጠቁ
የመሰለ ፍቃድ ይጠልተ እየቀመ፡፡ እና ቅጠለች፤

“እንደ የዘመዶ ስርዓ ሌይ እሳት ሌይ ከተጠደ በራ
ጥማን ስናነስ የለበከተት ከጥጥ የተስራ እና እሳት ይለበና
ገራ እና ተቁጠልከ፡፡ በዚም ያለፈልኝ እድልኝ ሆኝ ነው፡፡

በኩ መቂጠል የዚንያት ግብሩዋ ተተሸማል ወደ ሆነታቻ
ተወስድኩ፡፡ ጉዳኝና ሆነታቻ ከባሁ ይምር እንዲ ቅን
ሳይለየኝ፣ አጠገብ ቁጥር በለመ አስታመሙኝ፡፡ እና ይኝ ወጣሁ...”
የቃከታን እና ስጋለባ አስቀኝኝ፡፡

ጠባው እስከ ከንዲ የዘላቂ ነበር፡፡ መ-ለ-ው ሌታይ
ይለቀጥባል፡፡ እንዲ ተከለ ቁስል እና የሚውጭ ነበር፡፡ ቅድሞን
ከማጠቅምት አልፎ ግን ወደ አጥቢቶች ያለፈ አልነበረም፡፡
ቃከታን መልሳ በጠባውን ከሽፈኑችው በህ-ዋለ ተረከዋን ቅጠለች፡፡

“አለረካም-በሆም፡፡ ባቃና ልንጋርሁ፡፡ ይኝ ከወጣሁ
በህ-ዋለ ጉዳኝና ይመር፡፡ ብዛዬ ተቀኑለ፡፡ የጋብቻውን
ጥናይ ስነሳለትም ወረመን በዘረም በዘረም በለመ ይዘዋዋል፡፡ እኔ
ቋል እይደለሁም፡፡ ግዢኝ፡፡ ከኔ የር መቂጠል እይደልግም፡፡
አሰገድ-ለው አልቻልም፡፡ ከልፈለገ መብቱ ነው፡፡ ግን በግልፅ
መነጋገር ለለነበረበን ይውሰኑና ቅጠርኩት፡፡ አልዋጪኝም፡፡
እውነትና ነገሮች፤

‘በንጋባ ተኋራችን ጥሩ እይሆንም፡’ እሉ፡-

‘ለምን?’

‘በመከከለ እንዲ ነገር በፈጻሚ እና እንዲሁ ለለሁ
ነው እያልጊ ሁ-ለ-ን ከዘይ የር ልታይይነው ለለምቻቻቻ እኔዚ
እየተለቀቃሁ እንዳይደግኝ እያልከ አርተፈኑል የህን ብዛዬ
ከማሳይና በቀርባን ይፈላል፡፡ እንዳሁ በማስበ ይቀርቡ፡፡
ልዋጪና እልፈልግም’ እሉኝ፡፡

ወሰኖ ለለነገራች ለከራከራው አልቻልም፡-

በዘረም ተለኑበትን፤

ሁ-ለት ወር ከለፈ በህ-ዋለ ይመስለቻል ከገዳኝና ከማከና
የር ወደ ከለበ እንደማውጫ ወደ ለማሁ፡፡ ማከናን ለጠይቻቻ

‘በኢጠማዊ ተገናኝኝ ነው አብረን ይመስኑው አለች፡፡

አምኑ ተቀብያት ነበር፡፡ ሆኖም ከእኔም እየረ-ቀቻ
ሂደች፡፡ ከዘይ መከታተልና ማጠያዙች ለሆኝም በአንዲ ልማንት
ወሰት ሁ-ለ-ን እንደገና ከለበ ወሰት መታየቻቻውን ለማሁና
እንደገና ይውሰኑለት፤

‘እጠማዊ ነው በለሽና ነበር፡፡ በተደረጋጋሚ
እንደምትገናና ነው የሚሰማው፡፡ የሚደናው ጉዳይ? በግልፅ
ንገሮች አልቻል፡፡ እልም፤

‘ካንድ የር ተለያይቻቻውል፡፡ ባገናውስ ባንድ ሌይ የሚ

ለውጥ የመማል?’ በላ ጥሩዋቻቸው፡፡

‘ጋድሮችንስ? ፍርሰለስ?’ በየ ስለተ፤

‘ዶስ ካሳሽ እንዳይደውልልኝ እነግረዋለሁ’ አለቸ፡፡

አገራገኘቸውም፡፡

መከታተሉን ስቀጥል ይበልጥ እንደሚገኑኝ፤ ገንዘብ

ጥምር እንደሂሳ ሰማህ፡፡

‘ማካዳ የልዕነት ጋዜጣው ዓቃ፤ ተለያዙትን አኅው-ቅም፡፡

እበረን ነው ያደማነው፡፡ በርግጥ በጥም ቅንጅ ዓቃ፤ ወንደቻን
የማኅበባ ማይል እንዳሳት አው-ቃለሁ፡፡ እኩ ፈት ካልሰጣቸው ግን
እስ ለደፍር አይችልም ነበር፡፡ በጥም ስለበሽም ይህን
ለማጣራት ወደ እስ ይውልከ፤

‘ክማካዳ ወር ምን እያከሂዳቸው ነው?’ በየ ስጠራውው፤

‘የምትናገዙውን አስበሽ ተናገር’ አለኝ ስልከን በጠባቸ፡፡

ከዚህ በሆዋሳ እንደፈለጋቸው ይህን፤ በየ ለረዳቸው-

ጥክራ ነበር፡፡

በመከከለ ግን ከራሳ ከንደኛው እንደ ምስክር ሰማህ፡፡

ጋድቻ እኔን ለምን እንደተውኝ እውነተኛውን ወጪንያት
አውቃሁ፡፡ ለከስ ከማካዳ ወር በፍቅር ማጠሪ የሸመሩት ካከደዋው-
በልት ይሞር ነበር፡፡ እኔ እንዳለው-ቁ አየተጠኗቁቁ ሲውጭ
ቆይተዋል፡፡ ለክ አይታው ሲከስተ ስበብ አገኝ፤ የሰጠኝን
ተልካሽ ወጪንያት አቅርቦ ከማካዳ ወር ቅጠል፡፡

የህን ስውቅ አበድከ፤

እንቅልና መተናት አቃተኝ፡፡ ሁሉቱም ባለቤቶችና
ከንዳወች ነበሩ፡፡ ሲከዚህ ፍርድ-ን ቅጽ-ሰ ገብርኤል እንደሰጠኝ
መስጠት፡፡ እናቴም አብቴም እያጥቻም ቅጽ-ሰ ገብርኤልን
አየተሰለመ ያደጋ ዓቃው፡፡ የቅልበው ቅጽ-ሰ ገብርኤል በደረን
እንደሚለማኝ ይግሞ ልማትና ነበር...”

በርበሩ መሰለው የተለበለበ ፈጋንዘን ባግኑዋቸኝ ቅጠልቸ፤

“...እምና ቁልበ መማህና ተሳሌከ፤ መርሱ ወማቻ
እያለቀበከ ሁሉ-ንም ለቅጽ-ሰ ገብርኤል ተናገሩከ፤ በኋ ገን
በማድረጋቸው ፍርድ-ን እንደሰጠኝ እያለቀበከ...ስለት መርሱ
ወማቻ ለመንከተ...”

ፈጋንዘን ባግኑዋቸው፡፡

ከዚያ ቅመስ አይችልቸለትኝም እንዲህ አለቸ፤

“የቅልበው ቅጽ-ሰ ገብርኤል እንባይንና ለመኖሩን

እንደማለማ እርግጻች ንብረቱ መርሱ ወግቶ በተሳላከ
በአምስትናው መር ቅት!”

ድንገጫ አባላት ደንግነት
“ቅት!?”

“እወን ቅት! ንብረቱ አገውቃም፡፡ ለምጣራሌ የሚባል
የምስት ክለብ ደቂቃ ገዢ በጠራ ተመግቶ ወድቀ ታገኘ፡፡
የወገት ለወጥም አልተያዘም፡፡ እረት ቁናት ሆነታ ቀይቶ
ምት፡፡” አያይሁ እንዲህ አለች፤ “...የቆናብ ገብርኬል መር ለወጪ
እንዲ ለወረመር አይታይም፤”

ይህን ስለ ቁጥጥም አለች፡፡

በኩሉ እንዲት ቅል እንኩ መተንሸሮ አልቻልከም፡፡
በጥምታ አይን አይደን እመሰከታቸ ይመር፡፡ የታመቀ አያር
ከሳሽ ክልዎች በሁዋለም እንዲህ ለተላ አከላቸበት፤

“በመሞቱ ይስ አገለኛም፡፡ መርሱ ባልዎቹበት
አይሞተም ንብር፡፡ በወቅቱ የን ተንድቸኝ ተናድቸኝ ለለቦር የንን
አድርጋለሁ፡፡ እኔ ስልምን ለረወ ነው የገደለው፡፡”

ከዚ በሁዋለም ለላ ሁሉ ተናድ ልንጋገር
አልቻልንም፡፡ ወደ ደቂ እንዲናወጣ እባብ አቀረብበኝ ወጥን፡፡
ለክይን የኩ አድርጋለሁ፡፡

እክታው ደቂቃ ገዢ ክታማኬ የሽራ ወንበደቸ ገዢ ቁጥ
አልን፡፡ ቁጥው ክፍ በለ አያተሰማ ንብር፡፡ ምክመናን ነጻዊ
ለቦወ በተመቆይበት ክበውታል፡፡ በወጥታ አካባቢውን
አያስተዋልው ቅጥን፡፡

በዚም ስንቅይ እንዲት ህበ የተከናወበት ለተ መጥታ
ተቀለቀለችን፡፡ የሂሳሽ ገድኝ መሆና ነው፡፡ በጠበቀ መሄል ለቀም
የለ ቅንቸኝዋ ቅዋ! በለ ወጥቶአል፡፡ ማርያም ክስማይ የወረዳቸ
ያህል ወብ ንብረት፡፡

“ተዋወቁው” አለች፡፡

“ማከና” አለች፡፡

ከመደንገጻ በሃት ስሜን መናገር አልቻልከም፡፡ ደረቅ
ፈንግታ በቃ አያይሁዋት፡፡ ማከና ወደ ደንኩነት እንደገባቸ
የፈጻጠው አይኖችን ወደ ሂሳሽ መለከተ፡፡ ለጥን አይኖች
እንደፈጻጠው ተረድቷት እንዲህ ለተላ ተነፋስቸ፤

“እወን እንደተገኝ አልፈልግም፡፡ ቁናብ ገብርኬል
ይቀር እንዲገት አያለመንን ነው፡፡”

ይህን በለኛ ማከዳን ተከተሉ ወደ ድንብኑ ገዢ፡፡
ለረጅም ገዢ እነዚው መለማው ወሰጥ ቅዱ በየ
እንዲበር ተዘረዘሩ ይለኝል፡፡ የመርፈውን ታሪክ ደግሞ ደግሞ
እያወጥነት ነበር፡፡ ፍጻዕስ እናም ለይ መርፈ እንዲተወጪ
የሰጠሁ የህል ስውነቱ ደግሞ ተሽጣቸው፡፡ በእርግጥ ካዘዣ
ባኩር የሚፈልጉት ለለ አድስ አድር በውሰጠ እየተገዢበ
ነበር፡፡ ገዢ መማብኝ፡፡ ተከለከልከት፡፡ ተፈታተኝ፡፡ በዘመን
ለለት በሀልማዊው በውኔም ወሰጠ የቀረቶውን ቅዱንምል
እምነት ከምት ለማሳረፍ ስታገል እደርሱ...

- 11 -

ՀՊԱԽԱ ՊՈՅԹ ԶԴ

ՈԼՄԵԼՎՈՒՆԸՆԻ
ԼՐԴԱԿԱ ԱՆ ՍԵՎԵՐԸՆԻ
ՊՈՂՉԳ ԲՊՊՈՎ ԱՄԱԿԵՔԸՆԻ
ԱՓՀԵՎՈՎ ԱԳԱԺԸՆԻ
ՊՈՂՉԳ ԱՄԱԿԵՔԸՆԻ
ԱՅՄՈՎՈՎ ՑՊՐԸՆԻ
ՊՈՂՉԳ ԱՄԱԿԵՔԸՆԻ
ԱԿՊԵՐ ՄՊԻՆ ՈՖՔԸՆԻ
ՊՈՂՉԳ ԱՄԱԿԵՔԸՆԻ
ԱՄՊԻՆ ԱՐՄՎ ԱՔԱՊՆԻ
ԻՊՏ.ՅՊ ՓՇՈԸ ԱՊԱՊՆԻ
ՊՈՂՉԳ ԱՄԱԿԵՔԸՆԻ
ԱՄԱՋԸՆՈՆ ՔԻՒՆ ԱԿՊԸՆԻ
ԱՄԱԿԻՆ ԱՊԸՆՈՆ ԱԿՊԸՆԻ
ԱՄԱԿԵՔԸՆ ՊՈՂՉԳ ՈՊՊԸՆԻ

(ՊՐԹՄ - ՀԱՅԱՆ ՀՈՔՊԴԻ ՂՊՄՂ)
- ՊՊՊ Մ.Բ.Կ ՀԱՅՏՀՄՈՎ -

ի հանրու բովու հանուշո...

ՄՊՏ ԲՀՀՀՊ ԱԾ ԱՊԱ ԶԼԱՆ ՄՊՏ ԱՅ ՈՒՅԵԴ
ՄՊՏ ՈՒՐԵԱ ՀԵ ՏԵՐԵՐ ԿՈԾԻՆ ՊՅՈՒ 29 ՓՆ 1997
ԿՈԾ ՀԼԴԻ ԲՄԵՄԸՆ ԲՎԸՆ ՏԵԴ ԲԱ.ԱԿՆ ՍԵՎԵ
ՀԱՅՖՈՎԱ ԲՀՐՄԴ ՀՐԴՓՊՈԼ ԲՊԸՊԻՆ ԴՆՈ ՀԸԾԻՆ

እኩዎው ወንበራ እና ተቀምች ሂደቱን ስከታተሉና ከጋድቻች
ዚህ መሰመር እና ሆኖ ስውር ሌቶ ወገን እለ፡፡ የሰጠውን
ጥናይ “ቀጥሎ የሚ ለፈጸም ይችላል?” የሚለው ነበር፡፡

የቀድሞ አለቸው ወደ ግድያው መዋጥ ስተት በለው-
መማጣቸውን ተረድቺ ነበር፡፡ መብቻቸውን አው-ቀበለሁ፡፡
መለሰ ስጠንት አስርቁ ቅጽትን የው-ቃቻቹ ካዘጋጀ፡፡
መስከተኛ እንደኛው ከፍት ከሆነ ወጪ የለው-ም፡፡ ለማቅረብ
ለመፈጸም እንዳ መስከተት በቃ ይበቻቹ፡፡ ለለ ወንጀልና ቅጂት
ከብንን እንዳ ስው መግድልና መቶ ስው መግድል ለፍንት
የለው-ም፡፡ ለሌላህ የበበበ አናብ አይፈጸም እንዳለ ግድያው-
ለቀጥል እንደማቻች ሰጋጌና ሆኖ ነበር፡፡

የሽብር አጭጭት አቅጣጫ መቋሚ ነበር...፡፡

የአዲስ ሽልሳ የየኔበርሰራ ተማሪዎችን አስር
ልጊናፍቸው ወደ ስንዳኑ እየተጊዜ ሲለ ከመተበ እና ሆነበ
ግልጻጥ ስለ በመው-ማት መንገዶች አረኝ፤

“ልደቻችንን ወደዚት ነው የምትውስድ-ት?” ለል መቀ፡፡
ሁበተና ሽልሳ ተኩጻጠ...፡፡

ታማቻቹ በታዘዝት መሰረት የእናምታ ተከለ ከፈፅ፡፡
ሽብር ገዢው እናና የገራ መታ እና ተመትታ ወደቀቻ፡፡
ሽብር ከተቻው-ም ለፈጸም እንዳ አልነበቻቹም፡፡ ገደኛውን
ለመሽናት ነበር ከበት የውጥቸው፡፡ እንደውጥቻች በሁለት ጥያት
ተመትታ ወደቀቻ፡፡ ሽልሳ የሽብርን ልማ ወሰድ አስፈው፡፡
መፈጸም ልማ ለጠይቀም የሬስ መልቀቻም መቶ ስር እንዳከፍለ-
ተካራቻቸው፡፡ ከፍዎችን ልማው የሽብርን ልማ ወሰኗ፡፡ ከዚህ
በሁዋላ የውያኑ ማቻቻ-ት መቻነትም በስራው ቅጠለ...፡፡

ስኔ 1 ቀን፣ 1997 42 ለወቻ በተመሳሳይ ሆኔታ
ተገደለ፡፡ በዘመና አለበቻ፡፡ በገዢም በረንጻና፣ በመሳለማቻቻ
በአጠነት፣ በአዲስ ከተማና በመርካቶ ግድያው በስራው ቅጠለ፡፡
የውጥቻችና የህግናት ልማም በየገመናው ተሰጣ፡፡ የአዲስ
አፍቶቻች እንዳሁ ለል መቀ፡፡

“ድመክራል ነውና የፈለጋቻቸውንን የጋጌ አገኘሁን፡፡
እናም የፈለጋቻቸውንን መረጥን፡፡ ግድያው ቅጽያ ለምን መማ?”

ለዚህ ጥያቄ ወያኑ የጋጌ አልሰጠም፡፡ ጥያቄውን
ለለመመለስ ለል በተከታታይ በርካታ ወንጀለቻች ልማውአል፡፡
ይህን እየቀናት ስለም ጥያቄው የቀጠለ ለሆነ፣ የበርቻነት

ማረቃዬ ደግሞ እስጥ ጥያቄውን አገሩ ለይዘጋጀዬ
አልቻለም፡ እርግጥ ነው የወያኑ መረጃዎች ከዚህ ጥያቄ ለማምላጥ
ማንኛውንም አይነት አራር ይፈጸማለ፡፡ ለጊዜው ጥያቄውን
በማራን አይደለውን ለይቀዝቀብ ይችላ ይሁናል፡፡ ወደፊት
መንበሩ ለተደረገው ደግሞ ከሂሳር በመከበላል ማምላጥ ይችላ
የሁኔታ ከሚደረሰው የተረከብ ተጠሪቁኑና ከህሉና ወንጀለኝነት
ማምላጥ የን ከተመዘገበ የሚችል አይሁንም፡፡ ይህ ትረክም
ለመጠወች ተመልክ የሚችል ሲሆን ነው...

* * *

እኔም! ከእናደ የቀድሞ የወያኑ ከለኔል ጋር
ተቀምጫለሁ፡፡ እኔ ለለዚህ ከለኔል ቅድሞ ሲል የሚው-ቀው-
ከጥቀት በላይ ንበር፡፡ እኩ የን ለለኔ በዚ እው-ቀት
አልነበረውም፡፡ ምናልባት ከኔ ጋር ተገኘቸዋ ቅድሮ ለማድረግ
ፈቻደኝነት ያሳያው፤ “የጊዜው ማስታወሻ”ን ለላኔበብ ለሆነ
ይችላል፡፡

አሉበል አማራ የተባለው ይህ ከለኔል፤ “ተማራን በድጋፍና
ይጠላል” ተብሎ ይታማ ንበር፡፡ እንደተወራበት የን አልነበረም፡፡
ስለት ቅድት መ-ለ አበረን በውቆኝነት ለዘጋጀነት፡፡ እኩም በሙ-ለ
ፈቻደኝነት ለጠየቁሁ-ት ሁ-ለ ምለሽ ሲጠ፡፡ በቅድማሱ የን፤

“ለመሆኑ ለለኔ የን ተወቁለሁ?” ሲል ተጨማሪ ንበር፡፡
በአዋጅ እንዲህ አልከ-ት፤

“ከመንኛው የኋፍስ ጉዳይ የእግዢዎ ከማንኛ ከፍል መር
አመራር አባል እንደኋፍስ የሚያው-ቀ የለም፡፡ በምርመ 97
የእግዢዎ ሲረዋት ገዢ-የን በለንደ እያደረገ፤ በአራር ለኋናድ
እንተ ለሌጣን ለይ ንበር፡፡ ተማራን ተጠላለሁ ተብሎ ይግሞ¹
ይነገራል፡፡ ተማራን የሚጠበ ስው እንደት የእግዢዎ ሲረዋት
መረ ለሆነ እንደሚችል የን ስጥናኤል በቻ ነው የሚያው-ቀው፡፡
ከምርመ 97 በሁ-ዋለ ይግሞ ተስፋሱ እንደኋፍስ ይረገዋቸ ለይ
ተወጪ እንበበ፤ ጉዳይ ለከተከናዣ ቅድቶአል፡፡ ሁ-ዋለ የን
መፈታትሁ ተስማ፡፡ በሙቀጠል ይግሞ ከኔ ፖስራል አገምነው ይዘ
እና ፖስራል ተስራ ማግሞ ጋር የሙፈንቀስ መጋቢት መ-ከራ
ለማድረግ ሲታስበ እንደተደረገበበቸ፡፡ በወያኑ ማረዳው ለማን፡፡
ወያኑ ‘በተገኘበት ይገደል’ የሚል መሙራያ እንተ ለይ

ማስተላለችን ከቀድሞ ዘዴች ለምታም ነበር፡ ልማት ነው፡ በዘ
በኢትዮጵያ ወሰጥ የሚገባለ ጥያቄዎች አሉ፡ ከደቻዎ-
እንዳትና ለምን ካስል? እኔ መለሰ እኔ ተወልደ በተከናፈለበት
ከመንም አንተ በተመንግባት ነበር፡ መቶም በዘ የምታው-ቀው-
ይኖር ይህናል፡ በእ.ትና - እርትራ መርነትም ተከናለሁል፡ በኋ-
ብከል ስላጊ የማው-ቀው ይህን ነው፡ በርግት ከምር ደንጋጌ
ተወልደህ ያደገኘ የበዝምናር አማራ መሆኑን፣ ከ1982
የደጋረጋጭበር ወጪ በራት አሁንን መቀሳቀሱንም
አው-ቃለሁ፡” አልከተ፡፡

“ስለኋ በዘ እንዳምታው-ቁ ተረድቻይለሁ፡ በመከላከል
ቆይታው በ23ኛ እና በ24ኛ ከፍለ መሬት በከመራር ዋጋና
የተወሰነ ገዢ ከመስራቱ በቀር መ-ለ ታሪክ ከአግባቡ ከፍለ መ-
ርር የተያያዘ ነበር፡ እ.ትና-እው-ይን ወገኖች ከዚህ-ቁ ወር
የማያመሰሳለት የማኅያ በ-ድን ከኋ የህይወት ታሪክ ወር
የተቀራኑ ታሪክ ሲለው ከልቦ አዘናለሁ...የሆነው ሆኖ አንተ
የማቃው-ቀው እኔ የማው-ቀው የምን ለኖር ይቻላል?” አለ
በጥርጋዎስ፡

“በምርመራ 97 እኔ ማር ወሰጥ አልነበርናም፡ አንተ የን
በውቅቱ የአግባቡ እመራር አባል ነበር፡ በውቅቱ የምን
እንዳተካሂደ ልትነገረኝ ተቻላለሁ” አልከ፡፡

በዚህ ተስማምኑን ይገኘኝ ይመር...
* * *

ከደረሰ እንዳማው-ቁ...

አሁዳዊ እኩለበበን ከተቀማው በሁዋለ
በተመንግባቱን እንዳጠበቅ የተመረመውና ተጨማሪ ሰጠና
የተሰጠው አግባቡ ከፍለ መር ነበር፡ ከአግባቡ ለለ እንዳት
የእና ማለቁ የምትባል 180 የሰው ልይል ያለት የጥበቃ በ-ድን
ነበረች፡ ይህች ማለቁ በኢትዮጵው የባለሳልጣናትን የእና ማ-
የምታከናውን ዓላት፡ አበዛቸው የአድዋ ተወለድ ወቻደድች
ነበሩ፡ ማለቁዋ በሰበት ማንታ ተከራለለች፡ እንደኛ ማንታ
የምትባለው 30 ወቻደድችን ያቀረች ዓላት፡ እነዚህ ሁ-ለ-ም
የአድዋ ተወለድች ነበሩ፡ ቁልፍ የለባቸው-ም፡ መቶ አለዋ
ሙ-ከራ የተባለ ስው ይመራቸል፡ ቁጥተኛ ሰራተኞች የመለስን

መኖርም በትና በደዱት መጠበቅ በቻ ነው፡፡ መለሰ ወደ ወጥ
ሟርር ሰንጻዣ እየተቀያዩ ያይነት ተቋማ፡፡ 2ኛ እና 3ኛ ሪፖርት
የተባለት ይግባኝ የበተመንግባለቱን ተረይና ከመለሰ በርሃ ወደ በቻ
የሚውስደውን መንገድ ቅዱር ይጠበቃለ፡፡ በእነዚህ መከከል
እሉና እሉና የሽጭና የአካልና ተወለድች ከመቀሳቀቸው በቀር
በመላላ የእድሜ ስምም በቻ ነበሩ፡፡ እምነት ወይም እርምጃ እናም
ወሰት ማግኘት ጥን ልዕም እድቻለሁም፡፡ የአግኩሉ እናም ሆነው
ሆነቱም በተከተታለ የተስመት የእድሜ ተወለድች ዓቸው፡፡
ቁኬል ፍጤና ከዚህ ሁኔታ ሁዋጣ ተወለድ መላሱት በርሃ እግኩን
መርተውታል፡፡ ከነዚህ በመቀመል ከሉኑ እሉበት እምነት
በአመራር ይረዳ ተቀናው኏ል፡፡

በአግኩሉ ከፍለ መር ስር ያለት ሁሉት ከመንግድ
ሻለቁወች (ገና እና ወጋገን) እስከ 1986 ይረዳ እየተቀያዩ
የበተ መንግባለቱን ተረይ ስጠበቅ ቅድመዋል፡፡ በ1986 ማብቀያ
ገድግም እግኩሉ ተጨማሪ ሂደል ገበያ ተብሎት፡፡ ከተለያየ የሰራዊት
ከፍለዎች በቀ ወተደደች እየተመለመለ ወደ እግኩሉ እንዲገቡ
ተደረገ፡፡ የከፍለውና የሰው ሂደልም ወደ እሱት ሻለቁ ወይም
ውደ 2000 የሰው ሂደል ከፍ እሉ፡፡ ይህም እንደ የክመንግድ
በርሃድ ሆነ ማለት ነው፡፡ የበርሃው ማዘዝር ጥበቃም ከእው
ማረዳዎች በተመንግባለት ወሰት ነበር፡፡ በ1990 በርሃው እንደገና
ውደ 6 ሻለቁዎች እደገና፡፡ የኢትዮ-ኤርትራ የድንበር ማሞት
ስከተላቸው እግኩሉ ወደ ከፍለውና ይረዳ እንዲያደግ ተደረገ፡፡ በ9
ሻለቁና በ3 በርሃዎች ተዋቅና እግኩሉ ከመንግድ ከፍለውና
የሚል ስያሜ አገኔ፡፡ “እግኩሉ” የሚል ስያሜ የገኘው በሁወጥ
ትግል መፈጸመሮ ወቅት በመርነት ሁይወቱ ያለፈች፣ “እግኩሉ”
የተባለ ጉዳችችውን ለማስታወሻ ነበር፡፡ እግኩሉ ከፍለውና በርሃ
ሁኔታ ተወልድ እደገና፡፡ ይህ በእንዲህ እንዳለ የሚሆኑ 97 ሂዕውን
ጠበቅ መግኘት የሚሆኑ 97 እና እግኩሉም እንደ አጥፏና መፈ
ሰማችው ለዘላዘለሙ ለመቆርጥት በቀ፡፡

ከሉኑ እንዲህ እለኝ፡

“...የእግኩሉ ከመንግድ ከፍለውና እናም የንበርነው ሁሉ
በመጨመር ተወልድ እንደ ለማችን በከፍ መነሳቱ እድቀርም፡፡
ምንም ይህን ጥን ጥን የተፈወመውን እውነት ሁሉ መግለፅና
የህሉና እረፍት ማግኘት እንደማረጋገጧ እምናለሁ...”

አያዥና እንዲህ ሲል እውጭኝ

“...ምርመራ 97 ከመቻለዎ በፈት ከእንደገኝ የእህዳደግ
የማኑስላው ከመሬት አባላት ጽር ለለምርመራው እያነሳን
እንዲቀዱት ነበር፡ የወ-መጀም አማራ እንደመሆኑ፣ ወደ
ሰራዋቱ ከመማጣቱ በፈት በአማራው ካልል አካባቢ በከድራና
በሆነበት አስተዳደር ሲሆ እናሆ ለለነበር ከሁሉም ከድራዋች ጽር
እንተዋዱቷልን፡ ከስራ ሰላት ወጪም እንገናኝለን!
በመተማማሙንና በግልጽነት፣ በወደፊት መንፈልግም እንዲቀዱት
ነበር፡ ሁሉም የማኑስላኝ እንደ ግልፅ ነገር ነበር፤

የዘንድርው ምርመራ ፍጥም ይሞከራለያዊ እንዲሆን
ተወስናል፡ የምርመራን ይሞከራለያዊነት የማረዳናቁ
የእህዳደግ አባላ ያለ ምሆነት እንዲቀጥ የገይቶው እመራር
ትእኔን ለክልል፡ ተቋማማች ንዑስ ለነፃነት መንቀሳቀስ
እንዲችሉ መመሪያ ወርደል፡ ይህ መመሪያም አስከታችናው
የቀበሌ መዋቅር ድረሰ መሰመሩን ተከተሉ ወርዳከል’ እያለ
እኞዱው-ተወቂል፡

በእውነት፡ ይህ ከተለያየ አቅማዊዎች፣ ከእመራራም
ከከድራዋችም የሚደመጥ ለለነበር በግልጽ ይነተኝ ሆነዚ፡፡
እህዳደግ ይህን መሰላ ወሳኔ መወሰነት ወሳኔውንም ተግባራዊ
ለማድረግ መተጋቱ በእጅት አከርችኝ ነበር፡ የእህዳደግ አባላ
በመሆኑ ከሆት የተለማኝ ገዢ ነበር፡

እኔ ተወልደና ሲሆ ከመጀመሪያውም እብረተኝና ካረቃች
እንዲሆን ማንኛውም አማርኛ ተናጋሪ ተጋሪ የወ-ቁ ነበር፡
በአንቀጽ ይህ የኝ ምርመራ አዋጅ ከተወቃ በሆ-ዋሳ ለመለስ እናዊ
የነበረን አድናቀት በእጥና አደገ፡ አጥቃቸው ከእምባንዝነት
እመራር የምትአቀባበት ኮሙን ሌይ መግኑቱ ሌይ ከሆት
አስፈርጋዊ ነበር፡ እኔ አባላ የሆኑበበት ፖርቲ ይህን ብር
ለማምጣት መዘጋጀቱ የህልና ማኅ አስፈርጋዊ ነበር፡ እንዲሆ
ነበር በዋቅቱ የተለማኝ...”

ከተቀቻ ነውታ በሆ-ዋሳ ከ-ለ-ኤ-ለ-ትረክውን ቅጠል፤

“...ምርመራው ባጠንታት ሌ-ቁ-ት የውያኑ ከፍተኝ
እመራር አባላት መንፈል ሁሉ በፊንጋት ተለውዎ፡ በአንድ
ገኘይ ሌይ መግባባት የጀመሩ ይመለስና፡ የዘንድርቱም
የደቀምከራለያዊ ምርመራ ለበካቻውን በመተው የወር ባይልን
ማዘጋጀች ሌይ ተከተሉ ሲጠ፡ ‘የምርመራ ከማንኛ ሳስተ’ የማል
ገራ የማረጋገጥ የውታደራዊ ገዢያዊ ማዘጋጀ ማጠያ አዲስበት ሌይ

ማቁቅም እንደሚያስፈልግ የሚገልጻ እቅድ አዘጋጅ ነ

ይኬራል ስምሮ የነበረ የሚመለከተኝን ስድስት መከናወጥ ስብሰቦ ገዢ እደረገልን፡ ከስድስትና እምበቱ የህወሃት መከናወጥ ነበር፡ እናርሳም ገዢ አበራ፣ የሚገለ ገበረመስቀል ገበረአገዘሩአበሱ መበረሱቱ መለያታ በርሃቱ ገበረመድሱን ፈቃድ ሰሆነ፣ ስድስትናው እኔ ነበር፡ እንደ ማጣሪያ የተጨመርኩ እማራ ከመሬል፡ እኔ ስምሮ ሲለኔ ምን እንደሚያስቦ በእውነቱ አላውቅም፡ ምናልባት እይታናንም በለው ገዢታው ሰሆነ ይቻላል፡ እበረቴና ታቀቃቃው ያው የቃቃው ነው፡ እኔን መሄለቃው ቅዴ ያደረጋች እንደ እማራ ባልቁ በማስተካት ከሂሳት ለመዳን ሰሆነ ይቻላል፡ የህንወ ሆኖ ስምሮ ሲበሰበንና፣

‘ምርመው ተግር በጥጥሙው እና መዘጋጀት አለበን፡ በተለይም የአገሳዎ ከፍለመር ይህ ግዢ ተስተቃቃውል፡ ከፈረራል ጥልስ የሁ እቅድ እውጥተናል፡ እናንተም ከእነስ የሁ በመሆን የሁ ከመሆኑ ከማቃቃና ከማንድ ጥስት (ማዘጋጀ ጥበቃ) መሰርቶ አለን፡’

እንደገለዕከልህ በዚህ ወቂት እኔ በታማኙንት ለእሱከዶግ ሆልወና እየሰራሁ ነበር፡ ‘እሱከዶግ ለሂሳቻቃን በልወና ለመመ ይቻላ’ ማየ እምና ነበር የምስራው፡ ስምሮ የነበረ ከምርመው የሁ እየሱስ እናሳቦ ለይ የወተደራዊ ማዘጋጀ ጥበቃ ለለማቁቅም ያነሳው ጉዳይ ግን ግራ ለገዛባች እንደዋና እንደ ቀላል ቤቶች አነሳሁ፤

‘እሱከዶግ ምርመው ለገዛባች በሆነ ሆኔታ በፊል እንደሚጠናቀቁ እየገለዕ ነው፡ ለእባላቱ ሆኔ የሰነድ የወጪ መመራ በጥበቃ በጥቃል፡ የእና ተግኘት ከዚህ የሁ እይታናንም ወይ? ለልተመቀ ለዘጋጀ ምን ከማንድ ጥስት ያስፈልጋል?’ ሲል መሞች…

ስምሮ እንደ ማፎስ በለ ይምዕታ

‘ምን ይቃቃውል? ነፍጠናው መር በመዘበንስ? መቁጥም ወደ ማካ ተመልከን እንገባለን እንዲ ደግሞ በተምክህተናው እንገዛም! ደግሞበ ወቃደር መሆኑን ለሰነድ እንደ? ወቃደር እንደ ወቃደር ማስበ አለበት…’

እኔ መቁጥም ከለይ ያለውን ቤቶች ያቀረበከት በቅንነት ነበር፡ ቤቶችው የተቁወጥም አላማ አልነበረውም፡ ‘የ ምርመ

ይኖራል ቅባለ፡ ምርመራው፡ ነገ ከሆነ ፈጻን የጤር ስራዋጥ ጽሑፍ
የሰራፈንል፡ በይ መየቁ፡፡

በዚህ ጥያቄው ጥንት በሳምና የተሰረተ ተርጉም
ተነከሰከ፡ እኔ ወያኔ ንብረቴ፡ የወያኔ የጤር መራ ንብረቴ፡
ለኢትዮጵያ ሁልውና ለበንግዥ ይጠናኝ ያደሰሰከ፡ ስው ነኩ፡
እሁዳኖን የሚናከብኝኝ በፍዥም አልወደም ንብረቱ፡ ስሞራ
ስልክበበን ጥንት ያቸው፡ ያቸ እንደተቋሙም ተቀጋለቸ፡
ምርመራው፡ ይሞከራለያዊ ምርመራ እንደሆነ እሁዳኖን ወሰን
ተባለ፡ ‘ቻናይ መር ስራዋጥ ለምን አሰራለን?’ በይ ነው
የጤርቁ፡፡ ይሂ ስሞራን በማም አናደረሰው፡ ‘ኋፍጋዴው-
በዘምት-በንድ?’ በለው ከበሽቀት ፊንታ ጽር መልስ መየቁ፡፡

ኋፍጋዴው፡ ማኅው? የቻለ? የኋፍጋዴ የሚባል አሉ እንደ?
ወይስ አማራ ሆኖ ከኋፍጋዴ ነው? ለገባኝ አልቻለም፡ እኔ አማራ
ነኩ፡ ንብረቱ ገባኝ ለሰለይ በኢትዮጵያዊነት ለማቅት ለማገራ
እየሰራሁ አይደለ እንደ? ስሞራ ምንድናው የሚናገሩኝ? መለሰና
ስሞራ እንደመሩኝ ተቀብያለሁ፡ ትግራ ለለሁኑ ለምን ትግራ
ሆናቸው አላልከም፡ እትዮጵያዊ መሆናቸው በይ ለኋ በቀ
ነብረቱ መለስ በምርመራ ከተሽኑል ይግሞ በርሃን ነው ወይም
መረራ ትኩና ሌመና ይቻለል፡ የተመረመው ተርጉ ሌመና
ይቻለል፡ ነገ ምርመራ ከተባለ በሆናዊ ማኅ መግባት የሚለውን
ምን አመጣው?

የሆናዊ ሆኖ በዘመናው ስሞን ወደ ትግባር ትግባር
የአዲስ የቻናይ መቻልሮች መበያ ተቋቋሙ፡ የከመማንድ ጽሑፍ
እመራር አባላት፣ መለስ ንናዊ፣ በረከት ለምእን፣ አበዳለ
ገመዶ፣ መ-ለ-ቤት አለምስገድ፣ መሆናቸው ትግራን፣ አተራሽናል
እመራር ይግሞ፣ ቤታቸው አሰሩ (ከንፈት የተከው የደህንነት
ሽያጭ)፣ ስሞራ የተሰና፣ አሳይቷለ ወልደንያርጉለ (ደህንነት)፣
ግርማይ ማንኛለ (ፖልስ)፣ ተሰናው መረዳ (ፖልስ)፣ ቤታ
መሰረት (ፖልስ)፣ ቤታ ወረዳ (የመከላከለ ፌዴራል)፣ የሆንስ
ንብረመስቀል (መከላከለ መረዳ)፣ ቤቡረአማካበሱር መብራሁቱ
(መከላከለ ከመቶ)፣ መ-ለ-ቤት በርሃ (የአግባቡ ከፍለመር አማካር)
መሆናቸው ትግለዥልን፡፡

የአመራና ወና ማዘጋጀ መበያ የቻናይ መርመራው
አው-ደጥገኘን ማረዳያ አስ-ሽን ሁንጻ፣ የአሁን
የመከላከለ የመገናኝ መምራያ ሌይ ሆኖ፡ በየከልለ፣ በየከተማቸና

ԳՈԼԹՔԴՐԱ ՅՆ-ԴՆ ՄՊԻԿԵՔ ՊՈՒՔՔԴՐ ԵՓՔՄԱ-Ա

አዲቻቸቱ እንባሩህ ካላይ የለውን ይመስል ነበር፡፡ የአግኩት
የኩስ ክፍልዎር ግማሽ ሽጭ ታደሰ አዋሳ ነበር፡፡ የአግኩት
እመራር አሳተት ሆኖ አዲስ ስመዳደር እኔ ወደ አዋሳ እንደሆነ
ተደረገ፡፡ ወደ አዋሳ የተለከሁት ምናልጣት በስብሰባው ወቂት
ለሳምና ባኑሁት ጥያቄ ለሆነ ይቻላል፡፡ የሆነው ሆኖ ተእኔዎን
ተቀባዩ አዋሳ ሆኔ ሂደቱን መከታተል ቅጠልቱ፡፡ ገበደነ
የተባለ የ44ኛ ክፍልዎር አካሄኑ መምራውን ማስጠና ላይ
እድርጊው የአዋሳና የአርባምንውን የጥርጉ ሂደት ይከታተል
ነበርና ክልሉ ጽሑፍ ሆኔ እንደሰራ ተካሬኝ፡፡ የአዲስአበባውን ኮሙና
የሆነው የተባለ ክስሎና እንደመሩት ስምና አዘገባ
ገበደራል ጉለሰጠ ክልነሁ ክፍተኛ መከናወች ጽሑፍ በጋራ
መስራቱን ቅጠል ነበር፡፡

Ահա տնօշտ ող էւ դո?

ይህ እንባዳህ የመከላከል ሽጭ ነገሮች በቻ ንብር
የፊልግ ጥለስ በበት-ለ-ከና ያለ ነገሮች ማደረግ ተለስ ንብር
በየከልለ ወር ወር ከተማች በተለይም በእማራፍ በእመማያ
ከተማች በተመሳሳይ በፖስትና በመከላከል የተጠናከረ አብዛኛ
በድን ከተማችን እያተለቀለው ንብር::

97 የሚመለከት በተከናወል በ2ኛው ቀን፣ ማለትም ጥንበት የ
1997 ለመረዳ ልዕሊ መተቻ ነበር፡ እኩባ

እኔ ወደዚያ ግበ. የመጠሱት የአግባቡ. ክፍል መር እቅዴ
የህንወጥ ፕሮ፲. መ-ለ-ቤት በርሃን ለማግኘት ካርድ እናይ ግበ.
ወሰት የተማሪ ገዢዎች ወታደራዊ ቤር ተስተዋጅል፡
ለደው-ልለት ቤርዎ የሚገኘበትን በታ መቀመኑና ወደዚያው-
ረዳቱ፡ በጥቅም ሁኔታ ለላምታ ክተሉዋዎችን በሁዋን መረጃዎን
እሰጣው ፕሮ፲፡ እስጥ ወቂታዊና ተጨማሪ ሁኔታዎን
የብሩራልኝ የዘ፡፡

ከዚህወረዳ መለያችን የር በግል እንባባብ ነበር፡፡ በርግጥ
ጥሩ ጠቅላይ የለውም፡፡ ነውናሁ ነው፡፡ የውያኑ በለሰልማኖችን
የሚገኘቸዋና የሚተለለት ቅጂ ጠቅላይ አለው፡፡ ፍሃድተኛ ነው፡፡
እንጂ ካልከለት ግድቦን እንደሰበረ ወጪ በልቦ የለውን ሁሉ
የመዘርግና ጠቅላይ አለው፡፡ እናም ይህን ስለማውቀቷ ቅስቃለት፡፡

‘መ-ለ! እንደት ነው ሁኔታው? የበድ-ሙን መጠንት እነዚ
እመጥቃሁ-ት እንደ? ብግኩ-ቱ እከው መሳተ የወረራን ይመሰላል’
እልከ-ታብ

Եւրոպա առ-Աշխարհ քղթական զի՞ւ զի՞ւ!

‘እወጣኑን ለማርሃን?’ እስ አገጋጭ ከጠረቻዎው ጋር
አሳሰባቸው ‘...እመራሩ ለለምቻዎሁን ተያይ በቁ መረጃ የለውም፡፡
ህዝብ እሱከሎምን መልቶታል! ይህ እወጣት ነው! በቁ! ለልጥን
ለይ ያለት ይግሞ...በፍርሃት ተንቀጥቷል፡፡ ለልጥን
እንደማይረለቅ ከዚ ንብ የሚሆ ለምን ፈቃድ? በፈተ
እንዲደረሰንው እየደርሱም? ተመልከት ለልጥው ለፈቅት ይህ
ሁሉ መሳሪያና ኮሙሽ፣ የምን ለባል ይችላል? እግዢኤሌክትሬ
ይርዳን! ህዝቡን ፈርተው-ታል! እድርጊ ያለንን ይግሞ እና
እናደርጊለን፡ ወቻደድቻ ነን!

ይህን እየተጨማችበትን ስለ ከውሃዎች ስጋት ደንገት
ገባ፡ የመከላከል መሬስቱር የመገናዎች ፈደቶ ባንኩነት ማረ
ከበር፡ እንተዋወቂለን፡ ከመተዋወቂም በገዢ ይህና እንግባብ
ከበር፡ በጥቅም ሆኖታ ስለምታ ከተለዋወቂን በሁዋለ፤

‘እዋወ ለመሆኑ እንዲት ነው?’ ሌላ መየቀኝ፡

‘የው ነው፡ እመቆ አሉ፡ እንደ ሁሉም በታ’ በየ
ሰበታ በእናንተለ በከል እውቃለይ ሆኖታው ሚኒ ይመስላል?’
ስላ ቤቶችን አስተካተልኝ፡

‘ምን ወጪ አለው በለሁ ነው?’ ሌላ እኩን አውናሙራ፣
‘እማራና አይቀ አ.ሸክድናን ከድቻታል!’ አለኝ፡

አባላ ይለ አለለኝም፤

በርግጥ ከውሃዎች ስጋት የጥቅም ፌርዴ መለ ስለመሆኑ
በውሃ ቅደም በየ ሆኖች ንበር፡ እንዲህ ያለ ወራ ጥን በበዛት
ስላለ የን የህል ተከራዩ የሚሰጠ እየደለም፡ ስጋት ከፌር
መበኑት ይፈቅ ለከለከለ መግለጫ ይፍጋድኝ ንበር፡ ወራኝ
በጠው ነው፡ ተኋኜ በገዢ ለኢ.ሸክድና ታማኝ የለም’ እያለ በባድ
ማዳ ይመզግቷል፡ ፍትኩም መግለጫ መፍጋፍ መውለ ንገር ነው፡
እናም ባልተገኘ እንዲበት መግለጫኑን ይተረተረው ቅጠል፡ እኔ
እማራ መሆኑን እያወቅ ቅል በቋል እንዲህ አለኝ፤

‘እማራቻና አይቀውና አ.ሸክድናን ከዚት፤ ተማራይ ብቻ
ነው በዘዴ ገዢ አስተማማኝ፡ ለለውን ተወወው፤ ለገበብ ግዢለም
ይከናን፤ ይህና! የበአድጋና የአህመድ አባትኩም ነው፤ የከናን፤

በዘዴም አሳቦች፡ እያያዘና ቅጠል፤

‘ነፍጋድ ከተመረመ እኩ እንዲለመድኑው ሙከ
እንገባለን፡ እማራ ዓግዶም ይመሃ በንድማ እንደቁድለትም፡
በማን ዓግዶ ማን ለኋላ? ነፍጋድ እንደ አባበ አፈር ለለ
ከመቆብና ወጥቶ ወደ ሲልማን ለመጣ? እኩ የሚንስ ሲልማን
ለነፍጋድ አስረከበ፡ ያ ሰህተት እየደገግምም...’

በዘዴ በዘዴ ለበዘዴ፡

በተለይም የእማራን ለዘዴ ወንጀልና ማስተካት እያነ
በጣም ያጋጋሙቻ፡ ከውሃዎች ስጋት ይህን ሁሉ አስወያሱ
ንግግር ለዘዴግልው ፌርዴዎች መልኩታ እንገኝን አቀርቁር
በወጥታ ለያደምዎ አስተዋወቂያለሁ፡ ሁሉተም የተማራይ ለወጥ
ናቻው፡ ፌርዴዎች መልኩታ ጥን በበዛት ግግር ማረጋገጫ
ተስማቶታ ለሽማቀቁ እያስተዋወቂለሁ፡ ንበር፡ እንዲቻም ቅል

ለተነፍስ ጥን አልቻለም፡ አቀርቁር በምታውን ገዢበት፡
በመጨረሻ ጥን መሽከም አቃጥና፡

ከሎናል ስብሔት የሚያዘጋበዴን አማራን የሚያጥላለ
ዋቁ በሚገኘው መሽከም ከቶውንም ስልቻል ቅሬሁ፡ ስሜታዊ
ሆኝም እንዲህ አልከተ፡

‘ሰማ ስብሔት! እንተ ሲሉ አማራ ህዝብ ከህደት፣ ሲሉ
እድም ህዝብ ከህደት የዚ ችግር ችግር? የዚን አገባሁ? እንተ
ዽግር ነው፡ ዽግር ነው፡ ስለተስፋዴ የዚን ስለ የምትመገኘው በየዚ
መካና ነው? በተለይም ሲሉ ህዝብ ከህደት የምትናገረው
የሚታውቁውን ነው፡ ህዝብ ከሂሳ ሆኖ አያውቅም፡ ህዝብ ማንኛ
ነው፡ የሚከናወው? ግለሰብ ህዝብን ለክል ይቻላል፡ ህዝብ ጥን
ከህደት ልዕሙ ለባል አይቻልም፡ ይህ አለማውቁሁን ያሳያል፡
አቅምህን ያስገምትሣል! በዚ በከተተኛ በስምት ተናገሩት፡’

ከሎናል ስብሔት የዚን መራራ ገማግር ከድመው በሁዋል
ጥርጉን አገመጠበኩ፡ እናም እንዲህ አለ፡

‘እሂ! እንተም ከከፍጠቸኝ እንዲ ተተሆን አትቀርም፤ የዚ
ናቁ አስከደን ችግሮ? ወኩው ነፍጠቸ፣ ወኩው ቁንቃቸ፣ ወኩው
ጠላቹቸን እነዚ ጉዳቹን ወሰት እያለሁ...’

እንዲህ እያለ ባለው አቶን ክፊተው፡

እኔም ባስብኩና ከፍተኛ መቁወቁ ተፈጻሚ፡

በዚህ ጊዜ ይኩል መልኩ እናን በመደገፍ ጥልቻ
ባ፡ ለገለግለንም ወከራ፡ ከሎናል ስብሔትም ተመርጓቁ ወጥቶ
ሆደ፡ ከመልኩ ወር በቻቻንን እንደቀረን መልኩ እናዲህ
በላ ለገለበኩ ወከራ፡

‘ስብሔት የሳምራ ይር መብት መሆኑን አያውቁሁ እንደት
እንዲያ ተናገራለሁ? ስብሔት በየበርው እየከራ እንዲህ እያናገራ፣
ወራ እየለቀሙ ለሳምራ ለያደርስ ነው፡ የሚውለው፡፡ ለለ ለራ
የለውም፡ ይህን የሚያውቁ የለም፡ እንተም ችግር ችግር! አያውቁሁ
ደግሞ ይህን መናገሩ ለክ አይደለም...’

መልኩ የሚናገሩንን መቀበል ቁርቶ መሰማት እንዳ
አልቻለሁም፡ በመሰረቱ የተፈጥሮ በሀርቤ ይህን የመሰለ
አከላከለ መባየቸን የሚያስተናገድ አልነበረም፡

እኔ አማራ እና!

አማራ ሲሰደብ አገመጠበኩ መሰማት አለበኩ? እንደት

ለምን ይቻላ? ይህን መስል ባህር እናን ለማለማውድ ከቶ
እንደት ይፈሩ? ይህ ፍቃም ሌገባኝ ያልቻሉ ሆኖታ ነበር፡፡
ሁንም ስሰብው ሆኖታውን ለገነዘበው እናገራለሁ፡፡ የሆነው ሆኖ
ከመ-ለ-ረታ ጽር ወደ ወርቅ ተያያዥን ገበተን የመረጃ ለው-ው-ጥ
አካሄድን፡፡ በዚያን ቅን የተናገሩትን ከ-ለምናል ስጋት ለሰጥና
እንዳቀበለው ግልፅ ነበር፡፡ የ ግን ለኋ በውቅቱ አሳሳቢ
አልነበም፡፡ ከዚያ በላይ የሰጠን ጉማግር የልጻ ቅልል ሆኖ
እያደማኝ ነበር፡፡

ከዚያ ብግኩት በሁዋት የአዲስ አበባ አጥራሽን ይመረኝ
በአጥራሽን ብግኩቱ ገዢ መመሪያ በሚሰጥበት ገዢ በስብሰባው-
ኬ አልተተተኞቸው፡፡ ይኑራል መ-ለ-ረታ ግን አጭው-ጥናል፡፡

‘እመዕ ከተነሳ፣ የአመዕ ግንባር ቁድም ግለሰቦችን ለይቶ
መምታት’ የሚል ቁርጥ ወ-ሳኔ ተሳይሱ ነበር፡፡

የአመዕ መረዥች ከተመቱ ተከታታ ህዝብ ከተመቱት
ተሞሮ፣ አደባ ገዢ እንደማቂመጥ ተንታሸ ተስተቶታል፡፡
ይህን መመሪያ ያስተሳለፈው በመለሰ የሚመራው ከ-ሚቱ
ለምን፣ መመሪያውም እስከታችናው መዋቅር ይረስ ወርድ
ነበር፡፡

መ-ለ-ረታ መመሪያውን ለኋም አበራራልኝ፡፡

እኔ በተመደብከበት በአዋጅ፣ በሽያጭና በአርባምንም
እከበዕች አመዕ የሚንስ ከሆነ በመመሪያው መሰረት ተግባራዊ
እንዳደርግ፣ በዚያ ሂደት በሚምሩ ስምቶች ተጠቃፊነት
እንደማይደርግ ቅል በቋል ነገሬ፡፡

የኑራል መ-ለ-ረታ፣

‘ሰው መግዳል ይቻላ’ የሚለውን መመሪያ ሌገልዕልኝ
ለው-ሳኔው ጉዢት ያለው መሆኑን ከእነጋገሩ ተረድቻለሁ፡፡
‘ው-ሳኔው ተከከለ እድልም፡፡ ሆኖም እና ወቻደርቻ
ስለምንን የመንግስትን ወ-ሳኔ ተግባራዊ የማድረግ ግደታ አለበት
አይነት ነበር እነጋገሩ፡፡

ሆኖም በርግኑት መ-ለ-ረታ ለው-ሳኔው ጉዢት ነገሬው በየ
አማካትለት አልቻላም፡፡ ‘እያለመሰለ ሌምን ይቻላ’ የሚል
የራሳ ተርጓሜ ነገሬ፡፡ የክናይቶም ግንባር ቁድም አመዕችን
ለመቀጣዊ የመግለጫን መመሪያ ለተተገበው እንደማግባ
ይጠቀም እግዚአለ፡፡ ‘ተጠቃፊነት አይኖርም’ የሚለውን ቅልም
ከሰነት ገዢ በላይ አዴንሰት ሲተቶ ይግሞታል፡፡

‘የእመዕ መረምኝን ግዢለ! ተጠያቂነት እያደርግዎ!’
ስለማረመጥ መመሪያ ነበር፡፡ የታዘዝሩትን ሁሉ አጭዥቱኝ፡፡

‘እንደህ ተባለን፣ እንደት ነው? እንተ መመሪያውን
ለምተካል ወይ? ጥን ማድረግ አለበን? እንተስ ይህን መመሪያ
እንደት ነው. የምታየው?’ ሌላ በምንቀቻ መቀቃቸ፡፡

እነዚህ ክበታች የሚገኘ አማራ መከተሎች ለቀረበለን
ጥቃቄ በግልጽ ምሳሽ ለተቻቸው ተስፋዋል፡፡

‘መ-ሳዕው ተከከል አይደለም’፡፡ በመ-ሳዕው መሰረት
የታዘዘዘቻ-ትን ከፈ.ወማቻ-ት የገዢ መገኘቻ-ን ነው.
የምትጨረሰ-ት፡፡ በተጀለ መጠን ስምቶ ልይምቱ አመሮችን
ለማስቀም ፍዴሩ፡፡ ጥንቃቄ በተሞላበት ህራቸ ገርግርችን
ለማስረዳ መጥክር ይገባ፣ ሲሉ ገለፋት-አቶ-ዋ፡፡

ይህንንም ለሚያምናቸው ወታደርቸ ሆሉ እንዲሆን
ተካማረኞል፡፡ በዚህ መንገድ ተግባብን፡፡

ՄԱՐԴ ՀՅԱՂԱՔԻ ՔՎ-ՓՈՎ ՀՅԱՂԱՔԻ ՊԱՀԱԳՈՐԾ
ՄՆ ՈԽԸ ԿԵՐՏ ԻՐԱՀՈՒ 97 ՀՃԻ ՄԱԿԱ 1998 ՀՅԱՂԱ
ՔՆՆ ՀԽԸ ՔՈՎԻ ՅԹԿՆ ԽԵԴ ՍԲՄԴՄ ՊԻ-
ՈԽԸ ՀԵ Փ-Ը ՈԽԸ ՀՃԻ ՊԲ 30 ՑԼՖՄԴ ԴԻԺԱ
ՄՆՎԱ ՀՅԱՂԱՔ ՄԿ ՀՃԻ 600 ՔՈՎ ԿԵԼ ԵԵԿԱ
ՊԼԴՄ Ի18 Ռ.Ս ՈՂԵ ՔՄ-Կ ՄԵՋԵԴ ՈԽԸ ՊՈ
ԴԻՄԿԵՎ ՔՄԿ ՈՂԵ ԴՊԿ ԴԻՄԿԵՎ ՊՈՎԱ
ԻԽԸ ԿԵԼ Փ-Ը ՀՊՀԱ 3000 ՔՈՎ ԿԵԼ ՊԲ ՆՎ
ՔՈՎԿԵՎ ՃՈՂԵԼ ՇԼ.Ը 6000 ՔՈՎ ԿԵԼ ՔՆՈՎ
ԱՄՆ ԻԼԵ ԻՒՄՓՈՎ ՔՄԿ Փ-Ը ՔԸՄՀԴ ՔԽԸ ՊՈ
ՇԼ.Ը ՔՄԿ ՔՄԿ ՀԵՋԱԳՐ

በዚህ አጥረቢን በሁዝብ ላይ ከፍተኞችን ጥሩት
የደረሰዎች ከአግባቡ ሌላ 1200 የስው ሂደል የነበረው የእያር
ሂደል ሁሉት ሂለቀቻኖት 44ኛ ተብሎ የሚታወቁው ከፍለጠር
ው-ሰት የነበሩ ሂለቀቻ ፍቃው:: እንዳለም ሆኖ የአግባቡ 5
ሻለቀቻ በአመጥ መጨረሻ ላይ በደካማኑት ተገምግማውል::
በአማራ መከመንዳቸና ወታደሪች በከል ወ-ሰት ለው-ሰት ሲተለለኝ
የነበረውን ተረጋግጧ መመሪያ የድህንኑት መሰሪያ በቁ

እንደደረሰበት ሁ-ዋላ ማጭ-ተናዥል፡፡ መመራው ከሚን እንደመነጨ
ባን መረጃ የገኘ አይመስለም፡፡ ቅንቃ-ት ያደረሱ ፖርድ
ብሔዋቱ ወሰጥ ሌጥር እንደማቻቻል ጥን በቀላሉ ይገምታለ፡፡
ከምርመራው ማብቃት በሁዋላም በርካታ የአግኝነት ከፍለ
በር ወታደሮች፣ የገኘ ወገኖችንን እንጂውልም፡፡ በሚል
ተጥቃቸውን እያተው በመከበላለችው በ1997 ክረም-ት ሌይ
የአግኝነት ከፍለ መር መከ-ንናቶች አዋሳ ሌይ ባጥጣማ እንደያደርጉ
ሳምራ የነበረ ወሰኑ፡፡

ባጥጣማውን ፕሮፋል መ-ለ-ንታና ከመ-ኋላ ገበረመዳሁን
የተበለ የህመንት መከ-ንናቶች እንደመሩት ታዘዝ፡፡ 300 የህል
መከ-ንናቶች ነበርን ተስበሰቦች፡፡ የመግምገማችው ነጥበዋሁ

‘በምርመራ 97 አግኝነት ከፍለ መር የመንግስት መለት ነበር
ወይስ የመንግስት ወገን?’ የሚል ሆነ፡፡

ተያይዘው በመንግስት መለትነት የሚታይ የአግኝነት
መከ-ንናቶች በአስተኛው እንደውጭና የሚል ተእኩዎ መግለጫ በዘመ
መስረት ባጥጣማው ቅጠል፡፡ ባጥጣማው መ-ለ በመ-ለ-
በምርመራውና በአፈጻጸም ሂደቱ ሌይ እንደማሟሁን በተገለዥው
መስረት ፕሮፋል መ-ለ-ንታና እንደሆነ ሌላ የመንግስት አሳቢ አቅረቡ፡-

የአግኝነት አሳቢት በምርመራ እንደተሳተሩ ያደረግኝው
አሠከራዊን እንዲተመርጓ ነበር፡፡ ነገር የን ያለን መረጃ
እንደማሟሁመለከተው የአግኝነት ሁ-ለ-ም አሳቢ ማለት ይቻላል
ቅንቃ-ትን ነው የመረጋገጫው እመዥን ለማቅም መንግስት
የሰጠውን መመራው ተብ በማለት በግልጫው ሲታተለለ-ም ነበር፡፡
ከዘመኗ በለይ አሠከራዊ ከስልጣን እንደውጋድ ተፈልጋለችሁ፤
መንግስት እመዥን ለመግታት እንድንፈቀም የሰጠን ባጥቃ
በተጠበቀው ይረዳ አልተፈጻሚም፡፡ ይህ ይሞላ ባጥቃ-ን
ባለመቀበል የሚልው የአመሌካከተና የፊልጥለን ተግር ነው፡፡
በሰራዊቱ የሚታየው መከ-ና-ትም የዘመኑ ተግር ነወበቀ ነው፡፡
ይህ ተግር በተለይ በአማርኛና በአማርኛ ቅንቃ ተናጋረዥች ሌይ
ገልጽ የሚታይ በመሆኑ ባጥጣማውንም በዘመኑ ተረጋግጧል፡፡

ፕሮፋል መ-ለ-ንታና ከለይ ያለውን ተናጋጋ የባጥጣማውን
ቻከረት አቅጣጫ ግልዥ አደረገ፡፡ ከምርመራው በሁ-ዋላ ከመ-ለ-ንታና
ዚ የነበረን የንኑኑት ትክር ነበር፡፡ እንደገለዥነት መ-ለ-ንታና
ሰጠኑ ማዘተኛ ነበር፡፡ ይመ-ለ-መለሙል፡፡ ይገለባበባል፡፡ ሪሳኔ

ከና ማሻረግ መለያ ተባሪ ነው፡፡ እንደህት አይደልግም፡፡ ሌሎችን
በኩሉ እንደፈላጊ ማሻገት ይወካል፡፡ ከምርመው በሁዋት ስው-
መማሪል እንደተቋሙ መለያ በመለያ ከኬ ርቀር፡፡ እስታ
ሁን ሌሎች እኔን በጠላትነት እንደሚያየኝም አውቆያለሁ፡፡

ሻምጾማውን ከሚመራው ከከለሁኑል ገብረመድሆንም ሆነ
ከለለው የተማረው ከለሁኑለም ወር አጠረን በዘት ሌሎችን
በቀርብ እንተዋወቂለን፡፡ ገብረመድሆን መግቢ አእምር እንደለው-
አውቆያለሁ፡፡ የከለሁኑን የህል ማሻረግ ይዘ ከገዢ ባሻገር ማየት
ይሰጣል፡፡ ከተባሪ ባሻገር ያለው አጥቃቃያውያን ሌይ
ጥላቃውን በግልጽ ያንበብ የንበብ በቅርቡ በቅርቡ በቅርቡ
የበታችነት ስቋይ አጠማያ ይዘታል፡፡ ከወጥ በት ሌሎችች
ወር ሌነታረክ ይውላል፡፡ ለቅ ሂደ ከባለሰው ወር ይጋጌል፡፡ በኋና
በት ገበቶ ከሰተናጋች ወር በጠርመሰሳ ይደረገባል፡፡
ከልተናሚነው በስለም መዋል አይቻልም፡፡ ሌሎችን ማብዛዕትና
ነገር መፈለግ የተደውና የህይወቱ በኋላ ይመለላል፡፡ ከኩ ወርም
እንደህ ተማበበት አይውቆም፡፡ እማር በመሆኑ ባቻ በጥርጋራ
ያየኝል፡፡ እማር በመሆኑ ባቻ ሌልጣንን ልነተው እንደምችል
ገኘ ይጋጌል፡፡ እንደማልኞችው ለማረጋገጥ ሌያ
ልያ የተናከል ወጥመድችን ሌያውምና ይውላል፡፡ እንግዲህ ይህ
የአዋጅው ማሻጭ ለዘዴ የሚጠው ከለሁኑ ሚች አጠማያ ነበር
የሆነት፡፡ እየተቀበበለ ይጋኙናበን ቅጠሌና ገብረመድሆን
እንደህ አለሁ

እንግዲህ አግኗልን የምናደርሰት ወይም የምናደናት
አሁን ነው፡፡ ሁ-ተቋሙ ቁርጉን መነሳት አለበን!

አይየኩ መመረበት፤

እዘዴ ወ-ሰጥም ከዘዴ ወ-ሰጥም የአግኗል ከፍለመ
በፈረሰበ ሆኖ ቅንቃቃትን የመረጋገጫ ቅንቃቃትን የደገኘ መለት
ነው፡፡ መታሰርም ሆኖ መመቻት አለበት፡፡ ከጠላቃቃችን ወር
አጠረን መሰራት እንቻልም፤

መ-ለ-ይ-ታ በርሃም ተቀበበ፤

እዘዴ በሁዋት እንደነበርነው ሆኖን መቀበል እንቻልም፡፡

እንደርሰለን! ወይም እንደናለን! ስለዚህ የምታው-ቁትን ሆ-ለ-ተናገሩ'

ክቡር የዕለታዊ ሌተሰብናው ስጠና

ትግራዣች እና አያዥጻ ተናገሩ፡ ከውሃዎች አይኖም
መስቀን፡ ስለወ መብራሱች፣ ስለወ ተሰሳይ፣ የሰበሰባዣችንን
አስተሳቢነት እያደገሙ ሂደቸው ጥግኝር አደረጋልን፡ አሳቶው-
ሰጠመች፣ አግላለ አመዥን ለማቅም የተጠበቀበትን የህል
አልበራም የሚል ንብር፡ በላለ አነጋገር በቀ ሰ.ሰ.ል ነው
አልጋለተሁም ማለት ንብር፡ ከዘህ የተለየ ለሰጠው የሚችል
ተጠተዋ አልነበረውም፡ ሲሆንን በሚፈልገው መልከ መስራት
የልቻልው ይግሞ፣ ክውሳጥ እንቀሩት ሲላለ ነው፡ በለ
አጠቃለለ፡ ከተግራዣች ባሻገር ያለው አ.ት.የአድዋ እንዳችም
አይተኞች በዚተኛ አያዥመው ንብር፡

እኔ ከሬት ነበር የተቀመጥከት፡፡ እናን አውጻሁ፡፡
ሙሉናታ ወደፊዴዎት እናሳን ሰጠቃ፡፡ እንዲህ አልከ፡-

‘ቁንቃኛን የመረጋገጫ ሁሉ መለት ነው ተብዥል፡ እንዲሁም
የመረጋገጫ የተከናወል በጥቅምር ነው፡፡ ማን ቁንቃኛን ይሞላጥ
ማንስ አሠራርኝን ይሞላጥ እንደሆነ ለታወች ይቻላል? ይህን
ማውች የሚችል መንፈጸድ እነዚህ አለ? ከዚህ ጥናገር በባንጫ ይረዳ
ኋላ የመረጋገጫ ነው ተብሎ ተወቃድ ያለም እንደ? ማንኛውም ካር
በባንጫ የፋይነውን ድርጅቱ የመምራጥ መብት አለው
አልተባለም? እና ፍጥቶን እንዲሁ በለን አልቀበቀበንም?
አሠራርኝም እስከምናውቀው ድረሰ በዘዚህ መርሆ ነው ሲስራ
የነበረው፡፡ እሁን እንደሆነ ነው፤ ‘አሠራርኝን ያልመረጋገጫ ይገዢል!
ይቆላጥ!’ ማለት የተቃሙለው? ለለው ጥሩ ግምገማው
በአማሪና በአመጣ ስይ በቃ ለምን እነማጠር?

ՀՅԵ ՊՅՈՒՅՑ ԱՇԽԵՄԻ

በተመንግስት ወሰኑ 270 የሚሆነ የጠቅላይ ማረከትና
የውሰድ እና አሉ:: መ.ለ. በሙ.ለ. የአድዋ ትግራዎች ፍቃው::
የበት መንግስቱ ካርድ ጥብቁ 550 የሰው ሂደል ይሸል::
በአባዛዎች ትግራዎች ፍቃው:: ተደተ በት ከምት ከ500 ያለነስ
ወታደር አሉ:: ማረከቶች:: አሉ:: ሲሆተቻችው-ም አሉ::
እባዛዎች ትግራዎች ፍቃው:: የእነዚህ ሁሉ ደምር ከ2000 በላይ
ነው:: እነዚህ ሁሉ በምርጫው ተመዝግበው እንዲመርመ
ተደርገኗል:: ሆኖም በበት መንግስቱ ካርድ እነዚህ 2000

ትግራዎች በምርጫ በተሳተኞቸው ቅበሌ አህመድ 165 ደንብ
በታ ነው የጥናው:: እንዳሁ ትግራዎች መል. በሙሉ
አህመድን አልመረጋም ማለት ነው:: ይህ ከሆነ ለምንድናው
ትግራዎች ታማሪ ሌሎችን ጠላት አድርጋቸው የምቻቸው::

ይህን ካልከ በሁዋላ የሰብሰባው መንፈሰ መል. በሙሉ
ተለወጪ:: ተስፋ ቁርጩው አቀፍቸው በዘምታ ተቃውጥ ስይ
የነበሩ መከተልናች ሁሉ እና እያወጪ በጨዋ አነጋገር
አሳቀቸውንና መከራቸውን ታምር ለነበሩ:: ማንኛው ከማንኛው
የተሳለ ለዘመት ፍርድ የሰበሳ ለበላ እንደማይችል የጠቅሙ
ነበሩ:: ማንኛውን ለፈልጊዜ ለተና ይህንን ለፈልጊዜ ለፈልጊዜ
የቀረቡ ምድር ለመምራት ለፈልጊዜ ለፈልጊዜ ለፈልጊዜ አለም
የሰራተኞች የለም ነበሩ:: ለበላ የሚከተሉ አባላው ተደሙት::
ለመጠቃለው ተወልድ ምን ይህን ተተጋለት የምናልኝ?:: ለፈልጊዜ
በተካኑ ጥያቄ የነበሩ ነበሩ::

በርግጥ የዘመት ወይደት በር የከራክተት እኔ ነበሩ::
እኔ የንግድ የተናገኙት መናገር ለለንበረበኝ በታ ነው::
የተናገኙት ሁሉ ተመዝግበ ወደ ስምራ እንደማረጋገጧ
አውቀዋለሁ:: እያንዳንዶን ቅል ለንጥቀው እንደማረጋገጧና
በቀበሌ እንደማያልቀትም እረዳ ነበር:: አማራው ጥን
አልነበረቸም::

እንቃጣና አጥፊት ማለኝት በገዢለው መንፈሰ
የቀናሽና አሰራር ቅልን ለተናበኩን ለነበሩ ለወቻ ምንም አይነት
አሳቀቸው ቅል እንደማይችል ግልዕ ነበር:: እኔ በግሌ በሰራተኞች
በዋዋርና በጀልከት ነበር:: እንበለያቸው የከረኝነት መንፈሰ
ነበው:: በጥቅለ ማረጋገጧ የሚያውልም ነበር:: የምንዓርበት
ይህንው ማረጋገጧ ለፈልጊዜ ለፈልጊዜ:: ከፋው ለማም
ከተማሪያም ሆነ ከነዚያ አባላቸውን አውርሰውናል:: ይህ
የመማር የለመማር ጉዳይ አይደለም:: አባላቸውን በበወቻ
ነበሩ:: ባተውጥም ተስፋውጥም የማረጋገጧ ከበር ለሀል
ማንኛቸውን ለተተውጥ ሆኖዋል:: እናም የንግድ የሚከተሉበኝ
ገዢታ አለበኩ:: የኝ ፊተና ጥን ማረጋገጧ በማውድም ተግበር ስይ
የመሳተናና የለመሳተና ጥያቄ ሆኖ ነበር:: ለው ጥራለ!
ተጠያቁም አትሟኑም! በሉ በስብሰባ የሚከተሉ መንግስት
በፈረረባ መሆኑን እንደት ለከል እቻለሁ? ለምቻ እንዳልሰማሁ
እንደት በወጥቻ መተናት ይችላቸል? እነዚ ለሰብሰባ

የሚመሩት ፌዴራልኩ “አማራና አርቃው የሂጻች መለት ነው” እያለ ይህን ትልቅ ሆነበት እየሰደበት ነበር፡ ፌርዴኩን ሌይ ፊት ለፈተት እየገኘበት ነበር፡ እንዲጠናቸው መተረየስ እንሰተን ደምና ቅዱ ለናደርጋቸው በተገባ፡ ይን አላደረግንም፡ በረሱ እንደበት የእንደነት መንፈስ፣ የሂጻ ማሳዣት እንዲሰማቸው ለማድረግ ነበር የጥክክሮቸው፡ በዘመኑ ስብሰብ ተቋሙዋ ያስማኑው መከተማቸው በምሳ እረፍት ሌይ ለንጨዎችዎትም ያለንበትን ሁኔታ ተገኘበበው ነበር፡

‘በጠቅተነት ተጨማሪል፡ በጠቅተነት እንደንታይ ያደረገን ወንጀለቸን ደግሞ አማራ መሆኑቸን ነው’ የሚል ነበር ለመካጋር በቀተን ነበር፡

የሁኔው ሆኖ በዘመኑ ስብሰብ እኔ ያደረጋውሁትን ገዢዎች አበዛኝው ተስቦበብ ደግመት ነበር፡ ከስብሰባው ወጪ አማራና አርቃው መከተማቸው በጋላ፡

‘ጥሩ አደረግሁ! እግዢአብዕር ይስጥሁ! ይህቸን ሂሳብ አምላካ ይጠበቃቻ!’ ይለኝ ነበር፡

እኔ ተከተለውም እኔ ሂሳብ እኩል አለማየሁ፤ ሂሳብ ጥስቦናው ተስማ፤ ሂሳብ አምላ ሲያም፤ ሂሳብ በርሃን፤ ሂሳብ ደምሰ፤ ሂሳብ ሂታቸው እኩል ባንድ እየተነስ የኔን አሳብ መንሻ በማድረግና በማጠናከር የማምጣቸውን መረምቸው ተጋራውቸው፡

ለእኩል ወር የህል ስብሰባው የቀጠሌ ለሆኑ፤ በመጨረሻ የእተማኝያዊነት ስሜት እያየለ መጣ፡ አማራና አርቃውቸው እኩል እኩል ስው ሆኖ ተጋራጥናቸው፡ በጠበብ የገመናነት ከሱ ወሰጥ ሲያጠሙረቁ የነበሩ እንዲገኝ የተማረለ መከተማቸውም ወደ ስራው ገራ መምጣት ሲቋምኑ፤ ስብሰባው ባወሩ እኩልቸው ተደረገ፡ ስንሰማማ እኩልተሰማማን ተደርገ አፈጻጸምው አበቃ፡

ከስብሰባው በሁዋለ ወን ነጥተለው መቁቱ!

ነስ መጨረሻ ሌይ እኔን ወደ “የእተማናነትና የመምራያ መከተማንነት ከመለቸ” ለተምህርት ወደ ይጠረዘዬት ሌተኞ፡ መስከረም ሌይ ስብሰባው ሌይ እኔን ደግሙ ሂንማቸውን ገተረው ከተማናነት መከከል ተቋቶቸ ተይዘው ተስሩ፡ እነዚህም ሂሳብ እኩል አለማየሁ፤ ሂሳብ ጥስቦናው ተስማ፤ ሂሳብ በርሃን፤ ሂምበል ወጪቸው ሂምሳ እለው እለው ሲለለም፤ ሂምሳ እለው ተስፋይ ዓቸው፡፡

ՄԱՐ ՀՄԿԴ ԴԳՇ ԿՈՒ::

ՈԼԱԴԻ ԻՐԴԻՌՈԴ ԱՐԺԱԿԻ ԴՎՈՒՑ::

‘ՄԱԼԻ ԽԵՎ ԴԵ ՔՊԲՅ ՄԵՋԸ ԱՄԿՅԴ
ՀԱՆՉՄՎԱ’ ՔՊԱ ԴՔՓ ԱՐՓՀՈՂԻՖ. ՄԻՀԻԼՎ ԹՎԸ ՄԵՀ
ԻՊԲ ԳՏ ԱՐՁԱԼՈՂԻՖ. ՄՄՄԴ ՈՊՄՍ:: ՀՅԼ ԷՆՎԱԾ
ԱՇԴ Ի-ԱԼՈՆԼՈՒՆ ՔՓԱ. Ի-ԱՄԴԻ ՀՔՓՄՎ-Դ ՈՊԳՈ
ՔՎՄՌԴՆ ՔՊԲՅ Մ-ԻԸ. ՀՔԲ ԼՄՊԴԴԴ Ո. ԵԿՄ. ՈՆՈՒ::
ՔՊԲՅ Մ-ԻԸ. ՔՍՈՒ ՀԵՆՎԸ ՈԼՄ. ՔՎՀՄՌԴ ԱՆԴ
ՈՄՆԵ Ո. ԵԿՄԱԾԴ ՔԲԵՄ. ՂԵՆԸ ՔԴՊԼ Ի-ԱԼՈՆԼԵ
(ՈԽՄ-Դ ՈՉԴ ՔՄԱԼ ՔՆԳՈ ԹՈՓ ՔՓԸ ԿԱԸ) ՄԸՆՎ-ՈՒ
Ո. ՄՎԸ ՈՆՈՒ:: ՄԴԳ ՔԻ-ԱՄԴԿՎ. ԹՎԸ ՄԵԴ ՈՎ-Ը
Ի-ԴԵՆԴ Վ-Ը ԴԵՆԴՆԴԻՖ. ՓՀ::

ՈՄԱԵԴԻ Ո-ԴՄՎԴՈՒ: ԱԿՈՈ. ՔՆՈՒ ՀՄԿԴԴՆ
ՈՄ-Ը Ի-ԿԻՊՈՎ. ՈՊԳՎՓ: ՀՅԴԴՆԴԻՆ ՈՊԳԸ ՈՀՖՄ-Ն
ՀՄՎՓՓ: ՔԺԱՌԴ ՀՈԿԴԲ: Ի-ԴՈՒԾՈՒՖ. ՈԵՂԴԴ
ՈԿՅԼ ՀՄԴ ՔՍԱ Ո-ԿՈԸ ԹՎԸ ՄԵՀՎԸ Ը-ՈԸ ՈԸ Ի-ԿՄՎ.
ՄԵՋ Ո. ԵԿՄ. ԼՓՔՄՎ: ԱՆԴԳ ՖԴ ՈԼՄ. ԴԴՎ-ԴԸ ՈՒ
ՈԸ ՄՊՄԴ ԿՈԸ: ՔԿ ՊԴ ԴՀԸ ԳԵՀԱ: ՈԿՅԼ ՀՄԴ
Ի-Ը ՈԸ ՔՍԱ ՖԸ Ի-Ը ԳԵՀԱ: ԴԴՎ-ԴԸ ՈՒ...’

ՈՊԳՎԴՈՎ. ՓԴ “ՈՊԲՖԴԿ Ո. ԶԵԴ” ԴԳԸ ԱԳՎՀ
ԴԿՎՎՀՆ ՈՓՄԸ ԴԼՔՔՆ::

- 12 -

ሰብሔት ካር በመረጃዎች

በልዋ በለው መኋገት

ተወርቃሪ ከመስጠት - የሂሳብ እንደሆነ

እንዲሁ ከሆነ - መለማው በርካታ - ፍንደቅ ታጥር

ዘልአለም ተልቅሰው - መሬት እስከተዋሪ

በመለመ በታች - የተሰሩ ሁኔታ ህ-ላይ

የለምናም መላይ

ቀጠልዋ መውልጭ

ግንደ ቅርቃሪ ህ-ላ - ወ-ሰዕ ተመሳሳይ

ደም ቅራ እንዳትሰጥ - ቅራ እንዳታሰጣ

ተቀራጭ ቅረቻ - ከስር ተመንግባይ

እንባሻ ማን ቅራ - መለማና ፍንደቅ

የህሉና ደምዎች - ይሞት ተመልሽ - ከህሉና ገ-ደ

(ማጥም - የሂሳብ እድሜ)

ከእነዚህ እንደ ቅን እንደ ስው ነበርኝ ሲያደርግ

እማር ሲያስተምር ቅናና እድሜው ለተማል እንደደረሰ ወደ
በረሱ ማሬት ይደረሰ ከተባለው በረሱ እንደደረሰው በቀድማው
እምባሽ የተባለ ይህ አስተያየቱ ከዘመና እምባሽው ተቀብና
የጠመንጃ ሲሆን መግለጫ የወተት ሲመንግም “መን
ጥምበትነት እታው ቅትም ነበረ” በላይ ማንቀሳቸ ስለ ለነት
በኩ እስከከርድ ሲያስቀጥ ወደ እርትራ እቅዱዊ ወረመዱው

እምባሽው ሲቀበሉ ተ ነኝ ይጠላ በተኛው እመት
ለበሽፍቱ ቅጠጥ የይለና ነው እርዳው እኩሳዊ ሲደርሰ ተ
በሆኑ ይጠላው ነበርኝ የክፍ እድል ቅን ለለው የሚጠናት ቅንም
በኢትዮጵያ የፖለቲካ ታሪክ የመጀመሪያው ደምኩራ-ኢያዊ

ምርጫ የተከሬደባቸው እስት ስሜን የቻዎ ቅጽ ባንበት ገጽ
1997 ፊትና 7 ቀጥር ሌይ የመጠንቁል አሳሰ የለጀምሮና ለማዕቀል
አንቀጽ ቅጽ ከሚለት ሀየ ከመረምጃ አንዳን መደበኛ
የደረጃቸው ልቀልነት ሰብንት ነው!

* * *

ከሁዋጥ መሰራቸቸ አንዳ የህኑት ሰብንት ነው ወደ
ማድረግ ብቁ በለው በተናገሩ ቁጥር በርካታ መሆኑት
አንደማሽከተል መቻዎ አስተው-ለቻዎ ይህናል፡፡ ለምን አንዳያ
ምን ሰላል አንዳንድ ማድረግዎች፣

“እበደ ሰብንት ሰላረድ እየዘለበ ነው” ይሳሉ፡፡

በዚህ አንዳ እኔ አልሰማማም፡፡

በርግጥ ሰብንት ነው እድሜያቶው መማሩ-ቱ እውነት
ነው፡፡ አንደማሽጫው ግን አለባቸውን አቀፍበረው መማለዕ
አስከታና ይረዳ ድጋፍ-ተዋል ሀየ አገምናም፡፡ “ዘለበ” የማድረግ
ንግግር የሚያደርጉትን ምክንያት መገመት ለይሳል
አይቀርም፡፡ በመጠኑም በሆነ ቁረብ ሀየ ለለማው-ቻዎ-
በጨረፍታም በሆነ አንዳ ነገር ማለት የምቻል ይመሰለኝል...

“በፍቅር ሌይ ቁቅር - ቁቅር ተደርጉ” የማለውን
የእስቴር አውቆ ካልን ሰምታቸው-ታል? በእነዚህ በመያዝኑት
ዘመናት ደግሞ፣ “በእድዋ ሌይ አንጻልን ተደርጉ” እያልን
አንቀልኝ ነበር፡፡ እበደ ሰብንት እና የእንጻልን ከር አለባቸው፡፡
በፊናዕስ ዓገሪቱ መሬት እኔ ተወድድበን ለወጥ መቅደግ አጥባ
ከመጠት ወቻደድቻ አንዳ መልካን ለይሆን ከፌፍሌው የመማካት
ተንከለን እበደ ሰብንት ከንድ ተተልን ሂደሳል፡፡ የዘህን መረጃ
እውነትነት ለማረጋገጥ ተፈራ ገዢሙ የተባለውን የእትምና
ቴለቢያን ዘዴዕና ወጪ እጠቀሰለሁ፡፡ እናም የእበደ ሰብንት
የሰጠ ከመድና አንደመሆኑ፣ የዘህን አንጻልኩው ወቻደድ ደምና
ስጠ ይቻደሳል፡፡ ወያኑ በነበረከባቸው በእነዚህ ዘመናት ከተፈራ
ኝ አንዳንድ ገዢ በራ በተ ሰንጻናና አንጻልኩውን መከንን
ማንሳገታቸን አልቀረም፤

አንዳ ቅጽ አንዳ የጋራ ጋዜጣቸን አንዳህ መየቻዎ-ቱ

“አንጻልኩው አንዳቸት ከጠና ተለይ እድዋ ልቀል
ቻል? አንዳቸት ያለቸ የእድዋ ሰከራና(ቁንቃ) ተሆን ለቦን ነድ-ቁ

የሰውቷው?

ለለው ተረጋግጧል

“ኩቅር ይዘት ስይምን፣ ወደ ይዘት ነው የቀረው.”

ይህ እንባሩህ ቁልፍና ቁጥጥር ነው፡፡ ቁልፍ
ይቆይልንና ወደ ቁጥጥር እንተለዋል...

አሁን ለብሔት ከመቀበ ጠፊጥ ጋር ባደረገነት ቅል
ምልሰሉ “እርትራ የወጪው ወረዳ በጥምት ከሆነበት ገን ሆነን
እንዋጋለቻለን” ሲለ በመናገሩታው እንደ ለማንኛ

“እኩዎችና ለየገኘው” የሚል ተቃት ተደምጻ ነበር፡፡

ለለ ገዢ ደግሞ፤

“EFFORT በእትወቂያ ወሰጥ ቁጥጥር በለይናር
ከባንያ ነው” ሲለ ደረጃቷውን ካፍተው ተመክላ፡፡

ስለ ለየ አበርሄ ተጠሪቸና ደግሞ፤

“ለየ አበርሄ የሰንጻ በተ አይተ ሆኖአል” ሲለ ተናገሩ፡፡

አሁን ለብሔት ለየን ለምን እንዲያ እንደረዳበት
በተቃቂ እናውቷልን፡፡ ሁማትን እንደ ማውጣ ለሁለት
በሰነድዎች ለብሔት ለየ ምማማለውን፤ “ሰከራዣ!” ሲለ
ምልሙአቶው ነበር፡፡ ለየ ተሳናቢ ነው፡፡ ክንፈጽኑ “እሽከር!” ሲለ
ስድብቻል፡፡ አሁን ለብሔት እንባሩህ ለዘመኑ ምሳሽ መሰጠታቸው
ለምን ይቻላል፡፡ መሰኞዎን ከልዕናታቸው የለመሸጥ ሲለሆነ
በዘመኑ እናውቷል፡፡ “ከበረ ተከከ” ሲለ የዘመኑ ተወኝ የሚል
የለም፡፡ በተቀረ አሁን ለብሔት መጠጥ እንደማወቅ እየከናወ፡፡
ቁል መጠይቹ የሚሰጠት ማን መጥተውና ለከረው እየደለም፡፡
ማቻ ለይ ወይም በስንበት ከልሆነም ገን ገልባም የሚባለ
አይነት እየደለም፡፡ ከቀማማስና በሁዋላ ማን መሰከር ያለ ነው፡፡
ጥቅ ሲፈቻው ግልጽተኝ ዓቃዎ፡፡ በከረበበ እስ እናትሆን
ለበረቅበሱ ይቻላል፡፡ ከተበረቅበከ በሁዋላ ወን ተመጣለሁ?
ከለኋል አበበ ከመበርቀበ እግዢር ነው የተረፈው፡፡ ይህን
በቀማ ምናራና እውጭሁዋለሁ...

ስለ “በሽሽቁ” ተወቃቄቸው?

አሁን ለብሔት ቁልፍ በሽሽቁ አጥበቀው ይወካል፡፡
የፖልቴ ጥበባቸው እንዲያ ነው፡፡ “የኔ የሮስ - የልቦ ነበሱ!”
የሚለትን የቅርብ ለው ስይቀር በብሽሽቁ መዋጥ እናር አበቱን
በቻ ለይሆን፤ እናር እናቱን ወጥር የለማጠቻል፡፡

የአሁን ለብሔትን “በሽሽቁ” መውጫድ እንደት በገልፅው

ይሳል ይሆን? ለእባት ጉዢ ይበት የተባለው የኝ ኮሙን
ድምግዋ፣ አለማየሁ እኩቱ የተባለውን ቁደምገት ደምግዋ ማብጀች
ይውሉ ንርክ ጉዢ አያበሽችው አለማየሁ አያበሽች ለቃድ
ኮሙን ታንካዋል፡፡ አበደ ለጠቅተና የአትወቻም ህዝብ ጉዢና
አለማየሁ ማለት ይመሰላቸል፡፡ አበደ ለጠቅተና አያበሽችን፣ እኩ
አያበሽችን ይከው ለጠቅተና ኮሙናቸን? ታረክን ታረክ የንግድል
እንዲለ...

(....በደርግ ኮሙን እውቀት ደምግዬምን ሁሉ ታስቦበበው
ይሱ ከተማ ሌይ የዘዴን ታርክት ሌያነዑ ሂደው ንርክ በተደን
መሰተ ከተለሁን በስ ይሞር ታዋቁ የተባለት ደምግዬምን ሁሉ
ዘጋጀት፡፡ ይህን ታረክ የሚመቱን ከሚደምን ይረዳኝ ማብጀው
አበረው ታንካዋል እጥፋዊ እውጭቸሁ...

ገዢና አለማየሁ እንደልማናቸው እያተበኩችች መንዘን
ለምድውታል፡፡ እና ታደሮ፣ የደቡ ከተማ ህዝብ ይረዳውን ለመ
ተራሱ ለተቶ ካልን ሌያናም ነማች ሆነን አለማየሁ እኩቱ
ከቀደምገት ደምግዬምን እንዲ እንደመሆኑ ታደሮ እማውን
ለያናም ወደ መድረክ በቁ አሉን እና እንዲሁ አያለ ካልን፤

“እኩስ አበባ በቁ!
ቆኝ ለኝ፣ ለኝ ለኝ;
አለች እረበቁ!”

እንደ እልበለ ተረስላ፣ የንን የምንመድላትን ደምዥንና
እግዥን እያንቀበቀበ፣ እንደ ፈመ ካማውን አዘጋጅው፡፡
ይህ ማን የደርግል?

ይሱ በዘመ ካማ ሌማረክ ለይቻል ቅሬ፡፡

ይሱ የሚመደውን አለማየሁ እኩቱ ለያውቀው ቅሬ፡፡
የታለ “የች የች?”፣ የታለ “የእምባለ የገት?”፣ የታለ “ገራ
ገራ?” የደቡ ታደሮን ተበኩበ፡፡

“እለጾ! ታርሱቸኝ!

የደቡ ወጪታቸኝ! የተባለው ካልን የተከራና ይመሰላ፣ ይሱ
በዘመታ አለማየሁን ሲገዥ፡፡

እስከ ልሳቸው አስቦት? ይሱ ከተማ ሌይ “እኩስ አበባ
በቁ!” በለው ማኬም ማን ማለት ነው?

“ይሱ ወልደም በቁ፣

የች፣ ወለው በቁ

እምባለ ገረበቁ!” በለው መለውም ለገባው፣ የንን

በለማስተዋዬ የደረሰ ስው አነቀዱሙ የደረሰ ህዝብ እናሳን የኩ
ከተማው እንደ ቤቱ ሲጠልሆነች በደረሰ ለመሆ አልታላምና ይሞ
እናሳን መይም ተሸጻ ጥቂር የተ የው-ቂጥል?

አለከለ ተከተ ከፍድ መርሃ ስውም እንደ ቅፅል ብኩ እና ብ
“እኔ” ባለ ወጪዎን ንበ የሽጥጥና

የቀማሪ ካል ተረኞ መሠረቻ ይለው ጉዜይ ያበበ
እበር ጉዜይ ወደ መድረሻ እንዳወጣ ተመርቶ ለረሱ አለማየሁ
ተስኖበት ስውም ከመድረሻ በስተቀርባ ተገኘና

ገዜይ እንዳሆ አለው፤

“ዚ አለማየሁ! የስተኞኑውን ህዝብ እንደት
እንደምቀበቅው ባለ እሁን ተመልከት!”

ገዜይ ያበበ ማይከራይናን እንደመበበት

“የተቀምት አበበ!” ባለ በየምግብው ያለ
ከመቀመጥ ተናገኙ በመተዋች፤ ፍናድባት ከዘመ ባለ የደረሰ
ገዜይ አበበት አበበ!

“...የተቀምት አበበ! እኔ አለ፤

አውራጭው አከላን በመ-ለ...”

መተዋች ተቋቂዬው እኔ በእኔበ!

እኔ ነገድንድ በከበደ መ-ከት! ይለ ተናወጣች! የደረሰ
ህዝብ የተቀምትንም ሆነ የመስቀልን አበበች በሩ ማረዳ ለይና ለሳ
ተራሱ ለይ የው-ቂጥዋል፤ ገረምሰች ለቃንፈችን በተቀምት
አበበ መመስል የተለመደ ንበር እና ሁጻዊ ለግቃውን መሠረ
አስረጋጭው ይምስራቸውን በደረሰ ለማት እናው! ወደ ለጠ
የሚያደርጋውን የኩውን የደምናው ተበ!!)

አበበ ለበሆት በርግጥ የአትጥቃው-የንን ይሞ ስር
መንከት የሚፈልጉት አስደስተው ማይሆን በተገለበውና ንበር
የህዝቡን ይሞ ስር በመንከት ህዝቦ እንዳቀጥ የሚድረግ ተፈጻ
አገኘው፤ አበበ ለበሆት ይህን የሚያደርጋት ጥን በዘውች
እኔደሚገምቷት ይቻቻው አይደለም፤

ምክንያት አገኘው፤

የህዝቡን የቀማሪ የአመሰ ያረጃ ይለከበቻል፤
የተቋው-ቃውን መጠን የጠኑበቻል፤ እጠ ፍናልከናው
በተመሳሳይ የህዝቡን የቀማ ያረጃ የሚለከበት የረሳቃው ካወ
ነበረቃው፤ እጠ ፍናልከ ህዝብ በአደባበ ከተቀጥ ተግር

የለውምና ሁኔታ ክልተቻዎች በም ካለ የን ጊዜ እናር እሉ፡፡
ይሉ ነበር፡፡ አሁን ስጋፍ ደህንት ይህን ልምድ ከእው ማኅልዕ
ይመራስተ፡፡ እሉም ከእንግልዕዋው አያቶችው ለማውቅ ግን ተቀጥናት ስያስፈልግው አይቀርም፡፡

በርግጥም የአሁን ስጋፍ አገኗቸው ታሞ የፖስታ ተከሳሽ ተከሳሽ መለከያ ተርጉምሹች ላጋ የሚችል ነው፡፡ ወጪዎን
እሉ ሚኑ ደረሰ እንደምትገኙው ከላውቷሁ መጠን ታልፍና
ተመልስ ለተከሳሽ ይችላል፡፡ የመል ቁጥር ከያዘው በ
አተላቸውም፡፡ ጊዜ መጠቃቄ ማኅልሱት እኩ ታገናልሣለች፡፡ ቁጥር
በማትራክ ደረሰ እንደማናት ግን ታራቀድልሣለች፡፡
ተመናቸለሁ፤ ታልባቸለሁ፤ ለአም ለአም ታደርጋቸለሁ፤
በመጨረሻ እግርና እኩን እሉኝ እርዳህ ስጋፍን ተበላለሁ፤
ከቆዳው ደግሞ ማማ ተስፋና ተመማግዋለሁ፤ ለለዎች የመልች
ማማሁ በእናቻቻው ቁጥር እንደተስራ አያውቺም፡፡ እናስም
ተረቻቻው ደርሰ ማማ እስከሆነ ደረሰ በታማኝነት ያገለግለል፡፡
ማማ ከመሆና በፊት ከበሩ ወደ በረሬ የከበለለች የግመል ላይ
የለቻቻው፡፡ የመል የግብርናም የእናት ያባቸን ተከተለ
ታገናልሣለች፡፡

(በዚህ በኋላ ኮሙን ወተቱን አያስሎ ያለ እኩ አያቀቀበ
በመሂያ ገዢ ይገኘል፡፡ ወተቱን ይህና! አያው ወተት ነው፡፡
ቆዳው-ን ለመሆኑ እኩልይ መስጠትም እሉ፡፡ በኋላ በኋላ
መታለበን አልከደም፡፡ ለማለበበች የስልጣን ልማ ከበት ሆኖ
ማገልጻ ማለት ወተቱን ማስለበ ማለት ነው፡፡ በእንደ ነገር
ምን ልማበች ነች፡፡ ቀናይ ማማ ከመሆኑ በፊት ማማለጥ
ቻቻለሁ፡፡ ማማለጥ ላጋ ከግብር መከበለል ማለት አይደለም፡፡
በግብር ወሰጥ አያደረገ፤ ወተቱን ቁርቶ ተተራን የግብርና እሉ፡፡
በእንዲ አውርጻና አማራካ ተቀምጧ፣ ወተቱን እኩልቦ መርሰተ
ነስ ፈጻዣ በተቻሮ - ማማ አድርጋች እባካቻ፡፡ አያለ
የሚያስተዋለውን Google ይቀመሩ)

አሁን ስጋፍ በእመት እንደ ጊዜ ወደ ማኅያ በቀ
አያለ ይግዢ ስርዓ በማያናው ቀጥት የቀጥ ስጋፍታቻን
መለከታቻውን ቅጥለዋል፡፡ አሁን ስጋፍ ወደ ማኅያ በቀ
ከማለታቻው በፊት ከመለሰ እናዊ ይር ላኩን የሚችልትን

በምናን ለሰዳቸው ተሸቃ

“ቍለመጠሪቁ እያሉኝ ነው፡፡ ትምህርተኛው ተንሽ
በንግድና የሁን ይመስላማል?”

መለስ እየሰቀል

“እንግዲው፤”

“ቆጥት በለሁ አንተ ችልትናዋለሁ!”

ከፍተኛ ስቅ!

መለስ ህዝቦና ተስፋ እየመገበ፣ በይ ከሱት እያሳካው
ለማስተኞት ጥሩት ማድረግ ወና የሰራ ተግባራ ነው፡፡

(...እክዎኖሚያቻቸውን 11% እደገኘ ከክዎኖሚያ ከክዎኖሚያ
መንግስት ወር የለን ወዳደኝነት እመርቻ እስከ የሱ የተበለ
የኖርጋዊ ፍንደጋ ካጋዥ ከባንያዊ ስልማት ስለመን፣ ይጋጥናቸው
የከበር ደከተሬት ይገኘ ስጋግ፣ የ2002 የሚጠቷ ገዢ እመቀ
ከተና ጥሩት ለለመተከለ ወሰኑናል፡፡ እመወን በውሃ በቋ
እንበትናዋለን፡፡ መለስ እናዋና ሂደት ስውል በመጨረሻው
ተደስቶ ባረከ እሳማ እስከሰት ወረዳና ማንጻትን የተበለው በፊት
እስጋር መሆኑ ለለተረጋገጧ ጥና ለረዳንበቸው፡፡ መለስ
‘በርተካን ማረቀብን ከምፈቻቸ እኔበ መስፍንን መፍታት
ይቀለኝል፡፡’ እስ፡፡ በዘመቻቸ በዘረሰሰው በአመራር ታለሥቸቸ
ተደንቀ፡፡ የከዳለ እበባ ህዝቦ ቅዱቸቸን በመምራጂ ተወስቶ
ማረኝ እህክወጣ፤ እስ፡፡ የወቅዶችን በመቀጣሪቸቸ የለማለያ
ህዝቦ በዋጊወጣ ተቀበለን፡፡ ከልሎች ከተማሪው ከላል
የከሰተኝድር ታለሥቸ ትምህርቻ ቁስሙ፡፡ የተከና ሚኒስቴር ከክናወ
እንደኝ ሆና፡፡ የከተማቸው ገዢ ማረጋገጧ ሆና እርተና ገዢ
ማእቀበ እንደጋል እናደግኝ፡፡ ቁጥማ እመበት መልቱ
ማረጋገጧ ሆናቸ፡፡ የተተሬ ደልሮች የጊዜ በዘረሰሰው
እከልነት፤ የከንደኝቸቸ፤ የመግኑ ለማቻቸቸ፤ የህና
እርማቸቸ መሆኑን እንተና የተበለው እንተና ገዢ...)

“መለስ ተቀለይ ማረጋገጧ በመንግሥት ይህቸን የገዢ የገዢ
ከጀርባ ሆናው የሚመሶት እበይ ለበባት ዓቸው፤” የሚል አነጋገር
እንበብቸው ለመን ይቻላል፡፡

እባባለ የተጋኙ ነው፡፡

እባባለን የምንቀበል ከሆነ መለሰና እባካላ እንደ ሆና
ማለት ነው፡፡ ይህ ለመን እየቻልም፡፡ እትጥቃቻን በመምራጂ፡፡

ሂደት፣ አበደ ስጋጥት “የማይኬቅ ተዕለኖ ያሳያል” ማስታ የን
ድቃላል፡ ይህንን አገር በመምራቱ ሂደት የማይኬቅ ተዕለኖ
ስለማያሳይረው ስውር ስው መኑዋገር ግን ተገብ ይሆናል፡
አበደ ስጋጥት ማኅቸው?

ታክክክቸው፤ ለተራፍኩል ማኅቸው፤ ጥሩትና ሁልማቸው-
ሙንድነው? ጥሩትና ነበር? ወደፊት ይህንን አይነግዴ የተንሣኤ፤
ማጣቀ የበኩ ማኅቸው ገዢ ይገልጻት ይሆን?

እኔሁ አካውንት በጋዢዎና በፈጸም የተናገሩትን በማንበብ
ከመለከከታቸውን መመዘን ያስተካክለል፡ የወያኑ አመራር አባላት
የሚናገሩትን ሆኖ አያውቀም፡ እኔም ታደሰ ከሚናገሩት
ባኩን ያለ ታክክለዋኝን ሆኖ በጨረፍታ የማውጫቸው፡፡

የግንቦት 20 በአል እየተከበረ ነበር፡

ከልተሰሰትኩ ሂዕስ 1989 ይመስለኛል፡ እኔም በውቅቱ
ጋዢው እንደመሆኑ በበታው ቅድም በኋላ ተገኘቸለሁ፡
የግብርው እናሸሽ ይች ላይ ከእኔድ የህወሄት በለስልጣን የር
ቆጣ እያወጪ ነበር፡ የአበደ ስጋጥት ነው ከጠብር መጥቶ
ቆመቸ፡ በበቅምቸ ግራኝ ቅጽ ተቀለጥሬው ወረዳ፡፡ ስማግለዣ-
ከመከና ከመውረዳቸው በፈተም ሁሉት ሁኔታ ለቃቻው
ቀድመው ወረዳ፡፡ እየተረሱሱም ወደ እናሸሽ ገብ ለቃቻ
አውታቸው፡ የለየአቸው ቅበት ዓቸው...

(አበደ ስጋጥት ወደ መከተሎች ከበት ከረዚበት ለማወቅ
ስመጥ ይዘዋቸው ይመማለ፡፡ በሽቦ አለንታ ማረከትርቻና
የጠር መረምችን እየነረፋ ለማወቅ ይሞከራለ፡፡ ከሱሽቱን
እነዚህ ቅዱ ያለ አማራ ወይም አረም ማረከትር በስጋጥት
ቀበት ለቃቻ ለየለበው “ጥጥ” ለደረግ፤ መጀመሪያ ይቀጣል፡
ቀጥሎ የስጋጥት ከው ለቃቻ መሆናቸው ተዘ ለለው ይለቀል፡
ስጋጥት ለቃቻን እየቀጥታውም፡፡ ለቃቻ ይግባም የሚችለዎት
ከሚረከትርቻና ከይኙራለውን የር መሆኑን አያውቀም፡ እነዚ
ከመረጃቸው መስለዋቸው ለሆኑ ይቻላል፡፡ ማረከትርቻና የሽቦ
ሻርሱውን መቻል ይመርማለ፤ “የልጅ ነገር” እያለ፡፡
ሻርሱው እኔም አጋጥሞናል፡፡ ለየለበው ሆኖ ቅዱ ባልከብት
ከሁዋዣ በከል እኔደ ሽቦ በጠናከር የተሰለቻ ጉመድ ነገር ወደ
ቃይሮ ለከተ እለበው፤ ባቻና ጉማዣ በከንናቴ በከል በቁ ለል
እባባ የተጠመመስበኝ መስለውን በማም ይንገጥኝ፡፡ አዎስ ለል

ልጅ ፊቃዣ እናኝን ቁጥጥ አደረግሁትና እናኝህ አልከተና

“እኔ ገዢ እናደሰ አታድርጋ! ለማ ስው ሂደህ ገረፍ! ለማ
ስው ከገዢኩ እኔ በጣም አለቷልሁ” አልከተና እናኝህ የለውን
ልቀች የመስክሱ ማንቃ ወዳለው የውያዴ ይኬልል ገዢ-ትና
የሰነዐት መጠሪ እናን ተወና ወደ አባሪ ሂደህ
አባሪንን ገርዕ ሌያዑች ወደኋ ተመልስ መማሪ “ኩቻ?” ለላ
መቀቻቸ የጥር ሌቂ ንበር “እዋን! በጣም ማቻ!” አልከተና
እናደገና ሌያዑች ወደ ለሎች በለሰላማናት ሂደህ

ይህ ሌጅ ካራ ክረምሳ ሆኖከልለ

መካርመሳን የየሁት የሚገኘው ሁይወቻና ቅበጠቸውን
የሚያሳይ ይተገኘናቸው የኤሌክትሮኩ ከፍለ ethiopianreview
ለይ የተለመና ገዢ ንበር የሰነዐት መንድ ሌጅ አለቷቸና ጥሩ
ለጅ ንበር በእነዚህ ከመናት በዘ አለቷቸልለ በቀረው የህይወት
ከመት የቃድሞው ገዢጋለ የገዢ ብሔር የጠብላት...)

እና የን ቅን የግንቦት 20 በአል እየተከበረ ንበ...

የአበይ ለሰነዐት ሌጅ እየተረሱሁ ወደ አዲስ-ገበያ
ከፈት ቁጥጥ የውረዳው ተልፎ ሌጅ ሌማያዊ ሙሉ አድርን
ንበር የሽ-ራብ ይረት ገዢ በነው Free Eritrea የሚል ስህተ
አስቦከና ሁሉቱን ቅልት በመደንቃ ንበር የሰተዋልናቸው...

አበይ ለሰነዐት ከመከና ወርዳው ወደ አዲስ-
ከመዘላቸቸው በፈት ለኋና አበይና ለኋናው የህይወት በለሰላማን
የጥቅ ለለምታ አቅርቦው-ልን መብትና እናም እናን እናኝህ
እለች፤

“ምናው መኅሁ ታክሮ?”

“በራ እናደሰበታሁ በየ ነው::”

“ደው-ልኝ ብቁ በልኝ እናውራለን”

ቀጥለው እናኝህ አለ አበይ ለሰነዐት፤

“የቀናዚው-ን ደግሞ እናበወቻለሁ”

“የተናወቸ-ን?”

“የከ-ለሙለ-ን ማረጋገጥ!”

እና አበይ ለሰነዐት ማቻ! እናም ከፍ ባለ ደምዕ ማቻ::

(“እናደታ” ቅዱ 3 ለይ እሳቸውን የተመለከተ እናደታ ተረካ
እትሏ ንበር ተረካው በጣም አለቷች ለመንጠ እሳቸው በግል
የሙወቻቸን ንበር በመጠኑ አለምና ለንበብ የበቻ-ትና ተረካው

በተወለ ገዢ አጠቃ ስብሰት መደሆኑት ለመማዘት አድስት
መምጣታቸውንና ከደርግ ነው ለባሽና ለመሰውር ሲሉ ከከንደ
ከለኝል በተ በዘጋጀነት ተቀጥረው እንደነበር፣ የከለኝል
ማስተካወ በበቻናነት በመከዳድ አጠቃ ስብሰት የቀበዕት አንደ
ፈልጊ እንደት እንደተፈጻሚነት መቻል የሚያውጭ አስቀጽ ተረክ
ኋላር፡)

አጠቃ ስብሰት በ“ከለኝል ማረሻ” ተረክ ቅልጋዣ
ለየቀበት ወደ አዲስአበባ አለቀ፡ እሳቸው ወደ አዲስአበባ እንደገበ
አጠቃ የኋላርውን “በቀይ” እንዲህ ሲሉ መቀበት፡

“ስብሰት በእርትራ ገዢ አመለካከታቸው እንደት ነው?”

ከዘመናው ተጋቢ ወር ስለምንግባባና አሁልምን
የማማት ልምድ ስላምበርን እንዲ ይህን የመሰለ ወግ ከመሄት
ከደረዋቸው ወር የሚያውጫ አልነበደም፡

“የራቡን አይተሱ ነው?” ሲሉ መልስ መቀበ፡፡

“የራቡ አንዳ ነው፡ ልምድ የንግድ የታዘዘዘት ነገር አለ”

“ምን ታዘዘዘት?” ሲሉ መቀበ፡፡

አንድ አጭር ተረክ አጭወትከታ፡፡

“የንጂት የም አለት አድስ አጠቃ ለምኑ አጠቃ ስብሰት
ይሉ ነበሩ፡ ከፍውን እንደሰሙ ዘንድ የታረክ ምእራፍ ተዘዋዋ
ካሉ በሁዋላ፣ ተፈጻሚውን ወደ አስመራ እንዲኋላ አዘጋጅቱ፡ አስከ
እኔ አጭግኝም አስመራ ነበሩ...”

“ምን ነገሱ ይህን?” ሲሉ መቀበ፡፡

“ሬሳቸው”

እየሰው እንዲህ አለን፡

“ንገር ማቅረብና መቻል ተወዳለሁ፡ ሁሉተኛ ተገበቶችና
እኔ ተጋቢውን አይሰጠቸዋል፡ አጠቃ ስብሰት ፈቃን አዘጋጅ ወደ
አስመራ ያመራው ከእዲሰባ ይልቀ አስመራ ያለ ጉዳቸቻና
ዘመድቻ ስለሚበረከቱ ለሆነ ይቻላል፡ ለራም ለኖረው
ይቻላል፡ የየራቡም ለሆነ አጭግኝ ለሆነ ይቻላል፡ ከዚያ
ባቻን ዘንድ አጠቃ ስብሰት ከደርሱ አስተሳሰቢ የተለየ ስሜት
ለኖረው አይቻልም” ሲሉ ማለቆ አስተያየቱን ነገሩ፡፡

“በቀይ” ጉዳኝነት እንደገመተው የስብሰት ነው ወንድ ልጅ
በግንባት 20 በአል ገዢ Free Eritrea የሚል የራቡ ሲጠስ
የመማው በኢትዮጵያ ነው ለማለት ዘንድ ለልቻል ቅረሁ፡፡

አሁን ስብሰብ ለበኩሉ ታደሱችን ማስተላለፍ የፈልግው-
መልከት ሌኖር አይቻልምን? ይህን ለማለት የሚያበቂ መለ-
መረጃ ባይኖረቸዋል የመገመት መብት ጥን አለኝ፡ ነገቻችን
የማቅረብና የተለያ ተጠገኘ እንዲሰው የሚደረግ አለታዊ
ነጋጌለ አለኝ በየም አገጣንም፡ የከንድታዊ መሆን እናለሁ፡

በዚህ አይወም ሆነ በግብርጥቷል ላይ የሚገኘ ህኖት
በዘመን ገዢ ተከራክት ይሰባል፡፡ ስጋጋጋውና ወዳደር ወዳሁ ሌሎ-
ሁለም ያደቻቸዋል፡፡ ሁለም ይደቀቸዋል፡፡ ሁለም ይሰማቸዋል፡፡
“የማን ልጅ ዓቶዎ?” የሚል ትያቄ ማንሳት የተለመደ ነው፡፡
የአሁን ስብሰብ ልጅ መሆናቸው በፊት ተከራክት ይሰባል፡፡
ሌጀች በጥባቸው መሆናቸው ይግባኝ ተከራክት የመሳቢ እድልን
ይጨምረዋል፡፡ “ማንበት 20” በእል “እ.ት.የድ.የዋ በእል” ነው-
በለን ክመንን፣ “እ.ት.የድ.የዋ” የሆነ በእል ላይ “Free Eritrea”
የሚል መሆኑን በመስቀል ከቶ ሚኒ ትቆም ለገኘ ይቻላ?
ለምን አስፈላጊ? የእርትራ ነገኑት ጥናይ በእ.ት.የድ.የዋ.የን ኮንድ
እንደት እንደማረቻቸ፣ የንጂስ ቁልቻ እንደከከተለ እየታወቀ ይህ
በአናቱ ስጋጋጋውና ወዳደር ወዳሁ ወይም ወደምቸል? አሁን
ስብሰብ ከበታቸው ክሙንስታቸው በፊት ይህን ማስተዋል
አይቻለም ነበር? የእርትራ የገኑት በእል ለከበር ለልጅቸው ያን
ሽ-ራ-ብ በያደበሰ፡ “ወንድ-ማማቻኑት” መፍምን የሚባል የከንድት
ለሰው ይቻላል፡፡ የእ.ት.የድ.የዋ “የድል ቅን” ላይ ጥን እንደት
ሆና?

“ሽኂቢያ ወይም የእርትራ ሁዝብ 30 አመት ተዋዋቶ
ገኑትን አግኗቶአል፡፡ ይህንም እና የማንስበው ወይም
ልንሰለከለው የማንቻለው መብቱ ነው!” በለሁ የፖስቴክ
ጥርጋራምህ ላይ መቀኑ ተቻል ይህናል፡፡ ወዳሁ ወይም ተገኘሁት
አለያም አማራር አጥተሸ፣ የእርትራን ነገኑት መቀበል ይቻል
ይሆናል፡፡

አሁንም የድል በእሉን ለይከበር አበዛኝው አበልሆነ
የሚያስከና መሆኑን ይህን በድግሰብ በታ መምጣት ጥን በሽሽቻ
ከልሆነ ከቶ ለለ ሚኒ ለባል ይቻላ? አሁን ስብሰብ
የእ.ት.የድ.የዋ፣ የእርትራና የእንግሊዝ ደም ያለቸው ለው ዓቶዎ-
ብለናል፡፡ ለኢልቦናቸው ወዶት እንደማረቻዎን እለቸው ነው-
የሚያውቀት፡፡ እርትራዊ መሆናቸውን ለመግለፅ ይህን
ሌጀችውን ያን ም-ራብ ያለበት? የታገልካት ለእ.ት.የድ.የዋ

ኩይሁን ለእርትራ ነው? ለማለት ነው? ለሎች የኢ.ህወሓግ አባላትን ለማስታቸው ነው? የተከሳታቸውን መጠን ለመለከት ነው? የተቋሙው አቅማቸውን ለመፈተሽ ነው? የአገብዳቸነት ይረዳቸውን ለመታዘዝ ነው? ጉዳት ነው? ከቶ ፈጻድናው?

እኔም ግልፅ ነገር አለ::

ስያም መሰኞን ወይም ተወልደ ወልደማርያም የንግድ ለደዚርተ እየቻለም:: ስብጥ ካር ታዲያ እኔደት ይህን ለፈጸም:: ችል? ወይስ የወያኑ ታናሳና ተቋማቸውን በእኔም ቅል እኔደማረጋመድመት:: “ስብጥ ካር ምክበያ ነው” በለን እኔደምድም? አስገድ ገረሰብ የቀረውን ስናመነት ለንቀበል እኔቻለን? ወይስ እኔደንጋቸው እኔደማግምቱት ስብጥ ካር እርትራና ተማሪዎን አዋህድ:: “ተማሪው ተማሪ” የተባለ ማገር የመመሰረት ሁሉም ይኖራቸው ይሆን? ፈጻድናን ነው ወይም ፈጻድና ንበር የአበይ ስብጥ ግብና ለብ? አሁንስ ወደዚት ነው የሚከናወን?

አበይ ስብጥ ለደቻቸውን Free Eritrea የሚል ነው ዘመኑ ያለበትን ለማያዊ ቤት አልበሰው የግንቦት 20 በአል ገዢ ከተገኘበት እለት እንደት እኔደተለመደው ለማደሙ “ስብጥ ካር” የሚል ቁይል ከፈተኝ::

እኔም አያያዥ ወሰንበበ እየደረሰም::

በለ 50 ገዢ ይገተኙ ገዢና “ስብጥ ካር” የሚል ቅል አስፈርቶ:: ቅዱ ተማሪ እኔሆን እኔጋራ ሰው ጥሩ በለ ማስተዋልና ማድመት ንበር:: ፈጻድና ለይም በዘመኑ ይገተኙ ገዢ የሰማያትን እስፈራለሁ:: እስተያየቱንም አከላበቻለሁ::

አማራ አረጋዊ እኔደሚውተኝ ሁወጥን የመምራቱ ለልማት ከሰብጥ ወደ መለስ የተዘዋውለው በምርሃኑ አልነበረም:: በእኔም የፖልት በርዕው መደበኛ ስብሰባ ገዢ አበይ ስብጥ እኔደህ የሚል አሳቢ አቀረቡ::

“ሁለቻንም እኔደምንታዘበው መለስ የሰባሰባቸው Brain እየሆነ ነው:: በፈቻዎ ለልማትን ለለቀለት እፈልጋለሁ...”

ተሰበሰበዋቸው ተቋሙው ንበር:: ግን ተፈጥሙ:: ሪፖርት ነው ተቋሙዋቸው:: “አበይ ስብጥ እኔተው ለተመራን ተቻለሁ” አይነት እኔቸው መለስ ባለመቀበል አልነበረም:: የሆነው ሆኖ መለስ ወንበሩን የዚ:: የአበይ ስብጥ ግራና ቅጽ እኔቸው እኔደ ማረከልና ገበርኬል ለመለስ የከለበ ከንቀ ሆኖው አስተ ማረጋገጫው ማማለት ከልቀዋል:: ይህምን እየመጣጫው ለለም

የተለመደ ነገር አልነበም::

መለስ ስጋሃት አጥቃቃያ በተባለችው ማር ገዢ
የልማችውን እየሰኔ በመዘላቂ ገዢ ዓቃቃው:: መለስ ይህንን
እባባል ይውቀታል::

"ምርጥ ካር ማለት የልጠኑ ስርተህ ማረጋ ማለት ነው" ይላ አዘዣ-ተር"

"የልበሱን ስርተህ "የደር" ማለት "ለለም የልባቶች እንዳሰሩ መኖቹም" ማለት ጥን አይደለም፡፡ ይህ የመለስ አባላ
ለለም የልባቶች እንዳሰሩ ቅርቶት የልባቶች እንዳናገሩ
እኔና አይደለም፡፡ መለሰኑ ለጠንት የእኔዎ ለመከና ለለት
ገዢ ዓቶም ካልን ማረጋገጫን ለገባቸውት ተግርድ ቁጥር ቁጥር
ተጠያቂዋቸ እነዚህ ለለቱ እንደም መሆናቶች ማመን
እንቻለን፡፡

“ՀԵ՞ իսով. ԴՔՆ Ս.Ա. ՈՒԾ-ԴԱՌԻ ՂՅ ՔՄՈՎ. ՔԴԴԸ ՈՇՏ ՔԻԿ. ՆՈ՞!”

አበደ ሰጋዣትም ይህንኑ አባባል ቅድም በለው
ተናግረመት ነበር፡ የሁሉቱ መረምቶችን አባባል ማዳ ገይ
የሚያሩ እጣበ እኩለም፡ ይርግ የሰነድ ወይሱን ነበር፡ በዘመኝ
በጋራ በታችን ገይ ያደረሰው ጉዳት መጠን አልነበረመጥም፡
ይንን የከደም የለም፡ ፈጻና የማር ፍቅር ስምቱ የደንበኛ
ቃውልድ እጥርካል፡ ለማር ምስክር ቅዱትና ለማን ይቻል
የነበረመናን እንደ ወርቃም ቃውልድ በጀምሮ የውድሙ ስርዓት
ኅወ፡፡ በመነት ሂሳብው የእተየካቸኝን እንዲነት ማረጋገጥ
አልቻለም፡ ሲለዘህ መለና ሰጋዣት ይርግን በተመችቶው ቅንቃ
ይፈላ በመግባት ይገባቸዋል፡

ΦΩΛ ΤΡΦ ΗΓ ΛΔ:

ወያኑስ ለዘመን የገዢ ትምህር ያለንታው? ትምህር አ

ይማዙው? ወያኑና የርግ ማዘዝን ገዢ ስቀመጥ ማኅው በአስተሳሰብ
ደረሰ ለክሩ ገዢት የዳረገን? ለወቻን ለይሁን ተወልድን
የሚገኘው የስተሳሰብ ቅናሽውን የራጋዎን በርግጥ ማኅው?
የለመተማሙናን በሽታ ይበላጥ የህመተው ወያኑ ይሁን የርግ?

አሁን ስብጥ እንዲህ ይለናል፤

“የርግን ለንግልዕስው እንደ ያኝርጓልቱ በቻ ነበር፡
እሁን ፈምሳ ያኝርጓልቱ ተከፍቶአል”

ይህን ለማሳዣም ያኝርጓልቷውን በቻ ለይሁን
የዘረንትን የኤሌክትሪክ መሰመር፣ መንገዶና የውሃ ዓንዲ ባማሩ
ስንጠረዥ የቀርቡልናል፡፡ ይህንም ከድርግ ይር
እንደናውድድርግቶው ይጠቃቀናል፡፡ ሪፖርት ነው የሚገባኑን ሆነ
አድርጋውት ለሆን ይችላል፡፡

ግን ጥሩ የቻለሁ?

ይህንን ፍን እንደ ፍን እንደ እድርጋው በሂሳር ፍቅር
ለያቀማት የሚችሉው ምስቦ የቻለሁ? ጥሩው የፈረሰበት ሁኔታ
ምስቦው የተካናደበበት እኔ ምን ተስፋ እኩቶ ለቻቻ ወልደ
ለያሳይ ይችላል? መንገዶና ሁኔታ ግንባታው ቅርቶበት
የእንደነቱ ፍዴልት መሰረት ከሌሎው እንደ ፍን ፍን ማስተካከለሁ
መስቀል የእንደነቱ መሰረት ከሌሎው እንደ ፍን ፍን ማስተካከለሁ
መስቀል የእንደነቱ መሰረት ከሌሎው እንደ ፍን ፍን ማስተካከለሁ
የተከናፈለ በቻ ለቀቀጥ እንደነቱ የሰራተኞል፡፡
የተከናፈለ በቻ ለቀቀጥ እንደነቱ የሰራተኞል፡፡ የግብር ፍቅርና እንደነቱ
ከሌለ የ ፍን ግንባታውን መስቀል ለቀቀጥ የሚችሉው
አይሁንም፡፡ የሰማላይ ለጥብቅ በጥም መንከሻ መንግሰት
ነበር፡፡ ከሱ ፍርሰራሽ እንደ የለም፡፡ እነዚያ እውቀት የነበረት
የሰማላይ ያኝርጓልቷውን ከሱ የቻለሁ? የሰማላይ የዘመናት
የቻለሁ ቅርሰቶና የቻለሁ ሲሆን የት ገዢ? ለማላይ በዘ
ሆኑዋቹ ከዚያት፡፡ ከሱ የለም፡፡ ፍርሰራሽው የሚኖ ወጪቻ
በረት ሆኖኩል፡፡ የሞቃዎን መንገዶች ወድመዋል፡፡ የሰማላይ
ከፍተኛ ያኝርጓልቷውን የምርግም ቅመቻቱን ምን በላቸው?
ምን ፍቃ አስከደን? የኢትዮጵያ አየር ሂይል ተናንት የት ነበር?
ነሱ የት ይገኘል?

አሁን ስብጥ፤ በ1990 ለእይታ መቆረት ቅመቻው
ስለጠና እንዲህ አለኝ፤

“ኢትዮጵያ ከስሜ በረሱ በቻቻ ከለ ፍን ፍን

የመጨረሻው ይህ ፍንደል የእተምኑም ህዝብ ለምን በዘመ
ይረዳ ገዢ ተገኘ? እተምኑም አመራር ለላላገኘ ለዘመ ወደፊት
ተክርጻው አልፎል:: ይህ በዘመታኝ የነበረ ህዝብ አሁን ከምራል እንዲር
ስንለከው ለደተን እንደ ከበር የሚቀጥር ህዝብ ሆኖአል:: ታሳላች
ከሚባሉ የእተምኑም ለዚህ ወርቅ ወርቅ ለሌ ካር ወግ ለንሰነ
መድሃናለም ከበሩ ይስኑ! አምስቱም ለቻቻ እንዲሸ ይህና ለው-
ከና የምትለው የነበረ ነው:: ይህን ሁኔታ የፈጻሚት ያለናት
ስርአቶች የኩው:: የወደቀ የደኝነ ህዝብ ነው የተወልን...”

አሁን ለበኩ ይህን ለኩ ከተናገሩ እናም ይህን
ለእተምኑም ህዝብ ከስራመሱ 12 አመታት አልፈዋል:: የ
የወደቀና የደኝነ ህዝብ ከስቀት ለቻቻ አመታት በሁዋል ከእበ
ስበኩ አመራር የኩ እናም? በዚ ጊዜጣ አያስፈልግም::
የእንደነት መሰረቱን ከማማቱ ገዢ የወሰንት ማስ ተመረቂለት::
ይርጊ ወሰንታም ንበር:: የወያኑን የህል ወሰን ጥን አያውቀም::
አሁን ለበኩ እንደማረጋገጥ የደርጊ ቅጂ የእተምኑም የኩ
አልነበም:: የደርጊ ቅጂ አለማውቀና እበረት ንበር:: እበረቱና
አለማውቀም ገርና ሆኖ ይዘት ገዢ ገበቶአል::

አሁን ለበኩ እና መለሰ አካውቃዬ አጥቢተዋል::
በቅርቡ እንደማውቀውም የነበረ በቻ ለይሆኑት በማንበብ ገዢ
ያለም የኩው:: ቅጂረቻው እውቀት ለይሆን የእተምኑም የኩ
የኩ ፍቅር ለማት አለመናር መሆኑን ተከራክሮ ማሳሙን
ይቻላል:: ይህ ተራ የቅበቀ ተረከ አይደለም:: መረወጥናን
ለመዋሽት የሚገደብት የኩ ፍቅር ለማት ለለጥቶው ነው::
በኩቱ የህበበን የተወጠለ የኩ ፍቅር ለማት አጥቢው-
ይፈሩታል:: ለሰነድ ለደቻቻ ይሞከራል:: ለስ ገኙን አያነካብ
ለደልለት ይጥረለ:: መረወጥ ከሚዋሽ ይገባው አምባገናን በሆነ
ይመረጣል:: እኔ ተዋድረው አምባገናን ንበር:: ወሰንት ጥን
አያውቀም:: አሁን ለበኩ የሚያስከረቡት አህሳደግ አስወያና
በሆነ መረን የለቀቀ ወሰንቱ ነው:: “ኋ የሚሸጠ እናደርጋለን”
በለው ለምን ይቀኩል? ህዝብ ለለወጥናለሁ ያለውን
አስተሳስበና አምባገናን ለምን ያበላሽ-በታል?

አሁን ለበኩና መለሰ ከፍና በሌሎር ወር ላት ለበኩ::
“ኋ የሚሸጠ እናሰይለን!” በለው በጥቃቃ ቅል ገበቶለት
ነበር:: ቅኑ በሌሎርም፣ “ከፍተኝ የተወጠውም ምንም የሆነውን

እኩል አበባን ከየዘኅዣ ሌላው ሰንድ ነው” ሌላ መከራቸው::

“እኩል አበባን በከንደሆናየም በት የንብታ እንደዚቀለን”
ስላው የቀን ሁልም አለመ:: ሁልማቸው የሚለዳ ሲሄ
ልማምናቸው “እናርታም” ሆነ:: የጨዋታውን ሆነ አፈጻጸና
መመሪያቸውን አንስተው ህግኝትንና ሰቶችን ስራዊር በተደተ
እኩል ጉኖር ቅዱቸው::

ወያኑ ነገ ምርመራ ልቃድ ከሚያጭበረበር::

“የለም! ምርመራ ከየሰራተኞም! እኔ እመራቸውለሁ”
በለን እንመርጫለን:: ሁዝብ በምርመራ ስርአት ገይ ተስፋ
እኩልቸው ማድረግ ግን ከዚህም ሁሉ የከፋ ወንጀል ነው::
ስላክ አበይ ስጋነት ይጋገኗ የአስተሳስበ ቅጽናና በሽታ
የማምጣቱ የመከሰሰ የምርራል መሰረት የገዢውም::

መለስ እኩል ሌላ ለምቻዋለሁ::

“በአጭር በሰራ ሁዝባዊ ተሳተሪ ገይ የተመሰረተ
ደቀምኬራል እኩ ለማለት እስቻር ነው:: በርግጥ በአጭር
የደቀምኬራል ማረቻ እኩ ማለት ግን እንችላለን:: በኋ እመለከከት
ምርቸው የደቀምኬራል ማለት የህዝብ ተሳተሪ ነው”

መለስ ይህን ለመኖገር ከቶ ምን የምርራል በቻት አለው?
በራ ገይ በይውራው ቅጂር የለውም:: በሚዲያ ቅርቡ ለህዝብ
እኩልያ ሌላ ግን ይስቀጥዋል:: መለስ ከለይ ያለትን
እረፍተነገዴች ከሚኖገር ነም ቤል ይሻለው ነበር:: ነም ማለት
ካልቻለ ይግሞ እውነቱን ቤንግሩን እናከበረው ነበር:: የልቦን
እኩል ሌላ መግለፅ በተሻለው::

“ወገኖች ሆይ! ይህንን ለልማት ያገኘሁት በጠመሪያ
ነው:: ሲለክህ በምርመራ ከርድ ለልማትን ይለዋል ብለቻሁ
አትድከሙ:: በጠመሪያ ሂይል መንጠቀ ከቻለቻሁ መንገዶን
መርቻ የደርግለቻሁ:: እስከልቻለቻሁ ይረስ ግን ድፊቻሁን
እየደረመስበት በደረሰም ቤሮን እገዛቸውለሁ!”

እውነቱን መግለፅ ያስከበረል::

መራ እኩል ስሙና መልቀልው ከሆነ የ እውን የመከራ
ዕስን መሆኑን ማስተዋል ይቻላል:: ግለሰብ መንግስትን
በየታል እየገመመናም:: መንግስት ግለሰቦችን ማቻላል
ከጀመራ ግን ማጂር የለም! ማለት ይህናል:: የሰጋነት እኩ ፍር
የሆነው የዘመኖችን የአገዛ ስርአት ይለዋ የባቢር መንገዶ
መለስ ይስማናል:: ባቢር እየተጠዘ ነው:: የተቋረጋው ልጅ

ԴԵ ՈՅԾՈ ԹԱՅ ԷՄՅ ՔԱՂԻՄՈՎ?

ከእለታት አንድ ቅን ታደሰ “በብቻት እና” የሚል ስእስ
የሰጠው-ትን ደብተር ስገልጠው እንዲህ የሚል ተወይ አገኘሁ-

(የፌዴራል ነው 4ኛ ልዩ መልዕስ ነው 01934
አዲዎች ከተማ ተወደድ ስለሆነት ወደ ተግል ከመው-ማቱ በፊት የ
01964 ክኩረጥ የደቡብ ተመርቻል ተመርቻል እና የ
ለይ የሚሰት ማ 2ኛ ያረዳ ተምህር በት ያይደከተር ሆኖም
በርቃል የ “የሁሮግት የእስተሳሰብ መሆኑን ስ” በማል የተቀበሉ
ለም የሚገልጻት በርካታ በእረዳቸው እሌላ በርግጥም ስለሆነት
ነው መለሰ ነኝም ወደ ስልጣን በማጥሙቱ ለገዢ መሬ ማኅና
አስፈላጊ ማረዳያዥ ስለሆነትን እስመልከተው በርካታ ቁሱ-ሪ-ቻ
እስጠውናል እና ማዘከራል ስሁል “King Maker”
ይሉታል መለሰ ከስልጣን እንዲያደናከም እበደ እስተዋዕስ
እያደርገት በልቀል የሁሮግት ተመርቻው መሬ የንብረውን እረዳው
በርሃን በማስወገኘ ለገዢም ከፍተኛ ያርባ እበደው በ1993
የሁሮግት ከፍፍል ወቅት መለሰ ነኝ ስልጣንን ይዘ እንደቀጥል
ስለሆነት ነው እደገኝ የተባለ-ትን ቀጥታቸው ሁሉ ፍቃቃለውናል
ተስተካከለሁልም

- 13 -

ተስፋ ስ.ጥ

አብሔት አብበ - ክምርች እሽቶ
የሚከነጥልው - የሚቀርጠው በኩቶ
ይሁ በለው አሉ - ሌት ክማሳው ገብቶ

(ግጥም - ፖለን መሆኑ)

* * *

መንቀዱ በሰቅ ያልፏል - ፍቅርም በውረት
የዘንም ይረዳል - በጊዜ በጣት
ስቅድም ይቻላል - በተስፋ ፍጥቶ
እንደት ይህንታል!? - ተስፋ የን ስጥት?

(ግጥም - በቀለ መንገሻ)

ከልበ በፈለቀ ስሜት እንዲህ ሲል መቆሁት

“ስማ እስከ አቦብ! እንደ ጥያቄ ለጠይቁ? ከእናገ
ተማለሁኝ ከጀኑራል ክማል ወር ለበቻቸው ተከተላቸውኝ
በመቀበል ከጀኑራለም ወር አልተማባቸውም፡፡ እሁን ብቻን
እድናጠዥል! ለዘዴ መከራፍ የበሩ ፈንደ የፖልቱ ቅጂ¹
መኖተሬው የሚደናው እያልከ ይህን? ለዚን ይህን የትብብር
ቀጥ መቆጣት ያልተቻለው?”

እየሰቀ እንዲህ መለሰት

“የሽዋ ሲው ወደ ሲልማን ካልመጣ መረጃቸት
እይኖርም፡፡ ሽዋ ሲልህ የሽዋ አይኖር የሽዋ እማራውን ማለቱ
እይደለም፡፡ ሽዋ ማለት የሁለም ዘር ቁልቻል ማለት ነው፡፡

በተቋረጋ እንደወጣው ወለጋ፣ አድዋ፣ አርብ፣ መንበ፣ ታንደራ፣ ተምበን ሆኖአል የዘመናቸኑ ጽልቻክ፣ ፍገቱን ለማራራረሰ የምንሰራ እስከንመሰል ይረሰ ወጪቸኑ ሰሰርስ ሆኖአል..."

ከለኝል አበበ ገረሰ ስላ ሿም የንሳው እየቀለደ እንደሆነ ተስፋ እዳረግሁ፡፡ አበ ቁልፍን ካልሆነ፣ "ሽም - ለእ.ትም.ቁ" የተባለ እኩል ታርቶ የቃቀም ይህናል፡፡ ካቀልቸኑ ባሻገር ገን ካለኝል በጥጥና ለይዳም ተተት የሚገባው ሆኖ ሆኖ አገኔቸውለሁ፡፡

* * *

እኩል አበበ መርሆዎች ማስታቻ እጠንበ፣ "መከንናቸኑ ካቦበ" ተብሎ የሚጠራ እንዲ ማተኞ የመካናና ማእከል አሉ፡ ለእራት አመታት የህል ምሽት ለይ ወደዘመና ካቦበ በቁ እያልከ በከረዝበት መረጃዎች ተረዳ ማንጋበበን እንደ ልማድ ይጋው ንበር፡ ተቀት የሚይባለ የእ.ሀክዳግ ወታደራዊና ሌላ ማስፈጸምና በከረዝበበው ተረዳ ይሰጣል፡፡

በበኝት ነገ ቅናው ፍቃው፡፡ ፖስራል ማሞራ የተሰጠው የከረዝበት ቁጥሩ ነው፡፡ የሰው ታናሽ ወንደም እኩል አበበና የከረዝበት እያደንና እያደናና፣ "ዶጂ ተምበን!" እያለ ለይከር እስከሁን ደምዥ ፖርዥ ለይ አሉ፡ 'ታንክ' በሚል ቁል ለም የሚታወቁ የእዳት (ትግራይ) ልጅም ካከረዝበበው ተረዳ እይጠናም ንበር፡ እኩል አበበና 'ታንክ'ን እየተረጋበ የከረዝበት እያቸኑ የንኙድል፤

"ታንክ! እንተ ወደ ተጋል ስትወጣ እዳት አለቀበች የሚበለው እውነት ነው? የእዳት እንዲ ምህር እንተ ንበርና እይደለም እንዲ? ስንተኛ ካፍል ይርሱ ንበር? ይኛ?"

ከዘመና እኩል ወርቅው "ዶጂ ተምበን!" ሲል ይመሬል፡፡

(ዶጂ ምን ማለት እንደሆነ አገዥ-ቃቀም፣ 'ዶጂ ማለት ለምን? 'ቴምበን' የን አገዥ-ቁ ነው፡፡ የሰው በተሰበበ ሁሉ የሚመከበት የተወልደው በታ፡፡ የመመከታችው መካደ እኩ የሆነዎች ለሰ አለ-በን መወጪው በርከታ ለመጥር የተማራይ ለወች ካለሁ ከተምበን አገዥ-ቁ የበቀለ ፍቃው በለው ለለማያወጥኑ ነው፡፡ እኩም የማስናው ይመለከተናል፣ እኩት በማር ቁጥር የለውም ይመለለል፡፡)

በዚህ በባርነቱ ከመን “እና እንበለቸ!” መከናወች ከበባ እያመሰን ወሰኩና በራ በንግ እንጠጣለን፡ እኔ ከፍር አላው-ቅም፡ ለከፍል ፖሳብ ስጠረቃ፣ “ተከፍል” ይለኝል፡ ማን እንደከፈለልኝ አላው-ቅም፡ ማውቅም እያስፈልግም፡ ገንዘብ በሽድ ለይሁን አጥቶኝም የተባለቸው ማን ሁሉ በመጀመሪያ ለማስታት እያስፈልግም፡ ገንዘብ የሚያልቁ ስላምና እያስሰጠም፡

እንደይታኝ ከረንበ በማሻወቂበት ገኬ እና ደቀቃን ለአንዳ ደንብ መሆኑን ለምድናው ንብር፡ በረከብ በረከብ እና ማመልከት፡ እኔ በተው-ን ገኬ የአበይ ስጠረቃ ደንብ ንብር፡ ደጋል ስድካ በጨረሰበት ቅጥር፤

‘አበይ ስጠረቃ! እንደት ነው ነገሩ? እንከተት እንደ!’ በየ ስጠረቃ ወደ አስተኞቸው ከዚህ በማስታት እንዲህ እላለሁ፤

“ደጋል መምራ!”

እኔ ከረንበ ተጠው-ኝ አላው-ቅም፡

ደንብ በሽድ ንብር፡ እንዲህ እንዲህ እንዲህ ለሚጠል፤ እርስና እንደማለት መሆኑ ነው፡ እና ወያናዎችም ከሆኑ ለማሻወቂ፤ “አበይ ስጠረቃ”፤ “አበይ ከባር”፤ “ሳምራ”፤ “የይለ ጥሩሁን!” እያልን እንደ እሳካ እንጻዊሙለን፡ በዚህ በደንብ ከመን፤ በዚህ በባርነቱ ከመን…

የከረንበ ገዢ ምስቀች እያለ እይሩበ ገጠመችኝ ተተው-ልኝ አልፈዋል፡ ከነበረ እይሩበ ገጠመችኝ እንደ በከለናለ እበበ እና በአበይ ስጠረቃ መከከል የተፈጻሚው ሆኖታ እና መዘዝ ነው፡፡

እንደተለመደው ጥሩ ገዢ ተቀምች የከረንበ ተጠማወችኝ እየተመለከተሁ ንብር፡ በተሰላች ሆኖታ ገዢ ሆኖልቻኝም የተባለው-ን ስድካ ተያይጾው ንብር፡ የባሁትን ንብር የህወሃት እባል መሆኑ የሚሸጋለት የእድገት ለቻ፤ ከለናለ ነላደድ ንብር፡

እንደባን እንዲህ ሲል ንብር የጋበዙን፤

“ለኔ ቴጥና ወሰኩ! እናንተ የፈለጋቸው-ትን መመ”

የሚደንቀው ማን እንደ አበይ-ን እይሩቱ ይኝጋል ለይቀር በከለናለ መጠቀችው ነው፡፡

‘ማእረጋ ከለናለ የሆነ እንደ የአስተኞቸው ማለ የሟጋቻ ይኝጋቸው ሲታ፤ እንደት እንዲያ ለኞገር ይፈረ?’ በለቻ-

እንደማትጠፊቱ ተስፋ እድርጋለሁ::

ከልደድ ሁዋጥ ነው::

ከልደድ ድምዕና ከፍ አድርገት

“ለኔ ሴትኩ! እናንተም የፈለጋቻቻቻ!” በለው ሌጋብያ
የደረሰዘዴት ላይ የሆነው መሬስትር ግርማ በኋላም ስምቶአል::
እኔ ምክበውም እኩያው ካበርካለሁ::

የሆነው ሆኖ በዘመኑ አለት በኢልደድ ግብያ በደኩ
እየገለበጥሁ የከረጋበባ መሬታውን እየተመለከተሁ ካበር:: አበይ
ስብጥና አስቀ አበርሱ ከረጋበባ እየተጠወቂ ነው:: ተፈጻሚ
ተረጋግጧት ይጠበቃል:: ግርማ በኋላ ተመለከቻ ነው:: መሬስ
ቁኬራል ባጭ ይበለ ገዢ ወጣ ይለል:: ማት ሌቀም መዋል
የሰታው-ቀበታል:: እይም እንደ ባቀብ ልጠው ለመድረግ
በመድረግናው ተት መሆኑ ወይም እይን መሆኑ እንዳሰጣቸው
የመሆኑ ይመለሳል:: በኋላ ገንዘብ እየሰመጠ ምሳሽ እንደ
ቆስለ እባባ ገዢ ወጣ ይለል:: “እቶ” ይህን “ቁኬራል” ገኋ
የፈለየለት አበዳለ ገመድ ከባርማ በኋላ እጠበባ የመንግስት
ትኩር መስሎ ቅጥአል:: “እንደ ቁኬመን ኮመናዊ መከተል
የእበዳለን ፍትና ሁዋሉ መለየት እይታልም” የሚለ አል:: ይረ
መሸጥ ነው:: የእበዳለን ለም ለማጥሩት ነው:: ቅድ ወንብ
የመስሎ እይምናን በማየት የእበዳለን ፍት መለየት ይታላል::
የእበዳለ እይም ምንጻይም ለምና ይም እንዳማሙስሎ የን
ግኩም ይውቅ! ከልቦና ከእንሰለ ወሰተ የኩር ይበለ እዲከበደውን
የሙያዎች የበኩፍቱ በለ ወቻሉ መስሎ ይለማናል::
ከሉኬል አበበ ገረቡ እጠበባ ቅጥ ለእስቀ አበርሱ የጥቅ ይጋፍ
እየሰጠ ካበር:: የሰብጥና ነገ ለፈቻ የተገለጋለ አለንጂ ይዘው
ከውዳይ ወኩህ እየተጠረሙ ይጠውቃል:: የእኩል በግ የሙያሙስል
እንደ ምክበው ጥሩ ለይ ቅጥ ይህን ሁሉ በእይምና ይተግኗና
የነበረል:: ምክበው ይህን የሙያዎች ከእለታት እንደ ቅን
የህን እስፈላጊለሁ በለው እልነበደም::

በመከከለ ያልተጠበቀ እድር ተከለተ::

እጠበባ ቅጥ የገበዬ ከሉኬል ለእስቀ አበርሱ ድጋፍና
እየሰጠ ቅጥ:: በመቀመል አስቀና ከመዳግኘ አልይ አበይ ለብጥና
እንደሆ ሌል ተረባቸው::

“እስቀ በርታ! የእበይ ለብጥና ለክምአል!”

አበይ ለብጥና በደንገት ለመረመሩ የየዘትን የከረጋበባ

እስ ተረክሏው እና መለትና ቅና አል:: ወደ ከደኑለ እፈጻሚ:: ሌንጻዊ የነበረው ሁሉ ታንቀኩን ውስጥ በዚህት ተዋጋ:: አብይ ስጋነት የከረጋበት እስን በርሃታ አነስ:: እንዳ ሪፖርት ወደ ከደኑለ ተጠኗ:: የከረጋበት አደጋውን በማረጋገጫው እኩቶች መጠየቁው:: ከደኑለ ፍቃድ የሰር ቅል መሰራው አብይ ስጋነት እና በደንጋጭ እፍጥም ነበር::

አስኔ አብርሃ እና ገልያድ ደንገት ባንክ ፍቃድ መሰሪ:: ተወርመራው መካል በመግባት አብይ ስጋነትን የዘተኩቶች:: አደጋውንም ከኢትዮጵው እና ፍላቀቁው ንጠቃችው:: እናና ግርማ በሩ ከደኑለን ወደ ደቂቃ ይዘዱው ወጣን:: ከአብይ ስጋነት የቀጣ ገዢ ገለ አደጋግዢው:: እናና ግርማ በሩ ከደኑለን ወደ በረንሻው ይዘዱው ስንወጣ የከረጋበት ፍቃድ ከደኑለ ወደ ድልሁ ቅል ተለዋጭ ነበር::

“ገርማ በሩ ከደኑለን እንዲህ ስል ገሰዎች

“እድሜያቶችው እና እንደት እንደሸያ ተቀልኝለሁ?”

ከደኑለ በተቀራረበ ደምዕ ለይሰተባበ ጥከራት

“እሳቶች አያተገኘና ሲለንበር ነው እንደሸያ ያለከት:: እድሜያቶችውን አለበብካም::”

“ገርማ በሩ ወደ ወሰኑ ስሙለስ እናና ከደኑለ ቅርንጫ

“ሁሉ ወደ ቤትህ ሂደ:: እግዢአብዛር አትርጋጋል”

አልከት:: በዘመኑ አለመ መተተወች በሆነ እዘወው እፈታችን እንተለ ይጠታትን እንደንበር በማስበብ መለ ሰውነቱን እንዳ እለከተሬ አጭማያ ነዘኛ::

ከደኑለ ከመሬኑ በፊት እዘወው በረንሻው እና ቅዱ በለ ስቅሰቅ በለ አለቀሰ:: ግራ ገበቶች አጠገቡ ቅዱ እልከ:: እንዲህ የለ የእልሁና የቀጣ እንባዋችን አውቃችውሉ:: ሲለዘህ ከደኑለ ለይሰቀበ የወያኑ ስምቶ እንዳያየት በጣም ለማሽ ነበር:: ከደኑለ ምንቻለቱን ጉልበተች መካል ቅበር ከሆኑ ህቁ! በለ ነበር የሚያስቀሰው:: እስከወጣለት መበቃሁትና ተቀጥችው ወደ በቁ እንዳረዳ ሽጻሁት:: ነው ከበራውን አስተስቶ በእርግታ ግበዙት ለቀ ወጣ:: የቃቃ ቅን ለኋ የመጨረሻ ቅኑ ነበቻ:: ወደ መከንያች ከበብ መሬኑን አቆምኩ:: ከደኑለ አበበንም ከዘመኑ ወደ እድሜያቶችው እኩቶች ነበር::

ከለድስት አመታት በሁዋለ ተረቶሬ ማለሁ ስለ ከደኑለው ሲማሆኑ ወራውን የመግልች፣ homofafrica.de የተባለው-

ይረንዥ ንበር፡ ከአጠቃ ስጋዣት የከረጋበት አለውም የተረፈው
ከላይና እና ፌዴራል ከማል ገዢ ከ250 በላይ የታጠቀ
መተዳደሪትን ይዘው ወደ እርትራ የመግባታቸው እና የድኑን
አለምን ተከረቻት ለአንድ እናች የሰበ ንበር፡

ይረንዥ ገዢ የተለጠዧውን ስሬዳ ደግሞ ደጋሞ
አየሁት፡ በዘመኑ እስት መከንያቸው ከበባ በረንዥው ገዢ ተቀምጧ
ስቀልቅ በለ ያለቀሰውን ከላይና እያየሁት ንበር፡ በዘመኑ
ፈጥረዋል ሆነ እንደተዋጠ የእርም ወተዳደሪትን እየመራ
የእርትራን ተረጋግጧት እያችለው ንበር፡ መዘዘዣ ከዘመኑ የክፍ ሆነ
ከፌዴራል ከማል እና ከከላይና አበበ የእመዥ ከብላት በሁዋል
ወያኑ 23 ሲሆን እርምዋቸውን ከሰራዊቱ አበረሩ፡

* * *

አለመራ በረዳከብት ገዢ ተዳደሪ ከላይና እኩልን
አገኘሁት፡ በተደረገሙ እየተገኘኝንም ለቁጥር ቅድመ እረረግን፡
በተገኘኝን ቅጥርም በውጭ ወራ በርካታ ላይ ተዳደሪት
ማንኛታቸውን እልቀረም፡ ለለ ተውልድ መንደሩ፡ ለለ ወያኑ
ስላለፈውና ለለ መጠቀም ለለ ወቅታዊው ሆኔታ ማጥሪር በጥቅለና
በመረጃቸው ተመዋወቻል...

እንደ ቅን እንዲህ ሲል አውጭ፡

“የመከላከል ስራዊት አበበ ስለሁ ደህንት ይሰማኝ ንበር፡
በርግጥ ከባድ ተሳይቷል ተና ነው ገዢ ንበር፡ እግዢቤ
መልክሉሁ፡ በት ለርቃሉሁ፡ ጥሩ ገዢ ለለ የሚደለበት በዝነት
ቁጥር መሰረት ይሞኑ ንበር፡ መርከት ማን እልቻልከም፡
ወያዥታቸው ዘመናቸው ያለ ይከና በመረዳቸው ለዘመኑ
ስመሌከት ደህንት ተሰማኝ፡ የሚከረፈው እብዛኛው የእርማያ
ሂስት ነው፡ እና የእባሻ በት ለዘመኑ እና ከሌሎች ሰራፈዥቸ
በታቸ ንበር የማግኘው፡ ህለናየ ይህን ለቀበለው እልቻልም፡

“...ቁጥር የተውልድ ሂሳብ ነው፡

“...እንደምታውቸው ቁጥር መከው ሁሉ በና ነው፡
ማለማት ለፈላጊ 200 ሂሳብ የበና ማከ ‘ምርት’ ተበለው
ይሰጣዋል፡ እንደ ማረዳቸው በር ባንክ ገዢ አበይ ተባላለሁ፡
ከለው ተበደሩ የገንዘብ ታሳይሉሁ፡ ከሰራው ይቁጥር የበና
ማከ ተቀኑታው ይሰጥና የገንዘብ እየተዘከበበበት ታለማሉሁ፡
ከቁጥር እስከ በንጂ 140 ከለ ማረዳቸው ባረና ቅን በመራ የበና

መከናዣ የወጪ ወሰጥ ቁጥን መለያ በተጊዜ ሌብ የሚጠል
የለም፡ ስው ያልደረሰበት ወፍ አራሻ በኋይ ለላለ የስው የሆነውን
በኋይ የሚሸከ የለም፡ ይህ ፍቃት አጥቃቻቸው በእግዚ ቅማ
እንደተሸረድ ያደረገ ፍቃት ነው፡ እኔ የዘህ አካባቢ ተወስኝ ቤት፡
ይህ ፍቃት ለመቀለው ለማገሩ ሁዝብ ተቀም ለይ በመል ችግር
እልነበዱውም፡ የወያኑ ለዋቅ መጥተው እንደ እንበጣ ለፈጸሙት፡
እነዚ ማለያናት ለዘዴ ለመለከት እኔ ድህንት ተስማኝ፡

"...ՀԱՂՈՐԾ ԿԸ!"

“...መከውን መለከት አይቻልም” ገዢ እና ቅጽ ከሚቀ
እስከ ማድ በኋና ነው፡፡ ይህ በኋና ተግራ ለሆነ ስምቶች በቃ
መተቀማሪ እያሆነ ነው፡፡ እተዋኩያ እንደ ፍገር ከዘህ የጊዜ
ሙከ የምታገኘው ተቆም ከበርሃል ላይ በስኔ እንደ መቀዳት
በቃ ይቀበረል፡፡ ይህን በማውቅ በኋና አልማር ወሰተ ስቋይ
ተፈጻሚ፡፡ መዘረፍ ከሆነ እነዚ መዘረፍ እንዲ ይሻላል፡፡
ለማረከተ አይበባሱ መሆን የንቀሳቸው የሚፈጥር ሆኖበታ፡፡
በጣ ፍገራ፣ የተመለደ መንደራ ላይ? እስከ መቂ ይህን እያሆ
እቀተለሁ? ይህን ስነጋህ፣ ክወያኝ የተማለኝው ክገል ተቆምህ
ዚ በተደረሱ ነው፡ ምናምን ለተለኝ ተቻሉለሁ፡ አይደለም፡ ለው-
ንድ፡ እንደ ስው በቅድሚያ ወሰተ ያደረውን ለማት ነው
የምንግሥቱ፡ እንደፈለግሁ ተጋጥሙው እውነቱን ነው፡ የምንግሥቱ...

“...በምኑ፤ ተጨማሪ አርሱም በቻ እበዛ

"...መቆሚያ የለለው ኦርዳታ ለማንኛውም መስራት ሌላ
ተናይ ነው፡፡ ለማንኛውም መስራት ከለለ ደግሞ በይንስ ከዘርዳታው
ደረሰኝና ማጥናት አለበሁ፡፡ በቻቻውን ስነዚ ጥንቃቄ ግን ለሰማህ
የሚቻቻው ይህንተና ቁጥት ነው፡፡ ቁጥት የሚለው ሌላከራክር
ይቻቻል፡፡ በተከከል ግን ቁጥት ተስምቶችል፡፡ ኦርዳታው ቁጥ
በለው ሆኖ ለማንኛቱ እንዲሆን መመገኘ አልቀረም፡፡ የሚቻቻው
እንደማይፈጸም ለታወቂ ግን አብረህ ለመዘረፍ ተዋካሬለሁ፡-

"...ከተወለድኩበት መሬት ገጽ እናስ በበርሃን ወሰዳዊ
ገንተ በዋልፏ. ለሰጠሁ ግን ለተቋቋመው ተቋርራለሁ:: 'ዋልፏ'
የምልህ ተንሽ ገዝቦ ነው በሉሁ እንዲትግምት:: በዘመኑ ነው:: በተ-
ሰላሁ በመቶ ስህምት ለይርስ ይቻላ:: ከንተ በታች ያለው ለው-
በማረጥናት ወሰደ ገንተ እንደ እስረኞቸውን ለሰጠሁ ማመዕ
ተፈጥሮአዊ ነው:: በፊጣሁ የሚጠናስበው እሙዕ ለማል ተቀና
በታች ለይሆን ይቻላ:: ለማል ወደ መቆርቆር ለለወጥም

ይቻላል፡ የኝ ቅጂ በጥቃለ፤ ‘ይህም ፍንጻ መዘረፍ የለባቸው፡፡ ፍንጻዊ አስተዳደርና ስርአት ለኖሩን ይገባል’ ወደሚል ያረጋ እድሜአል ገዢ አስባለሁ፡፡ ሰራዊት አደራሱትን የከበላልነው በዚህ መንፈሰ ነው፡፡ እየዘረፍና እያዘረፍና ከዚያኑ ጋር መቆየት በጣም ቅሳል ተግባር ነበር፡፡ እኔ ባጤና አባይ የንግድ እያደረግ ነው፡፡ የንግድ ባደርግ አስከሁን ባለማለያን ጭኩረል መሆን እቻል ነበር፡፡ ባለመሆኑ አሁን ይስተኛ ነኝ፡፡

“...በለ ተውልኝ መንፈሰ ለሚው-ትህ፡፡

“...ቁጥር በእንደ በር መግበር የምታልበት ፍንጻ ነው፡፡ ገልጻና ደንቃ በልተሆ በስሙኑ ተክ መጥተሆ በታሆ ተገባለሁ፡፡ ፍንጻችን በውጭዎች መዳና ስር የውቀቃች ሆኖ ይሰማኝል፡፡ ወደ ተጋና ወደ ማረጋገጫ ሆኖ ተውቃሉሁ? ከምንቱን መ-ለ-ብመከና ስትተዋወር ስፍታ የሚባል እይገጥምህም፡፡ የአይማካም መድር ከይበብ ሁኔታ ከልል ጋር ይጋጠማል፡፡ የዚያኑ ስዋጥና እኩ በቀል እንዲ በቀል እንዲውቃችው ይህን ሁ-ለ-መረጃ ተቀጥረው እየዘረፍ-ት ነው፡፡ ስብጥ እና ከባንያችን በለይኬር ሆኖአል፣ ሲል ተናገሩ፡፡ መለ ፍንጻቱን በስተኞነት ተቀጥረው እየዘረፍ-ት በለይኬር መሆን ይሳካችው እንደ?

“...አሳይቷው የው ኮርዱ ለመስጠት ነው፡፡ ማግኘለት ግን እይታለም፡፡ ሆኖ ደረሰኗ የኝ መድር ነው፡፡ የበቀል እሳት ለለከው እንደማችል ከለሰበ እነዚህ ለዋጥ በጣም የዋሆኝ ደቃው፡፡ ኮርዱ ማግኘለት የሚባል ቅማር የለም፡፡ በዚህ አስከፍንጻችው እየዘረፍ-ት መልሰው ደግሞ ፍንጻቱ ደንብ ደንብ እያለ ይኖገራለ፡፡ እ-ት-የ-ቁ-ያ ደንብ ሆኖ አታውቃም፡፡ ደህንት የለው የመረዋቃችን አስተሳሰብ ወ-ሰጥ ነው፡፡

“...እንደ ገዢ የሆነውን ለሚው-ትህ?

“...የሽረር ለቁጥር ከሆነ ሆለት የህወሄት ከፍተኛ መከናወች ጋር ወደ ቁጥር እየተጠበኝ ነበር፡፡ ተግራዎች አከበዎችን ገና ማየታችው ነበር፡፡ ከረጋግጣና በንድብል ከይተኞና አገኘ በየሚኖው በቅላና ወደቀ ለየየ ማመን ተናገሩና፤

‘ይህ ገና ነው፡፡ ይህ መንግስት ስማያት ነው ማለት አበበ፡፡ በቁጥራች እንዲሆ አልፏችው፤

‘በሌላዎን ከመኖችሁ በገዢ ከስራችሁ ስትወቂ ነፋሳችሁ እኩ ተመጠለች፤ ከልሆነ ግን እኩ ተቁስ ስራው ተቀራዩ፤’

“...በክፍ አልማት-በኩም”

“...ይህ መሰረታዊ ስቀው በቻ አለኝኝ፡ አነጋገሪን
በክፍ ማዕከ-በኩም ለክስ የን የመሰማቸውን ይህ በክፍ አይን
አይተውት ዓይከል፡ መጥረበያ ተመኑለት፡ የመጥረበያ እሱት
የደርጋት ገበ፡ እኔና እንተ እነዚ ስናውን የቻማ ማከ
እየታጨለ ነው፡ እንደ መለት ማር እያወደሙት ነው፡ የራሳ
መሰናና ለላይ ታብረት የነበረው ከውጥርድ ፊ-ብርካ የቻማ
ማከ ጥገና ነበር፡ እሁን ወያኑዎች ተረከበው-ታል፡ እኔም ሆንከ-
የቻማ ለው የ500 አመት እድሜ ያገኙው የቀረር ብርቱት
ቢታጨለኝ ቅመን ተመልከተናል፡ እነዚ የተማራይ ተወለድ
የሁኔት እንዲወች ብርቱት እናቀረበ በቀን ከሂያ እስከ ለላይ
እንተና እየሚሸጥ ወደ ስው-ኝ እረበያ ይስጠታል፡ ቅረር ለኋ
ህይወታችን ነው፡ ቅረር ተመዝጥር ከለቀ ይማ በረሃ
ተሆናለች፡ ቅረር በጥም ግዘኝና የተንተ ብርቱት ዓቃው፡
ቅመታቸው ለማይ መቀበ ነው፡ እንዲና ቅረር ብር ወያኑ እስከ
15ይ.ህ በር በቀመ እየሞበቃው ነው፡ ይህን አይች
ከልተቀጣሁና ከለመስከ ታደሰ መቻ ነው ለቀጣና ለምዕ
የምቻለው? በናውን እንደፈለግ ይዘረሩ! ብሩን የን መንከት
እሉበረባቸውም፡ ብርቱት ከሉለ በናው እይኖርም፡ በና
ቀጥታች ሰባይ መቁቁም ለለማይቻል የካይቻን ጥን ይፈልጋል፡
የተማራይ ተወለድች ለለዘህ ጥናይ ግንዘበ የለቸውም በቻ
የይሁን ደንታቸው የለቸውም፡ ወሰት ለላይ ተማራይ ተገናሚለች
የሚል ነገር ዘንቅሳቸው፡ ወሰት ለላይ ለለገናዘበ በቻ ነው
የሚያስበት፡ የቻማ ይህ ተመዝጥር ከለቀ፣ ተማራይ ለይ
የሚዘዝበው ብናብ ቅምር ለቀን እንዳማችል ግንዘበ
የለቸውም፡

“...እኔ እሁን ሪይለሁ፡ የተወልድ መንደራ ይህ
ልጠፈጨለኝ እለማየቱ ይሻለኛል፡ በየንስ ይህን የምኑናርሁን
ከማፍከው ልሳይነቴን እንደተወጣሁ ለቀመር ይሻላል፡ ከሚዘፍቻት
ወር እኩራ መዘረፈን መናዘዘት ማስከተን ይወዳልኝል፡”

ማረቻ፡ በለቤት እንደፈለግ የሚያሳይ ገመኝን
ልጠፈሁ፡ ማረቻ በወለድቻ ገዢ ከመከለከያ መከንጥቻ በቻ ከ20
በላይ ባለ ይር ማንጠስበያ ያለው በወከ ለባል እና ፍሽነ
ወሰከ መተተልኝል፡ እንዲ ያምበካን እሱት ለተር የሚይኝ
ልሆን፤ የእንዲ ወጪ 1800 በር ነበር በቀቀቱ፡ የመከለከያ

እለፈቱ ይህን ወሰኩ ያመጠልኝ ጉባኤው እንዳይመሰሉሁ:: መከላከያ ደንበር ገይ የሚውርድውን ከንተረባንድ ወሰኩና ሌላ ንብረት እያመጣ አድሳሳ መጠናን ወሰኩ ይከምራል:: ከዚያ እያመረጥኩ መዋሳድ ነው:: በደቂቃ የለም:: ማሳደሩ ወልደ ስላ ለጠይቷት ለመጠት ገበወች በጠላ በርሃቁ ልማት ወሰኩ ቅጽንግቶች:: ገበወች ቅመሳትኩ፣ ምንድነው ይረዳ ተሆዋን ትሆዋን የሚል መጠጥ? እረቀ ወይም በላ ክለ እምጠልን ሲል መየቻ::

ሌላ ቅን ደማሞ እንዲሁ ሲል እሙወተኝ::

“...መለስ ነናዊ እንዲ ገኙ አባይ.አን መርቃ::

‘አ.ትየአዳያ በእግዢ የቆመችው በእጋማያ ማስታ ለይሆን በእርዳታ ነው:: እና የሚይከርበት የእጋማያ ማስታ ከከዳሳሳ ወለጋ ያለውን መንገዶ መሰራት አይችልም:: የእና ማይረስ ተሽካማ ለሆነ አባሎችሁ ይህን ቅል በቁል ዘንበር ሲል እዘታል:: አባይ.አም መለስ ነናዊ ከላይ ያለውን አባባል ይማማ ነገወ ሲታ እንደማይደግማመው ግልዕ ነው:: የእግዢ ይኬራለውን ደማሞ፣ እስር ገዥ እንና መዓፍ የማትቻለ ይኬራል እድርገናቻሁ በተወካሁት ተስተማሩናገኘቻሁ! እያለ ሲሰድባችው ለምክኤለሁ:: ይኬራለውኝ የመለስን የእጠረት ገማግር በወጥታ ማዳመማችው የፍርሃት ነው ላጠል የን አይችልም:: ፍርሃት ለሆን የሚቻለው እያተስደቦ ከቀጠል በቻ ነው:: በተለያየ እጋጠሚዎች የእመወ ምልከተኝ እየቻቀ በመሆኑ አገኔበሰው ተቀብለውታል ለማለት የሚቻል አይደለም:: መለስ አጠረት ይዘት የንኗ ተናገረ እንደ ከተማራይ የመጠት ይኬራለው የተኩለ እውቀት ያላቸው ሆነው እይደለም:: እካድማውን እንተውው:: በውጭ መሰከለ በሆን የተኩው ለምድ እገናወ? መንግስት ማይለማርያም ልሳ እንደንገረን ደርግ ከሻእበያ ሽር ነው ለዋጋ የንበረው:: ወያኑን አናወቀውም ነፃላ ነው የመጠው ሲል የተናገረው ወነት በጥርበትም እውነት ነው:: ደርግ ያለቀለት 604ኛ ከመ ገራ ላይ ለደመሰሰ ነው:: የንኗ የደመሰሳት ደማሞ በሻእበያ የሚከናይዘል ልራል ልራታ ነው:: ከዚያ ወደፊያ ደርግ ላይና እንደ ለዋጋ መቻ ተየና? እንተዋወቂለን:: አጠረን ካርን::

“...ውደ እካድማው ከመጠን ደማሞ፣ እዝማችኝ የህወሄት ይኬራለው ከሰነድ ከፍል ያለፈ በመሆናችው የወታደራዊ

የደንብናም ሆነ የአዘገኑቱን ተበብ መያዥ በሚፈጸመው ይረዳ
እንበበው ቅለታቸውን ወደ ማሳጋቸው ይረዳ ለማድረሰ
ይቶገራለ፡፡ ርግጥ ካው ይዋጋለ፤ መተደም ይህን ጥሩ
ለአማካቸው መዝከረው ይቀማለ፡፡ ይህ ማለት ገን የአመራር
በቻ አላቸው ማለት አይደለም፡፡ መቶ ወቻልር በቻ
የሰፈረበትን ገኩ መሬት ለመያዝ እንደ ስሁ ስው ክስፈሮ
በዚህ ቀል ተመዋለሁ እንዲ በጽል አድራሻነት መሰላም
በልተገባሁ፡፡ የኝዕቅ ይኝፈለቻ በግዢለሽነት በሽሁምች
አሰራርቸው ለሚቀሩ ወጪዎች ለሚልቀሩ የተሰሩ በደቻነ
ተሽከመው ሲተና መጠጥ ቅለሁ በየከተማች ለዘምቱ ነው
የምናው-ቁጥር፡፡ በተለይም ቅንቃና ወጥት ሲት ማሳደሩ
የአዘገኑች አዘገኑች ሌዩ መለያ እስከ መሆን ይርሰሳል፡፡
ርሰበረሰ እየተነጣውቁ ቅምር ይዘናናል፡፡ እንደ መዘናኛ
የሰበት እንደ ስልጣን አይገባኝም፡፡ የንዳን ማለት ለለው-
መስቀም ቅምር በፌናይፈለቻ አካባቢ በጣም የተሰኔና በህል
ሆናል፡፡ እንዲ የፈታትን ገደኝው የገባታል፡፡ ማስተኞች ልቶ
የእከበታት ሌጅ የገባል፡፡ እንደገና ከሁለቱም የሆነ ይቀጥላል፡
ይህን መሰል ቅለቻቻ ይጠቀቻ እስከደንግጥ እንሰማለን፡፡

“...ሳምራ መቆኑና እንበበ አያው-ቁጥር፡፡

“...በዘመኑን ገኩ በደዱው ወሰኑት እንደ እንበበ ተቻቸ
ይው-ለል፡፡ ከእንቀልፅ እየነው የቀጠረቻቸውን ለወቻ የነጋግራል፡፡
‘በለለም ወቅት ተምህርተና ስልጠና’ የሚለው ወቻልሸም መርሆ
ወያኑ እንደ አይታውቁም፡፡ ‘በለለም ወቅት መጠጥና ሲት’
በሚለው የተተካ እስከመሰል ይረሰ በእሳምና ሲሰና ለማድ
የተዋጋ ቅቸው፡፡

ወያኑ ሲሆ የፌዴራል ህገመንግስት በፍዴ-ም
አያው-ቁው-ም፡፡ ህገመንግስቱን ይረቀቀው መደረግ ስለዘበበት
በቻ ነው፡፡ ልማራ በምርመ 97 ወያኑ የእረፍ በርሆም ማይጠና

‘ተቁቀማቻቻቻ በተመንግስት የሚገበው ከሆነ እሽናቸለሁ፡፡
በማን ደም ማን ይጠባል?’ እያለ ይኖገር ነበር፡፡ በርግጥም ወያኑ
ስልጣኑን ለይሰራከብ እቁዎን መቁልሎ ነበር፡፡ የምርመ 97
ወጠታት ተከተሉ የህመሄት አባላት፤

‘እናስ ማር አለን፡፡ ይጠባኝ ለእማራው’ እያለ ይኖገሩ
ቁጥራው ነበር፡፡ የወያኑ የጋለት በደዱ አባላት፤ የክፍ ነገር
በመጠ ስልጣኑን እጋዊ ይመሳል እንዲ አማራ ተመልስ ወደ

በልማን አይመጣም፣ እያለ አይቀን በእግዚ ገዢ ለማንሳሳትም
ጥክረዋል፡፡

እነሱ ገዢ ተኩለ ህገመኑባለቱ የተ ገበ?

ቻና የአፈጻዎም ችግር አይደለም፡ የሂሳብ መረዥች
ህገመኑባለቱን አይውቀትም፡ አብዛኛው ይገባ ፍሰብን መጥር
አይውቀትም፡ አግባ እና ስራው ውስጥ ያደበቸው ተተክሽ
መድሪቹ ተግራይ በእግዚ እንደተቆም፣ በጠንቃዋ እንደተመከ
ደስታችል በለው ይመከል…

* * *

በትኩስ እንዳህ ሲል አውጭ፤

“...የኢትዮ-ኤርትራ መርነት ለመሆኑ መረዥች የሂሳብ
ህገመኑባለት ሆኖ ማገልጻለን ማየት ችግሮች፡ በመሆኑ ለበብ
በተዘረዘሩ ልቦት በተዋኝ የህወሄት ይኬልሎች ማረዳዎች ሆኖ
ቅድሞ ይጠና በርሃን ነገሮች ገዢ አበራ፣ አባሪ አባሪ ገመዲ
አበባው ታደሰ፣ ባጭ ይበለ፣ ታደሰ ወረዳ፣ ለእኔ መከናዣ እና
ለለቻቻ ይኬልሎች በእናሳ አበባ፣ በባህርናና በሙቀል
የሰንበት በላና ይቀ ወጪቱ አይንን ያረካል፡፡ የበት
አቃዋጥቶች፣ ምንጻይች፣ መብራቶችቸውና ከውጭነቶች
በውጭ ወጪ ከአውጭ አየተሟኑ የሙስ ዓቃዎ፡፡
የመጨረሻውን ቁክናለሁ አየተመቀመስ ለጠላዋጥቶች ማጥቀሯኝ
ማቀዝቀሁ ተከለው-ለቻቻል፡፡ ከዚያ ሁሉ አልቀት በሁዋል
ርኬልሎች በቀጥታ ወደ ልቦት ቁክና ነው፡ የገበት፡፡ የሚፈልው
ገንዘብ በመሆኑ ወቅት የተዘረዘሩ ነው፡ የዚህ መርነት አድርጉ
ፈጥረዋቸና ራሬዎች እናስው የተግራይ ተወለዶች ዓቃዎ፡፡
እንደ ባጭ ይበለ፣ አልሙ አየላ የመሰሰለት ይኬልሎች በማስረጃ
ይጠናበችል፡፡ በርሃን ይፈቃድለቻቻል፡፡ በስራ ዓን
አይሳተኑም፡ የሚቀመጥበት የረዳ በርሃ እንዳ በእግዚበ
የተቻቻውም፡ የከተማ በታወችን በመቀበቻ ላይ የመከለከያ
ርኬልሎችን የሚሰተከለቻቻው የለም፡፡ በጽሕሃ በፍጻራት፤
በደብረዘይታና በእናሳ አይኖችው ያማረቻቸውን ጥንበር መረት
ሁሉ አየጠቀቀ ወሰኝው ስጠውቻችል፡፡ ይህ ተከርክር የሚያልቀ
አይደለም፡ ራሬዎች በማም እየከና በመሂዳች መለስ እናዋ ሁሉት
ጊዜ የህል ከከለሁኗል ማእረግ በለይ ያለ-ትን በዕሁዳት በቁ
እናራሽ ለበለበት ራሬዎች እንዳቻቻው ለማስሰበበት ብኩር እስር፡-

የጠርነቱ ከሳራም ሆነ ይህ መረጃ ያወጣ ነበደም ሁሉ የዘመኑው
ይሃና መከራኝ ፍርድ ሂሳት ነው፡፡ ፍርድናን የሞንለት እትኩልያ
በለቤት ያማት የገኘች መፈጸሚ መሆናን በዘርዝር ማግበብ
በጥም ያስቀበል፡፡

አለማውቅ እንዳ ይችል ነበር፡፡

አያወቃሁ ብሔሮ ማለት ደግሞ ሁሉናን ያደማል፡፡ እነዚ
የሞኑዋው ሁሉት ትግር ነው፡፡ ወታደራዊ ትሰታቸው የጠር መራ
ቻኬራል የሚያስተኞቸው አይደለም፡፡ የባንድ ፍቅር ለማትኩም
የላቸውም፡፡ ለለዘሩ ነገር በኋላ ከሳራኑ ወደ መሙላት ይጠበሉ፡፡
የሚፈልጉትን የሚያስተውል በርግጥ ይህን ፍርድናን
ፍትና? በለው መጠየቁ አይቀርም…”

ከከለናል አበበ ገረሰ ጋር በተለያየ ገዢያት እየተገኘኝን
በዘመኑው ተጨማሪውን ሲለ ቅን ደግሞ እንዲህ ሲል አጭዣተኝ፤

“...እኔ ከለናል ንና፡-

“...ማሻረው ግን የውጭት ነው፡፡ እንዲ ትግራ መቶ አለዋ
እንደፈለጊው ለማወቻትበኩ ይችል ነበር፡፡ እንዲ ተረ ትግራ
ከተለሁ አለዋልሁ፡፡ እነዚ አንቀ እኩ! በለው ከተናገረ ያንተ ነገር
አበቃ ማለት ነው...”

በለ ቻኬራለው ስኬውራ ደግሞ በአጋጣሚ የአበባው
ቻደሰ ስም ተነሳና እንዲህ አለ፤

“አበባው በላተ ፍት፡፡ ስምራን እያባለ ከበሩን ስያስኬ
የሚኖር መፈጸም ነው፡፡ ትለዎች ያንስዎል እንዲ በውጭም ገዢ ለበ
የለው ወታደር መሆኑን ማንም አይከፍም፡፡ ከውጭም በሁዋላ ግን
ሳሙና ሆኖ ታገኘዋሉ፡፡ በእንዲ ለለት 10ሽ. በር መሬስ
ቻደራል”

“ከዚ ይመጣል ይረ ገንዘብ?” ሲል ተየቁሁት፡-

“በዘመኑው አሉ፡፡ መከላከል ማረጋገጫው ለበቅሉ ቁለጩ
በአመት እንዲ ማረጋገጫን በር መደብ ነበር፡፡ በኋላ እኔ ግን
እንደም በቅሉ አልነበም፡፡ የኋላ ቁለጩ ቻኬራል አበባው ነው፡፡
እኔ ስምራ ደግሞ በእኩ አዘጋጅ ከአበባው ይቀበላል፡፡”

“እንተኩ? የሞንም አይደረሰሁ?” ሲል ተየቁሁት፡-

አበበ ስዕ!

“በዘመኑው እንዲ ትርፍራራውን እውቅናሉሁ”

“ሂሳብ አታወጋርኩም እንደ?”

“ይውሬረዳል፡፡ ለበቅለ ቁለጥ የቀረቡ ስዋቸ ላይ
ዘርዝር አያጥገኗ እኩቸን እስከደማ ይረስ ሪፖቻን እንዲርማለን፡
ምን ይህ በቻ? በዚ ካወ አለ፡ ‘ለም’ና ስራ’ በሚል ወጪ
ይደረጋል፡፡ የተሰራ ጥንቃኑ ባን የለም፡፡ ስኬር ለሰራዊቱ ለታዘዝ
መቀለ ገዢ ይፈጸና ይሻጠል፡፡ ሰራዊቱ ምድ አያገኘም፡፡
መንግስቱ ፈይይርናም፤ ሰራዊታቸን መሰኞ አልነበደም፤ የለው
አውነቱን ነው፡፡ ከዚያ ጽር የምታውናድረው አይደለም፡፡ እኩሱ
ዘረፋው፡ በግልጽ ነው የሚከኞደው፡፡ ነጥበኛ ለልማት ለይ በኋላ
ሁኔታ የቻ የኔ ነው በላይ ለሰሙ አልነውም፡፡ እኩሱ እኩ
አውደውና ሲፈጻው፡፡ ለመሽሽ የመጠ ወርሱለቸ ፍቸው፡፡
ለሰራዊቱ እለታዊ ከምጥና ለሽር መቀቀያ 500 አመት እድሜ
የለውን የቀረቦ ብኩ የሰቀመል፡፡ እንደ የቀረቦ ብኩ የእራት
የደለበ በረዥቸ ወጤ ነው፡፡ እነዚ ምር የበለለበታል፡፡ በሌሎቹ
የገዢ ብኩ የቀረቦ አልር በት ይለከል...”

አቃረጥከት፤

“ዥኩ እየተከለ መሆናቸውን ባን በረዥቸ ለኩን
አጥቃለሁ፡፡” አልከ፡፡

“ለተገረይ ጥሩ የዥኩ ጽልሰ አገኘው፡፡ በሌላው ከልል
የደለሙላ በዘመኝ የዥኩ ተከለ ስራ ሰርተዋል፡፡ የሚመነበለው
ይበካል፡፡ እዋስ ከመግባትህ በፊት ከመንገዶ ጥሩና ቅና የኋላው
ዥኩ ተዘረዘሩ ይቻል፤ እኩ እኩ ለአይደን አገኘው”

ከተቻት ለከንደቸ ተጥቻ በሆዋላ ቅጠለ፤

“...ከምርመ 97 በሆዋላም ለይተዋቸዋል፡፡ ገንዘብ
የሚያስተኞች ከሆነ ማንኛውንም ወንጀል ይፈጸማለ፡፡ ብኩንም
መረቻቸንም በቀመጥ እየተበቻበት ነው፡፡ የሽሽት ጥበቻ የሚባለት
አጠረክና ተገረይ ፍቸው፡፡ ለተቀደም ቅደም፤ ንርሱ አምልጥ፤
ይባባለ፡፡ በወጪ ወቻት እንደ እግር በመራት የሚባል ነገር
አለ፡፡ እስከ ከፈኑል ያለት ተገራዎች በእብዛዎ በተሰባቸውን
ወደ እጠረክ እሽሽተዋል፡፡ በስዴት ያለ የባለቤልጣን በተሰባቸ
ደለር የሚረከለቸው ከሆነ ወሰጥ ነው፡፡ ተገለበመሽ፡፡ ስመልጣ
የሚባል የሰደተቸ ከምጥ አለ፤ ተገረይ ወሰጥ፡፡ ተገራዎች፤
‘እርተሱውያን ነን እያለ በበካት ወደ ወጪ ማን ይረዳበታል፡፡
ምንም ነገር ከማድረግ ወደ ሆዋላ አይመለስም...’”

* * *

“...እንደ ገዢ የጂጠመኝን ስጠቃውትህ?” ሌላ ፕሮጀክት
እንዲሁ ሌላ ቅጠለ፤ “...ግንቦት 20 አዲስ ቴምህርት በት ሰለሁ-
ጥማሳት በት ወሰተ እየተመገበበ ስለ፤ ወሆ ልለግሁኑ
በአጠቃቀችን በማለፈ ላይ የነበረችውን እስተናወቸ፤ ‘እንደ፤’
ለላ መረጃውታ፤

ልከል የሚባል ማምበል ከነቱ ተቀምጧ ነበር፤ እማራ-
ሳይንተ የተወለድ እኩራር እማራ ነው፤

‘ባለሁ፤’ እለቸ፤ ‘...በት ለቻን እንደ፤ በሉሁ መጥረት
ነውር ነው፤’

‘ማን በዚ ልጥረት ታደሮ?’

‘እቴቱ ነው የሚባለው፤’

‘እኔ የማውቁው ሌት ከሆነቸ እንደ፤ ወንደ ከሆነ ይግባው
እንተ ማለትን ነው፤ በዚ መለሰብ፤’

‘ካንግዶሁ ግን እቴቱ፤ ማለትን ተማሪ ይለኝል፤’

‘መማሪ እያስፈልጊኝም፤ የንተን እቴቱዋ ከሉሁ ወሰተ
መምረው፤’ እልካተ፤

ልከል በዚህ ይበላቸና በግምገማ ላይ ከስ የቀርባል፤

‘እማርና በዘረፅ ቅንቃችን ነው፤ ይህ ቅንቃችን
ከአባባብ ወጪ ጥቅም ላይ ሌውል እዳምጭ እርማት ለመሰጠት
በመሞከራ፤ እማርናሁን ቅዱሁ በገዢ፤ ተበደለሁ፤ በንደራ፤
ሟር፤ ቅንቃ ከበር እላቸው፤ የማንነታቸን መግለጫ ዓቸው፤
ስለሁ አበበ ላይ ሂደ እቅርቡ፤ ይለል፤’

የይለ ሌንታዊ የተባለ ከድኔ ተልካ መጣ፤ ጉዳይ
ትከራቸ እንቻቸ ሌላ ከርከርና ወይደተ ተደረጋበት፤ የኋ
መከራከራይ፤ እኔ እርም ነኝ፤ በግምገልው መጠን እማርና
የመናገር መብት እለሁ፤ የሚል ነበር፤

ህመኖች የእማርናና የእርምን መለያየት ሲለሚፈልጋት
ሚሆን ወደኋ እንደለኋ ሌላል ተቀበቀበ፤ የህመኖት ከድራውች
ከኋ ገን ቅመው፤ ከኋ በባቢ ቅጣ ምምር እየተናገሩ፤ ሌላልን
በተምህሬተናነት ሂደች፤ እማርና ቅንቃንም በእማርና
እየተናገሩ፤ እላገተሚበት፤ እኔ ነወ ወጪሁ፤ ከስድስት እመታት
በሆዋላ ግን በተቋራኑው ሌላ ተማሪ ገጠመኝ፤ ሲሆተኑ
ለመመዘኛም ችልከ፤

በእርታራ መርሆት ወቂት እራት የጠር ሌላዋት
መከመናች ከደምበ ጉዳሙ ወደ ስራ እየተጠዘነ ነበር፤ ሪቀ

150 ከሆኝ ይህናል፡፡ በመከና ወሰጥ የኑበሩት መከተላቸውን
ትግራይና እብሩ፡፡ ወደ አድጋገጫ ነጋሽና አለም ይባላለ፡፡ ሕራ
ይርሰን መከናዎ አስከተቀም ይረሳ ትግርኛ በቻ እበር
የሚኑዋንናት፡፡ መከላከል ማረጋገጫ ማገፈ መሰራው በቻ
አንድመሆኑ የመነጋገሪያ ቅንቃው አማርኛ ነው፡፡ እኔ ትግርኛ
አልተፈጥሮ፡፡ መርነት ላይ ጽኑ፡ እኔ ከደኋል ንና፡ መከተላቸው
ለአፏቶው እንዲት ተመወቻ አላለቸም፡፡ በትግርኛ አያዥና ሕራ
ግባን፡ የሽጂ ስራተኞን እንዲበቻን ለመሰረ ገዢ ተዘጋጀን፡፡ በዚህ
ገዢ፤

‘ከእናንተ የር አልመለሰም’ አልፏቶው፡፡

‘ምኑው?’ አሉ፡፡

‘እኔ ለው እንዲ እንጂ አይጠቀሙ እናንተ ሲለ
ለው ከበር አታውቀም፡፡ እኔ መሄላቸሁ ቁጥር በዚ ማለሁ
ሁላቸውም በምናው-ውው ቅንቃ ለመነጋገር ልቃድና
አልማቸሁም፡፡ ሲለሁ ከናንተ የር አልመለሰም፡፡’

ጥለውና ሂደ፡፡

እኔ ለሌላ መከና ወደ ይሞበ ገዢም አቀናሁ፡፡ ይህ ገዢ
ባን በቀለለ አልተለፈም፡፡ አድጋገጫ ሆኖ የግምገማ ላይ ተነሳ፡፡ ከዚ
ቀረበበኝ፤

‘በትግርኛ ሲለምቻው ከናንተ የር አልረዳም’
በለኋል ሲሉ ከስዴ፡፡ በሚያስተካርም ይረዳ፡፡ ‘የትግራ መነት’
ተብዙ ተጨረቸኩ፡፡

‘እና አሁ የታገልዎ በቁንቃቸን ለመጠቀም ነው፡፡
የንተ ተብዙ አማርኛ እንዲገኘልሁ ተፈልጋለሁ?’ ተብዙ
ተጠየቁሁ፡፡

እዘሱም ላይ እንደገና አማርኛ በአማርኛ ተቀበቀበ፡፡
እነዚ ለቀበቀበና ለአ-ልን አስተዋወስነት፡፡ ለለም ጥያቄ ወደ
አለምርሱ ማይመጣ አልቀረም፡፡ አማርኛ ባኅው-ቅ ዓይ ከዚህ
ስምት የር በምን እንጋገር ነበር?...”

* * *

“...ከኗል በተገደቦት ስብሰባ ላይ የልቀቻን ለመኋገር
ጥክረን ነበር፡፡ በተወቻ በዚ ተናግረዋል፡፡ ወ ስብሰባ መቻቸው
ከዚህአለው የግምገማ በህል ባፈነገበ ሆነታ፣ ሁሉም የልጋም የልበት
የተነፈሰበት ስብሰባ ነበር፡፡ ከዚያ በፈተቻም ሆነ ከዚያ በህ-ዋለ ወን

የመሰረ ስብሰባ አልተከሱዬ:: በኔ በከልጭ እንዳንድ ነጥበት
እናለሁ:: ያልከተ ምንድነው?

“እርምዎች ተቋራኞል:: የእርም ህዝብ ያለምኩንያት
አየታስረና እየተገደለ ነው:: እርም የሚገኘ የእሂሳክዎ አባላት
ከህ-ለት ገዢ አኅፏ ሌይ ሆኖን ተቋራኞል:: ሲሉ ህዝብ መበደል
ስንጻንር እና እንበለደን:: ከዚ ስንፈ ይግሞ ህዝባችን እንደ
ጠላትና አሽከር የየናል:: በሁለቱም በከል ገዢ ሆኖበናል::”

ከንፈ እንዲህ ሲል መለሰት

“ከደበብ ህዝባች እንፃር ሲመዘን እርምዎችን
አለበላኝቸው:: እና እንዲያጠበና እየሰጋን እርማያ ሌይ
እንጠቀቁለን:: የደበብ ህዝባችን ምን እንደምናደርጋቸው
በታይ በጣም ታካት ነበር:: በቋ አለተካደር የደበብ ህዝባች
የሳለቄት ኮሙን አልቻቷ ነው:: ወለደታ ሁዋ፣ ካና እውጭ
የተባለቸን በረሱስቦች ባንድ ሌይ መፍልቀን ‘ውጭ’ የሚል
ለም ለተተን፤ እኩለ ቁንቃ ለመኖር ቅኑን ሰብራሪ
እንዲሟረስ አድርገና:: የእቅድ መሬት በመለ ለተግና ተሽጭ
እልቀናል:: እርማያ ሌይ የንግድ ይህል እንደፍርም:: እናን
እንዲሆቁለን:: እሂሳክዎ እንደ አሳ ከዚንቀባቱ ነው የገማው...”

እቋረጥከተ?

“ከንፈ ይህን ተናገሩ?”

“ቍል በቍል ነው የምኑባርሁ:: የመከንናቶች ስብሰባ ሌይ
ከንፈ ቀል በቍል ይህን ተናገሩናል:: በነጋቻው ጥን አዘጋጅው
እፈታችን በከራሱ ጥይት ማንቀባቱ ሌይ ተደበዳቦ ተገደለ::
የጋጌው ማስታወሻ ሌይ ከከንፈ ባድያ በስተቀርባ ማንም
የለም በለሁ ተረጋግል:: ስብሰባው ሌይ የነበሩ መከንናቶች ጥን ይህን
እይቀበለሁም...”

እንዲህ ሲሉ ተቋወጥከተ?

“ስልጋዜቸው-በት በመጠኑ ግልዕ መሰለው ለመበርቸው
የን ተናገር ለሆን ይቻላል እንዲ፤ ከንፈ የህወጥ ተቋራና
ለሆን አይችልም:: የሆነው ሆኖ ‘አበየታዊ ይሞከራለ’ ሌይ
ው-ይ-ይ-ታቸው ምን ይመሰል ነበር?” ሲሉ መየቻቸው::

“አበየታዊ ይሞከራለና ለጠራ ይሞከራለን በማኑቀዥ
ጠንካሬ ወ-ይ-ይ-ታቸው ተከሱዬ ነበር:: ከንፈ፤ እ-ከ-ፍ-ማ-ያ-ችን
ከተቻለ ከዚን በከተልም መሰመራችን ከአበየታዊ ይሞከራለ
እይዘኗኝም” በለው ነበሮ ይዘህ:: ‘አበየታዊ ይሞከራለ’ እያልን

ተወጪችን ቁጥጥል:: ለጠራ የጥከራለ ማይነትን አይቀርም
የሚፈጸም ነበሩ:: በመጨረሻ፣ አብዛኛው የጥከራለ ለቻ
ለአሁዳቸኝት የመኖርና ያለመኖር ጥናይ ነው:: ህዝቦ እንዳ
በቀበላን ማካ ተመልከት እንገባለን እንዲ አንጻቸውም::
የህልውና ጥናይ ነው:: በሚል ተደመክሙ:: ይው እንደ
ሁሉንው የተሞታቸ ነበር”

የደቡብ ህዝቦች ከዚያ የሚደርሰበቸውን የመግለጫ
ሪፖርት አርፈው በይንስ በመሆኑት እንዳ የሚያግኘቸው አለመኖሩ
የዘመናቸን ተረኞቸ ማይኝ ከዚያ አይቀርም:: በተኋው የደቡብ
እንደሂሳቸው በየኋላ ትጥርዎ ለስጻ በታማኝ ተቋዋሚ ኮንብል
ወሰት በማስቀመጥ ለዘላው ከዚያ መከታ ለሆን የሚችል
የፖልቱ ማውጣት አልተችለም:: የእምነትና በድኔረሰ
በመኖርም ሆነ በማድረግ ይረዳ እስከ ማሬ እንተ የተባለ ነበር::
በለይ ቀል የቀረበ ይመስላል::

ለገዢ ደማም አበበ እንዳሁ አለኝ::

“ተባሩ ተናይቶ ነው! የሚባል ወሱ ለምተሱ ለሆን
ይችላል:: ይህ አባባል አሁን ተለው-መከል:: ተባሩ መናይድ
ተቻል:: ተባሩ የሚናይወው ለለ ከፌው ነበር:: ለው በተመቸው
ቀጥር ገዢቱ እየቀነስ ይረዳል:: እርም ተለዋ አይናይቶም
የሚባል ወፈም ነበር:: እስም ተለው-መከል:: በዘላው አመን ገኩ
ስተናከው እንደ ከበረት የሚጨረው እርም ሆኖአል:: ተባሩና
የሚናገሩ ወገኖችን የአትዋናያን ነበር ማካ ለይሰራልበት
እርም ከልተቀጣ መቻ እንዳቀጣ እንጠበቃለን? እዋስ መግቢያ
መንገድ: ለይ የሂሳቸው ተችሏ የሚበረት ሁኔታ ሲሆ እንዳቸውም
አይታየም:: ከጥቃት ገዢ በሁዋላ፣ ‘የዚህ በረሃ! የሚል እኩስ
ቋል በንሰማ መደንገገት የለበንም...’”

በለናይል ከተባለ ፈሰቶችንት ምሳ ለንበብ ቤት ነበር::
“የእርም ስር እማረች” በማለቱ ነበር ወደዘላው የሚደናው::
የፈሰቶችንቱ የወጥበት ማለፈ እርም ነበረች:: የእስመራን የምግባ
በት ገዢ በቻቸውን ስተቀባጣው እልቀረቻም:: ሁሉም ወደዘላው
ምግባ በት ያመራል:: በለናይ ምግባ አዝዘን እየተመግለጫ
ስለት

“እነዚህ ለውቻ መናይቶ የቻው ተለለሁ?” ለሌ መቅሁት::

“እነዚህ ለውቻ የቻው ተለለሁ?” ለሌ መቅሁት:: “...ተባሩቻው ምን እንደሆነ
እነዚህ ለውቻ የቻው ተለለሁ?” ለሌ መቅሁት::

በላይ ለሃገሩ ላይ ተለዋ ላይናበትው አይቀርም፡ ጥዣቸኑትና
ከፋት ይኖርባቸውም ይህናል፡ የዚጻን ማኅ ስያቶ
እንደራስተዋ፡ እንደ አጥቃቻይ ፍሰት ከማየት ይልቅ በቁናትና
በተዋቸ ታመው ለሆን ይቻላል፡ በተቻሉ የን አመራር ቅርቡ
የውዳቀ አመራር ነው፡ በዚጀለኛነት እንጂየቻሉን የሚል
በታት ላኖርባቸው ይቻላል፡ የአቀም ማሳሰቦ አለ፡ የጠና
መታወሻም ተደረጋበባቸዋል፡ ለዘመቻ ማስ በገመ ማለም
የይቻሉ የቀኑት ይህን በመሰረት የሰነድዎን ቅዱት የሚንያት
ለሆን ይቻላል፡ የበተሰብ ቅዱት በረሰ እናጋ ነው፡ በግልት
በሆ ይረዳ ያለ አመራር አባላት ለሰት ገዢ ማረጋገጫ እየፈቱ
እናደሰ ማረጋገጫ የገበ አለ፡ ከሰበት ለተቻቸ የውለድቸውን እንደ
ለይ ለበሰበው የሚያደረግ የአመራር አባላትም አለ፡ እናፈ
ለንስ ለመቀበ የሚቻል ነው፡ ታሪክ ማረጋገጫውን አስር በት
ልከው የከተማ ቅንቻ የገበ አለ፡ መድሃኒት ባልተገኘለት
እናገኘ በሽታ የተያዘ አለ፡ ለበተሰብ ቅዱት የለለው ስው
በከናቱ በሽታ የሚሰዋ ከሆነ እናገኘ ነው፡ በበተሰብ ይሰተኝ
የልሁኑ መሬ ለሃገሩ ሁዝብ እንዲት ተስፋ ለሆን ይቻላል?
በከናዣ መሳ ሁበረተሰብ ላይ ተለዋ ላይናበት ይቻላል፡
እንደሆነ ያለ የአመራር ለበሰብ እንዲት ያለ ላኩ ይኖርዋል
ተበለ ይቻላባል? እረዳቻቸ እያለ ማረጋገጫውን የፋይና
ወጣት ቅንቻ እየመረመ የገበ እንደ ተራሱ ወልዋ እይነዋቸ
አለ፡ የለለውንም የአመራር አባላት ለም ለጠራልህ እቻላለሁ፡
ከማ ይመቀበ አለሁ፡ ማረጋገጫ ከመከናው ለይቶ ማየት
የልቻቸ ለውጭ እንዲት በበት አይነ እንዲያይ
ይመበቻል? እነዚ ለዋቸ ገዢበት አለቸው፡፡ ገዢበትን አምላካ
ይባርከለቸው፡፡ የየዘትን ይዘው የለመከተትን ሁይወት እንዳቀጥል
እንመጀለቸዋሉን፡ የሃገሩ ለልማት የን የጋራ የህዝብ ገበረት
ነው፡ በስከነ መንፈሰ ወደ ለቦናቸው እንዲመለስ እንጂበቻ
ነበር...”

* * *

በዘመኑ ቅን አበበ ለያወጪናኝ በመከከለ ወደ እናሳባው
የመከናዣቸ ከበት በአሳቢ ስው እልከ፡፡ ልሳቢ ወረዳቸው፡፡ ማን
ለያቀሙው? ችል! ልረሰ! ቅና ገበበ! ስው እልም...ስው እልም፤
ስው እልም ይለለ... እንደ ማመራ ጥለ...”

በከረንበለው ተረክኑ ከረም...

እኩዕኩኩ! ጥያት አይደለም! የከረንበለ ነስ ስንኩኩ!

ከእለታት አንዳ ቅን ሁሉት ይሸራለች የከረንበለ
ግጥሚያ ላይ ነበሩ፡ ስምርና ሂይል ይባላል፡ ሁሉቱ የሚይዋድኝ
የሸራለች በከረንበለው ተረክኑ ከረም ተንቀኩ ላይ ነበሩ፡
እባካለ ገመዳ ወና አጋሩር እንደነበር ተዘ ይለኝል፡ ባሻ
ደበለም ከእባካለ አጠገብ ቅም አረቃውን ያጋባል፡ ተልደድ እና
ለሎች ሲማቻውን የሚለው ቅም ለሰላና ወተደራዊ
በለሳልጣናትም ነበሩ፡ አበበ ገረብም የየሸራለች ጉዝበብ የኩና
በዘርፈያው እስፈላጊ ምስጠረኞችው እንደመሆኑ ከእከበበው
አይመሩም፡ እኔም አለሁ...

የሸራለች ቅጥሚያ አበቃ፡ ይሸራል ሂይል እሽነል፡
ገዢል ይስ በለውት አንዳ ደውል ስቆ ሰጠቃቄ

“እሽነቃከሁ!” አለው፡

ስምር በጣም ለናይድ አየሁት፡ ስምር ምናልበት
በገዢል የሰላቅ ስቆ ለይበሳም አልቀረም፡ ለቁስለ ባቃቃቁል፡
በእሽነው መጠረረቦን ተለምዶዋል፡ ተናንቀዋል፡ እና ስምር
እንዲሁ አለው፤

“እለሽነቃከሁም!”

“ምን ማለትህ ነው? ተናንፈሮ!”

“እንተ መቁም በሆነ እኔን አታሽናፈሮም! ተናንተም
አለሽነቃከሁ! ሆኖም እለሽነቃከሁ! ነገም አታሽናፈሮም!”

ገዢል እሽነው ገበቶት እንዲሁ ለል መለሰት

“በለዘ ነህ! የምትናገዢውን አታውቁም!”

በዘርሱ ስሁ ስምር ለመበብ ተጠዘዘ፡

በከለ ለገጥም እቃቃውን አየሰበበበ ለመጠው እባካለ
በፍተነት መሬል ገበቶ ስምርን ያዘው፡ ለለውት ከፍተኛ
መከንድና ሂይልን ያዘው፡ ባንድ አፍታ የጋግር ሆነ፡ የሽንት
ድምዕ አየጠበቅሁ ነበር፡

እባካለ ስምርን እንዲሁ ለለው ሲማሆነ፤

“የተናገዢው ልክ አይደለም!”

ስምር በንቀት መለሰለት፤

“እንተም ስው ሆነህ እኔን ተናገረለሁ? ዘርሰም!!”

ይህን በመስማትና በማየቱ በጣም ደንገጋዊ እንደነበር

አስታው-ሳለሁ:: ከባልግለ-በሆዋላ በገዳጅ ገደ የምንጧ እናደርግ
ተባበለው የመከንጥቷን ክበብ ለቀዱ ተያይዘው ወጪ::
በለስተኛው ቅን ስምራኑ ማረጋገጫ እንደገና ከረጋጻለ ለማውቱ
እገኘሁ-ዋቶች:: እባድ-ለም ቅም የሰምራ ዝጋሬ ሆኖ መዋታውን
ያቀምው ነበር:: እኔ እባድ-ለ? ስምራ ልክ በለማቸል!

- 14 -

ዶወን ቅዱሙው ቅዱል - የሙሉራም ቅዱች
ሰጠመ መፌ. እንዲ - ባበል ደግሞ እረንች
ሙእነታም አባት - ስሙረ መረዳት
አባንግ አብደል ክፍም - ጽቶ ቅዱስ አብደል
አብደልነት ምንትዋብ - ፍቅርኩም ዘዴስ
በለሁ በንብረ - በሰራቱ ለለሁ
ሰይፈጥም ደማ ይህን - የሙርተናም እንከበት

(ՊՐԴ - ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՄՎՀԱՆ)

“እንደምን አይር ከለኝል?”

“Ո՞՛Չ ՎՐԵՄ ՀԱՅ ՀԱՅՈՒԹՈ՞”

“ቍዴር በማኅበርኩ እሙስንናለሁ”

“ወቻለሁ አይደለሁም መቋስ?”

“እንግዲህ ወደ ጉዳይችን እንዘላለቸ፡ ፕሮራል ዓድዋንና
የየረና ወጪዎን በተመለከተ አጭው-ትყሉሁ፡ በለምኑ ነበር፡ ከዚ
በንድምረው ይገል ይሆን?”

"իսպակ տաքու զեղա հեփշրա բրուդոն
բռուսու հնջամալ կաշս թիւա հնդ հնջաման
ժայցովլս..."

“መልካም ወንድማ፡ እንተ እንዳመጣለሁ ተናገር፡ እኔ
የንኑ ወሰኝ ለታረከ ተረከበው ተወልደ አይጠስልሁ፡”

* * *

“...ወያኑ ወደ እርትራ መርነት የገባው 10 ክፍለመጀት ይዘንበ” ማለት ተመርሱ አኔጻ ቅጠል፤

“...ከዚህ ወሰጥ አንዳ ማሳተፊውን ክፍለ መር ሌማን፣ አንድ ተጨማሪ ከሙግንም በርሃድም ነበር፤ በ1991 መርነቱ ለይመርም ይህ የስራዋት ፈይል በእሌት ጥንበኛ ነበር ለማጥቃት የተዘረዘሩው፤ በዚህ በአንበሳ የረዳ እና ባድሙ ጥንበኛ ለይ ማለት ነው፤

በ1991 ለይ የተደረገው የመጀመሪያው ወርሃው የተብላሽኝ በጣም አስቀቁ ነበር፤ የወር መከንን ሆነ አንዳ ባለሙያ ለታየው ወርሃው በጥቅላ የመሃው በቃት ያልታየበት አስተ መርነት ነበር ማለት ይችላል፤

የ ሆነ ንዑስ ያለቀበትና የ ሆነ የእገር ማስተካከለ የመጀመሪት መርነት ከመርነት አመራር ቅጂ መሆኑ በግልጽ እየታወቁ አንድም የወርነቱ መሬ ተጠሪዊ ማይሆን አንድሁመቅረቱ በጣም ያለባንኩል፤ ይልቀን በምርመ 97 ቅንድታን እሌተዋጋቸውም፤ የአመለካከት ቅጂ አለባቸው፤ በሚል ከመርነቱ በላይ ተከራክ ተስተቶ ነበር፤ ከይኙራል መከንን አስከ ተሮ ወታደር 20,000 የሚገመት መለያ ለባን ያለሆነበት ታስቦ ተገርኙል፤ ከሆነበኩ አንዳወገኝ ተረርካል፤

እንተ የቀኑው “የጋብረመስቀል ማስታወሻ” ለይ የስራውን አንዳ ምንም በንጠቀምበት እንዲ በቅንመድና በደርግ በመን እርትራ ለይ ወርሃው ተደርጋ የተለዋው ንዑስን ቅጥር 1250 ሲሆን አስከ 300 ሲሆን ይደርጋል፤ ከዚህ አንቀጽ ወያኑ በእንዲ አመተ ወሰጥ እርትራ ለይ የስራው የወታደር ቅጥር በጣም አስተ ነው፤ ከመከለከያ የሰው ፈይል አስተዳደርና ለማት መምረያ ለነድች የገኘሁት መረጃ አንድማያስቀው፤ በጠቅላላ በእተያ-እርትራ ወርሃው 98,700 ወታደር ለጥቅበን፤ 194,300 ቁስለኛ ተረከበናል፤ ከእርዳንስ እና የገኘሁት መረጃ ይግባኝ መጀመሪያ ለውርሃው ከዚህ መሳሪያ $\frac{2}{3}$ የመጀመሪያ ነገሮች ሲሆን ተጋቢው አሌባ መርነት የመሩት መረምች ሲከራ መከንን፤ ስምሮ የነበሩ የሚጠበቅ ገበረመስቀል፤ ታደሰ ወረዳ እርትራ (አብርሃ ወልደማርያም) በርሃኑ ካርስ የተባለት ይኙራለሁ የቃው፤ የወርነቱ የሚከለዋ

እኔ አባላት ይግባኝ መለሰ ነኝዋኑ ስዕስ አበርሃም ተወልደ
መፈጸምርያም እለምበንድ ገብረአምሳካኑ ተራሱ ውልዋኑ
የድቃን ገብረተኞስ እና ከኬ ገብረመድህን እስራ፡፡

የኢትዮ-አርቶስ መርነት ሰነድና መረጃ ገና ታሪክ
ቦንፅች እና አልጋገም፡፡ ወደፊት በዘመኑ አስገራሚ ታሪክውን
ልንሰማ እንቻ ይሁናል፡፡ በ1991 የተከሂደውን የመጀመሪያ
ዚህ መርነት እንኩ ማኑ በማግኘት መስረታዊ የሆነ ወታደራዊ
ሉስተኛውን በቀላሉ ማውጣት እንቻለን፡፡

የበኋ ገንባር ገዢ ታደሰ ወረዳ ተመድቦ፡፡

የተሰጠው ተእሮ አስበን ከያዝ በሁዋላ የቀይ ባህርን
የርቃውች እያጠቃ፣ የመጀመሪያ እንዲቀጣጫና እነዚው ሆኖ
ቀጥሩን የደኝ እንዲጠበቅ እስር፡፡

የረኋ ገዢ አበርሃም ወልደንበርኤል፣ (በቅርቡ የድቃን
አየተከታተለው) ሁሉንበት ይግባኝ በርሃም ነዋሽ እስራ፡፡

ሁለቱም በየአቅጣጫው አጥቃቶው ሰነድዎት ገዢ
በመገኘት እንደ ገንባር እንዲፈጥሩና በእንደ ከማንድ ሰር
በመደረሻት አስመራ እንዲገቡ ታዘዝር፡፡

የድመ ገዢ ሰሳረ መከንናፍ የሚጠለ ገብረመስቀል፣
እንዲሁም አበበው ታደሰ (በቅርቡ ለማራ አየተከታተለው)
ተስተምር ቁልማውን የኢርቶስ ከፍል መሳሪያ በሙሉ
እንዲቀጣና ተንጋኙዋው፡፡

ለሁ እቅድ የእቅድ ገዢ በየአካባቢው ተዘጋጀቶ ይን
መስረት ያደረገ ሰፋፈ ለምምድች ተደርጋዋል፡፡ የመርነቱ
እቅድም በየደረሰዎ ተናግርአል፡፡ በእቅድ ገዢ ታደሰ በዘመኑ
አከራከራ ጉዳዮች ተነስተው እስር፡፡ ለምሳሌ እድገት ገዢ
በተዘጋጀው የእቅድ ገዢ ለምምድ ገዢ የ23ኛ ከፍል መር
አማካይ የነበረው ከመፈጸል በርሃም ገብረማርያም (ቅዴል ሰሙ በርሃም
ሻእበያ)፣

‘ኢርቶስን የመውራር እቅድ ሂሳብ ከለፈ
እያስከተሉንም ወይ? ሰራዊታችንስ የመዋጋት የለገዢት
እንደት ይኖረዋል? እንደትስ ማሳወቅ ይቻላል? በትክክልስ
ውጭዎን በተባለው መስረት ማከሂደ እንቻለን ወይ? እቅድን
እንደገኘ በታየት ጥሩ ነው’ የሚል አስተያየትና ጥያቄ አከራ፡፡

ይኬል የድቃንና ወደ መድህን የሰጠት መልስ፤

ሻእበያን ከለጠኑን እና መኖር እንቻልም፡፡ የሻእበያ

የይል ደካማ ነው፡፡ የእርትራ አ.ከ.ና.ማን መሆኑን መሽከም አይችልም፡፡ በተከለ ሂይልም የበላይነት አለን፡፡ ይህ ውስኔም የመንግሰት ወሳኔ በመሆኑ ማንም ለመደረግበው አይችልም፡፡ የሚል ንብር፡-

በአዲዎች ገዢ የጊዜ የበላይነት አሸጥቶ፡፡ እቅዱ ሌሎከ አይችልም የሚል ጥርጉራ ንብረቶች፡፡ እኩዎች በተቋሙ ሌሎከ የሞኑዋውን፤ በተማባር መሆኑ ሌሎከ በተከለ መፈጥም የመቻለችን ጉዳይ ማረጋገጫ ያልጠበቀ ንብር፡፡ ይህ የጥርጉራ ጥያቄ በበድመና በበራ ማንበረታቸው ተነስቶ የነበረ ለመንግሰት አንዳ አድባራቸው ወይደቻቸው ውስኔም የመንግሰት ነው፡፡ በሚል ንብር የተዘረዘሩበው፡፡

መሆኑ ተከሃይ፡፡

በበድመ ማንበር ንብር የተቻለመረመ፡፡ ማጥቃቱን የደመኑት ስቦት ከፍለ መሆኑ ከፍተኛ ጉዳት ለሌደረሰባባቸው፤ 20ኛው ማካናይለድ ከፍለ መሆኑ አንዳ ከመንግስ በርሃድ ተጨምር፤ ሌሎች ሁሉት ከፍለ መሆኑ ተከለው በድጋሚ ተዋካሱ፡፡ ከፍተኛ ስብሰባው ማቻረራለዋ ጉዳት ያርሱበን እቅዱ ለይፈልም ቅሬ፡፡

በበድመ ውሃይ በእቅዱ መሰረት መሆኑ አንዳልተቻለ እያታወቁ፤ በየረኝ በተፈላ ውሃይው አንዳቀጥል ፍድቻን አዘዴ፡፡

የውሃይው እቅዱ መግለጫ የተሰጠው እንዲሸ በተባለ ቤት ሌሎከ የኝ ሌሎከ ሌሎከ ብግኩት ተደርጉ ንብር፡፡ 12,000 የህል የተማሪ ማለሳዎች ከ5,000 በላይ አግላይ አንዳሁም ስንቅና ጥወት እቅዱይ በሽያምች የሚቀበሩ አሁን ሲረዳም ለክሮ መሆኑት ተስልሶው ንብር፡፡ ለእናድ ልምዓት የህል ከፍተኛ የቆጣጭት መከራ በደረሰባው በተፈላቸው መግለጫ መሆኑ መሆኑ የተሰለፈው የ ሁሉ ጉባኤ መሰረታዊ ማረጃና አግላይ፤ አሁን ሲረዳም ለይፈልም ለይፈልም እንዳ ሌሎች ሲገኘ፡፡

የ20ኛው ማካናይለድ ሂይል እግዚ መከለ ሌሎች እመድ ሆኖ ቅሬ፡፡ ተንከውና ተሽከርከራዎች በመፈለ እረኝ፡፡ ማስጠር በቀላሉ ከካላንበባ፤ ከእናድኑ ከማይከለኝ እቅዱማች በተጠመና መድጋፍ ለረዋጥችን ተቀበለው፡፡ ይህ የደግኝነት ጉዳይ አይደለም፡፡ የቻ የጊዜ መሆኑ ወቃደራዊ ተከሃይ ከእለማውቁና ከበቃት ማኑስ የመግ ንብር፡፡ ለረዋጥችን አንዳለ ጉባኤ ሲገኘ፡፡ ከዚ እልቀት የተረሱት ወደ ሁዋላ ስሽተው ጉርማ

በርናይ እና ኢንተርና አድዋ ገበያ ለእኔም ስምንት የተማከለው.
ውጭም በከፍተኛ ካሳ ከተደመደሙ በሁዋለ የጠርነቱ አማካይ
የነበረው ፖሮፏል ዓይቃን በውቅቱ ማዘጋጀ ጥበቃ ከነበረቻው.
እንዲሆ ላይ ለብለብ መራ::

ዓይቃን ለብለባውን ለፈጥሮ ሲል እንቀው ቁጥጥት
ስቀላቸ በለው አለቀሰ:: ህለም ተስቦባቢ ተደረሱ መሳቀሉ ሆኖ::
እንዲሆ የለቅለ በታ ሆነቻ::

ዓይቃን በመጨረሻ እኝም ምንም ለሰን ተቀጥሩ
ከተረጋገጧ በሁዋለ ተስቦባቢውንም ለማረጋገጥ ባከለም እኝም
ስልም ተናገሩ::

እስከሁኑ በዚ መርከቶን መርቻለሁ:: በዚ
ውጭም ተቀባዩ የለሁ:: እይቻለሁ:: ስምም የለሁ:: እኝም
እና መጥሪ ሆኖታ የንግድ አያዥ ቁጥሮ::

የለብለባው አለም የጠርነቱ ሆኖታ ገዢማቅ መፍትሬ
ለመፈለግ የታሰቢ ነበር:: በመሆኑም መርከቱ ሁለት መሰረታዊ
ችግርቻ እኝናለበት ተስቦባቢው ገመገመ::

ከብቻው አስተዋዕነት እናም የውጭም እቅዱ ለህተት
ነበር:: በታው ለመከላከል ለጠላት ምክ ለሆነ፣ ለወገን መር
ማጥቻት ምክ አልነበረም:: በቁ ብግኩት አልነበረንም:: በቁ
የለው ሂደልና የተከለ እቅዱ አልነበረንም:: በጠላት ላይ የነበረን
ማሞማ የተሰነድ ነበር:: መላት የመራቱን አመታኑት ተጠቁዋ
ተከለ እኝናፈለግ ማዘጋጀው ተለከለ:: መላት በቁ የለው ሂደልና
የውጭም ቁመና ይህ ነበር ተባለ::

ወደ ነገሱ ጉዳይ ማይገባ፣ የሞማማው በዘመኑ ተዘጋጀ
ይህን መካና በማድረግም ለላ ወሰኑ ተወስኑ::

...በካተማና በተራ ተይና የነበረው የማጥቻት እቅዱ
እኝናፈለኑ:: የተከለ እቅዱን ለማጠናከር ከእርር ሂደልና ከምድር
የይል ከመሬት ተቁቀም በፈፋይራል አበበ ተከለሆይማኖት መርከት
መስራየቻቻ እኝናገኘ:: ከፍተኛ የለው የይል ምልመስ ተደርጋ
በለተት ለልጠና እኝናከረድ:: ይህን የምልመስ ለራ ይግባኝ
በረከት ለምሳን እኝናመሬው:: የሰልጠና ለራውን አበቃት
እኝናከተተለው:: አሁን የለን 12 ከፍለመሬቻ በአምር ገዢ ወደ
30 ከፍለመሬቻ እኝናየደንት:: ለራዋቱ ማግኘም እኝናቻል
ለመከላከል በቁ እኝናቆይ...’

እነዚህ ወ-ሳይቶች ከመሆኑቱ ማእከላዊ እና መውሰድቶችን
ቅድሞን አንቀራረ ሌይ ከክፍል መር አመራር በጊዜ ሌሎን አማካች
መርቶ ወ-ሳይቶች ነገሮን፡፡

በዚህ መመሪያ መሰረት አንድጊዜዎች ተነገሮን፡፡

በዚህ ወ-ሳይቶች መሰረትም ለአንድ አመት የህል ባግድት
አደረጋገኘ፡፡ በ1992 ማረጋገጫ መር ሌይም አጠቃላይ የጠናት
አቆል ወጪ፡፡ ባድሞን፣ ይህ እና አባዳለ በመቀሌ ከተማ የምክር
በት የስብሰብ አካራዎች ስጠበቅው አቆልን ገለጠልን፡፡

(የ1992 አቆል ከ1991 አቆል የሚለው ንብረት አበበው፡፡
በ1991 አርተሱን መቁልሎ የሙያኑ ፍላጊው አበበው በ1992 ጥን
ሻቀማችን የፈቀዱውን የካል አንዋጋለን የሚል ሆኖም በ1991
በኢበበው አቆል፤ ወደ አርተሱ መሬት ለንግግ የአርተሱን
ሂሳትና ታጠረት እናውድሸግለን፡፡ ህዝቦች የሽክበያ ይጋሩ ስለሆነ
ልኩምነው አይገባም የሚል ንብረት በ1992 አቆል ይህ በግልጽ
አልተቀመጥም፤ ህዝቦ የሽክበያ ይጋሩ ስለሆነ ከፍተኛ ተቃዋቁ
አናይርጋለን የሚል አረፍተነበር ጥን አበበውታል፡፡)

በ1992 ማረጋገጫ መጨረሻ ባንበት መጀመሪያ ሌይ
መሆኑቱ በባድ-መ ጥንበር ተጀመራ፡፡ በውጭያው ከፍተኛ ጉዳት
በደርሰባንያው አስከ ባረጋገጫ መካለቅ ተፈጻሚ ስራዊቱን
ይህ ሲልታዊ ማረጋገጫ አያደጋገኘ ስለሆነ የጠላት ከሳይ አነስተኛ
መሆኑን፤ ይልቀን ወደ መግዳታ ወረዳ አያሳቢን መሆኑን አማካች
ሂሳትውንም ለቀድሞን የቀርቡ ንብረት በአንቀራጥ ወደ አርተሱ
ምድር አያዘለቷን በግብኝ ቁጥር ከዋና ማዘጋጀችን አያራቅንና
የድርጅቶ ይጋሩ እያጣን አንጻድ ስለዘበር፤ የሚያቀባን
አማራዊ ወደ ሁ-ዋላ መመለስ ሆኖ፡፡

ከባድ-መ ጥንበር ወ-ገዢ በኋላ የባድ-መ የውጭያው ተግባር
አይገመግኝ በቻከላ በራሱ፤ በየራና እና በዘላንበት ጥንበርቻች
በተመሳሳይ ገዢ ማጥቃቱ ተጀመራ፡፡

የኋላው ማጥጋሚ፤

‘በባድ-መ ወ-ገዢውን ቁድመን ስንጀምር ስእበያ በዘ-
ገዢ ወደ ባድ-መ ሌያዎች ስለሚቻል ለለው ጥንበርቻች በለው-
ገዢ በመሳይ አቆል ይሳሳይ፤ የሚል ንብረት’

እንደታቻለው የን አልማካም::

ՈՄՄԴԻ ՈՀԱՆԱ ՀՈՅ ՊԵՂԵՐ ՈՒՄՋՈՅ ՀՈՅ
ՔԵՐՄԱՆՎ Մ-Ղ.Ք ՈՀԱԳԻ ՄՈՀԵԴ ԴԵՂԻ Ո.Փ.Ը ՊԵՐ ՂԵ
Մ-ՈՒ ԱԼ ՔՎ-Ղ.Ք ՀԿԲ ԴԱՀԵՑ:

‘በዚህ የንብር አስገኗል ከተማናን መያዝ ከቻልን የጥራሬ
የንብር እና ጉዳዎችን የሚል አስገኗል መግለጫ አስገኗል ለመያዝ
የደቃቄዎች ወኩው ምክንያት፣

‘ომა በዚህ ጥንበኛ እንጂቻለን በለው ስላምይታም’ በፈ
ዘግድ-ት አይደረገውም፡፡ ከድብ-ቱ መንግስት ይር ስላተነገሩን
ሂያለችን በቀላሉ በድብ-ቱ መራት ማሰጣታትና ለውጭያም ፈቃቄ
ሁኔታ መፍጠር እንችለንን የሚል ንበር፡፡

በዚህ መካናና ገላጊ ሲይ በርካታ ጥያቄዎች ተነስተው
ነበር፡፡ ለምሳሌ የ36ኛ ክፍልዎር አካሽኑ ከመሬዳል መሆኑን አሳይ
የ39ኛ ክፍልዎር አካሽኑ ከመሬዳል ወንደሰን ተከና የ14ኛ ክፍል
ዎር አካሽኑ ከመሬዳል ወደ አባት ዝነስተ ጥያቄ፤

እስከሁን የደረሰባናቸው ወጪዎች ሁሉ ተሳይሶል
ከዚህው መግባር እንዲያደገፍበት አደረሰባው እንዲታ በእቅዱቻን
የሰቀመጥነውን ተማሪው አላደረግኝም፡፡ ለዘመኑ በተ ከሳራ
ከፍለጊበታል፡፡ በእሳው መግባር የጊዜ የጊዜ የጊዜ መጥሪ
ሁኔታ ገዢ ይገኘል፡፡ የበራ አያር መጠየም ሆነ መሬቱ በጣም
አልተጋሪ ነው፡፡ በቁ የለምስት ባግድቸት የለንም፡፡ ይንገተኛ
ዳል እናገኘለን በለን ይንገተኛ ስንፈትም ለከተል ይቻላልና
በታሰብበት? ሲለ መካት እስከሁን የተናገሩትሸት ሁሉ ልዩ
እልሆነም፡፡ እና አሁንም መን የህል ተከከላ ፍቃድሁ? የሚል
ጥቃዊ እንሰተው ወጪዎች አደረግኝ

በመጨረሻ አሳማኝ ነጥቦች በይቀርብ የምግባር
የመንግስት ወሰኑ ነው ተብሎ አስተኛ መያዝ የሚለው እቅድ
በደቀና ወጪዎች ተከሱል፡፡ ወጪዎች ለአምስት ተከታታለ ቅድሞ
የተከሱ በመንግሥት እንዲያውጥ ካለለው ወጪዎች ሁሉ የከፋ
ወጪዎች ሆኖ ስራዎችን ካፍተኝ የለው ፍል የከፈልው በበኩ
ግንባር ንብር፡፡ ገኩበያ በበኩቸው ወጪዎች የሚጠቀምበትን ወደ
መግዳታ በታ እያሳይ የመምታቱን ለልት በራ ላይም ለለ
ደገመው ካፍተኝ እልቀት ተቀብሉን አስተኛ የመያዝ እቅድ
ከሽኑ...

"...Քհ.Դբ կշԵւ ուշի զար իս-Աջ ՀՂՓՓՃ"

የሚሆንበት የየረኩው መረጃ ነው፡፡ እንደገለዕስና ከፍተኛ
መሳቀልነት ከፍለንበታል፡፡ የውጭም ስቅና ስህተት ነበር ወይለ
ሁን ተብሎ የተፈጥሙ? ለማረጋገጫ ጥያቄ ግን ግኝ ምላሽ
እልተጥናም፡፡ ስህተት ከነበረ ‘የማን ስህተት?’ ማኅው-
ተመያቁው?’ ለእነዚህ ጥያቄዎች እንደ ቅን ምላሽ መግኘቱ
እይቀርም...”

(በ1993 የሀይማኖት ከፍናል መቀት መለሰ ተስኋይ በሆነ
ጥር በየረኩው እልቀት ለወከድነት ተዘጋጀቶው እንደነበር
የጨረፍታ መረማች እሉ፡፡ ወደ እሽበር ገጽ የተሞከሱው ጥቃት
መለስን ለማቅረብምና ለመምጣት የለመ ነበር በለው የሚያጠኑም
እሉ፡፡ በእርግጥም የየረኩው መረጃ ስይጠመዋል ተደራኞና
ቀርቶአል፡፡

በዚህ ውስጥ ግን የማይ እንደ አካል ተመያቁ ማድረግ
በለንበረባቸው፤ እምበት እርም መከንያች እንደወከድነ-
ተደርሰነበል፡፡

“የውጭም እቅድ በእኔ በከል ለሻሽቦም እሳሌኑታሁ-
ለጥታታሁዋል” የሚል ከስ ቅርቡዋቸው፤ ከለኋል በሆ የተባለቸ-
በት መግኘቱ ከምግኘት የሚከተሉት እንደወከድነት እንደወከድነ-
ተደርሰነበል፡፡

እርም መከንያች ድጋፍበው ለበረታናቸው፤

“እርጋገናል፤ ደቶመናዋል” በለው እመት፡፡

“ግንኙነታታሁ በማን በከል ነበር?” ተብለው ለመየቁ፤

“እባክል” ለለ መለስ፡፡

እባክል ግን ወይም እንደማይዙ ይታወቁ ለለኋል
ምርመራዊ እነዚያው ገጽ ተመዝግበ

በከለኋል በሆ ግርዳታ ከተፈጻሚባቸው ከፍተኛ
መከንያች እንዲ በይ-በደባ የዘርፍራው የተከለበት ለሆን፤ ለለው-
ጥራይሁድ ሆኖከል፤ መከንያች ለህይወት የለ ለሆን፤ የውጭ
ስርአት ለማፈጸሙው እስቃቀ የመስት ጥስት ሆኖው የስነዚ
ሆነው የተፈጻሚውን ሁሉ ሆኖ እት የሚገልጻበት እለት ይመጣ
ይህናል በሩ ተስፋ እርጋገለሁ፡፡ እነዚህ እርም መከንያች ገጽ
የደረሰው እስቃቀ ግኝ “በየረኩው እልቀት ማን ይጠየቁ?”
የሚለውን ጥያቄ ከሀይማኖት በሆናቸው ለፈርድ ለማውጣትና
እድገትውን ለመዘጋጀት እንዲ መከንያች ገዢ መሆናቸውን
ግድቃን፤ በሩ እና መለሰ የውጭ ነበር፡፡”

- 15 -

የኢትዮ. መዕናፍ

የዋህድ ገዢ.....
በተከለምን ይረዳል - ከዚቱ እሁድ
ውደ ነው በግድ?
ይሰማል ስሰብ - የክርስቲያን ተምህርት - በዘጋጀ ቅጥር
‘ይሆ’ በዚ ፍቃው’ የሚባል ነገር
የመራቱ መንግስት - በይሆናውም ለዚ
የሰማያን መንግስት - እንዲታወቂሰው ቴፍስታ

የገኘ አንቀጽ ይሞላ
 ካበተከለምን ሂደት
 ስ.የዳግማት አርፍድ - ስጠቅተ ወንጻል፤
 ለምቶ ይመጣና - ተቋራኑ ተምህርት - የህን አንቀል፤
 ይጠቀሙ ሌላታ - ባለው የሚል ቅል፤
 ለረቤው መንፈሰ ይጠበብ...

(ግጥም - የሃገት እድሜዎች)

ՀԵԴՐԱԿԱՐ ՄՊԼԻ ՄԼՈ ԳԴ...
ԲՎԼՈ ՄԱՀԻՃ ՀՊԳՐ ՁԸՀ
ԻԹՈՌԵՖԻ ՄԱԶՐԻ ՊԵՒ ՏՊԻ ՀԹՄՈՂԱՒ ԿԵՓ
ՁՆՅ ՈՒՓԾ ՈՒՎԾՈ ԻՌՎԺԱՀ ՔԵԸ ԱՅ ԲՄՆ ՄԱ-
ԼՈՇԻԾ ՄՅԱԿ ԼՈՒ ԳԵՐ ԱԲ ԴԿՄ ՀԼՈՎ ՈՒ. ՀԵՌԱԿ
ՄՓԼԵ ՊԿԴ ՄՈՒՏ ՀՅԸ ՄԼՈ ՊՍԱՒ ՔՅՔԻ ԿԵՄԳՐԴԴ
ՄՊՅ ԲԳԿՅ ԻՒՄ-ՅՄ ՀԵՐԵՋՄԱՀ
ՄԼՈ ՄՊԼԻ ՀԵՌԱԿԱՐ ՄՊԼԻ ԳԴ...
ՄԼՈ ԲԲՈՒ ՄԵՌԱՎՔՐ ԲՊՄՎ ՄԱՀՄՖԻ ԳՄՅՄԲ

የእምበሰል የባቸው የእንደሆነ የተዘጋጀ ቅጽታች ማረጋገጫ ወለዎ
ከበላይ ነለቀ ፕሮግራም ስንተን አፍርታዋለች? በሌሎች ቅጽታ
የእመዋሪ የእምበሰል የክርስቲያን የእስተዳደር ቅጽታ በመሆኑ
በሌሎች ከማንኛው በሌሎች አጥቃቻቸው ንዑስ ወለዎ ስንተን
አፍርታዋለች?

የወይዘኝ ሰነዶች ቅጽታዎች በት የፈረታችውን
የፖሉቴኩና የሳይንስ ምህራን ቅጽታዎች መካለቀ አይቻቸልምና
መሂላቸው እውቀትና ወብትና ፕሮግራም እንደ ምንም የፈለቀበት
ቅጽት ምድር..."

ከለይ የለውን ትረከ የገኘሁት ካልታተሙ የአንድ
ሽማግለ ሌቀቁ ማስተካከለ ንዑስ የሰውውን ስም
አልማራችሁምና የልታተሙውን የአባቱን ደንብ አሳይ
ለስጠና ለቻቸው ቅጽታ በገባሁት መስረት “አባቶው” አለምና
“ሽማግለው” እያለከ እውቀትና ወብትና ቅጽታዎች የሆኑ ይህ
የልታተሙ ጥሩ እንደዚት እና ለይ ለማ እንደቻቸለ በመረጃታ
ልጠቀምና

* * *

እንደ ማለፊ የሚለው ቅጽታ ስው በቅጽታዎች እድራሻው
በከላ ገዢ በለው የዋጋና ፕሮግራም እንዲሁ በል ዓይነ
“መቆኔናሁን እድንቻቸለሁ”
“እመሰማናለሁ” በል ምሳሽ ስጠሱሁ
“እንደ ነገር ለማከርሱ ወልደዋለሁ” በskype መካርን
እንቻለሁን?”

“ይቻለል” አልከና እድራሻውን ስጠሱት
ደውሉና እንዲሁ አለኝ፤
“እኔ የለንደን ከተማ ነዋሪ ነኝ፡ አባቱ በህይወት የለምና
2001 መግቢያ ለይ ነው የረፈውና ማዘን ለመድረሰ እኩሳባ
ሂሳ ለለ የአባቱን ደንብ እገኘሁና ይገው መጣሁ፡ 73 ጉዳች
ናቻቸው፡ እንዲሁም ምስጠርች አሉበት፡ ይህንን ነው ለማከርሱ
የፈለግሁት፡ ምናልበት እንተ ለተመቀምበት ከቻልከ በየ
ነው...”

“ለከልኝና አየዋለሁ” አልከና

እያወቃማማ እንዳህ አለ፤

“ከመሳሪ በፈተት የንግድናገኘር እፈልጋለሁ፡፡ የአባቱ ማስታወሻ ከታተሙ ወያኑ ነዋም በለው አይተውኝም፡፡ ለኋላ አደንች ነው፡፡ ለለዘሁ ለለ ክፍያ መኋገኘር እፈልጋለሁ...”

የልጠብቃሁት ለለሆነበት አሰጣጥና እንዳህ መለሰቱ፤

“የምቱ ለወጥኑ ማስታወሻ ይጠናር ገዢኑ አለው-ቁም፡፡ የሚልበት ለለምት የሚጠኗሁ ለወጥኑ ክላ እፈልጋለሁ...”

“ማን ለገዛ ይችላል?”

“የሚልበት አደባባሪ ያለ የገል ሂዕስታ”

“ለዚህው የሚሆን ቅሁፍ አይመሰላለኝም፡፡” እሉ ልማትና ማልሆኑ ይሞከሩ፤ “...እንተ በማቅጥለው መቆኔናህ በተጠቀምበት ይችላል፡፡ አባቱ ወያኑን የሚመለከቱ፤ የደረሰና የጀንሸይንም የሚጠረሱት ቅድመ አልፎል፡፡ እንተ መቋሚ ለሆን ይችላል...”

“በለ ገንዘብ እያስጠበቅ ከሆነ ለለ ለው ፈልግ!” አልከተ፤

“ለገንዘብ በየ አይደለም” ክሉ በሁዋል እያይሁ እንዳህ ሲል አከለበት፤ “...ቻናን በተረዳደራሽ ይለ ይለችል፡፡ እነዚ ለንዳን በመንግስት ይከማ ነው የገመናረው፡፡ አምስት አመት ያለ ሲሆ ነው ቁጥር ያለከተ፤ በዘመኑ ለይ አልተማርከም፡፡ እንደ ሁኔታ ማደግ በታ ሆኖ ሆኖ ሆኖ፡፡ ለእንዳንድ ነገዴ ተንስ ገንዘብ በገኘ በየ ነው...”

“እነዚው አከባቢ ገዢ ለምን አታፈላጋገም ታክሮ?”

“ምኩራ ነበር፡፡ አላገኘሁም፡፡ እንተ በልከልሁና መቋሚ ሆኖ ከገኘናው ክፍያውን አስቦሁ ተስተካክለሁ...”

“ወንድሆ!” አልከተ፤ “... የገንዘቡን ነበር እርከው...”

“እያደው ግን በዝ ምስጠር ይህ ነበር”

“ይዘቱን አስከ ባቃሩ የገዴት?” አልከተ፤

እንዳህ አለ፤

“አባቱ ይለ ወይዘሩ ለሆን ተምህርት በት ነው የተማረው፡፡ በዝ ተዋቁ ለወጥኑ ጉዳችና ነበር...”

“እነማን ለምሳሌ?”

“እሳይያን እፈመርቁና የገዴ ገበየት መቋሰላቻዋል፡፡ ቅላሽ የሚጠበቅ ጉዳችና ነበው፡፡ በእሉ ገርማ ‘አድማን’ የተባለ መቆኔኑ ለይ በርሃኬ-ቢ’ ሲል የጠቀሰው ለው-ም ጉዳችው ነበር፡፡ ለለ ወያኑ በዝ ቅድመ መ-ለ-ው-ን አለበባበትም፡፡ አለና አለና በየ ልያው ግን መቋሚ ይመሰላል...”

“ለምን አነበብከውም?”

“ስምምረው እባቱ ተዘታው እያመጣበት በቁ ተውካት”

“Scan አድርጋውና ስከላኝ” አልከ፡፡

“በቅድማቸው ተከናደኛሉሁ?”

ተኋግበቱ አለዋ፡፡

“የንዘጋ ከሆነ ፍላጊሁ በዚህ እናቀም!”

የማኑኑት መሰመሩን አፈረጥኩት፡፡ በዚያው ይፈረል
በዚ ገዢና ነበር፡፡ ምሽት ላይ ቁጥረል ለገዛ ቅዱ በለ
ልጠብቃኝ አገኘሁት፡፡

“የእባቱን ዓይሩ ለልክልሁ” ሲሉ ግራ፡፡
አያያዝም የንገድ የገንዘበ የገዢ አከላበት፤ “...ከነበብከው በህዋል
ፈለሁ አለበሁ፤ መረጃውን አይተሁ ተከናደኛሉሁ”

መልስ ማስተው በም አልከ፡፡

ቀጠልና እንዲህ ግራ፤

“Scan አድርጋውሉሁ፡፡ እሁኑት ለጥንሁ ላይ ታገናዋሉሁ፡፡”

እንዳለውም አይደገው፡፡

TOYOTA የሚል የንግድ ምልከት ያለበት አይንዳ ላይ
በጥሩ የእና ቁሂልት የተቀኑ 73 ገዢኝ ስከላኝ፡፡

በአንድ ተንፋሽ ማልተ አድርጋ አነበብከት፡፡

እንበበ ስጋርስ ይስ የሚል ለቁጥር ላቀ ላቀሁ፡፡
በአባትናው የቆዢና ቅልጊዜ ተደንቃው ነበር፡፡ በርግጥም
የገኘማሳው የበኩር አጥማል የስጠ ነበር፡፡

ይኔ ምን ያረጋል?

የልቀቻውን አይደረግተው ለመተንፈለ አልታለም፡፡
ውሰት ወሰኖችን እንደ ገናዎ ተጠበቅበው ተቀሳው
እልቀዋል፡፡ ስንቱ ይሆን እንዳሁ ቅልጊዜውን የፍርሃት ተደንድ
ውሰት ቅበደ በዚያው ያመለው?

እነዚህን 73 ገዢ አነበብከው በህዋል፤ “የልተኞች
መዕገፍ” በሚል ሌሎ እንድ መዕገፍ ለመቀኑ ተመክቻ ነበር፡፡
“የልተኞች መዕገፍ” እኔና ሌሎ ነበረች፡፡ “የልተመለሰው ባዕር”
በሚል ሌሎ ያስተዋከሁትን መዕገፍ ይረዳ ይሰታ በዚህ ሌሎ
ነበር ለገኘርተር ምዙጥ ላይ እኩር እባቱን ያበላት፡፡ የተመናሱት
ግን በዚህ ሌሎ “በየበቱ የቃሽት ለቀቀችን ለወገድ የማብቃት
አብያት፤” ማኅሬድ አይነት ነበር፡፡

ተከታታይ ተረክቶ፡፡

የልተኞች መሆኑ...

እርግጥ ነው፤ የአባትናውን 73 ገዢ ወጪ “ልጠቀምባቸው አላቸላም” በዚ አሉበት ንብር፡ አባትናው በዚ መረጃ የአንጻራቸው ወሰን ወሰን ቁጥርዋል፡ ለመውጣት ወን አላቸላም፡ ይደምሩትና ይተወቃል፡ አንዳንድ ገዢ ለታት እያመጣ በመዳኅው ይመቅረቸዋል፡ ለለ ገዢ የፍርማት በርድ አንዳ ደረሰን በዋጊው በጥሩ ይመለው አንዳን ምክራና አንዳ አንዳለባቸው፤ ካልባቸው ስይተናፍነ፤ የተነሳለትንም አደራሻው ለዚህ ለማስቀመጥ ጥሩ የልአለማዊ” ወደ ተባለው ቁጥር የከለቸው ነገሱ፡፡

የመጀመሪያዎች አጥቢት ገዢ ሲለ ልጅነት ህይወቻቸው የሚተርከ ንብር፡ ይህ ለይ በፊሱነት ማደጋቸውን በጥሩ በእር ገልፅውት ንብር፡ አልፎ አልፈጻም ካባለበታቸው ወር የለቸውን አለመግባባትና የግል ምስጠራቸውን አለፍረዋል፡ ልጅ ወጪ ይሁን አንቀፅ የነበበው አይመስላክም፡ የሚውጭቸውን አንዳንድ ባጥሞቸና ቁጥርቸው ለማስቀበበ ምክራዋል፡ ለሳቸው የቃጠሻው ለንጥቶ ነበሩ፡ የወይዘና ለሁን ተምህርት በት ነጠመኅቸው ለይ ወን ልጅ ወጪ አንዳጠቀሙና ፍይዳ ያለው ነገር አገንኗሬ-በትም፡ ይልቀን በፖረቱ ተኩረ ለይ የሚሰጠት አስተያየት እና ገጠሚው የሂንሰ አድማለን በተመለከተ የሰራሽቸው ነጥቦች ተከራካሪ መሳሪ ተለው ንብር፡ የአባትናው ማስታወሻ ካሳለ ተጀምሮው ያልተቋሙ፤ መያዝና መጨበሻ የለቀቸው ነበሩ፡ ምማማለው ለዚህ ቀን አይጠቀስም፡ ቅዱም ተከተል አይጠቀም፡ ለሻቸው አለታዊ ነጠመኅቸውን የሰራሳለ፡ ወደ ሁ-ዋሳ ተመልከው የሚተርከበት በታም አለ፡ የእኔ ተሸፏቸው የተለያዩ መሆኑ በተለያየ ገዢያት አንዳሰራሽቸው ማንሃበ ይሰጣል፡ ካባለበታቸው ወር የገኘነቸው መቅበሩን የሚገልጹ አንቀጽ ካርከቸው ተግር ለይ መውራቀን የሚጠቀም ነብር፡፡

በሆነም የአባትናው ማስታወሻ ቁልጠ አልፈጻም፡ ቅዱም ተከተልን ለማስተካከል ምክራና መለቅ ያለ የእርተለት ሲሆ ስርቃበት አንድ ቁረጥ ምክራና ለመሆን በቀጥል፡ አንዳይማመራ “አባት” እና “ለጅ” እያሳካ አውጭለሁ፡ እነዚ ያልተኞች መሆኑ፡፡

* * *

“...መንጋደቅኝን አስተዋወል ይረዳ ገጣማችው የሂንሰ
አድማሳ ጥቁ እንደገኘሁን አድርጋናል፡፡ እንደ ቅን ማለፊ
በእንደኛው የተሞህርት ከፍል ገዢ ይሽንስ ከፍል ወሰጥ
እንደገባ እንዲሁ አለን፤

‘መቆጣቸው ቁጥሮ ገዢ ደህን በዚህን ፍቃው’ የሚል ቅል
አንበብቸውል? በሌላ በታ ደግሞ፣ ‘ለወ ይጠመርልቻል’
የሚል ስፍርአል፡፡ አስተ እነዚሁን መርምጃ?’

የሂንሰ አድማሳ ይህን በሌላ ሰራበች ከኩ የሚከናወል
አይመስቀል በቀጥታ ወደ መደበኛ የሚሰተማኝ ስራው ገዢ በኋላ
የተቋሙ ከመማረስት መሆን የጀመርክት በዘሱ አለት
አይሁን አይቀርም…

ሌላ ገዢ ደግሞ ይሽንስ የውጭዎች ከሌላ ሰብሰቦችን
ገዢ እንዲሁ አለን፤

‘እታዎች ከከለም ሰልፍ ይሆና ነቸው ቅኑ ሁዋል ካር
ከተባለ ጥን የከለም መሆናንስ ሰልሱ ተስፋ አለን!’

በዘሱ ጉባኤ በጣም ማቅረብ፤

‘የሂንሰ እንዲት ደንቅሩ ደንብ በኋላይነት ወጪ
እበቻቸው፡፡ እኩን አስተካለው ሰረዳ አስተዚሁን በአይኙ ገዢ
ይታየናል፡፡

የኩልው ደከተር ሂይል አርከያ የኩ የእንግሊዘኛ
መምህራኝን ነበሩ፡፡ በወቅቱ የሂንሰ አድማሳን እንደ ተራማሪ
እንወደው ነበር፡፡ መምህር ሂይል አርከያን ጥን አድርጋይ ነው፡
በሌላ ሰላምናስብ እንቀርቡውም ነበር፡፡ ሂይል አርከያ ተማሪ
የንጂሳ መብቷል ሆኖ ተመልሆሎ ነበር፡፡ መምህር ሂይል
የቃንቃውን ተሞህርት ተሸሎ በማድረግ የJohn F. kennedyን
የሽከላ እተሞ፣ በንግድ በእነዚው ገዢ በኋላ በተመዝግበት
የደረሰትን ጉባኤ ያስተምር ይመር፤ My fellow citizen’s of
the world: ask not what America will do for you, but
what together we can do for the freedom of man.
እያለ መቀበቅሉን ተያይነት ነበር፡፡ ይሽንስ ሂይል አርከያን
“የኩ አግባብ” ይለቻው ነበር፡፡ ለይመስመ ተለያለ፡፡

በመጨረሻ ገጣማችው አበቻቸውን አስቦ ተራሱ ገዢ
ተገረለ፡፡ መጠጥ እንደገደለው የሚናገሩ አለ፡፡ እኔ ይህን

አለምንም:: የመንግስት ነው ለባሽች የሚጠማው መጠጥ ውስጥ
መርሃን መጥረው ስይገድለት እንዳልቀረ ወደ አሉ...”

* * *

“...ጥለሁን ገዢው ወይዘኝ ለህን ካኝ ወር የተማሪው
እንደ አመት በቋ ለሆነ፣ ቁላል ጥን መ-ለውን High School
ካኝ ወር ነው የሚረሰው:: አሳይቷል አናውርቃም እንደ አመት
ወይዘኝ ለህን ተምህራል:: ከዚያም ወደ አስመራ ተመለስ::
የአሳይቷል አገት በውቀቱ የደብ አስተካየድ እስሩ:: ንግ
ገብበኬም እንደ አሳይቷል ካኝ ይቀድሞ እስር እንዲ፣ እስም
የለሁን ገርና ነው:: የነገድ አገት እበት በፈጻሚ ይገለድ:: ይረሰና
የጋለጭ ስው እስሩ:: እስለማዊ አናይቶ የሚል መሆኑ ተፈው
እስር:: በዘመኩ መሆኑ የዚከንያት በቀጣት አምባባይር ሆኖው ወደ
ሰጠዋት ሁጠረት ተለከ:: የነገድ እሁት ማና እበት ተቀለቸት:: በዘመኩ
ሰጠዋት የነበረው ከነገድ እሁት ወር እያመሳሳሌ ለመቀለድ እስር::
የነገድ ወንጀም እያሳ እበት እስረ እንደንና እያሳን
‘አማካ’ ይረቻው እስር:: የነገድ እያሳና ቅንቃ እሁት ይረቻውን
ተማሪዎች ‘አማካ’ የሚለት ልምድ ለለዘጋጀው እናም መልሰን
‘አማካ’ እንደተዋለን:: ከጋቢ ወልደሰለሁ መሆኑን ሆኖ ለእኔና
እረጋዥ ይገኘል:: አገቱ (በረመባረሰ) የውሎ ፈረሰ የሰጠቸት
ሟል ለለዘጋና ወደ እናሳ እበት ለንጂድ እና የአውጥበት ተከተ
ይፈቅናልን እስር:: የደመቱ ልጅ፣ ለለጥና እንቁኤ! እስም
የወይዘኝ ለህን ተማሪ እከከማይቻ የተባለቸት እንደት
የሰነድ መምህር እሁት እበቸው:: ለለጥና ለንደን እያሳ
የሻጋጋዥ ተባባሪ ይጋፍ እስር:: ይርግ ለመድቂ ስእጋዥ በስጠቸት
ለውያኑ ለጠ-ት:: ወያኑ ከሻጋጋዥ በሁዋለ ጉራ በጠ
ይጥካከረዋል:: ሁ-ለት ገዢ ይውላል:: ለገኘው አልፈለግሁም::
ወይዘኝ ለህን ለንቁና እናርቻዋለቸ?

ዘቻቸው ከፌሳኬል የሚባል ሲኖ ተማሪ እስር:: እሁን
አጠቃላይ ማና ለይጠቃለት ሆኖኬል:: ይንቀ ነው:: ተከለውርቁ
ሟል እና ፍስጥቶን ተከለም የለሁን ተማሪ እስሩ::

“እጋማይ” የተባለው መሆኑ ለይ በእሉ ገርማ
‘በጋካራል!’ ሲል በከውድ የጠቀሰው አ኏ውርቁ ተውልደመድሁን፤

ከውጭ ነው ተወልድ ያደገው:: ታኩሽቻን ነበር:: በርካና ወንነት ገዢ የኩረጥ የለማማሪዎች እኔ ነበር:: polite እና unpredictable አይነት ላይ ነበር:: ሆ-ዋላ የሻኬጭ የሚልምል ለላይ ሆኖ የደርግን የስላሴ መቀቅር ለመባዛበት በቁ:: በእሌ ግርማ እንደሃዣው አደጋች ለላይ ነበር:: የህ-ዋላ ሆ-ዋላ አሳይው ድራማዊ ገዢ የዘተኩር ለሰነት::

ከብርሃን መስቀል ላይ ጽርግ እንደ ገዢ ነበር:: በርሃን በቁ ነበር ለመ:: እንደ አቅራቢያ ለመ ለመ ለመ እና አሳይለውና ‘መስቀል’ የምትለዋን መመሪያት:: በርሃን ላይ በዝኑስ የሚደረሱት ቅጂዎች የነበረው ነበሩ ለው ነበር:: የንግድ የደርግል? ቅጂዎች የነበረው ይዘት መፋ...

“...ከዚህ ስንት ተሞህርት በት እንዳሁ ያለ አሳት የለብ ለወቻ ለገኘ የቻለት ለምን ይሁን? በባል እንደ ምክንያት በቁ ለኖረው አይቻልም:: ወቅቱ ለብ የለው-ት ወቅት ነበር:: በመሳ አለም ከሙኑስቶች የአብያት ቅጂ እየለከል ነበር:: ገንዘብ እርቻቸው መምራት አቅተኩታቸዋል:: የመምህራዊቻን ተከለዋም ነበር:: የአማርኛ መምህራቻን ስሽ የሂንሰ የገዢል ለር አጥንት እና ‘ተወርቃሪ ከዚሁ’ የተስተኞች ለንግድ በስኗና ከበት ወሰኑ ወሰኑ የነበረው ነበር:: በጥቅሉ ግን ቤትው ለብ የጠረኞች ተከለዋቸው ነበር...”

* * *

“...የዋላልኝ መከተሉን መሞት ይፈ እንደሆነ ለው-ሳይምን ተስፋ ለብ የተገዢለ ሆኖ እንደተሰማኝ ተዘ ይለኝል:: የአትያቻው ተስፋ ቅት አልከ::

ማርቻኝ ወላልኝ የደምኝ ሆኖ አልቀው ነበር:: በተወጪን ገዢ መስቀል ለንደሟ ይመመ ነበር:: ከለኝም ወር እኩያ ነበር የምንገናቸው:: ከፍቅርቸው በለንስ የደኝነታቸው የጠረኞች ነበር:: ማርቻኝ ይገኙ ነበረቻ::

ማርቻኝ ለምን ለምን ቅትቻ? የሚለው መስታቻን አሁንም ይሸፍ ወሰኑ አለ:: አትያቻዋቸ እንዲለ ይስጋ ለዋላልኝ የተተከለውን ጥያቄ በደረጃ ተቀበለቸው:: ወላልኝ የቀተው የማርቻኝ ይረት በስተ በለፈው ጥያቄ ተመተኝ ነበር:: ከማርቻኝ ወር በተያያዘ ለበን ከስበር የዘመናቻን ከስተኝ

አንድ የእርተሮ መግኘጭ ነው::

ወራሱው መንግሰቱ ፌዴራል አማን አንዳምን የገዢለ
በኩ ንበር ሁሉም ነገር የተበለሽው:: እርተሮንና አትቶችያን
መለያዎት ማርታና ቅላቻን መነጥጣል መሰላም ንበር የተለማኝ::
ወላይው ቅላቻና እርተሮዋቱ ማርታ የፋቀርና የአንድነት
ቂጣቸው ንበር:: አንድ ለብ ንበርቸው:: ያም ለብ
አትቶችያዎንት ንበር:: ነው ባለ ልምሳ ለብ ሆኖናል:: መለያቸውን
ከምድረሰ ገዢ ክለበኩን አይተኞም:: እናም እየተባበርናቸው ነው::
መጥኑ ለዘላቹ ማረጋገጫ::

የሁለቱ ዓይቃቸው የመገደል ወራ በአትቶችያ ፍድናና
ቴለጊዚን አንዳተሰማ በብጀቻት ቅበሳ ለለበላ ነገቦች::
በንጂታው ለፈጸም ለይ ለለበላ ሆኖናል ቅጭ በየ ለለ
አጥወለወለቻና መಥዳቸ በት ገዢ አስመለስኩ:: አጥቻት በቀና
ነበር የወጣው:: ድርወንስ አጥቻቸንን በየመಥዳቸው እያደለበን
ምን አጥቻት ቅርቶን ቅጭ ነገር ለንስራ? ይገኛለ ይህን
በያይ ሁሉት ባጥቻት በጥቻት::

ቅላቻና ማርታን አይደጋገኗ ለይ ተከሰ የገዢአቸው
ማን መሆኑን ለማውቅ የደረሰ ለፈጸም መከተተል ፌዴራን ንበር::
በወቻቱ ልናው-ቁው ተደበበበበ ቅጽ:: ዓይቃቸው ገዢ የካራው
ፌዴራል ተስፋይ ማስተማርያም መሆኑን በቀርበ ንበር
የሰማሁት:: ለሰማ በጥም ደንጋጌ ንበር:: ፌዴራል በረራዊ የገና
አንዳመሆናቸው በጥም አከበረቸዋለሁ:: የሁለቱ ዓይቃቸው ባጥ
ከእኔህ ከማከበረቸው ለው ወር ለያያዝበኝ ወን ለሁን?
እየቀሩሁ ማን ለማቻቻን ለማስታረቸዋለሁ:: ፌዴራል በወቻቱ
ወጥት ከማንዲስት አንዳመሆናቸው የታዘዘዘትን ልዕሙዋል::
ገደጋቸውን ተወጥተዋል:: እና ይቀርታ ለይርማለቸው
ጥክክለሁ:: የተከከልኝ ማን አይመለስናም...”

* * *

“...ፌዴራል አማን አንዳም የተገዢለት ለመንግሰቱ
የይለማርያም ለልማት ለታት በመሆናቸው በቻ ንበር:: ለተ
ምከንያት የለውም:: ፌዴራል የእርተሮን ቅጋር በስላም
ለመኖቻት ያደረገት መከራ በከህደት ለታይባቸው ባልተገባ::
ወራሱው መንግሰቱበት ወን አለገኝ? ወን ሁሉ ይከርድ ወን ሁሉ
ለው መርበ ለያበቻ ማረጋገጫ ለፈጸም ተቻቻለው::

“እኔ አሁ ቅዱስ ለምን ስት አልጠጣም? ስተፍናር አልነበደም ወይ?” ተብሎ ስጠሩች፣

“ኞች አልነበደም” ሲል አሳገጋብን፡ ሲድ አደግ!

የቃይራል አማን እሚሂት፣ “House of sand and Fog” የሚለውን ደንቅ ፍላም ያስታውሰድል፡ ፍላሙን ከማየቱ በረት መቆኑኑን የነበበ በመንም፣ ፍላሙን ስስት ገዢ ተመልከቶዋሉ፡ የፈልጎ ወና አከተር Ben Kingsley እሚሂት ይኩል አማን አንዳምን ያስታውሰድል፡

አማን ሪሳታዊን ከመማሪያው በረት የከበር ልቦቃቸውን ለብለው ማረጋገጥቸውንም አጥልቀው አንዳነበር ደዋት ወልደረሰንበለ ተደ አንብቤያለሁ...”

* * *

“...ቃንሬ ተገልጻው መንግስቱ ሽያጭርም ወደ ስልጣን በቅ ሲል እኔ አዋሳ ነበሩ፡ በዘመን እለት ወጪት በደሰታ በዛት ከጽደፍቸ ጋር አየጠጣን ለንጂዙር አደርን፡ ከእኔ ከተናቀ የድሮ በተሰባ የተወለደ የወታደር ሌጅ ወደ ስልጣን መምጣቱ በቃቸውን በስምት አሳይን ነበር፡

በዘመን ለንቀድ ጥንቃቄ መሳሳታቸን አውቅን፡

መንግስቱ ፍል እና በለሁ መሆኑን ተረዳን፡ ቃንሬ የመወገቸውን ሰው ፍትትው የመልቀቁ ደኝነት የነበቸው አርቃ አስተዋይ መሬ ነበሩ፡ የተምህርት መሰራቱት ለሰልጣናቸው ተንቅ መሆኑን እያወቀ ለተምህርት ተረት ይጠናቁ ነበር፡ ‘የባሌ እለ አገሮ አገሮ አጥልቀቁ’ ነበር ተረቱ፡ በእናው እድሜ ከፋይ የክና ስርዓት ለማየት በቋን...”

* * *

“...ምቀሻነትና ቁጥት የውጭ እስተዋቸቸን ለለመሆናቸው ከመኖገር ባሻገር አንዳት ከዚህ ለንከል በሠል ለንወጣ ለንቻል ቅረን? የባህል መሰረቱ ለይፈር እንጋቱን አንዳ በግ ለጠል የሚሰጥ የሰው ሌጅ ይኖር ይሁን? ይርግ ጥንባራቸንን በተደተ ይፈረከስ ገዢ፡ ወደ ደንጋይ ከዚህ ተመለሰን፡

እስዱ! ይግ አደረገን!

እኛ የታረካቸና የተውልቸቸን ወጪት ነን፡ መከድምን የደርጋል? መንግስቱ ሽያጭርምን ለዚህ ያበቃው-

እናው ልሳቸን ነን፡ ደዋት መልደግርርጻለ በመዕገቱ እንደ
አስቀኑ ወጣ እንሰጥ ነበር፡

እንደ ገዢ ደዋት ከመንግስት ሂይለማርያም ጋር በርሃው-
ወሰት እየተማወች ስለ መንግስቱ ለደዋት እንዲህ ይለዋል፤

“ደዋት! እንደምታው-ቁው by Profession Economist ነኝ”

ደዋት የዘህን ባለቤ ስው ተምህርችና ታሪክ አካምና
ከለማቸው-ቁ ገራ ተጠባቶ ሪፖርት እየነፃነው እናም መግለጫ
ከወጣ በሁዋላ ባለስልጣን የነበረ ዘረኛውን ያገኘው-ና ይህንን
መንግስቱ ያለውን የሚው-ተዋል፡

ባለስልጣኑም እየሰው እንዲህ አለው፤

“አንተ Economist ነኝ አሉህ? ላይ Lawyer ነው ያለኝ”
ይህ ባለቤ እንዲህ እየቀለደ 15 አመት ገዢ፡

የማንበዳው አውነት አለ፡

መንግስቱ ሂይለማርያም እትምናያን ያፈቅረት ነበር፡
እትምናያ የተባለቸውን እናት ማጋብ ገዢ ተርጉምን እንቅ ለእመታት
ከንፈራን ማማት፡ ማማት ከማለት እየከሰ አደማት ማለት
ይቀላል፡ መሳምና መንከሰ ለይቶ ማውቁ የጋራ አገራቸንን
ተጨመተባት፡ እትምናያ በመንግስቱ የፍቅር የተርሰ ገዢ ላ15
አመታት ተስቃዋጅ፡ ገዢ ተርጉም ተንቀሳ ተንቀሳ አጥርአት
በአፍንጻዊ ቤቶች እየተናስረዱ ከንፈራን መሳምና የምትኩ የለቸው፡
እትምናያ የገመማት ገን እንዲያ ነው፡ ከውጭ መንግስቱ
አሻጻዊ ማየት ቤቶች የጋራ የገመማቱን በመተው ይህን ማጋብ
የተስለ እናል ይገመማት ቤት እንደ እርምጃ መራመድ
በተቻለው ነበር፡ የደዋት መልደግርርጻለን የልጊ የኩር
በማዳመጥ ቤቶች መባንን ቤቶች ነበር፡ ይህንን ማድረግ ባለሙያ
ገን ይህን መከረድ ህዝብ እናሁ የሚለው ገዢ ወሰት ጥልው፡

መለስ ከናዊ ከመንግስቱ በተለየ መንገድ እየነገድ
ይገኘል፡ እኩ እገኑ ለይ አለቸ፡ ይህይ ከመጥለቹ በፊት እኩን
እንደማለቹ ይታመናል፡ Plan A እና Plan B አስቀምና
ማብቃቱ የሚገው ጥያቄ የለው-ም፡ Plan B የተባለው ተለዋዋ
ህልጊ ተግራይን እንደ እስራኑ ሂሳብ እኩን የመቀበ
ህልጊ ነው...”

* * *

“...የበተሰበ ሆኔታ ጥሩ እይደለም፡ ሆኖም

ተከተልኝል ማለት አልቻልም፡ የመጀመሪያው ቅጂር የበለቤቱ
ባህር ነው፡ ንርፍናን ሌላል አይደግኝው፡ ከ31 አመታት
በሠት መጀመሪያ የየሁዋት ቅን እንዲት በፍቅር እንዲበድኩለት
ይታወስኝል፡ ጥርሰ በረዳ ንብረት፡ አመጃ ወርቁ ነው በየ
አመንቱ፡ ወገኖች አሉንታ ንብር፡ የወገኖች አሉንታ መምሳል የየትን
ሁሉ የሚያነሱልል ንብር፡ ፍሩ ምን ያደርጋል? ቅጂልም አሉንታ
ሁን...”

* * *

“...በረክም ገዢ ወሰት እንደ ወሻ የርክ፡ በጥልቀ
የፍርማት ጉዳንድ ወሰት ተቀብራ የህይወት ክሙኑን መረሰነት፡
ልክናንም ከኔ የባለ ፍራ አይደግኞሁዋቶ፡ ወደ አማራካና
አውሮፕ እኩግራይቶ፡ ስብቁ ከሚሰቱ ወር ማረ በት ወሰት
ቀረሁ፡ ለደኝነ ወደ ለደት አባርሬ ስብቁ እድልኝ የህንኩ
መለምኝ ንብር፡ ለክስ መውለድና መከበደ በከሳራ የርክአል
የተደመደመው? ከስድስቱ ለደኝ እንደ እንደ አጠገበ የለም፡
‘ታመምኩ’ ለነፃቶ ለደኝ ጉባኤበ መድሃኑት ይልከልኝል፡
በሽታው ዓይነት ተስፋ እና ፍቅር ማጥት ንብር ...”

* * *

“...ጨወነት ምንድነው? ልጠቅትስ? ተፈጥሮ ሪሳ
ትያችን መሆኑ እሳት ተከለውን ሲያበቃ በዘሱ ይግሞ ጉባኤበ!
እኩሱ ወሰት የፈሰሰበት ከተማ ወሰት ስው እንዲት በግብረቤ
መኖር ይችላል?

የምመጃት እንዲት ወይዘኚ ንብረት፡

እንዲት ወሰን ፍት? እድለ! ይከምኩል፤ እይደሆም፡
ከኩባይ በመጣ ልይል ስጋ ጥክርኩት፡ ጥሩ ንብር፡ ልቦ ገን
ቀጥ ልተል ይረስኝ፡ ለተቋት ተረፍኩ፡

ይህ በቻውን መለ መቆኗና ይመጣው ንብር፡

መቀና እውቀለሁ፡ ሰነድ ባልሆነ የደረሰ ነኩስ ንብረኝ፡
‘የጋን ወሰት ፍማ’ ነው የሚለት? ከኩባይ በመጣው ማነቃቃይ
ታማኑ...እድለ! ወጪ የለውም፡ በደግሞው እምት ንብር፡ ገንዘብ!
በት ለገባ ታደሮ ለሁሉ ማቆሻ ባሆን በየ መበት ይገኙ ገበሱ፡

ለንጂ ሂደቸ እይደለሁም፡

መስተናት ይር ቅርቶአል፡ የቅኝት አገምረው ለደኝ
እስጋደኛ አገምረው የቻ ክሙኑ ንብረት፡ ከተማ ይኖሩ

(ከት - ከተከኬ) ወንድ ወጪማው ስሆን፤ ለቃም ይርሳናለች፤
‘ወጪ በረሱ - በስሰት ቅን - እደረግነኝ ደሆ’ እያልን አዘመን
ኑበ፤ የሚያልፎ የለምና እለፈ፤ ቅዱ ማስታወሻ የባለቤቱ የሚለ በጥ
ሆናል፤ መሸጠራን እስከወጣ እንደለበለበችን ነው፤ እኔ የሚ
ሞች? እናተና ላይ ለባለሁ ለጥ”

* * *

“በተች ለባለ ምስክር ተገኘ ማለትና የችው:: ለመ-
ደከምኑት ወለም በቱ ገበቶ በስላም ማረጋገጫ እያወቻልም?

‘እተወጣ! እታወሻ!’

በተያዋ ለለ ቅል አታው-ቁጥር፡፡ ለው. ሆ-ለ. እየጠጣ
አይደለም እንደ? እንደት ነው እኔ ክስው ተለይች ስልጣን
የሞግባው? በአመት ወሰኑ 365 ገብ ‘አታዥ’! ተለኝነት፡፡ 60
አመት የለፈኝ አገዥሸ ንና፡፡ አመኝሉሁ! እጠጣሉሁ! እድ-ማረጋገጫ
ሙ-ለ. የራ.ወምኬ-ትን ግፍጥ አልተልያም፡፡

ከተናንተ ወደም ደማም የለተሰተኩ ቁልጻ ስማኑ ማይ
አገኘችና አይዘዋን አቅለመችው:: ንጂ አነቀበች ፍርማ
ማውረድ ነው የቀረቡ:: የሚደንቅ ነው:: ወላደተኛ! በዘመን ቅን
ምንም የፈጥምዎት ገር አልነበረም:: በኋ በት የሚሰሩት
አስተናጋዢች ተንከላቸው አይችልም:: ለላምታ የሚሰጠ
እያመሰለ የእባወራውን ስማኑ እየለቀለች የሰንቱን ተኋር
በጥብጠዋል:: ወላደተኛ! ማን እንደቀባቸች እንዳ አለው-ቆም::

ይህን ለመበቀል ነው መስለም፣ ተናጻት በት ለባ
ከፍልም የክንፌር ወደዚ ጋር የተነሳቸውን ፍቃ ተረዳሬው ላይ
ቁጥር እናርሱ መበቀቸኝ፡ ለቁጥርኝ መሆኑ ነው፡፡

የወጪ ታንቃለት

gn እንዳሸጥ ገዢ በራሱ ዘመኑ...

እንዲሰከተ የደረሰ አይደለሁም፡፡ በዚህ ላይ
ደከመያለሁ፡፡ የሚሳከድው ነገር በተወጭ ገዢ ካኝምች ላይ
እየተዘዋውርክ የበታችን ወጪት አደጋቻለሁ፡፡ እንደ Paranoic
የህን ስማግላ ጉዳቶ አለኝ፡፡ ማንኛውንም ነገር ሰጠራው
ይውለል፡፡ ከእስተኛው ከመደጋዘባና መንቀቃን ከሚያሸፍበት
የበታችን እገር እያያሁ መዋል ይሳለኝል፡፡ ከዚያሁዋት ሲት
እገርዋ የሚጠሩ የለውም፡፡ ፍስተኛ ፍስተኛ ተከተልኝት፡፡ እሁ...."

* * *

“ኩማሳለው ስው የደረሰ ነው ማለት እንዳ አልቻልም፡፡ የጥንትና ተወስኑ ፈቃድ አጠገብ ካለቻው መጠጥ መሽጭ
ግርሰድ ወሰጥ ሲሆን፤ የጥንትና የጥንትና አነዱው ነው፡፡ እንደ
አመት በዘህር መንገድ አጠረን መጣን፡፡ በዘውን ጊዜ እነዱን
ከይፈጥቷ እኩማሳለን፡፡ ከዚያ በተቀረ ለሰደድት ወራት የህል
ስው የወጪ የሚንደሆነ እንዳ አላውቻዋሁ ነበር፡፡ Paranoid
መሆኑን በመጀመርያው የተገኘነን ቅን ነበር የውጥሁት፡፡

“እኔ ለተኞች ቅጂ በለን ነበር፡፡ ጥሩ አለቻኝታ

“በራ በባድ ሆኖ በጠጣ ምን ይሆናል?” ሲል መየቅኝ፡፡

“ምንም አይደሉም፡፡ በራ ሪፖርት ምግባር ነው” አልከተታ

“መድሃኒት ግን ወመለሁ”

“መቻ?”

“ከሁለት ስት በፊት”

“ምንም ተሞርር የለውም፡፡ እንዲያውጥ መድሃኒትን
በበራ የሚውጠ አል” አልከተታ፡፡

በተረጋዬ መንፈሰ ፍቃድ ላክቶ በራ አዘጋጅ በአንድ
ተንተና ማማሪ አይፈጸሙት

“መጠጥ ካይመርኩ ስንት ጊዜ ሆነህ?” ሲል መየቅሁት፡፡

“45 አመት”

“የረጃም ጊዜ ተጨሏ ነሟ!” አልከተ

“እወን!” ካለ በሆዋስ እንዲህ ሲል የበረራልኝ ገዢ

“ስለ በራ እንተን መጠየቅ ወራ ለመጀመር በዚ ነው፡፡”
ከዚያም ሲለ መጠጥ የበረራ ገዢ፡፡

“...መጥራው አረቁ ነው፡፡ አረቁ ሂደ ገብር ተብቻሁን
የነድዋል፡፡ ገብር በአረቁ ከተካከቻ አለቀለት፡፡ መመለሻ
የተተናው፡፡ በልተሁ ከጠጣሁ ግን ምንም አተሁንም፡፡ ከመጠወቻ
ሁሉ መጥራ ምን እንዲሁ ለንገሩ? በይ! በይ በዘ ከጠጣሁ
ማይደረሱትሁና ገብር እየተሰማማው መውራርና ማጠረቅረብ
ይደምጋል፡፡ ይህ ምን ማለት እንዲሁ ለንገሩ? የሚቀጥለው
ቁጥር በጠዋት ተሞትና እሁድ ቅጂዎን ይሆናል...”

ተምህርታዊ ገለፉዎን ከሚረሰበ በሆዋስ እንዲህ አለቻኝ፡፡

“እንተ በማም ተመቻለሁ”

“ማለት?”

“እንተን ባለገኘሁ የሮ ሂደ ይጠረኝ ይውል ነበር፡፡ እንተ
ገን ምን እንዲከከኝ ተውቻለሁ?

‘በጣ! አልከኝ፡
 ቅጂልሁ በቻ ይበቃል፡ እኔ የመጠጥ ልማድ አለኝ፡
 እንተን የማከርከሱ ቅጂል ልላይም ነው፡፡
 እንዳንዶ ምቀኑ ምን ይፈሳል?
 ‘እኩል ተኩ!'
 ገንደ ሆኖ ሌይ ይተኩበት፡
 ‘መደሆነት ወመለሁ’ በዚ ስናገድ፤
 ‘እኩል እረፍበት’ የሚረኝ ጠብቱ ነው፡፡
 የከተማው የሚከተማ የሚልሁ ለንተ አሰቦ አይደለም፡
 የአበባ ምቀኑነት ነው፡፡ እንዳንዶ ቅጂል ሆን በለው መከከለ ሌይ
 ያስታውስለዋል፡
 ‘መደሆነት ወመሆ የለንዶ? ይበቃሁ ይፈሳል፡ የጠጥው
 አይበቃው፤...’

እኩል እየሰቀን የጀመርነው ወግ ለንደኝነት አበቃን፡
 ከአስተናጋዢች ወር ሁልጊዢ እንደተጠሙ ነው፡፡
 ‘ስታዘዴ የሚዘገቡት ስማግለዣች ስለሆነን ነው፡፡ ወጣት
 በንሆን ከፈጥሩት ወር ፍጤን በለው የመጠልን ንበ’ በለው
 ስለማያስበብ እንደሰረዳቸው ነው ሁልጊዢ፤

“ማኑሽ! በራ አምጾ!
 ይጋኙ ሌይ ተኩሽበት?
 ተጋኙ ምን ይመስላል? ይጋኙ!
 ስትኩ! እንተን አይደለም እኩል? ጉልጽ!
 ፍጤ ይሞ ምን ይመስላል? ያለው ከርባን!
 ተመልከተው ከንፈረን? ጉረሰ!
 ወግዎን አታወቂው እኩል? አከንባለው!
 ምለሰ የለቀቀባት፤ መቀበ አኅ!
 ይች በጥኑም ተጋኙ ተከረክማለች!”

በበድሰተኩው ወር በቱ ወሰዳ ሪተ ማስታወሻ፡
 ደቂቂ ያለች የስምንት አመት ልጅና በእድሜ በጥኑ
 የግዢታንሰው ማረጋገጫ ነበረቸው፡፡ ሁሉቴወ በጥኑ ይፈኔታል፤
 ምግባር በልተው የሚያውቀ አይመስላም፡፡ ሪተ በልተን ማርሰን
 ከዚያ በተ አስከምወጥ በጥኑ ተችከየ ንበ፡፡ እኩል ስካት በቻ

በደረሰው የሬት ቅይታችን አስጠናዊ ቅብትን በቻ እና
የሰማሁት፡፡ ገና እንዳገባን ለቻን በሆለ ቅል አናገራት፤

“እጠናሽ?”

ሸጻን ለይ ታቻ ነቀነቀቻ፡፡

እግዚአብሔር ወሂ የጥምላ ቅድ ወሰጥ ከተታ እያወወወዘቻው-
እና፡፡ ለቻቸቱ በስርቆሽ እናን ይጠማ ተመለከተቻ፡፡ መለሰና
እንዲህ ለል መየቻት፤

“ሸት በላሽ?”

እንዳገና ሸጻን ለይ ታቻ ነቀነቀቻ፡፡

“ለምን ታስፋፈቻለሁ?” ለል መየቻ፡፡

“ፍቅር ከየት ይሞጣ?” ለል መልሰ እናነ መየቻ፡፡

“...የምትሰው እኩ ለጥርሱ ነው፡፡ ከየት እምጥቱ ለሰጣት?”

እንዳገና እምባረቀባት፤

“መዋታውን ተይና ታጥበሽ ማረኞ ተኋ”

እሂ ወን አልሰማቻው-ም፡፡ ቅድ በለም አለየቻው፡፡

“እተሰማቻው እንደ? ይስከው!?”

ቅድ በላ ስሜቱ በልታውቀ ሁኔታ ከጠናቻው በሁዋላ
እግዚአብሔር መታጠቢ ይመረቻ፤

“ይስከው ለምን ነው?” ለል መየቻ፡፡

ሸጻን ለይ ታቻ ነቀነቀ፡፡

“ለምንድነው ይስከ ያልካት?”

“ስም ካወ!”

“ማለቱ ልዩ ምክንያት አሉሁ?”

“ንግድ የጀመርከት በኋላው ስለት እና”

ስውነቱ ጥወልግ ማለቱን በላለተዋል፤

“ምግባ ተመለከለቻ?” ለል መየቻ፡፡

“ምግባቱ አው-ቁለት፡፡ ተፈጥሮው ነው፡፡ ለማስተኞ
ተመለከለቻ፡፡ አየበላቻ እና ለባሬ ታደርጋለቻ፡፡ ይችላ!”

ባልና ማለቱ ሁ-ለቱም ተቁቀርቻ ለሆነ ይስከው ይግሞ
በግልበጭ ፍረንድ ተመለስ እና፤

“ማንኛ ነው የምትመለከው?” ለል መየቻ፡፡

“ምግባቱ አው-ቁለት?”

“መስራቢ ወን ጥሩ አይደለም” ለል አስተያየት ለጠና፡፡

“ምን ተሆናለቻ? እናም አየተሰራቢን ነው ይደግኝው”

ቅና ወን መርቶ አቀራቻና ያባበላት ገበታ

“የኝ ደሰከው! የኝ ደቂሳ! እንደምዕለሽ ታው-ቁይለሽ
መጀምሮ? ደሰከው! ደሰከው አይሁን! በይ ሚሸኑ ተኋኘ”

ይህ ሆኖ ሆኖ ማስተኞች እንደትም ታል ያልተነስለቻ
ለሆነን እኩቻንን አሰታጥበ ሲታ አበላቻን፡፡ በቻዎላ በቱን ለቀቀ
መጠህ፡፡

“ደሰከው በዘመው ለማንኛውም ተሞተቷ፡፡

“እኩቻንን ለአንድ ስምንት የህል ክግርሰራዊ መኖቶ
ነበር፡፡ በቅምንቻ እናድ ለንበት ተስቦት ለይ ቅንጧት በቀ
እሉ፡፡ የጠናብትን ምክንያትም እንዲህ ለል ነገሱን፤

“ደሰከ ታማ ነበር፡፡ እና ተሞተቻለሁ!”

ይህን ካለ ለሁዋል አይኖም በርበሩ የሚተኞች መሰላው
በእንዳ ተሞላ፡፡ ፈጥና መሄሪ አውጥቶ አይኖምን አባበል፡፡
እናም ይን አዘዴ፡፡ ክዘው ቁደም ይን ለመጣ አይችው አለው-ቁም
ነበር...”

* * *

አባተወው ማስታወሻቻውን የሚቆኑት ማታ ማታ ስራሁን
አልፋይም፡፡ ባለሙያ ማስታት ያቀመጣትንም የሚያየ
አይመሰለም፡፡ ከው-ሉአቶው ጋር በተያያዘ እኩንዳ ለይ
በለታቻውን የሚያፈጋቷት አዘዴቻው ጉዳንወቻው ለይ ነው፡፡
ገዢ 69 ለይ እንዲህ አስፈረዋል፤

“...እናድ ግለሰብ በዘር ማረጋገጫ በቻ የእመለከት ቅበ
ለማንበት አይገባም፡፡ ጉበና ደጋፍ ሆኖ በእድሜወቻ እኩንዳ ስመና
ቻርከ በጥም የተጠለ ነው፡፡ በዘር ክመን ማንኛውም አድቀ
‘ገበና’ በለሁ ከምትሰድበው በተገቢለው ይመርጠል፡፡ በዘር
ክመን ልቻን ‘ገበና’ በለሁ የሚጠራ አድቀ በፍዥም አይገኘም፡፡
‘ራሳ ጉበና ከሂሳ ነበር’ ማለት የገን እንቃልም፡፡ ሻሳ ጉበናና
እጠ ምኬልከ አበረው ያደገኘ ዥደገኘ ዥደገኘ ነበር፡፡ ‘እትየኩል’
የተባለቻ የተማካለቻ ማገር ለመፍጠር በዘመናቻው በዘ
ስርተዋል፡፡ ጉበና ለምን ከሂሳ ይበላል? ጉበና በዘር አድቀ
በሆነም፤ በወቅቱ የረሳቻው የጠለቴ አመለከት ነበቻው፡፡
እበቻ!”

እንደመጣቻው ነው የሚቆኑት፡፡ ክረሰ ጉበና በቀጥታ
ወደ ታምራት ለይኙ ነበር የዘለለቻ፤

“....የቀድሞው መቀሌይ ማረጋገጫ ታምራት ለይኙ ክሳና

እንደተዚቻቸው በፋይ እስከ ተፈጻሚነት የኩል ስርዓት በዚህ የፋይ እንደሆነ ይሰጣል፡፡ ማግለጫ እስከበታዸው ይሰጣል፡፡ በመንፈሳዊ ሁይወቻቸው የመጠቃ ጥምናመናን የተቀዳለ እንዲችው፡፡ ተችቻቸውን ስያጻው ተመልከቶ እውቅለሁ፡፡ ስማረቱንም እገኘዘበዋለሁ፡፡ ተምራት ለይኝ ከነበረበት ይንቀዋ የፖልታ ተስተና እንዲር ግን አባላ ከምናው-ቋው ስብአናው ይርሱ ይመሰላል፡፡ ተምራት ለሆነበት የማይጠቀሙውን የጥላቸና የዘር ጽልቻቸውን በማውጫ የተቀዳለ መንገድ መከተሉ የሚያስወድነው ነው፡፡ ሆኖም ወደ ስብአት ከመሽጢኑ በፊት እንደ ገንዘብ ይሞት ሂሳብናን በውኅራም ጥሩ በኩል በተሻለ ነበር፡፡

ገንዘብ ይሞት ወንጀል ነት ምስጠናን ለመደበቅ ሲል በስልጣን ስር ከነበረ ይኔሱል፡፡ እንዲን ሆን በለው አስተዳደር ሰያዊ፡፡ መልሮ ይግሞ በርሳቦኩ የተባለቸውን የቋኔሱል፡፡ ማረጋገጫ የጋብር ወንጀልና ነበር፡፡ ይን ሂሳብናን ግን በአደባባይ ለለተኞዘዣ፡፡ ፈጻሚቸውን ይቀርታ እድርጊለቸል፡፡ ይረዳ ታሪክ ለኋ ለበዝሃን መቆናድቸውን ነው፡፡ የቃ ተውልድ እንዲን የሰው ባል አስተዳደር የሰው ማረጋገጫ የጋብር ለውኅም የተመለከተ እያንጋግቸው፡፡ የራሳንም ማረጋገጫ ማስተካደድ ከበደት ተግር ለይኝ ነው፡፡ በተለይ ይች የኩል ማረጋገጫ መሳምድ! እይመል! የገማዎ አለንኩ! ከይደ የሆነቸ...”

በርግጥ ተምራት ለይኝ በስልጣን ከመት የፈዕወመውንና የሰራዕወመውን ሁሉ በመቀኑ ለይኝ ይህን እይሁን እለው-ቋው፡፡ VOA ለይኝ ከጊዜውን አድስ አበበ ይርሱ ስነጋገር እንደሰማሁት ግን የለፈውን፤ ሆኖ ይፈጸው፤ በለው ማለፍ የፈለግ ይመሰላል፡፡ ጽለሁን ገሰብ ባንድ ወቀት እንጋኑን ማን እንዲረዳው ሲጠየቁ፡፡ ‘ሆኖ ይፈጸው፤’ ማለቱ ገዢ የግሌ ለለነበረ ነውና እለመናገር መብቱ ነው፡፡ ተምራት ለይኝ ሆኖ ይፈጸው፤ የማለት መብቱ ግን የለው-ም፡፡ ምክንያቱም አስ ሲልጣን ለይኝ በነበረበት ገኬ የታረፈው እንጋት የለሎቸ ነው፡፡ እለቅሳሙ ግኩ! የሚለው አባላ በዘዴዎቸን የነረበበው ለዘሱ ለይሆን እይቀርም...”

* * *

በለቅናና ይገኙ ተወካት መንግሰቱ ለማ ከምቱ በሁዋላ
በዘረዘሩ ተከተር እኩራን ለመታሰቢያቸው በተዘጋጀ እንደ

ՈՒՅԱ ԱՅ ՄՈՂԴԵՖՈ-ՆԹԱ ՄՔՈՎԱՀ ՈՒՅ ԱՊԵՏԻ ԱՅ
ՀՈԽԵԴ ՀՆԱՅ ՔԴՈՂ ՈՄ ՀՆԸ ՊՐԴԱ ՄՔՀՈ-ՆԹԱ
ԵՂԱՊՈՒ ՔՊԴՄ-ՆԹԱ ՀԱՄՊԻ ՄՂՈՒՄՈՒ ՔՈՒԾԵՄ ԱՅ
ՀՈԽԵՎՈՒ ՆՈՅԻ

ՈՒՅԵ ԱԿԵՓ - ՈՒՅԻՆ ԱԼԵԴԻ
ՀՆՅՈՒ ԸԹԻ - ԹԿԱ ԴՎԵԴԻ
ՔԼՄ ԱԸ ԲԿ - ՄՄԴԱԽԻ ԴԻԴԻ
ՄԸՆՎՈՒ ՀԸՆԻՆԻ - ՔՔՆ ԱՊԳԱԽԻԴԻ

ՈՂՄՊՈՂՈՎ ՄՂՈՒՄՈՒ ՔՈՒԾԵՄ ԱՅ ՔՈԽԵԴԻ
ԱՊՄԴԻ ՊԵ ՄՊԴՄ-ՆԹԱ ՀՈԽԵՎՈՒ ԿՈԽԵ
ՈՍ-ՄԱՐՄ ՔՄՊՄՂՈՎԻ ՈՐ ԻՆԸ ՔԸՆՔՄՈՒՄՈՒ
ՈՐ ՔԸՆՔՄՈՒՄ ՊՔԴԻ ՈՐԴԵՖՆԹԱ ՀԿԴԵ ՆՈՅԻ ՓԸՆՔ
ՈԱ ՔԱԽՈ-ՈԽԵՄ ՈՄՄԻՆ ՀՈՒՄ ՔԸՆՔՄՈՒՄ ԱՄԴԻ
ՀՆՅՈՒՄՈՒ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ԱՄԴԻ
ՀՆՅՈՒՄՈՒ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ՊԵ ԱՄԴԻ

"ՀՄԿԴԻ ԺԱՄԱՆ" ԱՄԿԴԻ
ՈՎԱՆԻ ՀՄՊՈՒ ԱՄԲԵ
ԱԼԵԴԻ ԿԸ ԱԿԵՓ
.....
ԱՀԵ ԲԵ
ԱՀԵ ԲԵ ԱՀԵ ԱՀԵ
ԱԼԵՄՄ-ԱՀԵ ԱԼԵԴԻ
ՄԿ ԱՖ ԱԼԵ ԱՄԿԻ
ԻՆՉԻՎԱՆ ՌՎ ԱԿՄՈՒ
ԱՀԵ ԱՊՄՈՒ ՃԱՆ
ՈՒԹՔՄ-ԱՀԵ
ՄԿՍ ԱՄՄԻ ՀՅԴԻ
ՔՆԱՄ ՀԸՆԻ - ՀՆՅ ԱԿԵՓ ՔՄԴԻ
ՔԸՆՔ ԱՅՆԿՍ - ԱԴ ԱԼՅ ԴԵՇԻ
ԻՒ ԱԲՊԴԻ ՀՄԿԴԻ
ՀԿ ԱԲԼՈ ԱԴԻ

ՄՔՈՒՆԴԱ ՀՈԽԵՎՈՒ ՈՒՅՈՒՆՎՈՒ ԱԿԵՓ Ի
ԱՄԴԻ ԻՆԱՄ ՄՔՈՒՆԴԱ ՀՆՅ ՀՆԸ ՋՎՎ ՄՄՍ-Ը ՔԴԳԴԵԴԻ
ՆՈՅԻ ԱՀԵՍՄ ՔՄԴԱՏ ՀԿԸՆԻ ՈԱՄԴԻ ՈՒԽԵԴԻ
ՔՄԴԱՏՈՒՄ ՀՄԴ-Ը"

* * *

հայոց ՀՅ Ք.Ք.Ք. ԴՊԴ ԱՌԱ

"...የወያኑ አለችም ከዚህ ዓይነ ስብሰብ ተስለ ይጠበቅ
እኔ:: አልሆነም:: የበት ቁሳውን ስብስ ነው የሚታደግ::
የጥገናዎን አከራማዊ መጥንበት ተተወቃ ጥሩታውን መጥንበቱን
ተያዘውታል:: በረሱ በዚሁ ገዢ ይጠናዋ ካለ፣ መመሪያ
ትራስ፣ ለማድ ዘዴ፣ ንብሩ:: አይሰጣ ከዚሁ በዚዋና ውስጥ ካለ፣
አጠቃቻ ተራስ፣ አለማውቅ ዘዴ፣ ተብለዋል::

...የትግራይ ችሎት ተመሳሳይ ስምንጻ አሰጣጥ ይረዳ
በታሪክ ተመሳሳይ መሆናቸው የሚያቀርብ ነው፡፡ የሙሉበት በስልጣን
መቆየት ለተገኘይ ካልላ ተቀባዩ ነው፡፡ ከሚል መነሻ በርካታ
መደገናቸውን ካቀጠል እና ገዢውን መፈጸም ያዋቅታል፡፡ ከዚህ
ከሚታወቂ እና እና እና ለማግኘት ያቻል፡፡ እና ተቀኑም
በገንዘብ ይረዳ እና ተመሳሳይ ያለውን እና ተግበሩ ይጠበቅበቸው
ነበር፡፡ የትግራይን ሪፖርት ማውቃ ለንደ በለተኛ አማራር
የሚያቀርብ በሆነ እናኔ ከአዲሱ እያመልጠም፡፡ ከታሪክ
አንድምንጻው ማቀና የሚያስፈልጉ እመቱን በታኅና ነው፡፡
ከሚቀሩ ንግድን ያገኘ በርካታ በማንኛውም በሙሉ አልታየም ...”

* * *

* * *

"...እኩረይቱ እኔበ መሰኞን አገሩን እየተዘጋጀነቸበት
ነው፡፡ ወልደዚቱ ተት አለ፡፡ በእናቱ በተላ ስትመድኝ
አተቀርም፡፡ እናቱ ከመልደዚት ተመለዳለች፡፡ ይች ሌተዋ
ከተማው ወሰጥ ተሩ ስም የለተም፡፡ ነገሮች ለፍቅር ተት ይለሉ፡፡
በተመግባራቱን የሚጠበቀት ባደረጋጋዴ ለይቀሩ እበረታች ተት
በሚል ይጠቃቋል፡፡ የእኩረይቱ ማስታ ልክ የለውም ይባላል፡፡
የሚደንቀው ጥን ይህን ማስታ ያገኘሁት ይከማ ለርሱ ነው፡፡ በላ
ተናገረለች መባለ ነው፡፡ ርግጥ ነው፤ በቀርብ የሚያውቃች
የመልደዚት ሲወች እንዲሞወቁችኝ ፍስሃይ ይባልው፡፡ በሚመራት
ጋንታ ወሰጥ የጋንታ አስመጋቢ በእበረች ሆነ ለራዋ ከዚ
እበር፡፡ የወጥ መቀቀያ ነለዋች በሂ ማሳናት ሲሆ ንብር፡፡ በዘመ
ምክንያቶች እኔበ ገዢ ንበር የበረሱ ሰሜ፡፡

* * *

“...ՍԱԱ ԴՈՒ ՀԵՓԾԹԳԻ ՔՆԴՊՆՒՅՆ ՈՂՋԸ
ՔՊՂԲՆՈՂԴ ԻՐԴ ԻՊՈՒԾ ԻՍԱՄ. ԼՄԸՀԸ ՄՓԱՎԱԿԵՆ
ՀԵՓԾԹԳԻ ԼԲԸՆԴ ՀԴԻՇՅ ՄՊԻՉԵԴ ՀԼՈՒՅ: ՔԴ ԱՅ
ՖՄԾԱ? ՀԵ ՔՈՒՈՅ ՍԵՎԴ ՄՊԴՊԱ ՈՇ ՆՄ
ՔՊԿԱՂՄՈՎ. ՔՊՂԱ ՀՔԾԱ ՔԾԻ ԽԵ ՏՎԵԴ ՀԵԶԼԹԳԻ ԻՆԻԱԾ

እንዲ እኔ ነኝ::

መፍትሃው በእናቸውን ንበር::

የአምባገናዎች ግንባ በቀመጥ በስብሰር ንበር:: እልተጠቀምንበትም:: የደከምነው እና ነኝ:: የበሰበሰው ግንባ እንደበበበ ቅጥ በለው ቁጥሩ ላይ ገዢ እና ተማሪው መምህራችን እንዳለው ጥቂት እውቅት ያተቻው:: ፍርማትንና ርንጧንና ገዢላለነትን በቃድሞ ስመቱ:: ምንም የሚያውቅት ደማሞኑ ስይታወቃችው እይናቻው ተደርጋ ገል ገበተው ምቱ:: መንፈሳችን ከውሰጠ በስብሰር ቁጥሩ ወርጥምትና በቀመጥ የሚረ ይመሰላል እናቸው መተንፈሳ የህይወት ኦር የሌለው የደረሰ ማኅ የሰበሰ ሆኖአል::

* * *

የሽግግለው ማስታወሻ ገልፅ ባልሆኑን ባለለው እንቀዱ ንበር የሚያስቀመጥ:: ምናልባትም ከመምታችው በፊት ያስፈሩት ለሆነ ይቻላል:: እንዲሁ የሚሉ አረፍተነገሮች ንበርበት::

“...የነበረችን ተና የሰንዶ ኦር ሁሉንም ከሆኑት:: እና እንከርዳድ በቀለ:: የንን እንከርዳድ አመድካት:: የዘመኑውን ተምህራለሁ ይባላል:: እኔ እንዲሁ ያልዘረሱትን አመድካት?”

ይህን ተግባር ለማስቀመጥ እናቸው ለለ አስፈረዋል::

“...እባ መጃዬ! ቁድሮ እያውቅ እባ ይለታል! እባ! ከሚሉት እባብ መጃዬ! እይለትም? የዘመኑውን ተምህራለሁ? ተግራ ለባል መልቻለሁ...”

* * *

በነጋታው ለእናቸውን መሰመር ለይ አገኘሁት:: በጣም የተተኞች ንበር:: ለለምታም አገዋለበት::

“እነበበከው?”

“እነበበከተ”

“እንዲሁ ነው ተደርሏ”

“እባትህ በዚ መረጃ እንደገበችው አልጠራውም:: ስይኖሩት አልፈዋል...”

“ባለው ይረዳ ለተጠቀሙት አተቻልም?”

“እልቻልም፡ የተማለ እይደለም...”

በዚህም በዚያም በለው ለታሳኑንት በጥከርም
እንደማይሆን ቁርጓኛ ነገሮችና ተለያየን፡ ይህ በሁኔን
በሁሉተኛው ወር ግን የአባትዎችን ማስታወሻ በዚህ መንገድ
ልጠቀምበት እንደምቻል ተረምሱና መልሽ ወደ ለንደን
ደወልከ፡፡

“በላ ክፍያ የሚታኑበት ከሆነ ስጠቀምበታለሁ” እልከተ፡፡
ተሰማማ፡፡

“ቅር ይልማል እንዳ?”

“የለም፡ ተጠቀምበት”

በመጨረሻም እንዳ የሚከራከሩ ጥያቄ መቆቻት፤

“ለመሆነ አባትህ ምን ሆኖው እረቱ?”

ዘግየት በለው ንብር ምሳሽ የሰጠኝ፤

“ዶቶ ነው የተገኘው፡፡ በዚም የሚታወቂው ነገር የለም፡፡
እናቱ እየተከታተለች ነው...”

“እይሁ እንጋኝሁ! ተናቄን ይሰጣሁ...”

“እማን!”

- 16 -

የተቀበረ ህዝብ

የትም ካና ስመለከት ጥና ነው! የማያወች አሉት በእለት
የትም የት ያለው ግርማ ነው፤ የትም የት ያለው ስንሰላት
የመማው ሁን የጥት ነው፤ አስፈላጊ ከዘር አዋጅ፤
ሳይድ በግልጽ በሚፈልጉት በደህንት እንዲ ገዢ ቅልጻት
ሁጠት ስልጣን የትም አሉ፤ ሁን አልባ አስራርም አነጋገር
የፍትህ ሰርአቱም አሉ፤ በጠራለም ወጪ ተቀብር፤

(ግጥም - አሌክሳንድር ተክክል)
- አያልናሁ መተክክል እንደተረገገው -

“**ዚህ ይለተልኝ ከለመል?**”

“**እንደት አሉ ወንድሆ?”**

“**የምዕቅ ቅዱችኩ እንደት ይዘሩል ታደሮ?**”

“**ይግምሃ!
ምዕቅ ለባል ምንጂያም መቀት ነበር
የሚታሰቢኝ፡፡ እንደሁ ያለ ፌክት የሚያስለበበ የቅዱችኩ ወረዳ
ይኖረዋል በለ ማን ያስበል? የምዕቅ ለዚ እናብ መብቀ በቀለ
ይዘሩል በለበ ከቶ ማን ለገምት?**”

“**እኔም የሙጀመራያ ቅን እንዳታው ነበር የተሰማኝ
ካልከ በሁዋላ ማስታወሻ ይበተራን ገለጥኩ፡፡**”

* * *

“...ከረምት ነበር::

“...የጥም 1999 አንድ ቅዱስ አንድ ሆኖታ ተከለተ:: ከዚህኩ በግምት ስስት ስሳት ላይ ሌማፍል ከሚገኘው የመከላከል አጋጥሙንት መኖሪያ በቱ ቅዱ በየ ከባለቤቱና ከልደቂ ወር እየተመወቻትና ለለ የበቱ በር ተንካኝና ለንከፍተው ሲደሰት ወቃደሬች ተከታታለው ገበ::

ሁሉንም አውጥቶዋለሁ::

በአገልግሎት ከፍለ መር የልቦ ማዕራ አባላት ነበር:: ለደሰነዱ ተግራዣች ነበሩ:: ርለቁ ገብረለቦና ‘በ’ በማረል ቅዱ ለም በማጠራ ርለቁ እየተመሩ ከባቡት እምሰት ወቃደሬች ስስት መቶ አለቁች ነበሩ:: እንደገበ::

‘ምን ሆኖችሁ ነው?’ ሲል መቅሁ::

‘ርስዎን በቀጥጥር ሰር እንዲኖውል ታክን ነው:: በተኋኒም እንዲገልጻትና ታዘናል:: መሰራቶም፣ ቅባይልም እንዲያስረከበበት ታዘናል’ ሲል ገለፋልኝ::

በ’ ይህን ሰኔገር ገዢታው ላይ የሞንቀት ምልከት አይችሁታለሁ:: አለቁችው ነኝ:: አማካይ ከመሆኑ በቀር ወንጀል እንደለለበት ይረዳል:: ለው ፍቃውና ግን ታሣጥቷት ነበሩ:: እናም ቅጣሩን ተገኘበበ ነበር:: ወቃደሬች ፍቃውና

‘እኔን ለመሆኑ የማዘዝር ይሰኞበ አለችሁ? በቴን ለመፈተኛለ የፍርድ በት ተሳካዣ ይሆኝሁዋል?’ ሲል መቅሁ::

‘ምንም የይዘነው ነገር የለም:: ታዘዘዝን ነው የመማወው’

‘እንባሻያው ያለምንም የማስረጃ ተሳካዣ እኔን ለተሰኔ አትቻለም:: በቴን ለመፈተኛም አልፈቻደግቻቸውም:: ለግኝቻው ይህንኑ ገንዘብ’ አልከ::

ርለቁ በ’ ወደ ይች ወጥቶ በስልክ ተነጋገረ::

እና ተመልስ ወደና መማ::

የሞይይል ሰልከንም ሰጠኝ:: የመከላከል ከመቻ ልለፈው ይ኏ል ገብረአግባብናር መሰመር ላይ ነበር:: እንዲህ አለኝ፤

‘የመጠት ለወች እንተን ለመውሰድ ነው:: እንዲገል የማጠራ ነገር ለሳለ አብረሃዊው ሂደና ተጠሪ ተመለከለሁ’

‘ይህን ለመፈጥም ልማራ ሪሳ የነጋጋሪ’ አልከ::

‘አማራ ወመሆኑ ሂሳ ሂደኑ’

‘እንባሻያው እንተ እኔን አቻሰረጀም:: አገው-ቁሃም::’

‘ተው ይጠለባሁ’ ሰል ለማስፈጸሚት ቅኩራ፡፡
 ይግኙ ካበቱ እንደማልወጥ እረጋገጥነለት፡፡
 አምስት ይቋም ስይዋለ ልማር ለቦሮ ይመለ፡፡ በሮ
 ሲልከን ለለ ሰጋኝ፡፡ ለላምታ ከቀረበልኝ በህዋላ፤
 ‘የሚጠሩ ገዢ ለላለ ለመሰናሁ ከመጠት ወር እበረህ
 ሂደ፡፡ በተሸ ገን አይፈተኛም’ አለኝ፡፡
 ከሳምፈረሽ ገን ሰንጻና ቅዱይለን አስረከበ በስድስቱ
 ወታደሏች ተይና ካበቱ ወጣሁ፡፡
 ባለቤቱ በጣም ይንግጥ ነበር፡፡
 ልቋቋም የጤወ ሽውልት ሆኖዋል፡፡
 አስተኛቋቋው ወጣሁ፡፡ በሁሉት ታክርል ሆኖን በቀጥታ
 ወደ አዋሳ ወሰኑኝ፡፡ ከልደቱ በጋኝ ለአት ሰል አዋሳ ገን፡፡
 እነዚያ በእንደ ማገኘርያ ከፍል አስረው አስደሩኝ፡፡ ከሁሉት
 ቅኩት በህዋላ አዋሳ የከፍል መሩን ለታፍ ለተሰበው 400
 በሚጠሩ ወታደር ሲት እንዲንደ ቅዱይውች አነስ፡፡
 ቅዱይውች የተለመደ አይነት ነበሩ፡፡
 ከቅንቋች ወር ተሰበር ነበረሁ፡፡ በምርጫ 97 ወቅት
 አግኗለ ግዳታን በበቃት እንዳይወጣ ቁስቀል እድርጊል፡፡
 እኞራን ታደሬቋሉሁ፡፡ እህንድግን ተጠላሉሁ፡፡ ትግራይችን
 ተሳይሳሉሁ፡፡ በጠቅላይ ማረከትራችን ለይ የግድያ ወንጀል
 ለመፈጥም ተዘጋጀተሁ ነበር የሚለና ለመቋሙ ተረና አገኔና
 መረጃዎች ተረጋግጧ፡፡

‘ተግራን ተጠላሉ’ የሚለውን ከሉ ለማስመን የቀረበት
 ማስፈፀም በጣም አስቀኝ ነበር፡፡ እንደ ገዢ ትግራ ወታደር
 የቦርቶ መስከውት ሰር ቅዱ የተጋርኝ ፈድም የዳምጥ ነበር፤
 ‘ፈድም አጋጋጋጋብኝ! ከዚ በል ከዚ በየው ነበር፡፡
 የንግ በምስክርናት አቀረቡ፡፡ ለቀረቡት ቅዱይውች ሆሉ
 ወመሰበት ቅኩርኩ፡፡ ለጠቅልልም፤

‘እኩረቶችሁ የዘረዝኑት መንገድ ነው፡፡ ተመልስ እናንተኑ
 መልሱ ይተካችሁዋል፡፡ ይህ የሰጠትና የፍርማት እርምጃችሁ
 ከፍርማትና ከሰጠትና የሚያደርጉት አይደለም፡፡ ይልቀን
 ለጠታችሁን የባብዕዋል’ አልፋችው፡፡

አዋሳ አረት ቅኩት ከሰደሩኝ በህዋላ መስከረም 16/
 1999 ከምሽቱ 2:30 ለመንና ለለት ነገን ታክርል መከናወች

ከዚህን አይበዋች ጋር መተተወጺ ብለዎች ልብሎም የተባለ
መከናዣ የበድሩት መረ ሆኖ ይዘውን ወደ የሰራተኞች አጥቃቸው ገዢ
ቂሙኬ::

አዋጅ እረፍት አደረግን::

እነዚ እንዳረፍን፤ ‘በልክ ስጋጀ’ ሲሉ መቁጥሮችው::
እንዲ ወቻደር፤

“...በኩብድውልዋት ይለ ባለን:: ጥን ለልክ እንዳንስተዋት
ከባድ ማስጠኑቁቸው ተሰጥቶናል” አለሽ::

የደረሰኝም ሆነ ገዢና ሁሉም ተግራዎች ነበሩ:: ጥሩ
ለዋች ነበሩ:: በአካባቢዎት ይዘውን ነበር:: ለነጋጌ ለልም የለሁ
ገባ:: የለሁ ከተማ ወሰት ከሚገኘው ወቻደርዋ ነበር በት
ከመረት ለር ከሚገኘው መባዛ ከፍል ወሰት ከተተች::

እበር በት ለማንኛ እነዚ የውሰድኝ የትግራይ ወቻደርች
የገባው-በትን ከፍል አይተው ቅር እንዳሳቸው አስተዋል፤::
ስለው ተሰናበቸኝ::

የእበር በቱ ከፍል መባዛው በጣም ቅጽና ነበር::

ከዚህ ቅድም የእልአትሔድ፤ የእበኑና የእነግ
ተመጋዜዎች ለረፈም ገዢ የታሰሩበት ከፍል ነው:: ይህን እበር
በት ቅድም ለልም በዝና አው-ቀዴሉሁ:: መረጃዎች ነበሩኝ::
በርካታ ለማለዎችና አይቀምዎች በእነዚህ እበር በተች ወሰት
ሞተው- ፈጥቶው እየተገዢ-ት ወጥቶ መጠላን የእበር በቱ
መቀዱ አጭመ-ተውኝል:: የታሰሩበት ከፍል ወለደ የደረሰ
ዶም የበኑበት፤ ጥረው-ና ግድግኝው እየተፈረከከለ እኩራና
በኝ የሚበኑበት፤ በእንደ አቅጣጫ መባዛ የበረት ፍርማው
የተሰራች ለእያር ማስጠኑው የከል መሰከው የለት፤ በኋላ ይግሞ¹
በከባድ ወቻደርም ለሚሸራ የተሰራ ነበር::

ወርሄ መሰከራም እንደመሆኑ በንጂዎች በዚያ የእያር
ማስጠኑው ቅድም ገበተው ተረዳዋን ሲፈሩበኝ:: መከላከል
እልታልከ-ም:: የታልከትን የሁሉ ለገድኝው ቅከርክ:: ተርፁ-
ትሰበት መጨረሻ ሆነ:: በይርሱ መ-ለ ይር የሚበለ
መ-ዘዴችውን ያስታችኝል:: በመጨረሻ እንዳሸችው ያኝነት
ዘንድ እንደ አረሰ ወ-ሽ ተዘጋጀኝ ተኩሱለቸው:: በ-ትለ-ች
በወተታና በርሃታ ከእናታቸው መ-ት ወተት እንደማረጋገጫ-ት፤

በንብያቸው ደማኑ ስጠበት እያሱ

በእስር በተ ገበ. ወሰኑ እንደ የወሄ ከጻችይናር አለ::
በአዲ ምድረሰሰ ገበ የተተከለ ነው:: በተወች በየሳምንቱ
ይመጥና ወሄ ይሞላቸል:: የምንጠባው ወሄ ከዘም ከማና
ከበበበ ከጻችይናር እያተቀና ነበር:: ለዘመውም ያልቻል
እያተባለ በቅጠብ ነው:: ወሄው በጠቃቃሩ ደቃቃ በኋቃቃች የተሞባለ
በሆነም፣ የንገኘ ከመጠጣት በቅር እማራዊ አልነበረም:: የሚበ
ለመመጣት የህል የሚበላ፣ ለጠላት ታስቦ የሚዘጋጀ አይነት
ነበር:: መጥና ማታም ከጨለማው ማገኘይ እያወጠ ደቃቃ
የሰረድል::

ՀՐԳՔԱՆ ՀՅՈՒՅՆԸ ՄԵԼՔԹԻԴ ՀՐԴԱՎ

እኔም እኔ በንበርከብት እስር በት አካባቢ ከቅንች ገዢ
በተደያየሁ በታ 1700 አማራ ወታደሮችና አድዋውች ታስረው-
ነበር፡ ከውጭና ሂይለ እና ማለቅ መሬ የተባለ አድዋው
መከንናቶችም በአገጣት ተመርጥረው ታስረው ነበር፡ ሆኖታም
እንዲሸው ለየበታ ታስረዋል፡ ለሰታትንም እንዲገኘው በየተሸ-
ነበር ወደ ሽንት በት የሚያውጠን፡ እና ስንመጣ በአንድ ገዢ
የታሰሩት 1700 ወታደሮች ወደ ማገኘሪ አዲሱችው እንዲገቡ-
ደጋቸሉ፡፡

ԱՆԻՍ ՄԵԴ ՂԵ ՂՂՄ ՀՄԹԻ::

በሚጠበኝ ቤትዎች ስብዳሪን እና በማውቅ
ቆስሰለ፡ ወሂዱና ማግበር በፌዴራልኝ ተግባር ይግባኝ የተቀማው
በሽታ የዘመኑ፡ የእነዚህ በቻን ፍላጊ አስተያየቶች ይህንን ነገሬት፡፡
‘ሸጋር አድርጋን መልካን እንዳማርሱን’ አለሁ፡፡
በይሮም መዋወጥ፡፡

‘ወደ አዲስበት ደው-ለን ንበር፡፡ ሁኔታው፡፡ አላተፈቀልሁም፡፡ አለኝ፡፡

በኢትዮጵያ ተከምር ከእንደ ስምንት በሁዋል
ተቋማት በራስ ገዢ ቅመ፡፡ በንብዕቅ የሚፈጥሩት ችግር ግን
ቀጠሌ፡፡ ፍቃድ ከሚሰጥ ባሻነር መድሮግት ይቋር እመጣ
እንዳንገኝ ከሁለት ስምንት በሁዋል በድርሱ ተቋማት ይመረኝ፡፡
በድርሱ እመለከትኩ፡፡ ተመሳሳይ መልስ አገኘሁ፡፡ ተቋማትም
እንዳንገኝ በራስ ገዢ ቅመ፡፡

በዚህን በመለማ በት ወሰጥ ተቀምች የሚሰላለው፣ ከተ የጤንድነው የፈዕምከት? የሚለውን ነገር የማብት ካደረግ

አይገባልኝም፡ በያዊ የለኝም፡ ሆነምና አልተፈጸልኝም፡
እኔ ለምን?...”

ከለኩል ተረከውን አቅርቦ እንዲህ ስል መየች፤

“የበርቃ ነገሮች በማረጋገጥ መቆጣሪህ ገዢ በቀድሞነታቸው
ያወዳከክቸው ታሬቶች እንዲህ እንዲህ ሆኖው ተገኘ፡ ሁዝብ
ደንጋይ ስወረመርጫቸው መመሪያቸውን ቁልፍል ይኖተው
አቅርቃው ይረዳሉ፡ በሉሁ የልከቶቸው ነፃ አውጭዎች፤ የረዳ
ደንጋይ የረዋል፡ የታሳቢ ለረዳቶቸው የርከል? ለግዎች
የማይጻኝ እስከቶች! በጠርነቱ ገዢ የሰራተኞች ስነስርከት የልጊ
በሆነ የተ ይረዳ ነበር? ውመል መጀመሪያ ለእንጂ ማስገበደ
ተጠይቃለች፡ ከዚያ ደንጋነን ተቀጣረዋለች፡ እንደዚያ ነው
የሆነው፡ እንዲከተው በዚአ ይመለለ ነበር በርማጥ፡ ህ-ለቶችም
ስወ መሰለዎን ነው ያገዘኝቶቸው፡ እኩል አበባን ከተቀጣጠሩ
በዚዋላ የን የተሰጠ ማንነታቸው ፍጥጋ ወጣና ለጋ ፍጋር
ሆነው ተገኘ፡ ልሳቸውን ወደ አየር በየር እንደነት ለመለወጥ
ጥቃት ወራት በቻ ነበር ያስፈላጊቸው፡ ለማለያ ስትራርስ
የየለም አርከያ ከለማለያ የሚመጠ እቃዎችን ሂረር ገዢ
አጥተቀበለ፤ በተጨረ ወልቀ በከል እኩል አበባ ገዢ ይገባል
ነበር፡ በመጨረሻ ይኩው ፍዥም ስብአዊነታቸውን አጥተው፤
ልታስረ በሽተኛ መደሂኑት እስከ መከልከል ይረዳ፡ የውጥም
አብርሃም ለቅበለ ለቅበለ የቅበለ የቅበለ የቅበለ...”

አቅርቃው ከመስማት በቀር እስተያየት አልሰጠሁም፡

ከለኩል እስበል ጥቃት ቁጥር ወሰደና ቅጠል፤

“...መንበረ ልብቱ የምትባል እህት ነበረች፤ እንዲያር
ናቸ፤ እኔን ለማየት ከደበረታዊ መጥቶ ሆነት ቁጥር መለ
አያለቀበች ለምና ለይፈቅዴለት ቁርተዋል፡ ወንድማ ከገዢናር፤
ለሎች ከመዳቸው ከደባባይ የባለቤቱ እህት ከሳይ-ኩ እረበያ እኔን
ለማየት መጥተው ለይፈቀለቸው ተመልለዋል፡

(መሰከረም 11 ቅን እኔን ከበቱ በስራነት መታረሙ
በመስቀል እስተ ከተማሸ ወር በላይ ስነዱን ቤቱ
እንደማይረዳትም ገዢልኝ ነበር፤

መ-ሽቱን ነበር፤

ስደስት ለዋቹ ከበቱ ይርባ ተዘጋጀተው የርሃ ልክ እኔ
እንደሆነ ቤቱን ለመፈተሽ ገዢው የርከል፤ ሆኖም ለግዎች
እንደሰማሁት ባለቤቴ፤

‘ምን ፈለጻችሁ?’ ታላችዋለች
 ‘በኩን ለንደተሽ ነው’ ይጠቃለ
 ከነምሮ ጥር የደረሰንዎን የስልክ ጉማገር ስለሰማች፣
 ‘በኩ እንዳይደሩትሽ ከነምሮ ጥር ለኩንና ለምቻለሁና
 በታችን አይደሩትሽም’ ታላለች

ስነጋረከ ቁጥጥው እኩለ ለለት ገዢ ወቋድርቹ በግራል
 ለመፈተሽ መካሂሮ ለያደርግ ባለቤቱ ወደ ይቻ መጥቶ እርታዋን
 ታዋልውዋለች ለግኝል በማሻሻል ጥሩ 800 የህል አገውሮ
 ይኖርለሁ ሆኖ እንደሰማሁት ባለቤቱ እርታዋን ለታዋል የ
 የእኩባለው ሰው ሆኖ ተገልጻው ወደ በታችን ይመጣል
 በመተዋች የሚቀጠር ሰው ተሰብሰቦ በታችንን ለክቡር ፈቻቸቱ
 ይደናግማለታ

እኔ ህጋዊ ንብ እኔ የተበጠበጥኑው በቅንደኛትና
 በሽክበሮ ነው፣ በለው ይኖገራለሁ

ቃንደኛት እኔ መሆኑ ነው፡ ሽክበሮ ይግባኝ ማረከቱ
 የሚገኘመው ጥን ማረከቱ አስመሮ የተወለደች እትምኑያዊት
 እኩረች፡ እባቱ እግኑ ነው፡ እኩቱ ይግባኝ ከተባራይ፡ ጉባኤት
 ቅሌል ነው የሞትባለሁ በማም ጥሩ ለነዱማባር ያላቸው ተንካሏ
 ሲት ዓቸው ወቋድር ባለቤቱ “ሽክበሮ” ለተገኘ

“እኔ ለሆነ መርምር!” ለተለ መለሰቻለች

እቻቸቱ ወቋድርች የህዝቦን ግርማር አልፈሩም፡
 የጊተኢናይታችውን፤ ስልሏተሽን እንዲደምሮ! በማለታችው፤
 የእኩባለው ሰው ባለቤቱን እግባብተዋት በታችን ተፈተሽ፡
 እንዲቻም የገኘት መረጃ ወይም የጠር መሳሪያ አልነበም፡
 የገል ማስታወሻዎች፤ ለነፋች፤ የተምህርት መቀበቻች፤ የልደቻች
 መማርያ ከምጭው-ተር፤ ለኩምች፤ የእኩን ላይ ላይ የተምህርት
 ማስረጃዎች መምር ወረቀት የተባለውን ሆኖ በጀንያ አስረው
 መከተሉሁ

ከታሰርኑ በህ-ዋለ ባለቤቱ የታሰርኑበትን አድራሻ
 እንደምንም በላ እንችታ ከእዲሳሳ ሂርር ይረዳ ለተጠይቀኝ
 መጥቶ ነበር፡ መቻመራይ እኩያ አለመናይን የምስራቅ እኩ
 የከተላ አካባቢ ነገሬት፡ ወደ እምበረተይ የሚባል ይኩራል
 ነው፡ እኩም፤ “የታሰርው እኩህ መሆኑን ለምቻለሁ” በላ
 ዓቸናል የተባለውን የእራት አመት ልኩን ይዘኗ ከመዋቱ 2
 ስለት አስከ 10 ስለት ወገድ ገዢ ወቋድ ጥር ለታለቻስ ወ-ለ

በመጠረሻ ለአጥቢት ይችቃ በቻ ፊቃዕስታት::

ስቀቀን ነበር የሚገባ::

በታሰርና በአሰራርው ወር እንደ መርማሪ በፊት
መግኘ ለተያቁ አሰጣጥ:: እዋዴ ጥምገማ ላይ የነስተኛ ተያቁ
መለሰው ተያቁ:: የሚሸጠው ላይ የሚመራቸውን አጠቃቃው
ሂዳ:: እናም ወደማንጠረዥ:: እንደገና በ14ኛው ወር አሁን
ወቃድርቸት መጥተው::

‘ወደ እኩል አበባ ለንወሰኝ ነው’ አሉ::

መቶ ታስቦትን ማምሳው ላይ ተጠቁ መር ስራር ገበት::
እነዚ ወሰደው ከ800 እስራር ወቃድርቸት የር ቁላቁል:: ከዚህ
ቀደም ከማውቃቸው መከመጥቸት የር አሰርበት ወሰተ
ተገናገኘ:: ከሙሉ አበባ ከሙሉ ተስፋይ:: ስምበል
ፍርድአውቃ፣ ስምበል ከስዱን እና ለለምቃው ተስብሰው
አገኔውቃ::

ስያሜ በጥም ይኞቻ::

እኔ ሲታሰር እነሰ ገና አላቸውና ነበር:: በዘመኑ
የሚኖሩት ሰጥናል ማብ ነበር:: እኔ የታሰርና ሆነ ባለቤቱ
እንደት እረታ አስምታ ማብው እንደተተመስና የባለቤቱ
ድርጋት እንደት ሁዝቦን እንዲሰራው አጠቃቃ:: ‘ምቶአል’
በለው ተስፋ ቁርጫው እንደነበር ወጥር ነገሏ::

መ-ለ. ለለተኩን ስንተኩ ለንጂወቃውት አደርን::

በ14ኛ ወር የሰው ሽታ በማግኘቱ፣ የተሳለ ሥምበ
በመብላቴና በመተኩቱ እንደ እኩል የተወለድና መሰለ
ተሰማቸ:: ተጠቁ በገዢ በአጥቢትና ቅሬ ይግሞ ከሙሉ አስከለ
የተባለቸ የመከላከል ፍቻሁ በር ሂሳብ ወደ በርሃው አሰጣጥቸ::
የቻኑል አበበ (ቻኑ) ማረጋገጫ የት:: ለለምቃው ከሙሉለምቃው
አበረዋት ነበር:: ለተባበለቸና ለተተልለቸ ተከረቸ:: አበረዋት
የካበረቸው ሥምበል እንዲሰተገኗበና ገለጠል::

እክመጥኩቸው::

አስከለ የሂረፈን የእስር ቤት ሁኔታ እንሰታ::

‘እና ሁከምና አልከለከልንም:: ቤተሰበ እንዲይጠረቅም
አልከለከልንም:: ሥምበል እንደይጠልሁ አገልንም:: የእናርስ
ስህተት ነው’ በማለት ሁ-ለ-ን ስምራ ላይ ለመጠን ቁከረቸ::

‘እና የሚታወቁው ደርጋት ይፈጥማል ቀበ እና
አስበባው አልኩታ::

ታጠቁ በገበሱ በጥናው ቅን ሆኖር 15፣ 2000 ከእስር
በት ተፈጻሚ ስራው ያልተከናለ ይሞኑ እንደማግኘልኝና
ሳምራም እንደማግኘትኝና ስጋትም እንዲደረሰ ገለፋልኝ፡፡

ከእስር ከተፈጻሚ ከእንደ ልማት በሁዋላ ልማራ
በዚህፈው በከል ወደ በርሃው አስመራኝ፡፡ እናም በቀጣርው
መስረት ሆኖር 30 ቅን 2000 ከሰምራ ወር ተገናኝሁ፡፡

ከዚህበኩ ተነስቶ በከብር ስላምታ አቅራቢዎች፡፡
አመኝ!

እናም አዴሩዋ ስላምታ ስጋትና ቁጥር አልን፡፡
‘እስር በት እንደት ነበር?’ ሰል መቀች፡፡

የእስር በቱን አስቃቄ ሆኔታ ሁሉ ከረከርከለት፡፡
እናም ሰልምበት፤

‘ሁሉም ለፈተና ነው’ ሰል ፍጥነ በለ ነገሮች፡፡
አይደካም፤ ...በእንተ ገይ እንዳንድ ጥርጋዬዎች ነበሩን፡፡ አሁን
የገንዘብ የተረጋገጠ ነገር አላገኘም’ አለ፡፡

በተክብበት ማቅረብዎን ቁጋልከ፡፡ ልማራ ሰምበነታ
ቆየና እንዲሁ አለ፤

‘እንደ ጥያቄ ለጠይቃሁ?’

‘እና መቀች’

‘አማርኛ ተደራሽታዎሁ እንደገበር ምንም ጥርጋ
የለንም፡፡ እንተም የአማርኛንም የአድዋዎችንም አደረጃቸት
ታወቂለሁ፡፡ ይህን ምስጋር ነገሮችና ወደፊትም ከእነዚህ
ቦምስጋር ከተደራሽታ ለወች ወር አበረሱ መስራትህን
እንደትቀጥል እናደርጋለን፡፡ ለዘመኝ የፈለግኝው በታ
እመድብበለሁ፤’ አለኝ፡፡

በእውቅ ምስጋር ስጋትና

‘ምንም የማውቁው ነገር የለም፡፡ ወደፊትም በእስተካው-
ነገር ከእኔ የምታገኘው ነገር የለም፡፡ ምክንያቱም ምንም ነገር
የለምና’ አልከተ፡፡

እንደገና ልማራ ስጋትና ሆ኏፡፡ ለንግባባም ልንቻል
ቆይና፡፡ በመጨረሻ፤

‘ወደ ስጋት እኩ ተመድበለሁ፡፡ እስከዚው መብቁ’ አለ፡፡

ይህን ሰላም እናም ቁድመ ሆ኏፡፡ እስቀመጥና፡፡

‘እኔ እንደታስተኩ ለሰራዊቱ ገልፋሁዋል፡፡ መለት
መሆኑን አውቸታው-በኩል፡፡ ወንጀል ለመፈወም የተዘጋጀሁ-

እንደነበሩ ተናግራ-ቃህዋል፡፡ ለለሁ ወደ ሲሆ ገብታው
ከመመለስ በፈተ በደብዳቤ ወይም በአካላ እኔ ገብታው-
ወንጀል ልሰት መሆኑ እንደሰተባበ እፈልጋለሁ፡

ሳምራ ይህንን እንደማያደርግ ቁርጥን ነገሬ፡፡

‘መንግስት ገለጠበን ይቀርቷ እየጠይቀው’ አለኝ፡፡

በዚህ ተለያየን፡፡

ከእንደ ወር በሆዋሳ እንደገና መረጃ፡፡

‘የነገርኩ-ሁን ሆኖታ አስተካክበት ወይ?’ ሲሉ መቀኑ፡፡

‘ምንለው-ቁውን አው-ቃለሁ አልሉህም፡፡ ያልነበረውን ንብረ
አልሉህም፡፡ ለለሁ ያስተካክበት ነገር የለም፡፡ ለለምድባው ከሆነ
በን የትም በታ ለመስራት ነገሮች ነገሮች፡፡ የምጫዬው የሚረጋገጫ
ደብዳቤ እንደተተፍልኝ ነው፡፡ በስህተት እንደ ወነሻለቃ-ኝ
ካልገለግኝ ባን የፈለጋቃሁ-ትን ሪፖርት ወሰኝ እንዲ አልሰራም
አልከ-ት፡፡

ሳምራ በጥላቸ አይኔ እንደ ቅበት ከውጭኝ በሆዋሳ፤

‘በኩ! አለበል! አለኝ ለዚ በለው ‘...የቀበርኩቃውን
የኢያቶቃቃቃሁ-ን አዥም ቁጥራቃቃሁ ለማውጣት እየሰራቃቃሁ ነው፡፡
አይደካለቃሁ-ም፡፡ አርቃን ቁበርኩቃውል፡፡ ቁጥራቃቃ-
ልቃውዬቃው አት-ቃለ-ም፡፡ እናንተንም በተመሳሳይ ጉዳንድ
እንቀበርቃሁ-ቁውን! አለኝ፡፡

እኔም በተመሳሳይ ሪፖርት ምሳሽ ሰጠሁ፡፡

‘ሳምራ! አያቶቃቃቃንን አከው አብረን ነው የቀበርኩቃው፡፡
በቃቃቃሁ-ን አልቀበርቃሁ-ቁው-ም፡፡’

ይህን በዚው ከሳምራ በርሃ ወጥቱ ዘድኬ፡፡

የደረሰንበት መደምድማያው ከሰራ-ዋቱ እንዲያስተካክ-
ነበር፡፡ ልክ በዚው መጨረሻ ገይም የሰንበት ደብዳቤ ተሰጠኝ፡፡

የር 2000 ከመከላከል ተሰናበትኩ፡፡

ርግጥ ነው-ት ይህ የሽንፈት ምልከት አልነበረም፡፡
በአዲስ አበባውና በአዲስ መንፈስ ለሌሎ ተግል ነገሮች ንብረ፡፡
የኔን የህል የሰርአቱን አስተኞል ገዢ ማን የየ አለ? የገዳይ በ-ድን
ባልደረሰ መሆኑ በቃ አልነበረም አስተኞልው ገዢ፡፡ የገዛ
ወጥናቸውን የሚገኘው በ-ድን እመራር መሆኑ ንበር ስቃቤን
ይበልጥ መራሱ የደረሰው፡፡

እና ምን ማድረግ ይጠበቅበትኝ ንበር? ልጅናን ይገኙ
ከሂሳብ መስጠት? የለም! የኔን ገርግ አልቃላም፡፡ ይህ የሽንፈትኩ

የቀማኑ በኋንጻ እንደት በእግና እንደቆሙ አውጥለሁ::
አስራታቸውን በቋ ስይሆን፣ መግበያና መውጭቸውን፣
ማግኘያና መዋሪቸውን መምር አውጥለሁ:: አስተሳሰባቸውን
አውጥለሁ:: ከዚህ ፍጤት የሚሆንው የማውቃዎን እንዳውቃሁ
ይሆ ነጥሱን ከመረጥሁ በቋ ነበር ...”

- 17 -

ወንበት እና ካርድ

አበባውምኩ - የለም! አበባውምኩ የለም!
 ባልጋዬች መጠጥተሱ ተሟል አስከተኝነት መለማን አገራት
 ባልጋዬች መጠጥተሱ ተሟል ተብሎ ስር ወደቅን አስከናቀሱል፤
 አንዳን ቤርሃን የለጀም አቅም፤
 አዘጋጅው አድራሻው - ጥርሰን ለለቅም፤
 ከማረቻች ቅጽ ባከታሁ ይልር አላማም የምክርግጥሁ፤
 አንዳንስ ያልር የለጀም የዲት የመጀ ቤታ ምታኝ አንግሩህ
 አልመታም ካልከኝ ማረጋገጫ ለለው፤ በየን መፈፀም ነኝ አለው፤
 ከነዚም ነኝ ከላለቻን፤ አረቃን ተሸት መድሮች፤
 ለከረው ይቆየን ለከረው፤ ለባት በርሳ ለበረው፤
 ታሙወ ይቆየን ታሙወ፤ ባሙት ስህ ከኔን ወጪወ፤
 ይሽታል በሽታ በሽታ ለነትነቱ አይን፤
 ይሽታል በሽታ በሽታ ለሽታ ለቅሬል፤

(ግጥም - ታገላ ስያፋ)

ወንበት ንርፍ...

ወንበት ከተረጋች ይፈልቷል፤ ንርፍ መካናው
 አይታውቀም፤ ንርፍ ፈጥነው የልፏል፤ ወንበት ገን ለረጅም
 ገን አለያም ለዘንተ አለም ይኖረለ፤ የወንበት ገን ለረጅም ገን
 አያደርጥም፤ ንርፍ ተቀባዩለ ከላይፈረሰው በቀርም ገዢ ነው፤
 ንርፍ አለታዊ ነው፤ ቅዱሳኑ ግብሰባኑ የቀረብ የድመትና የወሻ
 ሲሆን የእሁዳ መንገዶች በትጥ መሬቻ ለይቀር ተሽከዋ
 የቻለውን የህል አንበር ከዘጋ ለረሳ ገን ይሆኝ አባቱ

ይጠናል::

ውንዝምር ንርደት...

በዚህኩል በነርፍ ሌማስላ የሚችሉ ተሳኞለ ብሔራዊት ባልተውኑል:: እነዚህን በፊረዱት “በድብኬል” ሲል በሰማኑው የደምግኝው ስጋት ገበሩትን አገልግሎት ነው:: እናም ታደሰ በምዕቀቃው ሁኔታ ምክንያት ሲደንብ አካል ይጠናበ ሲጠመኝ በተከረከሙ አረንጻድ የኩር መስከ ገዢ ገዢ እንዳለ የውሻ ካስ አየዘለለሁ የመሽንጻን ጥበት ተለዋዴዎችለሁ::

“የጊዜጂው ማስታወሻ” ከታተሙ በሁዋጥ ከእነር ወረት በላይ እያለ በት እና ከፋ መልእከቶችን ተቀባይለሁ:: ወይም እንበበያለሁ:: እነዚህም “ውንዝም” እና “ንርደት” በየ ለምጣኑቃው:: ንርፍና ወንዝ በማለት የለየሁዋቃው በድርጅና በተቋውጥ ነረ ፈይምን በይዘጋጀው ነው:: እንዲንደ “የወሆ” የወያኑ ክድፈዋች ሲደንብ ይገባው የሚያስቀ ሆኖ አገንዘቁዋለሁ::

እንዲህ የሚል ይጠናበ ይርሱል፤

እድሜና አማራውን በቋ ገዢ ለማነሳት የሞኑወጪዎች መሆኑን ይርሱበታል:: እታመልጠንም እንተ የሽክበያ ባንዲ! ለተምህሮች አትበዳቸ! የጠባቸ ተለከ፣ የጥንቃ ተምህሮች አጠብቃቢ! የተለጠ ነጥቦች ለለለ:: ተቀኑቃው የተካሳበችው ይመኅ መለያች ተርናሪ ለቋሚ! ለተደረሰበ ተጠሪ አማራች ያነበረበኝ የሽክበያ ሰነድና:: ቅዱን በዘረሰበችን በሀውሃት አመራር በደምከራል ተጠስስበት የልማት ትናናው ሽለሰ ተቀይሱ በሀውሃው ቅዱን (ማለኔያማችን) እንበሳቁ ይል የመጠበት ገዢ ለመሆኑችን ማስ ነው::”

ከለይ ያለውን እንቀፅ 11 ገዢ በታነበት እና ለግዛኝ አይችልም:: አማርኛ መሆኑ ልዩ የጠራጥራል:: ይህን የቀረው ተጠሪለይ ይገባው ከOpen University በሀግ የማስተራት ይገኙ በጠንቃው የመጠበችን ሽ-ም ነው:: ይህ ሽ-ም አጥቃቃያ የተባለችው ማር ለይ አማካይ የአማካይ የነበረ ወይም የህን የ50 አመት አካውንት መሆኑን በተገኘበት የሚችልኝሁ ብቻና አማራው ለቅስቃ በለው ማልቀስ ይሆናል::

እንዲህ የለ ይጠናበ ከቅራልና አድከሂኝ ለወች እንዲ ተከለ ተከለይ (አታከልቱ) ይገባል:: ሆኖም ለይ በስደት ነዋሪ ሆኖ አለንበት ይርሱት

ከመቀለቷል በፊት መደንግል የተባለው የወያኑ ሽቦዎች የኩል ተቀባዩ ነው፡፡ ይህ አካውንት መሰራቢ እና ከፍል ዓቃቤ፡፡ እድሜው ኮፍዕስ በፌዴራል ስነ ስርዓት ተላቸው ስደብነት የዘመናወቻል፡፡ ስለ ሁወጥ ስጋልዕ ፍንጻዢም፤ ተምክሱታቸውን በማንበርከኝ ካለለ አይሁዳለትም፤ ይህ የተሳይበኑት ተግር የአቶኩልቱ መደም የተከለ ተከለው ተግር በቻ አይደለም፡፡ የሁወጥ ከድረዋቻ በጥቅል በዘመና ልማድ ተጠልፈዋል፡፡ የወያኑም በቻ አይደለም፡፡ የማገኘትን ባለሪ ልማድ እያሆነ በማድግ ሌይ ይገኘል፡፡ የወያኑ ስወቻ እንደ መሸሪ ተረውሙታል፡፡ የሰራዊ ተለዋዋናም እንደ አካሞማሪቻን 11% እድገት አሳይቸለል፡፡

(እ.ከፍሬምቻን ለማን 10% መደም 12% እንዲደረግ አውታቸሁዋል? መያኑ ኮፍር ተረው ተናቁር እስከ መቋበር የተባለ ቀል ከፍን ገበያናል፡፡)

“ተለጣ ነፍጋድ” የተባለቸውን ቀል መሸመራው የሰማሁዋት ቅን በጥም ነበር የሳሙኤል ለበርሃን ነው ተብል የተፈጻሚ ቀል ነበረቻ፡፡ በርሃን ወደ ሂሳብ የተከለው በቻ ስላ ለሰራዊ መደም ለፍረድ አስተኛው ነበር፡፡ “በበብ” እንዲደረግ እና ተዋና የዋናት” ሆነ መፈከሩ፡፡ “ተምክሱታቸው” እንዲደረግ እና ተዋና “ገራይ” ሆነዎች፡፡ “ኋደል” እንዲደረግ የሆኑ ነው፡፡ “ተለጣ ነፍጋድ” የሞትለው ተገኘቸለሁ፡፡

በአንድ ወደዚት ሌይ ተራሱ ቀልዋ በርሃን ነውን በዘመናው ቀል ስጋልዕው በርሃን፤

“የአቅም ግንባታ ማኅበርቸቻቸውን እኔ ተሳይበኑ የተራሱ ነፍጋድ መሰራት ተለዋዋል፡፡

* * *

እርግጥ ነው፤ እኔም ሲሆ የሻይጋድነትን መሸሪ ‘አበራዳ’ - ፖስታ በየ የሻይጋድነት መሸሪ ለሌን እና ተጨማሪ መሰራትን በመቀለው ነበር፡፡ በነፃይ የተምታው ከመኖት እነዚህ ስወቻ እያሳይድን በሰራዊ ዘመና ከልገፈናን ሲሆ የሰራዊ አይመሰላገም ነበር፡፡

አለቸቸቻቸው፤ “አሁን! እንበሳ! በርቻ! በለ! መግ!” የሚለን እንዳሁ ያለ ተቋዋሚቸቻቸውን በሰራዊ አፈጻጸም

ለፍት່ງጥለችው ንበር፡፡ በተለይ፣ “እትምናያዊነት” የሚል ባንክዎች
የሚያውለበት ብቁ ካለ አለቸቻችን በተገኘኝ ይኖደዋለ፡፡

ከተኩረጋነት ካርድ ለመውጥት ትግልና ሂደት
ይጠይቷል፡ መባኑን የሽል፡ ለመባኑንም መካኑን የሰራለገዋል፡
በዚ በከል ሰድጋለል ከተባለው ካርድ በረሱ ተለቀቃያለሁ፡
ከተኩረጋነት ወርሃ ካርድ ተንኋቁቁ እውጭ ኮንድ በርካታ
ህፌታማች አግባውኝል፡

ՀՅԱ ԿԻ ԹՎՆԵՐԻ ԼԵՐ

“የልቦድብ-ኝ እለት ቅር ይለኝ ፕሮፎክል” ሲል
እነጠበን፡፡ በዘመን ለጥን ይህ እባላለ በጥም ሲከተሉት ከረሙ፡፡
የሙ-ለ-ጤታ ለራኔ ተሆናቸው እንደዋዣ በፊጥ አድርጉ በቅጥ-
ማውን ፕሮፎክል፡፡

በኢትዮጵያ ኢንደተኛው ፖርዴ የዚህ ንብረቱ ገደብ
ስድስት ቁጥር ቀኩል የዘመን ተወካይ የለባቸውም፡፡ ሆነዎን
እያስተና እንደሚፈጸም ይረዳ በዚህ የወርቅለ፡፡ መልሬታ
ስዕና የሰዋቸን ስጋኑና አይነትም፡፡ በዝምታ ይኖገራል፡፡ የፋን
ዕሁድ ደግሞ አነሳዎችው፡፡ ገና ከርስቦ ሰድስት ንብረቱ

“*συνθήκες φωνής στον Κόλπο της Τζαζαρίας*”

“ԵՐԵՒՄՓ ԷԹԸ ԸՄՊՈՄ ԸԴՄԱ”

"**ΤΨΩΣ ΤΥΦΛΟΙ** διέκυψε τον"

"Թ-ԾԴ ՔԵՐԵԿԱ/ ՊՐՈՋ ՀԱՄԱՅՆ ՓԹՁԵԼՈՒ"

ርእስት አልፎ ወደ ይዘቱ ስንጻ የሚሰቀጥበት ቅዱት
ግንባርን በመደረግ ይደውሉኝ የነፃ ለየነታቸውን ግልዕ ነበርና
መ-ለኩታ አይደረግም፡፡ እኔ አሳይበለሁ፡፡ ወንዝና ነርፍ ነበርን፡፡
የኔ ተሆኑ ነርፍ ነበር፡፡ ጉብዙባን ተሽከምአል፡፡ የበራ ቅድድሩ
የተቀዳደደ እንደ አገር ማማ፣ ማሳ፣ ግንድ፣ የሰራን ከፍያ
ቅዳደሩ፣ የምት ያደሩ፣ የመርመሰብ እንገት፣ መሬል የተቀደደ ተሸ
እነዚህን ሁ-ለ የቀራ ነርፍ ከየት መጠኑ በግል ከየት ነኝ ይገልል?
መንኛ የለው መድረሻውን አያውቁ፡፡ የሙ-ለ-ኩታ ሌላ
መማተሩች ዓንድ አገድ ወንጻ ነው፡፡ እንዲ ማርቆብ ወጪት

ቍና ንብረቶዎ:: እንደ አከላም ማስልት ይግባኝ መልካና ቁርቆ
ነብረቶዎ:: መንገድ መድረሻቶዎ ይታወቂል:: ይዘምሬለ::
ይውጧለ::

እኔለ?

ከመረት ተነስቸ እናደረሰሉ:: የዚህ ያናድድናል? ማለት
የጥናፈላጊውን ስራ በሩ አልተገኘ? የዚህ እንደ ከላይ
መንማጣት ነው?

በዘመኑ ስምን ይመስላል የከተማና ገዢና አበራ
ለማ ወደ በረቱ ይወሰና ማሞኑው ስራ ቅጋሚ:: በራ የጊዜ
ስምዕቃው እንዲሁ ሲሉ መከራሪ::

“እናገኗ አት-ኩብ! እናገኗ ስነዕሁ-ፍ እይደለም:: ቅጽና በቻ
ነው:: ቅጽና አት-ደርት:: ለሰውች ስም ተጠናቀቁ:: ለጊዜናት
ከበር ስጥ:: ቅፅል አታ-ቃና-ገኘ:: ቅጽና መከመር ተበብና
ውብት እይደለም:: ይህን ወ-ብ በእርሱን አታ-በለሽው:: እባክህ!”

አበራ ለማ ከመከራሪ በሁ-ዋላም በሆነ ወረዳውኑ እናገኗ
አልተው-ከ-ም:: እናገኗ የለለበት ቅ-ና ለመቅራብ ቅከርከና
አቃጥና:: ለከሳ መከራከራይ ማሳሰብ ከጊዜ ማንቀሳትሁ
ው-ሰጥ የሚቀረው የመመከናቸ ይገኘ እናገኗ በቻ ይሁናል:: እየቀየሁ ግን
በዚህ ከተ-ጥላው የስድ-ገና እናደምናም ወጪሁ:: የርጅቶው
ለይ ቅጂ ስድ-በኩል የተ-በለው እናደምና ለይሬ የሚቀሩ አዥያ
ግብዕባናቸ ይህ ስጋጌ ቅጂ አየሁ-ት:: እናም ወደ ተራሱው
ሚኖ ወጪሁ:: ገዢ-ሁ ወንጌ እየከመረ ስጋጌ ስማሁ:: ከልተ-ሰነት-ከ-
የውጧሁ ስም ቅጋሚ ይባል እና...”

አበራ የባለንጂ - እየጋ ገጤር
ከ-ለንታዊ ወ-ብት - ይህ የጥናት-ጥርጉ
አየሁ-ዋት በመስከት - ወደ ገጤር ሆኖ
ተፈጥርና ስፈልግ - ተፈጥርና ወደ-እና

- 18 -

የከናዣ ከደታውች

ለኝ ቁጥርኩ - የምትላት ማረጋገጫ
እስ ነው የረዳት - ፍንደን እንደ በግኝ
የተሰኞች ግጥም - ለዕኖ አስቀባኝ
ምፍጻዕኩ! በዚ - ቅዱ አልከ እንደገኝ

(ግጥም - ፍንደን እ.ሳ)

“ክቡር ከለሁሉ! ዘዴ የመጨረሻዎን መሆኑ ነው::
ህወሄት እና መለሰ’ እና እና ተወልድ’ የተባለ ሁለት ትራ ለይቶ
ስተርሙስ እኔም እዘዚው ንብረቱ:: በቀኅማው መቆኂ
የማውቀውን የህል መዓለንም እያተካው ይህናል:: በእንተ
እያታ ለአውን ገዢታ እስከ አውጭኝ?”

“መንድማሂ ሆይ! የህወሄት ከፍፍል ጉዳይ ለይ የተለየ
የምኑኑርህ የሚኑር እንና እያመስለኝም:: ይልቀን ስላከናዣነትና
ስላከናዣኝ የመፈጸምዎት መንግበት መከራ አውጭ...”

* * *

እና እንዲህ ሲል ቅዱለ ከለሁሉ...

“...የጊዜው ማስታወሻ’ ለይ የቀኑውን እያይችዋለሁ::
እንደ ስህተት የጥናሁበት ይመስለኝል:: የህወሄት አመራር
የመጨረሻውን ስቦበባ የከረድው እንተ በመቆኂኝ እንደገለፅዬ
ሂልተን ሆቴል አልነበረም:: እዘዚው በተመንግበት ገበዬ ወሰጥ
ነበር የተሰበበበት:: ሆኖም ስብሰባቸው ሂልተን ሆቴል በመከረድ

ለይ መሆኑን የሰውኑ ነበር፡ የወራው አላማ ችግልበት
የልተጠበቀ ቴቃጥቶን ለመከላከል ለሆን ይቻላ...

ከለኔሉ አያያዝ ቅጠል፤

“...እርግጥ ነው፤ በዋቅቱ ያስተዋልኝቶው እንደንድ፡
አስገራማኑ ተዘጋጀቶ ነበሩ፡ በመሆኑቱ ውቅት የወያኑ አመራር
የመከናዬል ነገር እንደነበረበት በተለያዩ አጋጣሚዎች እንደሆነ
ነበር፡ ስራዊቱን በበላይነት የሚመራው የው ጉዳችን ለለባር
ሁሉም የጠር ከፍተኛ አመራር አበላት ለበኩ ይሸጋ ሁሉ
ለማድችንና ከሞድችን ጽር ነበር፡ ማሞራ እና የሂሳብ የተባለው
የመረጃ ከፍል ይኝነል በቻ ነበሩ በተቀራዩነት የሚታየት፡”

“...እንደ ገዢ ከከፍል መር አመራር በላይ የሞንጂኝ
አካባቢ እና ግራት ላይ የአሽዋ ገዢ (sand model) ልምምል
ለይ ስለን ይኝነል ለየም በእንደ የው-ገዢ እቅድ ወ-ይደት ለይ፤
‘ማሞራን በኋማትኩው’ ሲሉ ይጠይቷል፡”

የመድረሻ መር የኋበራው ይኝነል በርሃኑ ነገሮ የሰውምን
አባበ በማማጣልና እናን በማውናጨና፤

‘ማሞራን ተውው፤ ማሞራ እቅመን መርከላል፡’ የሞንጂው
በብ የሚል ነገር ከሉ ለኖገኘ እንችልም’ ሲሉ ተኋገለ፡”

ይህ የመከናዬል አካማማግኝቶውን በይፋ የሚጠቀም
እንደ ችግልበት ነበር፡ በርግጥም ጉዳችን ማሞራን እግልለት
ነበር፡ ለእራን በራ ግንባር፤ በርሃኑ ነገሮን ለለንበደ፤ አበባውን
በድጂው ግንባርቶ አካባቢ እድርጋ ለመድቦ ማሞራ የኋበኑ
እና ማኋገራው አስቀምጠት ለአበባው ይጠና እንዲያደርግ ነበር
የመድቦው፡ የሂሳብም በዘመናው በበድጂው አካባቢ ያሉ ሥራ
እንዲቀመጥ እድርጋት ነበር፡”

ይህ ለማሞራ ወርሃደት ነበር፡

በርግጥም በዋቅቱ ማሞራ ለመዘናና የከል ገዢዎ እንዳ
አጥቶ የተቻኑበት ገዢ ነው፡ ከባለበበች በግል ገዢዎ
እስከመጠየቹ ይርስ ነበር፡ የኝነል አበባው ከው ላይ ገዢ
በርሃኑ የኋበራው ከለኔሉ አበባ ገዢ በዘመና ለማሞራ
ገዢዎ ይስጠው እንደነበር አጭው-ተናል፡”

ለአ ገዢ ይግሞ ባድጂው ላይ እንደ ለበበባ ተደርጋ
ነበር፡ ለበበባውን ጉዳችን ነበር ይመራው የኋበር፡ በበበባው
ለይ በረከትና አለምስገድ ተገኘቶው ነበር፡ የሞድችን እያታ
ለበከትና ለአለምስገድ እኩል አልነበም፡ በረከት እንደ ላይ

ጥበቃ አደጋ ዓርባ ተገኘቶ ነበር፡ ስራውቱ ይህን ሆኖታ
ቻለሁ በአሁዳኖግ ወሰኑ ወሰኑን የሚሰላለ መፈረከዕስ
በለመኖሩ ይኋገገር ነበር፡ የወያኑ ምክንያት የተደመረው ዘመኑ ዘመኑ
የአትሞ-አርተሮ መርሃት ከተወቃዱ በሁዋላ ወደመውኑ ነበር፡

ከሆነም ለ 1993 እስከ ጥቅምት 1994 ለአዋጅት ወረዳ
የሁል የአጠቃላይ በተመኑበት ተወጥሮ ነበር የሰነበትው::
በዘመኑን ገዢ እኔ የአግባብ ከፍለ መር አመራር አባል በመሆኑ
በርሃይ እኩልው በተመኑበት ወሰኑ ነበር፡ የሚከሂደውን
በቅርቡ ለመታወሻ እና ለመከታተል እድል ነበሩን::

በቅርቡ ከፈጥሮ ላይ የህወሄት ጥልት በር አባላት
ረፈጥ ገዢ የፈረድ ስብሰባ እደረጋገል:: ተወተ የፈጥሮ እስከ የጊዜ
አራት ሲከተ ይዘረፈችለ:: በየመከከለ የፈረድ እረፍት ነበረቸው::
ገዢታቸው:: ላይ የወጪች ማስከተ ይታያል:: የደጋቸውን
ማቀበ የሚችሉ አለመሆናቸው መጀም ይታወቂል:: መጣቸውና
አነጋገራቸው የው እንደ ገጠምኑ መግኑኬል ነው:: ሰነድ በለው
እንደ ፍንጻ መር የመካገገር ቅጻቸው ያጥረቸዋል:: ለፈጸም
ለበና ስመው ለጠራቸውን እያነበት እንደገና በየተደኋቸው
አያሁኑ ይምጣቸውን ላይቀንስ ይንተከተከለ::

መለስ ከናወ ገበዎን በአግሩ እየዘረ ወደመው እያለ
በንግድ ተቀባዩ መውጭ ቁጥጥ የሚፈልግ የተዘጋበት ቁጥር ነበር
የሚመስል:: እድርጋው-ት የሚያውቁትን ወደኛ ክበብ እየመጠ
ኩድ መጠጥት ይጠረዋል:: የመለስን ክበብ የጠልት ይመስላል::
መለስ ከናወ ድጋፍ ማማቱን፣ እያለቀሉት መሆኑ እና የንተወልደ
በድን እየነገስ መሆኑን እንሰማ ነበር::

በኋህስ ወር ላይ ስብሰባው ከሱልት በር አባላቱ ወደ
ማእከላዊ ከመሂቻው ተኋገሩ:: ቀጥረቸው ወደ 40 ድጋፍ ነበር::

የህወሄት ማእከላዊ ከመሂቻ ስብሰባ እየተከሂደ ይግባኝ
ሌሎች የእንደሸ ለፈ ድርጅቶች ገን ለገንዘ የሂሳቸውን
የሚእከላዊ ከመሂቻ ስብሰባ እንዲያከሂደ ታዘዋል:: በአዲን
ከበረዋ በተመኑበት ገን ክለው የእንዳደቻ ማረጋገጫ (Guest
House) ከተባለው በታ ነበር የተሰበበበት:: ለሁደውቻ ከድከተር
ነጋስ በር መሽግዋል:: የደበብ ህዝቦች ይግባኝ እሁዳኖግ ምሱልት
በት ወሰኑ ነበሩ:: የሁሉንም የጥበቃ ማስፈልት አግባብ ስለተረከበ
ሂደቱን በቅርቡ እየተከሂደተው ነበር::

በአዲን ስብሰባውን በአስር ቅናት ወሰኑ አጠናቀቀ::

ይበብና አህመድች የለ ስምምነት ተካክተው ተበኩለ
ለስራቀም የእንደሸጋ ለቻች፣ በንብረቻብት ቅድር እና
እስከንጨርስ መብቁ፣ የሚል ተንገሮችው::

የህወሄት ማእከላዊ ከመሂክ አባላት በእረፍት ስት ወደ
እና የቅዳመ ክበብ መምጣችውን ቅመሌቦት፣ አካባቢያችውን
ለመቆጣጠር እንዲ ማይሞከሩ፣ የስብሰባ አድንዳችውን እናነስ
ይከራከራለ:: ወደለየለት ይበብና አያመራ መሆኑን ማንኛም ለገንዘብ
የሚችል ነበር::

መለስ ካናዎች ሁለት ገዢ የህል በእግና ከበር ውጤ
ለውጥ ሲል መልኩዋል:: ቅመሌቦት እየጨረስና
እያመስ ግብዕውን በፈጥሩ ሪፖርት ይዘዋል:: ሲጋራ ማመል
እቃዎ ነበር:: በዘመኑ ስብሰባ ለይ ጥን እንደ እናለ የሚው^ሱ
ሙሉ:: እንደ አባላት እያገኘ፣ እንደ ነገር እየገመድ ለይውቃው
ሁም በለው መመጣው በር ይገለግባል:: ስንከለከለው
እንደገና ይመለሳል::

ስብሰባው እየጠከና ሲሆድና ከፍፍለም ከመሂኑ በለው
እያምኑ ለመማሪ የነተወልደ በድንጋ ሂይል እያገኘ መሂሳብ ግልዕ
ሆነ ...”

ከመሂኑ ቁጥር ወሰኝና እንደሆ አለኝ::

“...በለ ሁወሄት ከፍፍል ስትዚ እንደ የልጠቃዎው
ሙሉ አለ:: ከፍፍል ይሩ ከመሆኑ በፈጥር መለስ እንደ እደገኝ
ተንከልና ቅጋር ተጠውተኝል:: ከንደ ገብረመድሆንን ወደ
እነተወልደ እንደያዘነበ እደረገው:: ማቻ ማቻ ታደሮ እና
ተወልደ አህመድችንና ያጠበቃን ይዘው መለስን ለመባል
የሚያደርግትን የዚከና ሁሉ ከንደ ተረ-መለስ መሰለው ከነተወልደ
እያቀዳ ሁሉን ለመለስ ያቀበል ነበር:: እናም ለይ ጥን ለታይ
እነተወልደ የጠከና ይመለሳል ነበር::

እና ተወልደ ወጪ ከንደን ይዘናል’ በለው ለለገመቱ
ተዘኗት:: ለረ-ዋቂም በእጀትው ነበር:: በጥቃለ ይህንነቱና
ለረዋቂ ለለተያዘ መለስ እንዳችም ሂይል እልቀረውም በለው
ገመቱ:: እነተወልደን ከመለስ በለው የገመችው ከንደ ነበር::
ዶክተር ካጋለ በለው ተወድ የተሰጠውን ለለረዋቂና ለህዝብ
የሚተለፈ የእስተኞች ሂደ እዋዴ ያጠናበ ይዘው ቅን እየጠበቀ
ነበር:: በመጨረሻ እነተወልደ በድምጽ ለሽንኩ-ዕ በቀበል ከንደን
በማዘኑ መለስን ወደ አበር በተ መለከ እንደሚችል ጉምተው

በዚህ በልጠበቃት መንገድ እንደ ተልቅ እስር ሁሉም ከእናቶችው አፈተለሁ፡ መለሰ ታማሪ አማካይዎችን ስብጥት ነታ፣ እኩስከለም ባለማ፣ በረከት ለምሳንና መልኑታ አለምስገድን ይዘ የተደረሻ ደምዕ ስይሰጣዊ የተገኘነበትን ሲሆ ማክሰና ቅል፡፡ መንግስታዊ ስላጥኑ ቅጂሩን ለመፍታት አግባቸል፡፡ ቅጽሳን ነታ፣ አርከበ እቅዱ፤ ፍለቃ ብሔራድ ለየም መሰኞን የመሰረለትም የተገኘኝን ካድራ በማድረሻት አበረ ማኅና ተጨውተዋል፡፡

የበተመንግስት ስብሰባ ታቋርጫ ሁሉም ወደ መቀሌ ታዝኑ፡ እንደሰማንው ከሆነ በመቀሌው ከንፃረንስ እንደ አከራከሬ ጉዳይ በቃ እስር የተከለው፡፡

ይህም ስብሰባውን በለፈመንበርነት ማን ይሞራው? የሚል እስር፡ መለሰ እኔ ነኝ ለፈመንበር፡ እኔ መሞራት አለበኝ፣ አለ፡ እነተወልደ፣ ለለ ገዢያዊ ለፈመንበር የሰራልናል፣ ለለ ሌቶነት አለ፡፡

በዚህ ያለመማሳቻት ሆነ፡፡

እነተወልደም ስብሰባውን ለማጠው ወጪ፡፡ ይህም ቅን ለመለሰ ደግሞ የውልደቱ ቅን ሆነቷል፡፡

የመለሰ በ-ድንን ወደፊዥ-ት የ12 ለውቻን ለም ከርከር ተይ. በተመንግስት እንዲደገቡ አገል፡፡ ይህን ይሰኝበ የቀልልን መልኑታ አለምስገድ እስር፡፡

በስብሰባው ቅን ነው መሰለሽ ስያ አበርሃ ወደ በተመንግስት መግ፡፡ እናም የተባሉዎን ገለፌለት፡፡ እንደናቶችው ቅል ስይተናፍነ መከናወን አዘጋጅ ተመለሰ፡፡ በዘም ስይቀይ በተወ በሳይ መግ፡፡ ለእሳም ተመሳሳይን ገለፌለት፡፡ እስ ገን ተሳይበት፡-

‘እነዚያ ተምከሱተናቸው የባንድው ሌሎች ነው ያዘረኛሁ?’ በለው ተወናምና ተመለሰ፡፡ ‘የባንድ ሌሎች ማለቱ መለሰን ስሆኑ፣ ተምከሱተናቸው ደግሞ በአደጋቸው መሆናቸው ነው፡፡

ከዚያ በሁዋለ የመግ አልናበረም፡፡

እኔ መለሰ በመቀሌው ስብሰባ ያል ማድረሻቸው ሲሰማ ከንፈ ገበረመድሆንና ፍስን ስራ ገለፌለ በማድረሻ የንመለሰን በ-ድንን ተቀባዩ ተባለ፡፡ ይህ ገን የሚታሙን አይደለም፡፡ ሆኖም ገና ከመጀመሪያው ከመለሰ ገን እበሩ፡፡

የህወሄት አመራር በዚህ ሆኖታ ሲታመስ ሌሎች የእንደሸ ሌሎችና መከላከያ ወሰጥም ተመሳሳይ መካማን መ

ነበር፡ ዓድዋን፣ አበበ ተከለሃይማኖት፣ ታደሰ ዘመኑ ገዢ፣ ወደ መድህን፣ ታደሰ ወረዳ፣ ለእረብ ወዘተ እየተባለ የሚታወቂት የህጻዊት ፖስራለም በአንድ በድን ሆኖው እኔ ተወልደን ይገኙ፡፡ በሌላ ወንን ይግሞ የሚጠሩ አበዲነ፣ አለምሮት፣ አበባው የተባለ-ት ፖስራለም በስምራ እየተመሩ መለያን ወገኑ፡፡ ማእከላቸው-ንም ገልፎ ከለበት አድርጋው ነበር የሚጠቀቀለ-ት፡፡

ፖስራለ ዓድዋን 600 የወታደር ሽልል ያለት አንድ ሺላዊ መር በድንበት ሆኖው እና ይች አስፈላጊ በተ አስቀምጠለቸው ነበር፡ ከዓድዋን በቀር ይህን መር የሚያውቀው አልነበደም፡ ማንም አያዘውም፡፡

የእኛ የእግዚአብ አንድ በርሃድ መ ታደሰ በሌላ ለሌላው በሌላው ገበት በልምምድ ገይ ነበር፡ የቦርሃድ አካይ ሺላዊ የርማይ ይችሁ (በበሃት) ይበላል፡ የሚከተሉ አካይ ሺላዊ አምሳለ መሰላ ይበላል፡ እኔ የእግዚአብ ከፍላ መር አመራር በመሆኑ በይዘው በተመንግለት ወሰት ሆኖ አይሰ አበበ ነበር መኖረው በቴ፡፡

አንድ ቅን የሚከተሉ ሺላዊ አምሳለ ስልክ ይውለሁ፤ ተዘጋጀ፤ ተበለናል፡ መከናዣ መጥቶ በቅርቡ ተዘጋጀቸኬል፤ ዘለሁ-ጥተርቸው ለመጠ ይችሁ፤ ተበለኬል፤ ለአንድ ወሰኝ ተዘጋጀ፤ በለውናል፤ የምታወቂው ነገር አለ ወይ? ሲል ይጠይቀኬል፤

ከእንደ ማጣሪቱ በራተ ታደሰ አይሰ ለገበ መኖረው በተ መርቻን ነበር፡ በአዲስ መኖረው በተ የተገኘው አይሁት መከናዣቸው ነበርን፤ ፖስራለ አለሙ እየለ፤ ፖስራለ አለምነው ይሁ፤ ፖስራለ አከለ አሳያ እና እኔ ነበርን፤

አይሰ ለገበ አጠቃላይ ሆኑታወቂን ገልፎልን ሲያበቁ፤ እነተወልደ መፈጸማቸው መንግለት ለማድረግ እየተዘጋጀ ነው፡፡ አይቀና ይበብንም ይዘዋል፤ በአዲን ከመለሰ ገን ነው፡፡ ተመናከረንም ሆሉን እየተቀመጥኩን ነው፡፡ በየእከባቢው የምታወቂን የሚሰነድ ሆሉ ከም በሌቻሁ እተለቀ-ት በሌሎን ነበር፡፡

ሸለዊ አምሳለ ይውለ ይህን ሲንግረኝ ወዳደወ-ት ለፖስራለ አበባው ይውለ ነገር-ት፡፡ ለለ ገዳድ የሚያውቀው ነገር አለመኖሩን ገልፎልኝ፤ መሰረ እንደሚደው-ልልኝ ነገሏኝ፤ ከተቀቸ ይቻቻቸ በሆዋሳ ለሞራ ይውለ ለለሁኑታወቂ መዋቅና፡፡ የሰማያ-ትን ነገር-ት፡፡

ከማናሽ ስለተ በሆዋላ በድጋጌዎች ደውሉ ወደ ገልፅ
ከለባ መረጃ፡ እነዚ ስደርሰ ከምና፡ 4 ስለተ ሆኖ ነበር፡
አባዳለ፣ ማሙ፣ አለምኑትና አበባው ልሞራን አይበው መበቀና፡፡
በተተት ስጠበቅና አገኔሁዋቸው፡፡ ልሞራን

‘ሁኔታው እንዲት ነው?’ አለኝ፡

በስላክ የተናገሩትን ደንብኩለቸው፡፡

ሳምራ ቀለቂ አጥስለን በስላክ ማግኘት ፍላጊና ደውሮ
አገኔሁዋቸው፡፡ ከእኔ የሰማውን ክፍልወቃዎም አረጋግጣ፡፡ ከዚህ
በሆዋላ ደረሰኑዋና ለበቻው የተወሰኑ ደቂቃ ተመክክሩ፡፡
በመቀበል ልሞራ ወደ ወሰኑ ይዘኛ ገባና በፈወምኑት ተማሪ
አመሰግናኝ ስያጠቃና አጠናኔ ግዳታ ስጠቅና፡፡

ሳምራ የረሰን ከውጭ ከነሽኑና ስለስጠቅና ሌሎች
ስጠቅና አድራሻ ከመንጋቱ በፈተት በላይ ገባው፡፡

የተስጠቅና ተእሱ የአይደጋገን ማረጋገጫውን በመቆራር
እንዳበላሽውና ይች ለሌደ ግዳታ የተዘጋጀቸው በርሃድ
እንደተታለር ማድረግ ነበር፡፡

እኔ በላይ ስደርሰ ከመኑና ስቴር አህመድ የተባለው
የበላይ ማሰራወጥና ማእከል አካይና የተወሰኑ ወቻደሚቸን ይዘ
አይደጋገን ማረጋገጫውን እያስቀረቡና ይንጋጌ አየከተረ መበቀና፡፡

(ይህ መከንያም ልሞራ በመሆኑ ከምርመ 97 ዓር
በተያያዘ ተገርጋል፡፡)

ሳምራ ደውሉ ቁጥርውን እንዲፈልጊው እንዳዘዘዘው
ቀረውን ተማሪ ከኔ ወር ተኋግጧ እንዲሰራ መታዘዘዝን ነገኝ፡፡
ለኋጋ አካባቢ ግዳታቸንን በበቻት ተወጥተን መረሰን፡፡
አይደጋገን ማረጋገጫውን አበላሽነው፡፡ አይደጋገን ማረጋገጫው
እንደማያስተል አድርገን አውቆምነው፡፡

መርስ ሰነዱም ክፍልወቂ አመራር በላይ አስቻናይ ስጠቅና
መሆኑ፡ የታዘዘዘነትን አበራርቸ መንከራ መመሪያ ስጠቅና፡፡
ከማስለወጥና ማረጋገጫ አቶ በላይ ከለው ሙከ 22 VOLVO
የሰራዋጥ ማረጋገጫ መከናወች ተደብቀው አገኔናቸው፡፡ ስራውቸን
በመለ አስራ፣ መከናወች ከለበት እንዲይንቀሳቀስ
አስጠበቅሁዋቸው፡፡ ይህን ል.ወጪ ስጠቅ ወደ ልሞራ ደውሮ
ሁኔታውን አበራርሱለት፡፡ ልሞራ ሰጋታዊ ሆኖ በደረሰ ስቀ
ስከራ፡ ማውቅ የለለበቻን ምስጠርቸ መምሪ በፍንደዋ እንዲህ
ስል ተናገሩ፡

Ի՞նչո՞ւ ի՞նչեալ! իկրէ Կը ՁԹ ՑԼԻՇՏԵ՞Դ
ԴԱՇՏԵՎ ՆՈՅ! ԻՄՆՈՒՄՔՎ Ուժ ՀՈՓԹՈԳՔՎ! Ի՞նչ
Ի՞նչո՞ւ! Ի՞նչո՞ւ ի՞նչ!!

ՔԴՊԸ ԽԱՌԱ ԱՀՅԸ ՊԹՄՆԴ ՔՍԱ ՀՊԱՆ ԻՔՔ
ՈՄՎԱ ՄՈԼՈՒՆԴԴ...

* * *

“ՈՄԸԵՇՈ ՀՅՋԴԴ ՄԿ?” ՈՃ ՊԵՓՍԴԴ:

ԻԼԱՆԼ ՈՒՂՂԴԴ ՀՅՋԸ ՈՃ ՄՈԼՈՒ:

“ՔՎԵՆ ՈԾՀԴԴ ԴԵՄԸՆՔ ՊԿՆ ՄԸԵՇՈ ՀԱ?”

“ՀՅՋԴԴ ԻԿ ՎՊՍ? ԻՐԱՅՈՒԴ ԶԸ ՈՄՄՊՈԾ
ՔՊԻՀԸԴՄԴ Ի՞նչ ԱԳՅԸ Ի՞նչ? ՎԲՆ ՀՅՋԴԴ ՊՄՈՒՆԴ
ԼԵԸԸՈՒԴ ՖԼ? ԻՄԻՒԼԻԴՄ ՔԻԶԴՄ ՈՎ ՆՈՅ? ՀՄՅԸ
ՄՎՓԸՆՄ ՈՄՎԱ ԴՈՊՏՈՒԱ? ԻՀԿԴԴ ՈՍԴԴ ԴՊՄԸ
ՄԿԴԳԳՈԾ ՔՊԸԴԸ ԿԵԱ ՄԿԻԼԻՔ ՎՈՒ ՔՄՈՆԱԿԱ?
ՈՎԱԸՈ ԶԱՀ ԴՈՒ ՔՊԸ ՔՊԸՊԱՂՄՎ ՄԿԻԿՐԴ ԱՐԿ ԵՒՆԴ?
ՎԵՆ ՀԻ ԱՎԸ ՀԱՇՏ ՈՒ ՆՎ ՔՓԿԴԴ?”

ԱԸԽՆԴԴ ՔՍԱ ՈԹԵՄ ՔԲ:

ՄԿԴՂԸ ԻԷՄԸ ՈՄՎԱ ՊԿՆ ԱՀՅԸ ՈՒԺԴԴ ՔՍԱ
ՔԼՄԳՔՀՄ ՀԿՎՈՒՀՀ: ՀՅՋԴԴՄ ԴԵԶՈՓ ՄԱՆ ՈՒԾԿԱ
ԴՀԻԼՀՀ: ՔԼՄՆ ՄԱՆ ՈՄՀ ՈՒՀՀ: ՔՈՄՀՀ ՄԱՆ ԴՓՈԱՀՀ: ՀԿ
ՀՅՋԸ ՈՃ ՔԱՅ:

“...ՔԸ 2000 ԻՄԻԼԻՔ ԻՒԾՈՌՈՒԻ ՈՄՎԱ ՈՒ
ՀԶՀՔՀ: ԴՊԸ ՔՄ ՊԵՎ ՈՄՎԱ ՍՆԵԺՎ ԻՊԸ
ԱՄՆՈՍ ՈԼՄԸԴԸ ԴՄԿՎՈՒՀ ՈՃ ՄԿԽՎՈՒՀ ՆՈՅ:”

ՈԾՊԴՄ ԻՍԼ-ԳՄ ԿՎ ՎՊ ԱՌՈ
ՀԱՄԸԸ ՆՈՅ: ՍԼ-ԳԲ ՊԿՆ ՈԾՊԴ ԿՎ ՆՈՅ: ԻՍԼ ՔՓԴԸ
ՄԿՈՒՏ ՔԸՆԴ ՈՒԲՆ ԶԸ ՔՔԲՍ-ՊԴՎՈՒ ԿԱՅԴ ԱՎԸ ՈՒ
ՈՒԺՎ-ՊԴՎ ՔԸՐԴ ՄԿՎ ԵԺ-ՔՆ ՆՈՅ:

ՄԿՆԴ ԻԿԱՆ ԴՅ-ՖԼՄ:

ԵՓԸՆՄ ՀԿՎԸ ՊՈՒԾՎՈՒ: ՊՈՒԾՎՈՒ ՍԿՈ ՔՄԻԼ
ՔՊԸՆԸ ՊԲԸ-ԳՄ ՆՈՀ-ՊՀ...

....ՔՄԿՎ ՄԿ ԻՄԻԼԻՔ ԻՒԾՈՌՈՒԻ ՈՄՎԱ ՔՎԵՆ

የደህንነት መዋቅር ካትታል የደርግበኝ ፕሮጀክት በጥር ወር
ተሰናበቸው፣ የካጋቱ ካትታል ፕሮጀክት ለአንዳንድ ጉዳዮች
ገንዘብና ጉዳዎች እመላለስ ነበር፡ እኩባውኝ መዝካሪ ፕሮጀክት
ቀዳም ሲሉ ከሚው-ቍናው-ና ከሚያው-ቁና ከነ ፕሮጀክት አሳይም-
ቁና፣ ከነ ከመሬል ይሞላው እንተኞች ከነሽለቁ መከተትን ወርቂቱ
ከነሽለቁ እኩና እለማየሁ፤ ከነሽለቁ ምስጋናው ተሰማ ወር
በተለያየ ገዢያት እየተገኘኝን መጨምዎችናን በልዩ ሆኖታ
ይከተተለ-ት ነበር፡ እኩባባ ለይም እብረን ወለን እናደራለን፡
በመከና በንግድ ለውጥ አልነበረው-ም፡ ይከተለ-ኩል፡
ተንቀሳቃሽ ለልከናም ሆነ ቅጥታው የበት መሰመር
መጠለፋቁ-ውን መረጃ እለን፡ እኔ በእኔኝ ከሚያው በተጨማሪ
የውሃኑ የመረጃ እባለ-ች በየጊዜው ይንግሩኝ ነበር፡ እንዲ ቅን
ገደባባይ ምስጋናኝን የሚቀርብለችው ገዢ ይመጣል፡ የሆነው-
ሆና በዘሱ ሆኖታ ለይ እንዳለሁ ማረጋገጫ 16፣ 2001 የመጨረሻ
ቁና ለተሆነ በቁና፡፡

መናገሪያ ቤት ከዚህ ነገር::

ከባለቤት የር በመከና ከግብ. ስንወጣ ሰርከላም
የምትባል እንደት ገረበቱ በእጋጣሚ መከናዎ ሰርበሳ ገዢ
ስለነበረች ልኖት እንደንሰጣት በየቀቻኑና አብረን ወጥን፡ ወደ
ገኘናው ስንወጣ፣ ክበቱ ለላለ ማትር ሪፖት ለይ ለድስት
የድህንነት የከተትል ለዋቻን አያሁ፡ ሆ-ለት ሆ-ለት ሆ-ወ-
ተበታትናው ቁመዋል፡ የህ-ለ-ም አይን እኔው ለይ አርሱ ንብረት
በለቤቱ ሆ-ኤታቶችን ለታጠን ይስ አገላት-ም መሰላክ ወይም ማን
እንደሆነ አገውቀች ይሆናል፤

‘እንደት በለው ነው የሚያይሁ?’ እስቻ

‘ተያቄው የዚን እንዲያመጥ?’ በዚ ወደ አስቀልቱ
ወረዳከና፡ የኔ በት በግምት ካሳስቀልቱ የ200 ማትር ልማት ሌይ
በሆነ ነው፡ አስቀልቱ ገዢ ሰራርስ ሁሉቱ የደህንነት አባላች
እኔን ተከተለው በፍጥነት ይረዳ፡ እኔቱ እነዚው ሰራራቸኝ
የቀኑ ይመሰላቸል፡ አስቀልቱ ገዢ ሰነት DX መከተል
ተራርቀው ቅመው አየሁ፡ ፈታታው እኔ ወደምንድበት ወደ
መገናና አቅጣጫ ነበር፡ ሁሉቱ መከተል ቅደም ለላም
ይከታተለኝ ሰነበበር አውቃቃዋል፡ የመከተል ታርጉ ቅጥር
አ-አ-2-74773፣ አ-አ-2-21945 እና አ-ት-3-17264 ነበር፡

ՄՆԺՄ. ԱԼՂԻՆ ՈՅ ՄԵՐԴ ՄԵԶԻՆ ԴՔ ՈՅ ՊԵ

ታጠቀስ፡ ወደ ካሬ አቅጣጭ መንግድ ለፌዴራል ስነቁዱ
መከናቸው በፍጥነት አቅጣጭቸውን ቁይረው ተከተለኝ፡ ሆኖ
የከተትል ለዋጥም ወደ መከናቸው ለገበ በመሰረታዊ
እድሜቸውለሁ፡ ሆኖ ከፈጻሚነት የህል እንደረዳከው ወደ ቅና
በመታወቂ ወሰጥ ለውሰጥ ወደ ለአምስት ወደማንኛውሙ
መንገድ ገዢ፡ እናርሳም ተከተለኝ፡

ፍጥነት ለጠዋሚ ይጠየቂለ፡ ለቀንስ ይቀኑለ፡
እለማቸው ከከተትል እንደማያልና በገምትም ልማት
እልነበርካም፡ ሆኖታቸው ከዚህም የተለየ ነበር፡ በዘመ
አየተኞችን ባለቤቱን ገዢ አምጻርል ሆቴል አጠገባ
አውረዳኝት፡ እነዚ አካባቢ ነበር የምትሰራው፡ ገዢዎችን
ወደምትሰራበት ለመሽኑት ቁለጥት መንገዶን ይገኙ ወደ ስራ
ቀጠል፡፡ በለ ማረከበል አካባቢ ለደርስ እወን አውርድ እኔ ወደ
ቁጥሩ፡ ወደ ወሰጥ ለገበ እናርሳም ተከተለኝ፡

ውደ በለ አቅጣጭ አመራሮ፡

ውደ ወጪ ታጥፊ እንደገና ወደ በለ መድሃኒአለም
ብቻጠና እየተከተለኝ ነበር፡ ፍጥነት መመርከና ከበለ
መድሃኒአለም በጀርባ ባለው አስተላት ወደ ቅና ታጥፊ
ብረግጠው ተተረማምናው መቅረታቸውን እረጋገጥ፡፡ ወደምው
መከናቸው ለበላይ ስጥቶ በእግዚአብሔር ተከተለኝ፡፡

መንገድ እያሳርሱ እንደ የማውቀው ለው በት ገበዕ
ጥባኑ በለሁ፡ ለልክ ይውቀው ለምሳሌ እንደማልጠን ለባለቤቱ
ንገዢኝት፡ ባለ ለእት ልይ ከመኖሪያ በቱ ይችና የደህንነት
የከተትል ለዋጥ ተከተለው እየተጠበበቸኝ መሆኑን
እረጋገጥ፡፡ ሆኖታቸው ከዚህም ለየት ለለሎች፡ ተጨማሪ
መረጃ ባንቸ በየው ወደ ገዢቸው ለልክ መደወል ይመርከ፡፡
በቀድሞ ለልክ የደወልከት ለጀናል አሳምናው ተኩና
ለጀናል ተኩና ማቀ ነበር፡፡

የሁለተኛው ለልክ እድሜልለም፡

ውደ ለለዕች ቁጠል፡፡ ለለዕች መከናቸን ወርቁ፣ ከመኑል
የሽዋስ አጥናና፣ ከመኑል አስችለው አምባቸው፣ ለለዕች እናና
እለማያሁ፣ የሁለም ለልክ ከዚህ ወመና መሆኑን እረጋገጥ፡፡
ይህን ገዢ በርግጥ ተግበር እንዳለ ገበዕ፡፡ ለማጣራት መረጃ
ወደማስተና የደህንነት ባለደረበቸ ለልክ ይወልከ፡፡
የጠቀበኑቸው መከናቸው ሆኖ በቀጥጥር ለር መዋጥቸውና እናም

አየተፈለጉሁ መሆኑ ተነገረኝ::

ለሌሎች ወደ በቱ አልጋበታም::

የደህንነት ስምቶ እንደቆሰለ አውራ እየተወራጠኝ የኔንድ
የገመራብኝ መኖርያ በቶች እየግለጻበት ሲቻቻቸው ማደረጃውን
ሰማሁ:: ቁጥሮና እሁድ መለያ ቅን በታችንን ሰጠረበሩ ወላው-
አደሩ:: በረት ነው ንጋዊነት የሚመረምር ማሽን ፈቃምር
አምጥተው ፈቻቻቸው ተባለ:: የሚገኘው ንጋር ሰምጭ እኔንም
ስላላጥኝ እሁድ ምሽት ባለቤትን ወሰድው አስረት:: የሰነት
አመት ሆኖን ሌጅ ትታ ሁሉት ወሰት የህል እስር በት
እንዲቻቸው አይደረገ:: ሁሉቱንም ወሰት ካማኝም ወር
አልተገኝቸው ንጋር::

ከተሰውርኩ ከእምሰት ቁጥት በሁዋለ ወደ ምስራቅ
ተጋዘዘኝ በውጭ ወልደም፣ ወይም እቅርመት ወደ ስዳን
ድንበር አቀማው አመራሱ::

ገዢ በእግዚ ንጋር::

በረሄ በረሄውን፤ ማከተማውን፤ ወሄ መውረጃ በየቶች
እየተከተለ፤ ከዚያ ጥቦች እየተሰውሩ መዝካሪ ሪፖርት የቻለ
ፈቻቻና እስተኞረ ምክራና ንጋር:: በመጨረሻም ይከው እኩህ
እሉሁ፤ ይህ ምሽት አይደለም፤ ከሂሳብ የሙሽያ ትንተው የለጀም
በቀርቡ ወደ ማረጋገጫ እመለሰለሁ:: ሁሉቸውም ወደ ማረጋገጫ
እንመለሰለሁ:: የዚያ የሽፍታ በድንጋ ገና አልጋበታም እንዲ
የሚኖሩት እስት መልስ ሪፖርት ይፈጸማዋል...”

ታህሳስ ወር 2002 ገዢ የዚያ የርሱ በት ከውጭ
እሉሁ እኩረ በረለቦት የእድሜ ለክ እስራት የቦኝበት ሲሆን፤
አምሰት ማለሰቦች ገዢ ይግሞ ባት ፈርማዎችዋል:: እነዚህም
ደከተር በርሃን ነገ፤ እንዲርጋቸው ይኝ፤ መለኝ እየኤል፤
መስፍን እግና እና መሳተ ተፈራ ፍቻቸው::

የእድሜ ለክ እስራት ከተፈረደባቸውና በስራት ገዢ
ከሚገኘት መከከል ያረጋል ይግሞ የተባለውን ይሳይ ገዢ
አግኗቸው ሁሉንም እውቀተኝል:: ከዚያለ ያጋዙውተኝን ሁሉም
እኩህ አልቀናከተቸውም:: ከማማሽ በላይ የሚሆነውን መረጃ
በርሳው ወላጥ ቅልጋ ለመደበቅ ተገኘቸውለሁ:: በቀጥታ መቆጣሪ
“የሰራተኞቸው ማስታወሻ” ገዢ እጋዙውታቸው ይሆናል:: መብት
ስላምን እንዲለው፤ ባን ገና ለተለ...”

- 19 -

ከበረሃ ወደ በረሃ

የው-ቤት መቅረቢት

የፌዴራል ለዘተ

የባድ እስከበታ...

ድንገት በመረመር - እንዳሸጊ አንቀስታ

ልደን መጠና አላከተት - እንዳቻቻ ነኝነት

(ግጥም - ከበሩ ለማግ)

* * *

አውሃ ይንቀርና - አውሃ መሳሪት
ለከሰ ተማሪ የሚከለ - ለከተማ አስተኛ

(ቅኔ - እንዳርዕም ይበ)

- ባዲ በከተማ ከማራት የቀጣት እንዳት የእሁዳውን ታሪክ ስት-ቀብም
የተቀኑት በሚል ይውል ወጪው ታንበት 1985 እንዳተመወ -

አንድ ሲው በባልኩ ይበኝበ ሌይት ይከተር ነው
ትዲያ 2001 እውጭኩ ሌይ ለአውሃ-ምብ ወጪው ያስጠትን
ቋልመጠይቄ መቅረብ

"ከተረሰ መምራያ ማለትኩ ያካናው ስት እያያዘ ልክ
በላሉበት ነው:: ወደ ከርክር መማሳት ጥን አልፈልግም"
በለው-ሂልኩ ምን ማለታቸው ይህን?" ሲል መረቆኝል::

በው-ኩ ምን ማለት እንደረለት ነው የቸው
የሙያው-ቁጥር ገዢት ከተባለኩ ጥን፤ "ስት አውሃ" ማለታቸው
ሰይምን አይቀርም::

የቸው ሲው መቻቻ እንድ ቅን ከስተ የር ከየሁ ችሎት-
አይቻልም! ለንገድ እኔ እንድ ቅን በቸው ሰይምን በዘት ቅን ከስተቸው
የር ችሎት ለምን ይቻል:: በቻይስ ችሎት ችሎት ምንድናው?
የከተር ነው ለምን በባልወ አልተኞገም? ከርክር ወ-ስተ
መማሳት አልፈልግም" በለዋል:: ከይመሩ ለይቀር ጥን

በዘመኑ ተቻል ንብረት

“እንደት ወይም እንዳሩት ከተባለች ስት የዚ በዘመኑ ተቻል በታ ስላም ስውጥ ታይቻል” በለው የሰጠውን ለማንኛውም እንደረገት እንደተናገድ መተወቃች?

በዚ በተቻል ተካ የሚሉሽ ሌዩ ንብረት የለም::

እንደ ማንኛውም መጣት በተለያየ ገዢያት ተቀች የዚ ታይቻል ንብረት:: በቀዳማው መቆግዳው እልደበቅሁም:: መቆግዳው መተወቃች ማብሰል፣ መለያየት ሌያዎች ይቻላል:: ይከተር ካርስ ቤቶ ስለየትናዊ ስት እንደተናገድ ውን ለገባኝ እልቻለም:: ለማንኛነት ከረሰት በግዢልተም በሆነ ለፈጸማ፣ እምራት ቅንቃቸ፣ ቀይሞ፣ መጠሪ በለው ተንሽ ፍንቃቸ በጠ በሰጠኝ እኔው ሲሆ አሳምና እበረራው ንብረት::

የህንው ሆኖ እስከ የውጭነው ይቆይልንና የአድዋውን እንኩንጂ:: እኔ የአገባው መጣት ንብረቱ:: ማረሻት ባኤላል ማስከተት ለሆነ እድቻለም:: እድማይቻው ይፈቅድልኝል::

በወቃች፣ እግባተው የወሰኑ የአሁኑው በለሰልጣኝት መለማ ለበሰው ቅንቃቸ እየመረጋጡ የበሰለ እልነበረም እንደ? የሚው የለለው ማይኑት ተረድ?

በቀዳማው መቆግዳው ይህን መሰል ጉዳዮች ያገኙሁት ባህልኝን እድፈቅድም በማረሻ ንብረት እሁንም በሆነ ንብረት ጉዳዮች ወሰኑ የመግባት ተለትት የለጀም:: ይከተር ካርስ ሁሉናቸውን ማረሻን ላይ የሰቀምጡ ኮንደ ውን የአሁኑው እመራር አባላትን ገበና በተንሽ ገለጋ ማስቀት እፈልጋለሁ::

ታወይ በለሰልጣኝቱ እኩስ አበባ እንደገበ የሚናው ያደረገት? በተራቸው ሆኖ፣ ወገባቸው ቅጂማ፣ ተረከሱቸው ከረፈማ፣ ከንፈራቸው ማዘማ፣ አስተዳደርቸው በከተማ እያለ የከተማ ስት ለማግኘጡ እልነበረም እንደ? ተወይ ማረሻቸውን እየፈፀሙ ይመርጋ እልነበረም?

ስፍም መሰኞን የሚናው ያደረገው?

“ማስተ ማህተ የተባለች እንደት እበረው የታገለች፣ የተማራይ የገበር ስት ንበቻቸ፡ ወይም እበረራቸና የአርተራ ሰራተኞቸው ቅቤማ ላይ ማረሻን የመሰለች እርተራዋጥ አገባ፡፡ የአትሞ - እርተራ መርከት በሁዋለ ይግባኝ ከእዚም ተኩታና ጭዕት የመሰለች ካርስ የተማራይ ስት አገባ፡፡ ይከተር ካርስ ይህን አሳምናው የውጭለ፡፡ ለሌላሁ ጉዳይ ውን እንደት ቅል ተንቀሳ

በለው አያውቁም፡፡ በል ከላንተን ተቋት ስለ ቅዱስ የደረሰበትን
ራተኞ የምናው-ቀው ነው፡፡ ጥዣኑያቱ ግልዕ ነው፡፡ አገሪኗ
መምራት ከበተሰብ ይጀምራል፡፡ በኔ በከል ፍጤር የመምራት
ፍላነት አድርጋኝ አያውቁም፡፡ ይከተር ነጋለ የዋና ቅና
መረምጃን ቅለት በዘምታ አልፈው እንዲሸት የኔን ስነምግባር
ነጥለው ለያየት ችሎ? ስለ ለለምና አያውቁም ነበር ለለን
አይቻለም፡፡ የው-ቁሉ፡፡ ከረሰተም ለሰታው-ሳቻው እቻለሁ፡፡

የከተር ነጋለ የተፈራው ወልቅን ቅለት አበተረው-
የው-ቁሉ፡፡ ወልቅ የበረሱ ማረጋገጫን መፍታት በቻ ለይሆን፤
እንዲሸጠበቃው ታውቀ መር ሰራር ወሰዳ አሳይቷል ነበር፡፡
ተረዘጋኝቱ ይህን አልሰምሁም ለለ አይቻለም፡፡

አባይ ገመዳ ስት ይህ ወደ ሂሳብን ላይ የመጀታ
ከፍለም ለጋብ የመከላከል ይረዳ መረጃ አባላት እና ከለኔል ቤትነት
ተደረግ ጥበቃ የደረሰት የለም እንደ? ይከተር ይህን
አያውቁም? ከለውቁ ለለ ለመምር፡፡

አባት ከሽ ማረጋገጫ አሳር ስት አባንበቶ በጠልኩ
አይደለም እንደ እንዲሸት ቅንቻ ያገባው? ገበሩ አሳራት በለበቱ
ጠረሰይበለ፡ ለተሆነበት ልትተኩት የለም እንደ? መፍታት
ይህን፡፡ አይደን ማየት በለመፈለግ አድሳባ፣ በለ ማተሚያ ስት
አጠንበ እንደ አጋርታማ ወሰት አልቀረቀረባቸውም? በውቅቱ
ይህን ወሰ እንደሰምሁ በከካል ዘዴ ተረቀምት አልቀሳ
የገራኝለም፡፡ ወሄ የሚያቀበለት ስው እንዳ አልነበደም፡፡
አየተንኩቀቀቻ ነበር ከእልጋ ወደ ሽንት ስት የምትመለለሰው፡፡
ሳምራ ስንት ገዢ ነው አግባብ የፈታው? የ70 አመቱ አካውንት
ስበሃት ነው የልደቻቻውን እናት ልትተው የ18 አመት ከረዳ
አግባብተው የለም እንደ? ይህ ሁሉ ለሆን ነጋለ ተረዘጋኝት
ነበር፡፡ እንደም መደረሻ ስይ ጥን ይህን ተደረግ አሳይቷም፡፡

ከመጀ ወደህ ነው ደግሞ አሁኔም ወሰት በልማና
መንፈል የሆነው? የሰውለዶትን መከልና ወ-ሽማ ማስቀመጥ
በአሁኔም አመራር ተንድ ቁ-ሽን አይደለም እንደ?

የከተር ነጋለ እንዲሸት ነው እናን በስነምግባር ተደለት
የሚተኩት? በእድሜ እና በስልጣን ከኔ በላይ የነበሩት፤ የኋጋለ
ንደቀቻቻ ቅለት ወን ማለፈም ነበው?

ከማ ደመቀሳ የልደቻቻን እናት በከተማ ስት ለለው-ጥት፤
የከተር ነጋለ፤ “አይገባም” በለው አልመከናትም፡፡ ይኬራል ባሙ

ይበለ እራት ገዢ አግባቶ ስራታ ነገሰ ምንም ትንቀና ለይደል
ቁጥ? እንደ ከሚችው ወሰተ አልነበረም እንደ የሚሰሩት? ይበለ
በለው ከሱስታቻውን ግጥም እያደረገት የባጭ ሰርተቻ ለይ
ይገኘ አልነበረም እንደ? የእነዚህን ሰምቻ ቅለት ማየት
የልቻሉት ሰልጣን ለይ ሰላቦኑ ይሁን? እኔ በወቅቱ የሰልጣን
ዘመዎር ስደርግ መርቻ የነገረቻ በረከት ነው፡፡ የነገረቻ፣ “የበለው
ልተሰራ ወደ ምትቻልበት በታ አዘዋጅረንኩል” የሚል ብቻ
ነው፡፡ ይሞኬም በእተኞ መመሪ እንዲ አልቀነሰም፡፡ ይገቡ
ይባልቀው እኔን እንዲተካ አሳቢ የቀረበበትም እኔው ንብረ፡፡
ስበሰባውን የመሩትም ነገሰ ሰሆነ፤ አማር አረጋዊና ፈቃድ
የምና ሲብሰባው ለይ ነበሩ፡፡

ለመሆኑ ከእሱስኩል በለሰልጣኑት መከከል ከስዴ እና
ከበረከት ሰምኑን ለአ በቀሚሉ አገዳጅነት የሚይታማ ማን አለ?

በርግጥ ያከተር ነገሰም አይታሙም፡፡

ይርመናዋት ማረሻና ፍጥነዋዋት የሚደንበ ለይ
አገቶው፡፡ ያከተር ከስራ ሰመጥ ወደም ወደህ የለም፡፡ ወደ
ማስታቻው ጥልቅ ነው፡፡ በዚህ አደንቻቻቻለሁ፡፡ ለነገሩ
ይርመናዋቸ እውነተኛው ቁጥሮ እመበትም ሂደለኛ ዓቻው፡፡
አያደናናነም፡፡ እንደ ቅን ግብጥ ለይ መብቻቻው ንብረ፡፡
ስጠበበው የመመጀከሁ ነው የሚመሰለው፡፡ ይገመህ
ለመጠበበት ተፈራለሁ፡፡ እናም ለነገሩ ከበኩር ለአ መዝከር ያለ
ነገር መብቻው አገውቻም…

የቀሚሉ ጉዳይ እሱስኩል ወሰተ በዚቻል ሲሳሰ ገና
ከኋይ መሰማት ነው፡፡ መባለግ ወንጀል ከሆነ አብዛኛው
በለሰልጣን ከስራው መባለር ንብረበት፡፡ እንደ እመራሩ ቅለት
በሆነ፤ “የጋነብቻው” እና “የደረሰው” ለይሆነ፤ “የበለግናው
ማስታቻው” የሚል መሆኑና ንብረ ከኋ የሚጠበቅ፡፡ ብቻውን 500
ነዑ ይውጥዋል፡፡ በተለይ ሲፈጸምቻውን እውልቀው ከሱት ወር
እንደ ስርተ ወሰተ ግብጥው በለጠ የተባለውን የወንጀ ገኻ
ማቻት የሚችውም ባለሰልጣኑ፤ አያደጋልግም እንዲ፤ ሰም
አየተውቀስ ኦርክር ነገር መቀኑ በተቻለ…

“የየገደለ እየዘሩ መቀደስ፤ የተቻውን ሲይጣን
መቀበቀል” ይባላል፡፡ ነገሰ ቅለቀበቀል፡፡ በዚህ መረጃ
የምትበሽቀ በኋ ለይሆን በኋይ በሽቀ፡፡ እኔማ አበኋ እንደመሆኑ
በጨዋ ይሞና እርዳ ቅዱ በኋ ንብረ፡፡ ያከተር መጠና ንከናቸ፡፡

በርግጥ በቀዳሚው መሆኑ ይከተናን፤ “የተቋለፈበት እንበሳ” በየአቶው ነበር፤ ይከተና በዘህ አነጋገራ ይስ ካላላችው፤ እኔ ካልእችው ጋር የሚመጣውን ቅል ፈልጊዜው፤ “የከበለ ደመት” ለለኩ እያደለ ወደ ጥል ጉዳይ ገበተው ስለ ቅዱስ አነስ፡፡

እንዲሁ መነጋገር ክተክሙረ ይግባኝ የምናው-ቀውን ማኅረጥ መብታችን ነው፤ እርግጥ ነው፤ እኔ መዋ እንደሙሮች ስለ ስት እንበሻ እንደ ከእገለት ጋር እንዲሁ እድረጋዊ ድንጋጌ ቅልቃል፤ ተማሪውን ቅርቡ በየ በዘህ ሲሰብ ላይ የመማኑ ፍላጊት አልጋረኞም፤ ለለው ወገን ክዕሙረው ጥን ጥንም ምርመራ የለኝም፤

“የለም! እንከበለር፤ ሳለተካው ለይ በቻ እንኋገር” ከተባለ በኋ በተል ቅጂር የለኝም፤ በመዋ ይምበ፤ መዋ የሁነ መቁጥሩ፤ መው ያለቸው፤ እውቅለሁ፤

ተሸ አይደለም! በዝ እውቅለሁ፤ በጥም እድገና መረጃውችን የሚጠር እውቅለሁ፤ መረጃውን ከየት እንዳገኘሁት ለጠቀምም እችለሁ፤ ማታ ማታ ባለበልጠናቸ ቤታቸው እስከገበ ይረስ እንቀልፍ አጥቶ ይጠበቅና ይሽና የነበረው የፋይ ሪለቹ አማካይ ከለመለ የደኝነው ነበር፤ ከለመለ በዝ እንደማያውቅ የቀድሞ አለቆቻ ያውቅለ፤ እስ የሚያውቅውን ሁ-ለ- እኔ እውቅሁ፤ ማለት ይግባኝ ተጋጠሙ ግልዕ ነው፤ ስለዘህ ከምታ ወርቅ ነው፤ የደከተር ካርስ አይነት የዋህነት መዝኑ የመማል፤

በዘህ ወ-ለጠ ወይሸ አነጋገራ እንባዎች የተደቦቃውን ለማውቅ እንደማግኘት ግልዕ ነው፤ አዘናለሁ፤ ሁ-ለ-ን ልናገር አልቻልም፤ ይህ ከኋ መርሆ ወ-ቻ ነው፤ በርግጥ በተራጥር እንጂ መተው ይስ እናለኝም፤ ስለዘህ ከምታ ወርቅ የለበልቸ፤ እናዎች እንደማያውሩት በዝውን ገኬ ከነጉማው እንደ ቀረይ አጋድመውት ይውጠል፤ መለስ ከናዎች በጽዋት መጋኑት መማረሩን በየሰብሰብው ይናገር ነበር፤ እንደ

አይነት እንደ ደዋት የሟንስ አይነት ቅምቃሚ በዘህ ቅምቃሚ ለይ የለም፤ ወ-ድቃት ለይ መርቆ ሆኖ በድርጅቱ ነው በቻ የሚገባው፤ ከመከና ወደ መኙታ በቻ እንዲ መማበት እየተኋገሩ እንደ ስጋ ግራኝ ቅጽ በበቱ ለይ ይዘው እየተተቱ መኙታ በቻ ወ-ለጥ የለበልቸ፤ እናዎች እንደማያውሩት በዝውን ገኬ ከነጉማው እንደ ቀረይ አጋድመውት ይውጠል፤ መለስ ከናዎች በጽዋት መጋኑት መማረሩን በየሰብሰብው ይናገር ነበር፤ እንደ

የማኑስኩለዋ ከሚች ስጠስ ማይም እንዳሁ በለጥል፤

“እዋጥ! ለክርም ነው! የአህመድና አመራር አባላ
በመሆኑን ግን ተሽከመንኝል”

ታምራት ለይናም የወ. ንበር

እንደ ይዋጥ ለሰን ባያወርድም በረሱ በቱ ገዢ ከተባለ
ከእነዚ ለለጥ በህጻናት ለእት ለይ ንበር፤ ተለቦት ይግሞ
ለቶች እይኖችውን ይጥለበታል፤ እስጥ እይሰንፍም፤ እንደ
ፍቅረበለበ ወጪደረሰ ስቅርቁር ማለቱን የወቅበታል፤ እንዳሁ
እንደ ካወው ፍቃድ ወደ አምሳካ ከመመለስ በፊት በር እያዘው
መጨረሻ እለታዊ ተሮግራሙ ንበር፤ እኩን ዘርግቶ ባቶችን
እያንማጣ...

ከተረሱው ወደም - የፋቀት!

ከወንበት ባሻነር - የፋቀት!

ከድመናው ወሰጥ - የፋቀት!

አሁ ተጨማሪ - የፋቀት!

መልስ እይታዎስ - የፋቀት!

እያለ የዕለማዊው እኩያ ወብት ከመናት እልፈው
ታምራት ሆኖ እንደ እኩ የእግዢአገበር በግ ሆኖአል፤ ለው-
ስልወጥ ይሰ ይለል፤ ተምራት ከተ ተማሪትን ተተክላናም
እንወቅሰው-ም፤

ነፍስነ ይማረውና ከንፈም የለለት ወፍ ንበር፤

ልኝም ሲሉ ንበር በቱ የሚገባው፤ ፈንክቶና ተፈንክቶ
እንደ ገዢ መከና በታውን ሲኝም ሲሉ ወደ በቱ ይገቡባል፤

እንደ ገዢ ስሙኬል የተባለው የሰንሻይን ከንሰተራከሽን
ባለቤት (ዓትከን) መጠጥ በት ወሰጥ ከከንፈ ወር ተጋጌ፤
ሻሙኬል ከንፈን በስም እንዲ በእከል እያወውውም ንበር፤ እና
እንደ ሁለት ሲባባል ቅድ፤ ሻሙኬልም የወ. ተማሪ በመሆኑ
ማንኛውም እይነት እበረት ይገኘውና ባለኔ ወንበር
እንሰተ ከንፈን እናቱ ለይ ይፈልጉዋል፤ የእትወቂያ የደህንነት
ማረጋገጫው ወለድ ለይ ወርድ ተቆልል፤ ወደ መድሃን የሚገል
ቸኩራል ከከንፈ ወር እበረት ንበር፤ ስትውን መዝናድ
የሻሙኬልን እገር እንደደው፤ ሻሙኬል ወደ ሳለስ ሆኖታል
ተወሰድ፤ ከንፈ ቅድቶ ነው፤ ሲገልተኞና ለሰን እሽሻት በት
ቀድር መጠጥቱን ቅመል፤ ሻሙኬል ሳለስ ሆኖታል ይርስ
ህካምና እስከያገኘ ይረሰ ማንኛ በውጭ እንደፈነዴት እገወቀም

ነበር፡ ታክሞ ሌያዊ ቅብ በለው ነገሮች፤

“የደበዳብዕው ከኔሱ ገበረመድሆንን ነው፤”

ሳሙኤል ቅል አልተነፈሰም፡ እነዚው በዘመኑ ፊህን
ነት፡ እንደ ቅን ተከል የህልም ካማ ወሰጥ ገባ፡

ሳሙኤል የተግራይ ስው በመሆኑ እንደ አዲስአበባ
በመደብዳቤ ማንኛም እንደማይቀሩው ሪፖርቶች ነበር፡ ባጋጣሚ ግን
የረሰን አያጻለሁ መደብዳቤን ስንጋኖች ፊህን ለውጥት ለተዋጥ
ተረዳ፡ ማሙኤል ተግራ በመሆኑ ይኩል እንዲ፤ ተግራ ባይሆን የጊ
የከንፈን መግዛቷት በዚሁ ፊትነት በህይወት አይኖርም ነበር፡

ይህንን ወራ የሰማያት ማለያ ሌይ ነበርና ወሳኔ ስላት
አካባቢ ደውኝ ከኔፈን አገኘሁት፡፡

ከኔሱ አጭዥቶች ሌያዊ፤

“እንዳት-ቆሬው ደግሞ” አለኝ፡፡

“ይል አይደለሁን እንደ?” ስላ መለሰቱ፡፡

ለከል ይል የፈጸለሁ፡፡ ይኩው ውጤት፡፡

እናስን ደማረውና በዚ ገብ ከከንፈ ወር መሰመር ሌይ
እንገናኝ ነበር፡ የ26 አመት ተረምሳ ስለሚመስል የደህንነት ሁኔታ
ነው በለው የሚጠረጥረው የለም፡፡ ጥሩ ሌይ ቅዱ በለን ስንት ገብ
አብረን ቅዱ ቀና?

ወራን ወራ ያመጣዋል…

እንደ ገብ ከከናወልኝን ደረጃና ማስተ ወር
እያቀመቀኝን ስላ ከኔሱ ከእንደት ቅንና ላይ ወር መጠ፡
(ሁዋቱ ከልጃቸቱ ወር ተጠሪ መሰለጃ፡ ሪፖርቶች አይደለሁም፡)
የሆነው ሆኖ ቅንናው ላይ ደረጃና ማስተን ስተደ ከኔፈን ሲስተ
አይደ እና ሌይ ሆኖ ከኔሱ በተግራው ይከተት ወደኝ ተረዳዎ
መጠ፡ የሚይተዋወቂትን አስተዋወቂና ተዋላቂን፡፡ ደረጃ
እና ማስተ ከኔሱ የሚጠቁ የደህንነት ማረጋገጫ መሆኑን ሌያዊ
ቀርቶ በንገረቻውም ባለሙኑ፡ ተሽርቻ ስበሰ፣ በዘመኑ ሌይ
ቀምንና መቀለድ፡ የሚመድና ተንስ ባር ወሰጥ፤ ማንኛም
ለጠረጥረው አይቻልም ነበር፡

ደረጃና ማስተ ለሁዝብ የሚይቀርበ የጋልጋዕት ቅልጋቻ
እጋቻውና እነዚሁን ስከና እንዳማሩት ገፋናሁዋቻ፡፡

ደረጃ ከኔፈን አይጠኑ፣

“ይቻመናል?” ስላ መቀኝ፡፡

“የኝው ነው ችግር የለውም” አልከ፡፡

ከንፈሮ እየሰቀ፣

“የኝንተው ንና” አለ፡፡

አንድ ቅልድ አውራልን፣

...አንድ ገዢ ተፈራ ወልዋ ተረዘገኑት ነጋቢት አያር
የይልን ለመስክርና ይጠበቃቸት ይዘት ዘዴ (በመቅቱ ተፈራ
መከላከል ማረጋገጫ ኮርክ) ከዘመም ተፈራ ተረዘገኑት
አስተሳሽታት ክፍል ስሁዳ ለመዋጥ

“ማግ ማበረር የሰነዱ አምስት ታዋዋት የምረቻ በረራ
የካሂዳለ” በለው ገዢ እየደገኙ እናዚህ ታዋዬ አበራውቻ የአያር
በይ የመገለጠው ተርሱት የስራ ተባለናም ለማየት ተዘጋጀ
ኋገና ተፈራ ወልዋ ገዢ ለተን ተቀምጧው ለማየት የፋይ ፊመር
አምስት ይቻቻ በተርጉ ለማየት ለንጥቀው አለቸ፡፡

ተፈራ አበራው፤

“ይህ የመከራር በረራ ነው፡፡ ሆኖም ለመለስ ይጠበቃባለ”

ኋገና ልማት እየነቀነቀ ማረጋገጫ ለጠበቃው ለማየት
ለማየት የፋይ ፊመር

አምስቱ ማረጋገጫ ተመልወው መጠና

አሁንም ባን ለይጠበቃው ቅጥ በለው አለቸ፡፡

ተፈራ አበራው፤

“አየሩን እየሩተኝ ነው፡፡ አሁን ለመለስ መብቃ
ተዘጋጀበው ይጠበቃልቷ የወጪታል፤”

ማረጋገጫ ለመስክርና ገዢ ሆኖም መጠና በሆነም
አልተዘጋጀበው፡፡ ቅጥ በለው አለቸ፡፡ በዚህ ገዢ ወደ
ተፈራ አውር እንዲሁ አለው፤

“ተፈራ! የእተዋና አያር መንገድ አያር ዘዴ
መጠቃቄ እንደ?”

በዚህ ቅልድ ከንፈ በሳቀ ወደቀ፡፡ ስቅ ለመስክርና ወደ
ሽንት ቤት ዘዴ፡፡ በዚህ ገዢ ቅስ እላከና ለደረሰ፤

“በለሰላምን ነው” አልከ-ት፡፡

አይተን አፈጻጸም፡፡

“የኝው ነው እላልከና እንደ?”

“እኔ የኝው ነው፡፡ እኔ ወያኑ እይደለሁ እንደ?”

“እያቀለድኩ ነው?”

ከንፈ. ተመልሰ በመምጣቱ የግብርናን ፈሙና ከንፈ
እንደመጠ እንዲሆ አለ፣

“ሌላ የፖ.ለቲካ ቁልፍ ንገናኝ?”

ከማዳደሪያ ተጠቃቀሉና ሊላ አስተራዊ ቁልፍ ንገናኝ፤

...እህወደግ እኩል አበባ እንደገባ መለሰ ካፍቅ የሽያጭ
መንግስቱ አሳል ለማሆኑ ተቁዋሚያች የጥርጋዎን ወንበር ማረዳ
ይመረና ለአንቀጽ ለአሁንግጥ ለእኩቶች ለምናምና እኩል ለየደርግ
እኩል እንደ ወንበር ይረስዎና የእኩል ለቀመንበርም መለሰ
ካፍቅን በቀመር የጥናውና ቁልታውን ገለፅ

“እኩም ይርግን ለመጣል ታማናናል እንደት እንደ
ውንበር በቻ ይስተናል? ለመመርመን ይጠል...”

መለሰ ካፍቅ መልሰ ስጋት

“የሚገባችሁን ስጥተናችሁዋል እንጂምርጋችሁዋል”

የእኩል መሬ ምርመታዊ እንዲሆ ሲለ ገለፅ፤

“እንደ ወንበር በቻ! በጥም የሰነናል እንግና
በመጣን ሚኒት ለይ ለፍቅርም መውሃት ነው?”)

ወገን ወጪ አኔስተኛ ወደ ቁልፍ ገንዘብ እኩንዳችን
ደከተር ነጋሩና የወያና አመራር በልግኝን የሚመለከት ነበር...”

በተቻችን በተመለከተ ይዘዝሩ ከተባለ እኔ በበከላ እንደ
ፈንማጥ ወጥፊልናል የሰኞችሁ የሆኑም በቀዳሚው
መስቀል ይፈጸማል እንደይደለችችሁ እንደ የረሳሁት ክለ
ልተርከው ነዋሽ ነኝ ይከተር ነጋሩ እንደ ይመሩት “ው-ና
መረጃው-ና” ከቀበለ ገን እንደ ከሳሽ ማለት እየኖርም
ከመለሰ ይሞርና ቁጥማዊ እመበታቸውን ማሞርና የእብዛናው
ገኘ ይዘዝሩ እኔ የሰነናል የሰነናል ቁልስ ቀበ መንሻው ቅምር
ይና ይሁናል ስለዚህ ልቦኝ እንደመሆናችን ወደ ገል ገናይ
እያገባን ባንክና ይመረጋል፡፡

‘ተረኞ! እታሰራራ! የሚገባው የጥናው የጥናው የጥናው
የለም! የሚለ ክለ ዝግጁ ፍንም ለሰተኛ እኩንዳችሁ፡፡

ለእብነት የቆቅውን የጥናው እውቅለሁ፡፡

እርሱው እይሱታለን ማረፈ እኩባቢ በሚገኘ የደህንነት፡፡

መስረም በት በየካኝው ይብቁ ስልዕቶች ወሰተት እናማንጻ ከማንጻ
ዚ ጥንግኝ ያደርጋ እንደነበር አውጥለሁ፡ ማን መሆናቸው
እንዲይታወቂ አርተልሽል እናንፅ፣ አርተልሽል የወገኖች ከፍያ፣
አርተልሽል ዓም እየተለበሰ፣ ማታ ማታ ጥንግኝ እንደማረሰ
እናውጥለን፡ ይህን ለማውራት ማን ባህላችን አይፈቅድልንም፡
የእና በእር እንደ ምእራሻውያን ሰራ አይደለም፡

በዚ በተፈልጉ አመት ስይምላሽ ከእነዚህ ምቻው-
ህይወት ወጥቹ ወደ መደበኛ ማንነቱ መመለስ ተያሉሁ፡ 56
አመት እድሜ ልይ ደርሰው ወጪ “ከበረን ከተማ” ሰባለ የጥር ከበር
የሆነ የሚመለከቸው፤ ወጪውን በተከሳሽ የተያያዘት ሰልጣን
ለይ አለ፡ ለነገሩ ነገሮ ገዳድ ገኔናተውኝ ይችን ማጠርከ-
እንደ ህዝቦ ከዚህ በለይ አርባኑን የውጥዋል፡ “ከደደበት በረሃዊ
ውድ ወብ በረሃ” በለይ የቀረቡት እናሳበው አይደል?

- 20 -

ԱՅՆ ԱՅՊԵՂԱԾ

ԽՍՀՄԻՒՄ ԹԶՔ ԱՅՃԳ - ՊՐԴԴՄ ՄԵՋՈՒ
ԽՍԴՈ ԴՔ ԱՅԸՓ - ՊՊԿՊՄԸ ԽՈՌ-Ի
ԹԱ ՈՒՂՔԻ ԹԱ ՈՒԸՓ - ՀՊՄԴԸԸՈՒԴ ՊՈ-Ի
ԹՔ ԲԱՄԱԿՄ ԸԿՈՒ.....

....ՔՈՉԵԿ ՀԵԿ ԱՅ-Ի ՀԺԱԼԱՒ?
ՀՈՒՎԵԿ ՀՄՈւՀՈԾԻ?
ՈՖԵՔ ՊԵՑ-Ի ՀՔԻ-ՄՈԼԱՒԻ
ԴՈՒ-Ի- ՈՒ-Ը ՄՈՒ-Ի-
ՀՄՔՄ ՈՒ-Ը ԷԿԻ-Ի-

(ՊՐԴՄ - ՀՈՌ ՈԵԿ.)

ԱՓՅՈՒ ԽԵԴԸ ԱՅ ՔԿ ԱՄԸԾԵԿ ՈՒՎՈՓ
ԴԻ-ՀԴ ԲԱԶՈՒ Մ-Ե-Տ ՂՈՄԾՀԱ ԲՍԳ ՈՀԿԵ ՈՒ-Ը ՀԿ-ԾԿ
ՀՈՒՄԾ ԱՄՆ ԲՄՖԸ ՄԱՀԸ ԿՈ-Ւ-Ի
ԱՊԸ-Ը-ԼԻ-Մ!

ՔՀԿԵ ՔԴՎ-ԱԾ ՄԵՆՔԸ “ՈՐ ՀՈՒՄ” ԲՈՂԱ-Ի
ՈՐԿՀՈՒՄ ՓԵՄ Ո-Ը Ո-Ը Տ-Ո-Ը Ո-Մ-Ո-Ը-Մ ՀՎ-Ը-Ը Մ-Ը-Տ
ԲՄ-ՀԸ ԱՄ-Հ ՀՍ-Ն ՀԿՈՒՄ ԶՈ-Ը Ի-Ն Տ-Ո-Ը ԲԺՄՓԸ-Ի
“ՈՐԿՀՈՒՄ ԹԱ ՄՊԼԻ ԿՈ-Ւ-Ի” Ո-Ը ՄԵ-Կ ԿՈ-Ւ-Ի
“Ո-Ը ՀԿՈՒՄ ԿՈ-Ւ-Ի ԲՊԿՊԼՄ-Ի Ի-Ն Ո-Կ-Ի Պ-Ի
ՖԼՄՊԸ ՈՐԿՀՈՒՄ ՀԿՈՒՄ ՀԿ-Ը-Ի”

መጨረሻውን ለማውቅ ተያችሯን እራዝምኬት

“ለምንድን እው ስብ-አሰብ የተባለቸውት?”

“ՔԸՄ ՀՔՔՆԴՆ ԻՆՈՐ ՆՈ ՈՅԱՍ ԲՄՈՒԴ”

ይህን አባላችውን የሚያረጋግጣ ሌላ መረጃዎ
አገኘሁ:: ካመዳች ካለቻችው ሌይ ደንገት እቅ ስውድቁዋችው::
ወደም ስይከሩ፣ አለም ሲሆኝ፣ ‘ለቀ ባህሪ’ ይለለ:: “የበህር
ልቻች!” እንደማለት ነው:: እንዲሁ በቃ ፍርድ “እቻ ወራ
በሽፍቱ!” እንደምንለው ማለት ነው:: ወደም ለለቻች፣ “ቃባው
ገንዘብ!”፣ “ወደ ተገራይ!” “ቆቆጥናው መንነ!” እንደማለት
አይነት ማለት ነው::

AF. TGL.

እነዚ! እስላምና አቶ-ር ሆኖ ተገኘሁ-ሳታሁ::

ለ.ስ የሰን አመልካች ተስተካክል የዚህ ስምምነት የሚያሳይ
ለማውቅ ማጠቃቀሻ ከቀመጥኩ የት ሌደርስ እንደሚቻል ከውሃ-
ሙንጻት የሚቻል እየሆኑም፡፡ የዚህ ፍትኩ ተረጋግጧ እንደሁ በስትኩ
እረፍተነገር የሚጠቃለል ባይሆኑም ወደፊትኩ መላንም የዚህ
ግንዘኛን የአዘጋጅት ታሪክ ከዚህ አያላፍም፡፡

ዘመን ዘመን እናወ. ፻፻፭

ከረን ተሸጠረን እናው በንግድንም ዘር እና ከረዳነት፣
የሰኔ ገብረኞች የአካባቢያዎችን አይገኝም ሆኖዋል፡፡ በአካባቢያዎችን
ዘርና የዘር ገብረኞች የሰኔ የገብረኞችን አይገኝም ሆኖዋል፡፡ በአካባቢያዎችን
ለገኘለ፡፡ በመስረቱ ለጠላቴኩ መጠቀማቸና መቆሰቀሻ
ሰላምልነው መዘዝር እየከሩ ሂደ እንዲ ለሉ ዘር ማውጫት ከረዳነት
በአሁን ንብረቱ ከቅድመ እየታችን አለና እያልን ለለዘረኛ
ጥቃት ማውጫት በንግድ፤ ፈንም የህል እንደተቀባዩን
ፈለጊም እናኑ እንቻለም ይህናል፡፡ ወደ ዘር ቅጥና ከገባን
እርም ነኝ የሚለው ሁሉ እርም ለይሆን ይችላል፡፡ ጉራሙች
ንረፏ ከሚባለው የእርጥሮ ወረዳ ተነስተው በረሰ ስጋነት
እየተመሩ ባሪ ወደ ለፈጸጻት የእትቶችም መጠት ለሉ
መምጣችው ተቃት ተከራክረል፡፡ እርጥሮ ወሰጥ
ናይቻሬው የንግድ አሉ፡፡ ወደ መካ መጀና ለመስጠድ የእርጥሮን
መረት ለደቻርጹ ወቀ ይዘሩችው ይህንን ወንበት ይለ በደቻርው
የይቻችውም እርጥሮ ለይ በቻሚነት ለፈጸጻት ለፈጸጻት እርጥሮው የንግድ
ሆነዋል፡፡ የካልዎች እንጋለሁት ከድርመን የፊልተ
እንደመሆናችው፤ መንከዎች ከእርጥሮ ወደ ስዋ የተገኘ

ሃማሰጥና ለለ መሆኑቸው ተኋታቸውን የፋይ ከተቀት በረይ
ናቸው:: ከነገድር የፈለሳ የአገው ለዋቻና የአጭ ገዢዎች
ወቻደርቻ እርተራውያን ሆኖ ቅርተዋል:: በኋምድር የሚለው
ቁል “በቅ ፈመድር” ከሚለው መሞጣ፣ ተከይእል:: የበቅ ለዋቻ
በእርተራና በፊት ይገባ ነበር:: የዘረቸው ለንስለት እስከ ጽርት
ለካን ተዘርግቷል:: ከርተምን የሙስራቱት አማራ የተባለ
ወቻደርቻ ፍቸው:: የአይምና የአማራ መቀላቀል መገመት
ከማቻል በረይ ሲሂ ነው:: እርምዋቻ በመሆኑት ድል ሌላ ሌላ
የተሽናዕውን ወገን ማረጋገጫ ለቻቻ ወርሰው በተዲራቸ የረዳቸው
የማድረግ ባህል ነበረቸው:: የአጭ ምንልክ ወቻደርቻ እንደ
ከዚሁበት እርማያን ሌላተለቀልቁ ምን እንደተፈወሙ መገመት
አይቻልም:: የዘር መካናና መድረሻው እንደ ወገን ነው:: ከዚ
ተነስቶ የተ እንደማረጋገጫ አይቻውቁም:: የዘር ሂረግና ካግኘት
ለዋል ፍቸው....

“የሃገን ወልደማርያም” የተባለ የተገለጹት ሰው በፋይት
መቆኗና ይግሞ፤ “ከሂርር ግንባ የሚኖር ህዝብ ከሃገናን የሙጣ
ነው” በለዋል:: ታረከኩም እንዲህ የበራናቸል፤

“በዳዋት ኦመን በሃማሰን እንደ ሂይለናና ይግና ሰው-
ነበር:: በሃይለናናቱ ሰው ለለጠው ከስው ተለይ ማረጋገጫና
ለቻቻን ይህ ለበታቸው በቻቻ ድር ወሰኖ ቤት ለርቶ
ተቀመጠ:: ሂይለናናው አባት ለጥናቸው አገልዥ፤ እንዲህ
የዘመና የርጋም ለቻቻ ከምድር እናተፋቸው:: በለው-
ተነስቀቸው:: በተዋገና ገዢ እናህ ለቻቻ ድል እርጊው-
ጠገታቸቸውን ፈቻቻቸው:: መርም ከፈታቸው የማይቀም ሆኖ::
እገር እያስረ፣ እንዲገና መር እያሆነ፤ በይሰቶናቸው ገዢቸውን
አንስተው ከበቻቸቸውን እድተው እየተዋገና እየተከለከለ፤ እስከ
ሂርር ተስፋናና በዘመና ተቀመጠ:: የአካባቢው እርግም
እየተዋጋ ሌላቸውናቸውም የአገራቸውን ተረይ በበርቱ ግንባ
አጠሩትና እምበት በር እድረጋለታ:: ቅንቸቸው ተግርና የንብረው-
ከዚሁን በዘተ ተለውም ሌላ ሆኖ እገር ግን ይከውም በሆነ
ከተማርና በበዚ ይመሰሳል....”

ገዢ የሚኖሩ ሂረግዎች ሲይከና፤ “ይፋት ሂሳብ! ይፋት
ሂሳብ!” እንደማለም ታረድቸ ነበር:: ሂረግዎች፤ “ዘረፈ!”
እንደማለው እኩሎም፤ “ይፋት ሂሳብ!” እያሉ ይይከራለ::
በርግጥ “ሂሳብ” የሚለውን ቁል ለባውያንም ይጠቀሙት በለንበር

ቍል ከእማርኛ በፊት የንበረ ነው፡፡ ማረጋገጥ “ይፋት ጥንድነው?” ተብሎው ስጠየቅ ግን ተርጉሙን አያዥ-ቁጥጥ፡፡ ማረጋገጥ የሚሸጠው ነው? ” በዚ ስጠይቷ፣ እስተም እናው-ቁጥጥ! ” እሉ “ከቀድመ አያቶችኝን ከጥንት ይሞሩ ይፋት ማረጋገጥ እየተባለ ይደከራል” በላው አጭዥቻን፡፡

ከሁማሪን የተሰደደው በተሰበበ በቀድማሪ ይፋት ሌይ ለፍርድ ለማን ይቻላል፡፡ በመቀበል ወደ ማረጋገጥ ተሽግረው ለማን ይቻላል፡፡ በርግጥ “ለማን ይቻላል” እየተባለ ታሪክ እንደማይቀድ አውቃለሁ፡፡ ይህ ግን ታሪክ አይደለም፡፡ የእሳትናር ወካ ነው፡፡

* * *

ተፈለ መምረያ ሌይ እንደ ተንታማ የሆነ ወጪዎች ካርድ፡፡ የረዳው ደምኑ ይባላል፡፡ እነዚ መሰራያ በት ማሳ በነበርከበት አመን በየንጂዬ በርሃይ እየመጣ፣

“እርተሮ ከምትኩስል አሳይቷል አኅውርቇ እነዚ መጥቶ ለማን አይመራንም?” እያለ በቀምት እየተንጂበበ ይጠይቀኝ ካርድ፡፡ ማህተማ ወንዶም እንደ የረዳው ደምኑ ያለ ተመሳሳይ ስሜት እበራቸው፤

“ጥክክለኛን ከምትኩስል አባክቸው ወንበሩን ወሰኖቸና ምኑን” እያለ ይለምኑ ካርድ፡፡

ይህን መሰል አነጋገር የሃገር ዓቅር የወለደው ስሜት መሆኑ አይከልም፡፡ ተጨማሪውን እውነት ተቀብሎ ወደ ማረጋገጥው ምእራፍ መሽጢገር ግን ከህልመናት ያደናል፡፡

አ.ት.የ.ክ.የዋነት-ጥም ሆነ እርተሮ-ዋነት በአንድ ወቀት አልነበሩም፡፡ ለወቻ ግን ከዛረው የማንነታቸው መጠራያ በፈተጥሮ በነበሩበት እና፡፡ በአንድ አጋጣሚ እንደ ማንነት ለፈጻሚ ይቻላል፡፡ ለተከለምም ይቻላል፡፡ ይድገኔዋዊ መሆናቸውን በከራት ይናገሩ የነበሩት የጠረጣለያ እርዳ ይገኘው እናም ተፈጻሚ ሲሆን የሚገኘውን በሆነ ምጥምር አጥተው-ቻል፡፡ “የሽያጭ” የሚለው ግዘና የማንነት መማለሚ ቅል ወደ ልቦስ እርማነት ተፈተጥሮ ወደቁል፡፡ “እርተሮ” ማለት ተርጉሙ “ቀይ” ማለት ነው፡፡ “አ.ት.የ.ክ.የ” ማለት ይግሞ “ጠይቹ” ማለት ነው፡፡ እነዚ ሁሉቱም ቅልት የጠረጣ ዓቸው፡፡ “ሂስት” የሚለው የማንነት መማለሚ ቅል ወደ ልቦስ እርማነት ተፈተጥሮ ወደቁል፡፡

በጥም የረዥ ነው፡፡ አብ ታሰራሮ የቀኑትን እንደ ፍጤታ
ከተማቃዣን ሽቦት የሚባል ከደቡብ የመን የመጣ እንደ በይኖ
አገት እበደን፡፡ የዘመን ስወር ስም ወርድን ሪፖርት “ሂስት”
እንደለን፡፡ “ሂስት” ማለት “ዋልቂል” ማለት ነው ሌላ
የሚከራከሩም አሉ፡፡ እርግጥ ነው፤ ስወር ከየተዋጭ ይሞጣ ከየት
ከሰነልበኝቶን ጽሑፍ ከተዋሂዶ የኩ ሆኖ መቅረቱ ግዳ ነው፡፡
ዘመንበቃው ማለት “የተደረረበበ ደንጋጌቶ” ማለት ነው፡፡
ተርጉሙና ስሜቱ ግን ከቀጥታ ተርጉሙ በገዢ አድጋው የማንኛነት
መግለጫ ለመሆን በቅጥካል፡፡ በዚሁበቃውያን ሪፖርት
ለገልጻ፤ “በዘመንበቃውነታቸውን እንከራለን” ይለፈ፡፡ ይህ
ስተረሰባም፤ “እኩ የተደረረበበ ደንጋጌቶ፤ በመደረረበቸውንም ሆነ
በደንጋጌይቷቸውን እንከራለን” ማለታቸው ለሆን አይችልም፡፡

መራሱዎን እውነት መራሱዎን በሆን እየነመዘዝን
ልንወጪው ይገባል፡፡ መራሱዎን እውነት ለቁ በሚጠቀም
መንገድ ለፍጥነትው እድልም አለን፡፡ አካባቢያቸውን
እየተተረመስ መሆኑ አይከናጅም፡፡ ምርመራ ከቀጥጥር ወጪ
ከመሬድ በፊት ለፍጥነት ግን ይችላል፡፡ ይህ ሁኔታ እስከካል
እብር መኖር የችላው በስንሰለት በለተያያዘ አይደለም፡፡
በመረቃቻ በት ልቃድም አይደለም፡፡ መረቃቻ በሚዘሩት
የመለያዎት መርሃ ለበታተን እንደማይችል ግን ወሰኑና
የለንም፡፡

ስላም ወደ አራት የለመከራል ወሰኑና አገት ማለት
አይችልም፡፡ አይማካና አጋሪን በአጥቃቃያዎንት ለይ
የመደረጃው ቤትባለ አገኘው፡፡ የተማረጋለ አጥቃቃያዎንት ጥያቄ
ውሰት ገበቶ ባይውቃም የህወሄት ከድርወቻ ግን አይኔወዎን
እንደ ማስፈጸሮ እየቀመናበት ይገኘለ፡፡

“ተምክህኑተኞው ዓማካው ወደ ለልጣን ከመጣ ተግራይ
የኩደን ተመክለቻ” የሚለውን ሁልማቻውን በተለያየ ገዢያት
በቅጥል ማድረጋቸው አልቀረም፡፡ ለማሳያ ተከፋይለም እኩ
ስላም የማግኘቸ ነገር አመራጥ ሆኖአል፡፡ የሰማያያ ቅሁር
ተሰባቢው “እንዲነት” መፍጠር ይችል የነበረበት አጋጣሚ ሆኖ
አማልመት አካባቢው ወደ ንበረበት ከማይመለሰበት ይረዳ ለይ
ደርሰካል፡፡ ይበታ በተጨረቀቻ በሚደርሰበት ወይም እኩ ጉያዊ
ገበቶው ደንኙነን በተከለት ሂደን አገልት ተኋና ተይሄ ተንፋሽ
አጥቃለቻ፡፡ ማስፈጸሮ ሁወሄት ጥርስ ተኋናው ያለበለምና

የለመርነት ደንበር ሌይ እንደተኞጠ እል? የእርቻ ህዝብ
ከማማኛ በላይ የወታደር ቁመና ይዘ በተጠኑዋቸ ሌይ ይገኘል::
ከ18 እመት እድሜ በላይ ያለ ወንድና ስት እርትራዊ ሆኖ
መመሪያ ፍጥቶ መግጠምና መተከብ ይችላል:: የእትዋቅና የ
ሰማንና ምእራሱ ደንበርቸ ሌይ ተጣቀ ሂይለው ይንቀሳቀስለ::
የእርምጃ የተባረድና የእማራ እማዕያን ደንበርና በረሃ በረሃውን
ስፍራውበታል:: “የእርበቅቸ ግንባር” የቴወድሪስ መንደር
እስከሁኔታው እስከ ቅራቱ እየተጠሩ ገዢ ወጥ ይገኘል:: እነዚ በባለ
ተሬይና በምእራሱ ማከዣቸ የሚይዝና ይዘታ እለው:: የእጋዢን
እማዕያን ከልደን በጠመሪያቸው ቅጥጥር ሲሆ እስገበተውቸል::
በመጨረሻም እናፈቻ ቅንድ በጥርጋማ ገዢ ወሰጥ ወደቀ
የሚደናበር ከልል ለመሆን በቀጥ኏ል::

"ወደት እያመራን ይሆን?" ለማለው ጥያቄ መልከት
ለማግኘት የፖስታ መብት ቁምስቶችውን እያየ ነው::
ፈሪታቸውን ሰጻጥናል:: የሚያጠበ በዝተኑል:: የሚያስታርቃ
መኖተኑል:: የእባድ ገጋይ በርከተኑል:: የሚኖገር እንዲ
የሚያያዥ ድጋፍ የለም:: አላምርው በጥያቄ የተወጠረ ነዋታን
ቀጥር የተያለፈ ነው::

ይህን መለማ ለመጠው ትዕላድ አውርሰን እናልፋ
ይሆን? እንደምንጠናው መኖር ለምን እንቻልም? ለዘመ
ለምንጠናው ሁይወት እንመጥገኘው? ፍርድ በመለማ ጥሩ ወሰኑ
ተዘዋግች ተቀምጣለች፡ የተስረዳው ወገን የሰደት እድሜ
ደቆጥራል፡ በንብረት የሰለጠኑ ካሙን እንደት ከፍንምዎና ከደርግ
የከፋፈር የዘቀቃው የአገዛና አስተዳደር ስር ለንወድች ችልን?
ለምንስ ለከፋፈርለን ችል? ወይለ ቅድመውን እንዲነታቸው
የቀጥልት እንዲነት ነበር? ፍርድን የሚከናወል ስወች እንደ ከደምት
እንበጣ ለፈጸመ የቻልበት ምክንያት ከቶ ምን ይሆን? መጠየቅ
ለምን ወንጀል ሆነ? እሽናል አሳቦን የሙቀል ወደ ለምን
ለይኖሩን ችል? ጉለሰቦች በእቅምችው ለያጠረክቱ የሚቻሉትን
ልዩ አስተዋዕለ የሙናቸውን ልማድ ከየት አመጣዎ? ከመከባበር
ይልቅ ጉለሰቦን የሚዋረድ ማል ለምን እናበርን? ከሰለጠኑው
እለም ከመግኚር ይልቅ ለምን ይሆን በተቋራኝው መንገድ
ለመንጂ የተጠደኝነው? እንደት እንደሆነ ለምን ችል? ...

“አዲስ 40” በሚል የጤና ስም ከሚታወቂት እና መልከ

መንግስት የር አስመራ ገይ ተገናቸተን ስንጻዎችን

“እኔን ያሳሰበኝ ቁርጥን አትሞችም ለማቅን እንችል
ይሆን? የሚለው ነው” አሉኝ፡፡

እኔ በበኩሉ የአቶ መልከን ስጋት አልጋራውም፡፡ ከዚያ
የአቀረበ ሲከይ ለጥገና ገዢ ተስፋ የሚለውን ከመኖና
ከበርበው ጥልቱ የአቀረበውን ለማቅና እንችላለን፡፡ ለዘመኑ ይግባኝ
እንመጥናለን፡፡

የአቀው ሲከይ በአፍራዊ ቅንድ ያረዳ ማሰብ ነው፡፡
የእርተር መንግጫል የቃጣሪችን ማሳከል አልነበረም፡፡ ሪፖርት
ነው፤ አቶ መልከ መንግስት እንደሰነት የአጋዳንና የአጋጋሚያ
እጀንዳም ገና መልከ አልያዝም፡፡ ከሂያ አመታት በሁዋላ
በኢትዮጵያ ፈዴር ገዢ አማርኛ መኖገር የሚችል እንደም
አጋዋ አይኖርም፡፡ ይህን አስተውለና? የጋራ ወንቃ
በምንኛገበት በዚህ ንዑስ ቅዱ በላን ክልተማባን በቁርቃማን
አትሞችምናነትን እንገናለን በላይ ማሰብ ለልም ነው፡፡
መፍትሬምች በአፍራዊ ቅንድ ያረዳ መታሰቦና መፈለግ
አለባቸው በየ እየመሆኑ ነው፤ አትሞችምን ከክርታ ገይ
ለመደምበለ የሚሆው ማይለችን መቆቅም የምንቻለው
ከበጥለጥሽ የነገር ሲሆን ቅዱች ቅዱገር ሲፈ ሲከይ ካለን በቋ ነው፡፡
የህን መሰላ ሲከይ ለፈጥሮም እንደማይችል ቅዱት በመቀመር
አግባብአበር የውጭል፤ የሚለ አነቶች ባልተውናል፡፡

አነቶችን ሆኖ!

ርግጥ ነው፤ እግባብአበር የውጭል፤ እንዲሆን ግን
ፈለሁ መጋገር አለበሁ፤ እግባብአበር አጥላክሁ እንዲ አስከሆ
አይደለም፡፡

ድጋልቅ ነን፡፡

ድጋልቅ ሲሆንኝ ግን የበኩሉ ተያቄ ተፈተካል ማለት
አይደለም፡፡ መርነቶች ይከሂዳል፡፡ መርነት ሲደትን ይውልኝል፡፡
በመርነት ዓላና ስንፈት ይከተላል፡፡ እግባብና ማንነትም እንዲሁ
ከጠልቻው የር ይቀየሩል፡፡ እናና ጉዳችች አጋዋ፤ አማራና
ገራጋ ወይም ተግራ ሲለመሆን አለመሆናችን ተዘ በላይ
አያውቁም እበር፤ ይህን በሳ የሙጠባን ከኩ የቀደሙት
ጠለቻዎች ፍቃው፡፡ ተከታይ ተውልድ እንደመሆናችንም
ቻኑ ከነአተላው ተደቻቻበናል፡፡

ወያኑ በግድ ሲለ ከራቸን እንደናውሬ አስገድድናል፡፡

ՈՓԴՆ ՈՒԽԵՎՈ. ՔՄԱՀՀԵՆ ՈՐԴԻ ՈԲԵ ՔՄԱՀՈ. ՊՂԵՔ ՊԴ
ՀԵՋԱԹՈ. ՈՄՇՆԱԼԻԾ ՈՇՆՄԸ ԿՄՈՆ ՔՈՂԵՎ. ՔՈՎԸ ԹՎՔՆ
ՔԿԵՎՈ. ՄԸՀՆ ՔՂՓՓ ՄԿԻԿԱԼ ՀՆՁ ՈԼԶՈ. ՊՂՄՆ
ԵՂՈԼ. ՈԲԵ ՈՐԴԻ ՈԲԵ ԿՄԱՀԻԾ ԵԼՓ ԱՂՈՂԾԱ. ՈՄՄԻԴՅ
ՀԻԼ ՀԻԼ ԴԵՊԱ ՍԴՀՀՅ ԴՈՒՅՈՒԱ. ՀՆՁՂՈՅԾՈ. ԴԱ
ՀՆՁՂՈՅԾՈ. ՄԿԻԲ ՄԳԴԴԿ ՀԵՋԱԹՈ. ԻԱԾ ՔԴԴ ՔԱՀՀՆԴ
ԴԱ ՀՆՁԾ ՀՆՁԳՅՆՎՈՊ ՊՂԾՈ ՊԴ ԱԼՊՆ:

ՈՓԳՊԳՊՖ: ՈԾԿԻ ՈՓԴՎԴՎՈ. ՊՈՒՆՔԴ ՈԾԱ
ՔԱՀԱԾՈՊԴՎՈ. ՀՄԿԾԴ ԴԵՓԿ ՈԱԾ ԿՄՈՆ “ՀԴՔՔՔՎՈՒ”
ԿՄԱԼՈ. ԱՓ ՈՂՈ. “ՀՄԳ ՆՇ!” ՊՂԵՔՆ ՀՐԱՄԱԴԴԴ
ՄՎԴՎՈՎԱ. ՏԵԿԱԾ ՀՈԾԿԻ “ՄԱԼՈ. ՀՄԳ” ՔԴՊԼՈ. Ն
(ՄԿԱՍԸ) ՈՄՈԾԿԻ ՈԷԿՄԱԼՈ ԻՆՁ ԻԳՎԴ ԴՀՈ ՀՆՁԿՈԾ
ՀՈԾՎՈ. ՈԼՍ: “ԴԱԴԱԴ ՀՈՂՊԴՎՈՎ!” ՔՄՂԱ ՔԸԸ ՊԱԼԻԴ
ՆՈԾ: ՄԿԱՍԸ ԻԴՄՈԾՀ ՈՄՎՈ ՀՄԳՎՈ. ՔՀՄԳՆ ԴԳՁ
ԼԵՔ ՄԿԻԴԴԱ ՔՄԱՀ: “ԱՂՈ. ՀԵՄԱԼԻԴՄՄՈ” ԴՊԼ:
ՀԴՔՔՔՅՆ ՔՄՈՒՄԴԻ ՀԷՇՆՁ ՄՎ. ՈՄՎ. ՄՎԱ ՄՔԿ
ՔՀՄԱՀՈ. ՀՄԳՎՈ. ՈՓԵՆ ՄԿՂԵ: ԴԴԻ ՄԿԱՍԸՆ ՈՄՈԾԿԻ
ՆՈԾ: ՈՄՎՈ ՏԵԿԱԾ ՀՈԾԿԻ ՔՆ ՊՂԾՀԵՎՈ. ԱԿ
ՆՈԾ: ԺՄԾՀԵՎՈ. ԱԼԵ ՈՄՎՈ. ԿԱԾԱԾ ԿԱԾԱԾ:

“ՈՇԿՊԴ! ՀՔԼ ՔՄՂԱԾՈՄՆ ՆԳՄԴԴ ԴՄԿԻՍԴԴ
ՈՂՈ. ՔԼՈՎՈ. ՔԼՈՎՈ!” ՈԾԱ Ո. Ք ՀՄԳՎՈ. ԴՄՂԱԾԾ
ՀՆՁ: ՔԸԾՔԴՎՈ ԵՄՆ ՊՂՄՈԾ ՄՎՄԾՀ ՔՎՈ ՄՎԴ
ԴՔՎ ՆՈԾ: ՈՄՄԴՅ ՈՄՎՈ: ԱՓԵՆ ՈՀԵԴ ՄՎՄԾ ԱՄՄ
ՈՓԳԻԱԼ:

ԿԱ ՔԸ ԿԱԾ ՈՒԾ ՀԱԼԵՒԴԴ ՀԴ ՈՀԴՔՔՎՈՒ
ՀԿՄԳՀԵՎ ԾՆԿ. Ք ԴՊԼ ՄԿԻԿԱ ՔԸՆԿ ԴԵԿԱԾԴ
ՀԴՔՔՔՎՈՒ ՊՂԻԿ ՀԵՓԿՅ: ՊԸՆ ՔՍԱ ՎՀ ՀԴ ՀԱ
ՀՆՁԳՅՆԻԿԱ ՊԴ ՊԴ ՀԱԼԵՎՈԳՅ:

“ՔԴՈՈԾ ԱԵՇԴ!” ՔՄՂԱԾ ԿԱԾ ԱԼ: ՔԸԴԴ ՔԱ
ՔՄՄՎԴԴ ՄՎ. ԱԼ Ո1997 ԿՊԱՎ. ՀՆՁ: ՄՎՊԳ: ԱԵ
ՆՈԾ: ՊՂՅՈՒ ԿՄՈ ՔՄՂԱԾԱՂՆ ՊԴ ԿԱԾԾ ՈՂԵ
“ՔԴՈՈԾ ՔՊ!” ՔՄՎԸ ԿՎ: ՀՆՁ Հ. ՔԸԾԻ ՈԱԵՇԴ
ՔՄՂԱԾՆ ՊԸՆ ՔԼՄՅ: ՀՈԽԱՆ ՔԴՈՈԴԴՎՈ. ՊԸՆ ՊՂԾԿ
ՀՆՁԼԱԼՈՆ ՄՎՄՎ. ՔԻ ՔԻ ԱԼԻ ՔԴԾԴՎՈ. ՊԸՆ ՊՂԾԿ
ՔՄՎԸ ՄՎՊԳ ԿՎԾ ՈՀԵԴ ԱԼԻ ՔԴԾԴՎՈ. ՊԸՆ ՊՂԾԿ

ማየት አለበን፡

አጥጋካ ነገ አድርት ፈተሮናል፡ ነገ ስው ነገ፡
አያዝናይቶን አንድ ስው ነገ፡ መረምቶም ጉለሰቦች ፍቃው፡
አብከ መቻ በፍርሃት ባርሳት በንሰላት ታስረን መኖር እንዳለባን
የሚመስተት መረምቶ ለይሁት እናው ነገ፡ ከዚህዎችው ጉም
ወጥተን የነፃነትን ባርሃን መቻ እናያቻለን? የሚል ጥያቄ
ሙንቀለታቸን ወሰጥ አለ፡ መልሳም አበበ አለ፡ እና
ጠይቀን፣ እና አለበን፣ እናው መቀተሬ መሰጠት እንቻለን፡
ምክንያቱም ማንኛውንም ነገር ለማድረግ የምንቻል መፈለጉ
የለቸው ቅንድን ወደ አንድ መንደር የሚለው ሆልጊዧ
ስለቸው ለመሩን የሚቻሉ ስዋቹ አጥረት አይደለም ተግራቸን፡
ስዋቹ አለ፡ ከለለም መፍጠር የምንቻሉው እናው ነገ፡

- 21 -

ደሰተኞው ፕሮፋል

ነሽተው ምርመራ - እና በመጠበት
 በመስተካቸው መር - ላይ አመለጥ
 ባር ባር አለ ሆኖ - ላይ መረጃ ለቀጥታ
 ለማክንድ እንዳይሆን - አለማብራሪ መጥቅም
 አለበተዳደገት - አለበሁለ ወደቀጥታ
 ምዕስ አልም ምዕስ አልም - ላይ ወፊው-ይለያት
 በመስተካቸው ቅበት - በርሃ ጥሑላት
 እንደ ይመና አከናፍ - እንደ መሬታው ተለያ
 ምዕስ አልም ምዕስ አልም - ምዕስ አልም ይለያት

(ግጥም - ለመጀመሪያ የጥም ገዢ ተዘጋጀል)

ፖ.ማኬል ባሻ ይበለ በ1995 መጨረሻ ላይ
 ተረቶሏል ለህክምና መጥቅ ለለ ትርሰት ተብሎ ከሚታወቁ
 ፈሰቶችንት ወሰት አግኗቶው ነበር፡፡
 ከእተየካደም አያዝባለ የተመደበለት ምፈርና እኩበ
 እበረው-ት ነበር፡፡ እከባቢውን በአይን እየተቀጣሩ የደንብልን
 ይህንት ይጠበቅ ነበር፡፡ ተእዛዝ ሆኖባቸው እንዲ ተረቶሏል ላይ
 ባሻ ይበለን የሚተኞከለው ቅርቶ የሚያውቀው እንዲ
 አልነበረም፡፡

ባሻ ተከለ እንደ ወተደው ምክ በለ ነበር፡፡
 ቅጂጠና ማሸጉ ተመግዻዋል፡፡ የፋይ ምማዘን እኩበ

ሁለተኛ ከር አጥቃቻል፡፡ የወርቅ ማስታወሻ በሽጭነት መሆኑን
ያበረሉ፡፡ የዳንሰኞት ቁርዕዝና ተፈጥሮችን መብቀ መቆየቱን
አልተጠራመርካም፡፡ በጥቅም ህኔታ ከተቋቀናን በህዋለ ቁጥር
በላይ ትቋት ተጨማሪውን፤

“እኩዎንና እንደ ለክ?” ስል መየቅኝ፡፡

“እኩዎንና የወልሁ፡፡ እንተከለ እኩዎው ነህ?”

“እኩዎ እኩዎው ነኝ”

ይህን ከተባባልን በህዋለ የግምገዢው መቀኝ፡፡

“ንድቀቻቸውን እንደውት ፍቃው?” ስል መየቅሁት፡፡

“ይህና ፍቃው”

ከተቋት ብቻቸው በህዋለ እንደሆነ አለኝ፤

“እቦይ ስብሱትን ለነጋግርአሁና ወደ ማስታወሻ በት ተመለስ?”

ስስቀበት ገዢ ለይሳምናኝ ጥሩት አደረገ፤

“ምን መሰለሁ? እንደቀድሞው እንዲይመሰለሁ፡፡ በዘመ
ንር ተኩስለአል፡፡ በዘመ ነገር ተለዋጫል፡፡ እንደምታው-ቀው-
የማጋች ወና ተግርጂ የሰራው በረኩዎ ስሮ ነገር፡፡ እኩ ይግሞ
እንደምታው-ቀው ምስ ገበቶአል፡፡ እንደ ነገር ለንገርሁ? እኩ ስሮ
ለያርደና ተዘጋጀው ነገር፡፡ የንግድ ቁጥሮችው፡፡ እህንን በዘመ
አስራርቸት ተስተካከለዋል፡፡ ይበለ ይሙት! እኩዎንና እኩዎውን
እየተመለከው ነው፡፡”

በጥቅም ማቅረብ፡፡ ባጭ የንግድ ቁጥሌ፤

“...የበለ ይሙት ስሮ! እኩዎንና እኩዎው እኩዎንና እኩዎው፡፡
በትመለስ ይሻልባል፡፡ እኩዎ ይቦብ እኩዎ የንግድ ቁጥሮች
ለአበበ ስብሱት ለንገር ለንገር የንገር ቁጥሮች ተደርጋለሁ?...”

“ባጭ!” አልከተት ተከናወን ይገኙ፤ “...አንተም እኩዎንና
እኩዎንና እኩዎንና እኩዎንና እኩዎንና እኩዎንና እኩዎንና
የተደበቀ ተከናወቅ ተለጋችን በተቀተለበት ነው፡፡
የኢትዮጵያን ሁዝብ ፍቅር ልጻቸው የንግድ ቁጥሮችን የንግድ
ቻለጋችን ተጠቀምበት፡፡ እርከታ ተግኝበትለሁ...” አልከተት፡፡

ባጭ አገዳመጠኝም፡፡ በመከተት ተከናወ ከዚያ በህዋለ
ልኩዎ የንግድ ቁጥሮች ሲለበት እኩዎንና እኩዎንና

“መንተሸ እንደውት ነው ተደረግ?” ስል መየቅሁት፡፡

“ይህና ነኝ፡”

ከመቀመጥና ተነስቸ ለስጠበት እየጨበጥከተ፤

“እምላክ ምህረችን ይስተዋል፡፡ ስጥናን እንዳ እኩዎ

ጥረቶሮ የለሁም ከቆየሁ ጥን ምናልበት በፊርማ እንገኩ
ይህናል” በዚ ተለያሁት”

ከዚም በሁዋላ ያስተኞቷን ፖስራል አገኘሁትም፡፡
አዲስ እንደተመለሰ ጥን ለቀድሞ ዓደዋቸ ሲለ
አንስቶ “ጥረቶሮ ገዢ አገኘሁት” ሲል ነገሮች፡፡ አያያዝም፤
“እንደማንኛውም ሲደተኞ ሲጠከሬትት አገኘሁት” ተሸ
ስዎት ተሸ ሲደተኞ ሆኖክልል፡፡” ሲል አበራሱለችው፡፡

ዓደዋቸ ይህን ለዚሁ ለቻል ለሚፈልግ፤

“ባሽ አልዋሽም፡፡ እውነቱን ነው” ሲል መልስ ስጠታ፡፡

በርግጥም ባሽ አልዋሽም ነበር፡፡ ተሸ ሲደተኞ፤ ተሸ
ስዎት ነበር፡፡ ከባሽ ወር የማንማባዎ አዲስ ከዚያኑ ወር
ሳለሁለ ወንን ነበር፤? የሚለው ጥያቄ ገዢ ነው፡፡ ይህም
የአስተሳሰብና የጥርጉ ገዢ ነበር፡፡ በተቀረ እንደ ማለያናት
ሂስት ሁሉ እናም ተሸ ሲደተኞ መሆኑ ሪፖርት ነው፡፡ በግብ
ናላትና ለዚያኑ አስረከበ የነበረውን ንግነቱን መልሽ እንዳገኘሁ
ባሽ የመግንዘብ ችሎታ ይኖረዋል ተብሎ ጥን አይታስቦም፡፡

ከባሽ ደበረ ወር ለመጀመሪያ ገዢ የተዋወቃነው አዲት
ከተባለ በታ ገዢ በ1982 መጨረሻ ነበር፡፡ ነጥቢን ይማረውና
አያስ በርሃ ነበር የስተዋወቃን፡፡ ባሽ የሙሉዋናንት ሲሆዎን
ትና ወደ ሂሳብናው የገባበት ወቅት ነበር፡፡ በወቅቱ አዲት ገዢ
የናጅን ደበረ በሚመራው መድረሻ፣ እኔ ከንፃ አህመድ
የተባለውን ደጋ ይህ እየጋገሩ ነበር፡፡ በዚያን አለት አያስ በርሃ
ስለ ባሽ ጥቅት እጠወጥና ነበር፡፡ ሁዋላ ደርግ ለመድቃም
ከሌሎች ስዋች ሲለ ባሽ ተጨማሪ ስማሁ፡፡ አልፎ አልይም
በተለያየ እጠወጥና እንገኩ ነበር፡፡ ዓደዋቸ ጥናት ጥን
አልነበርንም፡፡ ጥሩ ሲለምታ በቻ ነበሩን፤

የባሽ የህይወት ታሪክ በጣም አጥር ነው፡፡

የበራራ ለሆነ ለሆነ ለውለድ ወለደቸ “አትንካና
ደበረ” ሲል ለየሙት፡፡ አትንካና እድሜው ለጋብቻ ሲደረሰ
ወተደርሱ ሆነ፡፡ ቁልጥሩ ሲለበርም ከጋደዋቸ ቁልጥም የአስር
እለቃነት ማኅረጋ ማሞኑት ችሎ፡፡ እስር አለው አትንካና ደበረ
ኋርተሸ ገዢ እንደ ማንኛውም ወተደርሱ ለእናት ማኅ በጀግኑት
ስዋጋ ቁልጥቱ ይለ ለጋብቻ ሆነ ባሽ የመማረከ እጥ

ገመዱው:: ባጭ ከተማረከ በሁዋላ በምርክና ማእከል ቅድታው በአቶር ገኬ ወሰጥ በሙሉዋ አፍቃሪቱ ተዋዋ ለመሆን በቁ:: የርክክትን በማዘናናት ፍዴጥቃትን እያረዳለ የማይረፈለ አስተዋዕለ እደረገ:: ያለምንም የሙሉዋ መሳሪያ በከንፈሩ በቁ ድምዕ እያወጣ፣ በራሳ ድምዕ መልስ እያደንበ ጉዳቃቻን ለማስደስት ያደርግ የነበረውን ተረት አበረውት የነበረት በፍቅር ያስታውስታል:: በወቅቱ በባጭ የሙሉዋ ፍቅርና ችሎታ የተመሰጠው ሂደለ አዲንባ የተባለ የሽክበር የባህል ከፍል በልደረባም ለባጭ ከሸር ስልጣንታል::

ይህ በእንዲህ እንዳለ ያረዳ ተበብና በረከት ስምእን ወደ ሳስቢያ ነገ መሬት ሂደው ለመታገል ይቁድና የሆነትን የርክክት ለይተው ወደ አ.ሆዳን ነገ መሬት አመጣቸው:: አትንካኔ ከሸርና እንደ ቅጽለ ሌሎ ይህ ወደ አ.ሆዳን ከመጣ በሁዋላ የአ.ሆዳን ከጅነት ወሰጥ ከጅነት መቻነት አስከ ማለያነት እያሳራ ተገለ:: እህደደ ለመሰረተም “አትንካኔ” የተባለውን የወተት ለመተወጺ ለሳን በራሳ “ባጭ” ሲል ለየሙ በዘመው ለማንም ደርግ ወደቀ:: ደርግ ለውድቅ እና ማድቻን “ሚሸር ይሸርል” የሚለውን ማእረግ ከባጭ ለም ዘተ መመራለት:: ማሸር ይሸርል ባጭ ደበለ ሆኖ ሆኖ ባጭ ከሸርናልነቱ ይልቅ በእስደናቄ የዳንበ ችሎታውና በሙሉዋ ፍቅር በስራዋቱ ወሰጥ በስራው ይታወቂ ነበር::

በለ አመጣቸን የወያኑ በለስላጣናት ስናውን መቻዶ ሲለሆነ ይስተኛ ይሸርል ማንሳታቸን እየቀረ ይሆናል:: በስራዋቱ ወሰጥ ሲለ ባጭ በዝ ቅልድቻ ይሸርል:: እና ይሸርል ለጋብ ይማንኛ የሙስለ ወታደራዊ መቦበት የመብጠት በትሮ መከንን ባጭ እና ገዢ ላይ በመውደቅ ከልበ የሚያዝነት አጋጥመውናል:: ማዘን እ.የሰራልግም:: እንዳለመበበ ማስበባም ይቻላል:: ለስላቃዊ ፈጻማት በሆናቸው ተጨማሪ የሸርናልን እንዳንድ ጉዳለዋ በመረጃ ለውጭቸው...

* * *

የሸርናል ባጭ እንዳንድ ገኬ መድረሻ ላይ ያልተጠበቀ ገማገዴቸን ያደርጋል:: እንዳት እነዚያን ደኩር ገማገዴቸን ለናገድ

እንደሚችል የንግድዎች የለም:: እንዲያ አየተኞገረ የህወጥ
ምርጥ ስው-ሆና ሌላቸ በመቻቸለ የሚገለሙም አለ::

ከንፈ. በተገለሰበት ስ-ብሰብ ገዢ ባጭ እንዳሁ በለመ ካበርታ

“እ.ት.የ.አ.ም በመለ ፍገራች በመተ እመት የልንበዕውን፣ ትግራይ በእስር እመት ቁብርኩ በቅብርኩ ሆኖለች! ይህ ቁጥጥዋ ካይደለም...”

የተገራ-ይ መከ-ንናት በዚህ የባጭ ገማገር ካመደኑች
በለይ ተገመዋል፡፡ ያስገለግኝው ባጭ የተናገዙው ስይሆን፤ ያን
የመሰላለ ገማገር ካብጭ እንደበት በመሰማታቸው ንበር፡፡ ካለሁል
ተወልደ የተባለው የመከላከል የመረጃ ማለፈ እኩን የወጣና
እንዲሁ ይላል፤

“ՀԱՅ ՈՊՈՂ Թ-ՈՒ ՄՇԼՔ-ԳԴԵՆ ԽԸԵ ՔԻՄԿ
ՔՆՎԵԼ ՀԼ: ՔԱՅ ՄՈՎՔ ԽԸԿՍ ՈԽՔ ՂԵ ՔԴՔՆԱ”

በዚ ለተናገረው መልስ መሆኑ ነው:: የዚ የዘመን ብለ
ሚለያን ተክና መሆኑ በደንብን መከላከል የተከከና የተባካ ወራ
ሰላምበር ነው ተወልደ ወደ ገርጻኬ ያልግባዋ::

በዚ ይህን የሀል ገንዘብ ማከማች ተ የታወቂው እና
እርምጃ ተ በኋላ በተለመበት እለት ነበር፡፡ በዚ እና
ስተበቅ የበኩ ካርቶ ገንዘቡን ባንክ አያሰቀምጥም፡፡ የገንዘብ
ለውጤ የመጣ ገዢ ታደሮ ቅጂዎች ውስጥ ገባ፡፡ መቀመቻን
በበኩን አስፈላጊ ገንዘቡን ከፋይነው በታትና ስያሰመነገር ውለ፡፡
የሁወሄት ለዋጥቹ ይህን መረጃ አግኘቸው ተል፡፡

በመንግሥት የኢትዮጵያ

ԴՅԱՌ հԿԳՓՀ ՈՓԸ ԹՎՅԹ ՔՇԱԵՒ ՈՅԱ
ՔԼՃԹՄ “ՆՅՍ ՈՎ” ՆՈ- ՊԼՈ- ՔՊԳՆԱ- ԴՅԱՌ ՊԿԳՓԸ
ՀՊԳԹ ԹՎՅ ԴԿԿ ՀԼՈՎ? ՊԼՈՃՊԳՒ Մ-Ն ՔՇԱԵՒ ՔԱ
ՀՔՃՓՀ ՆՈՅԱ-

በዚህን እለት ባጭ ተግራይ ላይ ስሌጣንባው ፊብረ
ልኝነር ግን እንደዋሬ በም እልተባለም፡ መከላከል ወሰኑ
የተቋቋመው፡ ገዢያዊ የሙሉና ከመሂቻ ባጭ ይበለን ተርቶ
እናገረው፡ የሙሉና ከመሂቻው ደጥቶ፣ ይኩስ ከኔድ ደንዱ ተርቶ
ግርማ በፊት እባት (ገመሂበሉ) እና ቤትነት ጉዳይ ነበሩ፡ ባጭ
ተከለና ፍነታ ቁጥር ቀረበ

“ከዚህ ማት ገዢ ከባንያ አስር ማረዳናቸው መብትኩ
ተረጋግጧል፡፡ ይህንን ተዘጋጀው በጥንቃቤ ልዕሊው ገዢ ተነግሏል

መከና መድበህ ቅጂ እና ርመከት በተባለ አይበዋዬ
አማካይነት በፈሰታል እየሞሉ ማስመንዘርና ተው-ቁሳለ፡፡
አምንት? ከሆዳት?” ሌላ መቻቻ፡፡

በዚ ካደ፡፡

ከሚችው ተጨማሪ መረጃ ለማስቀበብ በቀጠር
የሰኞበቃቻል፡፡ በዘሱ መሬል ባጭ በብቻና ወዳቻና በአካባቢ
መስፍን በከል አማራይ ወደ መለሰ ነኝዋ ይልካል፡፡

መለሰ ነኝዋ አይንን አስገባ፡፡

ወደ ፕሮፋል ስምራ ደውሎ እንዲሆ ይለዋል፤

“49 የመጥና፣ 50 የመጥ ተማሪ እከል ነው፡፡ ባጭን
አተገኘት!”

(መለሰ ይህን የተናገዱው ስምራም ሆነ ባጭ ወይም
ለለው ፕሮፋል በዘርፈው እንዲ ከለለው እንደማይረተናስ ለማመልከት ነበር)

ስምራ ይህንን የመለሰን ወሰኖ ወይሶ ገማግር እንደ
ቆልድ እያደረግ መከንድናቸ ከበባ በከረንበላ ተረም ሌሎችታት
በንበስተ፡፡ ከዘመና የባጭ ከስ ተስረዘለት፡፡ የመለሰን ገማግር
መነሻ በማድረግ፡፡ በተጨማሪ የቅድመ ተግል ስሙን
በማስታወሻና በማዳቀል ቅዱ ለም ወጣለት፡፡ “ምናል አተገኘት
ዶበል”

(ባጭ በዘ ቅዱ ለምቻ አስተ፡፡ ከዘመና እንደ “ብለ
ባጭ” የተባለቃው ፍቻ፡፡ ይህን ለም የመጠለት እለምሟቸ ይገኙ
የተባለው ፕሮፋል ነበር፡፡ በምናል በስብሰብ ስብሰብ ገዢ ባጭ
በዘመናቸ ይታወቁ ነበር፡፡ እንደ ገዢ ተደምሮ ስምራ፤

ስብሰብ ገዢ እሳቦ የማትሰበው ፕሮፋል በታሰቢበት
ይሻላ’ ሌላ የሰነድቁዋል፡፡

በኋታው ባጭ እንዲሆ የመራል እሳቦ አቀረበ፤

“ማእረታቸን በባክሬን ቅንቃ በፈሰንቸቸ ከሚጠና
እንደቀድሞኑን በማገኘቸን ባሬ ለምና እንጠራም?”

ተረኞው ተኋጋሪ እለምሟቸ ባርና እንዲሆ ሌላ
ገማግሩን ፕሮፋል፡፡ ሪሳ ባጭ የጠየቁን ይቀረልንና...)

በዘመና ገዢ ባጭ በሙሉና የተከሰሰው ለእና ወለምታው
እንዲቀባ እንዲ ባጭን ለመተዳደት ተስቦ አልነበረም፡፡ ይን ቅን
ምና እንዲከው ባይታወቁም ከንድ በተገደለበት በዘመና ስብሰብ

በርማጥም ባጭ አንበሳ ሆኖ ነበር የዋለዎ:: ለእብነት እንዲሁ ሌላ
መይቀ ነበር::

“ለኝ የተሰጠኝ የቸፋራልነት ማእረግ የአድማን ህዝብ
ትከሳት ለማቅበቅና ነው:: እኔ በማእረግ አልተመቀምከበትም”

ገልጽና የተባለ የህወሄት ካሉኬል እናን አውጥቶ
እንዲሁ ሌላ አገልግሎት::

“ባጭ! የቸፋራልነትህን አልተመቀምከበት እንደ? እንተስ
እንደውት ነው የአድማን ህዝብ ተከሳት ለታቀዴኑ የምትቻል?
ለእንተ የቸፋራልነት ማእረግ መሰጠት ለላለበን ነው·ኩ እኔ¹
በወቅቱ ገዢ በየ የገምበልነት ማእረግ የተሰጠኝ!”

ከፍተኛ ልቅ አዲርናን አናጋዥ::

ካሉኬል የቸፋራልን ሌጥልጭው መከንድቻ ተሰብሰቦው-
በለቅ አውጥቶ:: በየተታው አለም ወቻደራዊ መሰረም በተ ይህን
መሰል ሆኔታ ተከሳት እንደማያወቂ ሪፖርት መሆን ይችላል::
አሁን ገረሰ የተባለ አድማው ካሉኬል ካሉበለዎ ተከናወቂ እንዳ-
ነበር:: የቸፋራል ባጭ መሳቀያዊ መቀለቸ መሆኑ ተስማቶት እናን
አውጥቶ እንዲሁ ሌላ ተጥገኙል::

“ገልጽና! አሁን እንዳ ካሉኬል ሆኖባል ምንባል:: ተምበል
እያለሁም ግን ሌልጣንህ ካኩል ባጭ የቸፋራልነት እንደማበላጥ
እክዎ ሌራዊቱ ሆኖ የውጥል! ለምን ትመዛወቂለሁ?”

* * *

በኢትዮ - አርትራ መርነት ክልተካኤል-ት የቸፋራልቻ
መከከል ባጭ እንዳ ነው:: በወቅቱ ባጭ የምበራዊ እኩ አዘጋጅ
ነበር:: እስ የሚመራው መር ለመርነት ወደ ለማን ሌንቀቀቁ
ባጭ ካሉፈቃቁ ተለይቶ እዘወው ፍረር ቀረብ የድራማዊና የኔረር
ተቋማት ጥብቁ ፍሰራ የሚል ፍሰራነት በስጠትም ውና ሌራው-
የቀጭ ቁጥጥ እመበታቻን የሚት ገዢ ሌራ ማሳሰት ነበር::
በዘመኑ ሌሞን ታደሮ ማሻሻት በሆነት:: ለወቂ ሆኖ ይጠይቁታል::

“የቸፋራል! ምንው ወደ ግንባር እያረዳግም እንደ?”

“ከበር የቸፋራል! ሌራዊትም ግንባር ቤድ የለም እንደ?”

ባጭ እንዲሁ ሌላ ይመልሳል::

“እኔ ግንባር መሂድ ፍሰራነት ንበሩ:: ትግና ግን ቁጥጥ
እይመደኝም:: እኔን ለማዋረድ ነው እኩ የሰውሬኝ”

ባጭ በዘመኑ መንገድ መቆየት ለላልቻለ እንደተለመደው-

በአሁን በኋላ ወደ መለሰ ስምታ አቀረበ፡፡ መለሰ ካናዋዣ
የሰዕችን ቅጂር ፊጥፍ የሚገባበት አርቆ አስተዋይ እንዲመሆኑ
49/50 በማለው ቁሙር መሰረት ባጭ በራ ጥንብር እንዲመደበ
አደረገ፡ መርነቱ ለሸመር እንደ ስምንት ለቀረውም ታደሰ
ወረዳ የተባለ እንደ የህወሄት በርሃድናር ፌዴራል ወደ በራ
ጥንብር መጣ፡ ሙሉር ፌዴራል ባጭን መጥሪ ሆኖንም
የግንባሩን አካባቢ ለበሰባቸውና እንዲህ ሲል መመሪያ ሰጠ፡

“ከዚ ፌዴራል አካባቢው እኔ ነኝ! ባጭ ወደ ሂደር
መመለስ ተቻላለሁ፡ መረጃናል!”

ባጭ ቁደታ አለፈረበትም፡ ባቻቸውን ለለተወጣ የበታቸ
ይዘዴውን ተቀባዩ ወደ ሂደር ነኝ፡ ፌለቤቶቸን ለብድሩ መረጃን
በነፃ መርቆቻ ሿኅኖ ለተከበና ከተከረሱ በሁዋላም የመርነቱን
ወደ ለመስማት ተለቢያኑን ከፈተ፡

(ከመርነቱ በሁዋላ በእቅዱ እርትራ መርነት የተከፈለ
የሰራዊት አባላትና አካባቢ የደቃቃገራቸ እግዢበሽን ለቀረብ
የጠቃ ይበላ እንደም ይቻቻቸ እልከበደም፡)

ባጭ አልደ አልደ በበለቤት እሳ በኋገርም፣ ለህወሄት
በጠዋ አስፈላጊ ሰው ነበ፡፡ ከመለስ ማረጋገጫ የሚት ጥንድ
ስራ መተባበሩ በቻ ለይሆን ለለመቻ ለቀቀና ለህወሄት አስፈላጊ
ተግባራትንም ይፈጸማል፡፡

ከእነዚህ ጉዳሎች እንዲ የሚከተለው ነው...፡

በህወሄት ክፍፍል ስምን ፌዴራል ባጭ፤ “መፈንቀለ
መንግስት አስፈላሱ” በለው ወሰኑ ወሰኑን እርም መከንድቸ
ዘንድ ማስወሰድ ፌዴራ፡፡ ባጭ ምንም እንዲ የተናቀ ሰው
በሆነም፣ ምርልባት ቁጥት አድርጎት እትወቻል ገዢ እንደ
ተክምር ለፈጥር ይቻል ይህናል በለው ተስፋ የደረሰ ጥቻት
እርምምቸ፡፡

“ህይወቻቸንን እንሰጣለን! ብሔን! እንከተልሆነ” እያሉ
በቀርጋኑት ይገኘታ፡፡

ባጭ በመፈንቀለ መንግስቱ ለተባበሩ የሚቻለ ቁጥር
እርም መከንድቸን መልምልልኝ እያሉ ስም ለመዘግበ ለነበተ፡
በመጨረሻ ግን ያልተጠበቀ ነገር ተከለተ፡፡

ባጭ ሂደር በተመንግስት ምምገኗ ገዢ ቁረበና፤

“መፈንቃለ መንግስት ለማድረጋገኘ አስበ ነበር፡፡ አሁን ግን ተወዕቃለሁ፡፡ ማለሬስ አውርቃለሁ፡፡ እኔን ለተከተለ የነበረችሁ ሲሳይሁን አጋልጠ” በላይ አውሬ!

በዚህ የተከተለት አብዛኛቱ ሲባለባው ላይ ነበሩ፡፡ እንዳን ሲሳይችሁን ለማጠልጠ፡፡ በተቀመጥበት ይጋዝዋው ነበር፡፡ በመሆኑም በዚህ ተባባሪዎች የሚለችውን ስም አየጠቀሙ አስፈላጊው፡፡ የተጠቀሙት እነዚያው በቀጥጥር ስር ወሉ፡፡ ታስቦ ተደረጋጋኝ ተባራኝ፡፡

በዚህ ግን፣ “ማለሬስ በማውራድህ ያስመስማኝነት ዓይነው መፈንቃለ መንግስት እንዲታስቦ” የሚል የቁል ማስጠንቀቂያ ተስተዋዋል፡፡

በዚህ መፈንቃለ መንግስት ሲለ መሞከር ለማስወር የነበረው፡፡ ልማት የእኔን ይጋዢዎችን ለመለያት እንዲያመች በንሳምራ ታካ ለማን እንዲሸችች የሚያጠራጥር አልነበደም፡፡ የቻይናው ማኅ ቤቶች የን የመሰላ ከዚ ይጠቀም ነበር፡፡ እንዲ አባላም ነበረችው፡፡ “እባባ ከተደረገ እንዲመጣ አለማግምድው፤ ከዘመና አናቀን ቅጥቅጠው፤”

* * *

በ1998 በመከላከል ወሰጥ የደረሰም ከሚች ግምገማ ተከሂደ እንደነበር ነርክሩን ለማቻለሁ፡፡ የመከላከል አባላት በረዱም ገዢ ሂደት የበነበርአትና የበንወጣባር ይረዳችውን እንዲያሳይት እቅድ ተኩል እየተሰራ ነበር፡፡ ይህ ሪፖርት ከእነበበ የሚያደርግ ነበር፡፡

በእነዚህ ግምገማ ሲደረግ፤ ግምገማውን የመራው ይኝነፈ ስምራ የተለ ነበር፡፡ የዚህ ይበለ ተረው ይደረሰበና እስ በማይናወው ከፍል የተሰራውን ስራ በወሁና ማቅረብ ይጀምራል፡፡ ከኝነፈ የዚህ ስር የነበረ ከለሁል ሂይለ ፍጋምና የተባለ መከንን የቀልውን ሪፖርት ነበር የዚህ የማይናበው፡፡ ወደ ባቢ የተባለ ለላ የባሽ እና ባልደረሰ ታደሮ እናን ያወጣና እንዲህ ሲል

“ይህ የተነበበው ሪፖርት የኝ እና ነው ወይስ የለን?”
ሳምራም በወቅ ባቢ ጥያቄ ተደንቃቄ፤

“እበርቻው አልበርቻሁም እንደ?” ሌላ ይጠይቧል፡፡
ወደ ባቡ እንዲህ ሌላ መለሰ፣

“እኔ ፕሮ፲ል ባሙን የለ ነው አይችው አለውቁም፡፡ ይረ
የተነበበው ሪፖርትም እንዳሁም እንኩ አልተሰራም”

ይህን ገዢ ስምሩ ገልፎ በለማት፣

“ባሙ ለነገሩ ማት ለተቁም ነው የምትውለው፡፡ መቀ
ገዢ አዋጅቱ ነው ለራ የምትሰራው?” ይለዋል፡፡

ባሙ በበከላ ገናፍሉ ለሳምሩ ምግባር ሰጠው፤

“ስምሩ! ሚኒ እኔን ተናገራለሁ? እንተስ በተሆነ ለተ
ከታተሪድ አይደል እንደ የምታመሽው?”

በሁለቱ ፕሮ፲ል ተብ አካራና በመበጥበት ለበሰባው-
ተቁረጋው፡፡ በዘመኑም፤ “ባሙ ለብ እንኩ!” ተብሎ በበኬው-
ተውራለት፡፡ እንዳያውቷም “ባሙ እንደት እንዲህህ ይፈረ?
ምናልባት ከአንጻ ዘር ተቀብ እንዲይሆን?” የሚል ተንበያውች
ተከታተለው፡፡ መጠ፡፡

በስምኑቱ የን ባሙና ስምሩ እንደ ቀድሚያው፡ ‘ባሙ!’
‘ስምሩ!’ እያተባበለ ሲገባበት ታደና ተንበያው ሆሉ ይረዳ፡፡
ቀጣይ ጥያቄ፤ “እንደት ታረቀ?” የሚል ሆነ፡፡

ምሳሽና ወደያው፡፡ ተናና፡፡

ለበሰባው ከተበተኑ በሁዋላ ባሙ ስምሩ እንደ ነገ
ይቅርቻ መቀው፡፡ “ተናደቸና ተሳሰቻ ነው፡፡ እንተስ እንደት
አካባቢ ፈቃት ማት ለተቁም ተውላለሁ’ ተለቻለሁ?” በሉ
አረጋግጣዊ ወደያው፡፡ ታረቀ፡፡ እና መከላከል ለይ እንዲህ የሚል
ተረት አለ፤ “እርጊም ገበያ ነው! ቅንጥበጥበም ለጋ ነው!
ባሙም ፕሮ፲ል ነው!”

* * *

ከዚህ ሆሉ ባሻነር የን ባሙ በስራዊቱ ወሰተ
የሚታወቁበት ሌቶ ተለታው ያንስኩነቱ ነው፡፡ ማንኛውንም
አይነት የንስ እንደፈለጋው ያስከደዋል፡፡ በተለይ የን
በእንግሊዝኛ መዘዴቁምች ለደንስ ወንዳና ለተቁም አኅን ከፍተ
በስምት ይጠናለታል፡፡ ለመረጋገጫ ለንቀበቀጥ ለውነቱ ወሰተ
አጥንት የለ እንኩን አይመስልም፡፡ እንደ እንደ እያተጥመለመለ
እንደ እሳት ነጠላባል ለጀመለመል ለተቁም በተለይ፤ ለመን

እየጠሩ የበዳለታል፡ በአድናፍት የሚይመሱት የለም፡፡

ይህ የጥንስናኩ፡ ጥጥ በአንድ ማረከት እንዲያረጋ
እንቅኑት ሆኖበታል፡ በስርግ ካባባችው በርከታ ማረከቶች እንደ
ገተተማረው በቱን ጥብለት የሂደትቸው በዘዴ የጥንስ ፍቅር ነው፡፡

አንድ ገዢ ክሂርር እንደተመለሰ ወደ በቱ ከመሂድ
ይልቀ ደሳለኝ ሆቴል አልጋ ይይካል፡ ከዘመኝ ወደ ወጪ
ከለበ፡ ስደንስ የድረሰል፡ ከዘመኝ እንደን ይዘ ወደ ደሳለኝ
ሆቴል፡ አደሩ፡ ለሆቴል ፖሳስ ሰከናል ደረሰኝ በስሙ አስርቶ
ነበር፡ የን የደረሰው በደረሰኝ ከመከላከል ፖሳስ ሰያዥርድ
አስቦ ነበር፡ ዓኔ ምን የደረሰው? ማረከቱ ደረሰኝንና የህይወት
መጠበቅዎችን ከሰ ወሰተ አገኘችበት፡ ምንም አላለቸው፡፡
ጥብው ዘረቻ፡ እስም ምንም አላላትም፡ ሌላ ማረከት አገባ
ወይም አስገባ፡ በተለይ 22 ማክረም የፍቅረአዳስ ነዋጥበባ የጥንስ
መድረሻ የባጭ ማደራይ ነበር፡ እከከተኛም ሆቴል የቀን
መመሽነዎች ሰሆን፤ እርትራውችና ባጭም እይለያየም፡፡

ሰው አልም ሰው አልም - ሰበ ወራ-ይለት

በመሰተኞች ቁስት - በርሃ ምሁሉት

አንድ ያመና እከናና - እንድ መራው ተለት

ሰው አልም ሰው አልም - ሰው አልም ይለት

እነዚ! ደሰተኞች የዘመኝና ሌው እንደ ባንድና
መውለበዎን ቁጥሪአል፡ እንደ ንብረት ይጀመለመለል፡
የታሬቻቸው ጥብቅ ሰጥር አለምም የንደቻቸው ተጋጌ ሌው ባጭ
ይደንስ ቦድድ ይለመናል፡ ለንገድ እስከለመንም አይቀድ፡ ሌሎ
ወደ መድረሻ የመራል፡ ገኅ ለይደንስ ታሪክ የአድናፍት
መኝና አካልና ቀመት ቁጥር የደረሰዋል፡ በተለይም እንደ ማይከል
ቁስት እና
አገር እንደ እንዘርት ሰጥር ማብራሪውና አድናፍቱ
መጠኝና ሌክ የባል፡ እንድ ገዢ እከከተኛም ሆቴል ጥብቅ ሌው
የመሂድ ይፈጸመ ይፈጸመ ማእረጋገና እንደለበበ የሚይከል ቁስት
Moon Walking እየደንስ እንደ ኮሚ ሰንስራተት የመመልከት
እናል ገጥሞችናል፡ ለምን ይዋሳ? እንደ ማንኛውም ጥብቅ
አኅቃድ በስሙት ተፈጻሚ እመጣቸበለቻለሁ፡ ተለዋው-
የሚከናወል አልነበረም፡ እና መለሰ ለየ ተጋጌ እያዘጋጅ
የሰደንስና የሚል ወይም እለ፡ ልማት ጥን እይደለሁም...፡

- 22 -

СЕ ЗА ЕЩЕ

ከተራሱው አልፎ - እስከ ልንጻር፣
ከለሰው በወቅታት - የሚ የደረገው አገር?
ህንጻ መቶ ሆኖ - የድንጂያዊ ክምር፣
መንግዶ መቶ ሆኖ - የድንጂያዊ አጥር፣
ህንጻው የሚ በረከዝም - የሚ በዚ በቀኑ
መንግዶ በሰሩ - በንጠላሉ አሰኔልኝ፤
ሰው ሰው ካልማት - የሚ ይነው ወብቱ?
የእው ወብት ክተማ - የእው ወብት አገር፤
የሰው ልጅ ለብት ንዑስ፤
የለለው ዓይታ - የለለው ድንብር፤

(ՊՐՈ - ԱՀԱ ՊՐՈ)

“እንተ እንዳለዎ-” አለኝ በጣከው ወሰኑት እየተጠዘን
ስለት “መላት የሆነበት ይህ የተፈጥረው ማስታችን ነው፡፡ እንዳችም

ሂስት ባይኖረን መቀኑው እንዲህ ባልበታቸውን ካርድ
ታማላቻቸው ባልተራዘዣ...

ee መግርሰ ከእንደ እንደር የመሰለ የበና በኅ ስር
ይዘን ቁጥር አለ፡ በተከናወም እንዲህ አለች፡

ምሳሽ ስላልሰመት እንዲህ ሲል መየችኝ;

“ՀԵ ՄՊԼԻ ԴԱՇԹՈՒՆ ԺՎԱԾԼՍ՞”

“እርሱ ማለት በደት መሆኑን አውቃለሁ” እልካ፡፡

"እኩ ነህ!" እለሁ አያያዝናም እንዳሁ አለች?"...አበቱ
የጉዢትችን ለገንዘብ መገቢው ይደረግ ይገባል፡፡ እኔን መሰረት 'ርድ'
በላ ጥሩት፡፡ እንዳልከው ይደረግ ማለት 'በደል' ወይም 'በሰት'
ማለት ነው፡፡ ቅል ግን ተራ በደልና ተራ በሰተኑ የሚውክል
ቁል አይደለም፡፡ ስሳ ተርጉም ዝነስ ነው፡፡ አማካይ እርሱ
ይለፈ፡፡ ከዚ ነው ቅልን የውሰድናት፡፡ 'ርድ' ተንሽ በሰት
አይደለም፡፡ 'ርድ' የምንጠቅ ማለት ያረጋግጣው በጣም ከፍ ያለ
ነው፡፡ የተጠረቀመና የፈኬቶ በሰት ነው፡፡ 'ርድ' ካይ የደረሰ
ይቀርቷ አያያዝናም፡፡ 'ርድ' ከይቀርቷ በተደ ነው፡፡ የሰው ልጅ
በደል ከይቀርቷ በተደ ሰሚዎች፣ ይሞታል ወይም ይገኘል፡፡

030903 002511 E7101

ՀՆՁ ԴԱՅԵՒՄ ՈՂՈՍ ՈՓՊՍ ՔՐԸ ՈՒՂԾՄԸ
ԵՌԵՊԿԱ ԻՊԸՆ ՔՄՀԻ ՈԲՈ ԵՌԵՊԿԱ ՀՆ ՇՇ
ՀԵԶԼԹ ՈԲՈ ՀՃՈՓՎ ՈՒ ՈՒՓ ՈՒԴ ԵՄԺԿԱ
ԸՄԳ ՇՇ ՀԵԶԼԹ ԱԴԺՂՈՓ ՄՔԳ ՈՇՊ ՀԿՊՊԱ
ԱՄՊ ԵՖՂԱ ՈՄԺՄ ԻԵՓԿԺ ՈՂԵ ՀԵԶԼԹ ՇՇ
ՀԵՄՆԹ ԵՓԿ ԻԼԱԽՎԳ ՀՆԴ ՊՂԵ ՆՄ ՈԲՈՍ
ՄԺՄ ԵՓԿԺ ՈՄԵՓՎ ՀՆԴ ԵՓԿԺՎ ԴԴՓՈԱ
ՈՒԸ ՔԱՅՄԻՓ ՀՆԴ ՆՄ ՊՂԴ ԵՄԳԱ ՈՄՓՈԱ
ԴԱՅԵՒՄ ՄՆՁՄՍ ԵՂԵԱՊԿԱ ՄՆՁՄՍ ՈՄՊԳԱ

ይህ ደረጃ ገዢ አጥቃርቦም፡ ወደ ቁርድ በት መሬዳ አለበሁ፡
ቅርድ በት ሆኖ ታስላከትና ፍቃ ጉዳቶን ከተማለከት በሁዋል
ገንተ ገዢ ይፈርድና ጉዳቶን ወንጀለኛ በንግ ይለቀዋል፡፡

ይህ ደረጃ ነው!!

ከዚህ በሁዋል ትክክለኛ ያለም፡ እርቅ የለም፡ ከዚህ
ሁዋል ደረጃ ነው ያለው፡፡ ደረጃ የመጠረሻ አመሰ ነው፡፡
ይህ የመጠረሻ ቅጣ ነው፡፡ ከዚህ በሁዋል አንተ ወደ ይቅርታ
ልተመጣ አጥቃልም፡፡

ትንሹለሁ ወይም ትምታለሁ፡

ይህን ከለደረግኻ ዝግጁ አንተ የአባትህ ለይ
እየደለሁም፡ ስውጥ እየደለሁም...”

“ይህ” እና “የቅርታ” የሚለት ቅለት ለሰምንት
አመታት ማሳታፊ ያስተኞል ገዢ ተቆልው ትቀምጠዋል፡፡
በሁለቱ ቅለት መከከል ያለውን ይዘት በእና የፖስትኩ ቅርቡ
ውሰጥ ለመዝኑው የሂያለሁ፡፡ በእኔምኩ ህዝብ ወሰጥ በፖስትኩ
በድጋፍና በዘርቃት መከከል ያለው ጉንኙነት ደረጃ ነው ወይለ
እየደለም? ደረጃ ከዚህ አንዲት ወደ ደረጃ ደረሰና ችሎ?

በእና የሂያንስ ስሙን የገዢም ስወቻ በስት ደረጃ
ገዢ ደርሰ ንበር፡ እና የሂያንስ አከራረ የእርጥቶበት ትወሮል
አምናት ተከታይ ተበለው ይታወቂል፡፡ በ1880 ከንጂስ
ተከለሣይማጥት የር ለመዋጋት ጉዢም በገቢ ሆነ ጥን ልክ
ገራሽ አሁመድ ይፈልም እንዲበረው ጉዢምን እና ማቋኩል ገዢ
አበያት ከርስተያናትን አቅተለው ተሸት ለባበረዋል፡፡ የዚስ
አበና ለቋሞ በዚህ ደርሰት ከፋይ በማግኘቶች ይጠናል፡፡

“ደርሰ-ሽን አጠቃለሁ በየ መጠየቅ ያልከው፤ ለገዢም
አንተ ደርሰ-ሽ ሆነበት” ሌላ ቅዱታቸውን ለንጂስ ገልወው
ነበር፡፡

የገዢም ህዝብ ቅበቱ ከመቅደስ ወጥቶ እየተሰባበረ ማረ
ገዢ ስውረውር ማረኞቷ ደረጃ ደርሰ ንበር፡ እና
የሂያንስ በደርሰ-ሽ ሌገደለም የገዢም ህዝብ እልልታ ወሰን
እሉበረውም፡ ደርሰ-ሽ ጉንደር ከተማን ያቃጠል፤ ከህናትና
መከከልትን ያረዳ ሂደር፡ የገዢም አካማረውች ጥን ደርሰ-ሽ
እና የሂያንስን ለለገደለ በቋ ተደስተው እንዲህ ሌላ
አዘመው-ለታል፤

ԱՆՔԻՆ ՂՅՈՒ - ԱՆՔԻՆ ՂՅՈՒ
ԶՊ ՄԱՂԻ ՄԿՆ - ՄԿՄԸ ՀՊԵԼԵ
ԱԿՆ ԲԳԸՆՈՒԴ - ԲՊԸ ԲՊԸՆՈՒԴ ԱԼԵ

ԿԵՐ Ա.ԴՐՁՅՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՂԵԼԻՆԴ ՄՈԳԸ ՀԼՈՌ” ՈՅԱ
ՔՍ-Ա-ԳՄ ՄՈՒ ԳԼՈՒ ԿԱՏՈՈՓ ԸԸ ՀԼՄՓՈԸ. ՊՈՒԴ
ՀԵՐՎՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՂԵԼԻ ՈՄԱՆ ԴՆՏԸ ԱՅ ՔՊԱՀ ՀՍՄԸ-
ԿՎԱԼԻ ՔՊԳԳՄ ԳԼՈՒ ՆՈՂՄ ՊԵ-Հ ԻՒՓՈՂՈՒ ԿՎԱ-
ԼԵԳՄ ՔՄՈՂՄ ԲՆԱՋԲ ԵՒԽԸ ՆՈՅԱ: ՔԻՒՊՈՎ ՄԱՐ ՈՒԱ
ԻԿ-Հ ԵՒԽԸ ՔՊՎԱԼԵ-Հ ՔՄՈՂՄ ԲՆԱՋԲ ՈՒՂԵ-
ՀԵՐՎՈՒԹՅԱ: ՈԾՊՐ ՊԵ-Հ ՀՍՄԸ ԿՎԱԼԻ ՔՈՎԱ-
ԼԵ-Հ ԻՒՊՈՎ ԿՎԱԼԻ ԴՆՏԸ ԱՅ ՈՄՅ ՊԼԱՊՈՎՄ:
ԵՄ ՄՈՂԱ ԾՊՎՈՒԹՅ ՔՄՄ-ՅԱ ԱՄԳ-ԴՐԱ ՔԳՈՒՐ-
ՄԿՎ ՊԵ-Հ ԱՄԳ-ԴՐԱ ՔԳՈՒՐ-ՄԿՎ ՔՄՄ-ՅԱ:

የእው የሚልኩ ካወንድ ለተግራይ ህንጻ የርሱ ካወንድ
አልነበረም፡ የተግራይ ባለቤቶች፣ “ከእና የሚገባ ሁልት በሁዋላ
በራሳችን ደካመት ስልጣን ወደ ምቅ መንግስት ተገለፈ.” በለው-
ይቀሚሉ፡ እው የሚልከንም “ከሂዳ” ይደቃቸዋል፡ በእተሞችያ
የንተሳወችን ታሪክ ካወንድ ወሰጥ ግን መከዳዳት ያልነበረበት
እንዲችም ካወንድ አልነበረም፡ እብዛዕቅ ዘንድች ይረዳቸውን
ስልጣን ለማጠናከር ካውሬ ሂይለው ማድታ ይጠረቀ ነበር፡ ይህ
መከከል እይደለም፡ እው የሚገባ እንባለሁችን መቆዳለ ደረሰ
እየመሩ በመሙጣት እው ተወድሮበ ገዢ የመጨረሻውን
የመቋበር የሚለማር መትተዋል፡ በተመሳሳይ ዘንሰ የሚልኩ እው
የሚገባን ለማዘዝሩም ከእጠልያውያኑ ከግብዓት ወር አስረዋል፡

ከሚሰርም ባሻጋር ደርብናትን የሚያጠናኝ ተንከል ልዕስዋል፡፡ ሁወጥ በተመሳሳይ ደርግን ለመጣል የዘመድና ባራን ርዕታ አግኗቶች አላለ፡፡ “ማንበት 7” የተባለው ደርብናትም ወያኑን ለመጣል ከእርተሸ ሌርዳቻ ለማንበት ይችላል፡፡ ይህን መሰላ ታሪክና፤ “ኩህደት” ካልተችው የክህደት ትርጉም ማረጋገጫ ይሰጥል፡፡ ይህ ዓይኖ ከህደትም አይደለም፡፡

የተገኘይና የውሉ ሆነበት በ1966 ሪፖርት በንግድ ተለ በመባለ ጥን ይርሱ ይረዳ ለይ ለመድረሰ በቅጥ ነበር፡፡ የፖስታ ስነዎች ይርሱ አይደለም፡፡ ከይፈርጋ በላይም አይደለም፡፡ ሁጻዊ ሁኔታ መጠበቅ መጠበቅ ተንሬል ነው፡፡ በዚህ በቅጥ ከመን የአትሞክሪን ሁን መንግስት መጠበቅ ብቻ ወንሬል አይደለም፡፡ የሚከናወቁ ሁጻዊ ሁኔታ ታቦረት አይደለም፡፡ ወያኑ ለሰ ሁጻዊ ሁኔታ መንግስት ሲተለው ለለማውል ሁን መንግስቱን መጠበቅ የሚያስጠደቀ ከሆነ በቅድማረው ፍርድ በት የሚቀርቡት መለሰ ነናዋና ስምኑ ተችው፡፡ ለለዘመድና በቅድማረው ፍርድ በት የሚቀርቡት መለሰ ነናዋና ስምኑ ተችው፡፡ ለለዘመድና በቅድማረው ፍርድ በት የሚቀርቡት መለሰ ነናዋና ስምኑ ተችው፡፡

የረዳውት ለዝመናት በዘመድናው ችሎት የቅርቡ ለፈጸምባችው ነበር፡፡ ነፃ ይግሞ ሁጻዊ ሁኔታ መብታችውን እንዲከናወቀችው ይገኘኝል፡፡ ይህ የተሟላ እውነት ይሆን?

በ1992 ቀን መሰተኛ ነዋሪ ለሁኔታ እመቱለ ስሽ አበች ለተባለ በእድሜ የገኘ በት እንዲህ የሚል ጥያቄ አቀርብ ነበር፤ “በኢትዮጵያ ከመን የሚረው ሁሉም እውነት ሆኖኩል?”

ይግባ በለው እንዲህ ለሌላ መለሰ፤

“የቅርቡ ተገኘ በለን ተደስተን ነበር፡፡ ፍርማት ጥን አለበን፤ ከረዳውትን አይቀምውት ቅም ይዘው-በናል፡፡ እኩዢ መለቀች አያደራጊ ነው”

ወያኑ ሆነ በለው የህዝቦን ጥንናነት ይርሱ ለይ ለማድረሰ ተረት እያደረግ ነው፡፡ እንጂለሁት ፍይይይና በሚገባበት ከመን የአሁን ገዢዎችን በተለየ የቀርቡ እንዲከራው፡፡ ወያኑ ሁረዳውትን በዘመድናው መልካ ለመቀምባችው እየሞከረ ነው፡፡ ሁረዳውትን ከእርቀዱ የሆነ ማኅከል የመጀመሪያው ሪፖርት ነበር፡፡ አይቀምውት ሁረዳውት ለይ ቅም ቁጥረዋል፡፡ አይቀምውት ቅም እንደሚረዳችው እመቱለ ስሽ አበች አጠቃላይ፤

“ነፃ ወያኑን ተማምናቸው በቅጥ ለይ እግዢናውል፡፡ ነገር ወያኑ ለባረር በእንደነበረ መቀልው ይዘው-በናል፤ ከሆነ

๘๙๙๐๗

ԵՄԴ ԿՖ ՈՒՆ ԷՃԱՂՊԱ:

ՊԼՅՈՒՄ ԱԽ.ԴՔ.Հ.Յ ՀԱԼԵՒ Մ.ԸՐ ԱԽ.ԴՔ.Հ.Յ
ՀՅԱՆԴ ՄԵՂ ԱՄՆ ԵՇԻԱ ԴՊԱ ԻՄ.ԺՈՈՓ ՄԿԻԱ
ՀՅԱ ՔԱԾՊ ՔՄԱԼԵՒ ԴՔ ԴՔ ՆՎ. ՔԱԾՊ
ԴՔՎՄ.ՊԴ.Յ ՈՊՈՈՒՄ ՔՄԱՀ.Է ՈՃ. ԱՅՈԱԳ ԱՃ.
ՈՒՖՀ.Ն.Վ ՀՄՎ.Վ.Յ “ԻՀՄՎ.Ն.Ե ԲՃՎ ՈԽ.ԴՔ.ՅՎՈՒՄ
ՔՄՎ.ՅՎ.Յ ՄՊՈ ՔԱՄԻ Ա.Յ” ԱԾ.Ծ.Յ ՔՄՎ.Յ ՔԴ.ԳՈՒՄ ԱՅՈԱ
ՀՃ.”

ይህ ገዢዎን እንዳለት አይችም በተፈጥሮው መባዛ
እይደለም፡ አይችም ወደ መብት ተገናቶ ከሆነ ይህ ያረጋግጣል
ይህም እንደ እንደ በራል ደርሰበታል ማለት ነው፡፡

የእርም ህዝብ ወደ ይመንግስ ደረሰኝ እንዲያለስ የደረሰት
በርካታ የዚከንያቶች ይኖራል፡፡ ከዚህ ሁሉም መሳሪሱት
የዚከንያቶች እንዲት አበነት ጉቶ እንዲ ማየት ለተያያዘ ማረጋገጥ
እውቅ ይኖሩን በንድ የማዘናል፡፡ የዚኑሁ ታደሰ በሩ ጉዳይ
ለዘህ አባበለ ሆኖም አበረሱ መሆን የሚቶች ይመስላል፡፡

በ1956 ስኔ ወር ሌይ አከላለ ማተሚል የተባለት
የመቻቸ የእ.ትኩዳደሪያ ተቀብሬ ማረጋገጥር ይኑራል ታደሰ በሩን
ከበታቸው ሲተ የበዚዋቸው ወግ ይዘው ነበር፡ በመዋጥ መግል
ታኩደሪያ ተቀብሬ ማረጋገጥሩ እንደዋሄ እንደ አሳቢ ጥል
የድርጅታል፡፡

“ታደሰ! አንተ የፌዴራል ስራቃትን መምራት ካይመርከ
ውኝሁ ተማኑ! ተማኑ! ማለትን አዘዴ-ትረሱል፡፡ ተማኑ ማለት ተፈ
ነው፡፡ ጥሩ ማንኛ ማስተማር እንዳለበን ማውቅ ይኖርባለ፡፡ እና
(አማርኛ) አድዋውን በየጻስ በየጻስ ባንድ ለንቶ ወደህዋላ
ይዘን ነው፡፡ በመምራት ላይ ያለኝው፡፡ ይህንን ህዝብ
እነተምረዋለሁ፡፡ በተል ው-ቃያዙስ ነው፡፡ የተለቀልቁል” በማለት

ቁጥራለ::

ቁጥራለ ታደሰ በኋላ በተቀመጥበት ደንብነት::
ከዚህ ለፈጸም መረጃዎች እኔ የተቀዳለቸውን ወሰኑ
አትከረው እያተመለከቱ ንብር:: ይህም መሰራው ታይቶዎች
ከተቀለው ማረጋገጫና ጉማግር በሁዋል ይሆ኏ል እነዚህ በት መቆየት
አልፋለም:: ለሚታወቂው እንዲይታወቂባቸው እያተመለቀቃው
እንዲሁ አሉ::

“ወሰኑ ተቀዳለኝ እንደ? እኔኩዑስ መድሃኒት እያወሰኑ እኩዑስ
የውሃ እልጠጣም” በማለት ተቀለው ማረጋገጫናን ተሰናበተው
ውጠ::

ተቀለው ማረጋገጫና አከላለ ማስተዋልኝ እንደ ያለውቁት
ነበር ንብር:: ይሆ኏ል ታደሰ መንገድ-አማራ መሰላምቸው ንብር::
አማራ ፍቃው በለው ለተሰበው የልቦቻውን አሳቢ
አጠቃቃቸው:: በእጠጠኗ የገኘ ይሆ኏ል የሰላለ አይም ንብር::
የኝኩራለ መዘግበ እኔ ‘ዘር’ በማለው በታ ስምን’ ተሰለ
መቆየቱን በማየት ንብር ተቀለው ማረጋገጫና እንደ ከባድ
ምሰጠር ያውጠት:: የህንዑስ ሆኖ እንደን ወንጋህ ሁሉት ገዢ
መጀገር እየቻልም:: ከዚያቸኛ ይቀቁ ይሆ኏ል ይሆ኏ል በኋላ
ገኘቸው:: ንብር:: ከተቀለው ማረጋገጫና እንደበት ያውጠቸው ያቸ
ዘረኛ ቅል ወደ ማረጋገጫና አይምቸው ተዘርጋ ንብር::
የኝኩራለ ታደሰ በኋላ ወደ በታቸው በመዘገበ እኔ ለሌ
ሆሉን ወደሁዋል ተመልከው አስተሳለውቸል:: እያተስማቸው
የለውን ሆሉም መርምረውቸል ...

ቀዳም ለሌላ ማጭና ቅለም የተባለው ማህበር አባል
ይሆኑ እንደ ለጠየቁ ታደሰ በኋላ የሰጠት ምለሽ የሚከተለውን
ነበር::

“እኔ ተመልሽ የገዢ ሂሳብ አገኘኝም:: እገዛቸኛ
ሁዝበት ለማስተማር ነው ለገኘቸኛም በፈጸል ለፈጸም ከመሆኑ
ለቀመንበርና አማካይነት ደንቀርና ያውጠው ወንጋህ
ለማስተማር የሚቻለኝን እድርጋለሁ:: ይሞላም ለቻቸ
በእናታቸው አማራ መሆናቸውን አትርስ:: እነዚህን ከፈላቸው
ነው የምትልኝ?”

የኝኩራለ ታደሰ በኋላ አይምና ቅንቃ ይሰማል እንደ
መጀገር የሚቻለ አልነበሩም:: እትቶችያዊነት የሚል በንካሬ
ለማቸት ከበታቸው:: ከዚያቸኛ እለት በሁዋል የገኘ ይሆ኏ል

‘እ.ትጥቃቃዎንት’ የሚለውን በንብረ ስሜታቸውን ለበቻ
ውሰድ ፌልጊዜ አጠቃቃ፡ በቀጥታ ለእርም ህዝብ አርነት ተግል
ደመሩ፡

ይህ ዓይ ንበር፡

ከዚህ በሁዋላ ይኬራል ይቻል ለማድረግ የሚችሉቸው
አልነበም፡ የቻኑም ስርዓት የእርም ህዝብ እንዲይማር
በመንግስት ይረዳ እየሰራ መሆኑን ከመቅላይ ማረጋገጫ እንደበት
ማረጋገጫ ቅል፡፡ ይህ ከይቻል በላይ ንበር፡ በዚህ ምክንያት
ኩኬራል እስከ እለተዋዋቸቸው ለእርም ህዝብ ነፃ መውጥት
ተዋኑ፡ እየተዋጥኑ ቅቱ፡ ካሳ የ ዓይ በእያንዳንዱ እርም ለበ
ውሰድ አለ፡ ይኬራል ታደሰ በ1967 እስከተገደለበት እለት
ድረሰም፤

“እናት ለልጅ እንዲችጠልባት እስት እንደአለማቁበት
መጠን፣ የወገኖችን መደንቅርና መደህሮት የሚፈልግ ስው የለም”
እያለ ድምግቶቸን ከፍ አድርጊው እለተዋዋል፡፡

“የነፃነትን ወር! የሙብትን ተርጉም አውቆ ይህ ቅረቡን
ይህ ጉዳለበት ለማስታ የሚችል የተማሪ ህዝብ በቻ ነው” ለሌ
መጥቶችና ጉዢዎችን እየሰበሰበ ተናግረዋል፡፡

የነፃ ሂሳብና የልተመሬትን የህል፣ በከፍተኛ
የጥላቸና የቀመጥ ሲሆን የእርም በዘር መብት ከመንግሥት
አፈመ-ካ በቻ የሚገኘ የተባለ ወጪት መሆኑን አጠቃላይ ወደ
ትጥቃ ተግል ጉዢተዋል፡፡ ሂደለሰለሰን ለማስወገድና ለመግለጫ
ጥኩረው ንበር፡ ለላልተስከላቸው ልሳቸው ጥተዋል፡፡ ዓይ ይረዳ
ገዢ የደረሰ ግለሰበም ሆነ ህዝብ ሁሉት ምርመራዎች በቻ ነው
ይለት፡ መማረራ! ከልሆነ መሞት፤

አከላለ ማስተዋል የዚህ አመለካከት በቻና ተሽከማ
ናቸው ለባለ አይችሉም፡ ስርአቱ ልቦ ጥባበር ካረዳ ንበር፡
ካረናነት ካረናነትን በቻ ነው የሚመልወው፡፡ ካራ የለው
የፖልቴ አውነታ የተዘረዘሩ ካር በቻና ነው፡፡ በቻናው አድነ
እና አውጥቶአል፡፡ ለሰነድ ማንም እንዳሻው እየሆድ
ለሽመጥጠው አይችልም፡፡

የእርም ህዝብ በቻ እንደቀረቡምው በእለታዊ ሆኔታ
መቀልና መሬስ ቅቶአል በይባልም፤ ከምድረቻን እየተወገደ
መሬስ አይመያቻቸው፡፡ እየተወገደ የሆድው የአመለካከት ለውጥ
ስለመጣ በቻ ገይሆን ይቻላል፡፡ በአጠቃላይ የህብረት ገዢት

ሀለና መዳበናን የሚጠቀም ለሆነ ይችላል፡፡

የመገኘበል ተያቄ ተግባራዊ ለሆነ እንደሚችል
የእርትራ ገዢ ታይቶአል፡፡ የመገኘበልን አይገኝም ማንኛት
ከመቅለለ የተነሳው ገዢምን የመገኘበል አሳብ የነበረቸው
ነበሩ፡፡ እማራው የሬስት አገር ይመሰርቻ ማለት የጀመሩ
እማራቸው ተስማተዋል፡፡ ይህ አሳብ እያደበረ ሆኖ የክማራ
ተንተማዋቸ ባንበር የሚመሰረቻበት ከዚህ ለመጣ እንደሚችል
ማለበ የዋህንት እይደለም፡፡ ይህ ይረዳ ገዢ የደረሰ ህዝብ
ለውሕድው የሚችሉውን ሪፖርት የደረሰ በለው መተንበዬ ለተባር
ይችላል፡፡

እንደ ህዝብ ይህ ይረዳ ገዢ ለደርሰ መገኘበልን እንደ
እማራዊ ለያነስ ይችላል፡፡ የእርትራ ህዝብ ይህ ገዢ ለደደርሰ
ኋይ ፖስ የምናየው የጀለማሪው ሁኔታ የመምጣት እኩል መባቢ
እንደነበሩ በወቂቱ የከፍለሃገና ባለቤልዎን የነበረው ዓዋት
መልደግርርጻለ ይጠቀሙ ገልጽልናል፡፡

ዓዋት እንደሁ አስፈርዱል፤

“...እ.ት.ቁ.ድ.ዋ ንዑስ እንደነትን እፈልጋለሁን በለው
የመኑውን (እርትራዊ) ህዝብ እየገኘን፣ እየዘረዘሩን፣
እየሰበና ማይውል በግዢ እንደሽጥት እደረግኞቸው፡፡
እ.ት.ቁ.ድ.ዋዎንት ወን ታርጉም አለው? እ.ት.ቁ.ድ.ዋዎንት ከመብትና
ከነባንት ወር ካልተያየሁ እ.ት.ቁ.ድ.ዋ ንዑስ ማለቱ ወን ተቀም
አለው? በህበረት እነ ገዢ ከዚያዏል ተስፋይ ገበረከኝን ወር
ተስፈልዱ የነበሩ እነ ከሰኔል ነገሮ ይባለ፤ ይኩል ለየም
መከናና፣ ከሰኔል ከዚህ እንደ ገዢ የተያያዙ ወር አጥረሰኝን
በሚል ለያጻ ለንጂኝን ህዝብ በአሰጣሚ ከተማ እንቀው ለገዢነት
በተለያየ ወቀቻቸ ለተንኝነት ወንድን፣ ልሸን፣ እናቸቸና እባቶቸን
ለይቀር በግዢ እየሰሩት እየገዢለት በየበታው ልሳቸው እየተማለ፤
በተለያየ ገዢያቸው ከተማውቸ ወሰኑ ያለ የባል፤ የመንግስትና
የደርሱቸ ታቦረቸ በግዢ ለዋቸ እየተዘረሩ ወደ እኩባብ ለንጂ፤
ገብር በርሱ የየእለቱ ለራ ለሆነ እንደሆት እኩል ህዝብ
ይህንን ይቀበል? ህዝቡ ስራተ! ለምን እይሸቸቸው? ወን እይነት
ገዢ ነው እንደዚህ ያለ በደል የደረሰበትን ህዝብ እ.ት.ቁ.ድ.ዋ
በሚል እንደናረፈው ለያደርግ የሚችሉው? ”

የእርትራ ህዝብ ይህ ገዢ ለመድረሰ ነፃ አውጭ
በረክቶቸን መለያ በመለያ ይገልጻ ነገሮቸን አውጭ፤ “የነት

ይሽለዋል ወይስ አንድነት? የሚለውን ተያቄ እኩሉ አናነሳም፡፡
ዓዎት የገለበኗን ሁኔታ መስከም ያልቻለው ጥን ፕሮ ላይ
ስላራለ ነው፡፡ ፕሮ ይረዳ ገዢ የደረሰን ህዝብ ምንም አይነት
ግዢ ለሥቶመው አይቻልም፡፡ ባለቤብም ሆነ በ-ድን፣ ተንሽም
ሆነ ተልቅ ህዝብ ፕሮ ይረዳ ገዢ ከደረሰ በ-የጊዜ መሞት
አያቀተውም፡፡ ለመሞት የውሉ ድማው ከመሞቱ፣ በፊት መማሪል
ይቻላል፡፡

ይህ ደረሰኝ እና የደረሰ በድን ቅርቃዊ ማለሳዎም አደገኑ
ነው:: ፍረፈምና “አ.ትኩክ.ም” የሚባለውን ቅል ስያው-ቁ 400
አመታት የህል በረከቶው አማራር እየተካሂሩ የኩሩ ተንካሬ
ሆነበት ጉቶው:: 42ኛው አማራር አበዳለሁ እና ግን ንብረታቸው·
እከተሙ:: ንብረታቸው የቦቻው ልላጊው ስይሆን ተገዢው ነው::
“ንብረታቸው ይከላቸው ንርር ወይለ ከአ.ትኩክ.ም መቀበላቸው?”
የሚለው አሁን አይነትምና አይደለም:: ተያቄውን የሚናገዣው
ፍረፈምና በግዢታው ተንስ ለለምን ሚኒን ያመጣል? በሚል
ንቀት አይደለም:: ሚኒን ያመጣል? ተብሎ ችል የሚባል ሆነበት
የለም:: እንኩን ሆነበት ማለሳ በግዢ-ን ማር ለያሸራርስ
ይችላል:: ወያና ባራ አ.ትኩክ.ምን እንዲውር አሳባ ያቀረብ-ትና
የለማለያን ለረዋት እየመሩ ድጋፍ የደረሰ-ት ፍረፈምና
ገቶው:: በውቀቱ አልማሰ የተባለው የለማለያ የደህንነት ብቻ
ችንል ተወልድ ያደን አይሱ ንርር:: የለማለያን ወተደረሻ
እየመሩ ይችላን የተቆጣኑት ካለሁለሁ ፍረፈምና ሆኖ ተወልደው
የደንት ካይሱ እና ወተደረሻ የደህንነት ያወጻኝ ፍረፈምና ንርር::

እንደ ስው እና እንደ መመንኛ በፍዥም እድፍቀም::
ከእለታት እንደ ቅን እንደ የገር ማድረግ ይቻላ:: ይሳቀ
ራቢን የተባለ-ትን የእስራኤል በቅዱይ ማረጋገጥር የገዢልው እንደ
መናቸ ወጣት፣ በእንደ መናቸ ምት ንብር:: ከዘመ በሁዋል
የእኔምን አሰራራለ አካውንት ሁይወት መፈጸም ማያዣበት ለይቻል
ቀርቶአል::

በሰው ልኝ ሁይዎት ወሰኑ የተገባጠሙ አጋጣሚያችን
የጠንጻነዱ እለ፡፡ 99 ቅናት መጠንቀቂ ተቻል ይሆናል፡፡ ቀርቡ
እንደ ቅን ጥንቃዬት-በግላቸ፡፡ ማረጋገጫ፣ የሚገም ለያደርጉ
እያችሉም ከሚባለ-ት ነት እንዲ ንብሩ፡፡ በርግጥም 99 ቅናት
እንዳቻቸው ማድረግ አልታረም ንብር፡፡ በቀርቡ እንዲት ቅን ጥን
ዘመኑ ለመቀመጥ-ት ተሳ፡፡ የለመ-ት ባይቀናዬ እንዲ

ትምህርት ማስተላለፍ ገን ቅለዋል፡፡ መብቻቸው አስከልተከበረ
ደረሰም በ99ኛው ቅን አንድ ነገር ማድረግ ይቻላለ፡፡ በለሁ
አንድ ቅጂር መፍጠር የሚይቻል ሁዝቦም ሆነ ግለሰብ የለም፡፡
እኔ በግለ ግለሰብ ንና፡፡ በእንድ ወቅት ወያዙዎች፣ “ምን
ይመጣል?” በለው ተመግኘቸው ለሆነ ይቻላለ፡፡ እሁን ያቻን
ቃል አይደግምቻቸው፡፡ በተመሳሳይ በርካታ የተኞች ሆኖም አንድ
ነገር ማድረግ የሚቻሉ ግለሰቦች በእያንዳንዱ ግዘኝ በድን ጉዳ
መሰተ የሚገኘው አል፡፡ ወደፊትም ይኖራል፡፡ እገዢ ለለ ቅን
ነው...”

በአብዛኛው የመሄል አገር ስምቶና የሰሜን የሚሰጥ
ነትት፣ “እተሞኑናያዊነት” በሚል ይገኘለ ሲሆ መሰባሰብ
እንዲለን፡፡ በዘሆ ፍላጊት የሚገኘ ይኖሩ ይሁን? ካለ ገዳታቸው
ምንድነው? መፍትሬው-ሳ? ይህ አንዳይከተል ተጠሪ ቤቶች
መሳተና የሚገኘ ማማናት አለባቸው፡፡

እኔ አማርኛ ተናጋሩ የአማርኛ ቅንቁ ይረስ በመሆኑ
አማርኛ የእተሞኑናያዊ ብቻ ስይሆን፤ የእለም ቅንቁ መምር
እንደሆነ እመናለሁ፡፡ ከመመናት አልፎ ለአማርኛ ቅንቁ
እድገት እስራ-ለሁ፡፡ ይህ ሂጠት አይደለም፡፡ ሂጠት ወይም
ይህ የሚሆነው ለአማርኛ እድገት ሲል ለለቻ ቅንቁዎችን ማፈን
ከይመርክ ነው፡፡ አማርኛ ቅንቁን የሚያስተኞኑ ትምህርት
በቻ እርተሮ ወሰተ እንዲከፈቱ እኔ ፍላጊት አለኝ፡፡ ይህ
ለተማርኛና ለጠሌን፤ ለተማርና ለተናማ ቅንቁዎች የሰነዱሁኑ
እድገት አስተዋወለ እስከደረገ ይረስ አማርኛ ተቀባይነት
ይኖረዋል፡፡ ለለውን የመግዳለ ለውር አለማ ከያዘ ገን መዋታው
መልከት ይቀይሏል፡፡ እርምጃን የመግዳለ አለማ ለለንበረው
በአይቀዋች እንደ አማርኛ እንደ መለት ቅንቁ ይታደል፡፡ በእነ
ስራዎት ወሰተ እንደት የአማርኛ ቃል በንግግሩ መከከል
የደባለው ታሬይ እስቀና ቁጥት ይቀጥ ነገር፡፡ ቁጥቱ Doofaa
የሚል ቃል ያለበት ባሻ (ታርጉ) ይረቱ ላይ ተለጥበበት ቅን
መ-ለ ለራዎች ወሰተ መደበኛ ለራዎች ለራዎች ይውለል፡፡ “ይ-፩”
ይለፈል ማለት ነው፡፡ እና በአማርኛ ቅንቁ ላይ ያሳይሏው
መሆን የለቀና ለሚታዋ ጥለች የሱር ወ-ሙት ነው፡፡

በአከበበያችን ገዳይ ያልተመለስ ቁጥሮ ቤቶች ቤቶች
ከተቀች በገዢ ዓቸው፡፡ የአይቀ፣ የእጋዳን፣ የደበ-በና የአማራው
ሁዝቦች ይቀርጋ ወደ ለለው ይህ ይረዳ እንዳይደርስ የሚ

መደረግ አለበት?

መለስ ከናዎ ወደ ይህ በሚያደርሰ መንገድ ቅጥቃው
የመማካትን ስልት እየተከተሉ ነው፡፡ ሁዝቦም ወደ ይህ እያመሱ
ኋው፡፡ በዚህ መንገድ በሚያደረጋው ገዢ ይህ ይረዳ ጉዳይ ተደርጓለ
የማይቀር ይህናል፡፡ እስከሁኔታው ይህ ይረዳ ጉዳይ ከልደረሰነ
ግንዘቱ እድልና ፍት፡፡ ይህ ጉዳይ የደረሰ ሁዝብ በቀባ ሌላዎም
ይችላል፡፡ በምርጫ 97 ማማሳት የሰማኒው፣ “ተግራ ወደ መቆል
- ንብረት ወደ ቅበሌ!” የሚለው መፈከር ይህ ነው፡፡ የህዝቦን
የይህ ይረዳ ይጠቀማል፡፡ እነዚህ መፈከር ወሰጥ “ተግራው
በተካናበልም ተገኘበል! በቃ ከዚህ ይረዳልን!” የሚል የመረጃ
ቀጥ እቅዱአል፡፡ ይህ ከይቀርታ በለይ የሂድ ይህ ነው፡፡ እና
መለስ ከልጣን እድልና እድን ከፈታቸው እያመጣ ነው፡፡

አንዳርታችው ይዘ ማንሳሰታ እና ባደረገው ገማጓ
እንዲሁ ሲል ገልፅ ነበር፡፡

“....Ո2005 ԱՆ ՄԸ ԿԵ ԴՊՀԻ ԴՐԱՅԹԻ ՈՒ
ՔԼՈՒԴ ՔՄՔՆ ՀԿՆ ՈՒԾՆ ՀՊԸ ԱԽ ՄԸ ՊՄՔԴՆ ԴԱ
ՊՄ. ՄՆԴՐ ՈՄՀԾՆ ՈՎԹԻ ՈՀՈՒ ՖՆԴ ՀԵՆ ՈՒ. ՈՒ. ՈՒ. ՈՒ.
ՀԵԿԵՐ ՄԺԴՀ ԴՔԴԱՄՆ ՄՊԴԻ

ለምን ትመታችሉ? የጠያቂዎችን አገረጋግጣ
አገልካናው, ለሌላ መቀበል ይችላል 15 ስምቶ እየሰሙት፤

የፌዴራል ከ700 እስከ 800 የሚሆን አስረኛ ፖት ንውሃ
የይጻድ የቅንድ ደንብ በመሆኑ የኋገር ቁጥጥም ለመሰበር
ነበርና በደንብ የተከለ ስንት ስሳት ወይም ይችቷ ካማ ወሰጥ
አንደቆያ አገው-ቀምና ከከማ ስወጣ የገኘሁት ማንኛቱ ገን
በፈት ከነበረኛ ማንኛቱ የተለየ ነበርና ከደባብዎች ነር ጋር
ለተገኘኝ ማንኛውም ስወጥ ከፍተኛ ጥሩት ሲበን ጥልቶ
አገኘሁትና ከሚደበረሰባቸው ስደስት የመለሰ ካናዋ አሽከርቻ
በገዢ የሚሻገር ከሰውቸው ትግራኑት ጋር የተዘረዘሩ ለዘመኔው
በመለሰ መተሪ ስሙት እንዲሰማኝ ያደረገና ጥሩት ስበላኬዎን
እኔ አስፈላጊ ለሰላው አገኘሁትና በግም የሚያሳይናባት ስሙት
ነበርና በግም የሚውቀውን የተማራይ እናቶች ፍሃድነትና
የተማራይ እርምጃዎች ለሰላው ሌሎች የለውን ፍቅር ከሁሉም እና
ከልጻ ፍቅር ማንኛውም ከተማራኑት ጋር የተያያዘ ነር
በጠራሁበት ሁኔታ ወሰጥ ሆኖ ሲበን ከነበረሁበት ንዑስና ይህ
ነር የሰነድና የቦካይና እንግዲህ አስበትና እኔ በቅርቡ ለሌ
ተማራይ ሁዝብ ምዝኑት በተ የሚውቀው ስወጥ እና ከደርግ ተደተ
ለስሽ ሁዝብ መጠለያ ሆኖችና ከወጣ ከተሰጠ ከረሃበት ተርሱ
በሆወት አስተያቶችና እኔ ይህን ማህበረሰብ በእኔም መቀልቸ
ለዘመናዊነ ጥሩት ከተመናሆኑ ለለው የኋገር እና የሆነ የህልና
መቻል የለለው ተመሳሳይ በግል የሚደርሱበት ምን ሌሎች
እኔም ተማሪ በመለሰ ካናዋ መቻል ተደርሱ የተደረሱውን
የተዘረዘሩውን የተዋረሱውን በጥቅለ የነር ማጥፊት እርምጃ
የተወስደበት መሳወ የሂሳብ ሁዝብ ምን ይሰማዋል?"

እንዲርታቸው ሪሳ እንደገለዥው ትግራን በጥቅላ
እስከመተዳት በሚያደርሰ ይረዳ ማለት ከደረሰ ይህ የክፍ መሬ
ነው:: የህወሄት አለታና ኮሙን አመጣሽ ቁልጊዜ ከዘሱ እና የ
ከመማግር ይፈቀ የአዲስ ሰላምቻቸውን እየሰጠት በግዢትኩ-
መቆሌ ማለት በላ መግንባቱን ተያይዘውታል:: “እንደ አዲ የሂሳስ
መሻውድ የለበንም!” የሚል እስተካከለ በህወሄት አመራር በንድ
ዶጂርኤል:: “እስከተቻለ በስልጣን ማለት መቆየት፣ ካልተቻለ
ለለውን እንደማይቻረው ለየይቶና አውድሞ ትግራይን
መግንጫል” የሚሉ እቅዴቻቸው እስከየት እንደማያሆምደቸው-
ለሆኑቸውም እያወቀም::

“እማራው በድጋሚ ስልጣን ከያዝ እንደቀድሞው
ለረጃዎም ገዢ ተቀጥሩን ይቆያል” የሚለውን ስጋት ለማስተካድ
ከመመከከር የተሳለ መኖትና የለውም፡፡ የተገኘለ ሆነበት
“የድህንት ይጋል” ይረዳ ላይ በመድረሰ ቁርጉ እንደታገለው ሁሉ
በተመሳሳይ ሌሎችም ክብርናት ይጋል” ለመውጥት ታሳለው
መጠቃት ላይ ለመድረሰ ይቻላቸዋል፡፡

ወጥናቸኑን ሆኖ!

አጥጋጭ

՚የነት ፈላጊው ህዝብ ከእለታት እንደ ቅዱ ይቀበለቻል!!
በተሳካለት ገዢ ለመጣ የሚችሉውን የሚያፈልግ አይር
ለማስቀረት የሚችሉው ጥን ነገ አይደለምና ባሩ በቻ ካው! ባሩ
ባቻ!!

- 23 -

በረኩ! የሰልጣኑ ወጪ

በዘመን ደመሰሳል - የሰው ህይወት መብሪት
መለማ የሆነ - ስራ የሚደረግበት
በጥልቀቱ መጠን - ወደ ታጀ ስልምዎች
ያለበት ነገር - ይታደል በወሰንበት

(ማተም - ክበደ ማቅረብ)

* * *

ነፃሎ ብጥ አለ - ይምበትን አጠቃና፣
በዚህ ፊቃድ ቁወጥ - አዲገዳና፣
ስትላጊድ ስለች - ወደ ጥዣአራብ ፈቻ፣
ተደረቀ አንቀሳዬት - ብሔይ ሂይማኖታ፣
የጊዜ የመርቀን ጥምኝ - ቈዢር ልይ አንጥና፣
ሁሉም አያየት - ማማሩን በይና፣

(ማተም - መንግባር፡ ለማ)

እንደዚው አንተደረገለሁት ነዋሪታቸው አስመራ
የተባለቸው ከተማ ልይ መሆኑን አንደሰማሁ ገዢ ለሰጠና
ወዳደዱት ነበር ፍለጋዕን የደመርከተት፡፡ በጠቃሚ በርሃናቸው
በደርሰ ማን ብሔራያቸውን በቻ አገኘሁዋቸ፡፡
አዲሮ ተባለቸ፡፡
በና ዝበዝቻና ወያንን አንደ ምንከርት እየገበረታን

በሆነዎች በመቀበለቸውን አውጥነው::

ወያዥ ማረጋገጫ በዘመኑት፤ “ከርስ ባካቻው በቃድና! ማሩና! አጥቃቄና የለሁ፤” እስከሚል አፈጻጸማቸውን አስቀመጣው ስኖበቸው ወደ
መጠሙበት ጉዳይ አለቁሁ::

ተደራሰለሁ አስመራም ለገቢን ማግኘት እንደምሳሌባ
በመግለጫ ቅጂው እንዲያሳሽ መቀበለሁ:: እኩል ተረዳሱዋ ለይ
ከነበረ በጊዜ ቅጂው ወረቀት ለይ ማስታወሻ የዘን::

እና እንዲህ ስትል መቀቃቃና::

“ስልክ አሉሁ?”

የረጅኬስትሮ የባሻና ሆቴል ቅጂው ስጋፍ ስጋፍ::

በአምስትናው ቅን ይውጠ እንዲህ አለቃቃ::

“ተደራሰሩ ለማግኘቱ ፈቃድና ፍቃው:: እንዲያውጥ
የምሳ ገብጻ ነው የተያዘለሁ:: በንገራቸን ለይ ተደራሰሩ
የጋብጻው ማስታወሻን እንበበውታል:: ለማንኛውም ነገ
12.00 ለእት ማረጋገጫ ሆቴል!”

እና ይቃቃ ቅጂው ስጋፍ ሆቴል ይረሰኝ::

ስለኔህ እንደሩ ምሁር አጥበቃ እያሰላለሁ ነበር::
መከንን ቅን የተባለ የእኩል ከመን ምንም ነበር ስለኔህ ስው-
ለመጀመሪያ ገኝ የነገሩ:: ተረሰ በምሳራበት በዘን ከመን
ከመከንን ወር ስናውታ::

“እስመራም ለገቢ የእጋዊ ህዝብ አባት ፍቃው:: ‘ገኘ’
የሚል መቆኑናቸውን ማንበብ አለበሁ” ሲል ማኑበ ስጋፍ::

“ገኘ”ን አዋንቃ የነበበት ጥን ክእለሁ አመታት በሁዋላ
ነበር:: ተረቶሮ ሲለሁ መቆኑና ከUNISA ለይበረሱ ተወስኝ
ቁንቃው በትብብቸም እንበበ መረሰበት:: በመዝጋበ ቅለት
እርዳታ አጠናሁት በባል ይቀላል...::

ስመርሰው በጥም በሽቃሁ::

እንደዚ ያለሁት ደናር የፈረለሁ? ‘ገኘ’ን ለገቢው ነው፤
“የቦርቃው ከምታ”ን የቀናዬት? ከነበበት በሁዋላ የእጋዊ ህዝብ
ማኅው? የመንበር? ለማለት ወርሏ ጥቅምች ጥልቅና ጥናታዊ
መልስ የሰጠን ቅጽማዊ ስው እኩል እንደሩ እንተረጋግለጫት
መሆናቸውን ለመገኘበብ ተፈለሁ::

እና ይኩስ ነው ክኩል አዘጋጅት ወር ጥቅም
ለመጨመር ቅጂው እለሁ:: ከተደራሰሩ ወር በማናረቸ አዋር
ቁይታ ምን አይነት የወራ ሪፖርት ለጥሩን እንደማግኘ በወረቀት

በይ ውጤናያለሁ:: ከመካኝውም ተያች ከመጠየቅ በቀር እኔ ቁጥጥሃ መናገር እንዳለለበኝ አውቀያለሁ:: የመናገር እድልን መፈለጊ በመፈለጊ ለተደረሰለሁ በመሰጠት በዘተ ተርና ነቸው መመለስ እንዳለበኝ ወሰኑለሁ:: መሆን ያለበት እንዲያ ነበር....

(በወጣትናቱ በዚህ ከበሳለ ጥርጉ ጥር ቅዱ በዚ የማውጭት ከፍተኛ ፍላጊት ንብረቱ:: ስይሆን ቅዱ ንብረቱ ከተፈጻሚ በለተኩ:: ሂደሰ አለማየሁና በርሃኑ ከርይሁ:: ጥንቃቤት የሚገኘው ሂደሰ አለማየሁ መኖሪያ በታችው ወሰኑ ከማግኘው ተሆነት በታችው ተቀባዩው ሲያንጻባቸው የ18 እመት ሌጅ ንብረቱ ከበሳለ ምንም ቅዱ በዚህ ከበሳለ ጥር ጥና ተከታ አለቸው:: ከእሳቸውም ደምሮበለው ስልክና እስከጠዋን ደረሰ አውቀት ከርኤልያለሁ:: መንግስቱ ለማ ለተቋት እመለመ:: የኋድርኋል! እኔ መሬት ወሰኑ ስለሁ እንችው አረቃ:: ከበደ ማካለል ቅጠ እና በላተኩ ንብረ:: የሚችል አስቦረም:: ሆነ የሚወስተኩ የፋይችው ወርቅ ነው:: እኔ እን አገኘዋለሁ እያለሁ ስይታሰቢ የእረፍት ነገው:: ለማሁ:: እረፍርሰን:: በመቀኑና የአማርኛ ቅንቃን እንደ ደረጃ ከፍ በማድረግ እመከንወው ምቅት ንብረቱ ከፍችው እረፍት በሆዋዣ ጥንቃቤት በማግኘቱ ስይወስት የለተኩ እንደባድ የጥበብ ለዋቃ እያደረግኩ ለምድና ቅለሙታችው:: መዘሩቷ:: በስራው ተያይጾው ንብር ወያኑ የተባለት ወያኑዋች ከሆነ እናናቀዣ:: ለሰደት እስከፌርማ ደረሰም እተዋና እፈራችችው:: የጥበብ ለዋቃ ጥር ጥበቅ ጥንቃቤት ንብረቱ:: እርግጥ ነው ተከናወቸው:: በፈቀዣ መጠን እሁንም በርቀት እያገኘው-ዋችው:: ነው:: ወያኑ እንዲይተካችው:: በማሰቢ እኩሮ ለማችው:: ከመጥቀስ ተቀጥበያለሁ:: ምንም በሆነ ጥንቃቤት በእንደ ተረክኑና በእንደ በታች እና ተቀምጧ እንደማውጭት ለሆነ እየቻልም:: የደንብዎው ደንብር ሪፖርት እንደ እርርቻቸል? ለንቃ ይሆን በፖሉትኩው ምክንያት መለችችን እንኩ መቀበር ያልቻለው?)

እኔም! በከብር መዝገበ ላይ ከስራርካችው ለዋቃ እንደ ምሳሌ ወሰኑ የጠወችና:: ከርዕስ እንደሚለውም ይህን መሰል ቅጠመዋች ለኋ ከፍናርሰለታዊች ወንቃች ዓቃችው:: በታችሁ

ԱԴ ԻՆՉՐԵՎ ՀԹ-ՓԴ ԸՆԴԻ ԸՆԴԻ ԱՆ ԻՆԴԻ ՊՇ
ՀՂՄ. . .

* * *

ተርፈሰር አስመራም ከሁለት ላዋች ጋር መጠና ተቀር
የእና በርሳ ይዘው ንርር ከላቹ የበከበት እና አልማ በጀት
ቻይት ለበሰዋል፡፡ ከዚህ ቁል ግራሚ ተስርተ፡፡ ፍጥነት በረዳ
የመሰረት ይገልጻል፡፡ በን በለ ስለተከራል፡፡

የንግድ አባት፣ የበረኞው ማ...

ՀԵ ԽԱՄՈՎԼՅ ՈՒՃԻ ՔՐԴՆ ՃՆԴՔ ՏԸՆ ՔԳԿ-Դ ՈՎ-
ՀՆՍ ԳՀՎԲԱ? ԻՒԹՄՈՒԻՈՒ ԴՆՈՒՑ ՈՒԽՈՇԵ-
ԴՓՈԱՆՀԻՄՈՒ ՔՊԳԵՒԻԾ ՂԵՇ ԽՈՀԻՄՈՒ ԻՒՊՎ ՈՒԹՄՈՒ-
ՈՍ-ՎԱ ՈՋ ՊՎ ՄՊ ԱԼՎԴՆ ՆԵՇՆ ՈՓԱԼ ՄԵԴՐ-
ՔՊԳԵԶԴԴ ՈՒԺՄ-ԴՊ ՈՋՔՎ-Դ ԴՂԱՍՈՒ ՄԵԴՎ-Դ-
ՈՎ ՀՆՁ ՃՆԴՔ ՓԸՌ Ա.ՔՎԱՀԻՄ ՔՊՀԸ ՓԼԱ ՔՂ-
ՄՊԵ ՔԴԻՄ-Դ ՔՊԳԵՒԱԾ ԱԼՎԴ Մ-Ն ՈՒՄ-Ն-ԴՎ-Դ ՀԻՆ-
ՄԿԿՆ ՔՄՈՎԼԴ ՖԸՆ ՔՀՈՎ-Վ ՄԵԴՎ-Դ

“Հք-ողջ Ո՞Շ Մ՞Ն?” ԱՅ ՈՔՔԻՐ ՈՓԵ ՄԿՎՅ

“78”

ՀԳԴՎ-Դ ՈՒԽ-ԴՎ- ՀԵԶԱ ՈՅ ՄՔՆ

“እናዚያን ቁርጥሮች መረቀቶች እንደት እንዲህ
ልጠጥሙ መሆኑ ለታደርጋቸው ተስፋ?

ስለኋ መቻኑ ክዎንን ለደ ከሳይ መሆኑ ግልዕ ነበር፡፡
እና ሂሳብ ወጪችን በአንተረጋላዕስቱ ሁይወት ተረም ይሁን
ዘንድ ተረት ማድረጋ እልቀረም፡፡ የም ሆኖ ቅድታችን
በጠረክዎው ተረም የነበሩውን ሁሉ ያሳተኗ ነበር፡፡ በጠረክዎው
ቻይ ከነበሩት እንዲ ተከና በየኋ የተባለ ዝሱስ ነበር፡፡

(ተክለ 2002 አጋጣጥ ሌይት “ከበረ ሪፖርት” የሚል
ርሳ የየዘመናው አገትምናል፡ የርሳዎች ተርጉም ይዘት
“ከበረ በዋልኩ” እይታት ሲሆን፣ በዘመናው መቆጣሪ እኔ የገለግሎት
ነጂዜምናን በመረዳታ አስቀርብናል፡ በተለይ ጥሩ “የራሱ”
በተባለው ፍልሰፍና ከ የተርጉም ስራው ይጠፋ ይታወቁል፡)

* * *

ጥርሱስ አስመራም የወጪትንት ገዢታውን እንደተውጥቷት አማውቱን፡ ወለደ መሙሉ ከተማ ላይ ነበር ተወልደውያደንት፡ ወለደታቸው አምባሳል ጋር ሰር በሚል ወንበ ዓርቶ ተልቅ የኩረኩል እርጥ ነበረታቸው፡ ለዘመኑ የኩረኩል እርጥ ከፍተኛ ፍቅር እንደነበረታቸው አማውቱን፡

በላ ትምህርት በት ገዢታቸውም አነስተኛ፡ ከጥርሱስ መሰኞን ወልደማርያም ጋር የረጃም ገዢ ገዢናነት እንደነበረታቸው አውጥን፡ የጀንሮ ሰርአት በተገለጻበበት ካመን አድሳሽ እንደነበረም አማውቱን፡ አንዳንድ አይደለ ታክታውቻም ነበረታቸው፡ በተለይ አበረታቸው ለደከተሬት ማእረግ የመግጫ ታካሂድ ሲለ ነበረች እንዲት በት እንደተው ነበር፡ ለቀቻ ይረዳ ተባለቻ፡ በጀንሮ ካመን ይፋፈል ከነበረት የአንድ ለይ ነበረች - የደረሰ ዘጋለ፡ የደርግ ባለቤልጣናት ይህች ለይ ከነገር እንደተውጥ አገዳዋት ነበር፡ አስመራም ለገቢ ተረት አድርጋው ለይች እንደተውጥ ተፈቅደዋት፡ ለቀቻ ከወጪቻ ከጥቃት ወረት በሁዋላ አባች ከሰድሳውቹ ባለቤልጣናት ጋር ተረጋኑ፡ ይከተር ለቀቻ ሆኖ የንድሮ (UNIFEM) በሚባል የተባበሩት መንግባታት ይርሱት ወሰጥ ከኩ ያለ በታ ይዘላቻ፡

አስመራም ለቻመን የህይወታቸውን ከኩል አጥቃቻያ ማሳደሩታቸውንም አውጥን፡ በተለይ ገን “GADA” የተባለውን መዕገፍ ለመሞኑ ወደ በረኩ እንዲት እንደተጊዜ የሚውቱን ይጠል ተከራካሪ ለሰባ የቻል ነበር፤

“ጥናቱን በ1961 ነበር በረኩ ወሰጥ የቻመርከት” ካለ በሁዋላ ባቻሩ እንዲሁ ሌላ አማውቱን፤

“...በዘመኑ ገዢ የቦረኩው አባገኝ ይፈጸለ ለቦን ይበል ነበር፡ የቦ ከሰማ (እንግሊ) ሆኔ ነው ጥናቱን የቻመርከት፡ ከሰማ መሆን በቻ ማይሆን Protection (ጥብቃ) ነበሩን፡ ከዚ የሚይለው እንደ የቻመርከት ልረሰኝ ነበረ፡

የየደረሰበት ሆኖ፤

‘ይህን ስው እንደተከተት!’ እያለ አዋጅ ይገኘፈል፡

የዚን ከመከከለቻው የመግኘት ቁይ በተከከል ተገኘበውት ነበር፡ አለም ያለውቀዱና ለያወቁው የሚገባ

ታራኑ ማስተካከለ አይሁ እንዳለቸው በማግበት የወ-ቀ
ነበር፡፡ በመጀመሪያ መተቶ የተቀበለኝ ይፈጸል ለበን ሌሎ
ነበር፡፡ በለቀ ለማሻተና መንገድ፡ ንበር የተቀበለኝ፤

‘ከደም እንዳንተ ለለ ማሻተኝ የሚጠናቸው እያቴን
እናው-ቀም’ አለኝ፤

(ከደም ወይም ለደም ማለት በአመጣቸው እየገኝ ጥሩ
ይንጂዬ ማለት ነው፡፡ ከበደም ወር የሚያያዘ አይደለም፡፡
እመጥወቻ አማራው-ች በዘህ ቁዕስ ለም ይጠናቸል፡፡ ለደም ወ-ቀ
ይለትኝ አማራው አስቀድሞ መመንች ተጥቆ እመጥወቻን
በአደገኝ ሆኖታ ይዋዋቸው ለለዘበ ነው፡፡)

እና ይፈጸል ለበን እንዳሁ አለኝ፤

‘...ለደም ገዢ ፍን እንደሆነ እናው-ቀም፡፡ እንዳንተ
ደግሞ ለለኝ ማውቅ የፈለግ አለየንም፡፡ ለሌላሁ ወደ መንደረሰችን
አበረሰን ተረዳሉሁ’ አለኝ፤

ገንዘብና ንበርኝ፡-

አባገዚው-ና የወ-ቀ ወደ ገዢ የመጠት በፈረሰ ንበር፡፡
እናደ ትግር ገን ንበር፡፡ መንገድ፡ አልነበረም፡ ገንዘብና
እመንደረሰቻው መግበት አትቻልም፡፡ ለዘህ መፍትሬ ተበቃ፡፡
አባገዚው ሁለት ለም ለጠኝ፡፡ ማከው ወር ለንደርሰ ሁለቱ
ለወቻ በመተረበዎች በቀንጫዬ እየመነጠና ለመከናወ መግበር
መንገድ፡ ያበቃ ገዢ፡ እንባይ ቅን ተነስተኝ ማታ ነው
የምንገባው፡፡ የተሰጠኝ ለወቻ ባተረኝ ንበረቻው፡፡ ባባተረኝ እየበሩት
የሁለቱን የመከናወ ገዢ እየመኑት እንደሆነ እናርጊው
እመንደረሰቻው አስገቡኝ፡፡ እነዚ ለደርሰ ይፈጸል ለበን እናን
እየጠበቀ ንበር፡፡ በከበር ተቀበለ እንዳሁ አለኝ፤

‘ድንኩንሁን እነዚ ተከል፡ መረዳቸው እነዚ ዓቸው፡፡
ታሳቸ ማስለ ተባለለቸ፡፡ ተናሽ ተረ ተባለለቸ፡፡ እነዚ
የሚያስፈልግሁን ሁሉ የተልሱል፡፡ ለመኑኝ ደግሞ እናደ ወጪ
እርት ይከው-ልሁ’

ዶስ ከመሰለው እርት እናደ ገንወ በመትንጫዬት ለፈረኝ
ይመርክ፡፡ እንባይ ከዘመቻ ቅን ይሞር ለሁለት እመታት
ከዘመቻ መንደር አልውጧሁም፡፡ መንፈሻ ሁልጊዜ የአባገዚው
መንደር ንበር፡፡ ከዘመቻ እየተነሳው በረኝን በሙሉ እየዘርክ፡-

ጥናቱን አካሄድኩ::

የአባገዥ ታለቅወቂ ማረጋገጫ ላይ አልነበረተም::
ታሳኑናለቻ ታናሽዋው ጥን እኔ ከመልቀቁ በራተ አርማ ነበር::
የኔ የተረጋዘው ላይ አርብ አመት አልደቻቸው 5ኛው የገዢ ስልጣን
በይ ወጥቶ አጥና በ2000 ስልጣን አሰረከበበ...”

እንዲህ ስል ተደራቢናን መቅሁዋቸው::

“የገዢን ስልተም ለማጥናት እንዳሆት ተነስ?”

በአዋጅ አጭዥቱን፣

“...እንደ ገዢ የሚጠርድ ለይጠረፈን፣ እንተ
ከላተዋናያ አይደለም ወይ የመማሪው? ስተል
ትመረቃቸለቻ::

‘አክ ንዑ’ ስል መለከተ::

“ሚጠርድ ስሉ እተዋናያ ያሳተሙው መሟናና
ታወቂለሁ ወይ?”

‘አለው-ቍም’

እንደ ከጂ እንደታ ስጠቃቸ::

The folk literature of the Galla **ይለል::** ችል
የተባለ አጠቃላይ ነበር የግልው::

በቴ ወሰድኩና አነበበት::

አጠቃላይ እተዋናን ወርሱ ባለተ-ዶደረሰቸበት ኮሙን
ችኑል የአተዋናያ ጥሩ ሆኖ መጥቶ ነበር:: በዘመኑን ገዢ
ደለውን ተለማ አርማ አየተዘረዘሩ ተመልከቶ ስሉ እኩ በዘ ነበር
ወይኑል:: ችል አርማ ስርከት፣ በተለይም ስሉ ገዢ በዘ
ተጨማቸበት ነበር::

“...አይምወቻ ባህል የአቶወ-ም:: መንግስትም የአቶወ-ም
የሚባል ገዢ ነበር:: ይህ ማረት ወጪንድለው? ገዢና የንግስት
ስርከት የአቶወ-ም:: ገዢ ከሌላቸው ዝግጁ መንግስትም
ዶሞከራሲያ ሌሎች-ወ አይችልም የሚል ነበር::

ችኑል ይህን ይህ ንዑ ጥናቱን የይመረው::

“...አይምወቻ የሬስቶው የተለየ ስርከት አገቶው::
የንግስተው ስርከት የከርስተያን አማራው ሲሆን፤ ገዢ የሚባለው
ዶሞከራሲው ስርከት ዝግጁ የአይምወቻ ንዑ...” ስል ነበር
የችኑን መሟናና የግራት::

በጥልቀት ተመራምሮ ለወቅት ጥን አልታለም::
ምክንያቱም እተዋናን አያስተዳደሩ ነበር:: የችኑም የስራት

በትርጉሜ ስኬት ንብረቱ ቅድሚያ በሁዋል እኔ በጥልቀት
ለመኖር ወሰንከና ገዢ-በት...

በ1963 ንብረቱ በቀጥታ ወደ ማንኛስተር ዘድከ::

ስለ ሪሳኔ ጥናት ወረቀት ለማቅረብ ንብረቱ የዘድከናት::
እነዚህ ወረቀቱን ፈቀርብ እንዲ በጣም የሽጭነት ስው እኩት ቁጥር
በላይ ንብረቱ በመስክር ለለማሳወቂው ቅድሚያ ይሆናል በየ
አልጊመትኩም:: የገዢ ለሰተኞም ስይከፍልን ተቀር ሲሉ ገዢ
ሳልከና ስብቻ::

‘መካሬ ተርፈሰር ቅድሚያ የገዢው መቆጣሪ ነው:: ቅድሚያ
እንዲ በታ እድርሰ ስይመርመራው የተወው ነገር ስለሆነ ስራውን
እኔ ተጥሩዋለሁ:: የምቀጥለው ይግባኝ እንዳሆነ ነው’ በየ ማስረጃ
ስለጥ ቅድሚያ እነዚህ ወረቀት ቀጥሩዋለሁ:: የገዢ ለከታተለኝል:: እኔ
አለውቃሁ-ትም::

እኔ ለመርመራ ቅድሚያ ተነስቶ መናገር ይመራ:: በዘመን
በዚ የማለያን ሽቦ የአካይማኝ እና ስይንስ ተጨረጎት ንብረቱ
ተነስቶ እንዳሆ እለ::

‘እኔ እንጠልጥኩ የተወካትን እኩ መርመቻል:: ይግ
እድርሰነናል::’

በዘመን እኩት ለሁለት ስኬት የህል የምሳሌ ስዕስ ለወ
እድርሰን ተለያየን:: የምባይል ቅጥረቸውንም ስጠና:: በስራው
ልኩወጡ እንደምንቻልም ገዢ-ሰራት:: ይኩ እኔ ወደ አስመራም
ከመደውለ በራት በለላ እንጠል ለመገኘት በቋን::

* * *

‘ጥርፈሰርን በድርጅማ ያገኘሁዋቸው የአድርሻልጥር
በአል በተከበረበት የመጀት ንብረቱ እስመራ የሚገኘው የእነዚያ የኩ
ቻፈቻት በተ ለጥርፈሰር እና ለኩ የእራት የግብጻ ጥሩ ለኩ::

በጥረው ስኬት ክበታው ተገኘሁ::

ጥርፈሰር እስመራም ከግብት በለው ክሁለት ለተ
ፈረም የኩ መጠና:: በግብጻው ለኩ እባጠለ ለተ እና የእነዚያ
ምክትል ለቀመንበር በ-ሳተኞም በየ ተገኘሁዋል:: የእነዚያ
ሌቀመንበር ይመና እብት በግብጻው ለኩ እልተገኘም::

ጥናትን ደረሰኝ እና ስድስት ከAFD በፈጸመው ጽሑፍ ስጋብር መቀመጥን ግን ወራ ለምቻ ነበር፡ ለለምኑን የግብርው ተከኔቶች አለው-ቋቻው-ም፡ በተለያየ የሂሳብነት ስልጣን ላይ የሚገኘ የአንቀፅ ስራዊት አባላት ስይሆኑ አይቀሩም፡ ጥቂት ለተቋሙ ነበሩ፡

እኔ ቁረቡ፡

እኔ ከመቅረብ በፈጸም ግን በአደዋዎ ማስ መሰረት የሂሳብ ምማማለች ምርቃት ተደረገ፡ እኔና በአቀፍም በየ ለለንበት ለምኑት ለው የሂሳብ በፊት በአንድ አረንጻድ ተሸ እንዲሸጠ በወጥ ቁረቡልን፡ አባላትና ተጨማሪነም በፈጸም ተመሳሳይ ገበታ ላይ ተስተም፡ ቁላልና ማለዋ የሂሳብ ስራት ስነስርከት ነበር፡ ገበታው ከኩ እንዳለም የበኩ ለቋም ቁረቡ፡ የፈንዳና ይምዕም ተስማኝ፡

የግብርው የተዘጋጀው ለተጨማሪው አለመይም ከበር ሌላል መሆኑ ተገለዥልን፡ የ“አዲ” ምስላ ያለበት ስጋብር ከተዘጋጀ ምግባር ለ“ገዳ” ይፈጸመ ተበረከተዋቸው፡ የሽልማት ስነስርከቱ ከበቃ በሁዋላም አለመይም ገማማር ያደርጋ በንድ ተጠበቃ፡ እንታቀው እንተጋጋሚነት ማይከራይን ስጋብር እናም የተፈጥሮ ግደታዎን መፈወም ቁጥልሁ....

“ገዳ የተባለው መቆኂዎ ከታተሙ በሁዋላ፣ እናም ምማማለ በረኞ ወሰጥ አጋጥመው-ና ነበር፡ መቆኂና ማንበብ የማይችሉ ገበታ ነበሩ” ሌላ ነበር ገማማረቻው-ን ያደርጋ መሩት፡

እኔ ቁጥል ተጨማሪ፤

“...በዚህን ገዢ የኩ መቆኂና የጋው ይህ ደለር ነበር፡ እናሁ የበረኞ ምማማለ መቆኂዎን ገበታው አጋጥቻው ስጥን ወሰጥ ቁጥር አድርጋው-ታል፡ እናን እንዳገኘና ማረከትናዋን መጠቃቃ፤

‘አምጾው ስጥኑን’ አድት፡

ስጥኑ ቁረቡ፡ በቁልፍ ከፍተው የሚያንበበች እናም የመቆኂዎን ከው አውጥተው አገረኝ፡ ለሌተገረምኩ፤

‘ለምኑ ገዢ ይህን መቆኂና?’ በዚ መጥቃው-ና፡ ‘...እርስ አይነበም፤ ለቋቻው አይነበም፤ ለምኑ ገዢ-ት?’ በለቻው-ና

‘እኔ ባይበበብ፤ እኔ ባይበበብ፤ የልጅ ለቋቻው የነበታል፡ ለዘሱ በዚ ነው እናሁ ቁጥር ያደረገበት’ አለኝ፡

‘...ቀምኑን ምንድነው?’

‘...እንደኋ ያለ ይህን ወጪት ሲያይ ላይ ወደ ተርጉም

ՅՆՈՎԱՆ: ՔՈՃ ՅՁՖԻ ՔՄՉՈՒԹՅ ՀԻՌԵԴ ԱԼ: ԱՆ
ԽԵԶԵՂՄԻ ՍՄՈ ՈԸ ՀԱ ՔՓՀՈՓՅ ԹՄԿ ՈՀԻՌԵԴ
ԸՓՈԱՏ ՀՆՈՐ ԶՊԳԹ ՀՈՒԴՈՒՅ ԼՄՓԲԸ ՈՒՅ ԵՍ
ԽՄ-Ն ՔԴՓ Մ-ՄԵԴ ՆՎ-Ն:

“...ՀՆՁ ՀԻՌԵԴ ԱԼՈՎՄԱ...”

“...ԻԼԵԾՆՔ ՀՆՁ ԴԱՓ ՈՈՈՊ ԴՁԾՂ ՆՈԸ:
ՈՈՈՊՈՎՅ ՔՄԾ-ՄՎ ԱՆԴ ԴՀԾ ՆՈւՄՖ: ՔՓՈ ԴՀԾ ԱԾ:
ՈՊԳ ԿԵԼՖ ՈՎ ՆՈւՄՖ: ՈՈՈՊՈՎ ԴԵ ՈՈՂԻ ՅՊՊԸ
ԽԲԸ ՆՈԸ: ԽԾ-ՄՎ-ՔՊԳ ՄՄԴ-ՄՎ ՆՈԸ: ‘ԵԶ ՔԴ
ՄՊԴ ՈԸ ԽԵԳ ԹՆ ՈԸ ՆՎ-Ն?’ ՀՔԸ: ԴԸ: ԱԼՄԱ!
ԻՒԾՈՈԸ-Դ ՀՆՁ ԶՊԳ ՆՎՁ ՆՈԸ: ԻԼԵԾՆՔ ՈՒ
ՄՎՄ-ՄԻԱԼ: ԱԵՐՈ ԱԼՄՎ: ՄՎՈՒ ԱԾՖ ԵԱՄՖ ՀԱՄՎ: ՆՎ
ՔՄՄ-ՄՎ: ԱԾՖ ՔԵՆ ՄՄՊԳ ԵԱՄՎ: ՄՄ-ՄՎ ՈԱՖՄ-
ՔԱՎՄԺԱԼ:”

‘ԵՒՆ ՄՄՊԳ ՀՆՁ ՓՆ ՀՐԴԱԴԴ ԱԼ-Ն:
‘...ՀԵՆԴԻՆ ԱԵՐՈ ՈՄ-Ա ԴԱՊՈՈ ԻԶԸ ԱԼԻ ԶԸ
ԽԱՊՈՐԴԴ: ՀՆՈՅ ՈՆԿԱԸ ՔՀԱՊԻՎ ԹՆՁԻՎ? ՈՄԳ-Դ
ՔԻԾՈՒՅՆ ՈՊ ՆՈԸ: ՄՎԼԴ-ՄՎ ՀՆՁ ԽՏԸԸ: ՔՎՆԸ ՔՄԸԸ
ՈՄԳ-ԴՆ ՓԵՆ ՔԱԵԳ ՈՊ ԽՀԱՊԻՎ ԱԼ-Ն:
...

“...ՀԵՄՄԵՐՆ ՈՄ-Ա ՔՄՋ-ՔՊՈՒՅ ԹՆ ՆՈԸ?
ԱՀՆՖ-ՄՎՅ Հ.Դ.Ք.Ք.Ք.Ք. ՔՀԱ.Ք.Ք. ՈԸ ԽԵԳ
ՔՄՋ.Ք.Դ.Դ. ՈՆՈ ՔՆԳԴԴ ՔԿՈՒ ԵԱՄ ՔԼՎ ՄՄԴ ՀԵՐՈ
ՔՊՈՒՅԱ: ՀՆՁ ՔՄՊՀ ՈՎ ԵՍՆ Ո.Ք. ՄՄՖ-ՄՎ ՓԸ
ԵԼՎԱ: ԼՊՆՁԻՎ ԵԶ ԿՈՒ ՔՄՋ-ԱԿԵՎ? ԼՊՆՁԻՎ
ԽՄ-Ն ՀՆՁՆՈւ ՔՄՋ-ԳՄՎՈՎ? ՔՄՋ ՀՈՒԴՈՒՊ ՈԸ
ԱՀՄԸԸԲ ԵՄՄՊԱ...”

ՏԵԱԸԸ ՀՈՄՄԸ ՈՒԿՄ ՅՊՊԸ-ՄՎՅ ԴԺ
ԽՀԱԴԻ: ԴԵՊՐ Ս-Ն ԴԵԿԸ-Ն Մ-Մ ՈՒՄԸԸ
ԽԵԶՄՄՊՄ-ՄՎ ՆՈԸ: ՀՆՍ ՀՆՀԿ ԹՄ-Ն ՍԵՎՄ-ՄՎՅ Մ-Ա
ՔՄԾ-ԴՆ ՀՎ-ՎԴ ՀԱՎԸ ՈՒՎԸ ՀԱՎ-ԴԱԸ-Դ ՀՐԴԱԸ-Ա
ՆՈԸ: ՀԳ ՈԸ ՅՎ ՅՊՊԸ-ՄՎՅ ՄՎՄԸ ՊՀ-ՄՎ ՀՆՀՍ Ո.Ա.
ՀՎ-ԴՆ:

“...ՈՐԵԿ ՔՓՆ ՀՔՊՄԸ ԴԵ ՀՆՁ ՄԼՎ ՔԸ
ԹԿՊՄԸ ՀՔԸԸ ՆՈԸ: ՈՊԳ ՀՈՒԴԸ ՆՎ-Ն ՀԵՆ ՀԱՅ
ՈՊԳ ՀՈԱԿՆՖ-Ն ՆՈԸ: ՈԼԱ.Ս ՔՓՆ ՀՔՊՄԸ ՔՈՒՄՎԸ

ስው አራር ለመታ የሚባል ብሔግረ ነው:: Ani hurjiji nan beeka namni hurjiji beeku waa hundumaa ni beeka. ነው የሚለት:: ከዚህበትን የሚያውቁ ስው በተ ነገር የውጭ ማለት ነው:: እና አራር ጥን አለኝ? ‘...እንተም ከዚህበትን ማውቀና መማር አለበሁ’ አለኝ::

እንደት አድርሱ ነው ሲሉ ከዚህበት የማውጭው? እኔ ሲሉ አስተዳደርም ጥንም የማውጭው ነገር አልነበደም::

“...እናስ ጥን ይላል?

‘...መረጃ ሰተወጥ በቀን በቀን በታዋኑ ተቀይይለች:: በመጀመሪያ ቅን ከአንድኅው ከውሃ የውጭ በንጂታው ከሆለተኞች:: በመቀጣል ከሰሰተኞች... ሁለተኞች ወር ለጅምር ከሆለተኞች ከውሃ የውጭ በቅን ከአንድኅው ወር አይደለም:: ቅጥሎ ከሰሰተኞች ከውሃ ወር ተወጣለች:: ይህን ሁሉ በአንጻጻቸው አስፈላጊቸል:: ይህንን ለይዘን ወጪኩል ይህ ብሔግረ:: እቃተኞች:: ልዕም ለገባኝ አልቻለም:: በረኩ ሆኖ ለገባኝ አልቻለም:: በመጨረሻ አራር ለመታ ጥን ይለኝ?’

‘እኩህ ሲሆ ይበካበኝል:: ስው ሁሉ ነው የሚፈልገኝ:: ሲለዚህ እኩህ ጥንም ለሰተምርህ አልቻለም:: ተያይዞ አዲስ እንደሆነ’

እውነቱን ነበር::

አባገኛ ጥናር ሲፈላግ አራር ለመታን ነበር የሚጠረው:: አራር ሲጠሩ ነው ሲፈለኝ ነው ለበዚ ተስተቶት ነው የሚመጣው:: ስው ይፈልግዋል::

ስለዚህ እውነቱን ነበር::

ሂደን ተያይዞ ወደ አዲስበ::

ማታ ማታ እንጂ ተረጋግጧ ስለ እንወጣለን:: ለጀም ቢንግ ይዘን ነው የጥንቃዋው:: ከዚህበኬን ሁሉ እንደ ባንድ እያጠቀሙ ይንግረኝ ይመር:: ይህ ለማረ ይባላል:: ይህ በከልቶ ይባላል:: የሀልጊም አስፈላጊ:: መረጃው ሰተወጥ ከዚህበኬው ከውሃ ወር እንደወጣች አስፈላጊ:: በወቅቱ ተኩለ እንተረስ ስለ የተቀረው ጥንድነው. Permutation በሚባል የማተማቴክስ ተከኑኩ የተመሳረተ የቀን እቅዴጊር ቢሮ ነው:: ይህ አመት መሉ ቢሮ

ስተምጣ በታችና በምትባል ወርሱ በታችሮ በምትባል ቅን
የመጀመሪያው እኩዎች መረጃ ከአንድናው ከውጭ ገዢ
ተወጠለቸ፡ ይህ የአማካቸ መጀመሪያ ይባላል፡፡

በዚህ ጊዜ ሁሉም ተገለዥል፡፡

ቀጥኑት፡፡

ቆሱ ስብቃ የሆነው ፈንደናነው? ከዚ በሁዋል የተደረገውን
ጥናት አለው·ውጥም እንግዲህ፡ የተደረገው ጥን ፈንደናነው? ፍሳ
(NASA) የሚሰራ ለሆኑም አስተዳደርመር መሆኑን ያነሳል፡
መሆኑን እንሰጣት

“ይህ ነገር በስተደርሞም ይሰራል አይደለም?” ሌላ
መረመራ፡ መርምር በደንብ ለሰራ ይቻላል እለ፡

“...ዋናው የሰጠኝው እኩ አይደለም፡ የሰጠኝው·
ምንደናነው? ከኔዚ ወሰት ጥንት የተተከለ ሽዋልቶች እኩ፡
አይምዎች ለምንደናነው ሽዋልት የሚተከለት? እባት ከጥተ
ልቻቸ ሽዋልት ይተከለለታል፡ የምናው·ውጥም ይሆንን ነው፡፡
የሚጠበቅ በእተምናደ ያለ የከኦ በዚቻ እንደሆነ ያደርጋል፡፡
ከኔዚ ላይ የተገኘት ሽዋልቶች ጥን እንደሆነ አይደለም
አቀማመጥቶ፡፡ ቅጥ ያለ ሽዋልቶች ሆኖው አቅማዊቶ፡፡ ጥን
ለየበቻ ነው፡፡ ወደ ላይ ቅጥ ያለ አይደለም፡፡ እንዲ ወደህ
ነው፤ ለለው ወደዚህ ፈመሳቅል ያለ ነው አተካከለቶ፡፡
አርክያሎዲስቶች ተርጉሙ አልገባቶውም፡፡

“ይህ አጭርከዋው አስተዳደርመር ፈንን ይላል?

“ይህ ነገር እኩ የከተማ ሌላምን ይቻላል፡”

Observatory ማለት የከተማ መመልከቶ ህንጻ ወይም
መነሻር ማለት ነው፡፡ “ይህ ከሆነ ይፈና የኞች መሆኑና ይዘ
ውደ ከኔዚ ይሂዳል፡፡ ያያል፡፡ በያይ እንደናው ሽዋልት ወደ
በከልቶ የመለከቶች፡፡ በከልቶና መረጃዎች አበረው የሚውጠበት
በየት እንደሆነ ሽዋልቱ የመለከቶች፡፡ “በዚህ” ይባላል፡፡
ለእያንዳንዱ ጥሩ እንደ ሽዋልት ተተከለውል፡፡ ከውጭ
መረጃዎች “የሚጠቃበት” ጊዜ ማለት ነው፡፡ ይህንን የሚያመለከት
ነው ይህ ሽዋልቱ፡፡

“ይህንን ሁሉ አጥንቶ ሲጠናለ ፈንን ያገኘል?

ሽዋልቱ ሁሉም በሁለት ደግሞ አቅማዊውን ስጋል፡፡
ለምን እንዲህ ሌላምን ችል? ይህ ነገር በደንብ በጥናት በምርምር
ቦብርድ የተሰራ ነገር ነው፡፡ ለሁተኛ የመጠበቅ ፈንኩያት

ይኖረዋል::

አስተዳደርማለች ተስቦበባው፤

‘እንደት ለምን ይቻላል? ስህተት አሉ ወይ? ይህንን ለያመጥ የሚችል ስህተት አሉ ወይ? ይህን ለያመጥ የሚችል ጥን ስህተት አሉ? ሲሉ ይጠየቀዋል::

እንዳ ከአስተዳደርመሬች ጥን ይላል?

Precession የሚባል ነገር አሉ:: Precession መንፈሳው? አሉም አቀማመጥ ከዚህ ዓይነት አስተዳደር ተናጋሪ ነው የሞትኩረው:: ለለሁ ለማኑፍ የደብቡ የአለም ከፍል ለየብቻው ነው በየወቅቱ ተከታታለ የሚመጣው:: ነገር ጥን ይህ እንዲህ የተናገሩ ይደረግ ቀጥ ያለ እይደለም:: wobble የደረሰዎች:: wobble ለደረሰዎች ይርሱ አስተካመለለ 26 ስህ አመት ይፈጸማል:: ለለሁ እና ከዚህበቱን ለፍጥቶው የሚታየው ሁልጊዣ እንድ እይደለም:: በየአንድ ስህ አመት አቀማመጥ ይቀርብል:: ይህ የህለት ደንብ ልዩት ለመጥ የቻለው ለለሁ የዝኑየት ነው:: ይለ እስተዳደርማለች:: እንዳሁ ከሆነ ወደ ህዋ፣ ተመልከት እናሰላው ይለ:: የአለም እንቅስቃሴ ተጠናቸዋል::

‘ይህ ንዑስት ታክክል የንጂጂት አመን መሏኝ ነው?’
ተብሎ ለለሁ 300 አመት ከዘርበቷል ሌደት በፊት ሆኖ ተገኘ::
ይህ እንጂናህ በለለት የተደረሰበት ነው:: በሌላ በተል ደንብ ንዑስት የተገኘበትን በታ በፈጸም ከርበን (Radio carbon dating) መረጃዎች:: አሉም 300 አመት ከዘርበቷል ሌደት በፊት ሆኖ ተገኘ::

“...ለለሁ ይህ ጥን ማለት ነው?”

“...የአድባር አየተቻች ከ2000 አመት በፊት Astronomical Observatory አስፈላጊው ማለት ነው::”

ጥርሱበር አስመራም ለገበ ለፈጸም ላቀ በማስማት ጥማማራችውን ለገኘ የእንጂናውን እንተፈጸምለችበት ላቀ ወጪ ያስቀረብ እንደ በንቀቂ ነገናዊ የከበደ ቅጂዎን በለለነት ወሰኑ አስተማማው::

“ምጫጨባው በረድ ሲል መቀበት እንዲህ ሲሉ እነሱት::

“...እንደሆነ ያለ እውቀት በአከበደት ይጠኑት እንደሆነ ለገኘ ይቻላል:: በንቀቂ ከተነሳ ጥን ለገኘ እይቻልም:: ማለቱ መንፈሳው? ከዚ በፊት ሆነት ተጨማቹ እንተፈጸምለችበት:: ለለእውጥና ለለገኘ ለለተም እንተተዋል:: እንዳ ገል በከበደት

ՀՅՊԱԿՎ ՈՄՅԻ ԱԼՈՒ ՀԵՒ ԿՈԾՈՅՔ ԲԴՈՂ ԳԵՂԻՆԱԾԴ
ՔՆՈԾՈՒՅ ՏԸ ԷԿՄՈՒՎ ԴԵՖՈՍ ԽՈՒ Մ-ԼՒՔՄ ԳՈՅՆԻՆՈՒ
ԲՈՂԱԴ?

‘ՀԵՐՊ ՈՂ ԻՎԻՌՈՒ ՈՒ ՅԱՆԴԱ՛ ՊՅ ՏՅՖԼ
ՆՄ: ՀՔԴ ԵԼԺԱ: ՓԴ ՄԱ ԴԸԴԴՅ ՀԼՈ ԵԼՋ: ՈՒՍ
ՓԴ ԱԷԽՍ ՀՅՁԺԴՂ ՔՃՔԾԻ ՀՅՁՄԾ ՀՔԳՍ ՅԿՈՍ
ԴՅՁՈՒՇ ՀՅՁ ՆՈՑ ՊԳՁՀԿ ՀԼՈՍ: ՓԴ ՔԴՀՍ ՆՄ-
ԱԷԽՍ ՀՅՁԺԴՂ ՄՋՔԾ ԲԼՈՍ ԵԼՋ: ՈԼԱՍ ԵՍ ՏՅՖԼ
ՆՄ ՀՅՁ ԱՆ ՀԵԶԱՐՅ ՈՂՈՎ ՆՈՒՆ ՅԻԴԺԱ: ՄԳԳՅ ԱՆ
ԴՈՒՔՅ ԲՆՈւՄ ՄՋԾԻ ՄԱ ՈՒՍ ԱՄ-ԱՒՔՅ
ՀՅԴԵՇԱՆՔՈՒՇ ԴՈՒՔԻԿԻՎ ՆՈՑ: ԴԸԴՅ ԱԳՀՄ
ՀԵՇԱՐՅ ՈՂՈՎ ՊՅ ՀԼՈՔԾՄՈՎ ՄՈՒՆ:

ՀՅԴ ԵՎՅ ԱՅՊԵՐԵՐ

‘አድዋ simple ህዝብ ነው’ simple ህዝብ ክሆን
 ደግሞ እንደሁ የለ የተወስኑበት ነገር ለተፈጥር አቶችልም፡፡
 ስላክሁ ገዢ ፈሰብ በጣም የተወስኑበት ሲሰተም ስላምን አድዋ
 ለፈጥረው አይቶችልም፡፡ ካለን በታ ነው የመማው፣ እለ፡፡

‘Ի՞՞՞ մո՞?’ ՏՈՂ ԱՄՔԻ

‘አለው-ቁም’ ስል መለሰ፡ ‘...በን ከህንድ ለሆነ ይቻላል’
እሉ፡ ህንድ በዘመኑ ገዢ እተዋናያ አልመጣም፡ እርምጃው ወደ
ህንድ አልፋይም፡ እርም አይቀኗም፡ ታንካኖ የለውም፡ ይፈጻ
አልበረውም፡ ከእተዋናያው ወጥቶ እውቀም፡ ሰላዘሁ
እርምታ ባሃገቻውን ልሳቻው ፈጻድት እንዲ ከህንድ መግ
የማግለው ሰህተት ነው፡፡

"...ՓՐՈՒ ԿԱ ՊԵՂԻՎ?

* * *

ለመጨረሻ ገዢ አስመራም ለገቢን የጥናው-ዋናው በጣም
ለአጭር ደቂቃዋች ነበር፡ ተሸቦሎ ከተባለው ስራር ቅጂ ታክክለ
እየጠበቅሁ ስለ፣ ተርጓልና በዘመኑ ስያልኔ መንገድ ዓር ቅጂ¹
እይታውን ዓይነት...

መከናናውን አቀመልኩና ተሳፋርኩ፡
መደግኝድበት እየሽጥኩ ስለም እንዲህ ሲል
መሞቻ-ዋናው፣

“ገዢ በድጋሚ ለምን እይታቸውም? ለምንስ ወደ
እማርናና አድምናና እይታቸውም?”

እንዲህ አሉት፣

“ገዢ በቅርቡ በድጋሚ ታትሞ እንዲውጥ አድርጋለሁ፡
ይበኩሩን አድርጋ ቁይቶለሁ፡ መቃመራም ስታተም ውጤው ወደ
ነበር፡ ስው የሚገኘው አልነበረም፡ አሁን የን ህዝብ በሚቻለው
ጥር እንዲታተም አድርጋዋለሁ፡ የመቃመራው መቆኑና እንዲለ
ሳይሱን ከዘመኑ ገዢ ይሞር አልከሁን የተደረገው ተናትና
ምርምር ወሰኖ ጉባኤል፡ ከዘመኑ ከተደረገት ምርምርች እንዲና
የነናው ባለፈው ያሚውጥኑትሁ የበረና የቀን አቅማውርና የኬሳ
(NASA) ተመራማሪ ማረጋገጫ ተናት ይገኙበታል...”

መከናናውን ዓር አስይዘው እያቀሙ እንዲህ ሲሉ አካላት

“መቆኑና ወደ እማርናና አድምናና መመለስ አስፈላጊ
መሆኑ እያጠየቻቸው፡ ይህን መሰራት የሚቻለ የን መኖር
እለባቸው...”

ተሰኞበቸዋችው ከመሂዳ በፊትም እንዲህ ሲል
መሞቻ-ዋናው፣

“ከእርስ ወር የደረሰው-ዋናውን ቁይታውች በቀጣይ
መቆኑና ለይ ባከተተው ይፈቅኑልኩል?”

ይቃም ስዊ ስቀው እንዲህ ሲሉ መለሰላች፣

“የመቃመራውን ስታወቂ እያስፈልጊከ ነበር እንደ...”

የመሳቀ ተሸቦኑ ሆነ ሆነ፡

- 24 -

ደንብ ስምቶች

ለሽጭነለዎች - ለመለጀቸው -
 ደርሃ ለመሆኑ - ለመከልል በደርሃ
 ወጥት ከረምስዎች - የበር ቅድ ከንዳች -
 የሚንከራተቱት - ለመሆኑ ቁጥር
 ንዑስ ለማብዛት -
 የባሩንና የሰነድ ቁጥር

* * *

እኔ ይህን! ወይ ጥሩ?
 ነፃ የሁኔታ - የማይኖር ተጨማሪ
 የባሩት ቁጥር - ካለው መንታዊ ወርዳሪ - ተስቦበር ወደፊት
 እኔ ይህን! ነፃነት - ይምቻ ስታበር - በአገል መራት
 የማይኖር ስሁ ቅድ - ስወጣ በጠዋት
 እኔ ይህን! ወይ በእውነት....?

(ግጥም - አሌከላንድር ፍስከን)
 - አያልናው መሳተፍ እንደተረከሙው-

የትምህር ማረጋገጫ ሲደረሰ፣

ገኘ በጠዋቱ ፊልና መሳሌዎ ነበር፡፡ የከፈምቱ ማታዊ ከነጂዣ
 አሳላ ምድር ገዢ ወርዳእለ፡፡ መለ ስውነትን እንደ መርፈ
 የሚጠቀጥቷ ቀርቡ ይበብ አፍራችን አደጋዝዘክቷል፡፡ ታንጻዣን
 በታሪ እየገኘሁ ወደ ይፈጸ በቅ ስል ቅዱት የአፍንጻዣዎን ማድ
 እንደ በረዳ አደረቁዎ፡፡ አርተፈሻል አፍንጻ የስካሁ የህል

ሁኔታ...

የተረቶሪያ ሽቦች ጥን አሰራው ከረምት ስመጣ
በደስታ መብ ይረግጥለ:: ይበብ አፍራቁ ገዢ ሽቦች በበካት
የጠራው መሬታ ነገዚች እንደመሆናቸው፤ በከረምቱ ወራት
የአልባትና የበርድ ልማት ገዢው ይደረግታቸዋል:: “ገንዘብ ካላ
በቀዳን ወሰት መስቀ አሉ!” የለው ማን ነበር?

ወደ Sunnyside በቅ ያልሆት በቅ እረፍት ከውሳድኩ
በሁዋላ በስራተኞቸው እለት ነበር:: በዘመኑ አጥርታይድ ሰነሳይድ
የአውራጭው የንግድ የሙያናኝ የሙያናኝ ቅበሌ ነበቻ::
የአጥርታይድ ሰርአት ሲወልቅ አውራጭው የንግድ ቅበሌ በቅበሌ ወደ
ምስራቅ ተረቶሪያ አፈጻጸም:: ሰነሳይድ ቅበሌ የአፍራቁ ሲደተኞች
መከማች ሆኖለች:: በአጥርታይድ ሰርአት - ኦመን የስነሳይድ
መንገዶች ማታ ማታ በውሃ ይታወሻ ነበር:: ቅበሌ መንገዶች
አይታጠባም:: ማታ ማታ ማቋጭት መቋምች የነዋሪውን ካል
ስያጥበ ይሙሽል...

ሰነሳይድ ገዢ የለለ አፍራቁዋ ከዚ የለም:: ከስኔጂል፤
ከኢትዮጵያ ከተንሣኤያ ከእርትራ፤ ከሎማልያ ከዘምዲቢ፤
ከናይቅሱ ከአልፌርያ ከአንጻላ...

ተከባበሩን እንዳሸለን:: ባንከባበሩም ጽልሰና ህግ
እርተን በእንደነት እንዳሸለቸለን:: ሽቦች በተለይ በዘመኑ
መንዳር ስንበዛ እንቀርቡም:: ወደ ሰነሳይድ በቅ የሚል እንዳ
የሟበት ማግብ በቶችን አድራሻ መጠየቅ አያስፈልገውም::
የበርበራ ቅበት ስታና የተከለ እንደሮ መለፈን ገና ከፍ
ይጠራዋል::

የሟበት መከማች ወደ ሆነው River of Africa ባርና
ደስታ ነበር በቀጥታ ይመራሁት:: ወደ ባሩ ሏልቻ ሰጠባ
ማንኛው አልነበራም:: ሰአቱ ገና ሰለምኑ ነው መስለኝ ወር በለ
ጠበቃኝ:: ተከ መብ በቋው ከባንከባው ይርባ አቀርቁር
መረቀት ገዢ ፖሳ እያሳላ ነበር:: ሰያዊኝ በጥም ይነጻው፤

ተከ መብ!

በደግኝታቸው ከመዘገበዎችው ሽቦች እንዲ ነው::
እንደት ጥሩ ለሮ መስላቸሁ? ሰያዊት ማን ከፌ ይመስላል::
አፍራቁው ስል ነው:: ስል ያልሆነ ነገር የለውም:: ማማው
አይቀር እንደመርሱ ስል! መልቀው የሚያየ ይቋቁ አይኖች!
መ-በቀ የሞትመስል ቅዱን ፍጊታ፣ መገኘን በሮ ይሞርቷል::

ቀምን የባህር ወሰኩዎት የመስላለች በሆ. መካል እናቱን ስንጥቃ
እያለቅበት ቁልፍል ተወርድለች፡፡

ድንገት ወደ ባሩ ገብቻ ለለምታ ለቀርበለት በደመነፍስ
ነበር ዘመኑ ማተቶ በጥቃቄ ሲሆን የተቀበለኝ፡፡

በርግጥም ከተረቻይ ከወጪሁ ቅሬሁ፡፡ ለረቀን መረጃና
ውደ ተረቻይ ለመመለስ ቅሬት ወራት ልማት ቤት ነበር፡፡ ከጭብ
ዚ የጥቃቄ ለለምታ ከተለዋወጥን በሆዋላ ተረቻይ እንዲት
እንደሰነበት በስሜት የወጪኝ የዘነ

“መቆኔኝ መወያያ ሆኖአል!”

“እውነት? እንዲት ነበር?”

“የሁለም ለው ወራ ለለንተ መቆኔኝ ሆኖ ለነበት...”

ስለመቆኔኝ መተረከ የይመረው በጥቃቄ ሆኔታ ለለንበር
ቂያዊ በረጋግዹ ለሰማው ተዘጋጀሁ፡፡ ይህን እንዲ
እልቀበለም፡ “መኅሁ!” አለችና ከንፈረቸን አገጣጠማችው፡፡

“ውዳደር ወኩህ እያልከ ነበር” ሲል መለከተ፡፡

ከተኩ መጭ የዚ ወራዎችን እንዲለቀበን በመገመቱ
ምናልባት እንደንድ ነገር በጥናር በማሳል ለሰው ቁልቀበትኩ፤
“እንተስ አነበብከው?”

“አነበብከትም፡ ፍንታሁን ወን እንበበታል፡ ‘ውያኑ
መኖምይታል! አለበተረፋቻውም! ከገኘት እያለቅትም’ በለ
ነገሩኝ፡ ወኩው ወን በረከት ለምሳን የሚባለውን አለበተረፈውም,
በለ ወገሩኝ፡ ወን አድርጋሁ ነው? በዚች ነበረቻሁ እንዲ?”

መልስ ለላልሰጠሁት ለሰ ቁጥል፤

“...በለፈው ወር በረከት አዘሱ መተቶ ነበር፡፡ እና
ወንደሰን ምግባር በት ምሳ ምበት፡፡ ገና ወደ ምግባር በቱ ለገባ
ትግራወች ፍንደኛ በተነለት፡፡ እስም ስሞ ስለቅ ሆኔ፡፡ እና
ወንደሰን ከተደንገገ፡ ይለተኞች፡ ቁይወጥነገገ፡ በዘሱ አልጋገ
በዘሱ ከርሱ፡ በውዳደር ከተረቻ፤ በውኩህ መረቅ...በኩ
አዘጋጅተው መብ! እርግና! ለለለት እስ ምኑ ቅኝ? እየሰው
የፈሰን አገልግል ከፈተ፡፡ ቅዱ ነው እስ! ለው እያምንም!
መጠጠን ወምር ከደሳባ እስወጥና ነው የሙጣው፡፡” እያየዘኝም፤
“...የሚረጋግጣ ምኑ ለምግልሁ ታደሮ?” እስ፡፡

በድኩ አዘጋጅ፡፡

የተቀናወችን ማድኩ በዘግናቸ እያጠማቸ እስ ለለ፤

“ይ’ም ለንገሩ? መጠቃቁቁ እለበሁ፡፡” ሲል ይምዕን

ԱՓ ՀՅ:ԸԴ ՄԹԻՆԵՒՅԻ ԱԱԾԵՒԴԻ ԽՐԱՄ ԱՐԵԱՆ Ա.Ա.Ն
ՀՅԱԼՔՎՈՅ: ԱԱ.Ս Խ-ԱԿ ՅԵԶՔՖ ՀԱ-Դ: Ա.Ժ-ԻՒՅ ԱՄԱՐ
ՎԻՐԵ ԽԵՑՆ ՁԵ ԿԱ- ԲԱԶԱՐՈՒԴԻ ԱԱ.Ա.Ն

"ΩΛ Δ·Φ·Γ· Ρ·Δ·Γ·Φ· Δ·Σ·"

ብዕትም ስያጭያ River of Africa በሆነዎች ተዋና፡
ነገድዎች ሲቀናቸውን እየዘን ወደ መከማቻችን ገረፅ፡፡
መደበኛዎችን በንድ እኩታ ይመቀባለ ተከ መሪ ይች ላይ
እሳት አነዳደ፡፡ በላለት ተከበበ ባለ መለ ዘይሱን በራኑ
የደካ በጠርመሰሳ እውረድን፡፡ የበራ መጠመልችን በረዳ በጥና
በለ መለጥ መቻጥቅ ማቅረብ በደንብ እኩራዊ የተለመደ ኮር፡፡

* * *

በ.ቁ አለመሆኑ ያስታታኝን በቀንሰው-ም ገር በፊ
በሚገዢው የጥንቃት እናት በርሃ-ን ተቋሙናዎላል፡ ጉራቶች
በአዲርሻባቸው ስሜንት መረት በለመሆኑ የተወረጠ-ን
እያወቃዙቸኝ እየተረበበኝ ክጥሩ በኋላ መሳቀ ይህናል፡

"Ըստքու" Ա. Խ. Խոչըն Խոթ. Ի... ՔԵՐԵՇՈՎ. ԴՀԿ
ԱՅ ՏՊՈ ԱԽՍ ԵՐԱԹԻՄ. "ՊՐԵՆ ԿՄ-?"

"*g*₂" 103 "P!"

"Ըստ ԴՆ ՀՊԴ ՀՈՅ ԽՈ ՄՈԱ ՄՈԵՒՀԱՅԻ

卷之三

“**የፋዕስ ተወስኑ በቻይን የአዋጅን ስምን**

አልነጋርህም? እልተሸቻ ላይ የታሰራኝሁ ገዢ...እበደ ነኝ በለ
መርሱ ስውሃ የሰነበትው ክበደ...ፈናኩሁ ነው የሚባለው...”

በሂድለ ማልቂ ገብ

“በረከትን ገን መከተለበት! ገብርኤልን! በሽታውን
ተናገበቷለሁ እንደ? በንደት በብስበትስ? ስው ልቻስፋቸ ነው
እንደ? እርሱ ደሞ ወራውን ለምታ በማም ደንገጋቸ፡ የምር
ዘመኝሁ መሰላምአት ነው ካንገረቸ...”

መሰኞን መለማው እንዲሁ አለኝ፤

“እኔን ያሳቀቸን ለምን አልነጋርህም? ለመተል ላይ
ቁከሱን ለተጥሩሁ የመማው ክልሉ ስውሃ...እንተ ገን ተእግስተኛ
ነህ... እኔ በሆን የወተት ቅጠውን ንብር የምዘጋለት... በጊዜ ቁከሱ
ቆሙ ተከራከራለሁ እንደ?”

ዳዋት ሲስታ በምታ በማግበቱ በውሃ ቅስቀስከትና
አስመራና ማኬ እንዲ ነው፡ ተረቶሮ ላይ ሲስታ እንደ ቅዱማ
ፖስታና በቅጥርም፣ ይጠል የሚታወቁው የተቻገኑ ማስቀቸን
በመርዳት ለሆኑ፣ በተጨማሪ በበአሳት ቅናት የቅርጹ ሲታ
በማዘጋጀት፤ አበሻነታቸንን ያስታውናናል፡ ከደረሰ ያስመማቸው
ጥቃቁር በተዋዋት አለት፡ ለበላዋቸ የቆዳ መያዝና
አስቀፍተዋል፡ በረው በማታረድበት አለተም እንደ ስንተ
ስታውቸው ፊቻውራር ቅበ ደንግዶን ይመስላል፡

ዳዋት ሲስታ አስመራና ማኬ ነው፡

ከአዲስ የማያስመማው ነገር የለውም፡ በስተ ቅበ፣
ቅለ፣ ማክሙ፣ አዋጅ፣ ርር፣ በርበራ፣ ማረጋገጫ፣ ምግባር፣
ረከበት፣ ልቀቻ፣ የመድና፣ እጥን ማጠቅ፣ ይበና፣ የደበና
ማስቀመጣ፣ ወንድ ይህ በቻ? ጥበብ ለበስተ ተነኩኑ፣ የቆዳ
ቁከት፣ የቆዳ ቅበቶ፣ የቅጽአን ስሳል እና የከው መድሃኒት
የይቀር ያስመማል፡ ማስመማት በቻ ለይሆን ገንዘብ እያተቀበለ
አበሻና ወደ አውራጭ አጠረክ ይለከል፡ አስመራና ማኬ
ነው፡

በፋ ከጠበዘሁ እንዲሁ ይለባል፤

“በሂሳር በተ ቅበ የተሰራ ክተደ ነው - በላ! በሂሳር በተ
ቆሙም የተራለ ምድ ነው - መሟ! የተራለ ለበስ ክሂሳር በተ
የመማ ነው - ተንተራለ! የባህል በራን አለኝ - እዳምጥ! ከደረሰ
ካራ የገብ ማቻት ነው - ቅም! ካራ ክገር በተ የመማቻ ከመደ ዓቻ
- ተዋወቻ!”

በረ አምታው ስ.በሸብና በውሃ ቁጥጥለት

“የገር ቤት ይርሱ መመለከሁን ስማሁ...”

“ቻቸ ንበ” እለ ባለሙዳስት ስጋት፤ “በት መሰረም
መራት ይለማል’ ባለውኝ እነሱ እምባሳ ተመዝግበ ንበ፡፡
‘አባል ሆነዋል’ እለኝ፡፡ ይርም እስጥልተው እስራሱሙኝ፡፡
‘መቀመ’ ከፈል’ እለኝ፡፡ ከፈልከ፡፡ ‘አንድንድ መረጃውችንም
አምጣ’ እለኝ፡፡ እኔ አቅጣሪ አይደለሁም’ እልካቶው፡፡ ሆኖም
‘መራቱን ታገኘለሁ’ እለኝና አዲስ ዘድከ፡፡ እንኑን ለበት
መሰረም ለመቍበር የሚሆንም እስያን፡፡ ቅዱወች፤ ተገኙ
ካልሆነ መራት ማማኛት አይችልም...”

“የምን አባል ነው ያደረገሁ?” ሌላ መቆቻት፡፡

“ምናቍለሁ! መሳሪ ሌላኝ ይርመን ባለሁ! መራት
የሚሰጠኝ መሰላምኝ ንበ...”

ይህን ገዢ ይሞስ ሂሳብኝው፤

“የወያኑ አባል መሆኑን ሲሆን አረጋግጣት” እለው፡፡

“የወያኑ አባል አይደለሁም”

“ይርም ባለሁ አላልካም? ይርመ የእባሉት ነው”

“በት መሰረም መራት ለማማኛት ነው! እንተ ስወሮ!
እኔን መከታተል በታችርጥ ይሻልሏል፡፡ ገዢ ተንሬል!”

“ገዢ መሆኑን ለኋ ተወው፡፡ ሌላ ተንሬልኩም
እከራበታለሁ፡፡ የእኔ ተወድሩ በመድኝ፡፡ ይሂን እንተውውና
ወያኑ መሆኑን ጥን እነሱ ለሰራም፡፡ ባለሙዳው የግንቦት 20
በአገቶውን እምባሳ ወሰተ ሌያዘበና በእሉ ለይ ተገኘተሁ
እልኩረም?”

እንደገና በንኋላ ይምሮ ምሳሽ ስጋት፤

“በገኘስ ታደሮ? ተጠርቻ ነው የሂድነት፡፡ ሌልጠራ
ልቀወጥ አልሂድነም፡፡ እንተስ በትሔን በታችር አትሂድኝም?”

“እኔም ተቁዋሚ ነኝ! የእተዋናያ መተቻቻ ይግለ ለይ
አልተኞም፡፡ የግንቦት 20 በእሉ ለይ የሚገኝ ወያኑ በቻ ነው...”

“የገዢ እኔ እምባሳይ ባለሙዳው ለይ ተገኘተዋል፤
እኩ ሁሉ ወያኑዋቻ ዓቸው?” እያያዘና እንደሆ ሌላ
እስጠቀቁዋ፤ “... እኔን ወያኑ እያልከ መናገሩን በታችም
ይሻልሏል፡፡ እንተ ሂሳብ ሂቻቸም እኔ ተቁዋሚ የእበር ስው
ኝ፡፡ ገዢ? እንተ ነፃ መተተሆ እኔን ወያኑ ተለሉ? ተወኝ
የሆነወ ተወኝ፡፡ ከንግድህ ሌላ በታችር በስማህ ገብርኬል፤

በላ ነው የምስክብሔር..."

"በለውን ተወቃዣ በእናሁ በላ ያልከኝበት ስው የለም"

"በበርካለን በያለሁን ወደ ስይጻን ስራ አታስተዋኝ፡፡ እሉሁ አታስተዋኝ" እለ ሪፖርት እየኖጂ "... አንተን ወጣቸ እስር በት በግባ ገበ ከፍሩ እውጥለሁ፡፡ እሉሁ አታስተዋኝ..."

* * *

ጥርቶ በደንጋጌ ስምም የተሞላች ፍት፡፡

"ኤ.ቍድ በረዳ" እና "ደምበ ሳለቴክኖው" ቁጥሚያዊ
ዶግ ለብ የለችው ማስቀመጥ ፍት፡፡ ፍ.ቍድ በረዳ ልብን የህ.ለ.ም
ንደኛ አድርት ይቀርባል፡፡ ለሰነድ እናም ታደናው ፍት፡፡ ደምበ
በዘመኑ አይቀርቡም ነበር፡፡ "የጊዜው ማስታወሻ" ግን
አቀራረቦን፡፡ በዘመኑ ቅንም እንዲሁ አለች፡

"...መሆኑኝሁን ከማንበበ በፈት በጣም ነበር የምስክብሔር፡፡
ተገኘ ነገር ነህ! በዚ አስበ ነበር፡፡ 'ተገኘ ነገር' ሲል ተምኙሁት
እንደረመሰሳለሁ፡፡ እኔ የገዢያዊ ለይ እንደመሆኑ በእው
ቴወደድሪስ አስተሳሰቢ ተከተከች ይደግሱ ፍት፡፡ የኢ.ማርያ
አድራሻያም ethiod3000@yahoo.com ነው፡፡ ተርጉሙ የን
መሰለሁ? 'ethio' ማለት አ.ት.የ.ክ.የ ማለት ነው፡፡ 'd' ይግሞ
'ደምበ' የኔ ስም ነው፡፡ 3000 የሚለው ይግሞ አ.ት.የ.ክ.የ የ3000
አመት የነፃነት ታሪክ እንዲሳት ይመለከታል፡፡ ለማንኛውም
በጀትን ከተገናገኘ በዘ የሚጠውትኩ የአገር ጥናይ ቅም ነገች
አለ...." እናም በሰራው ለንጻዬውት ቅመ የገን፡፡

ደምበ ባለ ተኋርና የህ.ለ.ት ለይች አባት ሲሆን፤ ከUN
በሚያገኘው ይነማ ከርዎን ይመራል፡፡ በፖ.ለ.ቴ.ከ ተኋዋች ሌይ
ንቀ ተሳታፊ በመሆኑ "ሻለቴክኖው" የሚል ቅዱ
ተጨማሪለታል፡፡ በግልበኝ ፍ.ቍድ በረዳ ሳለቴክ ወሰተ
የለበትም፡፡ ለራ.ም ሆነ የገበ.ም የለው.ም፡፡ የፋይ ትግር ስራ
አይውደም፡፡ የሰነድ የበትር ለይ ነው፡፡ ከተሆኝ ከዘመኑ
አየቃለው ይውሳል፡፡ የሚሰራቸትን አይሰጣቸ አየተረጋገጧ አይችሁ
ገንታዊ አየፈለጎ የሰደቱን አለም ይገኘዋል፡፡ ቅዱ ከተባለ
ሰደተችች አከል አየበት አየጠጣት አየቃመት አየለበት አየጠበስ
አድማውን አገባይኬል፡፡ እንዲ ሲሰለችው ለለው በንድ ሆኖ

ይጠቃል:: በዘመኑ በዘመኑ በለዎ እለታዊ ገርሰ፣ ማጣንታዊ
ጥብስ(ቁሳ):: እመታዊ ልብስ እያጠና:: እንዲን ስያሜ፣
ለላውን ስጠራቃቄ እንዲንደ በጠ. የቀምስታል:: እንዲያጠና
ሁኔታ እያርፍም:: ለብዕ ግን::

“ኩቅ አልበካም እንደ?” ማለት ያለ ነው::

በዘመኑ ስያሜ በቀም ነገር መጥቶ እንዲህ አለች::

“እንደ ነገር ተማኅርህ ነበር”

“ምንድነው?”

“በረሃጥ ለሰው የሚሂሳር እይደለም:: እንተ ግን የበሰሳ
ሰው ስለሆነቱ፣ በነገር ተግባር ያለውም..”

ድናን ታሪቶ ገዢ፣ “እንተ የበሰሳ ሰው ነህ!”
የልተባለ እንደዋጭ ተፈልጉ እይገኝም:: በመሆኑም ለምድናዋል::
እንደተለመዶው ሲጋን ገዢ ተቻቻ በመከተቷው የበሰሳ መሆኑን
ተቀብልኝ::

“እኔ እንደ ተግባር አለበኝ” ሲል ተንፃረረሩ “...ቻና
የኩቅ ጉዳይ ነው:: ሚኒ መሰሉ? ቅንቻ ሲት ባየሁ ቅጥር
ውይይው ቅቅር ይይዛኝል:: እኩ ታሪቶ ገዢ በቻ፣ ‘አጠቃ’
ውይም እውድናሉሁ’ ያልኩታው ሲቻቻ ቅጥር ተወው:: ‘ኩቅ
እንደ ገዢ ነው’ የሚባለው ለምን እኔ ገዢ ስይሰራ ቅሬ?
ከእሁተማማች ሽር ምጥር እነዚ ከሱለቸም ሽር ቅቅር ይዘኝ
ያውቃል:: እና ገዢ ያለውን ተቻቻ ሆኖን ለለ የምረኝል:: ይሆ
መንታት ሰው ወይ? ሚኒ ሆኖን? ለምን እንዲሁም ሆኖን? እነዚ
ቻናን ከመፍትሬው ገንዘኛ?”

“እትሰጠ! የበዝ ሰው ተግባር ነው” አልከተ::

“እንደቻ?”

“በእና ያለውን ተቻቻ ለለ የሚያጠናው ይበካል...”

“የሱ እየነት ሰው ለኩር እየቻልም” ሲል ተማኅት::

“በምን አውቆሁ ለኩር እንደማይቻል?”

“ጉዳቻቻ አበዛቻቻ መዋ ባለትናይቻቻ ተቻቻ:: እንደ
አማሰተው የውሉኝ፣ ተናራቻቻውን የሚያከበሩ ተቻቻ”

“እሁን ሚኒ ሰው ያስጠናሁ?”

“በእንደ መርጋት ያልቻልሁት ሚኒ ሆኖን ሰነድ ነው?”

“እናሙህ ስንት ሆኖ?” ሲል መቀሁት::

“47”

“ለመቀቃቻ ሚኒ ያህል ገዢ ቅሬ?”

“እንደት አውጥለሁ? ፈጻን አይነት ተያቄ ነው?”

“በግምት ፍል አመት ቁርጥሬ እንበሉ:: ከገዢው ይግባኝ ተኩተሱ ለለምታሳልዎ. የቀረህ አስር አመት በታናው:: አተጠኔኩ! እንደ ተፈጥሱ ካርድ ከዘመኑ ትምታሉ...”

በመከሩት ተከሃ ተቋት ቅጽ:: እናም እንዳህ አለኝ፤

“ይህ ምክር አይደለም:: ለፍብብ ነው:: እነሱ ወሰኑ ለለምት ምናመማው? እኔ ለለምዋጥበት ቅጽ... እስን ማን መየቁሁ? በአስር አመት ወሰኑ ትምታሉ? ... ፈጻን ለማለት ነው?”

ፈቅድ በረዳ ከተቀመጥበት ተከተል ወደ ስንት በትኩረ:: ለመለስ የኔን መረጃዎ ተወና አለና በለው በታናውን ተቀመጥ:: ዘም አልከተኝ:: የኔ ዘምታ ይበልጥ አበሳመው-መስላክ እንደገና ማልጂምግናው ይመራ፤

“ራሳን ግዳል የማለት የህል ነው ገማግርሁ!” አለኝ::

“እኔ ሻራን ግዳል አላልከ-ሆም”

“ለመሞት አስር አመት ነው የቀረህ በለሆል:: እንተ ምን ተውጥለሁ? መንቁይ ሆኖ? HIV Positive ለሆነ ለው እንዲ እንዳህ አይደለም:: ይህ ማካኤል ነው:: ይሆውንስ ከዚያ ምን ይጠበቅል? ወያኑ ለተባለ መማረል! ነው የምታቋት:: በገዢለቸው-መጋቢት ማስረዳ ለሰማቸው መማረል!”

“ራሳን ግዳል አላልከ-ሆም:: ከፈለከ ግን መብትህ ነው.”

“ለምንድነው ሻራን የምንድለው?” ለል በቀጣ መለስ:: “...ሙናኝ ወጣት ዓይ: ለርቻ ሁይወቱን ለው-ጨው ተናር መስርቻ፤ ለሆና ለማኅራት ገዢው አላለፈ-በኩረ:: ለምንድነው ተስፋ-የሚያስቀርብ ገማግር የምታናገረው?”

“ስዴቱ ከሞት አይደለም ገዢ ነው.”

“እንተ ከሞት ከልተኩለ የራሳህ ጉዳይ! እኔን እንተ ወሰኑ አተጠኔምረኝ! እንደት የለ ነገር ነው?”

ስለ ለለቸው እንዳህ አልከተኝ፤

“እሁን አተጠኔቻቸውኝ! ፖድና ለተ ለው ምክር መለቅ”

ስለቸው ግን አልቸለም::

“ምክር የጠየቁሁ-ህ አከበሉሁ ንብር:: እንተ ግን ከጠር አታውቁም:: ለው አዋጅ ነው በለው ምክር ለመረቅሁ እንዳሁ ነው የምታናገረው? አበሽ ንዝ:: በህል አለን:: በእድሜም ተለቅሁ ንዝ::”

ከተቀመጥበት ተከራሱ ይችኑ ለይ ወደለት ወንበርቸ

በይ ነፋ ተቀመጥኩ፡፡ የልጻራለከት እንደ መቆሬት ነፋ ገዢ ነበርና እነን ማንበብ ቅጠልከ፡፡ ፊቃድ በረዳ ወደኔ መጠና ታንሳራደደበኝ፡፡ እየተንገነራደደም እንዲህ ይለኝ የዘን

“የኝ ይረዳ! ወያኑዋች ስትባለ ፊቃር መቻ ተወቂኝ? ሆኖታንም ባጥን በኋላቅለችሁ የማቻቻቻሁ ነበር፡፡ የኝ ነፋ አውጭዎች! የንግድትን ተርጉም የት ተወቂቻኝ! ፊሳሽት ባንዳ ሁሉ! ይረዳ ነህ በየ ማግኘርህ...ተንሽ እንዳ ተህተና አይለማህም? ለነገሩ ተግኑ በስዕ ይረዳ!”

ማንበብን አቀምኩና ቁራዊ ወረቀት አውጥቶ
መጠኑበር ይመርክ፡፡ ፊቃድ እየተንገነራደደ የቻለውን የህል
ከሽከመኝ በሁዋላ ይከመውና ወንበር ስቦ እረፍ እለ፡፡ ገዢ ወጣ
የሚፈልጊን አበበች እያሳቀሙም ‘ሸስን ግዢ’ ሲሉ የሰጠሁትን
የዝርር እየገለበለችው አረመኑቱን ለያሳረቻችው መከራ እድርጊ
ነበር፡፡ በተወቻ አልሰመትም፡፡ እየሰው እኩቻውን በግድ
እያሳለቀቻት ጥለውት ወጪ፡፡ ይጋራ ስያጻ እንደገና ወደኔ እረት
እያሳለቀቻት ጥለውት ወጪ፡፡ ይጋራ ስያጻ እንደገና ወደኔ እረት

“ተንሽ አታችናም ይግባኝ ስማቻቻን ተጋቢ ተለለቻሁ፡
እረኝ ሁሉ! እናው ቅጽሁዋለን!! ለሰተና ለገንዘብ ፍጻ! ገዢ
ከመማሳቻቻሁ በተ! መከና! ገንዘብ! መጥና ለዘላቹ አገር!
ዘረቻቻ! እንተ ለሰህ ዘር ካልደግም ሰጠ የተንቀቀው ተራራ
እያሳለ ለተከባቻችው አልነበደም? ካስልማን ለየባርናህ ይግባኝ
እነዚህ የሚያውጧ መቆኑኝ የኝ! እንተ እንደ ስፏ አበባ ወገድ
እያየህ በተገለበጥኩ ቅጠር እኩም አበበን እየተገለበጥኩ የንተን
መቆኑኝ ማንበብ አለበን?”

“ከዚህ በለይ ከተሰደገበ ለፖ.ለ.ስ እድወለለሁ” አልከተ፡፡

“ሸልሳ!?” የሽልሳ ስቅ ስቅ፡ “ተመስገኗ፤ እናንተም
ሸልሳ እውቻቻሁ! እዚህ ሆኖ ያለበት ማገር ነዋ!
እንደለመዳቻቻት ለሰአ ይውለው ማሳሰር እዚህ አይደረግም...”

በቻባሪኝ መጠኑኝ አቅርቃው ለመንከተ፡፡

“ስራ እየሰራሁ ለለምኑ እባካሁ አተረበበሽኝ?”

“ምን ለራ አለሁ እንተ? እና የምንናገረውን እየለቀምኩ
መቆኑ ነው ለራሁ፡፡ ለራ ለጠሁም እንዲ መቻ ለበሽከሁ? እንደ
ደንበማ ለተጋበዘኝ በተገባ፡፡ እንተ ጥን ለራሁ ለራ እየቀኙሁ፤
የኝን ወራ ይግባኝ በኋላ ተቀኙለሁ...”

መልስ ለሰጠው መቆኑን በመቀጠለ፤

“እኔ የተናገሩትን እየቀኙሁ ነው? ቅኑቻ! ለማኝ ስያራ

ተነተኑ ለእምባስ ነደህ ስጥ! ፕሮ መረ ሆሳ! የፈለከውን ዓይ! የምራር መሰላሁ? ለመምርአሁ ክፈለከሁ? መሰላ ካናዋን ‘ተዘቀዘቁ!’ በለዎ፡፡ ዓይ ይጋኗ! ተፈሱ ለተመርሱ ክስና እዳርምልሃለሁ፡፡ የት ሪደን እንተርሰኝሁ? ተስደንም መኖር እንተልም? ለመሆኑ እግዢኤሌክትር በህይወት አለ?”

“ለምን የሆነ ንገ አትመጣም?” አልከተ፡፡

“በጠጥ ባልመጥ ሚናገባሁ?”

“እተገደርደር! የዝ የሆነ ንገ...”

“የንተ ጥብጥ ባኩንጻዬ ይውጥ”

አስተናደኝን መረሱዋቱና ሪደንከን በራ እንዲታመጣለት አዘጋጅተ፡፡ ተነስተናም የፋቻን መረጃዎች ተጠሪሁ፡፡ የሙናም አለለ፡፡ በራው እንዲመጣ ቅል ስዕተነፍስ ተቀብሎ በአንድ ተንኋሽ ግማሽ አደረሰው፡፡

“ካሂ ተሳይቢ ወጥጥና” አልከተ፡፡

መሰላ ስይሰጠኝ ይቻ ይቻን ማየት የዘተ

“ምን ሆነህ ነው?” ስል መቀበሉ፡፡

“እይመለከተሁም” አለ በጀትመ ይሞዥ፡፡

“ንገድኝ? ምን ሆነዎል?”

ዘግየት በለ እንዲህ አለ፤

“በሰት ነው” እያያዘና መመረበት “...እንዳንድ ገዢ በህይወት መኖር የሚያስጠኝ ቅን አለ...”

“ምሳ ባልተኞል?”

“እርፍኝ ነው ቅርብ የበለቤት፡፡ አልረቦኝም፡፡”

* * *

በቀመሩኝን መሰረት ክፍምና ሂሳብና ዘላቴክኖው ጋር ተገኘኝ፡፡ በርግጥ ቅመርውን የተቀበልከተ ተገኘኝ ነው ማለት ይቻለል፡፡ ይምና አስተናረ ስዕ መሆኑን አውጥለሁ፡፡ የፖስቴክ ወራ ማውራት ክሸመራ ማቆማያ ለለማይኖራው በዘመኝ በቀመበት ተለወጥ ይረዳለ፡፡ ይኖገል እንዲ እያዳግምጥም እያለ የመታል፡፡ አስ ጥን ይህን እይቀበልም፡፡ በደናና ይበብ አኅድወ ከኔ የተሳለ የፖስቴክ ስዕ የለም’ በለ ይምድማከል፡፡ የኢትዮጵያ የቻግር ቅጥቹኝ ሁሉ ማንቃዬ ለይ የወደቀበት ይመሰል ነበበ ነው የሚሸመድ፡፡ በኢትዮጵያ ጥንደሸ የተንቀመቀበት የእንጋት ለበብ ክእንጋቱ እይለይም፡፡ ሂሳብና

የሙያኑ መግለጫ ነው::

“በር ከፈተና ባንዲሬውን በሩ ላይ ስቀል፡፡ በየቀኑ ባንዲሬ ለብዕሮ መዘር የን ፅጌችል ያለመሰሳሱ” ተብሎ በመከርም አልሰማ እለ፡፡ እንጂት ለብዕሮን እንደ ምንቅ ቅለበት ከእንጂቱ አይደረግም፡፡ በዚህ የዚከንያት፤ “እባዳ ሳለቴክና” የሚለጥም እለ፡፡ እብዳ የን አይደለም፡፡ ይሞሉ እንደማትርጓዢ አይነት ስው አልነበረም፡፡ ለራሳ ከበር ያለው መል ስው ነው፡፡ ለሰነዱ በቀምነገር ለቀጥረኝ ቁጥርውን መቀበላን መረጥኩ፡፡

እከላ ቅን ላይ Spur ከተባለ የማግበ በት ተገኘቸዋን የማግበ በራ አዘጋጅ፡፡ እንደጠበቅሁጥም ይሞሉ ለመኖገር በቻ ንበር ተዘጋጀቶ የሙጣው፡፡ እኔም የማድመጥ ተእግዣኑ ተለዋ ለለለኛ፤ የወጪ እንደማንኛውር ሆኖም ንበር፡፡ እኔም ይችን እለት ለይምስ ለዋህድት፤

“...በጥም አጠላሁ ንበር” ለል ፎመረ፤ “...እዘሱ አረት አመት እብረን ለንኖር፤ ክንተ ወር ጥና መረጃዎች ለል ተደርሏ ለይ ለይሁ ለሳ ታስቦኝና ንበር፡፡ መቆጣችሁን ከነበበው በሁዋል የን መሰሳቸን አውቅሁ፡፡ ይረገገችችንን ሁሉ ተከታታይአለሁ፡፡ እብርሃ በለይ በቻ ነው በተቋራኝ የቆሙው፡፡ መቋም የው እስተካደ ነው፡፡ ማለቱ የነስቦ ይጋራ ነኝ ይለል፡፡ አቅሙ የን አይታወቂም፡፡ እንተ ላይ መለት የሆነበት የን ለለካናወ ይመሰላቸል...”

“ልችሁ አየተማሩ ነው?” ለል መየቁሁት፡፡

በከራተ ንበር የማግበ ያለመኝ፤

“ከተከና እያደረግሁዋቸው ነው፡፡ ገበያ ተማሪው ማኅዋል፡፡ እቻዋጽሬዋነታቸውን እንዲያውቁ አድርሱያችዋለሁ፡፡ እንጋለሁኝቸውን ተመው፡፡ እናገርኝ አይችልም፡፡ በት ወሰጥ ከኔ ወር በእንጋለሁኝ ለለምኖው እናችቸው መግልች፡፡ እንጋለሁኝ በት የገባች እስከመሰላት...”

የሰላቂ ፈጻሜ ለለሳይሁት ለያስተጥበል የከራ፡፡

“...እንጋለሁኝ በቻ ማውቃቸው የኔ ጥሩት አይደለም፡፡ ከእቅም በለይ ሆኖበት ነው፡፡ እዘሱ መዝኑ የእቻዋጽሬ ከማኑት ያለንም፡፡ በት ወሰጥ ባማርኝ እንዲገኑ የማከራችው አልሆነም፡፡ በሆነም የእቻዋጽሬን የፖለቲካ ለኋይ እንዲያውቁ አድርሱያለሁ፡፡ ሁሉቸው ለቻለ መለስ ነኝምን ለጠሌት አይተሆ

አታው-ቍም፡ ወንድ ላይ በተለይ እንደሆት እንበሳ መሰላሁ? ለእል
መሰላ ይችላል፡ መለስ ነኝዋን ቅንድ ሰርቶለት እራስት ቁጥር
ነው ያረጋግጣት ቅንድበት በተለይ፡ ጥሩ ገዢ-ለት የን ቅን፡
የእንበሳ ላይ እንበሳ መሆን ይገባዋል...”

አየተመገበን ስለ እንዳሆ ሲል አጭዣትኝ፤

“...የንተን መሆኑና ስነበት ነው ስለ በረከት ለምኑን ማውቅ
የቻልከተ፡ እንደሆህ አይነት ተከለ የርሱል? እንተርሱት
ገብያና google, Image ላይ ገብኩ ይተማሪቱን አገኘሁ፡ ማታ
ውለይ ለልይ ሰጠው-ት፡ ‘ማናው ይሂ?’ አለኝ፤ ‘ለላ ታሪክ’
አልከተ፡ አታውንኝም፡ ለቦረከት ይሞጥ ታሪክ ሰርቶለት
የሚያስቀ አድርጋው ስለው፡ እንበሳ! የእንበሳ ላይ!”

ከረርማ የመሰረት በርጃዬን እያንቀበቀው በቻውን ስቆ
ስያጠቸ እንዳሆ ሲል አከለበት፤

“የን ቅንም ለልይ ጥሩ ገዢ-ለት፡ ከእሱቱ ወር
ተከናዣው በለ-ት”

ለተኛ የሚገኘ አልቀረቡም፡

አይኖች እንባ አቀራረብ እኩያሁ፡ በዚ-ለት እጅቶ እኩን
ሽያጭ እንደ ጉማሩ እኩያሁ፡ እንደገና ይሞጥ እንደ ው-ሽ እኩን
ከፍች ይሞሉን ለነጠስው ጥቂት ቅረኝ፡ ይሞሉ ጉማሩን
አፈረሙኝ፤

“እስለታሁ እንደ?” ሲል መየቻ፡

“የለም! ተተንተ በበቃ ለላልተኛሁ ነው፡ ማድሮ ከመጠ
ይለቀኝል” አልከተ አስተናገድን መሆኔ፡

በዘመን አለት ከደምበ ወር በዘመኩን ተያያዥን እያሳን
አውጭን፡ ከእንዳ ሲሰለ ወደ ለለው እንደሆት እንደምንዛዕል ግልዕ
አልነበረም፡ የጀመርናውን ለንቃጥ ወደ ለለው እየነጠርኝ፤
መያዝያ መጨበሻ በለለቻው ሲሰለ ተያያዥ ላይ ወጪኝ
ቀበሉ፡ እንዳሆ ሲል መየቻ፤

“የኝ ድጥረስ ይሆኑበርሃ የመጠ ገዢ ተካ ይልሆል?”

“ተኝ ይለቀኝል”

“እንደ ተራከ ተጠው-ተሁ፡ ይከተር በኝ የተቀቀሙ
አባላትን ለበሰበን ጉማጋር ለያደርግ ተስጠስበው ሁሉ ተስለቻ
ነበር፡ የዳከተር በኝ ጉማጋር አብቃቶ ወደ ው-ይይት ለንገባ
በቀድሞች እኩን አውጭና ጉማጋር ለደርግ ለነጠስ
አልቻልም፤ ወጪመባው ቅለው! የህጻጠን ለማት ማሙን

አትቻልም፡፡ በተጨማሪ ስሜት፤ አነጻድው የሚጠበቅን፤ እኔ ጥሩ የንግግር ቅለም አለኝ...”

“ምን በሉህ ተናግረሁ ነው ያመጣመብልሁ?”

ይምኑ ተቀት እንደ ማስተባበ በሉ ማብራሪያውን ቅጠል፤

“ምናልከ መስለሁ? ለእተተኩያ ሁዝብ ለመታገል ተደረሰስ መሆን አለበን? ባለ መከና መሆን አለበን? ፍጠት ማለትሰ ምንድናው? ፍጠት በስራት ይከፈላል፡፡ መንፈሳዊ ፍጠት አለ፤ የንግዴ ፍጠት አለ፤ የእኩምር ፍጠት አለ፤ ለሉዎሁ እና የእኩምር ፍጠት ያለን፤ ባለ ማእረግ፤ ባለ መከናና ባለ ለቁጥ ባለመሆናቸውን ከተማለ ለንገለ አይገባም፤ በዚ ለናገር ተወካይ ወንድሙ፤ የሚጠበቅው፤”

ወጪና እንዳሁ ቅጠል፤

“ቅንድቶች ከእስር የተረፈ ገዢ ወይዘሁ የመማው በድንን በሽላቂ መንግሰቱ ይመራ እንደነበር ተዘግኝል?”

“ጥና ይለኝል”

“ምን በዚ ተናገርኩ መስለሁ? ‘ቅንድቶች፤’ አልከ፤ እሁን ከእስር ተፈታቻውል፤ እቅዱኝሁ ምንድናው?፤ ምለቂ መንግሰቱ የሚገኘ ስጠኝ፤ ተቀባዩ ተግባሩ ገዢ ያልተረፈ የቅንድቶች አባላትን ከእስር ማስፈታት ነው፤ አለ፤ እናም ፍጥን ተቁዬው አቅረብ፤ ለምን ለለቅንድቶች አባላት በቃቄ ታስቦላቸው?፤ የእተተኩያዋንት መንፈሰ ለኖራቸው ይገባል፤ ፍቻህ በገዢለው ሆኝቸ ለለታስሩ አተተኩያው የንግዴ ሁሉ መታገል አለባቸው፤ በዚ ለናገር የሚጠበቅን ተወው፤ ምለቂ መንግሰቱ በሉህ ፍቻው፤ ‘ይምኑ’ አለኝ፤ ...እንተ ያለንኩ ቅድመው የተወለድኩ ነህ፤ የረዳናውን ነው ያከታወስኩን በሉው መዘገበት፤ ምለቂውን አከበርናቻው፤ ‘የለንኩ ቅድመው የተወለድኩ ነህ’ ያለኝ ላይ ነበር፤ በማም ለክ ፍቻው...”

እንደገና ፍጥን በማለቱ ይምኑ እንዳሁ ሲል አከለበት፤

“እንተም እኩ ያለንኩ ቅድመው ነው የተወለድኩው፤ እናም ሆኝ፤ እንተ ከሆነው ተስተካክለሁ ቅድመን የበኩልን ለምች ነን፤ እኩ ተወድድለም በዘመናቸው ተመሳሳይ ቅጋር ገጥምናቸው ነበር፤ ላይ እንደነበር ማለት ነው...”

* * *

ፈቻዎ. በረዳ ማቅረት አምባ ሌሎች በመሆኑ የልደኝነት ተዘተዋዎች ሁሉ ከመንግስቱ ልይለማርያም ጽሑፍ የተቀራኝ ነው፡፡ ከዚያ ለመስልጣት አይቻልም፡፡ ዓይነት ለቀመንበር፣ ዓይነት ለገለ የሚፈልጉትን በቀን አንድ ገብ ለያነሳ አይቻልም፡፡

ዘዴትር አንድህ ሌላ ይይከራል፤

“የአበበታዊት ማቅረት አምባ ሌሎች መሆኑን አትርብ፡፡ ዓይነት መንግስቱ ሌሎች በመሆኑን በንግዹንን የሚሸክ አልነበረም...”

“አንበም ካበራቻሁ ማለት ነው? ” ሌላ ቅለደበት አንድ፡፡

“እባባል አይገባሁም? በንበ ሌላ በንበ ማለት መሰላለሁ ነው? አይደለም፡፡ አማርኛ አታወቂም?”

ስለመሆኑ አስተያየት ሌሎችም ሌላ “Ἄይ ለገለ አስተያው” ማንሳቱ አልፈረም፤

“...እለና እለና እያልከ አንብበው እበር፡፡ ዓይነ ለገለ አስተያውን ደንጋይ በለሃጥዋል፡፡ ተሳስተዋል፡፡ በአበበታዊት አታወቂያ ማቅረት አምባ ክደግ ሌሎች አንድ አንድመሆኑ ዓይነ ለገለና ዓይነት መንግስቱ ሌሎች አባታቸው፡፡ ደንጋይ ማን አንድሆነ ለንገሩ? ታምራት ለይኙ ነው...”

“ታምራት የምናደረገ?” ሌላ መቀሁት፡፡

“እስ አይደል አንድ ማቅረት አምባ ደረሰ መጥቶ የበተካዎች ወያናዎች አይሰጣ ክገበ በህግላ መጀመሪያ መጥቶ ስብሰብ የነጋገሩን ታምራት ነው...”

ትረክዎን አቅርቦ አንድህ ሌላ መቀኝ፡፡

“በራ ልድግም?”

“ድግም”

ወደዚው ከተቀመጠበት ተነስና አንድ ሂይኬከት ይዘ ተመለዕና ትረክዎን ቅጠል፡፡

“ታምራት ለይኙ መጠና፤ ማቅረት አምባን ሌላ ተደይ ለለምኑልጋው እናት ያሳሽሁ ወደ እናታቻሁ ሂደ፡፡ እናት የለሳሽሁ ደግሞ ወደተወለድቻብት ቅበሌ ሂደር በቀበሌ በከል ልቃታ ይደረግለቻውል፤ አለን፤ በዚህ ገብ አንድ ደፈር የአምባ ሌሎች ታምራት ለይኙን ምን አለው መሰላለሁ?

“ንኩስ!” አለው ታምራትን፤ “...ንኩስ! እና የዚድ መንግስቱ ሌሎች ነን፤ ማንም ደኞቸ ቅር በለ አያየዝም፤

ስንመገባ እናኩ ምግባር በተ ወሰጥ የጭድ መንግስቱ ፍቃጭራኑ
ለለተሰቀለ እንደፈለግን መጥና እንደሸ እያሰጠውን ነው
የምንጠለው:: እናንተም በተሆነ ቁና በላይሁ ለታደን
እተቻለም የአምባው ለጅ እንዲህ ስናገር ማብራሪው::
አቀልተኞች...”

በገዢና ቅናው ሰነዶች በኋላ በለማት ቅጠለ፤

“...ምን ያለቅሬ? የዋሽሁ መሰላሁ ነው? ታምራት ጥን
አሉን መሰላሁ? ጭድ መንግስቱ ተለዋኝሁ ስጋጥዋል:: እሳው
መስቀልቻውም ለናንተ ጥሩ ነው:: የሚከናዣቸው ባይሰሽ ዓይ
ውቃደር እድርጊው ያለፈቻቸው ካርር በለ ለማቻልን ብከራ::
እና በተቋሙም ምሱን:: እሉን ዘይ ገበዕቱ እድናገረተም? ወይኔ
በይመጣ ዓይ ከዚ ዘይ ይጠበርበት እንምር ካርር...”

* * *

ህይወት እንዲሁ ቅጠለ::

ከስራ መልስ በሚናድ እሳት በራሮ እንከለከለን::
ከረምዎት እድመሰልም:: የእሳቱ ካስበል ጉማኝ ጥንዳለዋቸን
እየቀረጣበል ይበላቸዋል::

በተራቶዎች ማስታወሻ በተሩ መካይ የሚቻቻው ስሜ
መጠጥ በተ ወሰጥ ማስታወሻ ከለሁ ነው ጋር በዚ ከነስ መንገቢያው
ወደ በዚ ተስቀዳድሞ ይገባል:: ለድጋፍ የሚመታ ግዴታ
ሰውነት እለው:: ማስታወሻ ለማስታወሻ ለማስታወሻ የሚመታ ግዴታ
ሰውነት እለው:: ማስታወሻ ለማስታወሻ ለማስታወሻ በመገለጊ
ሂደት በደረሰበት እና ነው:: ለተደረሰበ በማግኘና በመገለጊ
ሂደት በደረሰበት እና ነው:: የመባዛት እድናገረት ገዴታውን
እሳውቻውታል:: ከሁለት እመታት በፊት ስሜ በቀም ነገር
መርቶኝ እንዲህ ሲል መከራይ ካርር::

“ማስታወሻ ይጠበኗ ለማስታወሻ በዚ ቤት ስት ስት ነው
የማይይሁ? ይህ ለክ እድደለም:: ማስታወሻ ከተኞዘኝውያን ጋር
ስርጾ ማገኘ ጉዳታሁ ነው:: ተናንተ ግን ግን በዚ ለጀመር
በኩር በከላል ወጥቱ ዘድኩ...”

“እኔ ይጠበኗ እሳውቻው” እስከ::

በዚ ጉማገኘ ስሜ ከፌታ ተበሳይ::

“ምን ማለቻሁ ነው? ይጠበኗ የሚውል ለው ማን እሉ?”

“ማለቻ ይጠበኗ ወሰጥ መሳተፍ እልፈልግም:: እናንተ
መደበደበ ለተቻቸው:: ግን ለጠላለ ይውኑ ለነገርጊቸው

እቻለሁ::

በዚህ አነጋገሪ ቅዱታ እደረበት:: የዚኑንም ቁጥር:: የዚኑን ትግባራዊ እንዳማግለጫው ባውቅም ይስ እንዳለው በየ በጥሞና አድማጥተት::

“ታንሃኔያውያንን ከቀም ነገር መቆጠር እይገባም:: ከሆነኛ ጋር የሚጠለት ተስቦበበው በቻ ነው:: በቻ ለብቻ እንዳማግለቂዱውን የውቅለ:: ለላይሁ ተስቦበበው ለመጠ እናም መተጋገዘ አለበን:: የበራ መርመሰ ይውጋዙሉለ እንዲ በጠ እያውቅም:: መርመሰቶናን በእኝህ እያመከተቱ ከተጠቃኩቂው አበቃለቂው:: እያነቃሁ ከባድግና ማጋጌዎት ነው:: ተንሃኔያውያን ይበልብ ይመሩ በለሁ መሽጢ ግን አበኑን ማሳደራር ነው...”

እኔም በቀም ነገር እንዳህ ሲል መየቁሁት::

“የታንሃኔያውያን ገበቶችል:: ወደፊት ለማሻሻል እጥከራለሁ:: ብዚ ከደበብ አፍራቂውያን ጋር ከሆነ? የዚ ማድረግ አለበኝ?”

ሳሙኤል እንዳህ አለ::

“በርግጥ ከደበብ አፍራቂውያን ጋር መጋጌዎት እያስፈልግም:: እነዚ ከሳይው ወሰኖ ምንት እያጠቃም:: ከነዚ ጋር ተከባዩረን መኖር ይሻላል...”

መልሽ እንዳህ ሲል ተቁወጥሁት::

“መርመሰ ወርመሬለ በሆነ እንደዚ ይናቂል? የተስቦ መርመሰ አደገኝ ነው:: ይኩወ የአንተ ማንበር የተበላሽው በመርመሰ ነው::”

ሳሙኤል በስሜት ተቁወጥሁት::

“በርግጥ በመርመሰ ማንበሩን ተርጋዜውኩል:: ግን ደማው ማንበሩን የተረተረኝን ተንሃኔያዊ ወጥ በወጥ ነው ይደረግሁት:: ማረኝ በለ እግዥ ሲር ወደፊ እስከያለቁስ በደም ነው ይጠበከተ...”

“የስ ፍቃድ ሌይ ግን መባሳ የለም” ሲል እያሳቃሁ መለከተ::
“...እስ ግን ለዘልአለሙ የሚይጠሩ ማህተም ነው የተመልሆ...”

ሳሙኤል አስተያየት ለይሰጥ ተቁት ቅጽ::

መደረው ገዢታው በቀም ለለዋወጥ እያሁት:: ፍቃድ በንደዚ ጋል:: ይጋምኝ ቅለ:: እናም መማቱን እቀም እየተንተከተቱ እንዳህ አለ::

“የኋ ማንበር ሌይ የጠባሳ ማልከት አለ:: እስ ግን የዚኑም

የተገኘው ነገር የለም”

አያዝና ቅጠል፣

“እልለውም! ፈቻን መንሬት እድርጋዋሉሁ! ይህን
ከለደረግሁ ደማም እንደ ስት ቁም በይ እኩናሉሁ”

በረክሳውን እየደበደብ ሲጠሱ በጥም ደንግጋዊ ሌሎችው
ጥናው ንበር፡ መተኞል እስከያቅተው ይረሰ ይረቱን እንደ ንበር
ወጥው በእልሆ ይቻቻት ይመር፡ በወቅቱ የሚደርጋው መንቀሻ
እንደነበር እስታውሳለሁ፡ እንዳሁ ለሌላ መብ በትክክል ለማሽት
ይህልላ በይ ከቶውንም እልጠበቃሁም ንበር፡ እንደዋና
በተቻመሩ መዋቅታዊነት እልሆ ለላገኑሁት ወደመዢነት
ተወቻቸ መፍትሬ ወደ መፈላግ እመራሁ፡ ‘የለፈው እልጠል’
እያሉት ለበርደው ያደረግሁት መከር ወን ወጪት ለያመጣ
ተለያየን፡

ይህ በሆነ በሳምንቱ እካባቢ ይመስላቸል፡ ስሜ እና
ታንካሬዋው የእንደ ፍስያዊ ስርና ሪፖርትናት ወሰጥ እንደ
በረክሳው ላይ ተቀምጧው በራ ሲጠሱ እንናሁዋጥና፡፡ የተጠበስ
የቦግ ለዚ ቅርበዋጥውም እየበለ ንበር፡ ማሙን እያችቷቸ
የተቀመጠበትን መንበር ተጠሪዋጥና፡፡ የተፈጻሚውን ለማውቅ
ንግድ ንበር፡ ስሜ ስሜቱን ተረድቶ በእማርና እንዳሁ እለሁ፤

“ዚህ ምሳሌ ለእኔ ላይ እንናሁትና ገዢዎችን እነዚህትና
ፈረደከከሰው ንበር፡ እውነቱን ለንግድና ተወካት”

“ምን ነገሱ?”

“የን ቅን መጠሙሉን የወረወረው እኔን ለመታ እለሁ
እልነበረም፡፡ መጠሙሉ እኔ ላይ ያረዳው በስህተት ነው፡፡”

እስተያየት እልሰጠሁም፡፡ ብም በማስቀቂም እከለበት፤

“የሆነው ሆኖ ይህን ግብን እስ ነው የሚከናወው...”

* * *

እንደተለመደው በበረክሳው ተረዳ እያወጪን፤ ስምንቱን
መሉ እንዳሁ ቅጠልን፡ እስቱን እንደደን ምስቱ ላይ
እያያዥው በበረክሳው ላይ መስጥሙ ተስማማን፡፡ ይሸኔ ላይ
በተዘረገት ቅያዙ ይንተዋወች ስር በእልካል መቋጠልን
ቀጠልንበት፡፡

ጥረቶሮ እንደገባው በቅድሚያ የፋይምኩት ተማብር

ስልክ መማት ካርድ የንግድ የሰነድ ቁጥር የዚօአ ጽሁጻኑ
ለሆነው ለእዳለ አበበ ልከለት ካርድ ደግሞ የሰነድ
ቁጥሩን ለተዘጋጀ በላቀው አስተላልጋለት ዓይነት

በዘመኑ ስምን በጠረሻዎች ተረዳ ስለን ለልክ መሬት!

“የለው” አልከ፡፡

“ተዘጋጀ ነኝ”

ወደ ይሸፍ ወጥ በየ የሰነድ ጽማገኘን አብቃኑ ሰመለስ
ንደኛቸው ማን እንደደዣወለልኝ መቆኑ፡፡ ተዘጋጀ በላቀው መሆኑን
ገለፅ፡፡ አበበ ስሜታዊ ሆኖ፡፡

“ምናለበት በታገናኝኝ? እንደምወዳት እናገራት ካርድ”

ለተቀት ደቀቃዣት የጠረሻዎችን ወጪ ሲለ ተዘጋጀ በቃ
ሆኑ፡፡ ደምዕዋ በጣም እንደሚጥም ባንድ ደምዕዋ አዥደቅን፡፡
እድሜዋና መልካን የሚያውቀው ከመከከለችን ባለሙያኑ ማድረግ
የቻልነው ደምዕዋናና የጊዜጻኑን በቻልናን በቃ ሆኖ፡፡

“ቻልናው ተተርጓለ ማን ተዘጋጀ በላቀው ማን
እንደሆነች ለመውቀው አልታለም፡፡ እንደ ገጽ ስቦ በከረሩ ተቀና
ተከናዙን ይህ ይጠበኝ የዘመኑ፡፡

“ተዘጋጀ ማናት? ማሂሳ ስብጥቱ ማለታቸው ነው?”

ደምኑ ጥልቃ ገብቶ፤

“ተዘጋጀ በላቀው አየተባለ እንደት ማሂሳ ስብጥቱ በለሁ
ተጠይቃለሁ? ሁሉቱን ምን አገናኝቸው?” ሌሎ መቆኑ፡፡

“ሙሉቱ ነው መመሪቱ! አኅሁን አተከናዙ!”

“እይገባህም!” አለው፡፡

“በገባኝ ባይገባኝ ምናገባሁ? ነዱ በለሁ አውቃሁ
አውቃሁ ተለለሁ!” በስዕቅቱን በመቀመልም እንዲህ አለው፤
“....ተናንተ የወሰድከውን የሚት ሂሳብ ደግሞ ከፈል! ‘መጠሁ’
በለሁ በዘመኑ በለሁ ተረዳለሁ?”

“ሽልና በለሁ? አርባር የለጀም ሲለልና አይደለ እንደ
ገልፅና የሂድናት፡፡ እኔ ክንተ ይጠ ወሰኝ አውቃለሁ?”

“ከፈል አሁን፡፡ ወራ አቋብሩ”

ደምኑ ጥልቃን አውጻ፤

“ስንት ነው?”

“30”

“አታወበርበር፡፡ 25 ነው ለተዘጋጀ የዋልከው...”

“አውቃሁ ተኩም ምን አስጠየቀሁ?”

ቁጥርና ገንዘብና ተቀባዩ ካል ከተተኞ
በዚህ ገዢ ማጠቃለ ጥልቂ ገበዕት ወረዳው ተያይዞ
“የእንቅላል መርነቱን ተቆልዋለሁ በዚ መብቃ ነበር”
“እስቃዎ ነበር” እልከተ “በማቻቃጥለው መቆጣሪ መብቃ...”

* * *

የእንቅላል መርነቱ ከተፈወመ አመታት አልፏክል::
እንዲህ ነበር የሚው...

እንደ ገዢ መለሰ ከኖዋ ይበብ አፍሪቃ እንደማመጣ
ውሃ ተስማኝ መረው እንደ ተስማኝ የጀትናስቦርግና የተረቶሪያ
ሂስት በተናራቶው ፈሙኝ ማጠቃለ ሆነኝ ድጋፍ እንደተገኘው
አሳቃቄም እንደ ባንድና ተወስለበት::

መለሰ ቴረቶሪያ UNISA (University of South Africa) ተገኘች ከተረከና ከፖ.ስተ.ካ ለይንስ ምሁራንና ከተጋበዙ
እንግሊሽ ጋር በአፍሪቃ ቅጽል ገዳድ ለይ ወይደት
እንደማኝያደርግ የተረጋገጠ መረጃ ተገኘች ነበር:: አመማው
እንኩ ከተኑ በሌሎር ጋር ስብሰባ ለመቀመጥ ነበር::

ሂስት ለአመስቀል ወገኖችውን ተጠቁ::

ለአመስቀል አመቻ በታ ሆኖ የተገኘውም ይህ
የእንቅላመንገድ ቴርጉራው ሆነኝ

በግዢ ቀልቦና ያልተኩበ ነበር::

የተቋውም ለልኩ ለማከኔድ የፈቃድ መረቀት ተያዘ::
በአሁን ምግባር በቶችና መገኘች በታወች ሁሉ የተረ መረቀት
ተለጠሩ:: ቴርጉራውን የሚያስረዳ የSMS መልኪቶች
ተሰራጠኝ:: ወንድ ቅረ? ምንም? መርነት በቋ!!

“ገዢው አሁን ነው!” እየተባለ ነበር::

እቅዱም እንዲህ ተብራራ::

“...ከቀኑ ከዚና ለአቶ ለልተ እያንዳንዶ ሂሳብ በግል
መከናወጥም ሆነ በተዘጋጀት አውቶብስ ቤት የገኘል::
እያንዳንዶ ሂሳብ በይንስ ለለት እንቅላል በከል ይይዛል:: 9.30
ለይ መለሰ ከኖዋ ወይደቱን ማርሃ ለውጥና ለተ የሚለው ይቻና
ለይ ለደርሃ እያንዳንዶ ሂሳብ የእንቅላል ፍንድዎን የመለሰ
መከና ለይ እያንጠረ ያልተኩል:: በኋላ ቅርቡቸውም መለሰ ለይ

በማተከር ቅረጥቻውን የካሂደለ፡፡ የእስቱ እስት ደግሞ ታስላልኩነትን ማጠቃቻዎች ለድረሰገጥ ይለከል!”

ይኩስ ነበር እቅዱ!

የሚደንቅ ባግድኝት ነበር፡፡ የሚመመርሱ የሚቀነስም አልነበረውም፡፡ እኔ በግሌጽ ታደሰ ማድረግ የምቻለው አስተዋዕስ ካለ አስበበት ነበር፡፡ ይህን የአመሰ ስልፍ በብቻው ተግኝቶ ማየትና ለለ አመዕም ለድረሰገጥ ለመቀኑ ወሰንኩ፡፡

የአመሰ እስተም ደረሰ!

ማማን ለእት ቅደም በየ UNISA ተገኘሁ፡፡ 8.30 ከጠበቃ ሲደርሰ በቀዱል ስሙ ማሙ-ሽ በለን የምንጠራው የካሂኝነት ሌጅ በቻ ነበር የቀድመኝ፡፡ ሲለምታ ተለዋው-ጤን ወጣ እንደሸመርን ሲስት ተቋቁር መከናዸ ተከታታለው መጠ፡፡ መከናዸ አጠባቃን ሲደርሰ መውጭው ይቻና ሌይ ነበሩና ቅዘቀዘ እሉ፡፡ ሁሉም ነገር በኖጥነት የተፈወሙ ነበር፡፡ ከመከከል የለቻው መከና የደትና የህ-ዋለ መስከተቻ ከፍት ነገር፡፡ ከህ-ዋለ መለሰ ካናዊ ተቀምጧል፡፡ ከዚት መቀመጫ ሌይ እልያለ እና ነገርን አያሁ-ት፡፡

(እልያለ በወቂቱ የመለሰ የጥርጉክል ከፍል ባለፈበት የኞበ ሲሆን ይህን ለቻና ከዚ-ንሰራር ሆኖ ባለስ ተመክሩክል፡፡ እልያለን ለይንበ አው-ቀዱሁ፡፡ እሳቱ የደርግ ከለኝል ሲሆን፡፡ እስር በት ፍቻው፡፡ እሳ የመለሰ እልፍት አስከልከይና እልያለ እጣ ከፍል ጽሑፍ ነበረቻ፡፡ እናል ይጠለሙት ከደረሰገጥው፡፡ በደተለሙትኩ ተስተርጓት ወደ ተረቶሮ ሲመለሰ በዘመን ገዢ ማቻት ይዘ እያመጣ ጥሩ ተርና የጥቃስታል፤)

እና እብይኝ የነበረው ማሙ-ሽ፣ “መለሰ የው-ና!” በለው ከመሙ-ሽ በቀር የደረሰው፡፡ ነገር አልነበረም፡፡ ይህ ሁሉ በእንደ ይቻቁ ወ-ሰጥ የተከናወነ ሲሆን፤ ሁሉተኛው ይቻቁ ሌይ መከናዸ ከከይኖቻቻን ተስው-ረው ነበር፡፡ የሂ ተጋቢትን ከማሙ-ሽ የጋ ተኩጂን ቅረጥኩ፡፡

“እንዳት እንዳህ ሲሆን ችሎ?” ሲል መየቻ፡፡

“ስእቱን ሆን በለው አስከተው ሲጥተው-ናል” እልከተ፡፡

ዘዴ ለእት ሲል አስፈቻ በግል መከናዸኩና በአው-ና-በለ የየጋጌ-ርሱ-ቻውን ግበ አጥለቀቻት፡፡ የአምባኩ ታስላል የለለበትን

በንድራቸዋን የልያዕ የለም፡፡

መǇ! ይǧ! ማǧ!

የደሃንስበርግ ፍስጋች የንግድ ሲቀጥቶውን አጋጣው
በአው-ተብና በግል መከናዣቶው ጥቅል! በለው መጥተው
ነበር፡ ወያኑን የሚያውጤት ነማዕቅ ቁልጥዋል፡ በተዋዋ
እንቅላል መጠው ነበር፡ እንዳንድ ሲቻች ወፊር ያለ
ሽንከርታና የነረምሳ በጠ የመሰለ ደንች ይዘው አየሁ፡ በደንብ
ያልበበለ ተማሪው የይዘገሙ ይቻቻለ...

"እኩስኩም ወይ! እኩስኩም ወይ!
ይህ ባንያራ! የጤት አይደለም ወይ?
ይለዋል በንድርጉ ይለዋል በንድርጉ
የውያኑ ካር!"

ማመ-ኝ ይጠበኗ ከፍ እድርት እየሰው ነበር፡፡

ՀԵՂՈ ՀԵՂՈՒԹՅ

“ՀՅՓԼԱՍ ՔԺՆ?” ՈԱ ԹՐՓՄ-Դ:

"*λαζητσο*"

“אָגֹן?”

“ՃԳՋՈՅ. ՈԲ ՀԱԾ ՔԸՆԻՒԴ”

ከንማሽ ስለተ በሁ-ዋለ የእመው አስተባርዎች እኩቶች በን
በማጭበጭ ሆኖ ሁኔታውን አስቀመው ለሰልፈናው የሚከተለውን
መርዳ ነገሮ፣

“ለተፈጻሚው ስህተት እናገኘለን! የተነገሩን ስእት
ስህተት ነበር፡፡ በረዱውና ባንዲው መለሰ ነኝም ወይም ተንሸቷን መርሆ
ከፍተማ ስእት በፊት ግዢውን ለቅ ሂደሳል፡፡”

የተፈጻሚው ቁጥር በስምት መጠን አልነበረውም::

“ማኑው ይህን ስህተት የሰራው! ወደዚች በመከከለችን ካለ ገኝናን? የበግ ለምድ የለበለውን ወይኑ አሳይን!”

ቀጥምች ለበረከቱ ማመሰን ተቀብዴትና ወደ መከናዬ
አመራር፡ መከና ወለጥ ሆነን የሚሆነውን እንከታተል
ቀጠል፡፡ በዚም እልቀየ፡ እውቅበለችና ኮንያ በላይ የግል
መከናች የፍቅርድቻውን ግብ ለቀዱ ወጪ፡፡ እናም ተከተሉ፡፡

ማያስኩ-ን River of Africa በጠራዎች ተጨማሪ
እመሰኔ የቀጣና የበለጪት ድምጽቶች ተለመ:: በተለይም፣
“የተቋሙንዎች እመራር ሌይ ወደንዱት እሉ” የሚለ ታክታ

በብዛት ይደመዱ ነበር። ቅስ በቀስ ጥን ቁጥው እየረጋገጫ ሂደድ
መፈመና ተለወጻዊ እንደተለመደዎች በመዋጭ ስጋ ተግባራ
የበረከት የማይድ ጥበሰ ተመበሰ፣ ጥበሰ ገዢ የከተታዎን ወይም
ተቻለሰበት፣ የጥበሰ ምት አካባቢዎን አውድዎ፡፡ ለልፈቻቸ
እየተቀላለያ እንቀሳለመቻቸውን ከየከለቻቸው እያወጪ ስጋው ገዢ
አከላበበት፣ ለተቻቸ መለሰ ገዢ ለመረመሩ የዘጋጀትን ምንከርቻና
ቴማትም ከቦርዳቻቸው ወሰጥ አውጪ፡፡ ተከተልና ስጋው ገዢ
ተነስተበበት፣ እኩ የሚያስቀረጥም እንቀሳለ በስጋ በንግድ፡፡ በራ
ስጋገባን፣ ሰድና በእናቀ ተጨመረበበት፣ እብያ ከፍር “መርከቶ
ስፈራ” እያለ እንትራሳኔ የማሽቱም መልካም ሆነ...

ይህ አመልካም በከፍል በየሰተኞች አመልካም ገደማ
ይመሰለኝል፤ መለሰ በኋላ ተለጻቸን ገዢ ፍርጻ እንዲህ ሲል
ሰማሁት፤

“የንብረት የተባለው ደርሱት እየሰጋንም፡፡ እኩን
የሚያስቀርን አልፏቀብ ነው፡፡”

በነጋቸው እነዚው ባር ተሰበሰበን ስለ፤ ይምኑ
ፖስተካኝው በየንብረቱ ንጉሴ ለንበርናው ይህንን መለሰ
የተናገዱውን እነሳ፡፡ እያያዘኝም፤

“ምን እያለን እንደሆነ ይገባቸውል?” ሲል መቆቻ፡
ተከራዩ የሚሰጠው ባይገኘም፤ የሞት ቀቻን የሸመረመውን
እረፍት ነገር መጨረሻ አልቀረም፤... ከእንቀሳለና ከቴማትም
አጠቃቀም እያለን ነው·ኩ?”

ለጥቃት ለከንዳቸ ተጥቃ ሆነ!

እኩ መሙ-ሽ እንዲህ ሲል ተጥቃውን ለበረው፤

“ኝ ለሚኖር ከምኑ የሱ ነው የሚመሟችው-?”

በነዚን እለት እለብ እኩለ ለለት ሲሉ እንግለጫ ከለበቻ
ስኋዎች አመሰን፡፡ እርስናል፤ እርስን ማንገሪ፤ ፍ-በራጋ፤
ለሚኖር ከልአግብዎ ይሸራል፤ ለተናዋው ወረሰ፤ መሄል
ተሟዋቸ...”

መፈቻቸ እንዲህ ቁጥራዊ በርማጥ ይህን መሰል መግኑ
እነዚህ ለጥቃት ለኩ ብቻ እቅ እስና ብጣም እኩቸ...”

* * *

ተሸቃይና እየጠሳቷና እየሰላቻና ሂደድ-እል፡፡

በርዳ ሪሳ መቻ ይቻልና? መ-ቀበል በሆነ? 13 ወርሱ

ለስላክ ብሔይ በሚያበደበት የዚህ የተወለድኩ እንደመሆኑ ከእመት እመት መጠን አልባ በርዳና መ-ቀኑን የመቻቻም አቅም እያጣሁ መተቻለሁ፡፡ በርዳ ስሆን በዘመኑን ገዢ 30th ተብሎ ከሚጠራው ባር እና ፈሰቶችንት ገዢነን እንታይታለን፡፡

ስላክሁ ባር እየለ መልካም ተገዢዋች እነሩኝ፡፡ በተለይም ባርማን ሆነው የሚሰሩት ህንጻዊው እልበን እና አልፈረምዋው አብዛኛልሙኝና ከተወጭም እይረሰኝም...፡፡

“የጋብረመስቀል ማስታወሻ”ን እኩባን የህል የቀኑት 30th ቀለው ወንበር ላይ ተቀም኏ ነበር፡፡ እልበን የህንድ ካር ያለው ቤሆንም፣ ተወልዶ ያርባን ላይ ንው፡፡ ህንጻችን አጥብቀ ይጠላ፡፡ ለምን እንደማጠገኘው ጥን በቁ የከነድነት አያቀርቦም፡፡ ወይተር ከመሆኑ በፊት የአድማኝነት እወ ነገዚ ነበር፡፡ በዘመኑ መለያ ተስፋ በሁዋለ እወ መንገዶን ሪፖርት አድርጊው ተወውና ባር ማን ሆነ፡፡ አያቶም በጥንት ከመን ያርባን አካባቢ ለማግኘው የሰኞር ቁ-በረከ በአገሪ ቅሬታዎች ተቀጥረው ከኩርና እንደመጠና በዘመኑ ይጠብ አፍራቃዊ ሆነው እንደቀኑ አጭው-ተኝነል፡፡ በአለበበው የጋብረመስቀል ሆኖ የሚመስላ ገዢሁ ለቀጥና መ-ዘ-ቀኑ የሚመል የደሰታ ስው ንው፡፡ ንገኝ እንግልአዋጥ ሲተ አግባቶ ሁይወቱ ሁሉ ለቁይ ሆኖበት ነበር፡፡ ማታ ማታ ከከና ወደ ከፍል አያሳይቷች በበላ ቅሬታ ተወጪዋለች፡፡ በየጋብረመስቀል ሆኖ እንዲለው አያዳለ የተወጧ ቅዱስ የደረሰን ነበር፡፡ በመጨረሻ ጥን መከርቡውና ሂታት፡፡ የፈታት ቅና የ30th ደንበኛ የህንጻውን ሂጻች ሁሉ ማስተና፡፡ ማስተናውን ለያሳይቷው እንደሆ ሲል አዋር ገጠናር እደረገ፤

“ከእርስ ሲተ ሲፈታ እናኙ እንደ ሂሮ ይፈታ አለገኘሁም”
በዝ ገዢ ለማቃር ይመለከተኝ ነበርና እንደ ቅና እንደሆ ሲል መቀቻች፤

“የጋብረመስቀል የየቀጥረው?”

“ጥቅስት” አልከተኝ፡፡

“እንደ ተቀስ ለንጻርሁ?”

“ንጻርኝ?”

“ጥቀስ ለይሆን የዚህ ለንጻርሁ?”

“የከነድኝ”

“ከሰቶች ጋር አበረሱ አጥቃል፡፡ አበረሱ ከዋልኩ በመጨረሻ ለሰህን ተገኘለሁ፡፡”

ስለቅ ተመለከተኝ ለያዥምኝ ጥረት አደረገ፤

“እመነኝ!! ከልምድ ነው የየጊዜርህ:: የፈላጊውን የህል
የተማሪቸት በተሆኑ ስት ምንጊዜም ስት ዓቃ:: ማረጋገጫ
አይተኞቸል? ሰንት ገዢ ነው በበላ የውጭቸ? ስት ለይጣን
ዓቃ:: እግዢ.እብዘር እኔን ይውዳቸል:: እሁሉ በተከርስተዋን
ቀርቸ አላው-ቀም:: ሰከል ባድር እንዳ ከበተከርስተዋን
አልቀርም:: በእግዢ.እብዘር እርዳታ ነው ሁይወቱ የተረፈቸው...”

ሙሳቂን በመቀጠሌ እልሰን ስሜታዊ ሆነ፤

“እላውንከኝም? ለማግኘም እንዲከተኝበር እንደ ምስክር
ልንጋርህ? መጥቻ ከመጠሁ ፈቃድ ለይ በበጠ ተመታኝ ነበር::
የልፈቻታት ታንሽ በቀይ የዘር ፍራውን ታፈናዎው ነበር:: እንተ
ባለው-ለቻው ነህ:: መጀመሪያ እንዲፈቻታት የመከርከኝ እንተ ነህ::
ከንግዳህ ከገባሁ ህንዳዊት ነው የማግባው...”

30th ከተባለው ባር የጊዜር ደንብ ላዕች ተመታኝ ተመታኝ ተመታኝ
በፈርድ እልነበረቸውም:: ፍቃድ ለለዋ ዓቃ:: እድሜው ከፌዴ
ይበልጠል:: ማጥፊል ያለቸ ነው ስትሆኑ በየእለቱ ከእናው-
እከል ባንክው-ለቻው ለይ ተስፋማት ከፍው ጽር እከለ ለለቻት ለይ
ወጪበር ተለቻለቸ:: እንደ እድሜው አይደለቸም:: መንከሬ ዓቃ::
ከብዕው ገዢ መተያየት በሁዋላ እንደ ቅን እንዲሁ ሰተል
አጭወጥቸኝ፤

“እናይከንስ በር እና:: ሁለት ለቻቸ ከውለድኩ በሁዋላ
ከባለ ጽር ተኩታን:: ቀንታዊ ባለያናዊ ነበር:: በራሳ ቁንቁ
ቴስታ ዓጋለና በየ ከልቻ አቅምኩ እባረርከተት...”

“የት ነበር የየጊዜር ተኩታት?”

“እዘዚ ተረቶረለ! እዘዚ ነው ተጋቢትን የውለድኩው::
ውንድ ለቻ እሁን ከተቻውን አለ:: መሟንዶስ ነው:: ስት
በርሱኝኩ ዓቃ”

ስጋራውን ለከሰቻኝ ቅጠለቸ፤

“በቀርቡ ይግባም እንደ ከልቻርያዊ አግባብ ነበር:: በግብ
መኝቸ ቤቱ ወሰተ ከተቀር ስት ጽር ተኩቸ የዝከተ፡፡
ተደረውን እንቃ በተስተ እናይጠውን! እንደገና በተፈ ጭር
ግንዘብ! በበጠ ሆኖን! መሻቻኝ ለቀቀው! እስ ለመሆ እኔ
ደንገተሁ:: ወንድ እንደት ይጠኗል? ነው መሰለው ነበር
የግባው-ት:: ለከለ ከልቻርያዊ ነው:: አልቀይኝ ለይሁን
አይቀርም:: በዘመኝ ቅን ትንጋጌውን አስይጋ የመሰናበቸ እንደ

ከልቻ አቅምና ለተደዋቁ! ማኅበር አልከና አባረርከት፡፡ ሌጭቱን
እንኩ ለይጠጥ በደረሰችው እየበረለ ወረዳ...”

ቂኑት ከዘረኛ በሁዋላ አብደልመጀል ወደኔ ቅርቡ፣

“ምንድነው የምትልህ?” ስል መሬቀኝ፡፡

“እልደረሰዋ አግባታ እንዲኖርና በጥሩና በካልቻ
ደብዳባ፤ እኩል በሉ ዘርፍ በላ ሰራሽ እንዲጠረችው ነረቻኝ፡፡
ነው መስለምኝ ንበር ያገባውት አለቻኝ...” አልከና፡፡

አብደልመጀል በንድፎት እሳት መጠጣል የርማማን በረዳ
ያወርድባት ገባ፤ ወሰኑታም መሆኑዋን የቻለውን የህል ነገሮች
ስልክቷ የተናገረው አልቦች ሲለለው፤ እንዲህ ስል አሳሪቱ፤

“ከሉ አውላዊ ፍት! ተጠንቀቀ!”

* * *

ጥረቶሮን ተቀልለ የመልቀች እሳሁ በእኩምርሱ
ተወጻለ ንበር፤ በዘመኑ ስጥምና ፊቻል በረዳ የፖለቲካ
እንቅስቃሴ መጀመሩን ለማሆና ፍላጊ እንደ ነገሮች የሚ
እንደማረል ለሰማውና ለያወ ዓገኝ ንበር፤

እለባበና እንደገኘ በጣም ተለው አገኝሁት፡፡ ሰነድ
በለአል፤ ከተ ለበለአል፤ ከሸጻት በጠዋም ስጻ እኩርነአል፤
ጥሩን ነገር በእኩ ይከናል፤ ፍላጊ ማጥፊ እንደ ማስል እንደ
ገይ እንጠልጥናል፤ ቅዱታዊ ምጥር መለውማችውን ታዘዘዝር፤
ገና ለያገኘኝ እንዲህ አለቻ፤

“የታረከ ከማ መሽከርከር ይሞርኬል”

“ተባል ይመርከ ማለት ነው? ”

“ይመርከ ለይሆን ቅዱከር” እስ ከሸ በለ፡፡

“እስከዚ ግን ለምቻህ አለው ቅዱ ንበር”

“የፖለቲካ ለሸ በእዋዴ ለይሰራው”

“ጥሩ ነው” አልከና፡፡

አያየና አበራራ፤

“....እንደ ይሞስ የእትየቻዎን ባንድራ ለበዚ መዘር
ለእተየቻዎችን መፍትሬ እይደለም፤ የደበብ አፍራችን ማስታ
ቂጻ የገደለው ይሞስ ነው፤ ‘ሰሳተኝ አማራሮ’ የተባለውን
የፖለቲካ መስመር በመሆኑ የደበብ አፍራችን ማስታ ለተጋላ
ማስተባበር ይሞራይለሁ፤ አበራታች ወጪት እያገኘሁ ነው...”

“ከልደቱ የር ነህ ማለት ነው?”

“እንተጋገብ በየ ተፈላጊለሁ:: መልስ ገና አገገሱም”

“ጥሩ ነው! ማኅው ለቀመኑበሩ?”

“እኔ ነኝ! ለማ ማኅ ለሆነ ይችላል?”

“በንተ አባላት አሉሁ?”

“ልጊዢው የሚሰር ነው:: በጣቀላለ ጉባኤው ለወደቅ
ይፋ ይሆናል:: መግለጫ እስተዋታለሁ...”

“ምንድነው የይዘዝው ጥሩህ?” ስል መየቁሁት::

“እንዳንድ ነጥቦችን እየያዘው ነው:: የተማለን
አይማመር...” ካለ በሁዋለ “ወይ የበዕና ወይ ልጊዢሁ በቀኙ
እታደርቃቸን” አለኝና ተያይዘን ገንዘብ::

የተለመደውን ከዘዘነ በሁዋለ ፍቃ ወገን ቅጠል፤

“ወው መቻቻ ገንዘብ የሰራራዎች:: መቀመሪ! እያንዳንዶ
ሂሳሽ ለደግልጽ ይገባል:: የግል ነው:: በየቀኑ ጥሩ ስጋ እየተበላ
መቀመሪ ላይ ግን ወገን መያዝ! ከሬስተ የር ተናንተ ተገናናና
አለማየሁን አስረዳሁት::

‘ይኖ በዚህ በትል መጠና?’ እየደረኝ መሰለሁ?

በንደት አሳተ ነው የሆነት:: እኔ የፖልታኩ ስው ነኝ::
መሳደግ የለበኩም:: ሲስተ እንዲያ ሰኞችና ግን አልቻልከም::
በግም አናደረኝ:: ወን እንዳለሁት ተውቁሉ?

’አኅሁን አትከልት! 30 አመት የደከምከበትን ተገር
አዋጅ ማስተካከለሁ:: አልከት::

በዚህ የወንጀለት አሁን እንደገኘው:: ገና በገና ‘መቀመሪ
እመቁለሁ’ በለው የኔን ጥሩት የንክስስል? ስንት ለከራ ስው
እሉ? መቀመሪ በሆነ ወን ይከናወል? እስ በየቀኑ ለበር የወጣ
የለ እንደ? ይሞ ቁጥር የለው ይረስኝ አዘጋጅቶያለሁ:: ማህተም
እሉ:: ከዚህ በላይ የምንድነው የሚፈልገው?...”

“መበታቸት ነው እንማይሆ” ከልከ በሁዋለ 20 ሲንድ
አዋጪሁ:: ፍቃ የነር ስልቱን መቀየሩን አልጠላሁትም:: የሰው
ፊት ከሚገኘው በዚህ በለው የተለመደውን መጠየቅ መጥሪ
እልነበረም...”

* * *

በወካይ ጥሩቶች ስለተቻ!

የጥሩቶች ሁይወት ከምንጾዴዎም በላይ አስልቻ

እንደሆነበት መግዛበ ቅድ ነበር፡ የሰደተኝ ሁይወት ከቅተኛነት የሚገልጻ በርካታ ገዢዎች ተረቶሱ ገዢ አለ፡ በርግጥም የሰደተኝ እባካከነት ፍንታው አድርጋው ማሳያት ይችላቸዋል፡

ወገኑ አድርጋ ፍቃው፤

በብኩ መሰራደባ የለም ከተባለ ሪፖርቱ መረማች አለ፡ እነዚህ ወገኑ ድግሞ ከመርቃዊ መርቃቄ ጊዜ ያለፈ አይሁም፡ ስለ በርድ ለበት ወጪ አይነት ከስአታት በላይ ማዳሙጥ የተለመደ ነው፡ የበርድ ለበት ካለው መዋታው ወደ አልጋ ለበት ይዘረል፡ ከእልጋ ለበት ቅጥሎ የወራ ሪሳስ በጣም ተቀናዬ ከተባለ ወደ ማማ ወጪ ነው የሚሸር፡ በርግጥ በዘሱ ወገኑ መሳተፍ ግዳታ አይደለም፡ የመሰማት ወይም የመሽን አማራመች አለ፡ እኔ ማን መሽን ለተደረገ አልችለም፡

አንድ ለምን ከሂሳብች ለገንዘኝ ተርና ገዢዎን በማንበብኩ በመቀና በቻ ለማሳሌና ወገኑ ቅክልው ነበር፡ ከእምነት ቅናት በላይ አልዘላቸሁም፡ አይደን ለው እራ-ብው፡ አማርኛ መናገር መግኘት፡ በአማርኛ መሳቀ አማራኝ፡ አበሻ የሆነ አበሻ በማያት ቅዱት መንፈሰ ተስቃዋ፡ ከእምነት ቅናት በሁ-ዋላ እየተንደረደርሁ፡ River of Africa ተገናወ...

በዘሱ መንገድ መዘላቁ አንድማይችል ጥን ግልፅ ነበር፡ እና ወሰንከ፡ ይበብ አፍራቸን መቁልዎ ለመልቀቁ ወሰንከ...፡

የእለን ታተን ማር - የዋልበር ስምኑ - የዋልተር ሌላ-ለ - የሰነድና - የእለበር ታምቦ - የተረቶሮ - የጀትን - የሂሳብ ማር - የእለ-ሂበት - የተተር አበርሆመስ - የማራይ ማከባ - የበደንዳ ቁስ ማር - የሰራተኞ ቤት - የጋል ስይመን - የልያን ሂሳተር - የቅበላላ እምሰማንያ ማር - የቃርሌዎ ተሸን ማር - የቅበል ማንደለ ማር...፡

‘ከኢትዮ ወደ ይሂሳብበኗ የሚያደርጉ መንገድ ወ-ብ ነው’ የሚለውን ትረከ የንብብከት ገና የ12 አመት ላይ ለለሁ ነበር፡ በዘሱ ወ-ብ መንገድ ለይም ተተገኙለሁ፡ በፍዕም የማራይ ማስተካከለን ማከ እየሰነጠው ለጋብ ... በትክክልም በእ-ምዝኑ-ምዝኑ-ለ-ን ማከ እየሰነጠው ለጋብ ... በትክክልም በእ-ምዝኑ-ምዝኑ-ለ-ን ማከ ወ-ብ በበብር ተተገኙለሁ... ወደ ተቀርት

የሚያደለ አረንጋዶ ቅልጥ ያለውን የድራክንሰበር ተኋና
ማግኘት ድረሰ በእባጭ ገዢ ወጥቻቻለሁ:: Cape town እኔ Cape
point የሚባል በታ አለ፡ እነዚህ ሆኖ በአቅርብ የሚያሳይ መካከል
ወደ አንተርከተቱ አቅጣጫ ተመልከቶ ያለሁ::

ይርባን ልሰ እንዲት ከእሌምር ይጠናል?

ማንኛለ ለመጨረሻ ገዢ በፖስላሳት የተያዘው ከደርባን
ወደ ፎሃንሰበር ለዝህ ንበር፡ በዘመኑ መንገድ ለይ እንደ ወፍ
እየበረርቱ ነድቻበቻለሁ:: የደበብ አኅረቻ መልካም ተካታወች
ከቶ እንዲት ይጠናል? OH, But Our Land is Beautiful
የተባለውን የእለን ታትን ድርሰት ያነበብት ይገጥ በፈጥኑ
ለማያዋ ባቢር ወደ ከተታወን ለዝህ ንበር፡ ሁሉት ቅናት
የሚፈጸም የበብ ማስቀበል እናራሽ ንበው:: በእሌከተሩ
ገዢ የሚያዘው ፈጻን ባቢር መንዳሪቶን እየሰነጠቀ፣ የሚእልን
መቆራሪያ ተደንጋጭቶን እያለሁ ለዝህ ያለማቻረጥ ተኋ የሚለኝ
እለን ታትን ንበር፡ የስ ቅለቶች....ተቻሱ የተባለችው በቻና
ወፍ! የሚእልን ተደንጋጭ! ባቢር! ሁሉም አሌምርቻን እያቀረው
የልኩል ...

ይኩወ ነው!

በሚቀጥለው ቅን ጥንቃም አዲስ ንበር ያለም:: እለታዊ
ህይወትን በቻ እያጣሸው መንጂ ይቻላል:: ይህ ጥናቸው
ስለመሆኑም ሪፖርት መሆን አይቻልም:: በሚቀጥለው ቅን
ሁሉም ንበር አስላቸኝ አይሱ ይሆናል::

ኋውኑም ሆነ ተቀርቶን ማየት ለለቻቻቻል:: በርግጥ
ጥቀርቻቻቻ ሆነ ከመጀመሪያ ጥሩ ለወች ንብር:: በሥንቃም የንግድ
በሥንቃም የንግድ ማኅተቻውም በሥንግድ ከሱ ማርሱ ባል ጋር
ከተታወንም የሚሰማማው አለመሆናቻውን ከተረዳው ቅለቻቻለሁ::

እኔ ማስኅናኝ!

ወደፊት መሰረም ማስኅናኝ! የግድ በማስኅናኝ ምድር ለይ
መኖር አለበኝ:: እስከ መቻ ከባህር የወጣ አሳ ሆኖ መኖር
የቻቻል? ያለም! ሁኔታወች እንዲህ ለቀጥለ አይቻልም::
በአህመድ አለ በዘመኑ መንጂ ግዢወች ሆኖአል:: ከንግድህ ከደበብ
አኅረቻ ፍጻ ጋር አብር መሬተ አይቻልም...

በርግጥም ይበብ አኅረቻ የኅጻ ምድር ዓቻ::

እስተኞቄለ ያለው ሁሉ ይጠናል:: ከማለኝ እንዲቶ እስከ

ምንት ሁይዎች ፊዴጂ የትክክልናበርግ ተሸሱ አንስቶ
ስፈርጌና ለምለመን የዘላ ምድር አቅርቦ እስከ ህንድ
ው-ቆያኖብ ደርጅ... ማኩ ማኩውን የዘላ ምድር አራዊት ሁሉ
ሁይዎችው ፊዴጂ በፍጻ የትክክልናበርግ ተሸሱ አንስቶ
ደካማ ማረዳ ያገኘ በንድ አየተመጥ ፊዴጂ ይቻምረለ::
ማረዳች በበከላቸው ስልክና ያረጋ አንስቶ ይገጥማቸው በንድ
አየթለያ ፊዴጂውን ይያያዘቸል::

ማን የማይደርጥ አለ?

ነው ይበብ አኅጋቃው-የንግድ መዋቅና ማቻ ለይመ
ይታወለ:: እነዚ በርግኑ ስጋርት አየሰኔ ለይን ይቻላ::
ማጥናው ገዢ ተቀርቻ ለይመ ከየቻሁ ግን ምናልባት ከህ-ዋለ
የሚያሳይ-ዳቻው ጥለበት ለኋር ይቻላ:: ህንድቻ
ታከለታናቻው ከሚለው እስከ ምንት ለይመ ይታወለ:: ለለ
አይደለም:: ቤትነት ነው:: እና አበሽቻው ታደሮ እኩህ አበባ
ገዢ የረዳቻንን ቅልድ ማከላቻን አልቀረም:: ምንት ገዢ
አበሽቻው ለይመ ይታወለ:: የሚደጋጋት የመጠጥ መሽጭው
መረጋገጫ ከመዘገበ በፊት ለመድረሰ ነው::

...ከሰነት ቅናት በህ-ዋለ የእይደገኘን ተከት ቅረጥሁ::
የምሌ ማ-በቀም ማድቻ 2001 የግብዕ አየር መንገድ አይደገኘን
የቻምንስበርግን ምድር በመተው ወደ ለማይ አሻቀበ:: እናም
የሰማኝን አቅጣጫ የዘላ:: በመስከተት ቅልቅ ወደ ታቻ አየሁ::
ቻምንስበርግ ማመን በማይቻል ማኩት ወ በላ ተዘጋጀቻለቻ::
ወርቅ የተቆራረበው ቤት ጉዳንወቻ የፍልፏል ጉሆ አከለው
ታይቷ::

ቅልቅ አየሁ-ዋለ!

ይበብ አኅጋቃ ሆይ ይህና ሆኔ!

ወጪው ይበካል! ጉዳንወቻ ሁሉ አመሰግኗለሁ::
በዘላው አስቀቀ ገዢውት መጠንው ባጠሙናቸው አመናት፣ ሁሉት
አይቻቻን በርሃኬ ከርግተኛ ተቀብለኛልና አመሰግኗለሁ::

ይበብ አኅጋቃ ሆይ!

በደ እናን በመጠበቅም፣ ተር ንጉና በደ እናን
አለበናበትኛም:: የቻልቅውን የህል፣ እናደ በርታቱ መጠን
ወተናው መቻቻን አከፍለኛል:: የክፍ-ቀን እናትንትን ግን
ከወርቅ የለው ከበር ተገታ ሆኖ በልበ ወሰተ ይኖራል...

ዶብብ አኅረታዊ ሆይ!

ከብዕት በመኖት በፈተት አ.ትዋኩያ የተባለቸው ፖሮ
ኤልስን ማንደራለን በከበር ተቀባዩ እንዲስተናገድቸው ሁሉ እ
አንድም እና ልቦችን በደግኝነትና በጀርነት በማስተናገድና
ምንጻዬም እናከበርሳለን፡፡ እነዚያ ያጋግጣም ለሃገራቸው
እስከበቀ በርሃሬት መበቅሪቸው፡፡ እኔ ጥን ታደሰሁ፣ ለዘላዕለሙ
ቂደለሁና ይህና ሁኔታ...

- 25 -

ԱՓՓՈՎ ՄՍՈՒՂ

բա թնշաց քի! քողւի՞
զքպի! հօն քե հլի՞?
տրդ իթկը շե՞
տամաց տեկի հուծ! հուծ?

* * *

գումակի քի! հուծ ազգու հուսի՞
ոյնու քողա՞
ոյ լփորդուի? զոսչի ոյնու՞
Մկան քփառա՞

(ՊՐԴ - ՀԼԻՆԴՆԵՑ ԲԱՌԻ)
- ՀՅԱՆՍ ՄԱՆԻ: ՀՅԱՆՑԵԴՄՈՎ. -

ՀՆՄ! ՔՊԵ ԸՆՈՒԻՆԻ

Ք.ՊԵ ՂԵ ԸՆԴ ՀԵՐԻՆ ԿՈՒՄԻՆ ՄՈՒՏՎԱ ՚Ք
ՆՈԾ: ՈՄԱԼՔ-ԴՐ ՃԱԾ ՔՄԱՐՆՓՈՒՓՈՒ: ՀԼԵԳԱ ՈԽՆՈՒԴ
ՀՊԲ ՄՈՄԿԵՄ ՏԿ ՔՄԱԾՈՒ ԿՈՒՄԻ Ք.ՊԵ ՂԵ ՀԵ
ՀՆԱՍ ՀՈԿԹՔ ՄՈՒՄԻ ՀՄԻՄ ՏՎԵ ՈԽՆՈՄ ՂԿ Ք.ՊԵ
ԸՆԴՎԿ ՀԼ: Մ-ԼԱ-ԴՐ ՃԱԾ ՄՈՄԱՆՈՒ ՆԵԶՈՄԻ ՀՄԻՄ
Ք.ՊԵ ՈԽՆՈՒ ՃԱԾ ՄՈՄԱՆՈՒ Ք.ՊԵ ՄԸ Հ.ԴՐԱՀԵ
ՄԸ ԼԱ-ԴՐ ՔԱԲԱՎ ԿԱՆԱ-ԴՐ ՀԵԿԱՀԱ: ՂՊ ՄՊԵ ՈՎ ՏԱՎ
ՊԵ ՀՄԻՄ ԸՆԴՎԿ ՄՈՄԵ ԸՆԴՎԿ ՀՄԻՄ

ՀՆՄ! ՄԸ ՀՆԱՍ ՔԵՐՈ ՄՈՄԵ ՀՈՒՄ ԸՆԴ ՊԵ
ԻԿԵՐԻՆ: Ճ. ԴՊ Հ.ԴՐԱ Ո.ՄՆ ՀՆԱԾՈՎ ՓԸՆՈՒԴԱ:
ՄՈՄԵ ՔԱՀԵ-ԴՐ ՄԸ ԿՈՒ ԱԿԵ ՄՈՄԱՆՈՒ ՔՄԵՐԸ Ո.ՄՆԴ

իտուածք ունե՞ ՈՒԹՔ ԱՅՓՀՈՒՆ ԱՅ քառօչք
հողման լուսակ ՈՊԳ ԱԾԲՆՇ ՈՄՆԳՄ ԱՊԿԴՔ ԱԼՆԻ
ՃՈՂՆԻ ԵՎԼԻ ԿԴ ՄՄԾԴԴՔ ՄՄ ՖԲԼՍ ՈՒԼԵԳ
ԽԾԴԱՎ.ԲՆ ԱՖԴ Ի՛ԱԼՆ ՄԵ Ի՛ՃՈՂՆ ԲՆԻՒ ԱՅԼ.ԳԱ
ԱՄՆԴԴՔ ՆՄ:

ԱԱ.Բ ՈՒ ՂԵ ՈԽՎԱՆԴԴ ՈԹ ՄՄՎՎՖ ԱԾԱՂՆ
ԱԼԱԽԾԹ ԱՊԿԴՔ ԲԴԱ ՌՓԼ ՈԸ ԲՄՋԱՆԴ ՖՊԸՀԱԴՔ
ԱՆԴ ՄՖ ՎՃՎ ՄԴ? ՔԴՄՔ ԱՈՐԴ ՈՎ.ՈՒԴՔ
ՄՄԾՈՎ. ՖՈՂ ՂԵ Ճ.ՎՎ.ԺԼ ԱՊՊՎԴ ԲՆ
ԳՆԸՖ! ԲԻՒ! ԲԼ ԱՄՈՒԹԴ ԵՌՈ ԱԿԱ ԿԴՆ ԱՆՁ ԴԸ
ԱԼԱԽՎ.ԺԼ ՈԶ ԿՈՇ ՈՒԹ ԱՅՓՀՈՒԹ ԱՄՈՒԹՔ
ԻԱՄԳ ԻԱ.ԲԳ ՌՓՔԼՎ. ԲՄՋՄՄՈՒԴ ԱԿԱ ԵՌ
ԲՄՋՄ: “ՄՆԸԴ ԵԴ” ՂԵՄՆԻ “ՄՆԸԴ Մ.Դ” ՈՒԱ.Բ
ՄՄԳՄԾ. ԵՎԹԴ ԱԿԱ, ՄՄԳՎԴ ԱԼՎՀ:

ԱԿՊԴ ՆՄ ԻՐԱ ՌՓԴՎ ՊՇԴԿ ՈՐՈՎ. ՈՒ ՊԱԾԴ
ԴՎԴՀՎ. ԲՄՋԱՆ ԱՄՖՖԴՆԳ ԱԼ: ԱԿԱ ՊՆ ՈՊՖՖՎ Ն
ԼՄԶՈՒ ՈՒ ԱՅՖԴԿԳ ԱԼՎՀ:

ՄՄՍՈՒ Ա.ՄԸ ԻԱՆԱ ԱՆՁ ԳԴ: ԵՍՆ ՄՊՀԴՎԴ
ՈՄՄԾ Ժ.Հ.Բ ԲՄՍՈՒ ՂԸԴ ՈԱԾ ԱՅԼ ՄՄԻՃԲՆ
ԲՈՂԴՆԱ: ՈԱԾ: “ՄՄՍՈՒ ԲԴ ՆՇ? ԱՆՎԸՆԼՆ” ԱԾԱԻ
ՄՊՀԴՆԱԿՐ ԱԼՎՀ: ԵՍՆ ՈՊԾԲՈՒԴ ԵՎՎ ՄՄՍՈՒ ԲԴ
ԱՆՁՈՒ ՊՆ ԱԿԱ ՈՖ ՆՄ ԲՄՋՎՎՎ: ՊՆ ՄՄՍՈՒ ՊՖ?
ՖՖ ՊՆՊՀ ՂԵ ԲՄԸՓԸ ՆՓՈՒ ԲՎՓԿՈՒ ԲԴՊԱ.Բ ԱԾ
ՄՊՀ ՆՈԸ ՈՊՀ?

ՈՄԳՎԴ ԲՄՋՄՎ: ԿՈՇ ՔՆԸԸՆԴ ԱՇ
ԲՄՋԱՆԴՎՎ ԴԵ ՈՒԴ ԻԳԴՎ. ԵՌ ԵՌՆ ԱՅՈՒՎԱ
ՈՒ ԵՄՈՒՓԼ: ՈԱԿԱԴՎ. Ո.ԶԳՎ.ԲԴՆ ՈԵՐՈՒԴՆԴ
ԵԿՎԱ: Ո.ԶԳՎ.ԲՆ ՆԵԶՈՎԴԴ ԲԴ ԱՄՖԴ Ֆ.ՂԵ ՂԵ ԱՆՁ
ԲՄՋՄԴԴՎՎ. ԻԸ ԴԱԿՊՀԱ: ՀԸԹ ԱՄՆ ԵԶԸ
ՄՊՈՒԴ Ճ.ՎՎ. ԱՊՀՎ. ԵՅԻՒ ԵԿՎԱ:

ՓՆ ՓԴ: “ՔԱԽԵՄԴՎ. ՄՊՀՎՎԴ” ՈԸԹԱ ԼՄՋԴ
ՎԶ.Բ ՎՃՍ ՈԸ ԱՎ.ԱՆ ԴՈՒԿ: ՂԵ ԱՇ ՈՒԴ ԴՈՒ
ԱՈՐՄԱՆՍ: ԹԿԵ ԿԱԾ ՈՒՄՈՎ ԵՊԳՄ: “DULF” ԻՒՂԱ
Մ.ԵԱ ԴՈՒ ԷՄՐ ԲՀԱԳԴ ՈՎՎՎ ԿԱՊՎ ԿԱՊՎ ԷԼՈՒ
ԷԼՈՒ ԲՀԱԳՎ. ԱՊՎՎՎԴ ԵԸ ԴԱ ԿԱՎՎԴՆՍ: Ֆ.ՂԵ

ለይ ከዘሱ የተሳለ ለደርግው የምትሰው እንዳታኝ ነገር ለገኘ
አልቻልከም::

* * *

በዚ ማጠሪ ይሞራ ነበር::

አልከበደኛም::

ስዕቃ ሆሉ እንዳያ ያደርግ ነበር:: የዚ ገመድናን
እናቶው ለይ ለከተው ሲያምበለበት ያውላለ:: በሰምንት ገዢ
ውሰጥ ሲሻው ሆሉ የሚሰያ ማህረድ እንዳለው ለመረዳት
ቻልክ:: ከለጠደብናት ተከናይ እከባቢ ከመጨምረዳኝም በለይ ለለ
ምታት ይውቅረኝ ይመረ:: ስጠደው ይግሞ ልክ እንደ ቤትነት
በታ ለበጠበቃና መልስ ያረጋግጣል:: ቅናቸው ቅናቸው
በቀበ ለመዳና:: እንደ ቅና ከዘላለት፣ “ምናው መኅሁ ታደያ?”
ማለትም ይመሩ:: የልብ የልብ ወደ መጨምውቱም ገባን::
“ወንድም ጽሑፍ” መሆኑ ባይረጋግጣም፣ “ወንድም ውስጥ” አለመሆኑን
አስተውለዋል:: ገኔ በቀበ ለለ እንዳሁ ይለናል፤

“Mixed ይሻልሆል ወይለ Nana?”

ይህ እንግዲህ የዚ ማጠሪ እናነት ነው:: የዚ መብት
አለመብትናም ይጠይቀናል:: በመቀመል፤ “በዚ ይበዝኝ”
የሚል ይከተላል:: ለጠበቀው ወን እይጠጠትም:: ቁመሰተ
ቀመሰ ያደርግና ይተወቃቂል:: የሚቀጥለው ይምበናም ለመጠ
እንዳካሬው ያደርጋለ:: “የበዝኝ” የሚለውን ቅል የግብርውን
ገንዘብ ለማማናት ይጠቀሙታል:: ቅናን መሉ ከደምበናቸው
የእንደ ሲሻ ወጪን ገንዘብ ለሰበሰበ ይውሉና ማምናው ለይ
የግሞ ለናድውያን ይምበናቸውን በተስፋ ይጠበቃለ::
በአብዛኛው የሚከተለው በእን የንዋይ ይበበና፤ “ማእበል”
የተስኖውን ነው:: ገዋይ ይበበና፤

“ወደ የገባ ስው ከሚሆ ከውሃው፤

ዋኗቸ ይመጥት እንዳ ለገን ማን ለረዳው?” እያለ
ሰነዱና ሲያስፈልጋል ይውላለ:: ከዚህ የዘረን የሚመቻቸው
ቁናቸው፣ የደበብና የምእራቢ እትምክያ ለቁና ለሆነ
እንዳማቻለ መገመት ቅዱ ነበር::

ዶባይ ለይ የዚ ጽማና ሙሉን ነበር::

ቁናቸው፣ ተመሳሳሽ ነጋድመቻና፤ የእረብ ወጪቻናና
የሰራ ማና የገብረዥውን ተከለታዊቹ በማማላል በማስረጃ ገለ
ገቀበ ለመፈቻቸው ይጋራ ለመሆን የሚያደርግት ይከናው ውስጥ

በስቃይ የተዋላ ነበር፡ እረበኝ ሌብ ጉባኤው ስጠታ
ስጥተዋቸው ሲያበቃ ሲጠለ የሰዕቸውን ስጠታ ሁሉ እንደ
ገንዘብ ቅጽዎች ይነጥቸዋል፡፡ በተሻለ ደረጃ ማታላል የቻለች
በቻ ይሳካለቷል፡፡ በተቀረ የእያንዳንዱ እለት ሁይወት የአራት
ከላውን የእልሳ ሲፈር የሚያስታውኩ ነበር፡፡

ቆይ መብራት አበርታ፣ አምባረምቸ ተለቻልቻ፣ እጣን
አጠዲ፣ ቅመማ ገዝተሁ፣ የበና ሲኋ አቅራቢ፣ እንደ ሁሉት
ከነበር የመጠ ወማቶችን ደረጃ ገዢ እያንገራይኝ ገበያ
የግዢትጠበቅ ስት ሁይወት!

ትኩ ገብ ገዢኖውን እያያዥ፣ እነዚችው ሆኔዏበ ወሰተ
ድንገልናዋን አስረከባ፣ እነዚችው ካሬ ወሰተ ለዘመናት ገዋን
የከራየች ስት ሁይወት! የቆብዚ ቅኩረቸት ሁይወት ቅርቡን
በለወጥም ይዘቱ የን ይመስል ነበር፡፡

የፍዢዎች ቅኩረቸት በዘሮ አይነቱ ሲሆ መሰማራቸቸውን
ማሙን አይፈልጊም፡፡ በተሻለ መጠን ፍበሽቶ ሂደት ስራ በመሻጥ
በታ የሚተካደሩ ለመምስል ጥረት የደርጋለ፡፡ የሰጠቸው
መንኛ ባልዕ ነው፡፡ ወራው ከበተሰቦቸው እንደ ደርሰ፣
የበተሰባቸው ከበር እንዲይከ ይጠቀቻለ፡፡ እንዲንደች ሲፈውን
ተለምዶውት ለይቶለችው አይበባይ ወጥተዋል፡፡ በበህርማቸው ገዢ
ለውጥ እየታየ መሆኑን ገን የሰተዋለት አይመስለለም፡፡ አስወያደ
የበላግና ለደብቻ እየበጠለቁ ከንደበቸቸው ሲያመልማቸው
ደርሱ ለምጥኬል፡፡ በተናገኘቸው እለት አበረዋቸው የደና
እረበዎን ለም እያነስ እንደ ከተደ አድቻቻው ይከተቻቻቻል፡፡
እንደትና ምን እንዲደረጋቸው ለይቀር ይምማቸውን ነቀ
አድርጋው ይጠቀውቻለ፡፡ ቅኩን መለ ለሽያዥ የሚሆን የምድሮ
ከስል እያያዝ ይህንት የወጪለ፡፡ በገልበት ሲሆ የተሰማራ እንደ
መቆ የቀጠኑ ተከለቸናዋ ተስቦቶ ደንገት ጥልቆ በሎ መልሰ
ለውጥ ሲል ማቻራቱን እያነቀ ይሳሌቸና ከዚን በርበው
ገዢዎን በመውሰድ እንደ ከው አጠጥተው የሰናበቱቻቻል፡፡

እንደ ቅብዚ አስቀያማኝ ከተማ እያች አገውቸም፡፡
የሁይወት ከር ያለባት አተመስለልም፡፡ በገንዘብ ሂደል የተገኘበት
ሆንሞችና በውጭ ገዢኖች ገዢ የሚርመስስበት እንቀሳል
የመስለ መከተል ሁይወት ለዘመናት አልቻለም፡፡

(እኩ ፀይለበነ፣ “ቅብዚ ቤት” ተብሎው ሲጠየቁ)

“ምንይናው የምትበኝው? አሽዋ?” በለው መጠየቂያው ተደግባገው
ይመሳተቂል፡፡ የፋይ ጥጥሎውያን ቁልጥቶውን አሁን ይረዳ
አልፎችታም፡፡ ቅናዚቃቃቃቃን ጥን ለዘመ “አሽዋ” እየሰንጻ ነው፡፡
አንድ ወብት የመማጥና ለእስከ ቅዱት ቅዱት፡፡ “እርስ ወደ እና
ለማስርና - እና ወደ እርስ ለማርድና” ማን ነበር ተካሏው?)

ከአውራጭ ከእኔዚ ቅዱት ከተሞች ጋር
የሚሰተካለው የተረጋጋጋጋጥና የገንዘብ እንቅስቃሴ ስለተመ-
ኑፍስ ለዘመ-በት አልቻለም፡፡ ባዕም የሰራራ ካጋዜዎች ፍን
ከመሆን ማግኘለት አልቻለችም፡፡ ይፈጸም ገይ ስውጥ ጥለቱክም
የለ አይመስላልም፡፡ ከተማዋ ጥንከ በት ወይም መጋቢት
ተመስላለች፡፡ በየተም በታ ስቀጣ ስቀጣን በማዳበሪያ የሚችጥር
ነጋዢ ነው የሚታየው፡፡ ከተቀት ቅናት በሁዋላ ስው ሆሉ
ከተማዋን ለቆ የሚጠና በመስላልም ቅጂው የሚንበያም አለ፡፡

ቅዱት የለለት ከበበት አይርከባቸው፡፡
ሁቻለመችውን አያሁ-ተቻው፡፡ ከው-ቅያናስ ዓይቃ አሽዋው ለይት
ከዘንበባ ጥሩ ሲሆ ተችና ከእመት አመት ደሙና አልባ የህን
ለማያችውን አያያሁ ወልከ፡፡ ይፈጸም በጋግጣም እንዲ የገዢለት
ንገር አለ፡፡ የ ነገር ሁይወት ነበር፡፡ ሁኔታ የቻለ? ስማግለዎች
የቻለ? ተማሪዎችስ? እስ የሚጠወቁ ሁኔታ እኩህ ለምን
የለጥም? መቆኑና ወጪ የሚያነበ ስውት ለምን አይታደም?
ለመሆነ እኩህ ነገር ለቅስ አለ? ቅጂ አለ? ሲጋግ ያደርጊ
ይሆን?

“እሉ እኩበ!” የሚለውን ደምዕና ካማ ከልቻነቱ
ዶምና በፍቅር እውደዋሉ፡፡ ይህ የወደተ ደምዕ በግማናበ ፍቅ
ይዘኝ ይረዳል፡፡ ይህ ደምዕ በተከከል እግዢአብዛር ጋር
የሚደርሰ ደምዕ መሰለው ይሰማናል፡፡ “እሉ እኩበ!” የሚለው-
ደምዕ ከተሰማ በሁዋላ በመከከል የሚኖረው የወጥታ ከፍተት
ደምዕ ፈጻሚ ከለበት ለማይ ጋር እስከደርሰ በሚል የሚተው-
ከፍተት መሰለው ቅዱምር ይሰማናል፡፡ እኩህ ይፈጸም ጥን ይህም
አገማረባት! ይፈጸም የሙስለም ከተማ መሆን እንዲ አልቻለችም፡፡
የሰይ እንዲ ከይደጋ አለያም እንዲ ይቻል እስለማዋ ይዘተና
ታረከዋ እስተ የለችም፡፡ እንዲ ከንደ የቀጭና የዘመን ምድር
መሆን አልቻለችም፡፡ የሆኑ መለያ ነገር ለይበት አልቻልከም፡፡
የየት እንደመጠ የሚደቻወቁ ስውት እቅ ለመኑና ለሚጠኑት

ወ-ለ የምታደር፣ እንማት የምትውል፣ እቅ በእቅ የህንታ
የሰራራ ነገዴዎች ከተማ!

እንደ ቅን እንደተለመደው ስሽ እያመሰከት ይች ይች
እያስተዋል፤ ንብር በየወጻድርቸ ገይ ተቀምጧው ይምበኩ
የሚጠበቅት ቁነታቸ ይንገት መጨመርቸ በመጀመርቸው
እንደዋህ ፖርሱን ጥል ማድረጋ አልቀረም፡፡ ለሰት ንብሩ፡፡ ሆኖታ
ጥርሰቶቸው በጊዜ በመሆናቸው የፍጊዜት ወደፊም ማረጋገጫ ለች
መሆናቸውን ገመትከ፡፡ ቁርቃ ለተ ማንበርቃ ገይ የሙስቀል
ንቅሳት አለባቸ፡ የእከሰራም ለች ሲተሆን፤ አማርኛው ተግራ
መሆናን ያሳይቷል፡፡ በጥም ቅንቸ ንብረቸ፡፡ የንግ ወጋ አለው?
ማንበርቃ ገይ ገብ፤ ያለው መስቀል ወብቻን ይረዳኝ፤
አጥፋቶችለ፡፡ እዲም የንግ መስቀል እንደጠገናቸው ተረድቸለሁ፡፡
የሙስቀል እንደ እና ተፈቅዶች ይጠበኝ ንብር ለታጠኑው
ጥክሬ አልተካከለት ይሆናል፡፡ ገመ እንዳ ይሆና፡፡ የን መስቀል
ማንበር ገይ ይዘ ከተማ መግባት የን አስተኛው ነው፡፡ ከተማው
መቻቸ መና ይስተና? የን መስቀል ይዘ ይ-በይ መምጣት ይግባኝ
ተረክናውን ከሚደ ያደርግዋል፡፡

ԱՅս տղիման զնոց ու ձքառութ քէ
քէն ՈՒՄԱԼԻՒ հք հղութ ու հետօքը տրափան
ՈԽԵՔՔԻՆ հքուն ՈՍ ՈՐՈՇ ՈԽԵԿԻՆ ՔՀՐԴ
ՈՒ...Մ-ՈՂՋ ԿՂԸ ՄԵՐ ՈՉՎՆ Մղիման ՈՐԻՆԵՐ
ՈՒ-Ց ՄԵՂՋՔ ՈՒՈՒ...Մղիման ՎՔԳՎ ՈՄԴԿ-
ՔՀԵՐՄՈ Մ-ԻՇ...ԵՍ ՊԲԵՒ Ա.ՔՈՒԵՐԻՆ ՔՀԵՐ-
ՄՈՒ...

(....ይህን ምእራፍ በምዕራበት ወቅት መለስ ነናዋ
የህወሃትን 20ኛ አመት በአል ለማከበር መቀሌ ዘዴ እነጋብ
ድግምዕት ከፍ አደረገ፣ “ጥተገኘይን ሁዝብ አንገሳን ፍር አደረገ
በከራት የሚፈመደበት ይረዳ ገዢ አደረገነዋል” በላይ ለኋገር
በደፊተው ለማሁታዊ መለስ ማንኛውም እንጂ በሁለት ከፍለው
ማየት ይመዳል፡ የጥተገኘይ ሁዝብም በሁለት ስይከልል
አይቻም፡ አንገታቸውን ፍር ያደረገና አንገታቸውን ያደረገና
ከፍነቶችቸውን የወሰን ስቀ፣ ባሻነር በተጨማሪ፣ ስም
የሚሰጠ ህኖት አይደንደ ማንኛውም እንደ መለዋወቂ እኩ
እየተቻቻቸው ሰላ መሆኑም ነናምች አሉ፡፡ በተለይም ጥበቃ
አካባቢ ከተለቸቸውን በግድ የሚከጠቀ ማስታኩድ ለማለያው፡የን

ቅጥር አያዝችውን ሂደሳለሁ)

ስለቱ ስቶች መጨመራዊ ለደምና እንዳዋሄ ይርባን
በል አይደግም፡፡ የሚጨመራቸበት አይነት ተከራካሪ ስላምበው
በጥምና አያዝመጥሁ ይቻ ይቻን መመልከትን ቅጠልከ፡፡
የደምቀዋ ቁኔ አኖር የመታሰር ጉዳይ ንብር የማተችው፡፡
በለመስቀል ከመረዳ ስንጻን ጉተራ ተማሪት ይዘላች፤

“የለጥሩትም አልታሰረም! በመከናው ስው ገዢቶ
ገድጋል፡፡ ስው ገድለ በኋላ እንዳለቀቁ ተፈልጋለሽ?”

“በገዢል የተ አያዝው? አው-ቀው ሲሳይችው ገድለው ነው
በለ ያሳቦች፡፡ ካና በትክክለ ይህን ባውቅሽ! ቀጥ የተባለው
ልጅ የሞተ ቃኔ ቁኔ አ.ት.የአድራው ወሰጥ አልነበረም፡፡ እንደ ጥን
እና መለለ ከደቻቸው ስለሆነ ነው የምትከራከራለችው! ”

“ከዚቱ ስለሆነ አይደለም፡፡ ለእና የሚገኘ አለደረገልኝም”

“ታኩይ የሚ የከራከርናል?”

“በመከና ስው ገዢቶ ገድለ ስለሽሽ ተሰርከል!” በለ
በቀጥ ስትመሱት በለ ቤት ተርስቶ ደምቀችውን ከፍ አድርጋው
በሽሏት መልከ ስቀባት፡፡ “ተባለ እንዲ? ተባለ እንዲ?” አያለ
በዚህ ለሰቀባት ይበልጥ አየጋለችና አየተናደረች ሂደች፡፡
ከአማርኛው አጥረት ጽር ተያምር አሳይን በትክክል ማስረዳች
ተስተካት ነበር፡፡ የባለመስቀል ስት ጥናት በጋለ ቅጥር በለበኩ
ቴርስቶ የከራከር ሪሳይችውን አሰጣጥ፤

“መለስ ካናው የሚሰራውን ግኝ ልተደበቻለት
ቻልጋለሽ? የቴዲን ተይወ! አገር የውቀው-፣ ተሟልጋለሽ
ውሃ ነው፡፡ ከፈለግሽ ጥን ሌሎም ለመምርልሽ! ለለው ቅርቶ እና
አሁን ስለ የሆኑው መለሰና የዶብዳቤ ስኩ ተነዋጋው ስጠውን
ነው...”

በለመስቀል እና በቻ ለይሆን ከንፈርቻና ጉንጻቻ
ተንቀጠቀሙ፡፡ በቀጥና በእሉሱ ስሜተም እንዳሆ አለች፤

“እኩህ የመማሪው ወደሽ ፈልጋሽ ነው፡፡ ጉንዘብሽን
ከስተካከለ፡፡ ለጋብ ከፍለሽ፡ የምን መለስ ለይ ማሳሰብ ነው?”

በለበኩ ተርስቶ አልተበገሩም፤ ቅጠልቻ፤

“ገንዘቡን ከፍና በመግም የእኩህ አገር ስኩና መለስ ጥን
ቻልጋመዋል፡፡ እና እኩህ እንደንመጥ ለፈረራሙ በተሟል
ቻይቻል፡፡ መለስ ካናው እኩህ መጥተን ስለ እንደምንሆን

እያዥ አሳይድ ስጋን፡ ይሞ ፍገር ቤት ሰራ የለም፡ ሰላሕህ ነው ወደዚህ የመማካው፡ መለስ በፈልግ ሰራ እንደናገኘ ማድረግ አይችልም? ከዚላ ይችላል፡ ጥን አልፈለገም፡ እናው·ቁለን! የማናው·ቁ አይምስልሽ፡ ተብ ካረቱ አጥሆኝ፡ መለስ ወርቅ በፈልግ፣ እውነት አይምስልሽ፡ እናም ስለ! እንቋም ስለ!"

በለመስቀል ተቆጥታ በስምት እግዢን ስተዘረጋ የሽያጭ ማጭናያውን በእግዢ ሰላመታቸው እሳቱ ተከናወለ፡ ወሂወጥና፡ ቅነሽ ይች ታትርክውን በሙተው እሳቱ የጥለስትኩ መለን እንዳያቻቸው ተረጋቢሁ፡ እየተንጻጻው እሳቱ ላይ ወሂጥና፡ የተደሩው ወሂ የኔን ማማ ወምሮር በማጠበት ፖስታን ከፍድ ወጣሁ፡

በኋታው በተመሳሳይ ስእት ወደዚያ ቤት ገዢ ሲል በለመስቀል በቃዋን ንብረት፡ ስሽ አዘጋጅና ቅዱ እናይቀም ወግ ይመርክና

"የደቃቃቃን የት ሂደ?"

"ይመስለ."

"ትናንት ተጨማሪው ንብር፡ የሚ ሆኖም ነው?" ሲል በተማርና መያወጥና፡

የተማርና ቅዱት ከእንደበቱ ሰውው በመስማት መኋያዎት ማኋገገው የነበረ ገዢታዊ ሆሉ ፍሳኔ ልማ አለቸ፡ እንደ ማረቂ ይማመቀቻ፡ ጥርስቸ ነውና ተምቻም ያለ ወጪ ንብረ፡ እኩህ ግንባጽ ላይ ከተደናቀሏው መስቀል በቀር ለቀም ያለ ወጪት ንብረት፡ በተለይ ፍሳኔ ስተል ወሰዙ ሂይል የለት ገዢ ለይ መሆናን ማስተዋል ይቻል ንብር፡ ለመያወጥና ተያቄ በስምት ምሳሽ ስጋን፡

"ሆን በለው ነገር ይፈልጋቸል፡ እኔ ላይ እየተጠቃቀሰ መለን ሰሳድቦት ይውለ፡ መጀመሪያ መለን ሰሳድቦት አይሰማኝም ንብር፡ በሳድቦት ባይሰድቦት እኔ የሚ ያገበኛል? በሁዋለ ጥን እኔ ተግራ ሰላምንኩ ሆን በለው እኔን ለማናደድ መለን እንደሚሰድቦት አውቅ እልሆ የዘኝ! ተግራ ሰላምንኩ በቃ እውቅው አሽመር ይኋገራለ! እኔ እኩህ የመጣሁት እንዳኋስ እንዲሸ ፍለጋ ነው፡ መለስ ለኔ የሚ አይፈገልቸ? በየቀኑ ሰላቴዎ እናይ ያነሳለ፡ እኔ ዓይ እንደ ተደን ያስርከት? በአሽመር ይሰድቦናል! እልሆ የዘኝ ለው ገድለ ነው የታሰረው፤" ሲል ይሰቀባናል፡ እኔ ተናደቃቃ ነው እንዲ ተደ

ይግል አይገል አገው-ቁም፡ የን ለምን ጽለትኩ የውራል? መለስ ትግራ ፓት በሉ በጠቅመኝ ዓይ እኔ አዘሱ የን ገደብ አመጣሁ? እንደሱ በሩ ሰነጋረቻው ይግሞ፤ ስላለ ይህናል፤ ማን የው-ቁል? እያለ አኅቶች እያጠሙሙ አስቀዴ? እኔ እነዚ ለሰላል በሩ አዘሱ ሲሆን ስዋርድ እው-ሳሉ? ”

ይህን በሉ ስታበቃ እንባዋ ግንኩልናል በሉ ባንድ አኅቶች መ-ለ ጉንዢን አጠበው፡፡ ትክሻው እየተናጠ ከው-ለጥ ካልደ ወ-ለጥ የተፈኑቁለ የእልሆ እንዲ ስታነበ አዘሱ ቁም በሩ እያሁ-ቁት፡፡ ይህን መስል የእልሆ እንዲ ጥርጋርኝ በሉ ከልውጥ እው-ለጥ ቁርቶ ሁመም ለለማሸሚያ ለተቀት ይችቋቻቸ ነው አልፎት፡፡ ለበቃት ወደ መቆዳቸ በት ገበታ ተማጥኑ ተመለስቸ አስናናሁ-ቁት!

በለበጭ ጥርጋቸ የን ያደረገት በለማውቅ መሆኑን አጠቃቃቃት፡፡ እነርሱ በለማውቅ በሚናገሩት ተገኘ-ኅቶች ይግሞ የመለስ መበቃ ሆኖ እንዳሆ አስከት-ገዢ መሆን እንደለለባት መከርካት፡፡ በለበጭ ጥርጋቸ በረኞ የሆነ ጥማጋር መፍጋረቻውን በግልፅ ነገሃቃት፡፡ እነርሱ በረኞ አንባሌ የይከት የን እነመለስ በሚፈልጊዜ በረኞ ይርጋቸቸ የሚከናወት ስያው-ቁት ገበታው-ት መሆኑም በርሃቹ አስረዳሁ-ቁት፡፡

ይህን ተኋገል ስበቃ ለመሂድ ተዘጋጀሁ፡፡

ከመሂድ በፈት የን እንዳሆ አለቸኝ፤

“እኔ ጽለትኩ አገው-ቁም፡ ትግራ ለለሆንኩ ነው የጠልቸ”

“አከ ንስ!” አልፎት “...ትግራ ለለሆንኩ በቸ ለጠልቸ እንደፈለ እው-ቁሉሁ፡፡ የው-ልሽ የኔ ቁንቸ፤ ከሉ እንድ ነገ ሌጋርኝ? አ-ተዋኑያ ወ-ለጥ የተሞ በቸ በተሂቸ ትግራና ወያኑን ለያደቸ የሚያደርግ የለም፡፡ እኔ መለስ ትግራ እንዳጠበ የሚያደርግ ትግባር ለለፈ-ወሙ የተከሰተ ገይያዊ ቁጥ ነው፡፡ አማርኛ የሚናገሩ መረዥቸ በፈ-ወሙ-ት ማኔ የሚከናወትም ከበዚ አመታት በፈት ትግራወቸ በተመሳሳይ እንዳሆ አማራን ሁ-ለ በጀት ይጠለ ነበር፡፡ እሁን ተገለበውን ሆነ፡፡ ይህ የን አይቀጥልም፡፡ ገይያዊ እንዳሆና አረጋግጣትናለሁ፡፡ ከነመለስ መወገድ የጋ አጠር ለውጭና ይቻላል፡፡ በቀርቡ ሲሉ ነበር ማውራት የጥንት ታሪ ይህናል!!”

ተሰናበቸውት ለውጥ መጨረሻ ገይ የተናገሩትኩ አረፍተ ነገ ፖርወ ገይ ተመልስ መ-ከብርኝ፡፡ አረፍተናገሩ ሲሆንም

አሳስተኛም፡ ሰላ ካር ማዕራት የጥንት ታሪክ የሚሆንበት ገዢ ቁርብ ሰላመሆኑ ለመኖገር አንቀጽም መካሂ አልነበረቻም፡ ተደጋጋና በቋ እበር፡ በርግጥም ክበለ መስቀል ስቋይና ይህ ማማልጥ ሰላፈለጎሁ እነዚያን ቅለት ተናግራይለሁ፡ ፈቃቻት አይከለከልም፡ መልካም ቅለትን መማለቻም አይሰውቅለም፡ እነዚያ በገዢ ቅለት የህልም ወተት በቋ ክሆኑ ግን ክፍ ምን ቁይ ይኖረቻዋል? የዘመኑ ለይ የምረት እንዲ አሁን ይረዳ ይታየችል፡ እርሱ የሚሆኑ በገዢ እበር የንግድው፡ በተማርና ሰላዋሮዎች ሆኖ በቋ እንባዋን ይረዳቷው፡ ክወጣም አንዲ ነው፡ በገዢ ማመኑው ሰው ያልደን ተናፈሰቻ፡ ሪፖርት ነው፡ አልተሰነተቻም፡ እኔ ለዘመኑ ለተት ቅማኝ ቤት፡ የተማረዳን የጊበዦ ለይቶ “እርሱ አደሩ” በተባለ የይምሳሌ ቅል ሰር በቋ አይደለም የማያችው፡ የተማረዳ የጊበዦ ለተማረዳ ለይቶ ክተክናም የጊበዦ ለይቶ የሚለየበት አንቀጽም ሌዩ ነገር የለም፡ ከዘመኑ ባሻነር የእናደቂዬ ቅንድ ጉባዦዎች ከእንዲ ምንም የተቀናናቸው፡ ባለመስቀልና ባለቤት ጥርጓች ለምን አንደተጋጋና አይውቀም፡ ከብርን በሚያዋርድ የሰራ መስከ ስይ በእንዲ ማረኞር ቅለው ተቀናው፡ ይኖራል፡ ግን ለምን? የሚሟል አዋር ነው፡ የሚያስታርቁ መኖሪ፣ የእብዳ ጉዳይ በዘተ!

የሚያስታርቁ የሚሆንበትና የእብዳ ጉዳይ ሰሚ የሚያጠበት እለት መቋ ይመጣ ይሆን? ለዘመኑ ለተገኘች የተማረዳ ለተቱ “የለ ሆጋእትና በእሳት የምትለበበበት ክሙን በቅርቡ የበቃል” በይ መከታ አንደሚሆን ወንድም ይሻ ተስፋ ሰጥቻቸታለሁ፡ የሰጠዣዎች የምቻት ተስፋ በቋ ሰላለመሆኑ ግን አለውቻም፡ ለመሆኑ ይህን ተስፋ አውጭ ለደረሰተልን የሚቻለ ወንድም ይሻዎች የት ጉዢ? እሆት ይሻዎች የት ተስፋ? አንደ ማለያ ጉዢ በን! በለው መኖተዋል? ይችን በምጣቹርባት ይቋቁ ይች በለመስቀል ቅንድ ይጠየ ስይ እየተዋረደች ነው፡ አልፋርና፡ የሮርስ ወደተባለው ሰራር በቀ ክላቻ ተገኘቸተዋቸ፡ ይች ለይ ተግራ ዓቸው፡ ወያኔ ግን አይደለቻም፡ ይጠየ ስይ አንደፈሰበት እሆዋቸችን ወያኔ ወያኔ በገዢ በተደረገን ለመርዳት እየጠረቻ ነው፡

የተቻሙራው የዘመኑት እበላል እሳት መቋ አንደሚያቆም ለመተንበደ እንደ እልያስ እበላይ መሆኑ አስፈላጊናል፡ እበላይ መውለድ እንቻላለን፡ ክመከከለችን

ለመናገን የተከተተኝ መካከለ መካመት ካልቻልን ነበር ካለማይ
እይውርድልንም፡ ካለተዋልናቸው መረዥቻቸን አጠገባቸን አለ፡፡
ካላሰተዋልናቸው መህብ-ብ እ-ሙር ያለውንድም ጉዳ መቅረድ
ነው፡፡ ለመሆኑ ማናገት መህብ-ብ?

* * *

አንድ ቅንኩ “የጊዜው ማስታወሻ” የተባለውን
መቆጣሪዎች በክርንጫ ወደ ቅሽንግተን ይሳ ልዩ ካብቃሁ በህ-ዋላት
አንድተለመድው ቁጥቃዊ ድራፍት ቁሉ ወደ DULF HOTEL
በረርካ፡፡

በግምት ከእንድ ሰአት በህ-ዋላ ሰሰት ወንድ ማስታ
ወደበርከበት ባንከው አካባቢ መጠ፡፡ አንድ ወር መ-ለ እኩሱ
ሆቴል በየቀኑ ሰመጥ የሂቦች ፈት አሳያሁም ንበርና የንዢሱ ማስታ
ደንገት በኋ ኮረም መግኘት ለያጠራ-ጥረኞ እልቀረም፡፡
ሁኔታቸውና አስተያየታቸው ይሳ የማይል እይነት ሆኖበኩ፡፡
አንድቶው በተለይ ነፋስ ገዳይ ይመስላል፡፡ ይጋኙ ለበዚ ንበርና
የዘንድ የሚሰራ ከንድ ለይ አሳቀርአል፡፡ ቁጥጥ ለበረከል፡፡
“ግብዓት” የሚባለው እይነት ግዢና ስው ነው፡፡

ግብዓው ማድረግ መጠጥት ለደምር ሌሎች ወሰኩ እዘዴ፡
በለን ወንበሩ ለይ የተቀመጥ ሲሆን በመከከለቸን ያለው ሪፖት
የሁለት ወንበርቸ በቻ ንበር፡፡

መጠናቸው ገራምሳይ

“እበሻ ነህ እይደለም?” ስል መየቀኝ፡፡

“የኝ እው!” እልከኩ፡፡

“የሞው-ቁሁ ይመስላኝል”

“የት ነው የምታው-ቁኝ?”

“እንዲ! የሆነ በታ የየሁሆኑ ይመስላኝል”

“ለሆነ ይቻላል፡፡ እኩኩ አለው-ቁሁም”

“ዶ-ገዳ የኋጋዕ አገር ነው፡፡ እንዲ ይገባል፡፡ ሌሎች
ይውጥል፡፡ የሰው ፈትም የዘመኑ የህል ይምታታል፡፡
ለማንኛውም መልካም ትውውቁ፡፡ በቻህን ከሆን ከኋ ጋር
መቀበፈል ትቻላለሁ”

“እመሰማናለሁ!” እልከኩ፡፡

ስሰቱ ማስታ በረከቸው የቀቀ ወደ ተጠመዥ፡፡ ይጋኙ
ጥሩ አድመተካቸው፡፡ ካልለላ ሲሆ ጋር የተያያዘው ወንቻ

ኅጋዊው:: በተለይም ወደ እንጂነት ስላተኑት የወሄ መሳቢያ
ቁናመታል:: ጉዳይ ካርድ የሚጠቀውታት::

እንደተለመደው በሚች ወረቀቶችን እውጥቶ የእሌት
ገጠመቻችን ስመዘግበ ጥቂት እንደቆያሁ ሁሉቱ ማስቀቅ
ወጠምናውን ተከናዣተውት ሆኖም ይህን ገዢ እንደገኘ
ለያናግረኝ ፖከራ፡ እያመነታሁ እዋር ምሳሽ ስጠመት፡ ፈተ
ብንአውም ማዋራቸን ገፓበት፡ እናም እያጠናሁት እጣዊር
ምሳሽ ስጠመው ቅዱሁ፡

ՓՈ ԱՓՈ ՊՆ ՄՊՊԴԴ ԷՄԾՆԱ ԱՓՈ ՊԿ
ԱՆՔՔՄԸ ՀԵՇ ԱԲ ՄՄԴԿ ԱՄՊԿ ՊՎՀՎԴ ԻՐԱՇԸԼՈՒԴ
ԶԵՔ ԳԵ ԶԵՋԻՆԱ ՀՆՀՔՎԴ ՊԼՆ ՄՅԱՇՖԴՆ
ՀԹՎՀԳԴՎԱ ՄՊՊՈՒՆԴ ՔՔՔԿԱՎԴ

"እንደ ወር መ-ለ እኩህ የብድ ስቀመጥ እንተን
በለማውቂ እንደት ያሳካናል?" ደስዕ ማለት ይረሰዕ፡፡

ՀՈՒՄ: "ՔՊՂԵՂԻ ԿԹ: Ո.ՔԲՍ ՈԹ: ՔԳԱԴՐԻ
ԴՄՈՂՂԱԽ: ՈՓԸՌ-Մ ՊԴ ՔՃԱՀԱՌԱՅ ՈՊ ԿԱ" ՃՈՒՄ:

“እኩ ነህ!” አልከት “እንዳለዎው በግኝነት ከዚያ በግኝነት ሰላም በግኝነት እንተም ቢትሔን የእግዥ አገዛ ፈረስ ነህ ለመሆኑ መግለጫ ስምም?”

ՀՐԴԱԳԻՒԹՅՈՒՆ ՀՐԴԱԳԻՒԹՅՈՒՆ ՄԱՂԱԿԱՅ ՏՔՔԵՐԻՎԱ

ՊԵ ԱՆԴ ԷՐԿՈՅ ԱՄՅ ԸՖՂԱ:

ԱՄՆԴ համ-ձեռք աւ բժիշկ տփել տաքրի ձևութեան
համա հիմքը բայց լուսաւ է բայց ուշաւ Ուսիկ-դժու^ա
“Քայլութեան պահաւածութեան համա Ուսիկ-դժու^ա
ձեռքը Ուսիկ-դժու^ա

“ՀՅՈՒՄՓԱ?” ՈԱ ԹՔՓՄԴ:

“መዕሄፍ አንበብ እሳው-ቍም”

“እኔ ካኝ የባኩት! በዚህ ስተምሮ!” እብት...

ማመን እያቃተውም ልእስት አነበበውና ተ

“ԸՆԴԱԿ ՄԹԿՐ ՈՎՔ ԸՐՎԿ ՈՒՄՑԼՄ: ՀԵՏ ՔԱՅ
ՄԹԿՐ ԶԵՇ Ն՞?” Ո.Ա ՈՒՅՈՒՆԻՔ ՄՐԳՆ:

"Ah 'u!"

"ԻԱՎ ՄԹԿՐ ԷՆՈ ՏԵ ԻՓ ՀՔՈՎԵՍ ՔՈՒԴ?"

“እልተሰሰቻለሁ!”

በረሃም ስቆስ በግብር እና መብትና መጥቅና ገደ

እንዳሸጋም ከደረገኝ በሁዋላም፣

“ምን መስለዝኝ እንደነበር ልንገርህ?” እስ፡

“ንገሩኝ?”

“የመከና ገመግኘል!”

“ኩረ በረታርጋለ! ምኬ ነው የገመግኘል ነገዚ የሚመስለው?”

“እንዲ! በቻ እንደዘለም መስለዝኝ ነበር”

ሁለተኛንም ለለፈበት DULF ሆኖ በመተው ወደ
የበሽ ምግባር በተቻቻ ተያይዘን መንገድ ይመርጋ፡፡

መልጥ ነበር፡-

መከናው እንደተበለችነት ነገሩኝ በእግር ገብ
ይመርጋ፡ ወናውን አስተሳት በመከራ ተሻገርን፡ ‘አቃራዊ
መንገድ አስቀመጥ’ አለኝና ወደ ቤት-ከለ-ካውን ቅዱሙን መንገድች
ውሉት ገባን፡ መልጥ ነበር፡ የአበሻ ቤት በተቻቻ
አያቅረጥናቸው በደቂቃይታው ስፍልና ስቶች በቻ እኩል፤

“ሙ-ለ-ዘቻ! መ-ለ! ፍ ገብ!” እያለ አስቀጣት፡

“እመለሳለሁ! አሁን ከእንግዲ የር ነኝ! ሁሉ በልቻ
እመለሳለሁ...” እያሳቸው አልፈናቸው ገብ ቅዱል፡፡

“ምን ተስራለሁ ይ-ገይ ገይ?” ለል ተየቁሁ-ት፡

“ይለ ነኝ!”

“ምን መስለዝኝ እንደነበር ልንገርህ?” ለል ተየቁሁ-ት፡

“ምን መስልከ-ህ?”

“የውያኑ ይ-ጠበ”

“በለመአብ ወልድ ወመንፈለ ቅዱ-ስ!” በለው አማካብ፡

እኔ ለሰው አብ ቅዱል፤

“እስከ አሁን ምኬ ነው ይ-ጠበ የሚመስለው?
አያቀረቡት መሆን አለበት፡”

በመገረም አያዝናም፤

“ለሁህ ነው ግንባርህን መምሪያው የኩበው? እኔ ይሞ
የመከና ገመግኘል ተርና ያሳቦታው መስለዝኝ? የመከና ገመግኘል
የሚናገድ እኩህ በዚ ነቀዋል፡ ለወጥን ሌላ ጉባድ የለም፡
እንደት እንደራበበኝ ለንግርህ አልቻልም፡ እኩህ ይ-ገይ አልፎበ
ፈለቶችንት ነው አርፈ፡ ጥሩ ይ-ለት ይስራለ...”

በልተን ለኖበው ወደ መጠጥ ተመለከት፡

እኩለ ለለተ ይ-ረስም አበረን ቅዱን፡ ለንደያይ ተኩም
እንዲሁ አለኝ፤

“ንግድምና ነው:: እነዚህ የጊዜ ለጠቅላላሁ? ማረተም
እለታቸ:: እንዳንደ ጉዳቻቻቻቻ ስለሚመጣ ጥሩ ገዢ
እናሳልፈለን:: መከተል ይገኙ ካረፍክበት ሆቴል መጥቻ ለውሰድህ
እችላለሁ:: የጊዜ ይመሰራባል? ከደረሰ ፈርድ ስተዋወቂ ይረ
የመጀመርያ ገዢው ነው:: ይተም እንደንገሳ እፈልጋለሁ:: ይችን
የሰጠኝነት ደግሞ ለለተኩ ማንበብ እኩምረለሁ:: መቆጣሪ
እንበብ እንዳ አይደለሁም:: የንግድምና እነዚህ ስለሚከተሉ:: የጊዜ
የመሰራባል ታደሮ ነገ?”

ተሰማማሁ፡፡

የንን ገብኑ በመቀበሌም መሆኑን እውጭ ከተባለች
እኔ የር ለመተዋወች በቃሁ:: በነጋታው “የእግዥአለበኝ ይረዳ”
ከረፍካብት ሆቴል ይረዳ መጥቶ፤ “የእግዥአለበኝን በግ”
በመከናው ፖጥ ወደ ቤቱ ይዘት ሂደ...

* * *

መንከራ የብሔር መስቀል

የምግባኑ የመጠጥ እኩንቶች ተረክሏችን ቅልቶት
ነበር፡ በርግጥ ግብሩዋ ለእኔ ተስለው የተዘረዘሩ አልነበደም፡ መ-ለ
ይለላ እንደመሆኑ በርከታ ገበ የሚያስገኘ ተማሪራትንም ገን
ለገንድ ይሰራል፡ በጽ-፧ይ ካሳዎች አረጋግጣ መኖረው በት
በግርድና ስራ ተቀጥረው የሚሰሩ ቅዱቸውን፣ በዚህ እንደ ቅን
እረፍት ያገኝለ፡ ቅዱቸው ማለፊ ይመጠና እሁዳ ማለፊ
ተመለሰው ካስራ ገበታው ለይ ያገኝለ፡ ይህም እረፍት የ24
ሰአት ወርሃዊ እረፍት ተብሎ ተታወቂለች፡ አበባዊ ቅዱቸውን
ታኋይ ይህምን የ24 ሰአት እረፍት በአግባቡ ለጠቀሙት
ይሻለ፡ እንዲሸጋ ይኖሩችዋል፡ የሂሳሽ ፍት ይኖሩችዋል፡
በሂሳሽ ቅንቃ ልቅና ማወቻ የምርቻችዋል፡ እኩንዶ የመጠ
ክልናቸና ደረማወቻንም ማየት ይፈልጋለ፡ ቅዱቸው ለለቱን
የሚተናበት አልጋ ማማናትንም ለለው ጉዳይ ነው፡ በየውኑ ይህን
ሁሉ አጋልቶ የሚያዘናናችው ወዳቸና ወገን ይገኘ ለይ
ማማናት ይገጥ የሚችል እኩንዶም፡ መ-ለ ተኋይ እንዲያደ
የሚያውችችውን ቅዱቸውን እስ ኮንዶ እንዲያርሱ
የደርቻችዋል፡ ሁሉንም አዘጋጅቶ ይቀበላችዋል፡ ይህን
በግብረት መጠናና ክፍያ የሰከናላችው እንደሆ ገን አገውችም፡
ለሆነ ቤት ለሁሉቸው በቁጥሩ ነው፡

የህንወ ሆኖ በዘመን እለት ተስተ ከመ-ለ መኖርያ
በት ሌይርስ ተንካሬ የባንጻ መብቃኝ፡፡ በራው-ት የሰነድ-ት
የደክዎ-ት ስላም ፈጻ የቀረ እለ? የማግበት በሆነ? ይ-ለ-ቁ-ት
ቀይ ወጪ-ት ጥሩ ስጋ እንዳ አልቀረም፡፡ በዘመን እንደ ከፍል
በት ወ-ለ-ጥ ሁ-ለ-ም ነገር ተ-ሚ-ል ነበር፡፡ የበ-ና አ-ቁ-ዎ-ም
ቀ-ረ-ር-በ-አ-ል፡፡ እ-ጣ-ት እ-የ-ጩ-ለ ነ-ው፡፡ ፍ-ን-ዳ-ቁ-ዎ-ም ገ-ና ድ-ጋ ፍ-ን-ዳ-ቁ-ዎ-ም
በ-እ-ቅ-በ-ጥ ጥ-ል-ቁ-ት ከ-በ-ረ-ዳ የ-ተ-ሰ-ራ ተ-ራ-ሱ መ-ሰ-ሳ-ኤ-ል፡፡ እ-ም-ስ-ት
ቁ-ኝ-ቁ-ት በዘመን ከፍል ወ-ለ-ጥ ይ-ር-መ-ሰ-መ-ሳ-ኤ-ል፡፡ በ-ር-ግ-ጥ የ-ሙ-ሉ
መ-ኖ-ርያ እ-ን-ዳ- ከ-ፍ-ል ተ-ሁ-ን እ-ን-ዳ- ስ-ራ- ዓ-ት-፡፡

እኔ መ-ለ በ-ቁ- ነ-በ-ር-ን ወ-ን-ዳ-ቁ-፡፡

የምንጫው-ም እና-ው ነ-በ-ር-ን እ-ን-ዳ-ገ-ባ-ን የ-ማ-ግ-በ-ት
ቀ-ረ-ብ-፡፡ መ-መ-ጠ- ወ-ረ-ዳ-፡፡ በ-ና-ው መ-ቀ-ለ-ት ይ-መ-ረ-፡፡ እ-ጣ-ት እ-ን-ዳ-
በ-የ-ቅ-፡፡ ወ-ደ ለ-ማ-ይ አ-ቀ-ና-፡፡ ተ-ለ-ቢ-ሽ-ኑ ተ-ከ-ፈ-ት-፡፡ ለ-ዲ-
እ-ገ-ረ-ሰ-ት-፡፡ ከ-በ-በ-ው- ገ-ና “ጋ-ና ይ-ለ-ሳ-!” እ-ያ-ለ መ-ዘ-ፈ-ን ይ-መ-ረ-፡፡
እ-ና- ቅ-ጠ-ለ- ማ-ይ-ሆ-ን ዓ-ር ይ-ጠ-ረ-ቤ-ት ለ-ለ-ለ-መ-ሆ-ኑ እ-ን-ዳ-ቁ-ም
ማ-ረ-ጋ-ጭ- አ-ል-ነ-በ-ረ-ም-፡፡

ሁ-ለ-ም እ-ይ-ት የ-ማ-ብ በ-ለ-ሁ-፡፡ ጥ-ቅ-ም ነ-በ-ር በ-ጥ-ም-፡፡
ጥ-ሩ ለ-ጋ-ው-ን-ም በ-ለ-ና-ፍ-ም እ-ያ-ቀ-ለ-ት አ-እ-ር ደ-ማ- እ-በ-ለ-ሁ-ት-፡፡
ሁ-ገ-ት-ን-ም ከ-መ-ተ-ገ-ብ በ-ለ-ድ ተ-ገ-ብ-፡፡ በ-መ-ቀ-ጠ- የ-መ-ጠ- ጉ-ዳ-ይ
ተ-ነ-ሳ-፡፡ እ-ኔ መ-ለ የ-ይ-ደ-ክ-ው-ን መ-ር-መ-ለ ለ-ለ-ት የ-ዘ-ነ-ው-፡፡
ለ-ቁ-ቁ- ሂ-ደ-ና- የ-ተ-ባ-ለ-ው-ን በ-ራ እ-ና ለ-ለ-ለ- እ-ን-ደ-የ-ፍ-ገ-ት-ቁ-ቁ-ው-
የ-ዘ-፡፡ ቅ-ል ይ-ለ-ን እ-ን-ዳ- ቅ-ም-ጥ-ና ተ-ሰ-ር-ት ለ-ለ-ሁ-፡፡

የ-ቀ-ረ- ነ-ገ-ር እ-ለ እ-ን-ዳ-?

አ-ይ-መ-ሰ-ለ-ቁ-ቁ-፡፡

ከ-በ-በ-ው- ገ-ና እ-የ-ቀ-ለ-ድ እ-ና መ-መ-ቁ-ት ተ-ያ-የ-ዘ-ው-፡፡
ት-ና-ት- ለ-ሙ-ሉ ፍ-ር-ማ- የ-ሰ-ጠ-ት መ-ቆ-ና- ከ-ቴ-ለ-ቢ-ሽ-ኑ እ-መ-ገ-ብ
ጠ-ረ-ሳ-ው- ለ-ይ- ቅ-ም- በ-ለ- ይ-ታ-ደ-ል...፡፡

ስ-ከ-ር-ን-፡፡

እ-ና እ-ን-ዳ- መ-ሰ-ከ-ር ተ-ቁ-ለ-ሁ-፡፡

ጥ-ቅ ይ-ለ-ና-ል እ-ለ-ም ባ-ለ-ሁ-ት ደ-ን-ዘ-ዘ- እ-ለ-ለ- እ-ን-ዳ-
የ-መ-ሰ-ከ-ር-ና የ-ለ-መ-ሰ-ከ-ር ል-የ-ነ-ቱ ል-ስ መ-ቅ-ጥ-ና-ል-፡፡ በ-ጥ-ቅ
መ-ን-ፈ-ለ በ-ጥ-ቅ-ይ- ከ-ሚ-ፈ-መ-ቁ-ቁ- ይ-ተ-ገ-ብ-ና ተ-ነ-ሁ-፡፡ እ-ዘ-መ- ይ-ለ-ነ-ው-
ሁ-ለ- የ-እ-ን-ዳ- ማ-ይ- ል-ቁ-ቁ- ነ-ን-፡፡ የ-እ-ን-ዳ- ል-ሁ-ል ግ-ር-ይ-ቁ-ቁ- ነ-ን-፡፡
ከ-ም-ን-ለ-የ-ይ-ቦ-ት ይ-ል-ቅ የ-ሚ-ያ-ገ-ብ-ን እ-ስ-ቁ-ቁ- በ-ር-ከ-ተ-ው ነ-በ-ር-ና
ከ-መ-ደ-ሰ-ት በ-ቀ-ር የ-ሚ-ረ-ጋ-ብ-ን እ-ን-ዳ-ቁ-ም እ-ቁ-ቅ-ት አ-ል-ነ-በ-ረ-በ-ም-፡፡

ՄԱՍԻՆ ՀՈՐՈ ԴՔՄՈՂԵՒ

ԳՈ ՈՒՅՈ ՈՊՈ ՄԱԿՎՈՒԵՒՆ ՀԱՓՀՐՈ ՀԱԲՅԱ
ՔՈՎՈ ՆՈՅ ՀԱՆՈՇԵՄՈ ՈՊԳ ԺՄՇԼԵՒ ՈՒՆՈՎ ՄՈՒ
ԴՅՄԵՑ ԽԱԲՅԱՎ ԶՈ ՀԻՆ ՅՄԳԱ ՀԱ ԾՈՒ ՀԱՅԱ
ՔԱԴ ԴՄՈՂԵԼԵՒ Մ-ՈՒ ԶԳՐ ՀԱՐ ՈՒ ՆՈՅ ՏԸՌԵ
ՔԸՄ ՄՈՒ ՅՄՈՂԵԼԵՒ ՀԱԴՐ ՔԸՄ ԸՆ ԳԴԵՒ
ՄԱՍԻՆ!

Ո՞Չ ԶԳՐ ԶՈ ՈԱ?

ՀՈՐԸ ՔԼԵ՛ ՄԵԳՐ ՔՔՐՈ ՂՅՈՒ ՀԲՅԱՎ 23
ՔԸՆԻՆ ԽԱՅ ԿՈՒՄՈ ՀԱՅ ՈՒ ՈՊԸԸՆ ԴՔՄՈ
ՀԻՌԵՒ ՄՄԴՆ ՀԲՅԱՎՈՒԵՒՆ ՆՈՅ Մ-ՆԵՐ Ու
ՔԸՆԵ՛ ՈՒ ԴՎՈՂԵԼԵՒ ԸՈՂԵ՛ ԺՄՈՂԵ՛ ԸՈՂ
ՄՄԴԻՆ ՆՈՅ ԻՊՏ ՊՊԱ ՀԱ ՀՅԴՍ ԱԼԵՒ

“ՀՊՐ ՀՓՄԸՆ ՔՎԸ ԶԳՐԻ ԴՔՄՈ”

“ՀՊՐ ՊՄՅՆԲՆՎ-?”

“ՀՈՂԳ ՈՒՔ ՔՄՎՈՈՒԵ ԴՔԿ ԸՈՂ”

ՈՒՍ ՄՃԻ ՄԵՒՆ ՓՈԼԵ

Մ-ՋԵՆ ՀՅԴՐՄԵԴՂԵՎ ՀԿՎՈՒԵՒՆ ՔՎ-ՋԵ
ՔՄԴԸ ՈՒՆ ՄԶ ՀԲՅԱՎ ԻՐԻ ԻՆՈՅ ՔԴՈՆ ՈՒՆ ՔՄՊԱ
ՈՂՄ ՈՂՆԵ՛ ՀԲՅԱՎ Մ-ՈՒ ՏՏ ՀՅԴՐՄԵԴՂԵՎ
ՀԿՎՈՒԵՒՆ ՈՒՖ ՈՒ ՄՄԴՆ ՈՒԶԵԿՄԵԴ ՊՐ
“ՊՄԿՎ-Ն ՅՄ-Ն” ՀԻՌԵ՛ ՄԵԿ ՄԶՄ ԴՎՈՂԵՎՈՒԵ
ՈՄՓՄԸ ԶԳՐՈ ՔԼԵ ԺԵԿՆ ՀՅԴԸ ՀԿՎՈՒԵՒՆ
Ք-Մ ԿՎ ԴՎՈՂ ԶՁՂԵՎՄ ՀՆՏ ՀԿՎԸ ԳԴԵ
ՀՈՒ ԶԳՐՈ ՀԵԳՐ ՀՈՒ “ՔԱԿ ՇՈԿԵԴ ՆՄ” ԴՈՂ
ՈՂՆԵ՛ ՈՒԵԶ ՈՈՂԵ ՀԵՄԵԼԵ՛ ՀՈՒ ՈՂՆԵ՛ ՀՆՏ
ԸՆ Ք-Մ ԵԿ ՄԶ ՀԵՂՈ ՇՇԵ՛ ՀՆՏ ՀԿՎԸ ՈՂՄ
“ՄԿՄԿ” ՈՂՄ ՀՅԴՐԵՂՄԵԴ ՀԱԴՐ Ա.Ը. ՆՈՅ ԶԳՐ
ՈՒՆ ԳԴԵ ՀՆՏ ՀՆՏ ԸՈՂԵ ՄԵԿ ՄՎՀՄԵՎ ՀԱԴՄ ՀԿՎԸ
Ա. ՔԴՄՎ-ԴՄ ՀՈՒ Պ-Ն ԵԿ ՄԶՄ ՈՂՄ ՈՂՄ
ԴՎՈՂԵՎՈՒԵ ՀՈՒ ՈՒ ԵԿ ՄԶՄ ՈՂՄ ՈՂՄ
ՀՅԴՍ ԱԼԵՒ

“ՄԱՍԻՆ! ԴՈՒ.ՔՆ Մ-Ն ՀՅԴ ԿՇ! ՀՅԴ ԻՌԵՄ ՔՎԸ
ՔՎԸՆԻՆ ԽԱՆՈՇԵՆ ԶԳՐ ԴՔՄՈՂԵՎՆԱՌ!”

ՈՒՄՈՂՈ ԴՔՄՄԵԴ ՔՔՄ”

እኔ ስትናገር እንደቻዎ ቅል ገንዘብ አልተነበረሁም፡፡
በባምታ በታ እናመጥኑት፡፡ በርሃጥም በጥልቀት እናመጥኑት፡፡
እኔ የምታውን ሁሉ ስለለ ይታየኝ ነበር፡፡ የሚሰለው
ዘመኝ ይታየኝ ነበር፡፡ መህብት ተርከ አበቅታ እናም እንጂን
መዳሪ ገዢ እንዲስደግኝኩ የሽከት ተለዋ የማካሂድ መሰሪ ነበር፡፡
መህብት ፈጻማ ስትል ነበር የባንዝነት፡፡

ንዑሱ ፈጻማ ስበር፡፡ እስከፍንጻው ፍቅር የምሳው-
ፈጻማታ፡፡ የሰው ልሬቻን ሁሉ የማመንና የማኅቅር ልቦ ያላት
እንደት ከረዳ ይከው አጠገብ ቁጥር በለ ሁሉን ታውሃችለች፡፡
እኔ ብምታውን ልሰሳር ስላልቸልሁ እንደሁ ስትል መየቀቻች፤

“እስከ ስላንተ ይሞ አጠቃቻች?”

“ምን ስሙዕትና መህብት?”

“ምን መሆኑ የቀናዚው እንተ ነህ?”

“እው እኔ ነኝ መህብት”

“ምንተ የህይወት ታረክ ነው?”

“እይደለም፡፡ በርሃጥ ለለ ለሰም ጥቃት ተፈፀመለሁ”

“ይመርከተኝ ይስ ይለል፡፡ ወጥ መሰራተኞ ገማሽቻው-
በየ አቋረጥነት፡፡ ለሰራ ፍለጋ ከደጋረዘጋለት ወደ እናስ አበባ
ፖደህ ነበር እይደል?”

“እው ሪፖር ነበር”

“ከዘመኝ እንቀጥርም አሉሁ እይደል? ከዘመኝ
ተበሳቻቻሁ ወደ ይጠረዘጋለት ተመለስኩ፡ እምሰት በር በታ ነው-
የነበረሁ እይደል? እስ ገዢ ነው የቆምከተኞ፡ ከዘመኝ የሚሆን ሆኖ?
እስከ ገንዘብ?”

ቅልቀል የረከም ተማሪን ማሻሻት በታ ሆኖ ተፈጻሚ
ከ400 ገዢ መሆኑ መህብት ያነበረችው፡፡ ይ ገዢ በታ ነው፡፡ ከዘመኝ
በሆኑ ያለውን ታረክ ምን በየ ነው የምኑኑራት?

“ሆኝም ነው ታረክ መህብት፡፡ እንደምታይው ትልቅ
መሆኑ ነው፡፡ ሁሉን እንደት ለንጂስኝ? ገዢ ስታገኝ ቅስ በለስ
ታነበዋለኝ”

ቆየቻች ይግሞ እንደሁ ስትል መየቀቻች፤

“እሁዱ ይሳይ ታደራ እሁን ምን እያደረግሁ ነው?”

“ይህን መሆኑ እያሽጥኑ ነው”

“ተሽጠልሁ ታደራ?”

“ይህና ነው፡፡ መህብት”

የድካ ቁጥር ደረቅን ገንደ ትንተና ገለጠኑት፡፡
ለያረከኝ ስላልቻለ ሌላ ደብዳ የህል ቁጥር እንደ መርመራ ወይም በተከለ የከመማት ልማድ ይህን አድርሱ ወደ
ተሸጋዬ ለቀቅሁት፡፡ እያችበለኝ ወረዳ፡፡

አከለ ሌላት ሆነ፡፡

እዘዚው እንዲኖር በጠየቁኝ መስረት ተስማማሁ፡፡ ያቶ
እንደ ከፍል በት ስባት ማስታኝ አቅራ ለማሳደር ተከታታቸ፡፡
ከፍለ ወሰጥ እንደ አልጋና ጥቅት ለፏውቹ ነበሩ፡፡ አልጋው-
ነይ መፈጸም ከከሚሰቱ፣ በተጨማሪ እንዲት ስት አዲስለው-
ንድም አሉ፡፡ ለተዋ ስት ለፏውን የዘዚ፡፡ የቀረቡው ደግሞ ወለለ-
ነይ በተነጋኝ ቅሬታቸ ሲይ ዘይም አልን፡፡

በጣም ቅለል ነበር፡፡

ከተቀመጥንበት ስርተት በማለት ተኩን፡፡

መሆኑባም እንዲሁ አደረገቸ፡፡

የፍረሽ ደምዕ እንደ ከርከሰ ጋር መስታኝ የሰማል፡፡
የድጋፍው ሲይ ከተሰከው ዘር የሚመማው ደምዕ “ቃቁፊ”
የተባለውን የደጋጋዜቻ የእሁል ወፍጻው በት አስተውሰኝ፡፡
ቴሌቢ.ሽን-ንው አልተዘጋዣ፡፡ በኋ በተከራተና በተዘጋ ቅጂ እንደ
ጥርና የሚገባው ወበቀ ከድጋም የፍርድ ጋር ተዋህድ ያቶን ከፍል
ስላል አስመሰንታቸ፡፡ የመሆኑ ተረከወቹ በአናቱ ሲለለን
ህያው አድርጋውታል፡፡

የጠጣሁት ሁሉ በን! በለው ከደማዊ ወሰጥ ደራሽ አባት
ሳይመኑ አልቀረም፡፡ በሆነም የን እዘዚው ለማድር ወሰንከ፡፡
በጀርባው እንደተኞሁ በሆነ አይኖም የን በድመነፍስ ታሌቢ.ሽን
ለይ ነበሩ፡፡ መሆኑ ፈጋን ወደኋ አነጋ በገዢ ዘይም በለለቸ፡፡
በዘመኑ ሁሉ ደምዕ ወሰጥም ታክሮ ጥቅት መንገሻኝኝቸ
አልቀረም፤

“በተሰበባን አየረዳሽ ነው?” ሲል መቀሁዋቸ፡፡

“የገኘሁትን ሁሉ ወደኑስ ነው የምልከው”

“መቻ ነው ወደ ሲራሽ የምትመለሽው?”

“ነገ በጠዋት”

“ነገ መቆል አትቻይም?”

“አልቻልም፡፡ መሆኑ አለበኝ፡፡ እንደውጥም ብሔ በጣም
ጥሩ ገዢ ሲገባለዋሁ ይስ በለዕናል፡፡ እንተ ከልጋሁ ስታቻዎን

ንኔ በጣም ይስ አለችና በቃ የልቦን ሁሉ ነገርኩህ::”
“የ አብረን በንዑስ ይስ ይለኝ ነበር” አለች::”
“ወይ! አልቻልም! ለክ የካሬ ወር ቅድሙ ጥንቃና
አንቻለለን:: እኩህ ተቀራሉሁ?”

“ርግዕና አይደለሁም መሆኑበ!”
አያያዝና እንዲሁ ስላ መቅሮች::”
“እሳናዎችንስ እንደት ፍቃው?”
“ጥሩ ፍቃው.”
“ሰው-ዶው አያስተኞርባም?”
“በዘመኑ አይደለም”
“የሰተኛል?”

“በት ወ-ሰጥ ሰው ካለ የጤናም አይደለም:: ሰው ካለለ
የን... እንደ ገኙ ለበብን አያቀርቡ አያለ ወደ ክፍለ ገና ማቅ
ና-ብን:: ይንቀፅ በርሃ ወጪሁ:: ለለ ገኙም ማንም
አልነበረም:: ወተ በት ወ-ሰጥ ነበር:: በታንት በቃ መጣና
ፍረድ ወ-ሰጥ እች የሚፈልግ መሰለው እኩያው የዘኝ... ሁሉቱ
መንታ ማናት ለይቶ ይግሞ ባለቤዎች ፍቃው:: እንጂበኩ
አያለዎሁ አያለ ከሱዋላ ቅስ በለው እየተጠገኗ ይገኙበኩል::
በርግጥ ለይቶ ፍቃው:: እነዚ መጠወቃቻው ነው:: ጥን
የበሳሽል:: የሰው እገር ሰው ነኝ:: የጤን አይደረለሁ?”

“እናቸው ነገሮ ተተቻዋለች?”

“እሳማ ተቆጥቶች:: ጥን አይደሆንትም:: ከዚህ
አየመጠ እንገኙ ሌይ አየሻኑ እኔን ማስደንጋጥ የሰደስታችዋል::
ሽንታችው አይገመኝም:: ቅዱር እውቅደለሁ:: ጥን እንጂበኩ
ተመስቀች ሲለ እናቴና ሲለ ወንድጥች አያስተባው እየውለውልሁ
አያለ ከሱዋላ መጥተው ለገኙበኩ በጣም የሰደ኏ግጣል:: ይግሞ¹
የናድናል:: ጥን የጤን ማድረግ ይችላል? በተሰበን እረዳለሁ በየ
ነው:: እናቴ በኋ ተከተሉች:: ከሱቃኑ እንደት አድርጉ
በበሳሽበት?”

ከጥቃት በምታ በሱዋላ እንዲሁ አለች::
“በመጀቃጥለው ወር ቅድሙ ጥንቃና ይስ ይለኝ ነበር”
“መሆኑበ አልዋሽንም:: የጥንገናኝ አይመስለኝም”
ገዢታው ለተኩ አስተዋልሁ::
ለደቃቃ የህል ወጥ አለች::
“ከልቻል ይህና!”

መልስ እንደሆነ ስትል ተያዋችና
 “ነገ በጠዋት ነው የምንድው:: አትገኘኝም?”
 “እገኘኝለሁ:: እኔም በጠዋት ነው የምንሳው.”
 ካፈለም እንቅላፍ ይዘሩችው ጥርግ በለአል::
 “የንከውራኩ የጀመሩም አሉ:: መህበባም በዚ አልቀዋች::
 “ደህና እደር” አለቻ::
 “ደህና እደረ መህበባ”
 እይም ከኝነቶችው::

እኔ ግን አልቻልከም::

በዚ አሳቦች ወደ አእምርና አየመጠ ነቻቸ እንደቆይ
 አሰገዳደኝ:: በጥቃለ እንዳንደ የተደበለሰቸ ስሜቶች አጥንቃን
 አይቀር አየፈጻሚት ንብር::

ተሰሩ የሚባል ነገር ጥርግርግ በለ ከውሰድ
 የሚጠሩበት ገዢ አሉ:: እንዲያ በተሰማኝ ገዢ ሪፖርት ለመግዳለ
 ምንም እይቀሱ:: መህበባ መህበባን የሆነችው መጠቀ
 እይደለም:: እኔም ይህን በመሰለ ማለታቸ መሂል መገኘቱ
 መርጫው እይደለም:: ቅድሞት ለዋቅ ተደቃው መሰለ የጠላት
 ጥያቄ እኔ አእምር ወሰተም አሉ:: ከዚ እንደመጠሁ
 አገውቁም:: ወደዚ እንደምንድም አገውቁም::

“እንደ በረት የጠናከር” አያልክ የምመከበት መንፈሰን
 ይህት የ23 አመት ለይ ይኩው ይሸጋኗ አጠቃችው:: “አባቱ”
 ‘አነዥ በለው ገደለት’ አለቻቸ:: “እናቱ ደግሞ ንጥረና” ተብለ
 እንዳተገልጻ ፈርማ ወደ እኩለበት ስጋች” አያለች ለዘ
 ታማውተቻለች:: ከተናገተ ወደያ ደግሞ ማንበድ ለይ የመሰቀል
 ጉቀባት የለባት እንዳት ቅንቻ፣ “ተግራ ለለሁን ተለች” በለ
 እኔ ፍት ተንስቀበው አለቀበች:: እኔ ደግሞ ይህንን ሁሉ ይጠ
 እና ለቀቁ የሚፈጸመው በድን ክድራ ንብር:: እነዚህ ለቻቸ
 ግን ይህንን ሁሉ ለለማያውቀ እኔን እንደ ወንድም ወቅ
 በመቀበር በከታታችውን ሁሉ ለከተከው የሚውቁኝል:: ለበ
 አካባቢ እንደ መጠ የሚውቁኝ ነገር አሉ:: እይም ተረይ ደግሞ
 መርሱ ነገሮች ይጠቀጥቁኝል::

በለቻቸ የያ አመታት ወሰተ የጋጌውን የህይወት
 መንገድ ለይ ለምድና እውነታ በእእምርና የተጠረቀሙውም
 ገመመኝ እንደ ግለበበ ለሽከመው ከሚቻቸለው በላይ ሆኖበኝል::

መህበት እነዚያን ለሰው የማይገኘ ተብሎው በልቦ የተቆለቁትን
ታረክ በታወቂ ፈጻን በተስማት? ሁዝቦን ይከፋፈለለ በሚል
በየልባቶን የቀበርናቸው የዘመናቶን ቅለቶች? በመሰረቱ ገን
እኔ በግለ ፈጻናገዢና ነው ይህን ሁሉ ይህ እንዲውቂ የሆነው?
ለምን እንደ አሳማ፣ “ተወለደ ካዚያም ወለደ በመቀበል ፍጥ”
የተባለ ታረክ በቃ ስይኖረኝ ቅሬ? የበኩር ለው ካመሆን ይለቅ
ምንው ጉዳቶች በቃ ስልምን ቅሬ? እንደሆነ ሆኖ በሆነ
የመህበትን ታረክ በዘሆ መንገድ መቶ እመለከተው ነበር?
እንዲሁ እያደበት ስንጻን ስነዶር ለጥል በመከከለ እንቃልና ይዘሩ
የጊዜ ስይል አላቀረም...

ገኘ ለይኑው ቁስቀልቶች::

ሙግብን አጥልቷ ለበበን ለባባሪና ፈቻን በውሃ
አባበና መህበትን ለመስጠት፤ በዘዕዚውም ወደ ሆቴለ ለመሆኑ
ዘግቻ ሆንከ፡፡

ገኘ አልነዋም::

በሆነም ነገራል ማለት ይችላል፤ ታክስታዊት በበዛት
መንገዶ ለይ ወርሱ ይለለ፤ መከናቶ ገኘ ይጋ
መውሃመፎች ተያይዞውታል፤ ገኘ በልኑው ገዢት በዘግቻ
ርምጃ ወደ አውቶብ ማቆማያው ማገባግም የዘን፡፡ መህበት
ነቅታ ነበር፤ እንደ ወፍ ነቅታ እናንም አነቃቶች፤

“አውቶብ የት ነው የምታገናው?” ሰል መቅሁዋት፤

“ከዚህ የአበር ይችቂ መንገድ ይቀረናል”

በዘግዜታ ተቋት እንደ ቅሬ፤ እንዲሁ ለጥል መቀች፤

“የቀናዣው መቆጣና ለለምንድነው?”

“ፖሉቴካ ነው፤ መህበት”

“ፖሉቴካ ፈጻን ያደርጋልሆል?”

መልስ ለሳልሰመዋት እኩ ቅጠልች፤

“ፖሉቴካ ወሰጥ አትሞ!” በላ በቀርጫናነት መከረቶች፡፡
እያያዘቻም ቅጠልች፤ “...ፖሉቴካ ወሰጥ ካገባው ወያዙም፤
ይገልጻሆል፤ እነዚ ማንን ወጪው ለይ? ካፈለት ይገልጻሆል፤
ካፈለት ያስሩባል፤ እንተ ካነዚ የሆ መጋቢት ፈጻን
የደርጋልሆል? ካመን በጠና እይፈልም እንደ?”

መልስ ለሳልጣት ነም አልከ፡፡

ምንስ ለተት እቻለሁ?

ԱՓԵՍԹՆԻԴ ՊՐԻՎԵՆ ՓՈՂՔԻ

"እኩስ ላይ ተንከለች የቃው:: እኩስን ማሽነና
አይቻልም:: ከዚ ጋር በተጣለ ይሻላል:: በዚ ስው ጉድለዋል::
ማንኛ ፈርተው? ስው እንደማግኘለ እቃው-ቁም እንደ?"

“ՀՈՎՔԻՄ Ի ՄԵՐԴ?”

“ՊՈՃ. ԹԱՇ ՔԴՀԵԴ ՂԻ ՔՆՔ-ՔԴԻ ՄԵԴԻ ԱՅ
ՀԵՓԸ ՀՅՑՀԵԴՔՄ. ՀՅՈՒՄՍՅՈ՞”

“ØΣΩΣΛΙΣ ΣΩΜΑΤΑ”

“በግዢርማው ስሽነኬ ተናግዣ ነው፡ የገዢ ተወስኗል፡”

“ՀՈՎ-ՓՈԽ ՌԵՎՈՐ”

“ከሚገኘው ጥን መሸመራውኑ የጊዜ በየደረሰ አይነስም?”

“**என்ன வேறு தெரியுமா?**”

“ՍՊԻՇԾՈ ՃԻՇ ՊՐԻՎԱ”

“Ø³ºÙºØ¹· ØºÙº·Ø”

"እንደን ደግሞ አይደ እየ እዘዣ ስለም በረከቶች ሌይ እናታን ገዢ-ባት፡፡ አባታን ደግሞ አስተኞት፡፡ አባታ ቅንቃቅ ነበር አለ፡፡ የልሸታን ስም ለሰነት እንደ እናቱ ንግድ ነበር፡፡ እና ሰራተኞች ነበር ወሰት ልጻታን የሚያውቂት አሉ...”

Այս օրուն է հայու Ռժա ըօքան-

“הַלְכָה?”

"ԵՂՅԱՇ ԽՎՈ-Գ!"

“በጥም ነው የሚገርመው እንደ! እንደት እንዲሁ
ይጨኑል? እነት እናት የገዢውም እንደ? ወልደ ከምታውያው-
እናት አይደለም እንደ የተፈጻሚነት? የእናት ተት መነሻው-
አይደለም እንደ የደንብ?”

ሰው-ነትን የሚያልፋለኝነና ተስፋ የሚኑፍግ፣ እናስን
የሚያደቂቁ ገዢ መርሃ በስራ አካላቱ ስይሰራው አልቀረም፡፡
ፈቻው ተኩከምኩ፡፡ ከመሆነበት ደምዕ ወሰን የሚያጥሙው፡፡ ፍዴታ
የሁኔታ የሚተኞች ቅዱትን ነበር፡፡ እንደሸት እንዳህ ያለ ሁዝብ ለይ
መጠቀሱን ተቋሉ? ከዚያኙ ወር በስራሁባቸው፡፡ ከመኖት ሁዝብ
የሚባለ-ት እና መሆነበት መሆናቸውን እንደሸት ስለስተዋል ቅሬ?
ለምን ነበር ወደ ሁዝብ ተጋ በየ እንዳህ እንደሆነው፡፡ በጥጥል
ማቅመት ማልቻ የቀረቡት?

መህበ የለማቻች ስትናገር እኔ ከዚህ ተለዋዋል

በዚህን የጥምህን ስትን ደቀቂ ነበር የሚሰጠው:: እኩ ግን ቁጥሮች፣
“በለ ወደናወቂ የሚ የኩከ?”
“በዚ ነው:: መሆኑን”
“የደምግዣት የኩከው::?”
“የመንግሥት የደምግዣት”
“ሸላቅ ሳለሳቸው አስተያም መስለው ከርስተቶችን
በቅንጫራ አርደዋቸው የለምንደው?”
“በጥምህር ሰነድ ግን አልፎኩትም”
“ቻይም የሚደናው የቀኩከው::?”
“ለላ ለለው:: ነው:: እንደ ሲለደምግዣት በጥምህ አውቆኛ?”
“የተገረለት ለውጥ የገዢው ላይ ከረበታቸን ከበታቸ::”
ከአውቶብ ማቅረብ የታ ደረሰኝና መጠበቅ
ይመርና:: የደቡብ አገር ጥርቃዋም ከለዋቸቸ ቁጠራእቸውን
እንዳንጠለሁ አውቶብ ይጠበቃለ:: አውቶብ አስከመማር
አስተካላር አበራይት እንዳቆይ መቀቻቸና:: ተስማምና
አጥብቻት ይዘሩት::
“የጥምህናና ይመስላጋ?” ስትል በድጋሚ መቀቻቸ::
“እይመስላለኝም፣ መሆኑን!”
“በንገናና ጥሩ ነበር::”
ዘመኑት በላ ደግሞ እንዲህ አለቸ::
“እኔ በጥምህና መቆኅሁን ነበር:: ግን ሳለቤቱ
አልወደም:: ከዚህ በፊት የነበረበት መቆኅ ‘ሰመመን’ እና
‘ሰበላ’ የተባለውን ነው:: ሁሉቱም ይስ ይለለ:: በጣም ይስ
ይለለ:: ሳለቤቱውን ተተሱ እንደ ስበላ እና ሰመመን ለጥምህ
አተወኝም?”
“እምከራለሁ መሆኑን!”
“በለ ፍቅር መዓና አተቻልም?”
“እምከራለሁ አስከ?”
“እንደሱ ይሻልጋ:: ሳለቤቱ ይቅርበሁ:: ጥጥ ወሰተ
ለጥምህ ተገባለሁ? ነመን በጠና...”
መለማው አሁን መሬሪ አየገራራ ነው::
ገኘ ወገን ከሚለቱ መቀቃቸ አሳት የሚተና የሚሰሩን እንደ
ደረገን የመኖቻዎች ይሞርአል::
“ከዚህ ወደፊት ነው የጥምህናናው::?” ስትል መቀቻቸ::
“ገኘ አልወሰንኩም መሆኑን”

ՀԽ.ՔՈ. ՀՅԸ ՊԵԼԱԴ ՀՐԴՎԱԿԱՆԻ ՀՅԸ ԱՅԸ
ՀՐԴՎԱԿԱՆԻ ՄԵՐ ՀՊԵԴԻ ՈՉ ՀՅԸ ՄԿ ՃՈՒՏ

ՏՈՒՇԵՑ ՈՅ ՀԽ.ՔՈ. ՊԵԼԱԴ ՀԼԵՑ:

ՔԱՅ ՀՅԱՎԴԻ!

ՀԽ.ՔՈ. ԲԻՀԱԴ ԿՈՅԸ:

ԱԵՐ ԱԵՆ ԱԽԸ ՈՒՔԵ ՈՅ ՄԵԼ ՀԳՄԱ
ՀԱՂԹԱԿԻ: ՔԼՅԱ! ՔԼՅԱ! ՈՒՔԵ ՀԼԱՌԵԿԻԹԱ: ՔՄԵԴ ՀՈՇԵ
ՆՈՅ: ՀՅԸ ՀՈԴ ՔՊԵԿԱԾ ՔՎԵԴ ԳՅԱ ԱՌ ՄԵՐ ԴԻԼԱ
ՆՈՅ: ՆՈԼԱԾ ՈՄԴ ՏՖՎԹԵԴ ԴՎԵՐԱԼՈՒ:

“ԵՍՆ ԶԵ ՍԱՌ ՈՓԳՈՎ ԴԱՀԱ ՂԵ ՄԵՐ ԻԳՄԴԻ
ՔՊԵԿԱԾ ՄԵ ՀՅԸ ՀՈԴ ՀՊԱ!” ՈՃ ԸՆՍԻ: “....Ի՞ ԱՅԸ
ՄԵ ՀՊԱ?”

* * *

ՈՒՆ.ՔԸ ՔՄ ՀԵՋԱՍ-ԴԱ: ՈՒՆ.Ք ՀՈԴ ՊԵ
ԴԻԶՈՆ ՔՄ ՄԵ ՊԱԼԻ: ԱԵ ՈՒ ՈՃՄ ՈՒՆ.Ք ՈՒՆ.Ք
ՈՒՆ.Ք ՔՈՒՆ.Ք ՊՈՒՆ.Ք ՔՄ ՀԽ.Ք ՈՒՆ.Ք
ՀԱՌ.ՊԱԼՈՒ: ԻՇԿ ՀՈԴ ՔՊԵԿԱԾ ՔՎԱ ՅՎԱԼԱ: ԵՍՆ
ՄՈՆ ՊՈԼԵՄՈԴՄԸ ԱՍԴՄ ՀՅԸ ՀԵՌՈՒ ՈՒՐԸ¹
ՀՄՈՒՓՎԱԼՈՒ: ՈՒՆ.Ք ՂԱ ՔԴՅԵԾ ՀՏՐԵՎՓԱԼՈՒ:

ՈՒՆ.Ք ՀՈԴ ՊԵ ԴԻ ԱԵԼԴ ՈՒ ՅՈՒ ԾՈԱՓԱՎ
ՔՎԵ ԾՈՒ ՆՈՅ ՔՊԵԿԱԾ: ԾՊԵ ՔՊԵԿԱԾ ՔՎԵ
ԼՄՊԱԼԸ ՀՀԵՖԴԱ: ՈՒՆ.Ք ՔՆ ՈՒՆ.Ք ՔՊԵԿԱԾ ԵՎՆ
ՔԶՈՈ ՈԵԿԱ: ՔՊԵԿԱԾ ՀՀԵՖԴԱ ՈԵԿԱ ԻՇԿ ՔՎԵ
ՈԵԿԱ ԵՎ ՀԵՌՈՒԱԼՎ: ՔՎԵ ԼՄՊԱԼԸ ՊԻՆ ՆՈՅ...

ՄԻՍ ՀՅԸ ՔՎԵԿԵԴ ՀԿՓ?

ՀՀՄ ՀՀ ՀՅԸ ՈԼՈՒ ՔՎՓ! ՀԵԱ ՄԵՔ
ՔԱԴՄԿՅԱ: ՔՄ ՀԵՌՈՒ ՔՈՒՄԿՅԱ ՄԵՔՄ ՀՀ
ՀՄՊԵՈՓ! ՀՀ ՀՅԸ! ՔՆԴՈ ԻՐԴ ԵՄԴ? ՔՎԱԼԵԳԵՍ
ԴՈՒ? ՔՀՈՒԴՈՒ ՄԵՐՈ? ՄԻՍ ՀՅԸ? ԴՐԵԽԱ Ն
ԻՇԽԱԼ? ՔԴԽԱ Ն ՔՇԽԱ?

“ԶԵ!” ՈՆ.Դ ՔՊԵԿԱԾ ՔՎԵԿԱ ՔՎԵԿԱ ՔՎԵԿԱ
ՔՎԵԿԱ ԱՓ! ՔԴ Ն ՀՅԸ ՔՎԵԿԵԴ ՀԿՓ? ՄԵՂԵ Ն

መንፈጥም ወሻ? መንፈጥም ጉዳ ነው የተለቀ እርሻ? ተጠቃሚያኑ
የሆነበት ጥርሻ? በለ ለእኔ ነው ወይለ ተልካሽ?

አባክው “እርሻ” ማኖት እንቁ? እውነቱ ወይለ ክህደቱ?
ቍሉት የሆነበት እንቁ? ማኖት እርሻ? የጠለቻት ካለጥለ?

እናማ እናው ንብ - ኦንተ አለም የተለቀ መዝሙር፤
መዝሙር ሆነን ቅረን እንዲ - እናስ ሆኖረን ንበር፤ ለለ እናት
መረት - ለለ አባት አገር፤ ጥጥቶም ጥጥናቸል - ለተለቀና
ለፍቅር፤ ፍሞኝው ሆነበት እንዲ - ቅል በቻ የቆል ክጥር፤
እጥቶም ሆነበት - እናደ ፍልል መኖር፤ በንግድ ክሰማይ -
መቆቂ ተርጉ ስከር ሥርዓት ቅል ለማጥና ለመና -
መታወቂያችን አጠጣ ስይር፤ በርግጥ እንከደም፤ ቅምስናት
ነበር - የሚከተሉ ማማሽ ቅን፤ መቀመጥን ቅምስናት ንበር፤

የኩ ምን የደርጋል?

እንዲይቀርቡት እናይቃዋጥኩ፤ እናደ አማካል ቅናለት
በእናደ ውርጋጥ እናደማረጥኩ፤ እናሁት ተረት ሆነቻበት - ልሳቅ
መሰኔ ክንቀ፣ እና የሚከተሉ ማማሽ ቅን - እናደ ማማሽ መረጃ
የባርናት ጥሩናደ ወጪት - እናደ አይመስተጥ ተረበቻ፤
የሚከተሉ ማማሽ ፍልቅናት - ለመናፈቻ በቻ በበቻ፤

ለን ተኩም ምን ይባላል?

በቻ በቻ ክልሁኝ - በቀም ለሰቀለ፤ መቻም ማበት
ተረት ሆኖአል እጣ ክፍለ፤ ለምን መልክኩ የወጪዋል እናደለ፤
ለማጥና ቅንደ - የበረቻት ቅንደ - ሆነ እናደ ቅለ፤ አለም
በናደ ይምበር ስቻበ ለመከተቻ እና ገና አከተለለ፤ መልሰት
ደግም እናደት ቅለ? ’ኋን?’ ተበለ ለመየቻ፤ እንተከለም
ምጠቅቻት - እናደም፤ መቻ ለዚህ የማናጠል እናት አለም፤?
እና የቻ ለደ ገዢቻ በቀም፤ ለለ ፍቅር የኩ እነቻ
መሆነበ፤ ለለ ፍቅር እና ለለ ወጪት አበበ፤ ’እየሣ’ በሌ
እነቻ፤ መስከረም ለይመበ፤ ይር በሌሎች እናቃል ለቀማ
ምን ፍቅር አለ እህት አለም? ተስፋ ባጥ ሥርዓለዎች፤ ይቻልቻ
በለ የቀተር መለማ?

እንተኩው ማኩሁ?

ይመጠበ፤ ነው የጥንቃቤ ውጤቤ?

መቀመጥ ነው ወይለ መቀመጥ?

ማኩሁ እንተ? ማኩሽ እንቁ? የተ ነሽ እንቁ?

ԿԵ ՆՈ՞ ԿԵ Ա.Բ? ՖԵ ՆՈ՞ ՖԵ Ա.Բ? ԹԵՐ ՀՅԱԼԹ-
ՈՂՅՔԻ ԲԿԼ ՀԵԴ ՀԱՐՄ ՈՓԵ ՀՈՒԱՍ ՆՈ. ԲՆԸ ՊԵՂՔ?
ԵՑ ԳԸՀԱ ԲՀԸՄ ՈԸՔ? ՄՅԸՄ Մ.Ջ ՈՈԿՈՒ ԿՈԸԵ
ՔՀՅԸ ՀՄԴ Ք.Կ! ՈԸՓ ՔՀԿ ԴԵՒԻՆԴ ՀՅԵՄԵԿԸ
ԲՀԿԱ ԳԸԿԻ ՈՓԹ ՊԴՀ ՈՒՄՈՒ ԲՈԸԿԻ ԻԿՈԱ
ՀՈԴԻ ՈՇ ՈՓԹ ՄՈ.ԺՀ ՍՄՈՒԴԻ ՀԵՅ Հ.ԲԲ ԱՋԴ ՀՄԴԻ
ՈՂՈ Ա.ԲՈՓ ԱՄԸԴ ԱՓԵ ՅԵՐՖ ՀՅԿ Ա.ԲՄ-ՓԵ ՀԵՄ ԻՆ
ԴՐՓ!

ՈԸԿԻԴ! ՈԸԿԻԴ! ՅԱՅ ՈՄ Մ.Ա.Ի

ՀՅԸ ՀԿԸ ՈԸԿԻԴ Ճ.Ը ՈՓԼԵ Է.ՊԸ ԳԳՎ Հ.ԲԲ -
ՈԴԵՔՈ ԻՆՔ ԴԵՐԴՈՒ ՀԵ ԳՈՅ ԱԲԸՉՈ!?' ՅԱՅ ՀԱ.Ի
ՀՅԸՍ ԳԸՀԱ ԲՄՈՒՓՀԴՆԴ Մ.Ո? ԲՈՒԸԸ Շ.Ջ ՀՅԿ ՄՄՄ
ՏԱԾՈՒ ՀՅԸՍՄ ՀԵԿԸ ՀԵԴԻՆ ՊԵՆԴ ԲՈ! ՈՓԹ ԴԵԴ
ԲՄՆ ՀԿՈՒՇ ՀՈ Ա.Բ.Գ ՈՇ ՈՇ ԴԵՇ! ՀՅԸՍ ՆՈԸ ՀՅԸ
ԲԻՄԸԸ ԲՈՈ. ԳԱԼՈԲԸ? ԲԴԸԸ ԻՄԿ.Դ հե.Ը Ա.ԲՈՒԹ-
ՀՅԸ ՓԳԻ ԻՐԴԻՄ ԴԵ ԴԵՇՈ ԲԻԴ ԲԻՄՍԿ ՄԴ?
"ԳՈՎՀԵ ՀԵ ԱՄ-Դ ԻՆԴ ՄԵ!" Հ.ԲԸ Ա.ՄԹՅ ՄԱՈ ՀՓՓԻ
ԴՄԸՄ ԻՄԸՄ ՀՈՒԴՈՈ ՈԼՓԵ ՈՄԿԻ ԲՈՒԿԻ. ԲՀԸԸ
ԷԹՈԱ ԲԱՓ!

ՅԱՅ ՄԿՄԸԸ ՀՅԸԼՇՎ.Ի

ՀՈԲԴ ՀՈԲԴ ԲՊԸՈՒՄ ՄԳ.Բ Է.Պ. ՈՄ. ՀԱ-
ԼԵԴ ԻՄԿԱ. ԴՈԲ! ՀԿԳ Է.ՊԸ ԲԼԱՄ ՈԳԸԿԴ ՄՔՓԵ
Ա.Ը ՀՈԱԸ ՀԵԸՄ Ա.Ը ՈՒՄ.Դ ԱՓՓ! ՀԵ "ՀՈՊՐՄ-
ՄԸ" Հ.ՈԸ ՀՊԴԸ ՀԵԸՄ Ա.Ը ՈՒՄ.Դ Ա.Ը ՈՒՄ.Դ
ՄՈՐ ՀՅԸ - ԲԼՄՈՒՄ ՄՈՒ ԲԼԳՄ:

ԲՀԸ ՀՊԳ ԲՈԵԳ Ա.Ը ԲՈՈ:

ԺԱՈ ԺԱՈ ՈՓԹ ՈՄ Ճ.Ը ՈՄ Ա.ԲՊ ՀՅԸՍ
ՀՈ ՈՂՈՄ ՀՄԴ ՀՅԸՀԴ ՄԴ Ա.ՄՄ? ՀՈՒՅ ՄՈՒԱ
ԲՈՊ? ՀՅԸՀԴ ԲՈՒ Ա.Ը ԲՈ! ԴԵԿ ՀՓԵ ԲԴԸԸԸ
ՈԱՄՈ ՄԸ ՀՈՓ? "ՀՊԴՄ" ՀՈ Ա.ՄԳ ՀՅԸ Մ.Ջ ՈՓ ՈՓԵ
"ՀՊԴՄ!" ՀՈԱ Շ.Ը ՈՄԲԸԸԸ ՀՅԸՓՓԱՇ: ԴԵՇ
ԲՀԸՊԳՄ ՄԸԸԸ Ճ.Ը Հ.ԲԸ Ա.ԲԸԸԸ ԲՈՂԿ ՈՄ. ՓԱ.Ը
ՈԱՈՒ ՀՅԸՊԳ ԲՄԱԱԸ Ա.Ը ԿՈ.Բ Ա.ՄԳԸ ՀՈՒԸ
ՀՈԲ ԴՄԸՄ ՀՊԴՄ ԲՄԱԱԸ Ա.Ը ԿՈ.Բ Ա.ՄԳԸ ՀՈՒԸ
ՀՈԲ ԴՄԸՄ ՀՊԴՄ ԲՄԱԱԸ Ա.Ը ԿՈ.Բ Ա.ՄԳԸ ՀՈՒԸ

እና እኔ ይማጥ ለማን እንደሆነ በለው-ቁም!

“እባክህ ማንህ እንተ?” በየ መጥቃሁ:: እንደሆነ ነው እንደገኘለ? የት ነው ያስተሳሰበሁ ካልለ? የራሳይሁ ከከብ ቅለ? የት ነው? ማንህ እንተ? የት ነው እንተ? የሚው የተሰሩ መቀርብ? የሚው የሆኑና ከሆኑና ተቀቀቁ? የነፃነት ህልጻዣ ተፍቅ፣ የታሪክ መሰረትና ወደቀ! ሌሎች ሁሉ በቀር እንደሆነ የቀጣ ውጤትና መመለት? የገዢ ስውሸ! የታሪ የሂሳብና ተቀባዩ ቀለሙ? የእምነትና ስርወድሙ? የእለም ዝህና! ሁሉም ይቀርና እንደሆነ ሁሉናህ በም እለ? ወንድም ወ-ሽምች እንደ በንበ ስያምሙ? እንደ ተርጓ በአናትና ገዢ ስተመዘና ለመምራት ያልቀኬቸ፣ መመራትን የተጠየቀኬቸ ማንህ እንተ? ይጠረና ነው ቀልደኛ? ታጋዚ ነው መልከኛ? ወይለ ተመቀናቁ ህልመኛ? እና የት ነው እንተ? ማንህ እንተ? ወንድም ወ-ሽ? ወይለ ወንድም ጉዳ?....

በመጨረሻም እንዲህ ማለት ችል ነበር፤

መህበብ ሆይ! አይዘም!

የወንጀለችች ተሰበተና ሂደል እንደ ይ-በረለታር ቅጥና
ለከላለሙ ቅጥ ይቆይ ከንድ አይቻለው-ም:: የቀርና እውነት
እሽንፈው ይካግለለ:: እንደሸ ፍለጋ ርቀ የተዝዘው ነው ሁሉ፤
በወንጀና በንገር የቀር ፍፋቀት የደቀቀው ሁሉ ወደ ህልመ-
መድረሰ አይቀርም:: ህይወት በዘህ መንገድ አትቀጥልም:: ነ
ማለዳ ከምትውጥው ይሞበር ጋር የነፃነት ቅን አበራ ብቁ
ተለለች::

መህበብ ሆይ! አይዘም!

አይዘም የኩ ቅንቃ!!ቅንቃ!!

የኩ ወ-ብ ቅጋረዳ!!

ወንድም ወ-ሽች በሽ አይደለ-ም:: ወንድም ቅሽንች
በሽ አይደለ-ም:: ወንድም ቅሽችም አለ-ሽ:: እሁት ቅሽችም
አለ-ሽ:: የሰቀቁ ይምከራን ተከተለው-ት ይመጣለ ወዳንቸ
ፈልጊዧ-ሽ:: በእንደ ነገር ልማትና ሁኔታ ከተማልሟበት የውርድት
ተጋናና የተሰሩ ማማት መለማ ነትተው ወደ በርሃን
የሚያውጫ-ሽ:: ወንድምች አለ-ሽ:: አይዘም መህበብ! አይዘም....

ወ-ደ አንበብያን

ስለዚህ መዕሄና ያገኘውን እስተያየት
በትልካ ይረዳው በይሰታ ይቀበላል
አድራሻ፣

ttgebreab@gmail.com

Www.tgindex.blogspot.com

ՊԱՀՆԻ 40 ՀԹՄԴԻ ՔՇԱԼԵՒ ԾԽԾՄԿ ԴՓԱԸ ԽԽՈՅՈՒՅ:
ԴԱԿԲ ԴԱՀԱՅ ՃԱՐՄ ՊԵՏ ՄՓԴՔՈՒ ԽԽՈՅՈՒՅ: ՀՅԱՆ
ՀՅԱՆ ԽՊԱ ՔԻՔԱ ՇԱԼԵՒ ՄՈՋԾԵՐՆԻ ՀՎՐԴՔ ՀՃՊԴՊ ԲՄԴ
ԾՈԽՊ ՀԾՔՆԻ ՄԿԱՆԻ ԱՄՊԾԵՐՆ ԿԲԾ ԱԱԽԾՈՒ ՔԾՄԾՄ ՄԿԱՆ
ՀՔՄԾՄ ԱՄՊԾԵՐՆ

... ՏՃԵՒԹ. ԿԱԾ ՄԱՐՈՆ ՀՅԹՈՒ: ՔԴԳԵՒ: ՔԱՂՄՈՒ ՔԱԾԱՑԳ
ՎՈԿ-ԴՐԱՆ ՀՔՓՈՀ: ՔՀՅՁԿԻ-ԴՐԱՆ ՔՀԱԾԵԿԻ-ԴՐԱՆ ԸՍ ՀՔՈՀՄՈՀ:
Հ-ԴՐԱՑ-ԴՐԱՆ ՀՅՁ ՄԵՐ ԱՅ ՓՄՈՒ ԽՊՃ ՓՀ ՀՅԴԻ-ԴՄ: ՔՄԳԿԸ
ՔՃԱՄՐԸ ՀՄՊԴՆ ՔՔԲ ՄԵՐ ՊՈՂՊՈՒ ՄՓԴԻ: ԴՃԿ.Բ. ԴԱՀՀԱՌ ՔԵՊ
ԱՃԵՆ ԽՀՃԵՒԹ. ՊԿՃ ՄԵՋԸ ՄՈԾԱ ՔՄՔՄ ՔԾՆ ԺՄ-Ն ԺՄ-Ն
ՔՄԴՆ ՀԳՄՆԻՒ: ԱՓԳՄԿՄ-Մ ՄՆ ԱԱՄՀՄ ՊԿՃՄԿՄ-Մ ԱԴԱԾ

...በእውነትና የህይወት ገመዕቃዎም የሚገኘችዎን ባለሰቦች
አንደብቱ በማድረግ ለእኛ ተራ የሚመለስ እባባለታቸውንና
ደረገችቸውን በመተቀም ስለምቸውን ይኖሩን ማየት ከማንራልው-
ማንራልና የራሳቸውን ጥሩ ወር ልሬት እንዳንጋጌ ያደርገናል -
በዚህ በእኔ እያዋዙ፡፡

...የተሰኞው ገዢዎች በእር ፊጥቶ እያምርም፡ ደብን ተርጓ
በረሰ ማደ ስቀኑ ቅልጂ እና እና ደንብ ደረሰኝ የደርጋዎ፡ የታመቀ
በሰራተኞች ማረጋገጫ ገልጂ በማቅረብ እና እና እና የህልና ይዘት እና እና
ከመንቃቄ ተቻቃ መግለጫ ባንቃልም፡ ተንሹ እርዳታ ማግኘት እና የምንገኘ ይመቀመናል፡

...Առաջնորդ Ապօքքի Քջեմա. Դէկտի Դէկտի Դէկտի
Համալիս. Համալիս Ապօքքի Քջեմա. Դէկտի Դէկտի Դէկտի
Քուլի Քուլի Դէկտի Դէկտի Դէկտի Դէկտի Դէկտի Դէկտի

...የደራሰው ማስታወሻምኝ ለብ መለያ እየደለም፡ እውነተኛ
ቁርቃች የጥወ፡፡ እወጣቸው ጉባዕርያት በህይወት ያለ የጥወ፡፡ መቆጣሪን
ማንበብ ሰንቃዎር ጥን እንደማንኛውም ቁልብ የሚሰርቁ የልቦለድ ድጋልት
ትረክው ይሁን ይኗኗል፡፡ ክመቆጣሪ እንደ የእናራፍ የቃመራ ሰው-
ሳይሱርአው ልማስቀመጥ በጣም ይችግራል፡፡ መዋጥ ሆኖ መማገኘት ያለበት
አው ማቆጣሪን እንዲቃጥረው እስመከራዎም፡

אכyr ה (għrfC)

ISBN 978-1-4507-0943-9

90000>

net.sanet
Publishing & Distribution Agency

www.npabooks.com